ВУКОВА ПРЕПИСКА

КЊИГА ШЕСТА

(ДРЖАВНО ИЗДАЊЕ)

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1912.

PG 1217
K3 Z5
1908
v. 6
c. 2

ПРЕДГОВОР

У ову шесту књигу Преписке ушле су личности и друштва с којима је Вук ступио у преписку од почетка 1831. до краја 1835. године, а то су ове:

CCXLV. **Аврам Гашпаровић**. — Једно Вуково писмо њему, и на истом његов одговор.

CCXLVI. **Методије Лазаревић,** архим. ман. Троноше, неки рођак Вуков. — Два његова писма Вуку, на које је био и Вуков један одговор, који је изгубљен.

CCXLVII. **Милош Лазаревић,** учитељ Земунски (в. Šafařik, Gesch d. südsl. Liter. III, 343). — Три његова писма, а Вуково види се да је било једно, које је изгубљено.

CCXLVIII. **Марија Поповић,** доцније жена Симе Милутиновића. — Осамнаест њених писама, и Вукових је било, види се, шеснаест, али су сва изгубљена, сем шест, која се налазе код њеног унука г. Радише Милутиновића. Нису се могли добити ни преписи од њих да би били наштампани. (В. I књигу стр. VII).

CCXLIX. **Стеван Радичевић** (в. Милићевића Поменик стр. 587). — Три његова писма и тринаест Вукових (дванаест Вукових концепата од којих три и оригинала у Држ. Арх., и једно у ориг. у Држ. Архиву). Изгубљено је, колико се може видети, два његова и седам Вукових.

CCL. **Васа Вранковић,** нотар из Фрањева. — Једно писмо Вуку, а био је и Вуков одговор, који је изгубљен.

CCLI. **Урош Романовић,** поп из Н. Сада. — Једанаест његових писама (нека писана на Савиним — сина

Вукова — писмима) и једно изгубљено. Вукових је било девет и сва су погубљена.

CCLII. **Милош Богићевић,** син војводе Анте Богићевића, из Београда. — Једно писмо Вуку, као одговор на Вуково, које је изгубљено.

CCLIII. **Д-р Јован Стејић** (в. Поменик стр. 675). — Двадесет и девет његових писама и једно изгубљено на пошти (Вук га није примио), и седам Вукових, а било је још двадесет и девет која нису очувана. На Стејићевим писмима има додатака В. Васиљевића, која су штампана уз Васиљевићева писма (књ. III) а мање важни додаци (готово сами поздрави) штампани су овде. Три оригинална писма Вукова (једно има и у концепту) и два Шафарикова и једно Радичевићево Стејићу (књ. V, стр. 727—31 и VI стр. 723) поклонио је Академији син Стејићев г. Петар Стејић, посланик у пензији. Тријестину пак писама писаних Стејићу од других личности поклонио је Нар. Библиотеци. Нека му је на томе срдачна хвала! Остала Вукова писма су штампана по Вуковим концептима.

CCLIV. **Павле Даниловић,** и

CCLV. **Милутин Ђорђевић.** — На једном листу налазе се концепти ова два писма, писана по свој прилици кад и прво писмо Стејићу, а да су Павле и Милутин, капетани ваљевске посавине и лепенички, види се из предговора IV књизи песама (Београд 1896, стр. XXIX и XXX).

CCLVI. **Јаков Николајевић Радич,** полицај — мајстор Кишењевски. — Једно писмо Вуково у копцепту.

CCLVII. **Аксентије Тодоровић,** проф. из Н. Сада (после из Београда). — Два писма Вуку, а била су и Вукова два, који су изгубљена.

CCLVIII. **Јов. Станисл. Поповић,** трговац из Винковаца. — Једно писмо Вуку као одговор на Вуково, које је изгубљено.

CCLIX. **Давид Милошевић,** учитељ (после свештеник). — Седам писама Вуку, а Вукових пет изгубљено.

CCLX. **Лазар Бојић,** поп из Осека. — Четири његова писма, а Вукова су три изгубљена.

CCLXI. **Тимотије Илић,** поп из Санада. — Три писма његова; и Вукових је било три која су изгубљена.

CCLXII. **Павле (Петар) Јовановић,** митрополит Београдски. — Једно његово писмо Вуку, и једно Вуково (у концепту) њему; било је још једно Вуково, али је изгубљено.

CCLXIII. **Василије Вуковић,** трговац из Петриње. — Три његова писма Вуку, а Вукових је било пет њему, али су изгубљена.

CCLXIV. **Ђорђе Ћирјаковић,** трговац и књижар из Новог Сада, и син му **Димитрије.** — Тридесет и два писма његова и једно сина му Вуку, и Вукова два (у концепту) једно оцу, друго сину. Било је још двадесет и три Вукова писма, која су изгубљена.

CCLXV. **Дим. Вујић,** војени поп из Панчева. — Једно писмо Вуку.

CCLXVI. **De Bep,** чиновник полицијски (?) из Беча. — Једно писмо Вуку. Због мале важности штампа се у изводу.

CCLXVII. **Лазар Лазаревић,** професор из Н. Сада. — Једно Вуково писмо (у концепту) њему.

CCLXVIII. **Јосиф Рајачић,** патријарх. — Четири његова писма Вуку (једно штампано раније у „Срђу"), и Вукових седам њему (у концептима); још је било седам Вукових, али су изгубљена.

CCLXIX. **Григорије Гавриловић,** поп из Великих Радинаца. — Четири писма Вуку, која се штампају у изводу. Била су и Вукова два њему, али су изгубљена.

CCLXX. **Стеван Станковић,** владика и митрополит. — Два писма Вукова њему (у концепту). Нема адресе, али се поуздано може закључити да су њему писана.

CCLXXI. **Гаврило Ползовић,** адвокат из Н. Сада. — Једно писмо Вуку.

CCLXXII. **Козма Прокоповић**, лајтнант. — Једно писмо Вуку. Био је и Вуков одговор, али је изгубљен.

CCLXXIII. **Трстанска Општина.** — Шест Вукових писама њој, и четири њена одговора. Једно је Вуково писмо изгубљено. Пет оригинала Вукових писама налазе се у архиви Трстанске општине, а шесто је Вуков концепат, и њих је преписао и за ово издање уступио г. Добр. Ружић (од три писма имају и Вукови концепти). Једно је писмо управо писано Фрушићу за Општину, и на њему је у концепту одговор Општине (који је концепат г. Ружић такође преписао).

CCLXXIV. **Игњат Васиљевић,** из Земуна. — Три писма Вуку, а изгубљено је седам писама Вукових њему.

CCLXXV. **Јустин Михаиловић,** трговац из Вуковара, и син му **Риста.** — Готово цела преписка је очувана: тридесет Јустинових и двадесет и четири Вукова писма; изгубљено је четири Јустинова и пет Вукових писама. Последње Јустиново писмо које је почео у болести, довршио је син му Риста, у коме му је јавио смрт очеву. Вук је и њему писао два писма која су изгубљена. Допуну ових писама чине писма Даничићева у Додатку наштампана.

Сва писма Вукова и Даничићева Јустину и једно Вуково Мојсију (Моци) Ђорђевићу, повезана су у једну књигу, коју је г. Богдан Медаковић поклонио Академији.

CCLXXVI. **В. Л. Маћејовски,** проф. из Варшаве. — Једно писмо Вуку, и Вуков одговор (у концепту).

CCLXXVII. **Јован Поповић**, фишкал из Логоша. — Једно писмо Вуку, а Вуков одговор њему изгубљен је.

CCLXXVIII. **Константин Радосављевић,** из Одесе. — Два писма Вуку. Не види се да ли је њему Вук одговорио.

CCLXXIX. **Николи I,** цару. — Молба да му се син Сава прими у који од кадетских корпуса, и концепат

посвете I књиге Бечког издања Срп. Н. П., који је још једном поновљен.

CCLXXX. **П. Петровић, Његуш,** владика Црногорски. — Четрнаест писама Вуку, од којих су два објављена раније у „Срђу“, а два у „Колу“. Треће и шеснаесто писмо су без датума; прво је јамачно из 1833 г. крајем новем. или почетком децембра из Трста или из Котора, и ако је на њему поштански жиг од 11 маја! Друго је из доба кад је владика био у Бечу. Владичином руком писана су само писма под бр. 7, 11 и 16, а на осталима је само потпис његов. Вукових очуваних писама само два: једно је штампано у Гласнику С. Уч. Др. 63 (без завршетка), а друго је концепат. Још је било двадесет и пет Вукових писама, која су можда и очувана на Цетињу.

CCLXXXI. **Гаврило Поповић,** из Темишвара. Ово ће јамачно бити онај бивши писар кн. Милоша, који се неколико пута помиње у Финансијама од Мите Петровића. — Четири његова писма, а Вуково је било једно које је изгубљено.

CCLXXXII. **Димитрије Николић,** обућар из Земуна. — Једно писмо Вуку.

CCLXXXIII. **Ђорђе Богдановић,** каснер из Фрањева. — Једно писмо Вуку, као одговор на Вуково, а био је и Вуков одговор на ово, али су оба писма изгубљена.

CCLXXXIV. **Арон Поповић,** учитељ из Старог Бечеја. — Једно писмо Вуку, а била су Вукова два њему, која су изгубљена.

Сва три ова последња писма, мале вредности ради штампају се у изводу.

CCLXXXV. **Адам Мирковић,** поп из Митровице. — Три писма Вуку, а била су Вукова два, која су изгубљена.

CCLXXXVI. **Јован Поповић,** биров из Мохола. — Три писма Вуку, а била су и три Вукова њему, која су изгубљена.

CCLXXXVII. **Марија Хаџић,** из Пеште. — Једно писмо Вуку.

CCLXXXVIII. **Илија и Василије Лумбардић,** тргов. из Котора. — Два писма њихова, а била су и два Вукова, која су изгубљена.

CCLXXXIX. **Мариновић (и) Цјеловић,** трг. из Трста. — Једно писмо Вуку.

CCXC. **Константин Бранковић,** из Н. Сада. — Једно писмо Вуку, а Вуков је одговор изгубљен.

CCXCI. **Јос. Лерх v. Лерхенау,** гравер из Прага. — Једно писмо Вуку.

CCXCII. **Јован Чокрљан,** војени свештеник. — Два писма Вуку. Не види се да ли је било одговора.

CCXCIII. **Симеун Тркуља,** архимандрит из Шибеника. — Пет писама Вуку, а било је толико и Вукових, која су изгубљена.

CCXCIV. **Јевстатије Михаиловић,** из Вел. Бечкерека. — Једно писмо Вуку, а Вуков одговор изгубљен.

CCXCV. **Васа Чокрљан,** из Новог Бечеја. — Једно писмо Вуку, а Вуков одговор изгубљен.

CCXCVI. **Ћирил Поповић,** из Руме. — Два писма Вуку, а Вуково било једно које је изгубљено.

CCXCVII. **Ђорђе Куљанчић,** из Пеште. — Осам његових писама, а Вукова су била два која су изгубљена.

CCXCVIII. **Петар Ћирковић,** са Цетиња. — Једно писмо Вуку.

CCXCIX. **Јосиф Сехалс,** из Будима. — Једно писмо Вуку, а Вуков одговор изгубљен.

CCC. **Стако Петровић,** из Његуша. — Једно писмо Вуку.

CCCI. **Јаков Поповић,** прота из Котора. — Једно писмо Вуку.

CCCII. **Вилѣм Хопе,** журналиста из Беча. — Три његова писма (једно његове жене?) и два Вукова у концепту. Једно Хопеово је изгубљено.

CCCIII. **Јоко и Марко Ђеловић,** из Будве. — Три писма Вуку, а било је и једно Вуково к њима, али изгубљено.

CCCIV. **Франц Петер,** проф. из Сплета. — Једно писмо Вуку.

CCCV. **Дим. Стој. Момировић.** (Ко је он види се из саме преписке). — Двадесет осам писама Вуку, и једно изгубљено. Вукова — двадесет и једно — изгубљена су сва.

CCCVI. **Марко Есаловић,** из Будве. — Два писма Вуку.

CCCVII. **Вук Врчевић.** — Шесет и шест писама Врчевићевих, а само једно (у концепту) Вуково њему, а било је још педесет и девет, која су погубљена.

CCCVIII. **Вукола̀ј Поповић,** са Стањевића. — Једно писмо Вуку.

CCCIX. **Јован Димитријевић,** хирург, из Трста. — Једно писмо Вуку.

CCCX. **Петар Поповић,** из Рисна. — Једно писмо Вуку.

CCCXI. **Павле Каранотвртковић,** свештеник из Босне, »издавач« Српских Споменика. — Девет писама Вуку, а била су два Вукова њему, па изгубљена.

CCCXII. **Тодор Павловић,** уредник новина, из Пеште. — Два његова писма, а изгубљена су три Вукова њему.

CCCXIII. **Владимир Павловић Титов.** — Три писма Вуку, а било је и једно Вуково њему које је изгубљено.

CCCXIV. **Јов. Тратнер,** прив. учитељ, из Ђура. — Једно писмо Вуку, а Вуков одговор је изгубљен.

CCCXV. **Јоксим Новић,** Оточанин. — Петнаест писама Вуку (једно у књ. V, 281), а види се само да су била четири Вукова њему, која су изгубљена.

CCCXVI. **Јов. Мих. Радовић,** помор. капетан. — Једно писмо Вуку, а не види се да ли му је Вук одговорио.

CCCXVII. **Јосиф Милосављевић** (кнез Јокса) из Пожаревца. — Једно писмо Вуку, и Вуков одговор (у концепту).

У првом додатку је једно писмо Копитарево које је дописано на Стејићеву писму; и петнаест писама Вукових кнезу Милошу (два његову секретару Јак. Живановићу), која су скоро набављена с другим актима за Државни Архив.

Фебруара 1912.
у Београду.

Љуб. Стојановић.

ПРЕГЛЕД

СТРАНА

Предговор III

CCXLV. Аврам Гашпаровић.

1. Вук њему из Београда 9, I, 1831 1
2. Вуку из Београда (9, I, 1831) 1

CCXLVI. Методије Лазаревић.

1. Вуку, из ман. Троноше, 21, I, 1831 2
2. „ „ „ „ 21, VI, 1831 3

CCXLVII. Милош Лазаревић.

1. Вуку, из Земуна, 24, II, 1831 5
2. „ „ „ 21, VI, 1831, ... 5
3. „ „ „ 14, VII, 1831, ... 6

CCXLVIII. Марија Поповић (Милутиновићка).

1. Вуку, из Будима, 2, VIII, 1831, ... 8
2. „ „ „ $\frac{1 \text{ и } 13. \text{ X}}{19. \text{ IX и } 1. \text{ X}}$ 1831, ... 14
3. „ „ „ $\frac{4. \text{ XI}}{23. \text{ X}}$, 1831, ... 17
4. „ „ „ „ „ у вече 18
5. „ „ „ 25, X, 1831, ... 20
6. „ „ „ 26, XI, 1831, ... 22
7. „ „ „ 26, XII, 1831, ... 25
8. „ „ „ 25/13, II. 1833, ... 27
9. „ „ „ 29/17. V, 1833, ... 29
10. „ „ „ 22, XII, 1883, ... 32
11. „ „ „ 17/29, IX, 1825, ... 33
12. „ „ „ 5, VI, 1836, ... 36
13. „ „ „ 30/18, III, 1837, ... 38

СТРАНА

14. Вуку, из Београда 26, VIII, 1853, ... 40
15. „ „ „ 9, VII, 1854, ... 41
16. „ „ „ 11, VII, 1855, ... 42
17. „ „ „ 21, VIII, 1855, ... 43
18. „ „ „ 7, X, 1856, ... 44

CCXLIX. Стеван Радичевић.

1. Вуку, из Крагујевца 5, IX, 1831, ... 46
2. „ „ „ 20, X, 1831, ... 47
3. „ „ „ 7, I, 1832, ... 48
4. Вук њему из Беча, 17/29, X, 1833, ... 50
5. „ „ „ „ 30, XII, 1840, ... 51
6. „ „ „ „ „ „ „ 53
7. „ „ „ „ $\frac{21, III.}{2, IV.}$ 1841, ... 54
8. „ „ „ „ 23, IX, 1841, ... 55
9. „ „ „ „ 10, X, 1841, ... 58
10. „ „ „ „ 4, XI, 1841, ... 59
11. „ „ „ „ 19, XII, 1841, ... 62
12. „ „ „ „ 6, II, 1842. 62
13. „ „ „ „ 3, III, 1842, ... 63
14. „ „ „ „ 3, IV, 1842, ... 64
15. „ „ „ „ 30, VII, 1842, ... 65
16. „ „ „ „ 7, VIII, 1842, ... 66

CCL. Васа Вранковић.

1. Вуку, из Фрањева, 2, X, 1831, ... 67

CCLI. Урош Романовић.

1. Вуку из Н. Сада, 22, X, 1831 68
2. „ „ „ 14. XI, 1831 68
3. „ „ „ 28, I, 1832 69
4. „ „ „ 29, I, 1832 69
5. „ „ „ 20, II, 1832 70
6. „ „ „ 7, III, 1832 71
7. „ „ „ 2, IV, 1832 71
8. „ „ „ 7, V, 1832 72
9. „ „ „ 3, VIII, 1832 73
10. „ „ „ 8, VIII, 1832 75
11. „ „ „ 2, II, 1833 76

CCLII. Милош Богићевић.

1. Вуку, из Београда, 16, XI, 1831 78

		СТРАНА
CCLIII.	**Др. Јован Стејић.**	
1.	Вук њему, из Земуна, 21, XII, 1831	79
2.	Вуку, из Пожаревца, 16, V, 1832	80
3.	„ „ Земуна, $\frac{10.\ I.\ 1833}{29.\ XII.\ 1832}$	82
4.	„ „ „ 14/2, III 1833	85
5.	„ „ „ 20/8, V, 1833	86
6.	„ „ „ $\frac{3.\ VI}{22.\ V}$, 1833	88
7.	„ „ „ $\frac{8.\ VII}{26.\ VI}$ 1833	89
8.	„ „ „ $\frac{1.\ VIII}{20.\ VII}$, 1833	91
9.	„ „ „ $\frac{12.\ IX}{31.\ VIII}$, 1833	93
10.	„ „ „ $\frac{3.\ X}{21.\ IX}$, 1833	94
11.	„ „ „ $\frac{10.\ X}{28.\ IX}$, 1833	96
12.	Вук њему из Беча 20, X, 1833	97
13.	Вуку из Земуна $\frac{11.\ XI}{30.\ X}$, 1833	99
14.	„ „ „ [7, XII, 1833]	100
15.	„ „ „ $\frac{10.\ II}{29.\ I}$, 1833	101
16.	„ „ „ $\frac{3.\ III}{19.\ II}$, 1834	103
17.	„ „ „ 12/24, IV, 1834	105
18.	„ „ „ 29/17, V, 1834	107
19.	Вук њему из Беча 12, VI, 1834	109
20.	„ „ са Цетиња 28, X. 1834	110
21.	Вуку из Земуна, $\frac{4.\ III}{20.\ II}$, 1834	111
22.	„ „ „ 30/18, VII, 1835	114
23.	„ „ „ $\frac{29.\ VIII}{11.\ IX}$, 1835	116
24.	„ „ „ $\frac{10.\ XII}{28.\ XI}$, 1835,	118
25.	„ „ „ $\frac{9.\ V}{27.\ IV}$, 1836	119
26.	„ „ „ $\frac{1.\ VIII}{20.\ VII}$, 1836	121
27.	„ „ „ 22/10, IX, 1836	123
28.	„ „ „ $\frac{1.\ XX}{20.\ XI}$, 1837	126
29.	„ „ „ $\frac{3.\ IV}{22.\ III}$, 1837	128
30.	„ „ „ 3, I, 1838 (рим.?)	130
31.	„ „ „ 14, II, 1838	131
32.	„ „ „ 22/10, III, 1838	133
33.	Вук њему из Беча 22, II, 1840	135
34.	„ „ „ „ 10/22. XII, 1815	137
35.	Вуку из Београда 22, XII, 1844	138
36.	Вук њему из Беча 12/25, III, 1845	140

СТРАНА

CCLIV. Павле Даниловић.

1. Вук њему из Земуна, крајем XII, 1831 142

CCLV. Милутин Ђорђевић.

1. Вук њему, из Земуна, крајем XII, 1831 143

CCLVI. Јаков Никол. Радич.

1. Вук њему, из Земуна, 18, II, 1832 443

CCLVII. Аксентије Тодоровић.

1. Вуку, из Н. Сада, 26, III, 1832 145
2. „ „ Београда, 6, VI, 1832 147

CCLVIII. Јов. Станисл. Поповић.

1. Вуку, из Винковада, 12, V, 1832 148

CCLIX. Давид Милошевић.

1. Вуку, из Јасеновца, 19, V, 1832 149
2. „ „ „ послије 19, V, 1832 150
3. „ „ Петриње 20, IV, 1833 151
4. „ „ „ 15, VI, 1833 151
5. „ „ Вуковара 21, I, 1836 152
6. „ „ „ 6, VI 1842 155
7. „ „ Добановаца 14, II, 1852 156

CCLX. Лазар Бојић

1. Вуку из Осека 24, V, 1832 158
2. „ „ „ 14/26, VIII, 1833 159
3. „ „ „ 9, IX, 1837 161
4. „ „ „ 28, VIII, 1840 162

CCLXI. Тимотије Илић

1. Вуку из Санада 30, V, 1832 164
2. „ „ „ 7, V, 1833 165
3. „ „ „ 2, VIII, 1833 167

CCLXII. Павле—Петар—Јовановић

1. Вуку из Крагујевца 31, V, 1832 168
2. Вук њему из Беча 25, V, 1840 169

СТРАНА

CCLXIII. Васиљије Вуковић

1. Вуку из Петриње (око V, 1832) 170
2. „ „ „ 20, VII, 1833 170
3. „ „ „ $\frac{26.\ XI.}{8.\ XII.}$ 1833 172

CCLXIV. Ђорђе Ћирјаковић

1. Вуку, из Н. Сада 2, VIII, 1832 173
2. „ „ „ „ 2, II, 1833 174
3. „ „ „ „ пре 24, IV, 1833 176
4. „ „ „ „ 5, VI, 1833 177
5. „ „ „ „ $\frac{1.\ VIII.}{20.\ VII.}$ 1833 179
6. „ „ „ „ 5, IX, 1833 180
7. „ „ „ „ 20/8, X, 1833 183
8. „ „ „ „ 22, XII, 1833 184
9. „ „ „ „ 21, I, 1834 188
10. „ „ „ „ 17, II, 1834 192
11. „ „ „ „ 2/14, III, 1834 194
12. „ „ „ „ 28, VI, 1834 196
13. „ „ „ „ 4, XII, 1834 197
14. „ „ „ „ 24, VI, 1836 (с рачуном) 201
15. „ „ „ „ 30, IX, 1836 205
16. „ „ „ „ 16/28, X, 1836 206
17. „ „ „ „ $\frac{4.\ VII.}{22.\ VI.}$ 1837 207
18. „ „ „ „ 26, VIII, 1837 209
19. „ „ „ „ 11/23, XI, 1837 212
20. „ „ „ „ 15, XII, 1837 214
21. „ „ „ „ 19/7, IV, 1838 215
22. „ „ „ „ 12, IX, 1838 216
23. „ „ „ „ $\frac{11.\ III.}{27.\ II.}$ 1839 218
24. „ „ „ „ 26, VIII, 1840 219
25. „ „ „ „ 4/16, IX, 1844 220
26. „ „ „ „ (15, XI, 1844) 221
27. „ „ „ „ 5, XII, 1844 222
28. „ „ „ „ 15, XII, 1844 223
29. „ „ „ „ 15/3, IV, 1845 224
30. „ „ „ „ $\frac{2.\ XI.}{21.\ X.}$ 1845 (с рачуном) 225
31. „ „ „ „ 1, II, 1846 232
32. Вук њему, из Беча 14/26, II, 1846 233
33. Вуку, из Н. Сада 1, III, 1846 (рачун о књигама) . . . 234
34. Син му Димитрије, Вуку, из Н. Сада 25/14, II, 1847 . . 234
35. Вук њему, из Беча 21/9, V, 1848 236

CCLXV. Дим. Вујић

Вуку, из Панчева 1, X, 1832 238

СТРАНА

CCLXVI. De Ben

Вуку, из Беча 21/9, XII, 1832 (извод) 238

CCLXVII. Лаз. Лазаревић

Вук њему, из Беча 10/22, I, 1833 239

CCLXVIII. Јосиф Рајачић

1. Вук њему (10, I, 1833) 240
2. Вуку, из Шибеника 22, III, 1834 240
3. Вук њему, из Беча 17/29, XII, 1835 241
4. Вуку, из Вршца 20, IX, 1837 242
5. „ „ „ 1, XII, 1840 244
6. „ „ „ 22, I, 1842 246
7. Вук њему, из Беча 18, II, 1845 246
8. „ „ „ „ 23, VI, 1847 247
9. „ „ „ „ 28, I, 1848 248
10. „ „ „ „ 14, IV, 1848 250
11. „ „ „ „ (XI, 1851) 251

CCLXIX. Григорије Гавриловић

1. Вуку, из Вел. Радинаца 13, I, 1833 (у изводу) 252
2. „ „ „ „ 17, IV, 1833 „ 252
3. „ „ „ „ 4, VII, 1833 „ 252
4. „ „ „ „ 23, II, 1834 „ 252

CCLXX. Стеван Станковић

1. Вук њему, (из Беча I, 1833) 253
2. „ „ „ „ 10/22, V, 1837 253

CCLXXI. Гаврило Ползовић

Вуку, из Н. Сада $\frac{11,\ II.}{30,\ I.}$ 1833 255

CCLXXII. Козма Прокоповић

Вуку, из Сомбора 25/13, II, 1833 256

CCLXXIII. Трстанска општина

1. Вук њој, из Беча 25, II, 1833 257
2. Вуку, из Трста $\frac{19,\ VI,}{1,\ VII,}$ 1833 258
3. Вук њој, из Беча 7/19, VII, 1833 259
4. „ „ „ „ 7, XII, 1836 260
5. Вуку, из Трста 12/24, II, 1837 260

СТРАНА

6. Вук њој, (Фрушићу) из Беча 17/29, V, 1837 261
7. Вуку, из Трста 6/18, III, 1838 262
8. Вук њој, из Беча 21, V, 1840 262
9. Вуку, из Трста 16/28, XII, 1840 263
10. Вук њој, из Беча 26, IX, 1851 264

CCLXXIV. Игњат Васићевић

1. Вуку, из Земуна $\frac{27.\ II.}{11.\ III.}$ 1833 265
2. „ „ „ 29, VI, 1833 266
3. „ „ „ 8, III, 1834 267

CCLXXV. Јустин Михаиловић, и син му Риста

1. Вуку, из Вуковара 28, III, 1833 269
2. Вук њему, из Беча 28, IV, 1833 270
3. Вуку, из Вуковара 1, XII, 1833 271
4. „ „ „ 31, XII, 1833 274
5. Вук њему, из Беча 2/14, II, 1834 275
6. „ „ „ „ 1/13, V, 1834 276
7. Вуку из Вуковара 8, V, 1834 277
8. Вук њему, са Цетиња 7/19, X, 1834 278
9. Вуку, из Вуковара 17, I, 1836 279
10. Вук њему, из Беча $\frac{1.\ V.}{19.\ IV.}$ 1836 281
11. Вуку, из Вуковара 7, V, 1836 282
12. „ „ „ 2 , VII, 1836 284
13. Вук њему, из Беча, 7/19, VIII, 1836 285
14. „ „ „ „ 8/20, IX, 1836 287
15. Вуку, из Вуковара, 18, IX, 1836 288
16. „ „ „ 22, I, 1837 290
17. Вук њему, из Беча, 9/21, IV, 1838 292
18. Вуку, из Вуковара, $\frac{11.\ V}{29.\ IV}$, 1838 293
19. Вук њему, из Беча, 27, XII, 1838 294
20. Вуку, из Вуковара, 3, I, 1839 295
21. Вук њему, из Беча, 6/18, I, 1839 297
22. Вуку, из Вуковара, 10, I, 1839 298
23. Вук њему, из Беча, 17, I, 1839 299
24. Вуку, из Вуковара, 10, III, 1839 300
25. Вук њему, из Београда, 25, VI, 1839 302
26. „ „ „ „ 13/25, VIII, 1839 303
27. Вуку, из Вуковара, 28, XII, 1839 303
28. Вук њему, из Беча, 23, IV, 1940 305
29. „ „ „ „ 13, V, 1840 306
30. Вуку, из Вуковара, 41, V, 1840 306
31. „ „ „ 18/30, VI, 1840 308
32. Вук њему из Беча, 24, VI, 1840 309
33. Вуку, из Вуковара, 12/24, VII, 1840 310

СТРАНА

34. Вуку, из Вуковара, 23, VIII, 1840 313
35. Вук њему, из Беча, 24/12, IX, 1840 315
36. Вуку, из Вуковара. 14, IX, 1840 316
37. „ „ „ 21, XI, 1840 317
38. „ „ „ 29, XI, 1810 317
39. Вук њему, из Беча, 6, XII, 1840 319
40. „ „ „ „ 19, XII, 1840 320
41. Вуку, из Вуковара, 17, I, 1841 321
42. Вук њему, из Трста, 26, IV, 1841 323
43. Вуку, из Вуковара, 2, II, 1846 323
44. „ „ „ 29, XI, 1846 325
45. Вук њему, из Беча 12, XII, 1846 326
46. Вуку, из Вуковара, 17, IV, 1847 327
47. Вук њему, из Трста, 7/19, VIII, 1847 329
48. Вуку, из Вуковара, 11/23, IX, 1847 330
49. „ „ „ 13/25, IX, 1847 332
50. „ „ „ 8. XI, 1847 334
51. Вук њему, из Беча, 27, I, 1848 335
52. Вуку, из Вуковара, 11, V, 1848 338
53. „ „ „ 24, I, 1848 340
54. Вук и Даничић, њему, из Беча, 31, I, 1849 344
55. Ристо Вуку, из Вуковара, 13, XII, 1849 347

CCLXXVI. В. А. Маћејовски.

1. Вуку, из Варшаве, $\frac{5, V,}{23, IV}$, 1833 349
2. Вук њему, из Беча, 1/13, IV, 1833 350

CCLXXVII. Јован Поповић.

1. Вуку, из Логоша, 11/23, V, 1833 351

CCLXXVIII. Константин Радосављевић.

1. Вуку, из Одесе, 16/28, VI, 1833 353
2. „ „ „ 18, XII, 1833 355

CCLXXIX. Николи, I. цару,

1. Вукова молба за сина, из Беча, 23, VI, 1833 356
2. Намењена посвета бечког издања Народни Песама, из Беча, 22, V, 1840 356

CCLXXX. П. П. Његуш, владика.

1. Вуку, из Петрограда, краја VII, 1833 358
2. „ „ „ 23, VIII, 1833 359
3. „ „ (Трста) краја XI или поч. XII, 1833 360

СТРАНА

4. Вуку, са Цетиња 8, III, 1834 361
5. „ „ „ 23, III, 1834 362
6. „ „ „ 19, IV, 1834 363
7. „ „ „ 16, XI, 1834 363
8. „ из Махина, 7, II, 1836 364
9. „ са Цетиња, 2, IX, 1836 365
10. Вук њему, из Беча, 14, II, 1845 (извод) 366
11. Вуку, са Цетиња, 1, XI, 1847 367
12. Вук њему, из Беча, 19, I, 1848 368
13. Вуку, са Цетиња, 25, VIII 1850 370
14. „ из Млетака, 13, XII, 1850 371
15. „ са Цетиња, 5, X, 1851 373
16. „ (из Беча) 374

CCLXXXI. Гаврило Поповић.

1. Вуку, из Темишвара, 22, VII, 1833 375
2. „ „ „ 31, VII, 1833 376
3. „ „ „ 6, IX, 1833 376
4. „ „ „ 25. XII, 1833 377

CCLXXXII. Димитрије Николић.

1. Вуку, из Земуна, 1, VIII, 1833 (извод) 379

CCLXXXIII. Ђорђе Богдановић.

1. Вуку, из Фрањева, 15/3, VIII, 1833 379

CCLXXXIV. Арон Поповић.

1. Вуку, из С. Бечеја, 5, VIII, 1833 379

CCLXXXV. Адам Мирковић.

1. Вуку, из Митровице, 15, VIII, 1833 380
2. „ „ „ 14, V, 1834 381
3. „ „ „ 18. VII, 1834 381

CCLXXXVI. Јован Поповић.

1. Вуку, из Мохола $\frac{2. IX}{21. VIII}$, 1833 383
2. „ „ „ 27/15, XI, 1833 384
3. „ „ „ 14/2, V, 1837 384

CCLXXXVII. Марија Хаџић.

1. Вуку, из Пеште, 25, VIII, 1838 386

СТРАНА

CCLXXXVIII. Ил. и Вас. Лумбардић.

1. Вуку, из Котора, $\frac{9.\ 1Ф}{28.\ VIII}$, 1833 388
2. „ „ „ 9/21, IX, 1836 389

CCLXXXIX. Мариновић (и) Цјеловић.

1. Вуку, из Трста, $\frac{5.\ X}{23.\ IX}$, 1833 390

CCXC. Константин Бранковић.

1. Вуку, из Н. Сада. 8, X. 1833 391

CCXCI. Јос. Лерх v. Лерхенау.

1. Вуку, из Прага, 25/13, X, 1833 392

CCXCII. Јов. Чокрљан.

1. Вуку, из Вајкерсдорфа, $\frac{7.\ XII}{25.\ XI}$, 1833 394
2. „ „ Обер-Холабрула, 3, III, 1834 395

CCXCIII. Симеун Тркуља.

1. Вуку, из Задра, 8, I, 1834 396
2. „ „ Шибеника, 24, V, 1837 397
3. „ „ „ 4. IX, 1840 398
4. „ „ „ 24. X, 1840 399
5. „ „ „ 18, XI, 1840 400

CCXCIV. Јевстатије Михаиловић

Вуку, из Вел. Бечкерека, 4, II, 1834 402

CCXCV. Васа Чокрљан.

Вуку, из Н. Бечеја, $\frac{1,\ IV.}{20,\ III,}$ 1834 403

CCXCVI. Ћирил Поповић

1. Вуку, из Руме, 24, IV, 1834 405
2. „ „ „ 20, XII, 1834 406

CCXCVII. Ђорђе Куљанчић

1. Вуку, из Пеште. 30/18, VII, 1834 409
2. „ „ „ 19/7, XI, 1835 411
3. „ „ „ $\frac{1.\ XI.}{20.\ X.}$ 1838 413

СТРАНА

4. Вуку, из Пеште $\frac{3.\ XI.}{22.\ X.}$ 1838 414
5. „ „ Земуна 27/15, XI, 1843 415
6. „ „ Беча 17/4 [!], II, 1845 416
7. „ „ „ 25/11 [!], III, 1845 417
8. „ „ „ 24/12, IV, 1845 418

CCXCVIII. Петар Ћирковић

Вуку, са Цетиња, 7. XI, 1834 420

CCXCIX. Јосиф Сехалс

1. Вуку, из Будима, 24/12, XI, 1834 422
Копитар Вуку, из Беча, $\frac{5.\ XII.}{23.\ XI.}$ 1834 423

CCC. Стако Петровић

Вуку, са Његуша, 20, XI, 1834 425

CCCI. Јаков Поповић

Вуку, из Котора, 26, XI, 1834 426

CCCII. Виљем Хопе

1. Вуку, из Беча, 21/9, XII, 1834 427
2. Вук њему, из Београда, 14/2, VII, 1839 428
3. „ „ „ Вуковара, 22/10, X, 1839 429
4. Вуку, из Беча, 30/18, X, 1839 431
5. „ „ „ 17/5, IV, 1849 433

CCCIII. Јоко и Марко Ћеловић

1. Вуку, из Будве, 15, I, 1835 434
2. „ „ „ 18, III, 1846 434
3. „ „ „ 22, IV, 1846 435

CCCIV. Франц Петер

Вуку, из Сплета, $\frac{5.\ II.}{24.\ I.}$ 1835 436

CCCV. Димитрије Стојанов. Момировић

1. Вуку, из Петрограда, $\frac{31.\ V.}{12.\ VI.}$ 1835 438
2. „ „ Одесе, 11/23, V, 1836 438
3. „ „ Петрограда, 11, VI, 1837 441
4. „ „ „ 1, X, 1838 442
5. „ „ „ 10, III, 1839 448
6. „ „ „ 1/13, XI, 1839 450

СТРАНА

7. Вуку, из Петрограда, 18, X, 1841 451
8. „ „ „ 19, XI, 1841 453
9. „ „ „ 6, I, 1842 455
10. „ „ „ 19, II, 1842 461
11. „ „ „ 15, III, 1842 463
12. „ „ „ 26, III, 1842 464
13. „ „ „ 12, XI, 1842 465
14. „ „ „ 9, XI, 1843 467
15. „ „ „ 8, II, 1844 469
16. „ „ „ 24, II, 1844 471
17. „ „ „ 27, V, 1844 473
18. „ „ „ 12, X, 1844 475
19. „ „ „ 1, IV, 1845 478
20. „ „ Београда, 11, XI, 1845 479
21. „ „ Беча, (III, 1846) 481
22. „ „ Карлсбада, 16/28, IV, 1846 481
23. „ „ Петрограда, 18, VII, 1847 483
24. „ „ „ 27, X, 1847 485
25. „ „ „ 22, I, 1848 487
26. „ „ „ $\frac{18, II,}{1, III.}$ 1848 489
27. „ „ „ 19/31, III, 1848 489
28. „ „ „ 26, IV, 1848 491

CCCVI. Марко Есаловић

1. Вуку, из Будве, 31, V, 1835 492
2. „ „ „ 3, VI, 1835 493

CCCVII. Вук Врчевић

1. Вуку, из Будве, 14/2, VI, 1835 494
2. „ „ „ 26/14, IX, 1835 495
3. „ „ „ 2/14, III, 1836 497
4. „ „ „ 23, IV, 1836 501
5. „ „ „ 4/16, IX, 1836 503
6. „ „ „ 4/16, I, 1837 504

Привилегије Паштровске 508

7. Вуку, из Будве, 1/13, IV, 1837 514
8. „ „ „ 10, VII, 1837 516

Хрисовуљ Ст. Првовенчаног 518

9. Вуку, из Будве, $\frac{3, II,}{22, I.}$ 1838 519
10. „ „ „ 12/24, II, 1840 521
11. „ „ „ 23, V, 1840 523
12. „ „ „ 3/15, VII, 1840 525
13. „ „ Котора 13/25, I, 1845 526
14. „ „ „ 16/4, III, 1846 528
15. „ „ „ 7, IV, 1846 530
16. „ „ „ 24/12, V, 1846 533

СТРАНА

17. Вуку, из Котора, 4/16, VIII, 1846 536
18. „ „ „ 29/17, VIII, 1846 537
Списак Србуља послатих Вуку 541
19. Вуку, из Котора, 2/14, X, 1846 543
20. „ „ „ 2/14, XII, 1846 544
21. „ „ „ 15, II, 1847 545
22. „ „ „ 6, IV, 1847 547
23. „ „ „ 14/26, VII, 1847 551
24. „ „ Грбља $\frac{10, VIII.}{29, VII.}$ 1847 554
25. „ „ Котора 21, II, 1848 555
Списак Србуља послатих Вуку 558
26. Вуку из Рисна 16, II, 1849 561
Списак протумачених пословица 562
27. Вуку из Рисна 8, IX, 1849 565
Списак тумачених речи 566
28. Вуку из Рисна 5, XI, 1849 568
Списак тумачених речи 569
29. Вуку, из Рисна, 13, XII, 1849 582
Списак тумачених речи 583
30. Вуку, из Рисна, 1, I, 1850 584
Списак тумачених речи 586
31. Вуку, из Рисна, 14/26, II, 1850 588
Списак тумачених речи 590
32. Вуку, из Рисна, 12/24, V, 1850 591
33. „ „ „ 1/13, VI, 1850 593
34. „ „ Задра, 18/30, XI, 1850 594
35. „ „ Котора, 30, VI, 1851 595
36. „ „ „ $\frac{6, VIII.}{25, VII.}$ 1851 596
Списак старих рукописа и докумената 598
37. Вуку, из Котора, 15/27, IX, 1851 601
38. „ „ „ 18/30, XII, 1851 603
39. „ „ „ 3, II, 1852 605
40. „ „ „ 25, V, 1852 606
41. „ „ „ 4, IX, 1852 607
42. „ „ „ $\frac{5. X.}{23. IX.}$ 1852 608
43. „ са Цетиња, 22, X, 1852 610
44. „ „ „ 17/29, XII, 1852 612
45. „ „ „ 5/17, IV, 1853 613
46. „ „ „ 6, VI, 1853 615
47. Вук, њему из Беча, 3/15, VII, 1853 617
48. Вуку са Цетиња 11/23, XI, 1853 620
49. „ „ „ 28, I, 1854 620
Списак послатих Србуља 622
50. Вуку, са Цетиња, 12/24, V, 1854 624
51. „ „ „ 8/20, VI, 1854 625
52. „ „ „ 20, VIII, 1854 627
53. „ „ „ 13, II, 1855 628

СТРАНА

Списак послатих Србуља 628
54. Вуку, из Задра, 1, VIII, 1855 629
55. „ „ „ 5/17, II, 1856 631
56. „ „ „ 9/21, X, 1856 632
57. „ „ „ 17, II, 1857 634
Списак рукописа и докумената које има В. Врчевић . . 636
58. Вуку, из Задра, 4/16, VI, 1857 639
59. „ „ „ 15/27, XI, 1858 640
60. „ „ „ 14, XI, 1858 642
61. „ „ „ 1/13, XII, 1858 644
62. „ „ „ $\frac{8.\ III.}{24.\ II.}$ 1861 645
63. „ „ Требиња, 17/29, VIII, 1861 647
64. „ „ „ 23, V, 1862 649
65. „ „ „ 10/22, III, 1863 650
66. „ „ „ $\frac{8.\ VII.}{24.\ VI.}$ 1863 652
67. „ „ „ 10/22, XII, 1863 655

CCCVIII. Вуколај Поповић

Вуку, са Стањевића, 9, VI, 1835 658

CCCIX. Јован Димитријевић

Вуку, из Трста, пре 23, VI, 1835 659

CCCX. Петар Поповић

Вуку, из Рисна, 14, VII, 1835 660

CCCXI. Павле Каранотвртковић

1. Вуку, из Трста, 23, IX, 1835 661
2. „ „ Београда, 26, XII, 1840 662
3. „ „ „ 20, II, 1841 664
4. „ „ „ 24, III, 1842 664
5. „ „ „ 3, VIII, 1842 666
6. „ „ Новог Сада, 2, XI, 1844 667
7. „ „ Ирига, 20, II, 1850 669
8. „ „ Слатине, 14, I, 1858 670
9. „ „ „ 1, IV, 1862 672

CCCXII. Тодор Павловић

1. Вуку, из Пеште, $\frac{9.\ XI.}{28.\ X.}$ 1835 673
2. „ „ „ $\frac{10.\ X.}{28.\ IX.}$ 1838 674

СТРАНА

CCCXIII. Владимир Павловић Титов

1. Вуку, из Беча, пре 1, XI, 1835 676
2. „ „ „ 7, XI, 1835 676
3. „ „ Бујукдера, 14/26, X, 1836 677

CCCXIV. Јов. Тритнер

Вуку, из Ђура, $\frac{1. XII.}{19. XI.}$ 1835 678

CCCXV. Јоксим Новић

1. Вуку, из Вуковара, 6, XII, 1835 680
2. „ „ „ 15, II, 1837 681
(3. „ „ „ 8, VI, 1837 . . . . . V. 291)
4. „ „ Н. Сада, 13, VII, 1844 683
5. „ „ Вуковара, 15, VIII, 1844 684
6. „ „ „ 5, XI, 1844 685
7. „ „ „ 17, VI, 1845 686
8. „ „ „ 9, IV, 1848 687
9. „ „ Винковаца, 11, X, 1854 688
10. „ „ Вуковара, 31, X, 1859 689
11. „ „ Земуна, 14, XI, 1859 690
12. „ „ Вуковара, 1, III, 1860 691
13. „ „ „ 2, V, 1860 693
14. „ „ Земуна 12, IX, 1860 694
15. „ „ Вуковара, 22, VII, 1861 695

CCCXVI. Јов. Мих. Радовић

Вуку, из Трста, 22, XII, 1835 698

CCCXVII. Јосиф Милосављевић (кнез Јокса)

1. Вуку, из Пожаревца, 2, I, 1836 703
2. Вук њему, из Беча, 22, I, 1836 704

Први Додатак

Кбр. XVII.

Ј. Копитар, из Беча, $\frac{4. VI.}{23. V.}$ 1834 706

Кбр. XLII.

1. Вук, Јак. Живановићу, из Беча, 12/24, VIII, 1842 . . 707
2. „ Кн. Милошу Обреновићу, из Беча, 19, VIII, 1842 . 708
3. „ „ „ „ „ „ $\frac{6. IX.}{25. VIII.}$ 1842 . . . 710
4. „ „ „ „ „ „ $\frac{7. IX.}{26. VIII.}$ 1842 . . . 710

СТРАНА

5. Вук Кн. Милошу Обреновићу, из Беча 3/15, IX, 1842 · 711
6. „ „ „ „ „ Земуна 2, XI, 1842 · 712
7. „ „ „ „ „ „ 5, XI, 1842 · 712
8. „ „ „ „ „ „ 16/28, XI, 1842 713
9. „ „ „ „ „ „ 16/28, XI, 1842 714
10. „ „ „ „ „ „ 18/30, XI, 1842 715
11. „ „ „ „ „ „ 23, XI, 1842 · 717
12. „ „ „ „ „ „ 26, XI, 1842 · 717
13. „ „ „ „ „ „ 14, XII, 1842 719
14. „ „ „ „ „ „ 18, XII, 1842 · 721
15. Вук Јакову Живановићу, из Македоније 6/8, V, 1843 · 722

Други Додатак

Стев. Радичевић Dr. J. Стејићу, из Крагујевца, 12, III, 1834 · 723
Јустин Михаиловић Ани Караџић, из Вуковара, 18/6, XI, 1834 · 724
Ђура Даничић Јустину Михаиловићу, из Беча, 18, II, 1848 · 725
„ „ „ „ „ „ 22, IV, 1848 · 726
„ „ „ „ „ „ 19/31, I, 1849 · 729
„ „ „ „ „ „ 11/23, II, 1849 · 730
„ „ „ „ „ „ 26, VII, 1849 · 732
„ „ „ „ „ „ 22, VIII, 1849 · 733
„ „ „ „ „ „ 31, VIII, 1849 · 735
П. П. Његуш (А. С. Шишкову?) са Цетиња, 15, XII, 1834 · 736
„ „ „ кн. Ал. Карађорђевићу, из Беча 2/14, II, 1844 · 738
Лерх Лерхенау Копитару, из Прага, 25/13, X, 1833 · · · 738
Вук Врчевић Ф. Миклошићу, из Задра, 18/30, III, 1857 · · 739
„ „ „ „ „ „ 2/14, V, 1857 · · · 741
„ „ Ф. Графеберггеру, „ „ 15/3, III, 1860 · · · 743
„ „ Мини Караџић, „ Требиња 17/29, II, 1864 · 743
„ „ „ „ „ „ 10/22, VIII, 1864 · 744
Новица Церовић Вуку Врчевићу, из Тушимље, 23, X, 1863 · 746
Евстатије Дучић „ „ „ м. Дужи, 14, XII, 1863 · 746

Регистри (саставио г. Ур. Џонић):

I. Имена лица (и апелатива) и имена географска · · · · · 751
II. Граматички регистар · · · · · · · · · · · · · · · · · 780
III. Предметни регистар · · · · · · · · · · · · · · · · · 788

ВУКОВА ПРЕПИСКА

VI.

CCXLV.

АВРАМ ГАШПАРОВИЋ

1.

Љубезни пријатељу!

Оно писмо, што сам вам синоћ дао на Њиово Спјатељство, чујем, да није послато по суруџији, него је дато Ристи из Крагујевца, који се још овде налази; зато вас молим, да пошљете кога нека га узме, и да га предате Ђорђији мезулџији, да га оправи по суруџији, који сад полази у Крагујевац.

У Београду 9. Јануар. 831.

Вук.

[Споља:] Господину
Авраму Гашпаровићу.

[На истом листу, с друге стране:]

2.

Господине!

Я самъ пошао био с' пандуромъ къ вама, па ме в сусрео Мезулџија идући одъ васъ, и питао ме оћели узети одъ Ристе писма, а я самъ му одговоріо да узме сва, и да пошлѣ по своме суруџіи, — онъ се обећао, да ће савъ посо свршити како валя.

А. Гашпаровић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4085]

CCXLVI.

МЕТОДИЈЕ ЛАЗАРЕВИЋ

1.

Благородни Господарꙋ Вꙋче.

Любезнѡвасъ поздравляю животомъ издравлѣмъ Бога молимъ и срцемъ желимъ вама вел'кѡ добрѡ акосте ради занасъ чꙋти иразꙋмѣти хвала творцꙋ Небескомꙋ есмѡ здраво и мирнѡ до Сегѡ дне ивеликовамъ благодаримъ коисе Незаборавляте Насъ Наѡвои краини поздравити даими чуемо завасъ и желимъ да би се тѣлеснимъ очима видѣли докленсмо Іѡште живи акоби Божїя воля допꙋстила Особитовамъ хвала за ѡнꙋ книжицꙋ, чтостеми Неке Године зовоми забавникъ тесе иданасъ санимъ разговарамъ великомисе хвали Ѳодоръ изворника какостемꙋ учинили великꙋ любовъ скнижицама и новомъ исторіѡмъ чтосте составили запрећашнѣ состоянїе изаверковногъ Господара Милоша іесамь онꙋ книжицꙋ обꙋставїѡ код себе тесе санїѡмъ разговарамъ и какосамь ю пречитѡ чꙋдїѡ самсе что се радилѡ посерби адоданасъ нісамь могѡ све знати ѡт кꙋдъ состави кадасисе на сваком мѣсту Догодїѡ и очима вїдїѡ.

Сотимъ остаю вамъ Доброжелатель вашъ роћакъ

Іанꙋ. 21: 831. г.

Меѳодїе Лазаревіћъ
архимандрит О: Щ: Ж: М: Троноше.

[Споља:] Благородномꙋ Господарꙋ
Вꙋкꙋ Стефановићꙋ
философꙋ Сочестию
у Беѡградъ или гдѣ бꙋдетъ.

[Напомена Вукова:] одговорено 27. Јунија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4086]

2.

Благородни Господарѣ Вѣче,
Здравствѣите о Гд-ѣ Многолѣтно.

Любезно васъ поздравляю Животомъ издравлѣмъ Б-га молимъ, ан Срдцемъ желймъ вама свако Добрш, и како самъ разѣмiш Дасте у Бешградскомѣ сѣдѣ великосамъ радостанъ учинио се кадае Б-гъ додаш тесе шт Нашег рода Находи повеликимъ мѣстамъ толико време желишсамъ шт васъ примити писмш ипоздравъ дасе разѣмиемъ Гдисте икако се владате али може бити Да сте ми и писали када алими Нѣе долазилш а какосамъ примиш вашу малѣ книжицѣ избеча послатѣ то естъ, забавникъ есамъ вамъ заблагодаранъ великш када сте се опоменѣли засвои родъ сотимсте Насъ велико обрадовали иваше отечество Гдѣстесе родили Сада молю васъ Немоите Насъ заборављати често Насъ посѣщавайте вашимъ писмамъ да знамо еданъ задругогъ. Молиѣу данамъ чтш изявите шт Новина замоискова иполяка иза Немца и врацѣза, что се чѣти може у коме сѣ состоянию иза дрѣгш что имате Новш. Садъ поздравлямъ Θадѣю Илиѣа изаяче коие мислимъ ивама познатъ естеми толикш пѣта писш иу писми вашъ поздравъ пратиш иза свои родъ пито іасамѣ насвако писмш штГоворъ пратіо али Немогѣ дознати ели примш и Іакомѣ пишемъ и шбзнанямъ свемѣе здравш имирнш и поздравляюга и свисе желимо Да се видимо телеснимъ очима и тодоръ ристиѣъ изворника валїмисе какосте га обдарили сановимъ книжицама тесмосе полъзовали, и акоби что ради чѣти шт насъ ето тодоръ штлази кодвасъ конѣеви устмено показати аимислимъ дадрѣгій неможе дознати какш тодоръ засваштo.

Сотимъ остаемъ роѣакъ ивелико доброжелатель вама всяко Добрш

Юніі 21: 831:

Меѳодїе Лазаревиѣъ
архимандритъ
О: Б: Щ: Ж: М: Троноше.

И Поздравляемш инашегъ ивашегъ зета ипавлию Нашѣ неѣакѣ авашѣ сестрѣ акое рада чѣти засвои родъ 1: поздравляе

мати Єша братъ Маѯимъ сестре стрина Іаня есу здраво имирно До Сегш дне и поздравляю сви Павлию акосе Нїе заборавила засвои родъ ето садъ потоме чшеку даими чѵемш заню Нека Напише 1: книгѵ и пошалѣ потоме чоекѵ уфатїлае приликѵ ако жели инїе заборавіла за насъ.

[Споља:] Благороднома Господара
Вѵка Стефановића
Сенатора Бешградскома
с' Почитаніемь
у Бешградъ.

[Вукова напомена:] одговорено 27. Јунија.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4087]

CCXLVII.

МИЛОШ ЛАЗАРЕВИЋ

1.

Благородни Господине!

Ваше почитајемо писмо од 14-го о. м. примио сам 17 а 18-г и новце 25 f. 30 x. CM. Ја вам особито благодарим и даље се препоручујем. Пренумеранте сам ваше таки посло, и мом комисионеру наложио, да ји неизоставно да труковати.

Ваш Сава добро учи српски, само ми је жао што често изостаје зато молим вас мало га покарајте.

Ја би сам к вама дошо да се с вама састанем, али верујте у јаком сам послу.

С особитим почитањем

У Земуну 24. фев. 831.

покорни
Лазаревић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4088]

2.

Благородни,
Високоучени Господине!

На 114. имена Пренумеранта на моју књигу шаљем вам 150 књига с покорном молбом, да би сте учинили милост колико за Пренумерацију вашу узтребате, да разшаљете; а друге Ексемпларе да дате разпачати. За 114 Ex. примио сам од вас 14. феб. 831. 25 f. CMZ. 30 x. а други пут 10 f. опет у CMZ. тако сасвим 35 f. 30 x. CMZ. а остаје 21 f. 30. x. CMZ. за који Рест вас особито молим да ми што брже аддресирајући На мог Шогора Марка Павковића пошљете;

јер мој рђави комисионер мене у дуг баци; а кредитор неће да чека.

На вашу к мени милост ослањајући се надам се да ћете моју покорну молбу испунити.

У Земуну 12. Јуніа 1831.

Вашег Благородија

покорни слуга

Лазаревић.

P. S. Ваш Сава сад је много приљежнији него пре, даосам и катихисисъ да пише, у С. Српском језику.

Такочеръ и я васъ покорно молимъ да новце преко менепошлѣте й за оне друге књиге що вйше имаде!

Остаемъ вашъ покоранъ

Марко Павковић.

[Споља:] Благородному и високоученом Господину
Вуку Стеф. Караџићу
философије доктору и многи учени друштва
член: кореспон:
У Београд.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 4089]

3.

Благородни и
Високоучени Господине!

Нужда ме велика нагони да вашем Благородију с мојом молбом опет досадан будем. Пре три недеље молио сам понизно да би ми заоставше новце од Г. Пренумеранта послати милост учинили, и будући да ваше високо званіе можда ніе допустило то таки свршити: то вас сад при свему заклињајући молим и опет молим да ми тај Рест пошљете; јер мета моја књига у дуг ували: а Господар Јшановић који имаде љубовъ штампарију исплатити, више неће да ме чека: а нијени право. Зато високоблагородни Господине! примите моју нужду к вашем благом срцу, и изволите ми те новце атре-

сирајући на мог Шогора Марка Павковића (у канцеларији код истог Г. Алек. Јшанновића) што скорије послати.

У Земуну 14. Јулія 1831.

Вашег Благородија
покорни слуга
Лазаревић.

Ваш Сава љуби вам руку.

Такочеръ й я васъ молймъ да скорйемъ временомъ новце пошлѣте койчетенамъ велйку любовъ показати, србо смо у велйкой Нуждй.

Марко Павковић.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4090]

CCXLVIII.

МАРИЈА ПОПОВИЋ (МИЛУТИНОВИЋКА)

1.

У Будиму 2-го Августа с. 1831.

Благородній Господине!

Кадъ самъ последни путъ, пре 2. Године имала Честъ съ вами у Пешти говорити, онда сте имали ту Доброту мене опоменути, да акоби ма кадъ било, што чула за Луке Милованова Георгіевича *Опит Наставленьа к Србскоі Сличноречности и Слогоміерігу или Просодіи* да васъ известим. Просодіа є дакле прави узрокъ могъ слободногъ писма, съ коимъ васъ Благородній Господине, у Сербіи нагледати намеравамъ. Пре 2. м-ца нашла се Два Србина кои желе ту исту Просодію імати, али по ниовой вольи поправити, и не, наименовати Луке Георгіевича Просодіомъ! ово ме є врло разжалило, што та Книга баш нема Среће, да онака на Светъ изаће, као што є написана, и као што многа книга, на Србскомъ Єзику, до данасъ є издана, гди би болѣ било, да су 10 дрѕги на страну бацили, а на Просодію сви жертвовали, отъ кое би мислимъ болю хасну имали, него одъ свію новіи Романа што до данасъ имаю. Мене се ова книга само у толико каса, што є Покойни Лука мене одъ найнѣжіегъ Детинства познавао, много пута поучіо, псовао за незнанѣ и за уво повукао за заборавностъ, за кое самъ нѣму свагда Благодарна била. Ружно би дакле било прво зато, што сте ми ви Благородни Господине нарѕчили давам пишем, а дрѕго, што се догодило, да є онъ пре него што ће умрети, мени желю последню воверіо, и као даміе Аманетъ оставіо, да то тако бити мора. Ви сте ми говорили, да макаква Просодіа била, опет заслужуе да є одавна већъ готова, алъ какоће? кадъ є Цензоръ, кои є властъ имао, ніе допуштао, а кой новаца има, и подъ дрѕгим Цензоромъ би могао штампати, тай опет хоће по новой моди да є скрои?

свакояко по Просодіи зло! єръ се нашло онакови читателя, кое Лука башъ ніе желіо — и закое у Свом Пословію говори, „Да та поставльена правила обдержавати се могу, о том не имам сумнѣ, али припознајем да она потребуіу исправленьа, само Боже Сачувай! да се не надье читатель тако Фантаста Сулуд, кои би дрѣге увіеравао, да све што є у овои Кньижици написано, невалья ништа, нити вреди єдне Потуре". Отуда видити се може, да ови исти неће книгу да поправе, него болѣ рећи покваре, и намѣренѣ имаю, да сасвимъ готову Просодію само у дрѣгом виду, Народѣ Србскомъ наштампану предаду; и сотимъ, одъ свію Учени Србаля, неограничену Благодарностъ изискую, као да су Богъ зна шта! учинили. Зато желимъ, да ако би вами могуће било Благородній Господине, да се ви као нѣговъ изкренъ Пріятель, нѣгове Сироте Просодіе преватите, и ваша примѣчанія додаите по вашой вольи, али само да Оригиналъ Лукинъ, читавъ остати може, иначе ніе нѣгова Просодіа — єръ онъ говори у своме Предисловію „Ово іе одмене мали опит, и дрѣги нека мало што к овому дода, и іошт кои мало, *иак тье се натъи* (као што Соларичъ говори) *кои тье од ови свіу мала, гіедно велико собрати много.* Познаваюћи Благородній Господине ваше искрено Пріятельство, кое сте ми свагда показивали, отузима ми савъ Стра кои би сам имала кадъ би непознатом писала. Познато міе іго да ми никадъ замерили нисте, ако самъ кадъ у говорѣ съ вами и фалила, съ томъ веромъ и Надеждомъ и садъ ово моје писмо у Престолни Градъ Землѣ Обѣтованіа шилѣмъ, и вашемъ Благородію препорѣчуемъ, да колико годъ погрешака, кое и не сумнямъ, нађете, дађете тако добри бити, све момъ Женскомъ незнаню, а не нехотеню преписати.

Пре неколико дана него што ће Лука умрети біо є кодъ мене и говоріо ми да ће найдуже до 2 м-ца нѣгова тако жельна Просодіа после толики беда кою є одъ моляца чрезъ цели 18 Година претрпила, єданпутъ на Светъ изаћи, али не нѣговимъ трошкомъ, него туђомъ помоћію. Накога є дакле онъ Надежду свою полагао? то незнамъ, єръ казао ми ніе, а јага опетъ питати нисамъ ктела, толико само знамъ дае вашъ повратакъ изъ Сербіе съ неизказаномъ жельомъ очекивао, и говоріо даће скоро Просодіи Сунце огранути. и ако ми се оно збіе што желимъ, т: є: давидимъ оћедулъ паметніи отъ мене люди мой посао одобрити, и ако то буде, то ћу онда и више што писати, (јасаму онда говорила дасе окане Просодіе и да

дрѹго што напише) даћешъ и ти читати и разумевати моћи, алп не пре него докъ не видимъ као што ти реко, дае ова книга за паметніе Главе него твоя што є. Еле онъ то за нѣга тако радостно време дочекао ніе, нити му є суђено било да Просодію штампану очима види, него као што вамъ є познато, нагло умре. По нѣговой смрти, обрече ми Гос. Димичъ даће онъ П: гледати на сваки начинъ да є на штампу да, изъ медъ тогъ времена, приспете и ви срећно у Будимъ, ја вам таки желю Лукину сообщимъ, и ви ми нарѹчите, да ако би могла Рукописъ добити, да би сте ви на себе примили Народнѣ ползе ради, што се штампе тицало буде, и край тога, даћете Лукинъ животъ укратко описати. Ја ово рекнем Г. Д. и онъ таки додуше отиде да Рукописъ донесе, но зачуди се кадъ чуе, да є на саму самцату Прос: Секвестеръ от 110 f. w. w. метут. Г. се тога за време мануо, мислећи даће онъ тай Дугъ касирати моћи, пакъ ако башъ и после 2. Г: Просодіа на Светъ изаће опетъ ће свагда Народу Сербскомъ отъ велике Ползе бити. Алъ ево и по смрти Лукіной, препречице нѣговой Просодіи случай на путъ метуо, єръ нагла смртъ, коя Господина Димича 15. Јуніа нашегъ 1831. пресели съ овогъ на Дрѹгій Светъ — Навалимъ дакле на нѣгову Госпоћу да затимъ гледа, алъ она као што веровати можете, дајой прво жалостъ за Любезнимъ Дрѹгом нѣнимъ, а дрѹго ово жалостно време кое є ова Несрећна Колера у Будиму и Пешти приузроковала, не допушта јой за дрѹго што, него за нѣнъ, и нѣне двое неяке Дечице, животъ старати се, колико є могла тое учинила, извадила Рукописъ, и кавирала зато время, докъ га прегледамъ, и васъ о Содержанію Рукописа известимъ. Изволите дакле Благородни Господине прегледати као што вам овде колико самъ болѣ и јасніе могла, назначено стои.

I Диел

Увод

о сличноречности.

Што іест сличноречност?
Што іест слогоміеріе?
Што іест слог?
Што су писмена?
Колико има писмена?
Колико стрѹк іесте слог?
Што іе дуги слог?
Што іест кратак слог?
Што іест обшти слог?
Одкуд ова различност слогова?
Јссули сви слогови дугачки *како и кратки іедног рода?*
Имали штогодь чим би се *ова различност у писанъу назначити могла?*
Како се зову ови особени *знаци, и колико и іе?* —

Будући ова различност слогова очевидна іест, и у изговараньу сматрати се мора, небили сваког слога таковог свой знак у *писаню поставити требало?*

Имаюли слогови іоште особити какови *свой знак?*

Поглавак I

о слогомеріу,

§ 1. у простим речма

Како се раздіелыіу речи просте?
Речи іединосложне какови слог даіу?
Каково слогоміеріе имаіу речи двоіесложне?
Каково слогоміеріе имаіу речи троіесложне?
Каково слогоміеріе имаіу речи четворосложне?
Како се речи петеросложне просте разміераваіу?

§ 2. у Сложеним речма

На што треба у сложеним речма мотрити.

II Поглавак о чланцима сличноредака

Што іест чланак?
Колико има чланака?

Поглавак III о сличноредцима

Што вст Стих?
Како се раздіелыуіу сличноредци?
Кад се зове сличноредак прост, акад сміешан?
Колико врсти има іедно образни сличноредака?

Како се ови іедно ставни сличноредци по *коликости чланака разликуіу?*

1. род прости сличноредака, 2. род п: слич. и 3. род п: с.

II сличноредци сміешани

Поглавак IV о усіеку или улому

Што іест усіек сличноредака или улом?
Имаіу ли усіеци у сваком стиху міесто?
Гди треба Піесмотворцу ставити усіек?

Поглавак V о слику

Что іест слик?
Колико струк іест слик?
Нашто се има у слику мотрити?
Имали безслични стихова?

О редцима кои ни слогомієріа, ни поредности чланачне, ни горе споменуте сличности *праве имаіу, а под именом сличноредака стоє?*

Како бива сличноредак и поред *слогомієрности и поредка чланачног нечист?*

Кад се зове нечист или неправилан слик?

Сликови горе поменути трију родова, коіи *су изборно добри, и кои нису?*

I Род сликова мужески

1. врло добри, 2. среднье добри, 3. недобри или нечисти.

II Род сликова женски

1. врло добри, 2. среднье добри, 3. недобри или нечисти.

III Род сликова діетіньи

1. добри, 2. среднье добри, 3. нечисти.

Поглавак VI

О слободности везаног сиіса?

Што се разуміева под именом слободности *везаноґ сиіса, или стихотворства?*

1. Скратньа, 2. Продужньа, 3. Преметньа, *4. преміена, 5. Бежньа.*

Конацъ првоґъ Диела, а Дрґги Диелъ содржава Преведене немачке, и ньим саставлѣне песме. Напоследакъ є назначіо *Разміерґ Сличноредака у предиоложенима Лирическима Піеснама и изясненіе Речи неки, кое се виде сумнителне.*

Книга се цела состои изъ 126 страна на $^1/_4$ табака густо написата, но Просодіа по себи съ *разміеромъ сличноредака* има читава 62 образа. Преведене песме у нѣговой книзи су ове: 1. мила кою я мислим *по Биргеру* 2. на Пчеле опетъ *Б:* 3. Природе Право *и. Б.* 4. Пияначка *и. Б.* 5. Слава любве *и. Б.* 6. Надежда *и. Б.* 7. Смилка изъ *Вайса* 8. Хвала Фантазіе по *Виншерґ* 9. Цвеће по *Шрайберґ* 10. Позиваніе Пролећа *изъ нѣмачкоґъ календара.*

Ньимъ сочинѣне, 1. моіой Діеци на Мајалесъ. 2. на Книжицу за новолѣтни даръ, 3. О погребу Митра Поповича калфе Трговачкоґъ, родом изъ Мохача 1810. Г. то є све у Просодіи, а кое самъ кодъ Госпоће Димичке нашла, што іой спомена ради преписао єсу ове, и то безъ сумнѣ нѣгово Сочиненіе. 1. *на добро вино,* а дрґга на разстанку *Піяноґъ Дрґжства.*

после има 2. надгробна надписа, коя є онъ прво брату Г. Димичке Јоакиму Стефановичу, а дрѣги нѣной шестолѣтной кѣери Елисавети написао, кое є она дала на плочама резати. и нашла сам *Фратра Звекана*, но за ово башъ незнам єли нѣговъ трѣдъ, прем да цела Србска будимска варошъ коя є *Звекана* читала, држи за Лукино сочиненіе. Садъ пакъ Благородній Господине молимъ да ми опростите, што васъ съ оваковимъ дугачким Писмомъ обтереѣавамъ. Желимъ да васъ и Благородну Госпоѣу, и вашу милу Дечицу у Добромъ здравлю затече. Моя Мама є фала Богу здрава съ нами заједно, и моли васъ да се несрдите на мене чрезъ овогъ писма. Вашой Госпоѣи любимъ Руке, Ружу, Васілію, и Вилхелмину малу любим небројано пута, исто тако и могъ младоженю Савву! дал' месе іоштъ опоменути зна? мали є онда біо, тое истина, алъ опет би миловала, кадъ біму бу[де]те поздравъ изпорѣчили даме се опомене. Остајемъ съ сваким Почитаніемъ вашегъ

Благородіа Понизна Службеница
Маріа Поповичь.

Молимъ ако ме те чести удостоили будете да ми отпишете, то адресирайте, im Weinmanschen Hause zu Ofen.

H. S. има іоштъ у Рукопису и Миніятове проповѣди Дрѣгу част, и има до 208 страна, а отъ 208, до 945 изгублѣно є, после има отъ 945, до 951. стране гдие престао писати. и тое све на нашем чистом Србском єзику писано.

[Споља:] An den Wohlgeborenen Herrn
Herrn Theodor Radosavljevits
Bürg. Handelsmann abzugeben
zu Semlin.

[Ово превучено, па преко тога написано:]

Благородномъ
Г. Вѣку Караџићѣ
у *Београдъ*.

[С друге стране:] Молимъ изволите ово писмо expedirati Благородномъ Господину Вуку С. Караџићу у Београдъ.

[Напомена Вукова:] одговорено из Контуанца Земунског 7. Септ. по нашему.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4091]

2.

У Будиму 1. и 13. Окт. Рим. 831.

Благородній Господине!

Ја вамъ довољно благодарити незнам, прво зато што сте се ви потрудили таки ми ѿписати, а друго што ме уверавате, и несматрајући на трудъ! даћете се ви сироте *Просодіе* крај свію тегоба коима є она обтерећена, опетъ се нѣ драговолно примити. За овай неизплаћени трудъ, когъ ви годинама за Просвещение Рода Србскогъ радо полажете, требалоби дакле да одъ свію одлични Србаля съ пунимъ Правомъ благородностъ очекујете, зато вамъ ја као прва коя о вашемъ предпріятію знамъ, благодаримъ, и увераваmъ васъ Благородній Господине, да никадъ престати нећу васъ као истиногъ Просветителя и некористолюбивог Ревнителя Србскогъ Книжества високопочитовати. —

Како сам ваше Писмо примила, ома самъ га Госп: Димички прочитала и она є обрекла ако ви одобрите, не само Кавирати, него тай исти Дугъ изплатити, пакъ кадъ се Книге напечатаю и разпродаю, да јој вратите. Она би и више што учинила, алъ ніе зактевати, єръ вамъ є познато Господине, дае кодъ покоиногъ Еп. Лука біо, а то му є Г. Димичь испословао, па по смрти владикиной опетъ є нима найвише на терету био, и као што се сами осведочити можете, да га є Г. Димичь укопати дао. Из тогъ узрока васъ молимъ да кадъ ми писали будете, да ми и то у колико можете јавите, хоћели се из пренумераціе моћи толико извадити да се книга *штампанѣ* и *Рукописа Дуг* отудъ изплатити може? (Єр ови 110 фор. башъ нежелимъ да штетуе) и ако то бити може, то ми више ништа неостае, него Рукопис вамъ о вашару овомъ, кои и тако далеко ніе, послати.

Што сте пакъ у писму вашем изволеди назначити, єли Дугъ *истинитъ* и *морали се* платити? о овом Господине сумняти неваля, єръ да онъ на Просодію задужио се єсте, доказуе прво то, што нѣгови дужници за Рукописъ (кога є онъ скоримъ временомъ намераво штампати, и изъ добитка дужнике нѣгове намирити) знаду, а друго є ово, кадъ самъ вама казала дае ѿ Луке Просодіа остала, онда самъ већъ съ покойнимъ Г. Димичемъ о ньой говорила, и онъ міе обрекао Рукописъ дати онако као што е, алъ ніе знао да *дуга* има изъ тогъ узрока

є до данасъ Рукописъ у Будиму стаяо. Писала самъ вамъ дае Господинъ самъ намеравао Просодію издати него є све на то чекао небили дужници отрекли се чрезъ многогъ чеканя ти новаца, а кадъ є відіо да они при єднимъ остаю, онда имъ є обрекао, да како први вашар доће, даће за рѫкописъ уредити, и да они штете имати неће. Изъ медъ тогъ времена покаже се Колера у Галиціи, и после у самой Маћарской, ово га є збунило да му ни на паметъ Просодіа падала ніе, а по краткомъ времену падне самъ у Болесть, и умре. Дужници по смрти нѣговой се опетъ узбуну, и стану отъ Г. Димичке искати новце, или Рукописъ и тако она имъ Рукописъ преда (тай рукопис є напире кодъ Маринковича некогъ шустера біо, а Г. Д. га узме нѣговимъ знанѣ и тако, да онъ на Рукописъ ништа тражити неће, него да се наплати кадъ одъ покойногъ владике поклонъ по Тестаменту прими) подъ тим уговоромъ, да они дотле никомъ рѫкописа непоказую, докъ имъ она недопусти. Овое прави поводъ біо могъ првогъ писма, а дрѫго, што самъ се догодила ове зиме єданъ путъ кодъ Госпое Димичке, кадъ є и нашъ парохъ Г. Витковичь онде біо, онъ незнаюћи да сам ја у дрѫгой соби, почне с' Господ. разговор о Луки и нѣговимъ книгама, докъ напосле и на Просодію редъ не доће, поче га онъ советовати да Рукописъ тай на штампу да, и ако гди што нужно било буде, да ће онъ како найболѣ зна додати и поправити: кадъ самъ ово чула, писамъ могла дочекати да єданпутъ отиде, и таки нападнемъ на Господина, да Рукописа Гос. Пароху, Г. Беричу и єдномъ Полетарцѫ Поети Бачкомъ, кои є опетъ ктео Г. Епископу Мушицкомъ Рукописъ послати да онъ съ нѣговомъ просодіомъ ову! поправи: нипошто неда дотле, док ја вами о томъ писала небудемъ, и тако є Г. Пароха све одъ дана на данъ одгаћао, докъ найпосле Г. умро ніе. Зато хоће Г. Димичка да таки плати, да неби како Маринковичь и Маричка коима є око 300 фор. дужанъ дознали да се кавира Штампе ради, єръ би могли и сестрѫ нѣгову коя є у Винковци наговорити, да книге у штампаню секвестира.

Ево данас 11 данъ одъ како на овомъ писму пискарамъ и јошть га довршила нисамъ! добро те самъ по момъ обічаю найпре написала, иначе до данасъ неби ништа одъ мое муке било, кою самъ имала докъ самъ концептирала — башъ о Миолю дне є Бѣрба овде почела, и то ме є задржало да вамъ таки отписати нисамъ могла, но опетъ є добро што таки писати нисамъ могла єръ самъ нашла изъ медъ Господинови пи-

сама єдно писмо од Лукиног Шогора, гди онъ пише, да онъ одъ Лукине масе коя є у Винковци, и нѣговой сестри припада, дугъ нѣговъ платити неће, него да се книге нѣгове продаду, и одъ они Новаца дужници намире, и онъ ништа дрѹго съ женомъ незактева, а ако би башъ и претекло што, то да Господинъ отудъ трошакъ кой є за Погребъ положіо задржи, но одъ овогъ нема ништа, єръ свагда квартиръ и рѹчакъ јоштъ неплаћенъ остае, а просодіа има дугъ Чизмарски и Шнајдерски и Пралѣ. Садъ одъ сестрине стране ништа неваля да се боимо, єръ прво дуга на Рук. има кога она платити неће, а дрѹго свега се одриче, да би само Г. Д. себи за погребъ издану суму задржати могао, ја би друго писмо писала, да само времена имамъ, алъ овако самъ рада кадъ га и овако написати могу.

Што се пакъ вашегъ Конгреса тиче, тога тамо нема, истина нисамъ книге претресла, єръ мислимъ дае доволно кадъ Інвентар прегледамъ и у Інвентарѹ нема (кога су правили у очи Лукине смрти) да га заиста онде бити неће, а єлъ Г. Бер. неговъ оригиналъ добіо? то вамъ немогу служити: опоминѣм се да таки по смрти нѣговой тражіо неке книге, алъ неверѹјемъ дай є добіо, єръ се врло тешкао. Фратра Звекана нѣговомъ Рукомъ написана имамъ, и хоћу вамъ га послати, али песме кое се кодъ Г. Димичке находе, кромъ двію, нису нѣгове, а кое су башъ нѣгове, те су из просод. преписате, она пакъ 2 надгробна надписа васъ молимъ покорно да ако ви за путно нађете, да и на краю Просодіе штампати дате. Што самъ пакъ слободна васъ Благородни Господине молити да оргиналъ читавъ остане, то ми немоите замерити, єръ ја сумнямъ да кадъ ви Пр. прочитате, даћете є за *„сасвим совршену“* држати, него ћете по вашемъ мнѣнію изправляти, правое дакле кадъ ви толики трѹдъ полажете, да ваше примѣтбе съ звездицом додаете по вашой неограниченой вольи. Овде су одъ колере умрли ови људи: Мишка Остоичъ, Пелагіа Веселиновичъ и нѣна сестра Пухпинтерка (али не у Колери) и дрѹге 23 душе Србске кое неверѹемъ да познаете, и у Пешти є умро Јова Ракичъ Ад: неки Нешковичь списателъ влашке Історіе, Матичь Адвокатъ и многи дрѹги. Число умрши ће вам познато бити (т. є. колико су у Буд. умрли). Но то су само они кои су у Колери и подъ Докторомъ умрли, а дрѹге Болести кое ћу вамъ обширніе описати дрѹги путъ, горе су биле него иста Колера. Молимъ отпишитеми таки. Поздравля

васъ и вашу госпоју и фамилію Г. Димичка и њена Госп. сестра, исто и моя мама и Кача, Ѣонисіа и Іріна (Діонисіа міе рекао пре 11 дана да ће єдну цедулю написати да съ моимъ писмо оправимъ, еле он не доће) ја пакъ любимъ рѹке Б: Госпои и вашу любезну фамилію съ новодобитомъ Любицомъ любимъ и остаемъ съ свакимъ високопочитаніемъ вашегъ благородія

понизна службеница
Маріа Поповичъ.

[Споља:] v. *Ofen.*

An den Hochedelgeborenen und Hochgelehrten Herrn
Herrn *Vuk Stephan Karadsits*
Doktor der Philosophie und mehrerer gelehrten
Geselschaften Mitglied.
mit Briefen des Herrn Basilius Wasilievits
abzugeben
zu *Semlin.*

[Напомена Вукова:] одговорено по Обраду 12/24 Окт. из Земуна.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 4092]

3.

У Будиму 4-г Н: Р. 831.

Благородній Господине!

Ево данасъ Божіомъ помоћу сам Просодню добила, и вами є заједно съ Миніятовим Проповѣдима шалѣм, крај тога, песме и нагробна 2 надписа съ Звеканомъ у Оригиналу. Госпоћа Димичка је реч одржала и платила є просодиин Дугъ, за кое су њу Лукини Дужници квитирали, тако да ни одкуд ништа се бринути немамо. Само желим да Просодіа доста Пренумеранта добіе. Поправди би и требало да тако буде, из узрока тогъ, што Србске просодіе јошт нема. Од васъ Благородній Господине садъ све зависи, єръ ако ви ту Книгу небудете чрезъ обявленіе Не само вашимъ Приятельима него целом Роду Србскомъ Препорѹчити, то ће врло мало пренумеранта бити. Єръ овим Србима кои овудъ живе милија би била једна будалаштина отъ *Бештинскогъ Момка,* иначе Carussime [!] него сто Лукини найпаметнии Рукописа, и Сочиненіа, зато велим

да ви Господине као што не сумням садъ у препоручиваню кнпге тако усталацъ будете, као ја за Рукописъ што сам била. Јасамъ већ многима у Будиму говорила даћете ви Господине Просодію издати. Многи Пламте одъ желѣ ньу штампану видети, само кад би сви учени Срби овако као ово неколико ньи били тобисе могли добром напредку надати. Штоми пакъ за Совокупителье пишете, то болѣгъ у Сентандрей небп знала кой би за вашу и моју любовъ овог се преватіо Кромъ Г. Павла ѿ Белградп, само то незнам оћели му жена допустити? ако ово не буде, тоћу опетъ мом познанику и Адвокату Алекси Іличу писати и молитига да се тогъ посла прими. за Пешту пакъ немогу дрѹге ни ја мислити, окром кое сте ми ви писалп. а за Будим морам найпре да Питамъ редом ѳръ безъ да грешимъ, невреди ни ѳдне дрвене потуре — алъ зато ћу опетъ срећу Кушати. У Сегедину се садъ находи мой Сродникъ Георгіе Марковић овом ћу писати, да ако се онъ и неби примио, усталацъ буде и колико може чини. Садъ ми пало на паметъ! оћели ктети Цензоръ (ако се у Будиму штампала буде) Просодію онаку оставити као што е? Ѳр по нѣговом мнѣнію знамъ даће је нагрћену до зла Бога држати, ако ово буде, тоће се трошакъ морати умножити! Садъ како било, да било, само кадъ ви Рук. имате. Г. П. Витковичу нипошто ни Г. Беричу немойте рећи, дае Г. Димичка за Рук. кавирала, ѳръ знам да јой Г. Парохъ никад опростіо неби. ако васъ Господине узпита само му реците, да сам вам ја Прос: предала а како и одъ кога сам ја ню примила? то не знате. Госпоја Димичка, Моја Мама и Кача вами Благодаре на Поздраву. и Поздрављаю васъ и Благородну Госпоћу и вашу Милу Дечицу, я пакъ любећи Руку Б. Госпоћи остаем съ сваким високоночитанѣм ваша

понизна службеница
Маца. П.

Кодъ Стефановича су сви здрави, но у ньиовой Кући више не седе, него ѳ под кирію дали!

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4093]

4.

4-г Н. у вече.

Љубезній Господине!

Мени башъ ніе дато да на мало папира напишемъ што ћу. Зато васъ опетъ морамъ на ново ѿ посла да задржимъ.

А другi путъ ако вамъ узпишемъ, тоћу ома цео Табакъ узети предасе, пами неће требати писмо у два понаособита листа писати.

Данасъ сам ваше писмо примила ѿ Господара Суботича Василiа Книговезца, алъ небудем добро извештена, оће ли тай Господаръ изъ Београда до подне, или по подне на путь се кренути? почнемъ дакле наврат на носъ писати, и Звекана за Госпоћу Димичку преписивати, да би вами обећани Оригиналъ послати могла, запечатимъ све и однесемъ таки къ Господару Суботичу, кадъ ја тамо дође, рекне ми Г. С. даће томъ Господару Пакетъ предати, и ако донеделѣ не доће, по другомъ нѣму познатомъ Трговцу къ вами оправити. Но ја се надам да ће Гос. Обреновичъ толико времена имати моћи, да одъ Г. С. Рукописъ однесе.

Јасамъ Г. Суботичу споменула за Совокупителя когъ би онъ мислио да замолимъ, еле онъ нити мне рекао овогъ ни оногъ, него самъ насебе примио, говорећи ми, да онъ има таковe Люде кое безъ питаня и знања њиова Пренумерирати на сваку книгу сме, дакле за Будимъ мислимъ овогъ Господара за найболѣгъ, еръ му сваки одрећи неће, а што се примио онъ тога, тое управо за вашу Любовъ Господине учиніо, и зато што сте се ви Просодіе примили. Онъ би врло желіо кадъ би само Цензоръ човечние съ Рукописи постунао, да се у Будиму штампа. Обрекао мие и съ Господаром Миловукомъ говорити, пре него што ви нѣму може бити писали будете, а за Г. Уроша ћу ја свршити, еръ често се у кући Госпоје Димичке съ овим састаемъ. Ја васъ за иста отъ Срца жалимъ, кадъ помислимъ на трудъ кога ћете имати докъ се книга напечата и разпрода.

Желила би дасте ме данасъ видили, како самъ читавъ данъ збунѣна била, нашла самъ се у Сiясету! пакъ немамъ на једномъ месту мира, Секе ми се читавъ данъ рѣгала, а ја Сирота мислимъ, „лако је вами говорити, алъ дедъ пишите ви место мене, пакъ давасъ онда видимъ“ текъ опетъ кажем, тешко просодіи кадъ е спала да ја за њу пишемъ. Да су они људи пре 20 Година „Људи“ били те неби овако натезанѣ съ њомъ било. но садъ што му е, ту му е. Просодіи е судьено било да после прве Цензуре јошъ 20 Година съ мольци у Сандуку, а не медъ Србима живи. Молимъ Господине, ако е истина дае Господинъ Димитріе Исайловић Професоръ Сомборскій садъ у Београду да учините Љубовъ мојой Мами и

да га поздравите отъ нѣ и отъ мене јасамъ га исто као васъ свагда Миловала и Високопочитовала, кое ћу чрезъ целог живота чинити, и онда кадъ небудемъ —

Маца Поповичь.

П. П. А дасте ме видили колико сам се Звекана смејала товам казати незнам. Г. С. каже дае истинито Лука Звек. писао.

[Орпг. у арх. С. К. Академије бр. 4094]

5.

У Неделю рано у ютру [25, X, 1831.]

Благородни Господине!

Юче у вече сам обадва Рук. Просодіе отъ 1810. 1-г Август. кадъ ѳ на Цензури била, и отъ 1814. прочитала на ново. Онда као што сам вам већ писала, да сам отвеђ хитати морала, а безъ нужде! нисам могла да прегледам іоштъ ѳданпут, ѳсу ли ова примѣчаніа и у вашой просодіи. нисам рада опетъ печат кидати, зато волим јошт ову цедулю написати, пакъ место ѳдногъ имаћете 3 писма.

Дае Просод. кою вам шалѣм съ овима ѳднака товасъ уверити могу, ѳръ сам ѳ онда одъ речи до речи съ овимъ двома слагала, и нашла да ни ѳдна речъ ніе дрѹгоячіе написата, него што ѳ 1810. писао, ѳ ли ово за то што свое Дѣло за сасвим Совршено мисліо? или изъ јогунлука? то знати немогу, ѳръ міе зачудо да башъ ни у ѳдну речъ ніе дирнуо! Молим дакле Господине нежалите трѹда и ова назначеніа на она места поставити коя ћу вам ја написати, ѳръ мислимъ да ѳднако писата бити, нити ће то велики трѹдъ правити, ако и укой редъ се речъ она коя ова примѣчаніа има далѣ преселила у Преписиваню буде.

Прво на ст: 10. код питаня, *Јесули сви слогови дугачки како и кратки једногъ рода* у реду 11-мъ и ако кои ученик неби доказао, да су и ови медьу собом двојаки * (примѣчаніе * По моіоі мисли немогу и раздвоити, прем дами се ньека разлика медьу ньима чини н. п. Цр҃вен, roth, ruber, Црвѐн die Röthe rubedo. Разлика ова бива од туд, што први слог у дрѹгом

случаіу ньешто ууимлье, особито од дугачкогъ до ньега стоетьег слога).

Стран. 11-та питанѣ *како се зо[в]у ови особни знаци, и колико и іе* у реду трећем будући да наш іезик іошт досад писменицу своју на свіет издану видити жели * (примѣча. * онда кад іе ово писано)

на страни 58-ой Продужња има у 4-ом реду речъ Диалекту * (примѣчан. * диалект начин говорења

на стр. 69-ой у Песми позиванье Пролећа у 5-ой строфи, стиху дрѓомъ „сніег“ * (прим. * иначе сниег)

на стр. 75-ой у строфи 5-ой стиху 5-ом Бахусъ * (прим. значи вино)

на страни 78-ой у Песми Слава Љубве по Биргеру. таки кодъ прве речи Припѣва, т. е. Сутра и т. д. стои звездица, а примѣ. (Ова піесма битье многом читателью неразумителан сбог нагатьиваньа Митологиски, но лагше ми іе ньу овде поставити, неиште толико труда, колико ме труда стао ньен превод)

на ст. у истой песми Стиху 58-ом „стаі * (прим. знаци) стаі или стаіа. такођеръ у истой песми у 152-ом Стиху стои „Оштра діево * (прим. * Dat sparso capiti vivacis cornua cervi. Она іе (Диана) тако льута била, даіе Актеона, што іу іе изненада голу смотрио, претворила у іелена. Тако вели Овид. (Nec nisi finita per plurima vulnera vita, Ira pharetrata fertur satiata Dianæ. Ovid: Metamor: L. III. v. 250.) но немогу да раза[з]нам ели она речъ добро написата „satiata“ или би вальало fatiata. Мастіло е врло бледо, а има неко блато по нѣму. тоћете ви најболѣ знати.

У истой Песми 200-ом Стиху. Адонида * (прим. * Ovid. Metamorph: Lib: 10. fab: ult.

У истой Пес: 235-о Стиху Ньу све птице поіем * (прим: ја *поіем* болье наодим него *поіом*)

у истой Пе: 242. Стихъ што од кральа * (прим. Пупавац разуміевасе. Ovid. Metamorph: Lib: 6.

У истой П. 249. стои. Поіци јатом роду піене * (прим. Роду піене, или Піенородноі, или из піене родьеноі, или Афродити, све то значи колико Венери. Митолог:)

Ово е све, ако за добро нађете, изволите и ово штампати, ја мислим да кварити неће. ја се іошъ овописаюћи смеем, кад

погледим на подписъ Цензора Петровича, и на Печатъ коег є Лука метуо — Ја би вам Рукописъ и овай послала али Г. Д. за себе оће да задржи.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4095]

6.

У Будиму 26-га Новем. 831. год.

Високородній Господине!

Уверена самъ, да сте до данасъ Просодіу, (кою є Г: Суботичъ по Г: и Трговцу вами оправио) съ остали Рукописи примили, и може бити већ прочитали, незнамъ оћедулъ се вами Лукини Преводи тако допасти, као мени? ово само желимъ, да Богъ да, да вишима тако мили буду као мени, па се добромъ напредку надати можете.

Ја би вамъ онда могла све писати, кадъ самъ Ру; оправляла, али онай Страа да ће Г. Обреновичъ таки по ручку одлазити, тако ме є збуніо, да нисамъ знала гди міе глава. Єдва самъ оно мало преписати знала, а то мора одтудъ бити; што никадъ не хитамъ писанѣмъ, него све на тенани, дакле ми ніе можно што заборавити. но данасъ самъ опетъ дошла на стару меру! прво міе пала *Пренумерація* на паметъ и јављямъ вамъ, да ја кромъ Сент-Андріе, јошть више познати льуди имамъ и тосу у *Араду* Г: Влајковича Адвоката, у *Великой Кикинди* Станоєвича Адво: у *Сегедину* могъ сродника Јурата Марковича, у *Новом Саду* Јурата Михайловича у *Руми* Адвоката Димитріевича, у *Футогу* Јурата Николича (не Ненадовича) у *Сомбору* Мразовича младогъ, а у *Карловци* Митрополитова Кувара! премъ да овогъ немогу, медь ове више поменуте брояти; Што се познанства тиче, то самъ га у Берби кодъ Г. Берича видила, и Говорила снимъ о Просодіи, били се нашло у К. Пренумеранта, и онъ міе казао, да онъ многе познате тамо има, кои ће се радо Пренумерирати. Молимъ васъ Благородній Господине, шта валя садъ да радимъ, оћу ли ја овимъ льудма писати, да се приме за Скупителѣ, или не, — и ако имъ писала будемъ, да ме како за *луду* или *безобразну* небуду држали: до душе мени би све єдно било, кадъ би се они само тогъ посла примили, пакъ макаръ они оба зла мени приписали, то я не би марила, алъ томи неби право било,

кадъ би се надували као Ловранске Гајде, а ништа учинили не би, зато васъ молимъ пишитеми, и научитеме како валя да почнемъ, и ако имъ узпишемъ (ако нужно буде) валя ли што казати да съ Прос. никакова трговина ніе, него Србскогъ Просвещ: ради, сазивате ји ви на Пренумерацію, да скупа помогну дугъ кои є на Рукопису платити и т. д. Край тога молимъ јавитеми оћели се скоро штампати Просодіа, јер ѿ Проповѣди знамъ да ништа нема) и у којой Типографіи, ѿ колико ће табака книга ѿ прилике бити; оћели десети єзземпларъ скупителя бити: и најпосле, оћели се обявленія штампати или не? ако ли се пакъ узбуду, и ви мое Секретаренѣ одобрити; то ја дотле писати нећу, докъ не буду Обявленіа готова, да и таки у Писмама слати могу. Ја труда заиста жалити нећу, свећу чинити што будемъ знала даће добро бити, све мислим да ако будемъ писала, да ми нећею тако замерити, као што ја себи воображавамъ, еръ као *Девойки* не ћеду се показати грубіани; а ако они што мислили и говорили буду медъ собомъ, то се мене онда ништа тицати неће, зато кажемъ, нека они само помогну мени оно докучити што желимъ, пакъ некъ они мисле, и говоре, што им годъ драго буде.

Друго пакъ васъ поздравля Госпоя Димичка и моли, да кадъ будете Судбу Просодіе у Предсловіу описивати, да о Кавираню (као што сте ми изволели писати даћете у Предсло: то метути) ни речи не споменете, еръ ако то буде, то њой Г. Парохъ, и Г. Беричь свагда пребацити могу, што она ніе њима најпре, и тимъ истимъ начиномъ гледала Просодіу у руке да преда, као што е вами учинила, зато ово како ви најболѣ знате обићите. Ви (от прилике мислим ја овако) можете метути да є 1828. год. на васъ Лука чекао, (јеръ то є пре 4 дана него што ће умрети мени вовериo) докъ се вратите и да ћете ви наћи начинъ Просодію онаку, као што є он јошт 1810. год. писао на штампу издати, алъ кадъ сте се у Будимъ вратили, нѣга жива затекли и т. д. по нѣговой смрти, ктео є Госцодинъ Димичъ, исту книгу на штампу, Лукина вечита спомена ради дати, алъ великимъ и важним пословима оптерећенъ будући, ніе имао кадъ о томъ мислити, него є одгаћао од дана, на данъ, знаюћи да ће Просодіа Србльмь свагда и у свако време, єднако хаснели бити, но из медъ тогъ времена умре и Г. Димичь и тако дужнике да болѣ увери да ћеду наплаћени бити, преда им Г. Димичка Рукописъ, ја ово знаюћи јавимъ вамъ и ви се драговолно тога примите и т. д. и даће те ви

тай дугъ изъ штампани книга, и кадъ се распродаду платити. Ти Церемоніа неби требало него онако стваръ оставити као штое, алъ кадъ ніе рада Попа да увреди, а много манѣ Господина Берича, єръ нѣга єдногъ Пріятеля има дакле васъ Повторително моли да јой учините то Пријательство, єръ она каже да ће се сваки смеяти кадъ буде читао *кавирала* а ніе *поклонила*, а да е она само мало безбрижніа остала, то би и то учинила, као што му є чрезъ Целогъ Живота Пријательски се показала, свећу му додржала, и ньиовимъ трошкомъ саранѣнъ є біо.

Кадъ самъ ваше прво писмо примила, изпоручила самъ Г. Дионисии вашъ поздравъ, онъ міе зафаліо, и обрекао цедулю єдну у момъ писму вами послати, еле ніе одржао речъ, по краткомъ времену дође једанъ Јуратъ къ Гос. Димички, да мене пита „Ели истина, да ће Високоучени Господинъ Караџичь преко Пеште у Бечъ одлазити, єръ самъ вели добіо писмо изъ Земуна, гди ми мой Пријателъ пише, да се Господинъ у Земуну находи“ ја самъ таки видила да є то све измишлѣно, и да є ктео само осведочити се, ели истина, или не, да сте ме ви Господине своеручно те чести удостоили, после му покаже[м] писмо, и кадъ є вашъ подписъ (друго му нисамъ допустила читати) прочитао, онда є опетъ казао, да ме ви намеравате (и то му є нѣговъ Пријателъ писао?!) тамо удати. Чудила самъ се доста той нѣговой будалаштини, алъ за мало време міе казао, дае тај При: Діонісіа био, садъ башъ му више нећу казати, а и досадъ нисамъ шта ми пишете, нека се мало намучи, а ја се смеемъ, нѣга виђамъ често и видимъ да є здравъ, моліоме да кадъ будемъ писала да васъ поздравимъ алъ Іріну и Г. Отца не видимъ нигди. Моя Мама Поздравля Милостиву Госпоју, васъ и вашу милу дечицу исто тако Кача и ја и любимо руке Милостивой Госпой а децу (и Саву медь децу броимъ) любимъ небројено пута, остаемъ съ овакимъ високопочитаниемъ

Вашегъ Благородіа

понизна службеница

Маріа Поповичъ.

П. П. Јоштъ єдну молбу имамъ, алъ на предъ васъ молимъ да се не срдите, нашъ Газда Господаръ Вайнманъ міе наручіо да кадъ вами писала будемъ, да онъ готови особито

лепи билиара има, ако се наће да би ко од Господе Србске у Србій хотео, то ћеду кодъ нѣга свагда о вашару по приличну цену имати моћи, онъ міе ово зато наручіо да васъ молимъ, будући є онъ већъ єданъ у Шабацъ илъ у Смедерево правіо.

[Соња:] *Ofen.*

An den Hochdelgebornen und Hochgelehrten Herrn
Herrn *Vuk Stephan Karadsits*
Doctor der Philosophie und mehrerer Gelehrten
Gesellschaften Mitglied.
mit Briefen des Herrn Herrn *Basilius* Wassiliewits
abzugeben
zu *Semlin.*

[Напомена Вукова:] одговорено 9. Дек. 831. год. и послато објављеніе.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4096]

7.

У Будиму 26. Дек: 831.

Благороднїи Господине!

Оно вече кадъ самъ ваше писмо примила, одемъ ома Къ Г: Суботичу — предамъ му по вашем зактеваню приключено ми писмо, и замолила самъ га, да не пожали труда што пре састатисе съ Г. Вит: кое є онъ такі у ютру учініо, али ништа свршіо ніе — као што ми є говоріо, тое ѿ Г. Ви: добіо ѿговоръ тай, да онъ преко закона ништа чинити несме. 21. будући дае мое Маме Іменъ данъ, доће кнами Г. В. моя Мама га є самѫомъ заедно молила, еле онъ се ни осолити ніе дао, говорећи, да ни роћеномъ Брату за Любовъ по закону установлѣне Прописе, преступити неможе. Онъ нимало несумня ели книга готова, али зато опетъ подписати неможе, єръ вамі є добро познато, како су строги Цензори у Бечу, и дае онъ шта више башъ одъ васъ то чуо, кадъ сте му „Грађу“ поднели да подпише, него ако хоћете, тому пошлите Рукописъ, пакъ ће онъ видити ели та книга за Цензуру, или не? а да онъ има *власть* Рукописъ макаръ чій біо, ако га *онъ* наће да неваля неврати, сумняти неваля! — Ако ли се пакъ на Страни штампати буде, то неваля да мислимъ да онай Цензоръ питати ће, зашто се у овой Типографіи ніе штампала. найпосле,

да онъ и изъ овогъ узрока обявленіе подписати не може, што є книга већ єданпутъ Цензуру прешла, и ніе било слободно ню штампати; а друго, што му є познатъ Лукинъ начинъ писаня, нити ће онъ кадъ допустити, нити ће Паметанъ Човек зактевати да онъ Лукинъ Каприцъ одобри, гди онъ Слова, а, бе, це, и: т: д: назива, сотимъ смо вели, све ближе *Уніятма*, и ако се башъ и неби съ нима соединили, то наши потомци нећеду знати, шта валя онашой Азбуки мислити — дакле за времена валя зло избегавати. Пітао ме є, каквимъ начиномъ є вами Просодіа дошла до руке? и накога сте ви Писмо Г. С: оправили, после му кажем дасте умом писму и нѣгово приключили. Адіе то писмо, покажемъ му писмо кое сте ми найпре писали, а кадъ є вашъ надпись смотріо, а онъ рече, „гле! тое нѣгова рука“ помислимъ у себи да небуде како помисліо дас Інпостура, прокушам Срећу, будући се осведочіо, іоштъ єданпутъ. Еле онъ ни помаћи се нектеде.

Предъ вече одемъ опетъ къ Г: С: дами обявленіе да, онда міе онъ казао, да ако се та книга у Бечу Штампати буде, да може отудъ найвеће зло изаћи, єръ овай Цензоръ *може* и има *властъ* уносъ сумнителни книга у Маћарску забранити!? — па онда не само штоћете одъ стране Пренумеранта оштећени бити, него се и Процесъ изъ тог родити може, него ви то можете болѣ учинити, оставите да они раде како найболѣ знаду. Г: Беричу є показао обявленіе, и овай ніе знао доста да Фали содржаніе книге, и онъ є питао Г: С: како вамъ є Просодіа дошла до руке.

Колико ја съ мојомъ Памећу постигнути могу, томи се чини, да неће добро бити ако му книгу пошалѣте, *єръ онъ има власъ, ако онъ книгу наће за неваляну, више невратити.*

Іа самъ таки после оногъ у Нов: писатомъ писму, вами писати ктела, али самъ ѿ васъ чекала ѿговоръ. Іавлямъ вамъ дакле съ радостію, да одъ данасъ Просодіа, никрайцаре дуга више *нема.* Ово є могло таки овако бити, теби самъ вамъ іоштъ у Августу Рукописъ послала, алъ шта самъ знала Силом єръ како су ми свирали, тако самъ морала играти.

Г. Димичка є дужнике оправила, да се кодъ владике на плате, а книгу є дала Мами да ради шномъ што хоће. садъ дакле, є книга управо ваша и наша. шилите рукописъ кудъ знате, а у обявленію мислим да може остати, да 110 f. дуга има, єръ како бисе онда могли пренумерирати, тако исто могу и садъ, а то нико неваля да зна, кромъ ми. само васъ молимъ,

да кадъ у Будимъ дођете, и предъ самомъ Г. Ди: да се чините као да є дугъ на книзи, єръ она міе рекла, будући самъ вам већ писала да дуга има, тода притимъ и остане, само съ ізятіемъ, што се немора све платити него колико се може. а Г. В: ніе пропустіо питати какавъ є то дугъ. а Мама му є казала, дае она нѣму много Годпна шила, новаца узаймала, и кадъ є мој ујакъ умроо халина му продала, и да се сотимъ 110 f. скупило. Покойни Господинъ Д: ніе ктео да Мама штетуе, и тако јој Пр. дао да се ньомъ наплати, но будући є Лука на смрти Г. Д. просодію наручіо да се вами преда, зато є управо вами послала. Овако є Мама предъ Г: В: лагала, треба дакле та лажъ за истину да остане, нити кадъ годъ Г. Беричу речи спомените, єръ би опетъ за Ди: ружно испало.

Остаемъ съ сваким високопочитаніем

ваша понизна
Маріа П.

Г: Д. єднако се брине да не споменете како нѣно име у просодіи тог дуга ради.

[Споља као на претходном].

[Напомена Вукова:] отписато 13/25 Февр. 832.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4097]

8.

У Будиму 25-ог Februar 833.

Высокоученій Господине!

Єдва и тешкомь мукомь, самь ово одъ Лукина житиа, дознати могла, єръ они кои су Луку и нѣгово жітіе доцніе познавали, изумрли су сви, а ови кои су јоштъ ту, ти Луку или нису добро познавали, или нећею за *сад* да га се опомену, кромъ єдногъ Г. Суботича, кои є драговољно штое о нѣму знао, Мити казао.

1. Што се учительства у Будиму каса, то се онъ неопоминѣ дае Лука кадъ біо, ако ли се башъ и догодило, тое текъ за време било и докъ су учителя добили. Разпитала сам и кодъ Г. учителя Будимскогъ, неби ли онъ у Школском Протоколу наћи могао, а онъ.ме уверіо, да о Луки ни спомена нема, єръ нѣговъ протоколъ тек до 1815. године натраг иде. После самъ у Пешти питала (Г. учителя Младеновића) неби ли онде у Протоколу наћи могла, зашто је службу оставио, алъ на мою срећу ни онде нема Протокола, текъ одъ Г. Ісаиловича, него мне Г. Млад. поручіо, дае Лука цело 1814-го о концу Марта М-ца, *своевольно* Учительскогъ званіа се мануо. Може бити дае у то време оглунуо? єръ шта би га друго принудити могло, да се службе мане, и опетъ ту да живи, и сви кои су іоштъ ту што Луку познаю, тога сви одъ почетка као глува се опоминю.

2. Књиге кое су съ знанѣмъ Г. Суботича штампате, покоиногъ Епископа Ѣонісіа Поповича су ове.

1. Грчки и србски катихізісъ.
2. Кирилъ и Методіи.
3. Сокровище Церковно.
4. Логика. [1]

Они пакъ рукописи кои су по смрти Епископа остали, незна какови су, алъ да є остало, то знамъ и ја да е често и њима говоріо, безъ сумнѣ ћеду кадъ било, да било, на светъ изаћи, алъ онай под чиимъ именомъ буде, шириће се као Сврака са Пауновимъ перјемъ — но што имъ драго, кад є бар *нѣгова* Просодіа и под *нѣговимъ* именомъ изашла.

Госпођи Димички є име *Ефросінія* мојой мами *Јулиана*, а мое високости *Маріа*, и то само за то ставите, да васъ не обеде како ваши *Пріятельи*, да вамъ є съ чудомъ рукописъ до руке дошао, но молимъ некъ тако у књизи буде: да е Лука на смрти наручіо Гос. Димички да се вами преда Рукописъ: и молимъ пренумерирайте нѣногъ синчића: *Емиліанъ Димичъ* и могъ брата *Димитриа Попович* Патвористу. Остало пак радите како знате. Нико се више одъ мене Просодіи штампаной не радуе, и кадъ є готову видимъ, онда ћу знати да се Лукина желъа испунила, но єдва! Госпођа Димичка поздравля васъ и милостиву Госпоју съ дечицом и захвалюе на вашемъ љубазномъ поздраву. Моя мама, Мита и Кача са

[1] Копитаровом руком додато: 5) Jo. Damaskina Bogoslovija prevedeca из Greч. и Лат. ѧзыка на сербскій ѧзыкъ 1827. повелѣніем Dionysia Ѳ Поповичъ.

мном заедно васъ поздравлямо, како милостиву Госпоју тако вашу любезну дечицу, а Саву отъ мое стране по наособито, остаемъ свака добра вамъ желећи съ високопочитанћмъ

ваша понизна
Маріа Попович.

П: П. Пренумеранта знамъ да ни у Будиму, а много манѣ у Пешти би се нашли кои би ктели Просодію, вр̀ъ се говори дае Униатска!

[Споља:] *Ofen.*
An den Hochdelgebohrenen und Hochgelehrten Herrn
Herrn *Wuk Steph. Karadschitsch*
Doctor der Philosophie und mehrerer Gelehrten
Geselschaften Mitglied.
am Spietelberg № 133, im Hofe hinten im 1. Stock
die Thüre № 15.
zu *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4098]

9.

У Будиму 29-гъ Маја рим: 833.

Високоучени Господине!

Што се мене тиче, то уверени будите да ни єданъ данъ пропустила неби, васъ о послатимъ мени кньигама, и момъ задоволству известити, но будући сте ми писали, да вамъ искрено јавимь мнѣніа други људи, то самь до данасъ чекати морала.

Одъ они 12 Екземплара, неколико самъ дрѹговомъ мога Брата поклонила, но съ тимъ Условіемъ, да сваки своју кньигу прочита, и свое мнѣніе мени каже. По дугомь времену єдва самъ дознати могла, шта о Пр: мисле, одговори су сви прилично єднаки т. є. єдни веле дае П: доста Правилна, а други опетъ дае сасвимъ добра, и дае ѿ велике Ползе Кньижеству Србскомъ, сви вообще Луку за великогъ Поету држе, и немогу доволно да се начуде чистоти, и простоти штила нѣговог. дае Простодушанъ Списатель біо, кои є свое несовршенство признавао, и кои своя мнѣніа ніе никомъ као Јарамъ навратъ бацао. Исто тако ваша примѣчаніа одобравају, и уважаваю

ваш трудъ, когъ кодъ ове књижице нимало жалили нисте, съ намеромъ томъ, Просодіомъ као єднимъ одъ найлепши Цветова, Књижество Србско украсити. Одъ васъ имъ є найповольніа Правда ваша у Призреніу Издаваньа, а одъ Луке имъ є то найнеповолніе, што є доказао дае безпосленъ біо, кадъ му могло на паметъ пасти Писмена „Крстити“ — Єданъ ме є Господаръ добро попсовао, што Рукописъ нисамъ нѣму предала, пакъ би га онъ (као што каже) сообщіо Прео: Господину Еп: Мушицки, пакъ после ма подъ чиимъ Именомъ изишла, тое све єдно, само дае Штампана; Просодіа нимало му се недопада, и као што каже изъ Три важна узрока?

1-во Што сте ви Господине Луку по Смрти за Пијаницу потврдили (адасте писали оно што ніе, пакъ би васъ опетъ окривіо, но на оваквогъ Човека срдити се невалья, єръ се види изъ целогъ нѣговогъ говора, дае *мало* Житіа Учени и Знатни Льуди читао, а друго може бити да онъ незна да у Житіја писаньу, на истину гледати валья).

2. Што є Лука заиста Луда, Пијаница и несрећа біо, дакле такавъ човекъ неможе знати штае добро, штали є нуждно и Паметно.

3. Да се Лука Латинске Просодіе ћораво држао?! и колико му є *Бокалъ* допуштао *Преводіо* и Србльмъ као Свое Сочіненіе предао. Тога неби било да самъ нѣму Рукописъ дала, него би га съ Г: Е. Мушицки пречистио, пакъ ма ко име као *Сочинитель* подписао тое по Смрти Правогъ Сочинителья све једно? — Одговорила самъ му на све, а особито кадъ міе рекао да е текъ за Г. Е. Мушицкогъ Прос: писати ане за Луку. Ја несумньамъ да Г. Е. Мушицки неби больу и совршеніу Прос: написао, алъ ево 23 Године одъ како є ова готова, а Г. Е. може бити да ни у намери нема такову писати, коју би праведніе било одъ нѣга очекивати, неголъ одъ Луке, изъ узрока тогъ, штое ово Лукино Дѣло било *прво* и то Просодіа, а Г. Е. є пре Луке стихове правіо кое су и сами злотвори нѣгови одобрили, а може бити да имъ є и Лука подражавао? Може бити, дае Г. Е. имао срећу и пре тако у миру живити, да неби заборавіо, съ Просодіом нѣгово Славно Име украсити. Лука одъ Природе къ стихотворству тежећи, наравно дае найпре Просодію требао, а те било ніе, може ли се нѣму, а и свакомъ другомъ замерити кой манѣ искуства у Писаньу има, кадъ се за овако Тешке, и Трудне послове машаю? Ја Г. Е. лично немамъ честъ познавати, него изъ слушања,

и читања нѣгови Стихова, алъ знамъ јамачно да неби нічіе Име дао подписати, кромъ сочинителѣво. Съ Господиномъ Беричемъ нисамъ јоштъ говорила — него съ Господиномъ Парохомъ Витковичемъ, говоріо міе дае слушао гди льуди говоре да Пр: нимало невалья, дае *Шокачки* писана, и дае Штплъ измешанъ съ туђимъ, прво самъ оставила ньему навольу, а исто тако и друго нека Суди како мисли дае найболѣ, алъ за последнѣ самъ га съ она два Рукописа кои се кодъ Г. Димичке находе осведочила дае одъ слова до слова Лукино Сочиненіе.

Садъ знамъ да и на моју одсуду чекате? ево дакле, ја одкако самъ за Просодіу чула свагда міе на срцу лежала, а да мп новольна ніе била то уверени будите Любезніи Господине, да вамъ досаѣивала небп, амного манѣ Рукописъ за вами шильала, одъ тудъ видити можете да нико толико као ја (кромъ васъ) ніе желіо Про: недирану и подъ Лукиномъ Имену Штампану видети. Ја незнамъ шта би ме у оно време тако обрадовати могло, као єданъ Екземпларъ Лукине Пр:? немогу вамъ довольно Благодарити — Ја вам за свагда за себе и за покойногъ Луку Благодарна Остаемъ. Моја е радостъ у толико већа кадъ помислимъ дае Лука уочи Смрти за тай Рукописъ мени споменуо, да жели вами предати, а да то ніе мени речено, Богъ зна коби се П: дичио! но ја пропустила нисам жељу му изпунити. Ви пакъ као нѣговъ Пријатель драговольно сте се тога примили, трудъ и трошакъ жалили нисте, Луку после смрти на оно место подиѣи, кое є за живота нѣгова недопунѣно било, и нѣму принадлежало. Изволите дакле Рачунъ за себе задржати, єрь мени ніе отъ потребе, а што ви за добро наѣете да ми пошлѣте хоћу заиста съ тимъ задовольна бити, и благодарностьу примити. Моја Мама, Госпоја Димичка, моја Сестра и Братъ благодаре на вашемъ Поздраву, и поздравльају васъ и вашу Госпоју Супругу съ любезномъ дечицомъ любезно, исто тако и ја Благородной Госпоји любимъ руку, а Децу неброено пута льубимъ и Поздравльамъ (а особито Савву) и остаемъ съ истинимъ почитаніемъ ваша

понизна служебница
Маріа Поповичь.

П. П. Молимъ васъ Господине, ако би се нашло гди кодъ ваши пријателья, да Інштруктера требају, за Косъ и Квартиръ

кодъ деце, кое у Латинске иду, радъ би мој Братъ ји учити, да би могао Немецка Права лакше слушати, школски Атестати су съ Еминенціама.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4099]

10.

У Будиму 22/2 X. 833.

Любезни и високопочитајеми Господине!

Одавна је моја највећа жеља била вами писати, али сам ево до данас да реknем у највећој Надежди била, да ћу што весело за *Терно* наше отписати моћи, но кад нас је та Срећа мимоишла, то се ја тешим сотим, што сам опкладу нашу добила; и несматрајући нимало на *лепо пише, и много пише* исту књигу од речи до речи и то вами уз Пркос с *великим* задовољством прочитала, у том мије Господин Стојановић сведок кои се у призренију ове књиге, ничим поткупити неда да лажно сведочи, изволите дакле крушке послати, и крај тога у место 2 оке грожђа, за ону вашу сумњу, 4 оке трешања закгевам.

Песму сам од моје Маме преписала.

Јуче је ту Господин Стојановић с мојом љубезном Пријатељицом Марјом ту био, кој с радошћу моје писмо уз његово оправити оће.

У почетку вашег одлазка из Будима, често сам се с Господином С: код нас у кући виђала, а сад од неког времена, да сам које новце дала, неби га очима видити могла, из узрока тогъ што сам ја *Маршандемоде* постала! и непрестано код Мајсторице се наодим, Сестра Марја је моја једна добра и изкрена Пријатељица, за које вам познанство довољно благодарити незнам.

Мисмо код куће сви здрави, које и вами желимо, и поздрављам вам Празник Рождества Христова, желим у здрављу с Милостивом Госпојом и љубезном дечицом да проведете и млого година да дочекујете, Остаем ваша

понизна службеница
Маріа Попович.

[Споља:] Високоученом Господину
Вуку Стеф. Караџићу
с почитањем одати се има
у *Беч.*

[Напомена Вукова:] одговорено на Крстов-дан 1834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4100]

11.

У Будиму 17/29 Сеп. 835.

Љубезни и високопочитајеми Господине!

Ваше љубезно писмо којесте ми лане под 6-м Ав: из Тријеста писали, примила сам на Пошти из Варадина, сједним малим извинителним писмом Г: Владисављевича праћено, накоје само зато одписала нисам, што сам држала да ове песме које преписане имам трошак Поштански платити нећеду, а друго меје и совет Г. Г. Стојановића и Куљанчића мало од тог задржао, кои су чули, да ћете натраг преко Вуковара и Будима у Беч ићи, ово им поверујем, неотпишем, и ево досад нисам никако могла дознати гди се наодите, и јестели здрави, но сад из ваш[ег] писма видим дасте с Милостивом Госпојом, и љубезном дечицом здрави, чему се ми сви од срца радујемо и надање од Бога вам желимо.

Стојановић је отишао у Србију (још лане у почетку зиме) из Пеште али како ми се види, тому план није испао како је он желио, нити онако како му је обречено било, јер се бавио код куће до половине лета, а од како је прешо, још ништа Куљанчићу писао није, (ил овај неће да каже), а то могу веровати, јер је Стојановић одвећ страшљив, па мисли да га која искрена реч у сплетку не уваља. Толико знам, да макар шта он патио, лако ће тамо поднети, кад себе код *Милутиновића* зна.

Што се пак Куљанчића тиче, то вам могу толико казати, да га само онда видим, кад по њега поручим, док је Стојановић ту био, тоје сваке недеље *Ex Officio морао* доћи, а сад од како Стојановића ту нема понео се, него ме се срећом боји, па кад се што особито догоди, доће теми јави, сад на пример, за Ґ: Павловича *Медаљу* сам ја знала, пре него Г: П: јер је у Auwinklu преко лета био, и тако се морала ова прера-

достна *Вѣстъ* Г. П. с ештафетом јавити. Тај сјајан Феномен знам даће млого главобоље приузроковати оним, кои *редке* заслуге Г: П: у Стихови непрестано до неба дижу — и Кулањчић се Медаји чуди.

Лане је Марја кући отишла и добро јој посо ишо, на пролеће дошла у Пешту, и покуповала што јој требало у занат, из међ тог времена се помирила с Кулањчићом, после неколико дана оде кући, и тако ми кадкад пише, ал свагда, да је код куће задовољна.

Летос је у Манастире с Стојановићем одила, ваљда, су намерни били калуђеритисе? ја чујем од други даће сватова бити, али чак у Србију, сад мислите кога ми Младожењу казали! Г: *Милутиновића?* истина да је то празан разговор, али ако шта од тог буде тоћу вам (кад буде) јавити, за сад је здрава и весела, и у сваком вас писму њеном поздравља.

Овде су млоги разговори били овами, и вашем путу у Црну Гору, сваки је желијо знати узрок зашто путујете, прво под зиму, а друго на тако дугачко време, па овде није чудо ако су људи љубопитљиви, ал у Србији гди сам мислила да они оником бригу неводе, опет су разпитивали штаћете тамо, и неће да верују дасте у Црној Гори били. Лане сам читала књигу коју је Владика Црногорски писао. Преко Зими ће Го: *Видаковић* у Пешти задржати, морам гледати да се шњим упознам. Ово дана сам имала срећу Г: Р: Пачић познати. Он мисе допао, као што се и досад млогим девојкама допадао, за којеће Г. Пачић мало марити, преповедао мије даје у Ђуру постао Sechziger, oder Wahlbürger, без даје пре Bürger био. Зналасам добро да то у Мађарским К: варошима бити неможе, и даје нечувено, еле опет помислим, може бити дасу из призренија на његове заслуге то њему допустили, а кад се ја сетим да је шала, и да може лако Сехцигер бити, кад 60-ту годину тамо доживи, и без да је Bürger био, онда се и сам смејао.

Ова ће вам се новина најбоље допасти. Оженио се Ланар, ваш бивши Хаусхер, и узео једну *белу румену* удовицу око 50 Година стару, из Мишковца; она је још пролетос у Будим дошла, и на све стране шиљала жене, да јој нађу мужа, од ти посланица, отиће једна Ланару па му каже, он буде готов, направе контракт да је она од њене куће док је жива, Госпоја, а кад умре, остаје њеном мужу, кућа вреди близу 3000 f. има млого лепи ствари, од кои је и Јерини доста дала, а биће

код ње и готова новаца, јер се сваки дан спијаце млого кући носи. Кажу да је привечери својој невести певао, тиси душо љубве вредна, нитје теби равна једна и д.

А јасам читаво лето на путови с Машандмодом провела, била сам у Темишвару, Араду, Великом Вараду, Доброцену, Мишковцу, Ђинђешу, Кечкемету, Хатвану, у Гражалковича Гедељу, и све илице и што сам у Фришкоћи видити могла видла сам, него дођем из Мишковца грозничава кући па ево пет недеља како немогу да је се отресем, кадкад пзостане, па је опет добијем, зато сам код куће и остала, јер сам намерна била у Токајску бербу с Машандмодом ићи, ал овако се нисам усудила, негоћу у нашу бербу помало ићи, и још коју песму овима додати, па по берби вами послати. Аманет кои стеми оставили, т. је: од Марје песме да препишем, те сам свршила, а друге су песме од моје Маме п Бабе Станишичке и песма Г. Берича коју ми је још лане у винограду морао певати, у лајнској берби смо саме Тотице имали, па сам том приликом преко табака мали Тоцки песама преписала. Српски песама имам досад 15, ал су све кратке. Особите новине које би вас Интересирати могле овде немамо. Мало ако недођем преко зиме једно месец два дана с једном Госпојом одовуд из града у Беч, ја бисе том врло радовала, јер таби Госпоја за своим послом ходила, а ја би то време Машандмоди ишла. Ал мојом срећом може ништа од свега небити, ја се надам, па ако буде, то одбацити нећу. Мисмо фала богу сви здрави (до мене једне) исто и код Госпоје Димичке, она вас љубезно поздравља, тако исто Мама Мита и Кача, а ја љубим руку Милостивој Госпоји и Поздрављам п љубим вашу милу дечицу како Розу исто тако и Саву коме се врло радујем што му је тамо добро, само даму бог да здравља и Среће па се за њега небриниге. Остајем с сваким високопочитањем Љубезни Господине

ваша понизна
Марија Попович.

П. П. Ево згодне прилике да могу ове песме послати. Персида Јоановић се примила песме вами предати, ако што узпита у ком форштату, цајгшмит седе, то ако знате, молим упутитеје.

Љубезни и Високопочитајеми Господине!

Ово сам писмо предала Персиди Јовановича, која је у Беч полазила да вам га преда, еле мојом срећом се догоди да њен Отац умре пре него штоће се на пут кренути, и тако без да сам знала остане моје писмо скоро три недеље код ње, а она до пролећа горе ићи неће. а сад моја Мамзела, и сродница Г: *Ладек* код које радим, иде у Беч, и понеће ове песме, које од лане немогу да скинем с душе. Сад ћу се за друге, и лепше бринути засад ћу молити да и као најлепше сматрате.

Мож дасте разумели, да се лане оженио млади Несторович (Урош) и довео врло лепу, добру, и богату девојку из Темишвара, која је у очи Митрова дана умрла, а дете остало. после се Оженио Г: Павао Стојановић, узо из Острогона опет лепу добру и куд икамо богатију девојку. Лане сам целе зиме кашљала и често крв пљувала, а сад се опет кашаљ појавио, само с разликом том, што крв непљујем, него кад кад грозницу добијам. Поздрав од Госпоје Димпчке, Маме Мите Кате и од мене вами, Госпоји Милостивој, и љубезној Деци Хиљаду пољубаца од

Марије Поповић.

[Споља:] An der Hochedelgebohren und Hochgelehrten
Herrn *Wuk Step: Karadszits*
Doktor der Philosophie, und mehrerer gelehrten
Gesellschaften Mitglied. abzugeben im der Josephstadt
Raiserstrasse № 97.
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 1/13 Марта 836.
(писато 7/19 Нојемвр. 835.)

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4101]

12.

У Будиму $^1/_2$2 сата у јутру 5-г Јуниа 836.

Благородни и Високоучени Господине!

Све сам чекала небили како до које Песме доћи могла па дајe с писмо[м] вами оправим, еле до данас није мисе ништа

допало, које би вредно било горе шиљати, негоћу чекати бербу а онда ће и баба Станишићка радије певати, него сад.

За Пензију која вам је праведно досуђена, слушала сам куд и камо пре него што се ви Љубезни Господине имали доброту јавитими, еле никако од посла нисам могла толико времена имати, да би вам укратко моју радост изразити могла. Ја сам уверена да ми замерили небисте, баш дасам још о три Месеца доцније одговорила на ваше од Марта писато Писмо, ни ти ћете сумљати о истини ако вам кажем да се овде у Будиму кром мене нико више, ни искреније, томе радовао није. Желим да многе многе године заједно с Милостивом Госпојом и вашом љубезном дечицом здраво и мирно уживате ту награду, за ваше многе трудове које сте драговољно за обще Добро жертвовали, и још жертвујете. Кад Човек то тек као новац сматра, чинисе ком мало, ком пак много, али као знак награде! онда знам дабп неки људи и пет пута радије више изгубили, само да се то догодило није. Куљанчић мије први ту новину казао, нити се опомињем да ми је што радоснпје од тог приповедно. о ваканције одлази а Марја опе [!] натраг, јер како чујем то јој посо, хрђаво иде. Ја се помало таворим, него моја Мама је пренуждена била нас оставити и отишла Г. *Чаковцу* у Сегедин, гдп 100 f. СМ. има годишње, а тек на ситну децу, која су без Матере остала, има да пази за годину или две. Мисмо фала богу сви здрави, а особито *ја*, јер као што сам зло била тако сам сад опет оздравила. Љубим Милостивој Г. руке, Розу и вашу осталу дечицу љубим небројено пута, а исто и моја Сека Димичка вас љубезно поздравља, Мита и Кача, ја пак остајем с сваким високопочитанијем и правим пријатељством ваша

искрена и понизна

Марија Попович.

Овом приликом шаље и мој сродник Марковић вами његове послове.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4102]

13.

Високопочитајеми Господине
и Пријатељу мој!

Ја искренијег имена незнам којим би вам показати, или осведочити могла како вас високопочитујем и како се о вашем к мени правом и искреном Пријатељству радујем! Тек као пријатељу мом овако могу писати, и као такав ви мене и моје писмо најбоље разумети моћи. Познато ће вам бити да се преко године највише на путови налазим, и то је прави узрок што кад би могла писати, прилику пропустити морам. Ово ће ме код вас и ваше предобре госпође довољно извинити.

Одавно и давно сам вам писати ктела, еле ни сад управо незнам зашто сам се узјогунила донде чекати, док од вас! писмо недобијем; ево и то ми је по вољи и по жељи испало, сад читајте! Смејте се и дивите чуду невидовну!

Кад је Г. Милутинович Октобра у Пешти био нагледао и мене, ја сам се мом новом познанству врло обрадовала сотим више што сам се оног нашег разговора од пре три године тако опоменула, као да је јуче било. Да сте Лафатер, па би још млого било!!! Како је у собу корачио, познала сам га да је Милутинович, по оном описивању — али да ће ме исти Милутиновић просити! то ни у сну снила, а камоли, да сам тако шта помислити могла! доста да је тако, и да је мојој мами по вољи, да сам му реч дала чекати на његов повратак, и да на њему никакве мане (до неки мени! смешни обичаја) што се његове Персоне и Карактера тиче неналазим, јесте истина, а да би се за њега *с вољом удала* то је највећа истина!!! Смејтеми се и чудите, еле све је тако као што вам кажем, и није другојачије. Но крај свега овога што вам сад пишем, умем ја, и могу и *Маршандемоде остати* јер ако ја себи немогу иоле облакшати живот, то ни на кои начин удати се немогу, ево узрока.

Док се ми ово мало дуга отресемо то ја поред моје заслуге тако могу живити, да ни не потрошим оно што заслужим, преко године, из овог видити можете да ме *нужда* не приморава удати се, (а за године немарим) ако се пак удам, *то ја* маму нашу обдржавати *морам.* Питање је дакле, можели Милутинович овог терета својски се примити, и нијели она плаћа коју он сад има, само Gnaden-Gehalt. ако то буде,

то је врло хрђаво. Мени се досадило од туђе *худи* зависити. — — а туђ посао као удата нећу у руке да узмем, само Боже сачувај случаја који се предвидити неда, ал' другојачије заиста не — ово је требало да сам му све казала, еле ни речи нисам умела проговорити! Него замолим Куљанчића, те му он нешто говорио, али ни данас незнам шта?

Милутинович ми је 2 пут писао, и већ сам му на једно писмо одговорила, а на друго нек чека док од Марје из Новог Сада одговор недобијем. Пишеми она ово дана (а већ $1^1/_2$ годину ни чути није дала за себе) да је сад право *заплетено живјете*, да врло тешко живи, и да све болује од неког времена и т. д. Ако буде и *њу* Милутинович уз пут просио, и казао да чека на његов повратак, то се ја за њега удати нећу, ма он њу сад нектео, то је мени све једно.

Дал' вам је што о овој ствари говорио? он ми је до душе обрекао, али јел реч одржао то незнам, и по њему сам вам ктела писати, ал у оној буни сам заборавила на све — сад и засад је о њему доста.

Ваше пословице сам примила, и благодарим вам што стеме се пријатељски опоменули. Чујетели шта за Саву, ћели скоро у Беч? или ви к' њему у госте? Ћели Роза Висока бити? и опоминњели се још мене? За вашег спна поводобивеног нисам ништа знала, желим да се с' њим дичите као са Савом и вашим кћерима. Да Бог да срећан и дугољетан био с вашом прочом децом заједно, а друго ће Бог дати само ви и ваша Госпоја да живите па ће све добро бити. Поздравља вас моја сека Димичка, Мама, Мита, Ђ. Марковић и Куљанчић. а ја љубим руке вашој Госпоји, љубим Розу небројено пута, неизузимајући ни другу дечицу, остајем свака добра од Бога вам желећи, с' истиним почитањем и правим пријатељством које нити године, ни обстојатељства, ни ма какве ненадне препоне ослабити, нит' у заборав бацити могу.

Ваша понизна
Марија Попович.

NB. ако вам и како време допусти, то молим понизно пишите ми што пре, (јер до недеље дана идем у Доброцен) ма две, три речи! ја ћу задовољна бити; ал о?? Милутиновичу — Ја би рада знати ко је мене њему *препоручио и фалио?* Мој рођак Марковић ми је преписао у Потисју пе-

сама, ал сад опет кући иде, и оће ми више послати, зато ове које ту имам, и нешпиљем, док више не добијем.

У Будиму 30. Мэрта р. 1837. год.

Мама ће још за ово лето остати у Кањижи код *Сервицког* а Каче болује у мозгу једнако.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren Herrn
Herrn *Wuk* Steph. *Karadsits*
Doctor der Philosophie u: meh: gelehrten
Geselschaften Mitglied.
Auf der Landstrasse № 57.
a *Wienn.*

[Напомена Вукова:] одговорено 5. Марта [!априла?] Р. 837. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4103]

14.

Любезни и високопочитаєми
Господине и Пријателю!

После толики година ево вамъ и одъ мене єдногъ писма, али по налогу вашега синовца, а мога брата Єреміе писанога. Онъ васъ врло молп, да му ту у Бечу купите єданъ немачки календаръ за годину 1854-ту. Єръ типографія само за то чека, да мене месеца препечата па да књига братъ Єремина у Септембру изъ Штампе изађе. Пошто буде да буде, онъ ће вамъ новце на кога ви речете у Бечъ послати, само васъ моли, да му тай календаръ првимъ Делижансомъ на Земунскогъ постофицира Г. Јоцу Ференчевића пошлѣте.

Онъ и нѣгова Госпа здравису, и поздрављю васъ, вашу Госпоју, Мину и Димитрія најлюбезніе. Овомъ приликомъ примите и одъ мене најсвесрдніи поздравъ исто тако и одъ мое маме и Драгиње. Ако икако могла будемъ, даћу Драгишу у Панчево у Немачке Школе, кое би и лане радо учинила била, да ніе котлацъ у левомъ рамену сломіо біо, те є до после божића безпосленъ кодъ куће остати морао, и тако єдну годину сасвимъ изгубіо. Него Богу Фала те ніе сакатъ остао, па ако се добро учіо буде, ласноће накнадити то што є по-

невольи пропустити морао. Я самъ іошъ о Ускрсу дала оставку на мою Учительску дужностъ, али іошъ ни доданасъ моя оставка одъ надлежне власти нiв уважена. Плата ми є малена, а скупоћа є у Београду тако велика, да никада такова овде била нiв. Па ако ми Обштина плату повиси, учительоваћу и далѣ, ако пакъ нехтене, или немогне то учинити, а яћу отворити приватну Школу, па се мучити кодъ свое куће, и ако ништа више недобівмъ него самъ у Школи Обштинской имала, а оно ћу у толико у добитку бити, што ћу хальине уштедити, кое у Школу идући никако немогу. врло тежко живимъ, и тимъ теже што самъ поготову обневидила, па зло у Школи, а зло ће бити и кодъ куће али немамъ кудъ настрану, а овде се другчіе и болѣ неможе. Пензія кою примамъ изъ Удовичкогъ Фонда, сва ће се на Драгишу потрошити, а я макаръ служила, у пензію дирати немогу, ако желимъ дете изучити да повремену парче леба има.

Поздравляюћи вашу Госпоју, Мину и Димитрія найлюбезніе, остаємъ

У Београду 26-г Авгу: 1853.

ваша почитателька

Маріа Милутиновића.

П: П. Само васъ братъ Єремія моли да неучините другчіе, но даму набавите и пошлѣте тай календаръ, иначе, велика му штета предстои, а у Бечу нема никога свога коме би писао, осимъ васъ.

Ако се мора у Бечу Делижанацъ платити, а ви платите, а онъ ће вамъ новце съ благодарности послати. ако се пакъ немора тамо плаћати, онда ће Г. Ференчевић у Земуну Делижанацъ платити.

[Споља:] Seiner Wohlgebornen
Herrn Wuk Step: Karadschitsch
in *Wienn.*

[Орш. у арх. С. К. Академије бр. 4104]

15.

У Београду 9-га Юлія 1854.

Любезни Господине Здравствуйте!

По налогу братъ Єреміе долазимъ васъ молити да му купите єданъ „добаръ“ Календаръ за 1855. годину, и да га

по Делижансу Пост-официру Господину Јоци Ференчевићу у Земунъ пошлѣте.

Жао ми є те чини ми се прежалити немогу, што се съ вама видити нисамъ могла, кадъ сте овде у Београду били; а то ми є нехотице Господинъ Ранко Алимпићъ кривъ, єръ ме уверіо да сте преко данъ а и вечеромъ найвише кодъ Господина Вукомановића бавили се, и да ће те баръ неделю дана дуже у Београду забавити се него што сте намерни били, но други данъ чуємъ одъ Госпоє Миловуковице да сте већъ отишли, и тако се за сада видити нисмо могли.

Чуєм одъ Господина Ранка да сте слабога здравля, то ми є врло жао! ал и я се здравлѣмъ фалити немогу. Да ми є икако могуће, чиними се да изъ собе излазила неби, алъ кадъ морамъ па треба да самъ за неволю здрава.

Драгиша є у Земуну, здравъ є и добро се учи. Мама ми є врло слаба, и єднако у кревету лежи.

Поздравляюћи васъ, вашу Госпою Мину и Димитрія желимъ вамъ одъ Бога свима добро здравлѣ, и остаємъ као и досада

ваша почитателька
Милутиновићка.

[Споља:] Herrn Herrn
Wuk Step: *Karaŭschitch*
auf der Landstrasse am Neumarkt № 517.
in Wien.

[С друге стране:] Єремія Карацић.
У одсуству Г. Вука може и Фраила Мина отворити.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4105]

16.

Любезни Господине Здравствуйте!

Братъ Єремія васъ моли, да му купите єданъ Календаръ немачки, у коме су мене месеца точно означене, па да га што скорів поштомъ на Правителствену Типографію у Београдъ пошлѣте. Има 7: дана како онъ и Госпа му болую. Я би рекла, да онъ грозницу има, а ньои незнамъ шта є. Текъ толико ми є поручіо да вамъ явимъ како су са здравлѣмъ.

Жао ми є што се нисамъ могла пре полазка вашега съ вама видити; Мати ми є опетъ болестна била, али є садъ опетъ болѣ са здравлѣмъ. Писала би и више, али морамъ заключити писмо, єръ сваки часъ очекуємъ да звона ударе на скупъ, за дочекъ мое добре и незаборавлѣне Госпое Клеопатре. Поздравляюћи васъ, вашу мени свагда милу Госпою и децу, остаємъ као и досада ваша

У Београду 11-ог Юлія 1855.

почитателька
Милутиновићка.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4106]

17.

У Београду 21-го Авгу: 1855.

Любезни и високопочитаєми Господине!

Я држимъ да сте за цело последнѣ Братъ Єремино писмо добили, али што му закгевани Календаръ послали нисте, мислимъ, да васъ одлазакъ Димитріевъ у стране землѣ одъ тога задржао. Зато васъ и по други путъ по налогу Братъ Єреминомъ молимъ да му єданъ одъ найбољи немачки Календара, нарочито у комъ су мене месеца точно означене, на овдашню Правителствену Типографію послати изволите. Онъ є 5000 ком. Календара штампао, а исто толико и кньижаръ Београдски, па ако садъ недобіе одъ васъ Календаръ, да своме Календару мене месеца доштампа, грдну ће штету претрпити морати; а доста му є и штете и трошка болестъ прве жене причинила, па пређе 12 дана и ова друга му жена умрла! а и онъ є врло слабъ. Я мислимъ ако се опетъ скоро ожени, да ће сав свой капиталъ на женидбе, и сараньиванѣ свои жена потрошити. Ова му є жена одъ неке ране на нози, добивши „Брандъ“ умрла.

Оволико о братъ Єремін, што се пакъ мое куће тиче, немамъ се другимъ чимъ пофалити, осимъ да ми є Драгиша кући дошао, и да се за ову прошлу годину врло добро учіо. Али и онъ ми є болестанъ. Заболела га десна нога, па се на-

метнуо ротлауфъ, а затимъ модаръ пришћъ. Садъ є болѣ са здравлѣмъ, али самъ преће тога врло брижна била. Моя мама лежи одъ тридневне грознице, и врло є ослабила. Ако би вамъ Кача дошла, то васъ покорно молимъ да іой кажете, да мени пише, и да ме онѣномъ станю извести, гди є и како є и она и нѣно дете.

Желећи вама, вашой Госпои Мини и Димитрію свака добра одъ Бога, и поздравляюћи све васъ найусрдніе, остаємъ

ваша почитателька
Маріа Милутиновића.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4107]

18.

У Београду 7: Окт: 1856.

Любезни Господине!

Ово писмо пишемъ вамъ по налогу Госпое Радичевићке. Она є ово дана чула одъ неке Госпое, коя є своимъ посломъ изъ Беча овамо дошла, да се Господинъ Радичевићъ каe што є свою Госпою злоставляо, и да онъ жели да се она кући своіой врати. Но Госпоя Радичевићка неверуе речма те Госпое, и зато васъ као пріятеля свога моли, да се ви преко Господина Добрана известите, ели то башъ тако као што та Госпоя говори.

Госпоя Радичевичка васъ моли да никомъ неказуете да вамъ є она писала, него и Г. Добрану кажите, да сте одъ другогъ некогъ чули, да Г. Радичевићъ свою Госпою кући зове, па ако то буде истина, да може одма за путъ спремити се докъ ледъ Дунавом непоће. Госпоя Радичевићка свега има што іой потребуе, а одъ Митрова дневи седиће кодъ брата нѣногъ, кои є за Княжескогъ Аћутанта у Београдъ дошао. Примлѣна є у првимъ кућама врло лепо па и у Конаку Светлога Княза, али за любавъ нѣне деце, све би ово оставила и къ мужу вратила се, само да свою децу очима гледати може.

Ова 4 f. сребра моли Г. Радићевићка да Мина преда нѣной кћери Стани, коя є у Інштитуту Фрайле Фрелихъ на

Вассер-Класи, и да после у вашемъ писму приключи и нѣно писмо како є Стану нашла и єли здрава? а тако исто да є и о мужкомъ детету извести.

Садъ найболѣ знате, тако и радите, да дознате шта Г. Радичевићъ у смотренію своє супруге мисли? Па одма после пишите мени, а я ћу іой писмо предати.

Поздравляюћи васъ, вашу Госпою, Мину и Димитрія, и честитаюћи вамъ Светогъ Димитрія, и желећи вамъ свима да тай Праздникъ іошъ млого година дочекуєте у здравлю, остаємъ ваша

почитателька
Милутиновићка.

Драгиша є садъ у Будиму и реалной Школи, а кадъ ове сврши доћи ће у Бечъ у политехнику него засада є слабога здравля.

10-и Окт:

У место 4. f. шиљѣ Г. Радичевичка 5 f. сребра, и моли Мину да іой незамери што іой ту досаду чини. Она се нема тамо на кога обратити, и зато ню моли. За ону Госпою, коя вели да є родомъ изъ Црне Горе, и коя се сада овде у Београду налази, дознала є Г. Радичевичка да противъ нѣ найгаднів гласове износи, и шта више, изяснила се предъ некимъ людма, да є она по налогу Г. Радичевића дошла, да мотри шта нѣгова Госпоя ради. Изъ свега се дакле види, да є она смутљивица, изато право има Г. Радичевичка, што іой неверуе. Само молимъ васъ, чимъ се известите о ономъ што васъ и Мину Госпоя моли, пишите ми, да є колико могу ублажимъ.

Милутиновићка

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4108]

CCXLIX.

СТЕВАН РАДИЧЕВИЋ

1.

Благородный Господине
дражаишій Пріятелю!

Већъ два писма одъ васъ прими, и немого времена улучити на њи одговорити вамъ. Бовћи се дакле праведљивогъ укора вашегъ за то, улучувмъ прилику ову явити вамъ, да самъ књижице, ков сте доброту имали послати ми, приміо, и єдну Ђоки Протићу а другу Лази Зубану предао; но новце нисамъ іоштъ од њи добіо. Међу тимъ, докъ ме случай у Београдъ доведе, гледаћу да вамъ књиге исплатимъ, а я ћу се самъ са вышереченом Господомъ овде равнати и намирити.

Прилагаюћи вамъ пожелано Свидѣтельство ради приманя пензіе ваше, увѣравамъ васъ да ће вамъ Г-ръ Васа на ваше писмо одъ 30. Августа посредствомъ моимъ првомъ приликомъ одговорити, док само мало времена за то добіемъ; єръ ово два три дана бићу с' оправлянѣмъ татарина у Цариградъ занятъ, да вам пре нећу у станю бити на ваше, Г-ръ Васи послано, писмо одговорити. Молећи васъ при томъ, да бы ме у ономъ дружелюбію задржали, у ком самъ у време превоћења закона участникъ био, остаємъ

У Крагуевцу 5. 7-мвра 831.

вашъ покорнѣйшій Слуга
С. Радичевић.

[Споља:] Благородномъ Господину
Вуку Стеф. Караџићу
Доктору Филозофіе, више учени друштва
члену, и Президенту Суда Београдскогъ
у Земуну.

[Вукова напомена:] одговорено 27. Септ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4109]

2.

Благородный Господине,
почитаемый Пріятелю!

Онай истый данъ кадъ самъ ваше почитаємо писмо одъ 15. т: приміо, приспео є и Г-нъ Јинићіе Джурићъ овде, комъ самъ одма поздравъ и желю вашу сообщіо. Онъ се с' недостаткомъ новчани средства извинява, да у станю ніе, ваше приманѣ, изъ Живковића масе, одкупити; но вели при томъ, да є исто приманѣ ваше и кодъ масе покойногъ дужника познато, само іоштъ за тимъ стой, да се вы с надлежни Документи кодъ кишеневскогъ Суда сами явите, и зактевате да вамъ се новцы издаду.

При овакомъ обстоятельству мои бы незаповедаюћи Совѣтъ бно, да одма сами у Кишеновъ надлежной власти пишете, и онако исто зактеванѣ одъ прилике ставите, као што сте у овомъ, предамномъ стоећем вашемъ прошенію ставили. Докъ ваша непосредственна просба тамо оде, дотле шатъ се и нами прилика догоди, у Петербургъ или ако не тамо, а оно поне у Букарестъ Киселеву писати, и истомъ приликомъ ваше прошенѣ послати съ надлежномъ препорукомъ.

Изъ Г-даръ Васина писма видит ћете шта вамъ совѣтуе. Ако вамъ є икако могуће, пређите, и дођите амо. Вы валя да се већъ уверите, да вамъ земунскїй воздухъ не прія; и зато юришите у Србію, докъ васъ ніе и већа болесть тамо напала.

Кадъ бы знали, да се у Земуну каква фацырата куварка наоди, коя бы и у Сербію прећи хтела, и кадъ бы ю амо послати могли; то бы сте ми особиту услугу учинили; єръ се већъ одъ снаше моє стидимъ, што іой за толико време нисамъ вреданъ Слушкинѣ наћи, и са Ашчіяма, као што знате, ніе могућно на край изићи.

Вашъ самъ поздравъ свима нашима изручіо, кои васъ воспоздравляю, а я поредъ тога молимъ, да бы Господара Васу Василіевића поздравили и о почитанію увѣрили,

У Крагуєвцу 20-гъ 8-вра 1831.

вашегъ искренногъ пріятеля
С. Радичевића.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 4/16 Нојемвр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4110]

3.

Благородный Господине,
Любезный Пріятелю!

Већъ на бадњи данъ извѣштенъ самъ био, посредствомъ почитаемога писма вашегъ одъ 21. X-мвра 831, о требованіяма вашим како у призрѣнію приманя вашегъ одъ масе, у Кишенѣву умершегъ Живковића, тако и у призрѣнію одговора на молбу вашу Њіовой Свѣтлости, чрезъ мене устмено, а чрезъ Г. Давидовића писмено поднешену; но онай данъ догодисе башъ данъ поштанскій, у кои самъ међу прочимъ писмама и Г-дру Васи писмо за васъ сачинявати морао, кое несумнямъ, да до садъ већъ примили нисте, и тако ми могућно небуде, онай данъ одговорити, а међу тимъ Њіова се Свѣтлость у Пожаревацъ крене, а мене кодъ куће остави, гди до данасъ прилике не доби, ча вышеречено писмо одговорити вамъ.

Што се молбе ваше к' Њіовой Свѣтлости каса, на ту вамъ я выше ништа нисамъ у станю казати, него што вамъ є Г-дръ Васа у писму на бадњи данъ явіо, съ тимъ само увѣренѣмъ, да у Њіовой Свѣтлости поредъ свега тога, што се садъ с' вами збива, и што су се до садъ за васъ коекакве неповольности догађале, правог и непоколебимогъ благодѣтеля сматрати можете, кои васъ, ако у захтеванямъ вашимъ умѣреныи будете, неће оставити, да одъ досадашњи непріятеля ваши к болѣмъ состояню фамиліе ваше, помоћ тражите. — За књижице, прошлогъ лета послане ми, нисамъ ни одъ Г. Ђоке Протића нити одъ Зубана новце приміо, но при свему тому овомъ приликомъ ћиръ Панти Х. Стоилу у Београду пишемъ, да вамъ (:за мою и за Протића књигу:) три Цванцыке плати, а одъ Зубана мислимъ да ћете моћи непосредствено за вручену му књигу $1^1/_2$ цванцыке добити, єръ се онъ садъ у Београду, у вашемъ сосѣдству, наоди.

Од Капетана Иліе Момировића нисамъ вамъ пожелану књигу тога узрока ради у станю послати, єръ се онъ — оставивши службу Княжеску — садъ у влашкой (:мислимъ у Букурешту:) наоди.

Кодъ Г-на Јанићія толико самъ, касателно ваши 50 ♯, кое из массе покойнога Живковића примати имате, успѣо, да ми є атресъ дао, оныи особа, коима би писати валяло, да вамъ новце пошлю. Прилагаюћи вамъ тай атресъ у оригиналу,

мислимъ, да небы шкодило, кадъ бы у исто време, кадъ Радићу или Николаевићу узпишете, и граждански власти Кишеновской писали и замолили ю, да бы са споразумѣнiемъ надлежныи надзирателя масе и тутора малолѣтни наслѣдника Живковићеви посредствовала, ваше приманѣ наплатити. Додайте, ако оћете, за подпору ваше молбе, и то, да сте млогочисленомъ ситномъ дѣцомъ снабдѣвены, и пр: небили се пре приволели, намирити васъ, за кой ћете случай iошть Инштанцiи вашои явити, гди ћеду вамъ новце положити, и оригиналну облигацiю одъ васъ примити? одъ ков ћете имъ — заедно са Инштанциомъ — само (: одъ земунскогъ магистрата потврђену :) копiю послати.

Слушкиня ми є iошть о Светомъ Николи дошла, и до садъ више колача и другiи єла покварила, коя самъ iой наручивао да ми їй готови; но то є єдно добро, што укоре стрпѣливо сноси и добродушно обећава, да ће се поправити; и зато ю морамъ држати, докъ се обстоятелства не промену, те и мы изъ ове шуме моћъ светъ доћемо, и плодове наши данашњи трудова уживати почнемо. — —

Примите любезный Пріятелю! увѣреніе истыногъ почитанія, съ коимъ остає, вашъ

У Крагуевцу 7-гъ Јануара 832.

искренный пріятель
Стефанъ Радичевићъ.

[На засебном листу:]

Его Висакоблагородiю
Милостивому Государю
Якову Николаевичу
Полицъ Маистору Кишеновскому
Господину Радичу
въ Г. Кишеновъ.

Радичь єсть опекунъ како надь дѣцомь рамно и надь имѣниемь оставшися после смерти Стефана Живковича Господинъ Вукъ може писать право къ Радичу послать законую вексель и требовать свое. —

[Споља:] Благородному Господину
Вуку Стеф. Караџићу
Доктору Филозофіе и више учени друштва члену
у Земуну.

[На полеђини:]

Чрезъ мене Панте Х. Стоила кой васъ любезнш поздравля примићете отъ мога Намѣстника Г. Михайла З Цванцигера у Сребру за рачунъ Г-на Радичевића.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4111]

4.

Благородни Господине!

Ви сте мени учинили љубав и у писму вашему од 7. Јануарија 1832. г. послали ми од Г. Јанићија атрес тутора над децом и над имањем покојнога Стефана Живковића и научили ме како би сам из масе ја истога Ж. они моји 50 ⌗ добио. Учинивши ја по науци вашој и Г. Јанићија сад тек добио сам одговор, да *иза Живковића није остало никаквог имања, него да је његову децу узео Радић и држи за Бога и за душу*; *и тако да се мени нема чим илатити моји 50* ⌗. Мени је Г. Цв. Рајовић казивао, да је иза Ж. остало око 7000 р. и да је он чуо из Ж. уста последњу препоруку да се мени 50 ⌗ плати; а Г. Јанићије (који је мислим са Радићем и тутор над Живковићевом децом и имањем постављен) то још боље мора знати, као што се види из оне његове цедуље, коју сте ми ви послали. За то се усуђујем преко вас молити препокорно Њ. Св., да би се смиловали, да вам допусте, послати ми од Г. Јанићија, а макар и од Г. Цв. Р. атестат колико је иза Ж. имања остало, и како је Ж. на смрт наручио, да ми се 50 ⌗ плати (ви ћете врло добро знати како то ваља начинити и *потврдити).* Ја се надам, да ће Њ. Св. колико из љубави к правди и истини, толико и из великодушне милости барем к мојој фамилији, допустити драговољно, да ми се та милост учини.

Овом приликом усуђујем се послати вам једно објављеније о *народним нашим пословицама.* Ја сам највише ови пословица сакупио у двору Њ. Св. С превеликом и радости и жалости опоминьем се, како су Њ. Св. не само кнезу Васи препоручивали, да ми пословице казује, него ми и сами млоге казивали. У оно срећно време ја сам мислио, ову народну књигу штампати трошком Њ. Св. и посветити је Њ. ви-

соком имену; а сад би то било за мене доста милости и среће, кад би се Њ. Св. смиловала да вам допусти, скупити ми на њу тамо неколико пренумеранта. Ви сте мени у истоме писму вашему од 7. Јануар. 1832. године уверавали, да ја у Њ. Св., поред свега, што се онда са мном збивало, правог и непоколебимог благодјетеља имам. Ја сам то без вашега уверавања веровао, и данашњи дан за истину држим, и једнако се надам милости Њ. Светлости.

Молећи вас да Њ. Св. пољубите за мене скут, и надајући се да ћете ме удостојити одговора на ово писмо, с истинитим почитанијем остајем

У Бечу 17./29. Окт. 833.

Ваш покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4112]

5.

Високородни Господине!

Већ су прошла два месеца дана, како сам вам преко Г. Тирке послао писмо и објављеније о нов. изд. наших народних песама. Да сте ви то примили, уверен сам за цело; јер чујем, да сте Тирки већ одавно одговорили на његово писмо, у коме вам је моје послао. Што ја пак никаква одговора од вас немам, то ми је врло за чудо! Да ме у писму Филипа Христића нисте онако поздравили, могао бих помислити, да сте се понели, па ме презирете; но сад место тога морао сам мислити, да очекујете, да би сте ми што боље и повољније могли писати.[1]

Мислио сам, кад примим од вас одговор на оно писмо, да вас молим, да ми у Њ. С. исходатајствујете додатак к пензији, да бих с фамилијом својом пристојније могао живити и књижевне послове лакше и безбрижније радити; и надао сам се, и сад се надам, да би сте то ласно учинити могли. Кад је наше правитељство (т. ј. Њ. С. и В. С.) благоволило одредити

[1] Било па избрисано: Дај Боже! О ономе што сам вам онда писао, сад вам ништа друго немам додати, него, да је ова прва књига готова.

по 300 т. на годину *ђацима,* који су послати *на срећу* да се уче, да би *кадгод* дошли у стање, да књазу и народу на ползу служити могу, ваљада би дало штогод више мени, као педесетолетноме човеку, који је готово сав свој дојакошњи живот највише у томе провео, трудећи се око ползе и славе народа Српскога, и који се и сад готово заборављен и презрен од правитељства свога само из једине родољубиве ревности и из срдачне и душевне радости једнако о томе труди и стара.

С оваковим мислима очекујући сваке поште одговор ваш, обрадује ме ономадне Г. Хопе изненада с гласом, да сте му писали, ако ми није жао или тешко променити Бечки живот за Крагујевачки, да могу добити службу началника школског одјеленија у попечитељству вашему. Ја сам Г. Хопе казао, да вам јави, да бих ја не само у Крагујевцу, него и у свакоме најмањему селу у Србији радије живио, него у Бечу, само кад би била прилика, да књазу и народу нашему могу бити на *већу ползу, него овде живећи* (јер ја и до сад нисам овде за то живио, што ми је овдашњи живот милији од тамошњега, него само за то, да бих Србији и свему народу нашему на већу ползу бити могао); и тако, да ћу поменуту службу с благодарношћу примити. Но саставши се после с реченим Г. Хопе, каже ми он, да вам је из ове моје речи и друго још којешта, *ио пређашњима* нашим разговорима, *од себе* додао; за то сам се и ја, и не примивши од вас одговор на оно моје писмо, усудио сад опет писати вам, и, благодарећи вам од свега срца, што ме се тако опомињете, јавити вам, да је та дојакошња служба Г. Д. И. у попечитељству вашему мени врло повољна, и да ћу је с радошћу и благодарношћу примити, и од свега се срца трудити, да се, на радост и чест мојих пријатеља, покажем достојан те милости Њ. С. Ја сам још отпре намислио, најдаље до једно два месеца дана, (док пароплови Дунавом пођу) одавде тамо доћи, да се Њ. Св. поклоним и у милост препоручим; дакле ви гледајте како знате, и како видите, да се може: или ћете ми диплому на то званије послати још док сам овде, или ћете га за мене задржати, док тамо дођем. Само кад би сте ми међу тим што у име ове књиге (која је у штампарији већ готова), на ону молбу у пређашњем писму послати могли!

Молећи вас да ме Њ. Св. препоручите, како најбоље знате, и уверавајући вас о мојој свагдашњој благодарности

и о истиноме високопочитанију остајем за свагда вашега високородија

У Бечу 30. Декемвр. 840.

покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4113]

6.

Високородни Господине!

Допустите ми, да вам још неколико речи особито напишем.

1). Молим вас да Светлој Госпођи Књагињи изјавите моје истинито високопочитаније и о томе да је уверите. Како нисам имао среће примити од ње одговор на писмо моје од 5. Марта, тако јој више нисам смео ни писати.

2). Кад дођем тамо, донећу вам *истинити* и за вас *врло нужни* рапорт о овдашњим питомцима правитељства Српскога. и казаћу вам, шта о њима за унапредак мислим ја с другом овдашњом господом, која ствар ову познаје и разуме.[1]

3). Не знам, јесте ли читали у општ. нов., да је доктор *Буе*, којега мислим да и ви мало познајете, издао у Паризу на франц. језику у IV књ. описаније Турске Европе. Г. Копитар, који је ово дело читао, каже, да у њему има највише и *најљепше* о Србима, и да је оно, поред свију мали погрешака, од којих се *туђи путник* није могао сачувати, најважније од свега, што је у Европи до сад писано о оним земљама и народима. Ако заповедате, да вам донесем један егземплар? У Паризу му је цена *32 франка*, а мислим да ни овде неће бити много скупље.

4). Може бити, да сам ја у моме писму неправо казао „школскога одјеленија“ (место школски *дела* или *дјеланија* просвјештенија); но мислим, да ви на такове ситнице не ћете пазити: ја знам, што сте ви мислили, а и ви ћете дознати или погодити, што ја мислим.

Јуче ме запита А. Ц. који је као директор трговине код Курти, шта ће чинити с пакетом К. Ђ. портрета, који му је

[1] Даље било на избрисано: За само ово вредно би било, да ми правитељство наше пошаље, ако не 100 барем 50 талира на пут.

овде предат, да се пошаље у Б. Ј.. Ја му на то друго нисам знао одговорити, него, да пошаље у Б. ком. своме Германи, али да му препоручи, да се то не преда Ј., него (као што мислим, да би се и у другим земљама у таком случају чинило) правитељству на цензуру, па оданде нека прими.

[30, XII, 1840.]

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4113а.]

7.

Високородни Господине!

Не имавши среће примити од вас одговора ни на друго писмо моје, од 30. Дек. прош. године, усудио сам се сад опет писати вам.

Росијско-Императорски тајни совјетник и попечитељ учебнога круга Одескога: „Дмитрій Максимовичь Княжевичь", који је овдје ову зиму провео, молио ме, да га овога лета, као толмач и калауз, пратим преко Далмације у Црну гору и по том у Србију. Ја му ту молбу нисам могао одрећи, и мислио сам на походу моме одавде и вама јавити, ако бисте ми што писали и одговора од мене не добили, да знате, да овде нисам; чувши пак ово дана, да су ми Његова Светлост, премилостиви Господар и књаз наш, благоволили додати к пензији сто талира, и да сам одређен за надзиратеља овдашњим потомцима правитељства нашега, налазим то сад за особиту дужност. Но не имајући о томе никаква званичнога гласа отуда, не знам вам ништа друго казати, него вас молити, да бисте, кад се прилика догоди, Његовој Светлости изјавили моју превелику благодарност.

Княжевичь је прије неколико дана отишао одавде у Рим и у Неапољ, и још до 25 дана вратиће се у Тријест, где ја по уговору ваља да га дочекам, и оданде пут преко Истрије да предузмемо. На овоме путу биће с Княжевичемь знатни Руски списатељ *Надеждин* и два млада професора, *Срезњевски* из Харкова и *Преиз* из Петерсбурга. Они сви мисле на свршетку нашега Јунија бити у Србији.

Тако ја мислим 8./20. Априлија у вече поћи одавде у Тријест, пошао бих један дан и прије, али будући да онда

у уторник долази овде Земунска пошта, зато остајем, не бих ли имао срећу добити од вас одговор барем на ово писмо. Ако ли би се какво ваше писмо с овим мојим разминуило, ја ћу по њему за овдашње потомце уредити све, *што се буде могло*, а за остало ћемо се разговорити и договорити, кад тамо дођем, јер много којешта има, о чему се не може довољно написати. —

Препоручујући се за свагда вашој дојакошњој благонаклоности, и уверавајући вас о мојој свагдашњој благодарности и о истиноме високопочитању остајем вашега високородија

У Бечу $\frac{\text{21. Марта}}{\text{2. Априла}}$ 841.

покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4114]

8.

Ваше Високородије,
Високопочитајеми Господине!

Не сумњам, да је славно попечитељство просвјештенија примило писмо моје од 26. пр. м., и надам се, да ће ми на њега што одговорити, особито што се тиче Димитрија Црнобарца и Ивана Матића. Овај први, остајући на ономе, што је мени прије казао, те сам јавио славноме попечитељству, и не примивши на то преко мене још никаква одговора, намислио је, сад ове недјеље да почне слушати права на овдашњем универзитету.

До неколико дана пошљу Вашему Високородију један егземплар од прве књиге наших народних пјесама овога новог изданија за Његову Свјетлост, и молим вас, да бисте се потрудили, да ми том приликом исходатајствујете к онима сто талијера још триста, као што сте ми на молбу моју љетос ту обрекли. Онда бих ја, не спомињући пензије, имао сто талијера на годину више од ових правитељствених питомаца, а с пензијом имао бих свега 600 талијера на годину, и с тим бих био са свим задовољан. Познајући ја премилостиву к мени благонаклоност Његове Свјетлости а и љубав Господе совјет-

ника, надам се, да ће те ми ту милост ласно моћи исходатајствовати (та ваљада нико не ће рећи, да сам ја гори и моје заслуге да су мање од свију оних наших чиновника, који имају шест стотина талијера и више од тога на годину плате!) а ја ћу се и у напредак једнако трудити, да се те милости покажем достојан и мојим пријатељима и покровитељима образ да осветлам.[1]

Приликом овом усуђујем се јавити Вашему Високородију, да овдје има један Крањац, по имену Ротман, који је по Австријском начину свршио гимназију, философију и права, и по том је бивао практикант код различних судова, па би сад рад доћи у Србију или за професора или за секретара код каквога суда. Он је већ човјек око 40 година, и има лијепа свједочанства, како школска, тако и послије гдје је служио; а и људи, који га познају (н. п. овдашњи професор Јенко), кажу, да је поштен и способан човјек. По моме мњенију била би му највећа сметња за тамошњу службу, што не зна Српски; но он каже, само кад би му се обећало, да ће за цијело добити службу, да би Српски језик научио за мало времена, а то му, као Крањцу, ни мало не би било тешко. Он би и сад одмах тамо дошао, само кад би му се послао путни трошак, и кад би му се обећало, да ће тамо имати своје уживљење. Он је човјек сиромах и био би врло с малим задовољан. Ако Ваше Високородије смислите, да би човјек овај могао тамо бити од потребе и од ползе, а ви ми изволите јавити, како за добро нађете; а и у противном догађају молим вас покорно, да бисте ме удостојили одговора, да му кажем, да се не нада.

Још одавно сам мислио, да напоменем Вашему Високородију, да пошаљете отуда амо неколико момчади да уче пра-

[1] Даље било на избрисано: Како би било, да пошаљете мене, да вам отпратим те питомце што су одређени за Русију (ако већ нијесу послати), и онамо по настављенију да их намјестим и препоручим? Ја се надам, да бих вас у томе послужио, као макар ко други; а може бити, да би тај пут мој, поред моје родољубиве ревности и поред истините привржености данашњему књазу, као глави народа нашега, и у другоме чему могао полезан бити. — — А ја за то не тражим никакве друге плате, осим путнога трошка до онамо и натраг. Ја мислим да је у данашње вријеме најпречи и најјефтинији пут из Биограда у Петербург преко Беча: Тако би ти питомци могли довде сами доћи на пароплову, а овде би их ја примио. Ви ласно можете преставити, какав би то за мене био трудан пут, но ја бих га драговољно предузео из једине жеље, да бих своме књазу и народу што више послужити могао; а моја приватна корист била би у том једина, што бих видјео гроб сина мога. Ако ти питомци до сад већ нијесу на путу, ваља да се ове године већ не ће ни слати, јер ће сад у Русији да настану најгора времена за путовање.

вити различне земљане *пећи* (фуруне) и *бунаре* (т. ј. да буду Hofner-мајстори и Brunnen-мајстори). За први од ових заната мислим да би најбоље било послати момчад, која су тамо изучила правити земљане судове (јер овдје једни мајстори праве и пећи и судове), а за други какве дунђерске калфе. Ја знам, да ово не иде у ваше попечитељство, но опет ви можете напомену'и, гдје надлежи!'

На самоме свршетку овога писма имадох чест примити писмо славнога попечитељства просвјештенија од 11. о. м. Ја ћу се од свега срца потрудити, да уредим све (што још нијесам уредио), како ми се препоручује, и по том ћу јавити славноме попечитељству; само бих међу тим молио Ваше Високородије, да ме од тога ослободите, да не узпмам овдашњега полицајнога чиновника за свједока. Јер би то за питомце била велика и јавна срамота, и онда би они на мене крв и нож; а друго, што би се такови полицајни чиновник морао искати од више полицајне власти, па ако би га и дали, јамачно би му се морала платити надница, и по том би се овдје о тој ствари могло почети мислити и говорити више, него што јест. Ја мислим, да би довољно било, да питомци сваки за себе такови одговор напишу и потпишу и ја по том да га потврдим и славноме попечитељству пошаљем. А остало ћу ја њима све казати, као што славно попечитељство жели. Молим вас, да би сте ме на ово удостојили одговора, и у сваком догађају да би сте ми опростили, што сам се усудио за ово преиначење молити вас.

Препоручујући се вашој дојакошњој благонаклоности и увјеравајући вас о мојој вјечној благодарности и о истиноме високопочитанију остајем

У Бечу 23. Септ. 841.

Вашега Високородија
покорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Држ. Архиви; Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4115]

[1] Даље било је избрисано: Ако сте ради и од мене што чути за старога књаза: Он је здрав и весео, и угојио се, као што никад није био. Прије десетак дана доселио се из Hitzing-а у град, и, колико околстојатељства допуштају, живи у свему по своме тамошњем обичају.

9.

Преко Г. Јована Гавриловића послао сам вам три егземплара од прве књ. нов. изданија наших нар. пјесама: онај је у зеленом марокену За Њ. Св., онај други с позлаћеним опсјеком за високослав. Совјет, а онај трећи за вашу библијотеку. За први сам вам писао највише прије у писму од 23. пр. м., а и сад сам уз егз. приложио неколико ријечи (ради обичног реда) и на слав. попеч.; даље пак све стоји до вас.[1] Тај други егземплар пошаљите Совјету или ви или преко Њ. Св. (с вашим представљенијем), како нађете за пристојније и за боље. Знајући ја, да сте ми прави пријатељ, и да ми свако добро желите, надам се за цијело, да ће се и ова моја молба и жеља испунити.[2] Ја сам молио и г. Ђ. Протића, да би он то представљеније ваше потпомогао, и увјерен сам да ће он то радо учинити, а и ви знам да ћете се о томе с њиме договорити; а и другима знам да ћете умјети препоручити, коме знате да је нужно. Гледајте, како вас Бог учи. Само да ме што прије обрадујете веселим гласом, да је моја молба и *ваша* жеља испуњена!

С поменутим књигама послао сам в. в. по препоруци Г-на Росијског Императорскога надворног совјетника Николе Ивановића Надеждина један егземплар из Wiener Jahrbücher особито наштампане рецензије његове о књизи Копитаровој. Из овијех неколико листа могу наши литератори видјети: 1). Да је и Рускоме народном језику црквени или Славенски језик свагда сметао, као и нашему још ште што смета; 2). Да се Руси, у овоме смислу, сад враћају на оно, с чиме сам ја почео (т. ј. да се пише правим чистим народним језиком); и 3). Да паметни и у послу овоме вјешти прави Руси не само што не вичу на моју ортографију, него још показују, да би она и за њихов језик била боља од њихове данашње.

[1] Било па избрисано: Гледајте како вас Бог учи. Осим мојих осталих заслуга, трудова, и потреба ово је ствар народна, која народу нашему по свијету чест чини, и тако би ваљало да је правитељство.

Ја сам ову књигу мислио посветити Њ. Св., као што никоме другоме неби ни приличније било; но не примивши од Њ. Св. одговора на писма моја од нити и једнога пре нијесам смијо молити се за допуштење на то.

[2] Даље било па избрисано: Врло би ми жао било, кад би ми се она одрекла с изговором, да *нема новаца,* које би управо значило, да нема новаца *за мене;* јер ми се тако и 1839. године одрекао додатак к пензији, па Бог зна колико је одонда нових званија уређено, плата одређено и новаца изван обичнога реда потрошено.

У прошавшу суботу имао сам чест примити писмо славн. попеч. пр. од 29. пр. м., за које особито благодарим в. в.; а ономадне у уторник имао сам чест примити и друго од 2. о. м. за Ивана Матића. Све сам осим испита свршио, као што ми се препоручује, и надам се, да ћу идуће недјеље послати сл. п. одговоре; но међу тим сад налазим за нужно јавити в. в. да питомце до сад никако нијесам могао наговорити, да ми даду *писмени* одговор на оно питање, које ми је славно поп. препоручило. Они, *сви реторица*, кажу, да су своје службе оставили и амо пошли по наредби правитељства; да су и сад чиновници, и да им се и ово вријеме, што овдје проводе мора бројити у службу, и да су се од некога времена спремали да пишу в. в., да их у томе потврди. Ово за сад јављам само у кратко в. в., а сл. поп. писаћу о том пространије.

Препоручујући се вашој дојакошњој благонаклоности и увјеравајући вас о мојој свагдашњој благодарности с истиним високопочитанијем остајем

У Бечу 10. Окт. 841.

в. в. п. слуг.
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4116]

10.

Ваше Високородије,
Високопочитајеми Господпне!

Позивајући се на писмо моје славноме попечитељству просвјештенија од 14. пр. м. чест имам јавити сад Вашему Високородију, да су ми овдашњи питомци правитељства нашега тек ономадне у петак написали и потписали приложени овдје одговор. Ако буде у питању каква погрјешка, томе сам ја крив, и молим, да ми се опрости; али што се одговора тиче, молим, да мене ни у чему не кривите. Ја сам хтјео, да они сваки за себе одговор код мене напишу, или мени да кажују, а ја да га напишем; но они друкчије нијесу хтјели учинити, него тако. Говорио сам Димитрију Томићу и прије и сад, да он барем даде одговор за себе особито, но ни он

се није хтјео од осталих дијелити. Ваља да за то нијесу хтјели овог одговора прије дати, што су писмену молбу (или тужбу — јер управо не знам, шта је) на високославни совјет послали у Париз Филипу Христићу, да је и он потпише; но не знам управо, јели он то учинио, само чујем, да су одговор од њега добили, и да су ономадне у петак молбу тамо послали.

Надам се, да сте Ваше Високородије примили како писмо моје од 10. пр. м., тако и у њему споменуте књиге с писмом на славно попечитељство просвјештенија. И опет вас молим покорно, да бисте се свакојако потрудили, да се она моја молба испуни. Као што сте ми љетос ту говорили, да се препоручим Г. Г. совјетницима, ја сам то онда чинио, колико се могло, а сад сам особито писао Г. Стефану Марковићу, и молио сам га, да ме он свима препоручи, које мислим да ће и учинити. Но опет све стоји до вас, и за цијело се надам, да ћете ме скоро обрадовати веселим гласом.

У тој надежди увјеравајући вас о мојој свагдашњој благодарности, с највећим високопочитанијем остајем

У Бечу 4. Нојемврија 841.

Вашега Високородија

покорни слуга

Вук Стеф. Караџић.

Вук Стефановић Караџић, по препоруци славнога попечитељства просвјештенија, пита питомце правитељства Српскога, Димитрија Црнобарца, Стојана Јовановића, Данила Данића, Стефана Груборовића и Димитрија Томића: Или је њих правитељство натјерало, да званија своја у Србији оставе и да пођу у Беч (или куда на другу страну) ради учења виших наука и страних језика; или су они по својој вољи и жељи правитељство за то молили, и оно им на њихову молбу ту милост учинило?

На питанѣ то, ми препокорно одговарамо: Да се законим путем предпоставити може, да никакво правителство никога без кривице натерати не може, да он своѥ званіѥ остави, па у стране државе ради изученя виши наука и страни ѥзика, иде; а како ѥ пак нас Правителство Србско овамо послало,

то може високославно Попечителство Просвѣщенія, знаня нѣговогъ ради, найболѣ из проекта о нашем шиляню сочињаваним, из званични акта, с' конма смо ми из званія наши позвани и из наставленія наши под Б.№ 1560. 11-ог Октомвра 1839. год. издатим нам, увидити.

31-о Октомвра 1841. год.
у Бечу.

Питомци Правителства Србског,
Стоян Јовановић
Данило Данић
Стеванъ Груборовић
Димитріе Црнобарац.

Я, што се мене тиче, учтиво одговарамъ да тако ѣе нисамъ натеранъ но, подкреплѣнъ обећаняма некіи извѣстны лица, членова ондашнѣга Правителства нашегъ, да ѣе ми спрѣчъ нуждна помоћъ ньіовимъ настояванѣмъ издѣйствована од Св. княза — старог — поздніе шиляти се а да се я мећутимъ за врстногъ чиновника справяти потрудимъ. Старый князъ соизволи те пста лица обећанѣ своѣ испуните. Слѣдуюће за Ньимъ Намѣстничество, приликомъ пошиляня овы моіи Другова на веће усовршенствованѣ своѣ, тронутъ важносћу цѣли моѣ причисли и мене категоріи истіи, прислависи ми млоговажно Наставленіе своѣ — Горньіи у свему равно —. Овимъ ме ѣ Оно за редовног своегъ Питомца потврдило, коѣ ѣ и садашнѣ Намѣстъ. учинити милостиво било (од 11. Фебр. тек. Год.).

Димитріе Томић.

Да је ово заиста одговор потписаних питомаца на питање у почетку постављено, свједочим ја својим сопственоручним потписом

У Бечу 4. Нојемвр. 841.

Вук Стеф. Караџић.

[Питање и потврда писана су Вуковом руком].

[Орнг. у Државној Архиви. Државни Савет К№ 48/1842; Вуков концепат писма у арх. С. К. Академије бр. 4117]

11.

Ваше Високородије,
Високопочитајеми Господине!

Шаљући приложених овдје неколико ријечи славноме попечитељству просвјештенија не могу пропустити, да Вашему Високородију не изјавим на свршетку старе године ову истиниту жељу срца мога: да божић, дан вашега имена, ново љето и остале Христове празнике у здрављу и у весељу дочекате и проведете, и да их тако на много љета дочекујете и проводите, а при том да будете и мени свагда наклоњени, као и до сад!

Ово од свега срца желећи, и надајући се, да ћете ме скоро обрадовати одговором на молбу моју, с којом сам вам досађивао у више писама, с највећим високопочитанијем остајем

У Бечу 19. Декемвр. 841.

Вашега Високородија
покорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Државна Архива. Министарство Просвете и Црквених Послова; Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4118]

12.

Ваше Високородије,
Високопочитајеми Господине!

Очекујући од поште до поште одговор на молбу моју, с којом сам вам досађивао у више писама, усудио сам се сад напоменути вам још нешто.

Како би било да пошаљете мене, да вам отпратим те питомце што су одређени за Русију и да их онамо по наставленију намјестим и препоручим? Ја се надам, да бих вас у томе послужио као макар ко други; а може бити да би тај пут мој поред моје родољубиве ревности и поред истините привржености данашњему књазу, као глави нашега народа и у другом чему могао бити полезан. — А ја зато не тражим

никаке друге плате, осим путног трошка и онамо и натраг; моја пак приватна корист била би у том највећа и једина, што бих видјео гроб сина мога. Ја мислим, да је у данашње вријеме најпречи и нај јефтинији пут из Бијограда у Петербург преко Беча: тако би ти питомци могли довде сами доћи на пароплову; а још би боље било, да ја тамо сиђем, да се које о чему и устмено разговоримо. — Молим вас да би сте се ви о овоме својски разговорили с ким знате да је нужно и по том да би сте ме удостојили одговора.

За које препоручујући се Вашем Високородију као и за ону моју пређашњу молбу, и увјеравајући вас о мојој свагдашњој благодарности с истинним високопочитанијем остајем

У Бечу 6. Февруара 842.

в. в.

покорни слуга.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4119]

13.

Ваше Високородије,
Високопочитајеми Господине!

Чест имам јавити вам, да ми је Његово Величество Император Руски благоволио за прву књигу наших народних пјесама од новога изданија даровати златну медаљу, која је тешка преко 60 дуката: с једне је стране на њој царев лик с натписом у наоколо: „Nicolaus I totius russiae imperator“, а с друге стране вијенац од дубова (растова) лишћа и у њему ове ријечи: „praemia digno“. Министар просвјештенија, Сергије Сименовић Уваров, преко кога сам егземплар поменуте књиге послао Његовом Величеству, пише ми о томе између осталога ово: „Его Величество, удостоивъ оный благосклоннаго принятія, въ ободреніе неусыпныхъ трудовъ вашихъ на поприщѣ славянской филологіи, всемилостивѣйше изволилъ пожаловать вам препровождаемую при семъ золотую медаль большаго размѣра“. — Опростите ми, што вам ово прије осам дана нијесам јавио; узрок је томе, што сам био болестан, особито од главобоље и окобоље, као и сад још што сам, те

и ово једва пишем, а приложено овде писмо Славноме попечитељству стајало је више од 10 дана састављено, док сам га прије неколико дана једва преписао.

Ономадне ми је јавио овдашњи трговац Курти, да су му отуда писали Г. Г. браћа Германи по налогу Славнога попечитељства просвјештенија, да ми се више у напредак не ће давати оно сто талијера, што ми је по вашему представљенију од лани давато. Тако сад, кад бисте хтјели представити ону моју молбу, не би се могло казати, да ми се к оно сто талијера дода још триста, него би ваљало рећи: да ми се к оно двјеста талијера дода још четири стотине талијера *пензије*. Но кад ви то нијесте могли учинити уз оне књиге моје, сад је слаба прилика, док вам на славно попечитељство не пошаљем праву молбу, коју ћете ви у оригиналу, само с препоруком вашом, даље, куд надлежи, оправити моћи. Ја сам увјерен, да сте ви мени добро желели и чинили, и за то ћу вам свагда бити благодаран; баш да се ви због каквијех му драго узрока *(јамачно неоснованијех)* и промијените према мени, ја ћу према вама остати онај, који сам и до сад био. О чему вас увјеравајући, с истиним високопочитанијем остајем

У Бечу 3. Марта 842.

Вашего Високородија
покорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Државна Архива. Министарство Просвете. Б.№ 372]

14.

Ваше високородије,
Високопочитајеми Господине!

Благодарим вам што сте у Бијоградске новине метнули оно о мојој медаљи. Оно ми је највише за то мило, што су и Бијоградске новине по свој прилици владајући се по Пештанскима, до сад радије говориле о мени што зло него добро. Ја сам свагда знао и тим се тјешио, да томе није криво правитељство, него само моји лични непријатељи; и о томе сад увјеривши се дјелом, усуђујем се послати вам приложени овдје

одговор на књижевне различности с покорном молбом, да бисте заповједили учреднику Б. Н., да га у додатку к њима наштампа, не изоставивши ни додавши ниједнога слова. Овај је одговор слат и у Пештанске и у Бијоградске новине још прије неколико мјесеци, па га ниједне нијесу хтјеле примити. Што Павловић и његов Поповић на мене мрзе, то они по њиховијем мислима имају право; али да се они у томе заклоњају за правитељство Српско, и да дају знаке, као да и оно мисли једнако с њима, то заиста ви не ћете одобрити. И зато се зацијело надам, да ће ова моја молба одмах бити услишена. Још би учредник Бијоградскијех новина ваљало да благодари Богу и вама, ако не заповједите, да се јавно каже, да је овај послат њему прије неколико мјесеци, па га он није хтјео да штампа, док му сад попечитељство просвештенија није заповједило. Истина да је овај одговор написан доста ситно и неразговијетно, али учредник Б. Н. ту руку врло добро познаје и моћи ће ласно читати, само кад буде хтјео. —

Ја мислим, да би ваљало, да ми *одмах* одговорите на оно, што сам вам писао за питомце, које ћете у Русију слати; и то управо онако, као што ја желим и за „најбоље“ налазим. — Поздравите ми Господина Ђорђија Протића, и опомените се онога, што сам прошавшега љета и њему и вама говорио.[1]

У Бечу 3. Априлија 842.

Вашега Високородија
покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4120]

15.

Ваше Високородије,
Високопочитајеми Господине!

Са овим писмом шаљем Г. Г. браћи Германи квиту од 222 фор. и 13 крај. у сребру за припадајући ми пензију за прошавша три мјесеца (Маиј, Јуниј и Јулиј). Ја сам тај рачун саставио овако:

[1] Даље било па избрисано: Чувајте се, да и вама не будем пророк.

Од старе пензије за 3 мјесеца . . . . . 100 f. —
Од новога додатка за мјес. Јун. и Јул. . . 66 — 40
Од истога додатка од 26. М. до 1. Јун. за 5 дана . . . . . 5 — 33
Од нагледања питомаца за 3 м. . . . . 50 — —

222 f. 13

Ако у овоме рачуну будем што погрешио особито у додатку за оно 5 дана од мјес. Маија, молим, да ме поправите, а у напредак ће се знати на чисто по 250 Ф. на три месеца.

Као што сам вас и ту на растанку молио, тако вас и сад опет молим, да би сте препоручили Г. Г. браћи Германи један пут за свагда, да они за унапредак амо препоруче, да ми се ова пензија даје свако три месеца на моје квите, које ћете му их ви онда примити, кад вам их покаже.

За које вас молећи и препоручујући се вашој пријатељској љубави, с истиним почитанијем остајем

У Бечу 30. Јул. 842. В. В.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4121]

16.

Ваше Високородије,
Високопочитајеми Господине!

Са особитом радости имао сам чест уз високопочитајемо писмо В. В. од 17. пр. м. примити диплому Дружства Српске Словесности на званије члена корреспондентног заједно с уставом и устројенијем његовим.

Молим покорно В. В., да би сте дружству, као Предсједатељ његов, изјавили моју истиниту благодарност на тој чести, и да би сте га од стране моје увјерили, да ћу се трудити с превеликом радошћу, да се, по устројенију његовом, колико више буде могуће, покажем достојан ове чести.

До неколико дана ја ћу уредити, да се дружству положи за мене одређена цијена по § 5. устава.

У Бечу 7. Авг. 842.

В. В.
покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4122]

CCL.

ВАСА БРАНКОВИЋ

Любими и Високопочитаєми Пријателю!

Пришавши овде житель и трговац Земунски Младен Јова или Целат, жалостни глас како мени тако мојој целой фамиліи принео єст, глас сирѣч дами се мои єдиноутробни брат Аврам Бранковић кои є као штосам разумео свами заєдно у Сербію прешао, представіо. Смрт истина ни єдног смертног човека не мимоилази, но чудоміє и весмаміє чудо, да како се не наће когод од пријателя нѣгови, да фамиліи нѣговой смерт нѣгову обяви. — Јулія веле месеца јошт умрео, пак никога од толики нѣгови пријателя да нише! Молим вас дакле учтивјејше Г-дне пријателю, ако вам є смерт мога брата Аврама позната нежалите труда мени первом поштом јавити, уверени будите дањете ме сотим весма обвезаног учинити. Друго штоћу вас молити єст то сирѣч дабисте учинили наредбу ако умрео буде дасе ствари нѣгове до Земуна донесу, а особито чуєм дає Manuscripta нека имао — Опростите в' далшем давас с' овим узнемиравам, дами ніє ваш благородни характер јошт од неколико година познат, небисам то чиніо. Очекиваюћи дакле на ваше скорѣјше писаніе, и повторително молећи дабисте доброту имали случай овај обширно описати, остаєм ваш

У Франѣву 2. 8-bri 831.

искренѣјши пријатель
Васа Бранковић
код слав. Мац. крал. Табле
заклети Нотар.

[Спољa:] Neu Becse.
An den Hochgelehrten und Wohlgebornen
Herrn Vuk Stephan. Karadzsitz
Mit Briefen des Herrn Moysei M. Lazarevits abzugeben
à Semlin.

[Вукова напомена:] одговорено 15. Окт. 831.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4123]

CCLI.

УРОШ РОМАНОВИЋ

1.

Amice!

Бꙋдꙋћи да вы сошбращеніе имате с' людма сооне стране, то молимъ имайте любовъ испитати за нѣкоего Гешргіа Юришича монаха Фенечкаго кои се е' пре 3 године тамш у монастиръ Раковицꙋ преишао, гди си таковый за садъ находи и естъ ли живъ или не, нꙋждно ми е' знати. С' почитаніемъ самъ

[из Н. Сада $\frac{3.\ XI}{22.\ X.}$ 1831.]

нижайшй
Урошъ Романовичъ
парохъ.

[Споља:] *von Neusatz.*
An den Wohlgebohrenen Herrn
Wuck Stefanowich
wohnhaft in dem Hause des Gottseligen
Pfarrers Herr Kosta
zu *Semlin.*

[Вукова напомена:] одговорено 2/14 Нојемвр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4124]

2.

Любезный Пріятелю!

Пакла и два писма послана приміо самъ, што се Савве тиче, онъ е здравъ прилѣжанъ у школу иде, науке мꙋ легкш за садъ идꙋ, но малш у Латинскомъ теже, обаче съ временомъ болѣ ће бити. В' прочемъ све поздравляюћи есамъ

[из Н. Сада 26./14. XI, 1831.]

слꙋга покорный
Урошъ Романовићъ
Парохъ.

[Споља:] *von Neusatz.*
An Herrn
Wuck Stephanovich
zu *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4125]

3.

Любезный Господине Вучче!

Не пропыщамъ вамъ явити ш состоянiи сына вашегш Саввы, онъ хвала Богу есте са свимъ шздравiо, и грозница шставила га е, у школу примѣрнш иде, а такожде и у Zeichen Schule зато ништа се за нѣга не старайте, него явите ми, едне чизме дао самъ му наглавити, и друге су му издерале се, и те би дао наглавити, но кратке су му саре, зато акш ви имате вашега шстера ту у Земуну ето подайте му за нѣга едне штифле направити ербо дете с' еднимъ паромъ не може бити, ако ли пакъ ви нећете, а ви ми явите да му могу овде направити дати. В' прочемъ васъ и госпожу вашу поздравлямъ и есмъ

У Н. Саду 28-ш Јануар. 832.

слуга покорный
Урошъ Романовичъ
катедр. Церкве парохъ.

[Споља:] A Monsieur
Monsieur Vuk Karadsich Stephanovics
avec de tout de l' honneur
a Semlin.

[Вукова напомена:] одговорено 4. Февр. 832.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4126]

4.

Мнѣ высокопочитамы Г-дине!

Ваше писмо подъ 28-ог Јан. с. лѣ. писаное на пошти примихъ, но подъ тимъ истимъ датумомъ и вами послахъ едно тамо на пошти кое не сумнямъ да нећете примити изъ коего

ѡ состоянiи Савве сына вашегѡ спрѣчъ како се онъ за садъ налази видети моћи ћете, спрѣчъ да е у добру здравлю и да иде у школѣ, и да е то све такѡ изъ горе написаныя нѣговыя рѣчей болше увѣрити се можете. В' прочемъ с' высокопочитаніемъ есмъ

У Н. Садѣ 29. Янѣар. 832. слѣга нижайшій
Урошъ Романовићъ
парохъ.

[Споља:] An den Wohlgeborenen Herrn
Wuck Stefanowics Karadschitsch
zu *Semlin.*

[Вукова напомена:] одговорено 4. Февр. 832.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4127]

5.

Любезнѣйшій Пріятелю,
мнѣ многопочитаемый!

Книге послане кѫпно с' маслинами е'самъ и'справнѡ приміо, за кое вамъ по приликы овой іавити непропѫщамъ, что се тиче пакъ вашегъ сына Савве, онъ е' са свимъ шздравіо, прилѣжно у школу и у Zeichen Schule иде, и већъ с' тѫшомъ цвеће прави, а ѡсобенѡ что вамъ казати имамъ, Савва ѿ вашегъ ѿшествія како сте кодъ мене были.есте свое нрави са свимъ промѣнѫо, онъ е сада миранъ ніе несташанъ, нити пакъ скаче нити терчи нити скита се, но добаръ, учтивъ, примѣранъ у науками као и преће, не знамъ може быти или ваши совѣти поправили сѫ га, или оне 3 кр. что сте мѫ обећали за недѣлю, и четвертакъ, едномъ речію имамъ вамъ казати, да ви имате сына надежде полна, примѣрна, добра памятствованія и шта за садъ ѿ еднога малолѣтнагѡ детета выше можемо изыскивати, достае за садъ. В' прочемъ поздравите госпожу вашѫ и ништа не брините се за дете, есамъ

У Н. Садѣ 20-гѡ Февръ. 832. нижайшій
Урошъ Романовићъ
парохъ.

P.S. Что слѣдовати бѫде за Г. протѫ явите ми. Савва е изъ свои Studia referrirao Professoru и мора Eminens быти, и то међу первима.

[Споља:] v. Neusatz.
An Herrn
Herrn Vuk Karatsics Stephanovics
a Semlin.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4128]

6.

Г[оспо]дине Пріятелю
мнѣ шсобенш почитаемый!

Проповѣди почившагш г[оспо]дина пароха земѣнскагш Філіпа Петровича мени на прочитаніе посланныя вамъ у цѣлости 6 парчета натрагъ шиљемъ, с' томъ обаче молбомъ ако бы се продавале а могло се за малѣ и прилични цѣнѣ кѣпити, а ви ми кѣпите 1 Predigten 2 theile von einem Schweizerischen Geselschaft, 2 Ambrosius Kollenetz. В' прочемъ ми сви есмо здрави и Савва имаће садъ у среду т. е. 9-гш Марта нашегш пополѣдне Examen полгодишній, поздравляюћи све васъ есамъ

У Н. Садѣ 7-гш Марта 832.

слѣга нижайшій
Урошъ Романовићъ
парохъ.

P.S. Бѣдући да сѣ се Саввине гаће све на колени издерале, зато ако имате какове старе или кошѣљу или онакш платно с' коим се море покерпити, а ви по овомъ листодавцѣ пошљите, моя ће то нѣмѣ шправити.

[Споља:] *из Н. Сада.*
Господинѣ Вѣкѣ Каражичѣ
с частію датися *с 1 паклом*ъ.
у *Земѣнъ*.

[Вукова напомена:] одговорено 12/24 Марта 832.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4129]

7.

Господине Пріятелю
бѣдите здрави!

По желанію вашемъ Савва долази вамъ за време ови праздника у гости, но бѣдући да ово два дана добио е некѣ

малѣ Alteratiu на подобіе грознице зато мислио самъ га задержати и с' докторомъ се совѣтовати шта ћемо чинити, но Савва желећи да васъ види а и я надаюћи се ако се мало прошета и ваздухъ промени да ће ово престати и он ће быти здравъ и невредимъ. В' прочемъ праздникъ воскресенія желимъ са свима домашнима у мирѣ и здравлю дочекати и проводити есмъ

в' Н. Садѣ 2-гш Април. 832.

нижайшій слѣга
Урошъ Романовићъ
парохъ.

P.S. Бѣдѣћи да дани настали сѣ дѣжи, то ако решите да Савва у Мѣзики упражньава се, явите ми да мѣ могѣ учителя наћи, притомъ кадъ поће Савва овамш нека донесе сламнячѣ са собомъ ербо у мою кѣпленѣ кѣћу дотле преселићу се, нѣжное да има.

[Споља:] *Neoplanta.*
A Monsieur
Monsieur Vuk Karatsich Stephanovics
avec de tout de l' honneur
a *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4130]

8.

Любезный Пріятелю.

Ваше писмо 5-гш Маіа чрезъ пошти есамъ приміо, на кое вами и шговорити не пропущамъ. Что се тиче вашега Савве, онъ е здравъ, прилѣжнш у школѣ иде, а такоћеръ и змай по малш пѣшта. Пре нѣколикш дана изъ междѣ прочи разговора, нашъ Г-динъ Бировъ Константіновичъ питао ме е за васъ, чѣюћи да вы сына кодъ мене у костѣ имате, каже ми да е он ш нѣкога разѣмео да ви желите с фамиліомъ вашомъ изъ Земѣна овамо у Н. Садъ преселити се, и овде за време бавити се; на кое мѣ и іа шговоримъ. да сте вы и мени то исто говорили да желите овамо доћи. Садъ пакъ примившій іа ваше писмо у разговорѣ с Г-диномъ Быровомъ, каже[мъ] да сте мени писали, и да ми іавляте да до 15 дана овамо намѣравате с фамиліомъ доћи, на кое ми онъ рече, да іа вами пріятелски пишемъ да вы овамш не долазите, нити изъ

Земѫна креѣете се, нити трошка себи правите, а изъ коегѡ узрока онъ то пріятелски мени каже іа не знамъ, онъ као сѫдія може бы зна узрокъ, а и вы сами можете найболѣ ѡ томъ знати. Такѡ дакле іа као вашъ пріятелъ желеѣи вама свако добро овѡ іавлямъ, а іа мислимъ да ѣе добрѡ бити да се тѫ за кратькѡ време задержите, а после кѫд сте намѣрени иѣи, можете ѿиѣи, неже ли да се овамо креѣете, и Богъ зна шта се може ѿтудѫ изродити и какова слѣдствія произиѣи, и хоѣете ли овде быти мирни, а тѫ вѣкъ сте се с людма познали, а и можете време продолжити, да се тѫ дѫже бавите. В' прочемъ поздравляюѣи све домашнѣ есамъ вашъ

У Н. Садѫ 7-гѡ Маіа 832.

искренный пріятелъ
Урошъ Романовиѣъ
парохъ.

[Споља као на претходном].

[Орпг. у арх. С. К. Академије бр. 4131]

9.

Любезный Пріятелю,
мнѣ ѡсобенно почитаемый!

Вашъ синъ Савва Каражичъ Examen годишный данасъ по полѫподне т. е. 3-ѡ сегѡ на коемъ и самъ присѫтствовао есамъ срећно и похвално совершіо естъ, и садъ у субботѫ биѣе у церквы Благодареніе Богѫ, и по совершеніи Благодареніи Classificatia прочитаѣе се и тако распустиѣедѫ се, да могѫ свакій во своя си ѿходити. Зато дакле изволите нарежденіе за дете учинити, хоѣели оно кодъ мене задержавати се, или ѣе кѫи доѣи; приликомъ овомъ шиљемъ вамъ по редѫ назначеный нѣговъ годишній тротакъ; вы мени 25 f. дали есте у име тога, ѡдбите такоѣеръ за маслине мени послане, а такожде и за оне две книге коликѡ припада, а за кость знате по уговорѫ коликѡ мени за ово време припада; кою сѫмѫ моліо бы васъ да бы ми скоро послати постарали се ибо и я имамъ коекакве ситнице изплаѣивати. В' прочемъ поздравлямъ васъ и Госпожу и дечицѫ вашѫ желеѣи добро здравіе остаемъ

У Н. Садѫ 3-гѡ Августа 832. слѫга покорный
Урошъ Романовиѣъ
парохъ.

P.S. Савва може кодъ мене шстати и у бѣдѣще онъ е здравъ и весео, и нежалите ни мало что сте на нѣга трошили, пбо обѣщава намъ великѣ надеждѣ да ће бити времено полезанъ обществѣ човекъ.

[На засебном листу:]

Трошакъ Саввы Каражича за лѣто 1832.

		f.	x.
28.	Октшвр. дадо за дивитъ и 1 тесте папира	—	45
2.	Ноемвр. за две книге да кѣпи	2	45
	— федермесеръ кѣпи	—	42
14-г	Ноем. дадо за кр'плѣнѣ бекеша и чакшира	—	30
	— за папиръ	—	12
	— за фамиліазинѣ	—	30
	— за сеченѣ косе	—	18
27-гш	Ное. дадо за папиръ плайвазъ и гѣмиеластиконъ	—	30
2.	Декем. дадо да плати плайвазъ что е детету изгѣбіо	—	12
9.	Де. за папиръ и плайвазъ	—	18
10-г	за пенжета на чизме	1	—
12-г	что е ћурчія шкрпіо бекешъ и Саботъ чакшире	—	36
29-г	дадо за катихисісъ	—	27
4-г	Јанѣара дадо за плайвазъ и папиръ	—	18
19-г	за папиръ	—	18
30-г	наглавке чизме	3	30
1-гш	Февр. плати книгѣ Мажарскѣ Második Rész	—	50
3.	— дадо за тѣшъ, школьке и папиръ	1	8
10.	— дадо за таблѣ тишлѣрѣ и нѣмѣ	1	18
22.	— дадо за папиръ	—	24
1-гш	Марта дадо за папиръ и плайвазъ	—	18
14.	— дадо за папиръ	—	24
17.	— за фамиліазинѣ	—	30
	за церну кредѣ	—	12
15-гш	Маіа дадо за кр'пежъ	—	25
22.	— дадо за папиръ, плайвазъ и цензорѣ	—	27
1.	Јѣніа дадо за кр'плѣнѣ капѣта	—	18
4.	дадо за папиръ	—	25
5.	плати чизме наглавке	4	30
10.	за плайвазъ	—	12
13.	дадо за фаинъ папиръ	—	50

21.	дадо за кр'плѣнѣ чакшира	—		21
4.	Јѣліа дадо за плайвазъ	—		12
11.	за коншпектъ	—		7
12.	за коншпектъ и плайвазъ	—		25
	што мѣ е косѣ секао	—		18
21.	дадо за коншпектъ и папиръ у Zeichen Schule	—		16
22.	дадо за папиръ	—		42
31.	за коншпектъ и крпежъ	—		50
	Реценти у апоѳекѣ	2		55
Августа 1.	дадо за папиръ и коншпектъ . . .	—		6
3.	плати наглавке чизме	4		30
		35 f.	44 x.	

[Споља:] von Neusatz.
Herrn Herrn Vuk Karaschics Stephanovics
abzugeben
zu *Semlin.*

[Вукова напомена:] одговорено 11. августа 832.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4132]

10.

Любезный Пріятелю!

Не сѣмнямъ да мое писмо 3-г сего послано вамъ нисте примили, у коемѣ вамъ явіо самъ дае Савва похвално Examen совершіо, и да е то дѣйствително тако види се изъ прочитане у Недѣлю Classificatie, онь е изъ междѣ свои соученика 2-гій *Eminens*, дакле нисте всѣе на нѣга трошили, нити е онъ всѣе време проводіо, ово заиста сваком родителю мора мило бити, кадъ види дете свое у добромъ поведенію и у наукама трѣдеће се. В' прочемъ ми сви здрави смо васъ поздравляюћи есмъ

У Н. Садѣ 10-гш Августа 832.

нижайшій слѣга
Урошъ Романовићъ
парох Каѳед.

[Споља:] A Monsieur
Vuk Stephanovics Karatsich
avec de tout de l' honneur
à Semlin.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4133]

11.

Любезный Г[оспо]дине Пріятелю,
мнѣ о шсобенно почитаемый!

Ваше писмо ѿ 10. Јануар. послано есамъ приміо, на кое и ѿговарамъ. Писмо г[оспо]дину Лазаревичѣ прислано врѣчіо самъ, кои ме е моліо да вамъ іавимъ да ће Саввинъ Testimonium садъ ш воскресенію чрезъ г[оспо]дина Шафарика вамъ послати; что се пакъ тиче за господина Епископа Мѣшицкогъ да се ніе у Бечѣ трефіо кадъ сте мое писмо пріимили то сожалѣемъ, овде кодъ насъ вообще сви га желе за свога Діецезана имати, и сви бы желили помоћи мѣ само кадъ бы се икакш могло; но бѣдѣћи да то ѿ нѣга найвише зависи, зато би потребно било да с пріятели свои кодъ двора всячески ш томъ настои; и да се препорѣчи. Овде чѣе се да сѣ сва Г[оспо]да Епископи рекѣрирали на ніово величество ради Бачке Діецезе, ели истина то зацѣло не знамъ, самш да с ова перва у Іерархіи діецеза то могѣ слободно казати, и онаи кои тѣ полѣчи може се за срећнога почитовати. Пренѣмеранти за вашѣ садъ издати намѣренѣ книгѣ *Поезію* есѣ ови: ѿ г[оспо]дина Гешргіа Богдановича каснера франѣвачкога діштрікткога посланы: [штампано у „Опиту“ стр. 136]; и какш что сте ми препорѣчили на сва дрѣга места есамъ писао, но до садъ ни ѿ еднога ни ѿговора нити пакъ пренумеранта полѣчи, зато бѣдите со ови засадъ задоволни. Новине кодъ насъ есѣ ове: Г[оспо]динъ Шафарикъ садъ после Ехатепа ѿилази, такоћеръ и Zeichner Ніколичъ иде у Сомборъ за инжинира, говори се да ће и Г. Лазаревичъ резигнирати Professorat, Г[оспо]динъ Хажичъ Директоръ у Маю м[есе]цѣ ѿходи у Темишваръ да живи. Чивѣти овде кѣпѣю старе пѣшке а такоћеръ и конѣ, каква е ніова шпекѣлаціа то се незна. В' прочемъ поздравлѣнѣ ѿ мене и ѿ мое жене госпожи вашей, такоћеръ Саввы и Рози, и нека се сбое добро владаю и уче пакъ ће све добро быти, Г[оспо]даръ Кѵріаковичъ тѣжи се на васъ да сте на нѣга заборавили, и да мѣ ништа како сте ѿишли не пишете. Іавите шта се говори тѣ за Епископа, комѣ е дворъ найвише наклонѣнъ, кто ће быти, вы имате приликѣ болѣ чѣти, и есте ли что ѿ Г[оспо]дина Епіскопа на посланое писмо примили, желимъ знати, и повторителнѣ кажемъ да е желя обще

Новосађана да Г. Мѣшицкій доће за Епископа, и іа гди годъ приликѣ имамъ говорити, нѣга похвалюемъ и препоручѣемъ.

в' Н. Садѣ 2-гш Февр. 833.

есмъ доброжелателъ
Урошъ Романовпћъ
катедр. Парох.

P.S. Шта говори Рѣскій попъ, хоће ли се Ѳеотокій превести на рѣскій єзыкъ.

Г[осподина] Бырова Константиновича поздравіо самъ и казао самъ мѣ да сте Рѣшеніе примили да можете живити гди хоћете, на кое Ѿговоріо ми: да и онъ то истш има, него само нашъ Bürgermeister Körber правіо е сметню, такоћеръ и Г. Діректора Байчевича поздравіо самъ. Приликомъ пропитайте кодъ Antiquara имали каковіи надгробни рѣчи на немецкомъ єзикѣ поефтинш, и ако има назначите ми те auctore, и шта коштаю Lauer Leichen Reden, и ...., рад самъ знати, и ако не бѣдѣ скѣпе желіо би имати, и есѣли изишле на трѣкѣ какове проповѣди Ѿ Haus... калвинскога тамошнѣга praedicatora, іавите ми.

[Споља:] Hochgelehrten Herrn
Herrn *Wuk Stephan Karatsits*
am Spitelberg № 133. im Hofe hinten
im 1-ten Stocke, die Thüre № 15. abzugeben
a *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4134]

CCLII.

МИЛОШ БОГИЋЕВИЋ

Высокоученный Господине
Многопочитаемый куме!

Изъ писма вашегъ од 10. ов. м. разумео самъ да сте кньиге изъ Беча на мой рачунъ наручили, и да су вамъ оне већъ приспѣле: я вамъ благодаримъ на любови вашой и молимъ васъ да ій предате ономъ кои вамъ ово писмо преда, и коиће вамъ заисте и новце положити.

Опростите и више бы вамъ што писао, али ми многа дѣла коя свршиватц имамъ недозволяваю: него примите любезный поздравъ одъ вашегъ

У Београду 16. 9-вра 831.

покорногъ и непремѣногъ кума
Милоша Богићевића.

[Споља:] Высокоученомъ Господину
Вуку Стеф. Караџићу
философіе доктору и т. д.
у Земунъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4135]

CCLIII.

D-r ЈОВ. СТЕЈИЋ

1.

Високоучени Господине,
Љубезни пријатељу!

Одавно сам мислио, да вам пишем, па сам све очекивао, да дођете у Бијоград.

Прво вас молим, да учините љубав, да ми пошаљете оно 5 форинти сребра за оне књиге Милоша Лазаревића, јер знате у каком сам сад стању. И Бошко Тадијћ из Ваљева има да ми да 2 ф. сребра за исте књиге, ако се где с њим састанете, молим вас, да ји узмете и мени пошљете.

Друго вас молим, за оне народне песме, што сте ми казивали да сте које где скупили, да ми ји по поузданој прилици пошљете (само да се предаду Г. Толмачу Игњи Василијевићу); јер сам ове зиме намислио, да све скупљене песме у ред наместим и за штампу преправим. Као што сам вам и пре казао, ја ћу за све песме, које ми ви пошаљете, у предговору казати, да сте ми ји ви дали; а у ваше Забаве коју сте ради да метнете, као што сте ми казивали, ви је још једном препишите, па уставите код себе; зато би вам и ја дао каку од мојије (као што сам дао Г. Давидовићу Забавник ону о кнезу Ивану Кнежевићу), кад би знао, која би вам најповољнија била. Ја имам већ нарочито преписани јуначки пјесама за 40—50 штампани табака, и то *изабрани* пјесама; а кад би сам штампао све, које имам, *без избора,* изишло би више од 200 табака; али ја мислим, да онде, где (шта) има *доста,* била би будалаштина не *избирати.* Млоге песме имам по две (од различни певача), гдекоје и по три, а о женидби краља Вукашина имам четири (па да вам управо кажем, још ми се чини, да ни једна није онако лепа, као што сам је у детињству слушао).

Г. Копитар често вас у писмима поздравља.
Желећи вам с новом годином здравље и сваку срећу.
У Земуну 21. дек. 831.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 1441б.]

2.

Почитаеми Господине,
любезни приятелю!

Одавно сам вам дужан, на ваша драга ми писма одговорити. Чекаюћи, да єдном у Београд одем, па да се на састанку видимо, и надаюћи се, да ћу вам кад моћи писати, што би вредно било, да ви читате, пролазаше дан по дан, док затезанѣ на оволико неизаће. Ови дана разумео сам, да сте наумили, скоро у Беч одлазити; зато не мого ову прилику пропустити, да вам што непишем. Осим свега рад сам вас братски уверити, да вас искрено любим и поштуем. С мисли, да у мени овде правога свог приятеля оставляте, највише желим, да се од нас удальите; а и гдигод били и живили, молим, да се мене као друга, кои вам свака добра жели и кои вас нигда неће заборавити, у свако доба опоминѣте. Драговољно и искрено, као што вас я уверавам, примите чисте ове мое приятельског осећаня знаке!

На оно ваше писмо, у ком ми налажете, да вам што пренумеранта скупим, одговарам вам, да ми у овом мом станю, као што вам є познато, никако ние могуће, пренумеранте купити. А особито ми є сад, кад за себе средством други пренумерације тражим, сваки пут за друге препречен. Но гледайте, да се с друге стране помогнете, а с мое неће вам бити неправо. Коликогод кньига ваши на мене запишете, я ћу вам у свое време драговољно за ньи платити. Ви мене немойте млого штедити.

Неколико побольи наши песама, што сам био пречистио, дао сам да се за мое III Забаве штампаю. Мислим да вам то нимало неће бити противно. И вама є полѣ широко и лепо, а я сам после вас и тако као поп после празника. Неверуем, да би вам с ово мои неколико песама помого; єр я свеєднако тврдо мислим, да мой узгредички избор ни налик ние на ваш.

Ви знате, шта є добро и лепо болѣ него я, а трудили сте се, да имате одкуд, што є валяно, изабрати. Међутим стараћу се од сад, ако само прилике узимам, да што више песама наши скупим, кое ћу вам за цело послати.

Знате, да се трећа част мои Забава у Београду штампа. Мени є доста мило, што ће ова моя књига први посао наше Србске Типографие бити. Трошка не жалим, само да буде лепо и добро израђена. А што се мога посла тиче, заиста сам се свойски трудио, да у њой сваки наметан читатель не само важне но и валяно израђене предмете нађе. Мени ће одвећ мило бити, ако срећан будем, да се ово мое дѣло особито вама допадне; а старао сам се на сваки начин, да вам се ємачно болѣ, него доякошньи мои послови, допадне. Јако сам се трудио, да ми єзики [!] изиђе чист и правилан, и надам се, да сам овом приликом, као за мене, доста далеко дотерао. Међутим желим, да се сами уверите; како ми књиге из штампе изиђу, гледаћу да вам одма коп ексемплар пошлѣм. Но молим, пишите ми првом приликом из Беча, пошто се људски наместите, да знам, како ћу вас с мојим писмом наћи.

Још вас овом приликом молим, да ми Господина Копитара с особитим почитанѣм поздравите, и да га уверите лепим речма, да га любим, поштуем и уважавам. Не изоставите любезно поздравити и нашега кума Гаю, Господара Владислава, мог доброг приятеля, и остале наше знанце и добре људе.

Я сам засад овде у Пожаревцу код светли наши Бегова. Њинова Светлост ту ми службу дала, да се не само као Доктор о скупом здравлю и животу Бегова старам, но іош и њино одякошнѣ воспитанѣ и изображенѣ да руководим. Толико вам могу казати, да ми ніе ни у чему зло; я сам с овом моіом службом зодоволян, толико више, што є Светли Княз према мени заиста одвећ милостив и благонаклонѣн.

Любећи вас и поздрављаюћи любезно, єсам

У Пожаревцу 16-а Мая 1832. ваш найпскрении
Доктор, Ј. Стеић
К. П. Д. Л.

[Споља:] Високоученом Господину
. Вуку Стеф. Караџићу
Доктору Философие и више учени
друштва члену коресподенту у *Земуну*.

[С друге стране:] Чрезъ Пантеліа Хачы Стоилу поздравляетъ.
Белградъ 22. Маія 1832.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4136]

3.

Предраги Пријатељу!

Ваше драго писмо из Пеште примио сам. И Миловук вам је као родољубац одговорио; нека царује грдна глупост. Ми нећемо никог молити, да чини, што ми за право нађемо; али, ако Бог да, нећемо ни ми чинити, што је другима мило и право.

Књиге су моје дошле на ову страну. Ови дана сам ји из Контумаца примио, и сад се већ у путу наоде; мислим, да ће до десетак дана и у Бечу бити. Ја вас за свога пријатеља држим; зато и долазим, овим писмом молити вас, да се тамо у Бечу ти моп књига примите, и да гледате, да се помоћу нашег почитајемог пријатеља, Господина Копитара цензурирају и у наш овдашњи народ пусте. Мислим, да Господ. Копитар већ зна, шта је у мојој саборној књиги, и да у њој није ништа нашао, што би нашој цензури особито зазорно и противно могло бити. Зато се и надам, да ће он толико добар и милостив према мени бити, да својом вештином и ове моје књиге кроз паклену ватру цензуре невредимо проведе и у свет читатеља пусти. Ја ћу му после особитом благодарношћу обвезан бити. Што се вас тиче, надам се, да свога труда пожалити нећете, да ји онако, гди ваља, препоручите, као што би ја за вас, гди би мого, то чинпо. Први посао, за кои вас братски молим, биће, да моје књиге у Бечу до који дан потражите, да ји задржите, и цензури предате. Одавде ји је понео Fuhrmann Paul Muth von Raab у Беч на Herrn Teochar Paul Theochar beym Anl. Zapo am alten Fleischmarkt. Оне су у једној бали S. 1. Ball № 1. S-pd. 106 ℔. Но томе ћете ји дакле лако моћи наћи; само молим гледајте, да се с оним Теохаром састанете пре него што ће књиге њему доћи, да му кажете, да ји вама преда, како би с њима чинили, што даље нужно буде било. Што год трошка буде, онај исти Г. Теохар намири'ће, а ја ћу за њега, што се потроши, овде Г. Науму Деметријадесу исплатити. Ако моје књиге цензуру прећу срећно, оћу вам као пријатељ благодарити поштено, а међутим 20 комада задржите за себе, и чинте после с њима, што вам драго. Од остали забадава подајте поједну сваком нашем пријатељу и познанику у Бечу. Што се буде могло и 'тело у Цензури с књигама учинити, ви ћете имати доброту, одма ми све јавити; а ја ћу вам после опет писати, шта ћемо

далѣ чинити с њима. Како би ми мило било, кад би срећу имао, да ми јавите, да ће моја књига Цензуру проћи, и пустити се, да се у народу разда! Али, као што знате, највише због ришћанлука нашег. —

Сад штогод и од новина. — Найважние, што вам могу јавити, то је, да су се оне 6 Наије, које још Књажеству Србском припадају, дигле на Турке, и зактевају, да Турци њини излазе из земље, и да и код њи већ једанпут буде, као што је под Господарем. Срби се јако оружају и спремају, да се, ако невоље буде, бију. Одавде се непрестано Србима оружије продаје. Око Ниша, вели се, да се нешто мало Турака купи. Срби су скоро свуда по границама, које ће од целога књажества од сад бити, страже метнула, и сами чине што оће: Турцима више нису покорни, но гоне ји и терају. Милета, Туцаковић и Арсение послани су од Господара онамо, да мире Србе и Турке; и у Цариград је јавио, шта се догодило. Биће нешто мало окршаја. — Поп Ђура из Старовлашке, кои вам є, знам, познат, главни је војвода међ оним Србима побуђеним. — На оној страни иначе је све, као што знате, у сматрању поступања и владања. — Стокица је из Влашке, куд је био от'шо, у гвожђу доведен у Крагујевац; но чујем, да ће скоро одпуштен бити. — Перињи је свршио годину, и сад се наоди у Краљеву: али му је Господар лепо платио, по 100 тал. на месец. — Сад је Месаровић код Господара, а и Пантелин, с којим се у Крагуевцу млого спрдња збија; Месаровић носи бркова, и фали се, да му је сила добро; но ја знам и друго. — Мене іош нису заборавили, и све се надају, да ћу им опет доћи. — У Крагујевцу нема више господарске софре; сваки прима од чиновника по 6 талира на месец за рану, и рани се гди и како оће: обично у кафани, гди су трактер начинили. — Сад има и коњичке гарде. — Стојан Симић је от'шо у Петрбург. — Читао сам Забавник Давидовићев; ситнице у преводима у њему се наоде. Но две су врло важне ствари, које вам ваља знати. 1. У броју свију чиновника Србски, који се у Забавнику, као у Шематизмусу Србском наоде, *нема* Владике Чачанског Никифора; ја сам распитивао, шта то може бити, и дознајем, ако је истина, да га нема ни на оној страни у Земљи: дезертирао, веле, куд и како још незнам, но то је истина, да га нема; ваљда је опет Архимандритом ил' Игумном постао! 2. На крају Забавника чита се Обявленіє, у ком су изложена Основанія, по

коима Књажеска Канцеларија књиге цензурира. Бог, закон, Правитељство и Чиновници Српски јесу за Списателя noli me tangere. Но то нека би; али има у том објављењу читаве дисертиције о ортографији. ъ, ы особито нипошто Српски Списатељ не сме изоставити. Ваше новости ортографическе анатемизирају се сасвим. Стару славенску ортографију дотле мора Србин, по примеру Руса, држати, док Риси [!] другу ортографију *за себе* не начине, коју ћемо и *ми* за *наш* језик примити, а дотле ъ и ы и остале потребе славенске несмеју се нипошто избацити. Што Руси за свој језик чине и усчине, то ћемо и ми после чинити; јер је мудрост родољубаца нашла, да је тако паметно и право. У објављенију вели се, што је Вук, Сима Милутиновић, Доктор Стеић и Давидовић пронашао, то је ништа, нити се прима: кад правитељство ил' учено друштво што учини, прими'ће се! Још пребацује Обявленіе браћи Австрійской, што се она све само нате, како ће коју реч писати, а ништа ваљано и важно у литератури не чине: све је вели ништа, што они пишу. Судите сад, каква је памет родољубаца; па да нису они способни за мој роман! — —

Поздравља вас врло лепо и љубезно Г. Васо Васиљевић. Осим њега поздравља вас и Г-дн Ігња и Г. Баић и Јован Ковац, који од рањаве ноге лежи, и остали, које ви поздрављате.

Ја сам здрав, и помало радим, да живим. Женс ме непрестано жене; но ја остајем, као што сам и до сад био. Особито ме с једне стране окупили, и запста сам у невољи, јер незнам, шта ћу да одговорим и чиним. Зло учинити а зло и упустити.

Како сте ми још? — — Поздрављам покорно Г-дина Копитара, кога молим, да ми овом приликом добро учини; такође и цело наше пријатеља и познаника друштво, особито Г-дра Кума Гају Владислава и Г. Јованова, ком ћу скоро писати. Респект вашој Госпођи супруги и поздрав деци. — — За сад доста; ово писмо немојте сваком саобштавати.

Очекујући добра одговора, остајем ваш

У Земуну
10-г Јануара п. Р. 833.

почитујући вас пријатељ,
Доктор Ј. Стеић.

[Споља:] *Semlin.*
An Wohlgebornen Herrn
Wuk Steph Karadschics
Doctor der Philosophie und mehrer
gelehrten Geselschaften corr. Mitglied
in *Wien.*
Am Spitelberg (der ungrischen Garde gegenüber) № 133.;
hinten im Hofe im 1 Stock, die Thüre № 15.

[Вукова напомена:] одговорено 31. Јануарија 833.;
опет 7./19. Февр. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4137]

4.

Љубезни Господине,
и Пријатељу!

Ја вам срдачно благодарим на старању вашем око мога посла; ја ћу вам свагда и у свачем, што ми могућно буде, ваше трудове признавати. Сила сам љут и невесео био, кад сам из вашега милог писма од 7-а п. м. разумео, да од мои књига нема првога и другог табака. Од оноликога нашег чекања и посла, још и то да нам се догоди! Кукавна моја књига, шта се још с њом неће збити! — И она два табака, први и други, шиљем сад у Беч, које ћете или код Г-ра Тирке, или, ако се узмогне, у Бихер-ревизионс-амту, наћи и примити, и то до кои дан. Ветрогоње у Београду оставили су оне табаке код Глише, а кад су остале на ову страну експедирали, нису спазили, да они међу њима нема. Какве уредбе, такви и послови! — Сад вас молим, да настоите, како би нам остало срећно из посла испало, а я ћу знати, како ћу вам зафалити. —

Ново ништа нема, што би вам особито вредно било явити. Србиа је мирна; двор је у старом стању, као што га знате. Стојан Симић није ишо у Петрбург, но ово дана је с Давидовићем отишо у Цариград; зар због они Наија. — У Београдској Типографији штампа се Доситије с новим[!] фризуром и Српска Историа Видаковића, (али се немојте смејати!). О вама из Ришћанлука ништа не чуем, осим, да сте им одпре писали, и да још све може добро бити. — Мене су више пута

звали натраг; ово дана једном и писмено. Ја сам обширно одговорио, као што сам тео онда из Контумаца одговорити. Тим сам за сад све побркао и покварио, али што Бог да; за мене још није време, да им могу опет отићи. —

Овде ми је засад прилично добро; посла како који дан све више добијам: добро ми је и бољем се надам. Само су још новци редки.

Налагао сам овде, да вам се што Пренумеранта скупи. Али оволике родољубце нико немож' наговорити, да једанпут ваше ј омилују: због њега, ког у објављенију виде, неће да се пренумерирају. Шта ћете им сад! Но ми ћемо се још старати и трудити за вас.

Г. Игња и Васа и Бапћ љубезно вас поздрављају. Најљубезније ја и вас и све ваше домаће поздрављам. С особитим почитанијем поздрављам Г-дина Копитара, и молим га опет, да ми, колико је год могуће, пријатељ буде.

С истинним почитанијем остајем

У Земуну 14-а Марта н. Р. 833.

ваш искрени почитатель
Доктор, Ј. Стеић.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 28. Април. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4138]

5.

Љубезни Пријателю!

После дугога чеканя, примио сам ваше мило писмо, у ком ми являте, да цензура нема ништа против мое књиге. Тай ми є глас врло мио био. Само ако би још и Хофкомора дала допуштенѣ, да се књиге могу раздати, онда задоволян био, и гледао, да вам се у свему благодаран покажем. Знам, да ви с своим пријатељма све чините, што є нужно, да се по жељи мой посао сврши; но я опет и преко тога молим, да се постарате, да ми се књиге у народ пусте: немойте ни труда ни друге потребе штедити, особито молите Г. Тирку нека нам сад и добро и љубов учинити, и после за цело нека се нада моіой признателности. Ово пишем, а надам се, да ћете ме скоро добрим гласом, о свршетку мога посла, обра-

довати. — Ако књиге изиђу, а ви молим подајте сваком од наши пријателя по єдну, а особито приликом однесите єдну и Г-дину Генералу Михалѣвићу, с особитим моим респектом. — Поздравља вас кум Г-дин Ігња Васплѣвић, и казао ми є, да га пренумерирам на вашу књигу за 10 ексемплара; јуче ми є панчевачки трговац, Димитрије Станимировић био, ког сам наговорио, да се и он пренумерира; запишите дакле и на нѣга 10 ексемплара, он ће ји драговољно узети; на мене 5—0, и 5 на Васу Васплѣвића. Ми ћемо вам сви новце послати, кад год зажелите. Г. Т. Баића, Павла Лацка, Тошу Кирицу, Радичевића, Јову Ковача, Наума Димитријадеса, и још и Попове Земунске, и кога ви знате, да є ваш пријатељ, слободно ставите међ пренумеранте, а моя ће брига бити, да ји раздам, као што ваља.

Ришћандук се с Турцима бие! Крајна и Црна река дигла се на Турке, и оће да се отме, да Српском Књажеству припадне. Чуемо, да є Видински Паша 9 кметова посеко, и на то после, да се народ дигo, и с оружием на Турке ударио. Вели се, да є Турака више било, и тако да су Турци само 6 изгубили, а од Српске стране да є 40 мртви пало. Срби ће се регреспрати на сваки начин; ер є и Господар (кои се сад у Пожаревцу наоди) дигo свою војску, и оправио є на границу. Пожаревачке и Смедеревске наше војска є већ стигла на границу, а јуче є и Београдска напя добила заповест, да спремна сасвим за позив. Ето ти опет рата! Да ће Бог, те се срећно за наше свршити! Турака є мало, а наши є доста. Милутин, Вељков, чиними се, да є командант од оне крајске војске. Стари вла и Кришевпц [! Крушевац?] већ има магистрата и Српске чиновнике; такође и онде скоро бити. Кажу да Видински Паша незна за шалу, но да диже Турака, што више може, само да се Срби од нѣговог Пашалука не отму. Али и Господар ће чинити, што год може, да се не учини онога, но нѣгово. — Ако што важно од сад чуем, опет ћу вам явити.

Молим поздравите љубезно и учтиво Г. Копитара.

У итньи морам писмо засад свршити, и поздрављаюћи вас остати

У Земуну 20. Мая п. Р. 833.

ваш истини пријатель и почит.
Доктор, Ј. Стеић.

[Уз ово писмо иде једна артица на којој је написано:] Г. Теодор Павловичь закл. Мађар. Адвокат. крашев. Вармеђе Ассессор. Г. Јосиф Секачь — Г-дна Петра Николичь од Рудне Воспитатель. Теодор Розмірович заклет. Мађар. Адвокат, и Австриски права слушатељ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4139]

6.

У Земуну 3-а Јун. п. Р. 833.

Љубезни Пријатељу!

Ваше братско писмо с неповољним гласовима од 16-а маја примио сам јуче. Ствар се с мојом књигом зло почела, па се зло и наопако и свршила; од чега сам се бојао, ни сам се убојао. Овдашња армиција није тела другојаче књиге експедирати; нити може експедирање томе криво бити, што се моје књиге забрањују. Цензура, рекосте, нема ништа против њи, а оне се опет зато *не могу* код нас, као немачке из Райха, или као француске, или као енглеске књиге конзумирати! Чудне консенквенције! А новци и тако неби ишли из царства, који би се за њи добили. Како му драго; ја више ни сам рад с њима главу разбијати; нек' ји вода носи, да више о њима ништа не чујем! Само ми је жао, што се залуду трошим. Молим, јавите Г. Тирки, да нам пошље рачун, а ја ћу платити, што сам дужан, гди жели. — Писа'ћу првом поштом у Трест Г. Владисављевићу, да прими те моје књиге, кад му од вас дођу, и да чини с њима што му год драго; ја му никаква рачуна тражити нећу од њи: нека ји распрода, распошље, распоклони, како му и куд му драго; воља му, и у море ји бацити. Тако му, молим, и ви јавите; и још више вас молим, пошљите ји одма онамо, и скин'те нам и ту будаласту бригу с врата. Мене више не питајте, шта ћете с њима; но чините, као с својом непотребном каквом и излишном ствари, што би учинили. — Ако би имали још доброту, запитати Г. Копитара, које би се ствари из те моје злосрећне књиге у Бечу наштампати могле, благодарио би вам. Кад би знао, да

се што и овде од наше Цензуре што наштампати може, ако би кад времена имао, прерадио би, као што сам вам некад казао, и гледао би, да *Сабор* на преображени начин издам наново. — Вуић е овде, и сваки дан га вићам трештена пијана. — Ново за сад од оне стране ништа немам; али се кува нешто, и би'ће опет нешто. Поздрављаюћи вас љубезно, јесам

ваш истини почитатељ
Јов. Стеић, Д. М.

Поздравља вас и Г. Васа и Г. Ігња.

[Споља као на претходном].

[Напомена Вукова:] одговорено 16. Јунија 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4140]

7.

У Земуну 8-а Јулија 833. п. Р.

Високоучени Господине,
љубезни пријатељу!

Дуго време сам чекао на ваше писмо, које сам једва јуче примио. Што сам тражио, ни сам у њему нашо. Осим оног мог писма, у ком сам вас молио, да моје књиге оправите у Тријест, још сам вам једно, одма другом поштом, писао, у ком сам жељу моју представио, да се братски постарате, неби ли се, кад већ цензура ништа против ње нема, моја књига консумо пропустила. Овдашња армиција мишљаше, по оном, што је из Беча добила, да се те моје књиге слободно пропустити могу, само да се допуштење од више власти добије, која никако противна не може бити, кад цензура ништа не забрањује. Ја сам и једну малу инстанцију додао оном мом писму. На ово дакле писмо сам ја од вас одговора очекивао; али од тога до сад нигди ни словца. Ваљда сте га примили; ја сам га сам franko и лепо на пошту дао. — — Јављате ми, да су

моје књиге одавно у Трнјесту, и да су онде на добром месту. Лепо фала! Онде су тако, као да ји нигди на свету неби било: Ползе од њи, док су онде, ни мени ни другом коме. Гди би се мого, мало њима прикрнити, а сад не само што тога нема, но још ми се и трошкови толики учинили! Молим вас, учините ми добро, па ми *одма* првом поштом на ово одговорите: „Єли истина, да ценсура Бечка, ништа нема против мога *Сабора?* Бил' се допуштење могло добити, да се мое књиге, кад ји ценсура пропушта, конзумо допусте, особито ако би се то људски и својски тражило? Ако се у Бечу какве препоне наоде, би ли ја тај посао могао у Карлштату свршити? Из Трнјеста ваљда би се опет могле вратити? Ја *Сабор* мој по други пут штампати нећу, а више ништа од сад нећу ни писати. Која ми је корист, да се једним и бринем због будалаштина толики, с којима се ми, као Писатељи, морамо борити! На част сваком слава списателъска, који је тражи; ја се за њу од сад више нећу отимати.

Николићу сам и ја дао ваша објављења, с најбољом препоруком. Он ће вам доста пренумеранта скупити, а мене његов труд излишним чини.

Ришћанлук је оружијем, али без боја, границе узео; по дипломатическа ствар још није сасвим свршена. Биће још посла. Комисара чекају из Цариграда, да се границе „торжествено“ Србском правитељству предаду; али се с друге стране међусобни непријатељи свеједнако оружавају. Без велике невоље Турци све уступити неће, особито варош Београдску нису ради дати. — Иначе в онде све по староме. Єдна књига о лутрии излази у Београду!! — Мене зову онамо све једнако, и Господар Јефрем ови дана долазио је овамо, те се самном за то састао и разговарао, но мени је добро, седити с миром. — Знате ваљда, да је Београдски Митрополит, Мелетин, умро, и да се Владика Никифор натраг, у Србију, вратио.

Буљугбаша вели, да је манастир *Вољавча* у Рудничкој нахији у Сргарима.

Поздрављајући вас, јесам

ваш истини почитатель

Доктор, Ј. Стеић.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 5./17. Јулија 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4141]

8.

У Земуну 1-а Ауг. п. Р. 833.

Високоучени Господине,
Љубезни пријатељу!

Ваше писмо од 5-а прош. примио сам. Што ми за моју књигу казасте, разумео сам. Нека је тамо у Тријесту! Ја нећу више да знам за њу. Ако кои пут успишете Г. Владисављевићу, молим, јавите му с моје стране, нека од они ексемплара, кои се у њега наоди[!], колико је год могуће, онде у Тријесту, које ондашњим, које страним људма, распрода; ценом, којом оће и може. Велику би ми љубов учинио, кад би његовом помоћу на тај начин, трошкове, које сам око ти књига имао, намирити могао. Ако неби ние[дне] могао продати, што је тешко веровати; то нека ји онако *без новаца* разда. Ја му никаква рачуна од њи не тражим, нити ћу икада тражити. Што би год мого и далѣ куд из Тријеста послати, нека пошље; све *на поклон* нашим пријатељима, и побољим људма. Аманет му то моје сироче! Питајте га, јели рад, да му и ја о том што пишем. —

До зиме гледаћу, да вам један рукопис скрпим, да се под вашим надзором и вашим братским старањем ту у Бечу наштампа. Жао ми је неки ствари, кои у мом *Сабору* има, што ни су и овдашњим нашим људма на очи могле доћи. Ја ји поправљам, и пречиштене и исправљене рад сам ји још једанпут на свет издати. Но више ћу нови предмета додати, него што ћу из Сабора задржати. Моја'ће књига сасвим нов изглед и нову важност имати. Кажите ми, шта би и по вашој вољи пзрадио? —

Онај час, кад сам у Недељу у Allg. Zeitg. чудан онај артикус читао, примам ваше писмо, на које вам сад одговарам. Да је и мени мучно било, као и вама самом од њега, верова'ћете ми, као пријатељ пријатељу. Онде *мене* не мисле, но управо *вас!* То сам ја добро разабрао. Било је и више у концепту о вама, но најпосле су све остало избрисали, и само су оно, што сте читали, оставили. Чудни људи! Што неће, да промисле, да увређено перо, које се на праведну обрану и — освету наоштри, више може учинити, него макар какво собствено и егоистическо фаљење. Право велите, да забадају трн у здраву ногу. Ви чините, што мислите, да је право и паметно; *ја* ћу све одобрити, јер ми је све познато. Нека буде *сирдње*, ако ће мало и горке.

Ја ни сам до сад још ни мислио прелазити натраг у Србију, а камо да сам прешао био, као што вам се доказало. Онде се још ништа на боље није окренуло, па зато за мене међу њима не може бити спасенија. Звали су ме до сад на свакојаки начин, па кад су видили, да се не могу тако лако приволети, да им пређем; као што ми се чини, сад су окренули вољу на љутину, и срдећи се на мене, ућутили су, не знам докле, сасвим. Мени је овде до сад лепо и добро, и како кои дан, све ми боље бива. Стећи, видим нећу ништа; али ћу мирно и добро живити. А онде, — знате како! Мислим да је боље, седити ми овде с миром. —

Врло ми је мило, што сте од добри Тријестанаца оно мало, али опет зато лепе, помоћи добили. Уживајте је здраво и дуговечно! — Камо нам 4-те части Песама? —

Јуче је Господар с нове границе дошао у Пожаревац, као што вели задовољан, али мало слаб. Кажу, да ће и у Топчидер доћи. Ново нема ништа. Чуо сам да је Давидовић зло оболео у Цариграду, и да се искао, да дође натраг у Србију, да ту своје кости остави. — Поздравља вас Г. Тирол, који вели, да би вам писао, да сме. — Ја сам вашу нову пензију објавио и по оној страни, и казао сам, да вам је дата, да пишете, а не да непишете. — Берман вели, да штампа нешто од Коцебуа, што в Ісајловић превео. Иначе у његовој Типографии престаје прилично, сунце просвештења нагло излазити. — И Макса, судија Београдски, вас поздравља, с коим сам се јуче разговарао.

Будите ми и ви и сви ваши здрави, и поздравите ми љубезно: Г. Копитара, и Г. Гају Владислава и остале пријатеље.

Ваш истини пријатељ
Доктор, Ј. Стенћ.

Примите поздрав и Гд. Игње и Васе нашег, кои се сад мало с овдашњом армицом тера. — Господ. Игња чека одговора од вас као озебло сунце, и то ха! доброга.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 6. Септ. по Р.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4142]

9.

Из Земуна 12-а Септ. 833.

Високоучени Господине,
љубезни пријатељу!

Уз пештанско ваше писмо, примили смо и ваше нам послате песмарице. — Излишно је било, напоменути ме, да се не срдим, што сте ме у свом предговору онако напоменули и претресли. Оно је право и истина; зато ми је и по вољи. Ја ни сам онда, кад сам оне I Забаве писао, на критически начин песама скупљао; но ону једну само као од шале у моју приповедку сам уметнуо. У мом *Сабору* мислим, да су народне песме и лепе и ваљане, јер сам с овима другојачие мислио и радио. Мислим, да мене нећете међ' оне будале ставити, о коима мало ниже у свом новом предговору говорите.

На јучеранђ ваше мило ми писмо одговарајући, јављам вам, да вам на њему лепо благодарим. Владисављевићу писа'ћу, особито то, да мое књиге ономе, кои се код њега буде јавио, слободно преда. Мислим, да ће се Хартлебен подватити, да коју овамо пренесе, и, ако се купаца нађе, прода. — Мило ми је, што ћемо и у Бечу имати лепи нови слова. Ја радим и ради'ћу, да могу што скорије један руконис саставити. Стара'ћу се, да вам угодим. — Ви чините, што вам год драго

с ришћанлуком; он је још онаки, као што је увек био. — — Господар је своје границе (нове) обишао, и сад је овде у Топчидеру; још кои дан, па ће се и одавде кренути, па кои пут, још не знам. Ја сам с њиме био, на Дамишћу, и звао ме, да му дођем у Топчидер. Једанпут сам се задржао, те ни сам отишо; али, по његовом живљем зактевању, мислим, да ћу сутра с овдашњом његовом фамилиом морати прећи, да се састанемо и — надл — — емо. Видиће, шта ће самном; сећам се: али му нећу моћи по вољи учинити. Мисмо свеједнако они исти, кои смо негда били: на сад сами закључите, шта мислим и шта морам мислити. Другом приликом зна'ћете, јесам ли се с њим састао, и како сам на крај изишо. — — Овде нам је Г. Зорић: он је сасвим на ову страну прешо. Оће ли даље, или ће се, што неверујем, натраг враћати, видиће. Обична га је спрдња нагонила, да своју службу остави. Ја сам сад с њим добро, наравно. Он вас поздравља, и вели, да су Старци у једном амициском писму, које су му пре поласка његова писали, и вас напоменули, онако безсумње, као што знате, како амициски пише и напомиње. — — Герчић, дистр. Директор, овде је од неколико дана: он чека, да му се за сина, обречена му, помоћ да. Рекли су, да ће је данас добити: јуче је дао од себе облигацију. Видиће како ће испасти. — — Вели се, да ће Паја Јовановић, садашњи Секретар, *зацело* Митрополит Српски у Србии бити. Ја се још сумњам, премда су далеко већ ствар дотерали. — — Београдска Типографија премести'ће се у Крагујевац.

Поздравља вас Г. Г. Игња и Васа. Ја вас и све ваше любим, а учтиво Гд. Копитара поздрављајући, јесам

ваш истини пријатељ
Доктор, Ј. Стеић.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4143]

10.

Из Земуна 3-га 8-bг 833. п. Р.

Високопочитаеми и любезни Господине и пријатељу.

Сад сам написао писмо за Г. Владисављевића у Триест. — Вама у итости мало пишем. Ваше сам писмо примио: драго

ми є и мило, што сте здрави, по вашем начину и вашој судбини; чуваите барем живот свој, ако здравлѣ сваки пут не можете сачувати. — Ришћанлук је срећан; свашта є добио, што є желио: трибут є мали од 50.000 ц. дуката; Наше су задобијене, још и оно неколико села с оне стране Дрине у Босни; у вароши Београдској остаю Турци садашњи, али подпадаю сасвим власти и суду Срба: ядна им майка; Руски є комисар већ дошао, а Турски се разболео у путу, скоро ће и он доћи: сутра долази и Давидовић с осталима у Крагуевац. Кои нешто разуму, веле, да є Г. К. Милош с војском у Цариграду за себе и свој народ права искао и узимао, неби више могао ни тражити, ни добити. То сам данас разумео; има још, но то за други пут, єр є ситније. — Данас є био Командир. Г. Радошевић у Београду, парадно. — Био сам пре неколико дана с Господаром М. — на дамшифу, и прошасте недељ с Госпођом и Беговима у Београду: можте знати, да ме зову. Но засад, јок! — Неко вас є денуцирао, и то одатле од вашег краја, да ћете из нова против Господара *явно* писати и оно чувено писмо штампати; зато су људи у Ришћанлуку наново на вас огорчени. Ја сам вас више пута ово дана бранио, и казао сам, да вас опет некаква злоба опада. Чувајте се од будала и лакоумни људи; а, ако вас смем молити, не мојте још ништа издавати против Њи и свои људи: као што сами лепо ми пишете, ради остајте још паметнии и поштении, него они. — — Зорић є прешао овамо и отиш'о преко Арада у Букарешт; но отоич дође писмо од више власти, наравно оностранске, да се опет натраг врати: видиће, ће ли се вратити. — Dr. Пантелин є у Контумацу. — Јовановић, Секретар, пустио є браду, и скоро ће бити Српски Митрополит: то є заключено. Доста засад. — Поздравляюћи Г. Копитара и вас и ваше љубезно, єсам

ваш истини почитатель
Др. Ј. Стеић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren, Herrn
Wuk Steph. Karagics
Doct. der Philosoph. etc. etc.
Josephst. № 126, 1. Stock, rückwärts.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4144]

11.

Из Земуна 10-а 8-вр п. Р. 833.

Високоучени Господине,
драги приятелу!

Ако сте што из мога последњега писма нотирали, слободно можете сад побрисати. Чуем, да ствар Српска млого другојачие стои, него што сам одпре разумео, и вама итно јавно. Веле, да Београд мора под Турцима остати, с Турским судом и над Варошким Србима: коме, кажу, то није мило, нек' се из Београда сели. — Ал' ево невоље друге! Руски некакви посланик или Комисар, чини ми се, да се зове Будберг, прекјуче је отишао у Цариград, из Крагујевца. Кажу, да је он оштру лекцију из Петрбурга донео Г. М — — шу. Замерава му се све његово владање и поступање: особито самовољство у држању чиновника и народа, и поступка с Турцима. Треба да буде боље и паметније, веле; или ће се иначе с Њим поступати. Г. М — ш је сад опет у Пожаревцу: не знам, како му је. Еле иде време и носи своје бреме! — Молим задрж'те ово за себе, док се још боље не известим. Давидовић је дошо. — Господар Јефрем дае своју кћер овде нашем најмлађем Пиварчету, Кочи, ваљда га знате. Како вам се овај кревинклиад допада? Ришћанлук је консенквент. Опростите, што вам пишем опет, и примите љубезно поздравље од вашег

искреног почит.
Докт. Ј. Стеића.

Уједно примите за данас и од мене и од Игње поздравље

ваш свагдашњи
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
Josephpl. № 126.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 20. Окт. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4145]

12.

Високоучени Господине!
Љубезни и високопочитајеми пријатељу!

Благодарим вам на писму вашему од 10. о. м. по Р. Врло ми је мило, што ми јављате, да је судба отачанства нашега за сад тако *срећно* одређена; мило ми је, ако ми је с друге стране и жао на судбину, што ме је одонуд отерала и раздвојила од онога, што ми је најмилије на овоме свету. Прави родољубац не треба да љуби своје отачанство, као свиња поток, где налази жира и воде; него да љуби, макар како он од њега био удаљен, и макар му оно и зло желело и чинило.

Што ми јављате, да су одовуд нове денунцијације онамо вику и мржњу против мене на ново подигле то ми није баш најмилије. Али опет није нужно, да ме ви молите, да не би сам против Њиове Светлости и своји људи што на свет издавао. Ја сам оно писмо писао из једине љубави к отачанству и народу нашему и из љубави и привржености к Њиовој Светлости; и да га они нису објавили свету, ни данас не би за њега знали ни први моји пријатељи, а камо ли ко други. И при свему томе, што су га они сами онако објавили, ја до данас још никоме другоме од њега копије нисам дао, осим онога, коме су ме *они натерали* да је дам. Било је људи, који су ми лане у Новом Саду, и то у онаким опстојателствима, кад за цели мој пут оданде до Беча нисам имао више од шест цванцика, давали сто сребрних форинти за копију онога писма и за право да га могу штампати, па сам ја волео продавати женске аљине и моје најпотребније и најмилије ствари, него то учинити. И данас да ја оно писмо с *коментаром* наштампам и Српски и Немачки, добио би сам најмање сто дуката, и од данашњи читатеља имао би сам већу чест, него за све моје остале књижевне послове; но знајући ја, да би сам тим увредио Њиову Светлост, које пишући оно писмо нисам желео (нити сад желим), не може ме на то нити ко наговорити нити моје сиромаштво навратити, већ ако да ме *они натерају*. А они ме могу натерати онаким боцкањем и подбадањем, као што је оно у Давидовићеву овогодишњем Забавнику, и као оно, што је летос било у општим новинама и т. д. Ко год Њиову Светлост на онаке (Њиовоме високом чину и достојинству са свим не-

приличне) беспослице наговара, или ји својевољно одобрава, онај ради, да би писмо моје видео наштампано. Може бити, да ме је одавде и денунцирао један назови-пријак (и мој и Њиов) који ме је, дошавши да ми јави за оно у општим новинама, наговарао, да писмо за оправдање своје штампам. Ако Њиова Светлост желе управо знати, шта ја мислим, Они би најбоље учинили, да се окане оваки шпијунчића, него мене опет да приме у своју милост, и да ми допусте, да Им барем сваке године по једно писмо напишем, онако, као што мислим: па шта Им се допадне нека приме, а шта Им се недопадне, нека ми одбију на лудост. А ја сам с оним писмом показао пробу, да би сам Ји верно у том послужио. Тако би Они дознали не само што мислим ја, него би по моме мњенију могли закључити, шта и други људи, и онамо и амо, мисле. Ја мислим, да би сам тим заслужио, да ми целу моју бившу президентску плату даду у пензију.

Мило ми је, што ће Паја Јовановић постати Митрополит, јер мислим, да је он један од најпоштенији и најспособнији људи, који су одовуд онамо отишли.

Молим вас, да приложено овде објављеније пошаљете с вашом препоруком у Панчево. Ако имате коју пословицу, за коју мислите, да је ја немам, пошљите ми је у писму.

Шта велите за моју Даницу за 1834? Ја *поче* кавгу с Матичарима. Сад од њи зависи, како ће се продужити. Ја сам готов, само ако ме *натерају*.

Поздрављајући вас, с истиним почитанијем остајем

У Бечу 20. Окт. 833.

Ваш истини почитатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn Johan v. Steits
Doctor der Medicin
in Semlin.
per Ofen
und Peterwardein.

[Вуков оригинал и концепат у арх. С. К. Академије бр. 4146]

13.

У Земуну 11-а 9-вра п. р. 833.

Високоучени Господине,
предраги пријатељу!

Ваше сам писмо од 20-а п. м. ово дана примио. — Оно, што ми онако основно и озбиљски у том писму јављате, не само што сам добро разумео, но јако сам још и осетио. Све је онако, као што мислите и велите; али је свет наопак и чудан, да он другојачије немисли и неће. — Прек'јуче сам био у Београду код Г-дра Ефрема. Њему сам мисли ваше јавио: он нема ништа против њи. Али је Старац још свеједнако онај исти, као што га знате; како се дакле можемо надати, да ће *он* нас послушати? Нек он иде своим путем а ми ћемо нашим: срећно само нек му све, што чини и што је рад учинити, буде! Он неће ни у чему да є прут, но све раст и голем грм, па чинио свет и говорио, што му год драго њему је то све једно. — Ја ћу гледати, ако само прилика каква буде, да и Он ваше оно писмо разуме.

Паја Јовановић, кои се сад *Петар* зове, биће Митрополит. Проте су већ добиле заповест, да за њега, као за Митрополита, димницу купе. О скупштини, веле, да ће га замитрополити. О њему и ја мислим тако, као ви; но мислим, да се ви од њега већим добрима надате, него ја. Видићемо.

Вашу *Даницу* још нисам добио; но једва чекам, да је добијем. Ваља нам се мало почупати, с родољубцима.

Давидовић издаје нови *Забавник*, и чујем, да ће скоро почети, и *новине* издавати. Срећно да Богда, ал' не веруем.

Будберг ние страшан био Г-у, као што се казивало. Још ми се чини, да ће му и он у неким стварма помоћи. Коме Бог, оном и сви светци.

Лазо Зубан није умро. Шта би учено друштво у Србии без њега? Он је онде један од *најтврђи* чланова народни Просветитеља! Нека ми га Бог дуго потржи [!]; *мекоусти* ни су за сад за њи.

О *Зорићу* ништа још не знам. Нема га још нигди. Чујем да је уговоре чинио; а ви знате, како се они примају, кои дворове своје судбине и надежде живота ни су ради на песку, но на тврдој земљи — у служби оној — зидати.

Амиџа ће ваљда бити директор и над Гимназиумом Српским. Кажу ми, да ће скоро и велика (кха кха) школа из Београда у Крагуевац се селити, и ту у Гимназиум се преобразити. И Теодоровић ће онамо, још са 4 учитеља, кои ће скоро онамо прелазити, да у колеби мудрости професори буду. — Кажу ми, да зову Професора Живановића за воспитатеља Бегова.

Султан није ратификирао, као што чујем, 50.000 ♯; но оће, да му се у грошевима плаћа; да и трубут расте и пада, као и грошеви: за сад је то боље, а за после, како буде.

Јако говоре, да је Господар наумио у Смедереву своју резиденцију начинити. Па зар то није управ крагујевачки?

Мило ми је што вам се онако Владика Црногорски допао. Јесте ли га мало бечки почастили?

Ново за сад нема ништа. —

Љубезно и учтиво поздравите Г-дина Копитара, и ваше драге домаће. Поздравља вас и Г-д Игња и Васа љубезно. А вас љуби и поштује

ваш пријатељ
Док. Ј. Стеић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn *Wuk Stef. Karagich*
mit Briefen d. H. v. Kopitar Custos
an der K. K. Hofbibliothek
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 8./20. Дек. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4147]

14.

Високопочитаеми Господине пријателю!

Ово вам сад пишем, само да јавам[!] тврдо, да је Српски народ, а и његов Господар, већ једанпут све оно доживио и добио, што је год желио и тражио. Пре неколико дана дошо је Татарин Инџе из Цариграда, и донео Ферман, и, као што чуем, и карту, самим Султаном подписану, коима се сва Србии, Трактатима обречена, права потврђују и дају. Г. К. Милош особито је задовољан, што овај најважнии Ферман ние послат

био, као обично, Паши, но управо њему; Паша га је само у копии добио. Ово знам из извора све, и мож'те се ослонити на тврду истину догађаја. Да су тамо торжествено славили и — пуцали из пушака и топова, и сами можете знати. За Бумрук Београдски, ако сте што ради знати, он припада Српском правительству: Београд до палисада остае Турски; зликовци Турски морају одлазити: остали остају, опет до прве прилике; остало је, као што знате. Ово дана ваљда ће и Депутирци и Митрополит Петар из Цариграда у отечество доћи. Еле све је добро, само да се оће и коешта старинско у земљи на другу страну окренути. — Жао ми је, што сте Г. Владисављевића онако уплашили, те је сасвим мојој жељи наопако морао поступати: изгубљено се не повраћа. Куртала! — Како сте ми? Пишите ми? Поздрављајући вас љубезно јесам

[поштански жиг: Wien 23. Dec.]

ваш искрени почит. и пр.
Доктор, Ј. Стеић.

[Споља:] S-r Hochwohlgeboren
Herrn Wuk Stef. *Karagich*
Doctor der Philosophie
in *Wien.*
Am Platzl gegen den Mechistaristen.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4148]

15.

У Земуну 10. Февр. п. р. 1834.

Благородни и високопочитаеми
Господине пријатељу!

Ваљало ми је, одавно вам што писати; које од посла, које од лењости, једва сад улучи прилику, да вам ово писмо напишем. Отоич сам прочитао писмо, које је г. Васа данас од вас примио. Довољно вам описати не могу, колико ми је мило, што је ваш Сава у Петербург на ону науку отишао, од које ће временом и части и леба доста имати; фала добром Цару, кои вам је ту лепу милост учинио! Ја драгом Сави

желим само здравља доброга и дуговечнога; остало ће његова бистра глава и његови старији и учитељи учинити. Он ће бити срећан; ал' зло по нама, кад још и у ова времена по туђим царствама морамо отечества и помоћи тражити.

Новине ћемо добивати, надам се: стараћемо се, да ји имамо. Што ми се на њима и у њима допада, само је њино име и приличан типографически посо. Ако је што баба — смиљански, то је језпк и стил у њима. Докле ће нас обскуранти мучити, и бабе Смиљане од уди послова нашег књижества тако гнусно одвраћати! Народне новине, па тако јадне, неправилне и нагрђене! Какво се семе њима сеје по народу, а особито на младој њиви душе и ума будући Српски књижевника! Преко миле зоре, која се у ово неколико последњи година трудом неки паметнији Срба мало указала, ове новине опет мутне облаке литерарне сметње и глупости навлаче, које се с ње за дуго неће моћи скинути и растерати. Јадни ми, докле ћемо све тако. Опростите ми, што вам овако жалостно гатам: абдеритство оће већ да ме смете и пољути. — Па како се ствари и предмети у С. Новинама излажу! Свуда се труде и тресу планине, и рађају — мишеве. Свуда је светла туга и пиштета. Свуда се млого обриче, а мало чини. Свуда се старо стање на мене печи, и каже ми, да никаквој паметној и срећној новости још задуго неће места уступити. Какви изглед! —

Што велите, истина је; Ришћанлук чапкуни. Ни у длаку још другојачије ни је, него што је било пре. Мени ни је познато ништа, што би ми показало, да је што боље или другојачие. Обриче се свашта. и — при том и остаје. Јовановић в Митрополит, то је све. Ово дана биће скупштина у Крагуевцу: ту ће се Господару дати она сабља из народне благодарности, а шта ће он народу дати, видећемо; кажу *законе*, али сам ја већ постао неверни Тома, па док не видим, нећу да верујем. — Прекјуче су овде онамо четири литератора прешли, с великим мислима и надеждама, но ја мислим, да буду писари ил' учитељи: могу се међу тим и преварити. Од њи је један Професор Живановић, други некакви Марковић Земунац, трећи Чикош, последњи Гавриловић. Срећу од Бога само, од људи знам, како ће им бити. — Новине сте читали; што је политически ново, знате и сами. — Да су какве нове и важне књиге у Ришћанлуку изишле, ни је ми познато. Овогодишњи Забавник је као и лански. — Некакав пришелац из Турске Грк, по имену *Г'ерман*, узима другу кћер Г-дра Ефрема, Симку,

човек никакав и ништа. Ето ти још једне крагуевачке спрдње: шта ћеш им? Скоро ће бити и свадба: каква ће лепа скандалозна кроника домаћи дјела ришћански светлости и Сијателства бити! —

Мени је овде лепо и добро: боље не тражим. Никад ти више ја Србије видети нећу, наравно као Ећим-баша као што ви велите. Нек буду срећни они онде, а мени како Бог да. —

Посла имам довољно, а раштркана ми је памет; зато вам врло редко и помало могу што писати: споро расте мој рукопис.

Јесте ли читали 29. част Schützа Географіе, о Србији и о Србима. Читајте; вредно је.

Пишите ми скоро, молим. Поздравите ми љубезно Г-дина Копитара, а вас љубећи, есам ваш

истини почитатељ и брат
Доктор, Ј. Стеић.

Љубезни пријатељу!

Кад је Г-дин Стејић све написао, што има, то мени за данас друго не остаје само поздравити вас љубезно

ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
in der Josephstadt in der
Piaristen Gasse № 126.
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 13./25. Февр. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4149]

16.

У Земуну 3-а Март. п. Р. 1834.

Високоучени Господине,
предраги пријатељу!

Ваше писмо од 25. пр. мес. сам примио, на кое вам ево одма и одговарам. Баш кад сам се спремао, да идем у Београд

на свадбу, а ваше ми писмо у руке дође, зато вам сад и пишем одма, да вам, по жељи вашој, коју реч о тој свадби јавим. Јуче су се обадве Г. Јефремове кћери венчале. Јесу ли изборoм њини мужева задовољне, или не, то пресудити не могу. Само вам то казати знам, да су обе младе не само невеселе, но и тако слабе и болестне, да сам ии ја једва мого познати. Старија данас прелази на ову страну, и то више у докторску (моју) куру, него у домаћу какву радост. Њини старији, као што ми се чини, више су себе саме удавали, него своје кћери. Нек је и том ришћанска работа. Господар је слаб, Госпођа је код њега у Крагујевцу; зато ни она није на свадби била; ни је ту ни Господара Јована, ни његове фамилије било. Само један Г. Милан колико се на весељу нашао, с Алексом Симићем, као с Германовим кумом, и Капетаном Вулом. Који је власт и ту имао, као и у сваму, постарао се, да и свадба ова испадне толико незнатна и — невесела, колико је само могућно било. Ја сам био весео, јер сам шампања пио; осим тога и сам сам желио, да је све другчије било.

У рукама су ми новине и Н. 7. Абдеритисмус и неоснованост и у њима дише. О скупштини има'ћете шта читати, и можете из описања њеног видити, како људи *„ништа“* млогоречиво и помпосно описати уму. Скупштина је чула, шта је Србија до сад добила, па се с тим разишла, с надеждом, да ће се за народ некад нешто чинити, али и с неким уверењем, да ће по свој прилици још задуго све по старом остати. Ришћанлук чапкуни и — чапкуниће још, колико никаквом патріоту неће моћи мило бити. То је моје пророштво.

Јуче сам се на свадби задуго с новим Митрополитом, Петром, разговарао. Њему сам млого о вами говорио; особито сам му дао јасно разумети, да сте ради, као прави Србин и искрени народољубац, опет у милост Њиове Светлости доћи. Казао сам му, да сте ви с сваким вашим актом, само добро Господарево и народно 'тели подићи и утврдити, а да вам нигда на памети није било Старијега и свог Добротвора вређати. Ја сам га молио, да вас опет Светлости препоручи, и на сваки начин у Њену милост доведе. Он ми се заверио, да ће то учинити. Види'ћу, шта сам моим према вами пријатељству учипио.

За Туцаковића ни сам још ништа разабрао. — Она деца јесу у Руссију оправљена, но више на воспитање милитарно, него на цивилно, да буду солдати, а не какви философи. А

ни је њи ни 50 — но 20, колико ми је о њима казано. Деца су које чија, по именцу још не знам.

Ја сам здрав, и седим у вашем квартиру, у поп Костиној кући, још од јесенас.

Пишите ми скоро опет, и поздравите лепо нашег Г. Копитара увераваући га моим к њему особитом почитању.

Поздрављајући и вас и вашу милу фамилију, остајем

ваш истини пријатељ
Доктор, Ј. Стеић.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 24. Априла 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4150]

17.

У Земуну 12-а/24. Апр. 1834.

Любезни Господине,
драгій пріателю!

Чини ми се, да самь вамъ на едно ваше писмо дужанъ одговорити. Но и да ни самь, садъ ми се прилика десила, да вамъ могу, што особито явити. По свой прилицы и вы іошъ све еднако желите чути, шта се у нашем Ришћанлуку ради и догађа. Одъ како вамъ ни самь писао, млого се коешта збило — именомь важно, а у ствари никадъ ништа. Чули сте, како су Ерцеговски, Босански и Арнаутски Турци на Србску границу ударили, и како се другіи данъ опетъ миръ — са суседнимъ власт — мал' не реко властима — бескућаницима и айдуцима везао. Трудила су се брда, родио се мишъ. — Господаръ Ефремъ ни е више Губернаторъ, но приватанъ човекъ: али е на место нѣгове власти Чича Јокса великій Сердаръ и одъ Београдске и од Пожаревачке и іошъ одъ више наиа. Таковый е великій Сердаръ и капетанъ Вуле, и Милета и Ћоса, кои съ Господаромъ Јованомъ старешине у целой Србіи, коя имъ е еднако поделѣна, саставляю. — Садъ се ради за Ђурђевску скупштину живо; но, чини ми се — неће се урадити,

што бы требало. — Пре неколико дана пише ми Нь. Светлость изъ Пожаревца, да се одважим єдномъ, па, ако не за дулѣ време, а оно баремъ за неколико дана, да прећемъ на ону страну, и да му одемъ у Пожаревацъ, гди ме у своіой слабости и болести као доктора, кои га найболѣ познае, потребуе. Колико ми є тай позивъ чудноватъ, толико ми є и мио морао быти. Но зато опетъ знаюћи, да Господаръ не лежи опасно и да бы ово, што самъ у Земуну задобіо, сасвимъ опетъ изгубіо, кадъ бы се одавде на дуже време удаліо, одбіо самъ тай позивъ, и писмено самъ мое мисли о стаю здравля или болести, заиста ако не паметно, а оно искрено и учтиво, Господару и Нѣговымъ доктorима предложіо. Но люди су мене, а не мое писмо тели видити; зато су се расрдили, и одговори ми — амиціиски, или ришћанлучки, или по познатомъ вамъ начину спрднѣ и крайне будалаштине. Господаръ ми пише лепо, но изъ сваке врсте вири налюћено срце и незадовольство; али великаши, Срдари и Міністри, одговараю ми, наравно по высокомъ налогу, на єдномъ табаку, кои є савъ скоро пунъ спрднѣ и обычне ньине глупе и бесвкусне шале. Кадъ ми ништа не могу учинити, или преволети, да имъ прећемъ, а они су узели, да ме на овай подлій и будаластій начинъ расрде. Но я іи презиремъ — па найвыше збогъ такове ньине дечкѐ и за высоко ньино станѣ сасвимъ непристойне према нама освете. Я ћу се старати, да имъ одговоримъ, но съ одговоромъ да имъ 'еллебора, чемерике, пошлѣмъ, да се и они одъ мене, као стари Абдерити одъ деда нашега Иппократа, лече; єръ и они мозгомъ болюю [!]. Каза' ћу имъ, да мое писмо чуваю у своіой архіви, нека зна потомство, одъ какве су болести Српски великаши у 19 веку мучни и слаби были. — Господаръ є Ефремъ ово дана врло болестанъ быо; я самъ му свакій данъ прелазио; садъ є млого болѣ. —

И я ћу се тражити, не бы ли ми службу овдашнѣга контумацкогъ доктора дали. Но безъ пріятеля нема нигди ништа. Молимъ дакле и васъ, ако бы како до Г-дина Фелдмаршаллайнанта, Хофскригсрата Мияйловића дошли, да и вы имате доброту, и кодъ нѣга за мене кою повольну и нужну речь рећи: єръ и онъ може доста учинити и у овой єтвари. Препоручите ме дакле добро, ако можете; а я ћу вамъ умети благодаранъ быти. Не бы што кодъ важни люди и Гд. Копитаръ учинити? упитайте се приликом, па га у мое име замолите, да нам и онъ кодъ какви свои пріятеля од братске помоћи буде.

За садъ доста; другій путъ опетъ нешто: но пишите ми одма, да знамъ, есте ли живи и шта радите. Съ Богомъ

вашъ искрени братъ и почит.
Доктор, Јов. Стеићъ.

[Споља:] Herrn
Wuk Stephanovits Karagich
in der Piaristengasse № 126, rükwärts
in 1. Stock in der Josephstadt
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 24. Април. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4151]

18.

У Земуну 29-а Мая 834.

Любезный Господине,
высокопочитаемый пріятелю!

Господаръ Милошъ е био десетъ дана у Топчидеру; ютросъ е отишо у Пожаревацъ. И я самъ двапута био кодъ нѣга; у Београду єданпутъ, другій путъ у Топчидеру. Позвао ме лепо, а милостиво ме дочекао: оно писмо као да ни е било ни писано; іошъ е желіо, да на нѣга одговоримъ, како ми драго. — У Београду были су самномъ око Господара у Канцеларій Г. Лаза Теодоровићъ, Давидовићъ. Прота Мата и Протићъ, одъ кеи е првый Министеръ Юстица и Култуса, другій Попечитель иностранны дѣла. а четвртій іошъ засадъ членъ великога суда. Водећи различный разговоръ, моимъ малимъ околишенѣмъ, дође речь и на васъ. Господаръ ме запита: „шта радите и како вамъ е?“ Я му одговоримъ онако, као што самъ мисліо, да ћу васъ моћи препоручити и опетъ у шта треба увести. А онъ ми рече: „Я знамъ да свакій човекъ има слабости, па да лако може поклизнути и погрешити, и кадъ бы на свакога злу волю имао, кои погреши, небы нигда никогъ око себе имао. Ономъ бы се чудіо, кои не бы никако погрешіо; єръ сви грешимо и грешити морамо“. Пошто се мало разговоромъ іошъ коекаквимъ и о вама и о нама изредимо, найпосле Господаръ каза: „е па сутра нека ми дође, я ћу га добро примити, као и тебе!“ Прота Мата и Лаза Тодоровићъ лепо су се узъ мене васъ примали: фала имъ. У Топчидеру

е Господаръ за васъ више пута заиста милостивно запиткивао. — Ово вамъ являмъ, што мислимъ да ће вамъ мило быти: ер ћете се тимъ наново уверити, да Господаръ ни е срећомъ злопамтило, и да самъ вамъ и я пріятель, кои самъ себе заборавіо, само да васъ съ онимъ помиримъ, чия е милость на свакій начинъ *за насъ* мила и добра, а немилость, ако не свагда зла, а оно заиста увек неповольна. Садъ чин'те шта вамъ драго: по момъ мнѣнію, или пишите што управо Господару, и опетъ га за опроштенѣ молите, или ако бы вамъ могућно буде, кадъ чуете, да ће опегъ у Топчидеру быти, доћите сами овамо до Земуна: оно вамъ е, знамъ, лакше учинити. — — У Сава-мали онамо натрагъ подъ брдомъ градиће се Господарски дворови, са осталимъ зданіяма за правительство нуждна; садъ е самъ поставіо темель найпре за Сенатъ и за касарне. Што Му драго; но мени се чини, да ту за то ни е найболѣ место. — О Спасову-дне быће маня Скупштина, а о Преображенію она велика, на коіой ће се и Сербіа преобразити, министерствама, законима и осталимъ земальскимъ потребама: тако се вели. — Зорићъ се вратіо натрагъ, и садъ е опетъ кодъ Бегова воспитатель. — — Молимъ немойте ме заборавити, но гледайте, те ме опетъ кодь Господина Ген. Міх., што болѣ можете, препоручуйте: я ћу вамъ благодаранъ быти.

Поздравите ми лепо Гд. Копитара, и остайте съ Богомъ.

Вашъ искреный пріятель
Докт. Јов. Стеић.

П. П. Стева Філиповићъ е прешо на ону страну, и посто Секретаромъ Міністерства Култуса, и Груевићъ онде, членъ у Београдскомъ суду.

[Споља:] *Semlin.*
Wohlgeboren, Herrn
D-r Wuk Steph. Karagitš
in *Wien.*
in der Reiserstrasse (Josephstadt) № 97.
im Hofe rechts in 1-te Stock.

[Вукова напомена:] одговорено 12./24. Јунија 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4152]

19.

У Бечу 12. Јунија 834.

Благородни и високоучени Господине,
високопочитајеми пријатељу!

Не могу вам казати, колико сте ме обрадовали с писмом вашим од 29. Маија, у коме ми јављате, да су Њиова Светлост онако милостиво за мене питали и говорили. Да ме је то тако обрадовало можете ласно веровати, кад помислите, како сам се ја више од 15 година трудио, да заслужим милост и добру вољу Њиове Светлости, као Господара и управитеља народа и отачанства нашега. Што се мене тиче, ја мислим, да Њиова Светлост у овоме послу ништа за себе славније ни за мене милостивије не би могли учинити, него да ми одреде штогод пензије, па да живим, где ми је воља, и да радим, шта ми драго. Ако сам ја до сад за Њиову Светлост добро мислио и радио, то би ми од Њи била великодушна награда; ако ли сам ја за Њи зло мислио и радио, Они ме за то ничим боље ни благородније не би могли казнити. Онда, макар ја и не отишао никад у Србију, не би се више говорило, да сам из Србије утекао, или да сам истеран из ње и да се више онамо не смем враћати и т. д. Онда непријатељи моји, који се једнако боје, да ја опет не дођем у милост код Њиове Светлости, престали би мало опадати ме; а сад макар ја како добро о Њиовој Светлости мислио и говорио, они све наопако окрећу и разглашују, и све им се верује. — Ако ли ја још нисам тако срећан, да ми Њиова Светлост ту милост покажу, мени је и то врло мило, што Они тако милостиво за мене питају и лепо о мени говоре.

Ако се прилика догоди, молим вас, да ове моје препокорне и искрене мисли проведете до знања Њиове Светлости. За које вас молећи, с истиним почитанијем остајем

ваш истини почитатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn *Johann v. Steits*
D-r der Medicin
per Ofen in *Semlin.*
Petervardein.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4153]

20.

На Цетињу усред горе Црне 28. Окт. 834.

Благородни и високоучени Господине,
Предраги пријатељу!

Ја сам у Тријесту дочекао ваш одговор Г. Фрушићу на писмо, које сам вам оданде писао. По том сам, слушајући по приморју, како народ наш говори, и гледајући како живи, преко Дубровника и Котора дошао овђе, ђе ме је овдашњи *владика и Господар* примио, како се најбоље може. Будући да је овуда снијег почео ићи још прије двадесет дана, а ја сам рад овуда још којешта чути и видјети, тако сам наумио овђе и зимовати. Да ништа више за Српску Граматику и за рјечник ново не нађем, осим овога, што сам досад нашао, опет се не кајем, што сам овако дални и трудни пут учинио. Ако би ишта радост моју умножити могло, то би било, кад би сам могао казати, да овуда путујем о трошку Њиове Свјетлости, Господара од Србије, као што сам се 1823—1824 године по Германији фалио. — Овђе има и *мала* типографијца, но још није тако уређена, да се у њој велика књига штампати може. Из приложени овђе на листу стихова видићете, како овдашњи Господар пјесме пише (да би сте ове стихове управо разумјели, ваља да вам кажем, да је *Конте Јосиф Србин закона Римскога* — Шокац). Још прољетос штампана је овђе мала књижица стихова његови, под именом *Пустињак Цетињски*, коју би вриједно било да читате, ако је већ нијесте и читали.

Осим овога, што сам рекао, особито вам ново ово имам јавити. Сад уочи Лучина дне, кад се наврше четири године, како је прећашњи владика овдашњи умръо, отворе му гробницу (која је, велика будући, у тијесној цркви млого мјеста заузимала), да пренесу кости на друго мјесто; но на чудо и на особиту радост, мјесто костију, нађу му *цијело тијело свето!* Сад народ, како из Црне горе и из Брда, тако и из (Австријскога) приморја врви овђе једнако, те цјелује *светога владику Петра* (који је и за живота овуда за свеца држат). Овај је догађај за мене, какогођ да сам га наручио; јер ћу овом приликом видјети овђе све знатније људе од Црне горе и од Брда и од приморја.

Молим вас, да ми на ово писмо *одма* одговорите, и да ми јавите од Србије ново што више можете, јер овђе ништа о њој управо не чујемо. Јели истина да су Срби узели Соко, и како је то било? Шта ради Симо Милутиновић? (Овђе из Мораче дођоше гласови да је у *гвожђу!*). Шта би од велике скупштине? И остало све, што је ново, јавите ми, макар и дуплу пошту за писмо платио (као што ћете и ви за ово платити). А и од вас и од остали пријатеља јавите ми што ново, као н. п. Јесте ли контумацки доктор? Јесте ли се оженили? Који су у Сријему нови архимандрити постали? и т. д. Збиља! Јависте ли ви Њ. Свјетлости оно, што сам вам из Беча писао? И какав одговор би? Кад ми успишете, додајте на атресу: Mit Briefen des Herrn Elias Lumbardich in *Cattaro* (per Zara). Поздравите ми љубезно Г. Г. Васу и Игњу Васиљевића и њиове домаће (Игњи сам писао из Тријеста по учитељу Владисављевићу, ваља да је долазно ту). Поздравите ми и Г. Г. Директора Контумацког, доктора Миназа, Тошу Баића, Шпирте, Кираце, Лацка (обадва), проту Лазара, попа Живановића, и нашега Јована Ковача.

Љубећи вас у мислима и искрено почитујући остајем

ваш истини пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4154]

21.

У Земуну 4-тога Марта 1835.

Благородный и высокоученый Господине,
милый пріятелю!

Едва и вашега драгогъ писма єданпутъ! Вы као да само онда радо своимъ пріятельима пишете, кадъ сте што ново од ньи ради чути. Но добро те се и такомъ приликомъ ньи сећате. —

Мило ми є, што се онолико за нашъ єзыкъ и у онымъ краевыма трудите: радите, и надайте се нашой благодарности.

Садъ вамъ само накратко являмъ, што желите о Србскимъ догађаима на оной страни чути. — Миланъ-Бегъ є око Ни-

коля-дне тешко бно болестанъ. Најпосле и мене онамо у помоћ позову, и я имъ одемъ, наравно изъ више узрока. О Божићу самъ се изъ Пожаревца натрагъ овамо вратіо. Докъ самъ онде бно, нешто самъ мало дочуо, нешто и самъ спазіо, што ми є показивало, да ће трудно време скоро важне ствари за Србію родити. Я самъ мою сумню нашимъ некимъ пріятельима одкріо бно: „добра, браћо, быти неће“. Я самъ се мало преваріо; єръ се добро, а не зло, збыло. Лицемъ на Јовань-данъ чуемъ одъ єдногъ нашегъ најболѣгъ Пріятеля, да є у Србіи буна: ето ти неволѣ, помислимъ, чега самъ се бояо, ни самъ се убояо! Гласови су се одма разносили свакояки, прави и лажни, као свакомъ таковомъ приликомъ. По ономъ, што самъ поуздано мого дознати, и по новинама Србскимъ, кое самъ читао, ово вамъ као истинито явити могу.

Князъ є Божићовао у Пожаревцу; сви нѣгови надворни заишту допуштенѣ, да иду своимъ кућама, празнике светковати; тако остане самъ ту у Пожаревцу. *Сви* су чиновницы у договору были, и сви су скоро садъ радили, да съ народомъ оно учине, што се ямачнѣ и догодило. Старешине одъ великогъ Суда сви оду у своя окружія, да народъ спреме и — да га дигну. Најважніи бно є *Милета Радойковићъ*, кои є су неколико иляда оружаны на Крстовъ-данъ у *Крагуевцу* осануо. Узъ нѣгове люде скупило се и изъ другы краева землѣ, за два за три дана више одъ десетъ иляда: лепа войска, да моли и — да імпоніра. Старешине и тай скуплѣни народъ ту се договоре, да ишту молебно одъ Господара све оно, што имъ є толико пута обећао бно, и што є већъ єданпутъ време, да имъ се да. Ако молба не помогне, а оно, што Богъ, да учине, и друго нешто. Князъ видећи све чиновнике и савъ скоро народъ на єдной страни, а Себе сама на другой, осети, да лепимъ путемъ више може учинити, него другимъ каквимъ незгодніимъ. Пошто имъ по своимъ брату, Господару Єфрему, обрече, све дати, што є нуждно и право, и самъ после неколико дана отиде къ народу у Крагуеваць. Ту га сви лепо и покорно дочекаю, и пріиме одъ нѣга отеческо увереніе, да ће, што желе, све подпуно одъ Нѣга добити. Велика се дакле скупштина на Сретеніе отворила, одъ Самога Княза съ єднымъ Словомъ, съ коимъ се *нова епока* у Історіи Србскога народа започинѣ. У томъ слову каже Господаръ, да Србіи дае 1-о Уставъ Србскій и 2-о Законе за народъ и за свакогъ како грађанске, тако и кривичне, а съ тымъ и олакшанѣ велико у

свему. По *Уставу* свакій є Србинъ слободанъ и безопасанъ како съ животомъ тако и съ иманѣмъ; сви, како Князъ тако и сви остали, одъ нѣга па до просіяка, подпадаю подъ законъ, и нико ништа самовластно не може више радити. Князъ има свой Кабинетъ, и узъ себе и Міністерство, съ коимъ ће све радити, подъ овымъ є Државный Совѣтъ, а после великій Судъ и остали Магістрати. Што се олакшаня тиче за народъ, то є заиста найвеће у Србіи: Србинъ, као пореска глава, плаћа' ће 6 талира на целу годину, и basta: више нема ни арача, ни димнице, ни чибука, ни котарине, ни женитбине, чусте ли! ни кулука ни десетка! Може ли му болѣ іошъ быти? камо тога іошъ гди у Европи? — Другій данъ се и Князъ торжествено заклео, да ће по томъ уставу и по тымъ законима съ народомъ управляти, а и народъ се такођеръ заклео, све то као свето писмо држати и бранити: лепо є, Господине, све то у Новинама читати; ніе лепо, него єдинствено и прекрасно. — Трећій данъ є народъ лепо своме Князу на толикомъ добру и дару благодаріо; съ великомъ церемоніомъ дао му є красна уздарія: леба и соли, чашу „спасенія“ одъ злата пребогату (одъ 3000 талира), и скупоцену ону саблю (одъ 10.000 талира). Да вамъ є читати оно народнѣ благодарствено писмо! Но быће и томе време. — Тако се та революціа безъ капи крви, на Срећу Княза и на велико добро народа, свршила: кои є народъ таково што іошъ до данасъ учиніо! Ніе ли вамъ мило, што сте Србинъ, и то топрвъ данасъ? Слава є ту велика, єръ братска крвь ніе за право и истину проливена, а особито, што є народъ честь свога Господара чувао и сачувао. То є простъ Србинъ учиніо, да застиди млоге друге народе, кои су га дивлякомъ називали: шта су наше науке учиниле!

Милета Радойковићъ правый є Лафаетъ Србскій, и онъ є садъ Міністеръ воены дѣла; *Алекса Симићъ* є Попечитель Фінанціе; *Лаза Теодоровићъ* правосудія і *Давідовићъ* внутрены и просвештенія, а *Аврамъ Петроніевићъ* иностраны.

Бата Милойко быо є зло предусретанъ од скуплѣногъ народа: шкода, што ніе чистый патріотісмусъ показао.

Докъ Господаръ свою заклетву буде држао, дотле нигди неће моћи болѣ быти, него у Србіи. Богъ ће дати, те ће добро быти, да не тражи сирома народъ свако свое добро све єднако съ крвлю и съ силомъ! За садъ є у Сербіи све лепо и мирно, и надамо се, да ће одъ садъ све и болѣ быти.

Шта ѳ Господаръ, кои се садъ „Высочество“ тітулира, о вама и о вашемъ писму мыслио, то не знамъ; али се надамъ, да садъ о вама добро мысли, а зашто и небы?

Я самъ у кући Баићевой быо, кадъ ѳ оно писмо одъ Г-дина вице-Консула Гагића дошло, и добро знамъ, да ѳ одма сутра данъ, кудъ треба, оправлѣно; изгубило се никако ніе. Учтиво ми поздравите Г-дина Сов. Гагића.

Изручуюћи вамъ поздравъ одъ Г-дара Василѣвића а и од нѣговогъ Г-дина брата Игнѣ, остаемъ

вашъ искренный пріятель
Докт. Ј. Стеићъ.

Љубезни пријатељу!

Новине из Србије јесам нашему заједничкоме пријатељу Г-дину Фрушићу у Трст јавио, молећи га, да вам он све саобшти. Не сумњам да то међу тим није учинио. Поздрављам вас љубезно

ваш свагдашњи
В. В.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
mit Briefen des H. Elias Lumbardich
Ragusa.

[Вукова напомена:] одговорено 22. Марта 835. из Дубровника.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4155; штампано у „Јавору“ 1877, стр. 345.]

22.

У Земуну 30. Јулія, 1835.

Высокоученый и предрагій пріятелю!

Ваше самъ мило писмо юче пріимio. Право ми пребацуете, што вамъ на ваша два писма ни самъ одговоріо. Кадъ ми ѳ валяло одговорити, быо самъ у чудномъ станю, а доциіе ни самъ знао, гди сте, и дакле кудъ да вамъ писма оправимъ. После онога зимушнѣгъ догађая у Сербіи, было ѳ готово, да и я страдамъ: зашто и како? овде место ни ѳ, да вамъ опи-

шемъ. Накратко само да вамъ кажемъ: я самъ као опасанъ човекъ сматранъ и туженъ био! И то є главанъ узрокъ био, што вамъ ни самъ онда писао.

Радуемъ се, што сте онолико благо за наш єзыкъ онуда покупили. Радите само, а мы ћемо вамъ благодарни быти. Єдва чекамъ, да ми єдномъ пространіе явите, шта сте скупили и урадили; као ваш пріятель, мого бы се мало и напредъ радовати, а не онда, кадъ и савъ светъ.

Мыслили смо да ће Господаръ юче у Цариградъ поћи; но ено Нѣга іошъ кодъ куће свое. Вальда ће се ово дана кренути. Мож'да зато іошъ ни є пошо, што є садъ кодъ Нѣга єданъ великій Рускіи човекъ, Р. Рикманнъ, кои є, као што чуемъ, съ важнымъ стварма у Сербію дошо. Ако онъ у име нѣговога Цара што добро не учини, али по ришћанлуку одъ свега онога, што се ово последнѣ време чинило, нема ништа. — За вашу пенсію не знамъ ништа; вальда се и о ньой, као и о осталымъ стварима, садъ другоячіе мысли. Али є истина, да вамъ дата была; баремъ наштампане новине не могу лагати. Господаръ се не зове *высочество*, као што вы и садъ пишете, но по староме: *светлость*.

Ево намъ и Берманна у Земуну, и онъ є овамо прешо; и то и онъ безъ знања ондешнѣ власти. Садъ є Србска типографіа безъ главе и душе. Све тако, па тако! Због нѣговога преласка и нашь Гд. Ігнья увређенъ є люто одъ оне стране, и то само зато, што є Берманнъ на нѣговомъ чамцу овамо прешо.

Оставимо те и таке ствари: мука ми є о ньима мыслитп!

Юче самъ пріимio єдно писмо из Пеште, у комъ ми єданъ валяный Матичаръ явля, да є Матица одредила 100 ц. ⌗ ономе, кои найболю србску Граматіку напише. Вы сте међу оныма, кои ће о ньой, кадъ готова буде, судити. Али би я найволіо, да є вы сами и напишете, па да и те новце и лепу славу заслужите. Само бы я, съ мое стране, желіо, да буде наша Грамматіка по образу Сремскога говора, и старомъ, ако ће и неваляломъ, офтографіомъ, написана. Мож'да у томъ немамъ нимало право, али ћу приликомъ обширно явити, зашто тако мыслимъ и желимъ.

Шатъ и я мое неке сытнице ово дана свршимъ, и за штампу спремимъ. Иште ми Матица рукописъ; шта вы велите?

Осымъ нашы Г. Г. Ігнѣ и Васе Василѣвића, поздравля васъ и г. Пая Спирта. Г. Тоша Баићъ іошъ є у Бечу, а Го-

споља Перка є у Пожаревцу, оца да испрати. Поздравите ми любезно Господина Д-ра Фрушића и Владисављевића. А васъ любећи, остаемъ

вашъ братскій почитатель
Д-р Стеиħъ.

[Соља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
per Addresse des Herrn Demer Fruschich
Doctor der Medicin
in *Triest.*

[Напомена Вукова:] одговорено 3. Нојемврија по Римск.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4156]

23.

У Земуну $\frac{\text{29-га Авг.}}{\text{11. Септ.}}$ 835.

Высокоучный Господине,
предрагій пріятелю!

У єдномъ вашемъ писму на нашегъ одабраногъ пріателя, Господина Ігнѣ Василѣвића, напоменусте, да ћете и мени скоро писати. До садъ самъ залуду чекао на то ваше обречено ми писмо, и чекао бы іошъ и дулѣ, ништа вамъ непишући, да данасъ нисамъ я найлепшу новину, а Господинъ Ігня за се найвеселій глась, чуо. Познато вамъ е, како є Гд. Ігньи одъ высоке власти оностранске прелазакъ у Београдъ препреченъ быо; стваръ се озбыльскіи, и управо съ єдне стране праведно а съ друге сасвымъ по страсти претресала, а тако за насъ доста дуго и затезала. Но данашня Цариградска пошта, међу остальмъ важнымъ новинама, донела намъ и то, да є Г-дину Ігньи слободно, опетъ као и пре у Београдъ прелазити, и службу свою по обычнымъ дужностима чинити. Ньина Светлост, Гд. Кнезь Меттернихъ особито е писао Господару Князу Милошу за нашега Г. Ігню, као за валяногъ чиновника и у свему невиногъ човека, и на то необично и велико посредствованѣ Господаръ є дао одъ себе писмену речъ, да є съ Нѣгове стране Г. Ігньина стваръ тымъ свршена, да одъ садъ и као и до садъ оно буде и остане, што му неправда и рђавъ єзыкъ злотвора

узети не може. Мы се овде живо радуемо, што се та стварь за нашегъ пріятеля, а у млогомъ сматраню и за насъ тако, лепо свршила. Я самь ускоріо, явити вамъ, да и вы участвуете.

Знамъ да ће вамъ мило быти, чути, како е Господаръ Милошъ у Цариграду дочеканъ. Да су га Паше и везири свуда путемъ на найлепшій начинъ дочекивали и пріимали, то сте, знамъ, све до садъ већь обширно могли разумети. У Цариграду одредіо Му е Царь найлепшій конакъ, за нѣга само богато и лепо намештенъ и накићенъ. Пошто е кодъ свію великаша и посланика свое візите учиніо, есу га и они сви лепо поодили 17-о п. н. о. м. имао е честь, и предъ Цара изићи, кои Га е врло лепо и милостиво дочекао, и обдаріо га е 1. са своимъ портретомъ у драгомъ каменю, кои као какавъ орденъ може посити; 2. съ едномъ сабльомъ, богато діамантыма искићеномъ; 3. съ срваніомъ съ копчомъ одъ скупогъ камена и съ везеномъ якомъ, 4. съ еднымъ атомъ подъ скупоценымъ такумомъ. — У том сви су сложни, да іошъ нико у Цариграду одъ Порте тако лепо и славно ніе досадъ дочеканъ быо, као Господаръ Србскій; свака му се честь и любовь чини, и свакъ живи у Цариграду чуди се и диви той редкости. После авдіенціе дочеканъ е и кодъ Патріаршіе одъ С. Патріарха съ млогимъ владикама и свештеницыма; ту е лепо быо поздравлѣнъ и светымъ миромъ помазанъ. — За све то юче се у Србіи свуда благодареніе Богу парадно чинило. — Г. Капетанъ Јованче самь е прекюче изъ Цариграда у Београдъ дошао, и што вамъ являмъ, у отечество свое донео.

За оне ствари, кое одъ Гда. Ігнѣ зактевате, являмъ вамъ, да ћете іи тешко моћи добити, ако сами овамо нами не доћете: путъ вамъ е садъ кратакъ на дамшифу (либо пароплову). У Србіи се ништа важно ніе штампало, а ни садъ се ништа особыто не штампа. Него доћите намъ вы сами, па ћемо наћи, ако не наштампаны, а оно баремъ устмены стваріи довольно, кое ће вамъ се допасти.

Обявлююћи вамъ срдачный поздравъ и одъ Г-дина Ігнѣ и одъ Г. Васе, кои ми надъ вратомъ стое, любимъ васъ братски и есамь

ваш

искреный братъ и слуга,

Доктор, Ј. Стеићъ.

Љубезни пријатељу!

Мене не остаје више ништа, само вас поздравити, и позвати, да нам скоро дођете, макар на бабиње код

вашег свагдашњег пријатеља
В. Василијевића.

[Споља:] Herrn.
Wuk Stef. Karagich
in der Raiserstresse № 97 Josephstadt
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 3. Нојемвр. по Римск.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4157]

24.

У Земуну 10. Дек. 1835.

Високоученый Господине,
милый и почитаемый пріятељу.

Мыслїо самъ, да вамъ на ваше писмо одъ 3. Ноев. о. г. топрв тамо око Ускрса одговоримъ; тако да вамъ се осветимъ. Богъ зна! могу се ово до Божића још и причестити; зато ми валя, опростити вамъ, што сте онолико према мени немарльиви были. Ево вам дакле мога писма!

Мило ми є што пишете Грамматику; я очекуемъ одъ вашега труда само валяна посла. Дайте намъ *правый* образъ милогъ нашегъ *Србскогъ* єзыка; али, молимъ, узмите мало у размышлѣнѣ и наше време, и стање нашега народа. Недайте гинути вкусноме єзгру маловажни люске ради.

Желите имати оностранске новине и кньиге! Желимъ ій и я имати, али залуду. Мы ій, особито овде у Земуну, ни на кои начинъ неможемо имати; дакле ни вы преко насъ. Ни самомъ Гд. Ігньи не даю, новине држати; онъ ій само у Канцеларіи може читати, и то само службено. Кньига нема никаквы. *Само* ништа издавао ніе. *Тиролъ* є *Донъ Жуана,* некакавъ романъ, дао наштампати. Изишо є и єданъ Календаръ за нову годину. То є, боимъ се, све, што се на оной страни целе ове године наштампало. Я самъ имъ летосъ неке ствари бно послао, да ій наштампао[!]; али є кньижевный судъ нашо,

да ій Српска цензура зато, што су одъ *мене* и *заиста валяне, несме* на светъ издати. — За садъ дакле не надайте се ни Новинама, ни књигама изъ оне стране. Али немойте мислити, да вамъ ій я *нећу* да добавимъ! Я бы доиста *ктео;* или *не могу* и *не смемъ*: то ми веруйте. Но кадъ се другій путъ, мало позније, узмогне; претрпите се іошъ мало.

У Српскимъ Новинама нема ништа више, него што у Обштымъ новинама читате. *Г'осподарь* се срећно натрагъ у свое отечество вратіо; садъ є у Крагуевцу. Слава є на оной страни, какогодъ и радостъ, велика. Премена одъ какве важности у земљи іошъ нема; но биће ій скоро по свой прилици, и то добры и полезны. Я се поуздано надамъ, да ће земальске уредбе за народъ добро испасти.

Я самъ здравъ, и животаримъ како се може моимъ трудомъ и посломъ; али ми є све око мене тесно и мало.

Ако ми успишете, оћу вамъ писати. Любећи васъ и братски поздравляюћи єсамъ

вашъ досаданый почитат.
Д-р Стеић.

[Споља:] Herrn.
Wuk Stef. Keragich
in der Josephstadt am Glacis № 41.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4158]

25.

Высокоученый Господине!
драгій пріятелю!

Зло ти мы изъ обычая излазимо, єданъ другомъ почесће и братски писати. Я самъ на ваше одговоре месецыма чекао; па готово ни ваше чеканѣ на мой одговоръ ніе краће было. Како му драго; ал' ако смо се мало и уленьили, у међусобномъ нашемъ пріятельству оладнити нећемо. — Я самъ и пре знао, да сте *пенсію* од Сербіе добили; али ми є и онда мило было о ньой чути, кадъ сте ми вы писали, и явили, како лепо съ ньомъ и у спомену Господаревомъ стоите. Уживайте є дуго и срећно, и, као што сте є и заслужили, чувено и славно!

— Оне ваше контрафе, гледа'ћу да Вамъ іи приликомъ пошлѣмъ. — Пишете ли што? радите ли о єзику и око грамматіке? Явите ми што о томе, да се одъ све неволѣ каквомъ добру надамъ! —

До месецъ дана найдалѣ, бы'ћу и я съ моимъ рукописомъ за єдну кньигу готовъ. Мећу осталымъ предметима писао самъ и я нешто мало о нашемъ србскомъ єзику и о начину, како намъ валя кньиге писати. Што самъ мого и умео, казао самъ, истина накратко, али, ако се не варамъ, основно и ясно. — — Єданъ ми Матичаръ иште овай рукописъ, да га С. Матица о своимъ трошку наштампа и на светъ изда. Оћу л' га дати? Ако га не будемъ дао, посла'ћу га онамо вама у Бечъ, да га дате кодъ 00. Мехітаріста печатати. Дотле гледайте, да имъ приликомъ у тѵпографію отиѣете, и да се ту упытате, како се и пошто садъ кньиге на Србскомъ єзику кодъ ньіи раде. Одъ овогъ могъ рукописа моћи ће єдна кньига одъ єдно 20 табака изићи. Папиръ мора быти лепъ и посао у свему чистъ. Све, молимъ васъ, добро распытайте, па ми братски явите, и то іошъ, колико ћемо напредъ морати платити? — Гледа ћу ово дана, да добіемъ ону латінску кньигу Г. Копитара. Онъ ће, надамъ се, имати право; али зато не знамъ, оће ли глаголітіческа слова већу важность добыти, него што су до садъ имала, и оће ли се доказати, да су западни свештеницы за Славене одъ важніе древности него они источни. — Мећутымъ свака основана на истини новость лепа є и полезна у кньижеству, особыто у нашемъ славенскомъ. — — У княжеско-србской Тѵпографіи готово се ништа не ради: нешто мало цркѵены кньига, и Видаковићевъ „Усамлѣный юноша“ (!) чуемъ да ће на светъ изићи. Чини ми се, да и Чубро Чойковићъ нешто изъ історіе Србске издае: дай Боже, да буде што валяно!

Садъ є у Крагуевцу велика, као што чуемъ, скупштина; шта ће се на ньой учинити и свршити, іошъ ништа не знам. Одъ издаваня земальскіи закона до садъ нема іошъ ништа; вальда ће одъ садъ што быти. Споро се на свакій начинъ у напредакъ иде. — Г. Ѣока Протићъ, кои є неко време Исправникъ у Београду быо, прешо є на ову страну, и ево га съ фамиліомъ у Земуну. Наша га власть ніе нашла крива. — — Давідовићъ є пенсіонірат и живи у Смедереву. — Бошняцы неће да мирую, и Господаръ є ово дана оправіо нешто вой-

ске и сву његову Гарду онамо на Дрину: „оће л' се побити, ил' ће се смирити", види'ћемо.

Овде в све по старомъ; само васъ сви пріятельи и познаницы, особыто Г. Г. Василѣвићи, Кирица, Спирта, Јованъ Ковачъ, любезно поздравляю. И я любезно поздравлямъ како васъ тако и вашу Госпођу, и Гдина Копитара, и остаемъ

У Земуну 9-ог Маія 1836. п. Р.

вашъ искреный пріятель
Доктор, Ј. Стеић.

П. П. Гдинъ Спиридонъ Јовићъ, Издатель Срб. Зоре, пише ми єдномъ, да ће за идућу годину II. ч. Зоре издати, и томъ ме приликомъ умолява, да му и я какавъ прилогъ за тай нѣговъ посао пошлѣмъ. Ако га гди нађете, поздравите га съ мое стране, и кажите му, да ћу му првомъ приликомъ писати и нешто по закгеваню нѣговомъ зацело послати. Само нек' учи Србски!

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanovits Karagich
in der Josephstadt am Glacis
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 14./26. Маија 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4159]

26.

У Земуну 1-а Августа 1836.

Благородный и любезный пріятелю!

Ево вам одговора на ваше последнѣ драго ми писмо. Да л' ће се у обичай увести ова наша леньость у одговараню нашіи писама? Сачувай Боже! Оклевао самь досадъ, небы л' вамъ какве важне новине явити могао. Тіи овде нема; али вамъ писати морамъ, было, што му годъ драго, само да се не заборавимо. — Изъ писма вашег на нашегъ *драгогъ пріятеля* разумео самь, да сте здрави и да сте сина добили. Нека га Богъ подржи, на дику рода и обрану ваше старости. Полюбите га кои путъ и у име мое. — Збильомъ; за што ми

єданпутъ не явите, како є и шта намъ Савва у Петерсбургу ради? Докле є већ у своимъ наукама дошо и кудъ є пошо. — Я самъ здравъ; али ево холере свуда око' насъ. У Земуну є іошъ врло редка; оће ли насъ далѣ на миру оставити, види 'ћемо. Ко намъ є садъ горій: Богъ, старый онай крвникъ, или зли люди? Поморъ съ єдне стране, а злоба невалялій, маліи и великіи, людіи съ друге стране; живи садъ! — Шта радите, закона вамъ? Камо рода од вашега труда и плода изъ вашега пера? Дакле целе грамматіке неће быти! Єсте чули: све или ништа! Нашто све делова и одломака? Найпосле како знате; дайте само: одъ васъ є све, особито за мене, лепо и красно. — Мало самь се погосподіо, а мало самь и лень, па кућу, кою самь самъ зидао, ни самь ктео самъ и покрити. Вашъ є саветъ быо паметанъ, и ваше 'се пророштво испунило. Вы сте ми писали, да дамъ самь мой рукописъ у Бечу наштампати; то є было паметно; али я самь га дао Матици, и то є было лудо. Вы сте ми казали, да у Матици „нема ни єднога паметногъ и поштеногъ човека“; то є было истинито; али я ни самь ктео сасвимъ веровати, и то є было мало выше, нег' лудо. Я самь лакоумно помысліо, да є дошло време, да могу и опанчари и о стасу човечіемъ колико толико валяно умствовати. Што се садъ лютимъ и у срцу за то гризем, доста ми є мучне награде. Писао самъ Матици, да ми рукопис мой натрагъ врати, ако не ускте, онако свое дужности како према моіой кньизи тако и према мени испунити, као што є право и као што я оћу и закћевамъ. Чисто видимъ и осећамъ, како вамъ є мило, што ми се одъ Матице такова неповольность догодила, па іошъ преко све ваше братске науке. Нека бы! шадъ іой вратимъ заямъ. — Очекуемъ свакій данъ кньигу Гдина Копитара; мило ми є што самъ од васъ дознао, шта є тымъ своимъ кньижевнымъ трудомъ, на дику и славу Славенства, доказао. — Добро сте погодили, што самь о нашой орѳографіи у момъ рукопису казао: управо, као да сте читали. Али шта ћемо, кадъ смо тако несрећни, да се по будалама и ми тобож 'паметніи морамо владати? Велика є наша Абдера, па зато и силна. Вы кажете, да се нигда нисте ни надали, да се ваша орѳографіа *сасвимъ* прими; я велимъ, или сасвимъ или никако! Како є я одобравамъ и за валяну признаемъ, казивао самь, кажемъ и свагда ћу явно казати. — О нашемь єзику ни самь као учитель, но само као дилетантъ говоріо. Добро, ако се што коме допадне; све толико, ако се ништа не одобри. Оно самь на-

кратко и као узгредъ реко, што самъ приликомъ само осећао и мисліо. Види'ћете, и вашъ ће ми судъ наймиліи быти. — У Сербіи ніе се у ово найновіе време ништа одъ какве важности догодило. Установлѣнъ є само Консісторіумъ, и организира се некаква регуларна войска. На што ова? Господаръ є здравъ и земля є мирна.

За садъ доста. Поздравляюћи Гдина Копитара врло учтиво и любезно; єсамъ, као што самъ свагда быо,

вашъ искренный пріятель,
Д-р Јов. Стеиħъ.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanowits Karagich
in der Josephstadt am Glais № 41.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 11./23. Августа.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4160]

27.

Изъ Земуна 22. 7-врія 1836.

Благородни и Высокоученый Господине,
драгій Пріятелю!

Ваше писмо одъ 23-ег пр. м. съ радошћу самъ приміо; ево вамъ садъ и одъ мене єдно. — Одъ Матице ни самъ ни одговора, ни мой рукописъ добіо; али є *Позывъ* на мою кньигу раздатъ, и пренумеранти се купе. Впди'ћемо шта ће далѣ быти.

Жао ми є врло, што сте слаби. Чувайте се, и гледайте, да намъ скоро оздравите. Не бы вамъ се валяло холере боятп; она є гора, како чуемъ, тамо кодъ васъ, него овде око' насъ. Могли бы намъ безопасно доћи, и путъ бы вамъ за цело одъ лепе помоћи быо: я мыслимъ, да бы путованѣ за васъ найболыій лекъ быо. Само не бы вамъ требало другій сметны у путу имати.

Мило ми є, што се вашъ и нашъ Сава добро влада и лепо учи. Поздравите га єдномъ съ мое стране. Я му желимъ свакій добаръ напредакъ у животу и у срећи.

Нашъ Консулъ, Г. Михановићъ топрвъ є 14-а о. на ону страну, у Београдъ, прешо. Петъ неделя дана седіо є овде у

Земуну, све чекаюћи на Г. Княза, докъ у Топчидеръ дође. Господаръ є онамо дошо, и 15-а є Г. Консула лепо и као што валя дочекао и приміо. Консулъ є до садъ весео и задоволянъ; єръ є оно нашо, што є желіо и чему се надао. Али колико самь я Г. Мих. познао, мыслимъ да ће и нѣму кадшто по єданъ коштунявый ора међ' зубе доћи. Докъ се Г. М. овде бавіо, быо мой гостъ свакій боговетный данъ, а и, што се надамъ, добаръ другъ и пріятель.

Овде намъ се Консулъ врло допао. Само бы му я желіо мало выше ладне крви. Г. Хиндоглу є съ ньиме на ону страну отишао; али засадъ само до идућегъ месеца. После є Игньинъ редъ, да се помеша: мы, Г. Игнѣ, пріятельи наодимо, да бы за нѣга болѣ было, да намъ остане овде у Земуну, како є и што є.

Ришћанлукъ є све онако, као што га знате. Ново засадъ нема ништа: све є мирно и по староме. Знате, да се Србска флагга на водама свуда респектира: то є све. Господар є здравъ, и я желимъ, да га Богъ поживи. — Юче є Госпође Княгинѣ свита у Контумацъ ушла; до петъ дана ево и нѣ кодъ насъ у Контумацу, заєдно съ младимъ Кнежевићима. Дотле ће быти съ Господаромъ у Топчидеру и у Београду. Одавде ће ићи да пооди свою кћерь у Мацедоніи. — —

То є све лепо; али садъ 'ћемо, да се мало свадимо! Примилисмо ваше Цетиньске Пословице, и я самь іи све редомъ прочитао. Фала вамъ млога на оноликомъ вашемъ лепомъ труду, и на позору, што у ньима никаквы срамотны или празны нема. Али не фала вама, наравно садъ одъ мене само, на ономъ єзыку и на оной орѳографіи, коіомъ сте у Шиячкомъ (тако сте га сами у єдной Пословицы назвали) єзыку красне наше Пословице писали. Одосте у *Бокезе*, гди сте „до 30.000 душа нашли и гди се у свакомъ месту другчіе говори“ па сте узели „шиячки“ єзыкъ, и начинили га обрасцомъ за насъ, коіи насъ до 2,000.000 има. У чему сте код ньи већу правилность и лепоту у єзыку нашли? Ону вальда у неправилномъ и неетімологіческомъ (то сами кажете у Предговору) писмена х; ову у растезаню просты самогласны писмêна и у млогомъ изговараню *ль, ћ* и *ђ?* Простъ вамъ быо вашъ вкусъ; али мой є заиста другоячіи! И я Србе мало познаемъ, и по ономъ, што самъ у ный нашо, заиста не наодимъ нигди основаногъ повода, онде лепоте и правила тражити, гди є ный найманѣ, и гди є и оно мало народа іошъ на найнижемъ степену културе. Вы сте вальда о другомъ чемъ уверени; али се мени

изъ свега чини, да вы у томъ найвише радости наодите, да се само у єдномъ реду съ другимъ списательима не наодите, да све сами, као какавъ особенякь, стоите. Но у ято голубе! — Или сте вальда 'тели, да намъ у овымъ пословицама покажете, какво є наречіе и оно приморско. Добро; али нашто сте онымъ єзыкомъ ове наше пословице, коій у ныій нема, писали? Зашто не остаде нашъ човекъ *човекъ*, но се учини *чоекъ?* Могли сте іошъ краће рећи „*чокъ* или *чекъ*“, па да га ни мало овуда не разумемо. Нашто вамъ све крайности? Мы смо вальда ближи нашимъ старима, кои су человѣкъ или чловекъ имали, него приморцы кои чоек или чок — чекъ изговараю, & &. — А што радите и съ вашомъ *орѳографіомъ?* Камо у вашой азбуцы ф, ъ, и х? Я самъ іошъ мого трпити она два; али х башъ ми заседе у врату. Како се надате, да вамъ пріятельи орѳографію бране, кадъ сте іой вы сами злотворъ? Вы оћете, да сте за насъ законодавацъ у писаню нашегъ єзыка; а съ друге стране навалице радите, да вамъ онолики непріятельи погрешке непостоянства лако нађу. х! Милый Боже, шта самъ одъ васъ дочекао! Я самъ му великій непріятель, нити ћу се съ ньимъ икадъ помирити; а вы кадъ сте га онако у волю узели, валяло є, да сте га найпре у вашу азбуку примили, па после свуда, гди годъ треба и гди га годъ народъ и чистый и безячкій и шиячкій употреблява, написали. Онда бы я єданпутъ узданую и рамены слего, па реко: єсть тако по обычаю и по правилу! etc. etc. — —

Єсте ли читали Г-дина Копитара *Glagolity*, пре него што сте дали ваше пословице, да се наштампаю? Не веруемъ! Иначе нити бы были онымъ єзыкомъ писали, нит' онако кириллическа црквена писмена штроили и преиначавали. Я самъ Glagolity прочиту [!] и заиста самъ млого изъ нѣга научіо: фала и слава велика Г. Копитару!

Драгій пріятелю, примите ове мое речи, за братске речи, и никако другчіе! Я зато опетъ остаемъ вашъ те вашъ; ако и ни самъ выше у свему вашега мышлѣня. Вы идите вашимъ, а я ћу моимъ путемъ. Вы сте притежніи одъ мене; я ни самъ достоянъ, васъ учити, но само вамъ кажемъ као узгредъ, садъ што мыслимъ. Ово є само єдно шальиво писмо, а никаква крітіка, или реценсіа.

Съ особытимъ почитаніемъ, любезно васъ поздравляюћи, єсамъ вашъ

искреный пріят.
Докт. Јов. Стеиħъ.

Љубезни пријатељу!

Да незадоцним Пошту немам времена вам што више писати, али се надам да ће те ви на ово писмо умети онако својски одговорити.

Ваш свагд. прij.
В. Василијевић.

[Споља:] Herrn
Wuk Stefanovits Karagits
in der Josephstadt am Glacis № 41.
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] писано Василијевићу 30. Окт.
Стеићу 13./25. Нојемвр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4161]

28.

У Земуну 1-а Дек. 1836.

Благородный и высокоученый Господине,
любезный пріятелю!

Я самь се надао *пріятельскомъ* одговору на мое *заиста пріятельско* последнѣ писмо; али овако *наопако* писмо, као што є ово ваше одъ 13./25. Ноемвр. ни самь ни толико мого очекивати, колико, на примеръ, сунце одъ запада. Што я *никадъ* ни самь ни *помыслiо,* и што, колико ми є до садъ до знања дошло, iошъ нико ни є, мой предговоръ читаюћи, мыслiо, то сте *вы сами* за голу, изъ мое памети излазећу, истину узели и на срце пріимили! Тако ме ваше неосноване речи у овомъ вашемъ излишномъ писму узнемириле и огорчиле, да не могу ни садъ, кадъ ово пишемъ, до оне бистрине ума доћи, коiомъ бы *васъ,* као што васъ иначе знамъ, опетъ познати или о *вама,* као што заслужуете, мыслити у станю бно. Шта ће то рећи: напети меуве срца за банбадава, да се одма о *разуму* и о *карактеру* свога, мож'да найболћга, пріятеля сумняти? Кудъ сте заишли? Вальда сте зажелили, да се омразимо, ил' гонимо? Кодъ ладніе крви и мало мирніега мозга заиста небы вы *себе* могли у момъ предговору наћи. Каквый є то Донкишотскій

часъ мого быти, да и вы ветренячу за незграпну людину угледате? Како му драго; вы сте неправо мене разумели, а іошъ неправіе вашимъ писмомъ овако укорили. *Я самь у момъ предговору Косовскога Вука Бранковића споменуо и нѣга онде навео, а не васъ;* єръ ми обычно нѣговымъ проклетимъ именомъ клевету и зависть персонифіцірамо, а не вашимъ. Онъ є *єданъ* онакій *Вукъ* быо; а после нѣга было є и има млого Вукова, но ни єданъ іошъ ни є, колико я знамъ и мыслимъ, заслужіо, съ ньимъ се споредити. Гди самъ я іошъ до садъ о вама зло и непріятельски говоріо? Та я мыслимъ, да самь готово у свакой моіой кньиги *явно* засведочіо, да самь вамъ пріятель и да васъ праведно уважавати умемъ. Гди сте вы о мени што добро рекли? Вальда у вашой четвртой Песнарицы? Но то я и не тражимъ; вы чин'те, што вамъ годъ драго, я нећу ни одсадъ васъ предъ светомъ опадати, изъ важногъ узрока, што є моіой [!] *разумъ* и *карактеръ* іошъ онай истый, кои є и до садъ быо, и што вы не заслужуете *опаданя,* но правога *уваженя* и *почитаня.* Ако вамъ ово, што вамъ садъ казуемъ, не буде доста было, а я ћу на *ваше зактеванѣ* и публічно — у *Народномъ Листу,* єръ друге прилике немамо — написати, да ни самъ *васъ,* Вука С. Караџића, родомъ одтудъ и одтуд, но *Косовскогъ Вука,* мой предговоръ пишући, у памети имао. Али узмите се на умъ, да вамъ онда ко не рекне, да вамъ є пчела на клобуку!

Я самь вама писао, колико самь Матичинъ и Павлови*чевъ* пріятель, па на што ми онакогъ оштрогъ одъ васъ пребацываня? Но то ћу я больомъ приликомъ доказати.

Разумео самь, да се силно спремате, да ми на оно мое писмо, єдно вама писано, а друго у моіой кньизи наштампано, одговорите. Просто вамъ было; но жали Богъ труда! Я самь вамъ казао, да вы мыслите, како оћете, и да ћу я мыслити, како оћу и за право нађемъ; но преко свега тога, да мы можемо пріятельи, те добри, быти и остати. Я се ни самь месецима спремао, да вама оно писмо напишемъ; него самь сео, па на брзу руку изложіо, што самь мысліо, да ће се као мала стварь одъ пріятеля пріятельски пріимити. А за оно, што самь у моіой кньиги навео, стоимъ толико добаръ, да ћу оно, што є право, по силама моимъ бранити, а за друго, што є неправо, да'ћу се поучити и исправити. Вы радите, што годъ оћете; али то *єдно* искрено и братско увераванѣ садъ одъ мене пріимите, да васъ *я* нигди ни самь ктео, предъ светомъ опасти или увре-

дити, већь да самь искрено желіо, свуда показати, да васъ као правый пріятель любимъ, уважавамъ и поштуемъ.

Садъ васъ іошъ молимъ, да ми одма одговорите, сте ли съ овымъ писмомъ задовольни и смирени овымъ моимъ речма; ако не, да гледамъ, како ћу на другій начинъ показати, да є іошъ вашъ

правый пріятель
Д-р Јов. Стеићъ.

Ваљада неће се сада за Косовскога Вука између два пријатеља војна водити? — Господар ови дана долази јамачно у Београд. — Будните здрави и примите искрено поздравље од вашег свагдашњег пријатеља

В. Василијевића.

[Споља:] Herrn
Wuk Stef. Karagich
Landstrasse № 57.
Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 1./13. Дек. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4162]

29.

У Земуну 3-а Апр. н. Р. 837.

Благородный и высокоученый Господине,
драгій пріятелю!

Овымъ васъ писмомъ позывамъ на испытъ нашегъ старогъ пріятельства, да ми кажете, зашто ми отъ есенасъ ништа досадъ нектедосте писати. Судећи по вашемъ последнѣмъ писму, мыслимъ, да се ми іошъ нисмо ничимъ завадили; ил' вальда сте се после пресетили, па се нечимъ увређени нашли. Явите ми, да се могу предъ судомъ нашегъ пріятельства бранити и оправдати. *Нама* двоицы не пристои зло срце и неискреность! — Я бы вамъ пре было писао; али самъ све чекао, да ми вы найпре оно ваше писмо пошлѣте, у комъ сте, као што сте ми обрекли, наумили были, ваше мысли о вашемъ и

о мом̑ літерарномъ послу искрено положити. Камо га? Тако л' валя речь своме пріятелю држати, кои свагда жели, одъ васъ чему се научити и на болѣ упутити? Я самь се вама већь и пріватно и публічно исповедіо, да самь отъ васъ млого научіо, што се нашегъ єзыка и наше народности тиче; па и садъ вамъ іошъ и то кажемъ, да и садъ, кадъ што пишемъ, свакій путь мыслимъ: оће ли то Вукъ моћи одобрити? Изъ тога знати можете, да самь я єдва чекао, да оно писмо отъ васъ пріимимъ, управо да видимъ, у чему имамъ право, и гди самь погрешіо; а ни на кой начинъ, да съ вама кньижеванъ ратъ водимъ, или да се съ вама мразимъ и завађамъ. Зашто сте тако умукли, не знамъ; а да самь радъ знати, ово писмо нека вамъ то каже! — —

Толико сте време были са Гд. Владикомъ Црногорскимъ, па ни словца овамо о Нѣму! Оде ли у Петербургъ? Пре неколико дана бно самь у Београду, гди су ми чудне о Нѣму ствари казивали. Што бы ми вы казали, оно бы найвыше веровао.

Да су Русси некаквогъ Гд. Ващенка за Консула *у Србіи* наименовали, знамъ да сте већь чули, какогодъ и то, да су му место седишта у *Адакалу* одредили. Како вамъ се то допада? Ей Ришћанлуку!

Г. Јокса є у Пожаревцу после дуге болести умро. — —

Наручіо самь, да ми се донесе кньига о Црной гори и Црногорцыма. Єдва чекамъ, да є читамъ: Знамъ да ћу у ньой и нове науке и тврде истине наћи. Млога вамъ фала и на томъ вашемъ заслуге пуномъ труду!

Читао самь у Србскимъ новинама отъ прошасте недѣље єданъ артікулъ: Срби и Грцы. Мала стварь, али валяна и истинита. Єданъ нашъ братъ съ оне стране рече ми, да є и то вашъ посао, за кои сте отъ Светлога Господара сто таліра добыли. Просто вамъ и срећно было, и фала Князу на той нѣговой милости! Тако нека буде често и дале како съ ваше тако и съ Господареве стране!

Нашъ Гд. Капетанъ и Быргермайстеръ Лазаревићъ спрема се, да одма по нашемъ Ускрсу на ону страну пређе. Знате, да ће му посао быти, ревідіранѣ земальскій закона. Ако Богъ да; шатъ и ный кадъ буде! Мы смо, я и вы, већь остарили: Богъ зна, — оћемо ли што дочекати.

Князъ є садъ у Топчидеру. — —

Но шта вамъ я толико пишемъ? Сигурно вы имате и болѣга извора за остранске новине, кадъ ій за толико време нисте отъ мене тражили. Добро є и то; али да више знамъ, више бы вамъ и писао; па ма и познате вамъ ствари. Јошъ єдно! Г̀д. Лаза Ѳеодоровићъ садъ є членъ исправничества Београдскогъ, а Ресавацъ є отпуштенъ изъ народне службе. —

Поздравляюћи Г-дина Копитара и вашу драгу фамілію, єсамъ вашъ

искренный пріятель
Докт. Ј. Стеинћъ.

[Споља:] v. Semlin.
S-r des Herrn
Wuk Steph. Karadschich p. t.
Wohlgeboren in der Landstrasse № 57.
Animel
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 6./18. Априла 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4163]

30.

У Земуну 3-а Јан. 838.

Благородный и драгій пріятелю!

Па тако близу, и за тако дуго време до садъ ни єдно братско: Помоз' Богъ! одъ васъ. Я самъ више пута распытивао, гди сте и шта радите, и овы дана єдва ми є Г. Кирія-ковићъ умео казати, да сте садъ у Вуковару; нѣму самъ дакле и писао, да васъ поздрави съ мое стране. Я ни самъ ни „Божіею милостію", ни „пріятель Павловићевъ"; но старый вашъ почитатель и братъ; само вы немойте быти другій, но све, кои сте ми оволико година были: милый мой и драгій пріятель. Моліо бы васъ, да ми пишете, али имамъ пречу и болю молбу, а та є: да се, како болѣ време настане, наканите, па да намъ овамо и у госте дођете, кадъ сте намъ већь тако близу. Я седимъ, као што знате, у Поп-Костиной кући, ту ће вамъ быти квартиръ, а и костъ, єръ я кодъ куће менажирамъ. У надежди да ћу васъ видити, не ћу вамъ садъ никакве новине

являти: осимъ другїй путъ, ако ми успишете, да сте што ради знати, и да сте се само ленили, што одъ оноликогъ времена ништа нисте ктели писати. Поздравляюћи васъ любезно, есамь вашъ

искреный
Докт. Ј. Стеићъ.

Љубезни пријатељу!

Да сам ваше писмо исправно примио, то вам поштански рецепис сведочи, а да сам приложена бивша својим путем оправио, то вас сада уверавам са ово неколико речи. Ја вам даље не могу шта писати, јер би најрадије имао, да се с вама по нашки разговоримо, а ето овде је за вас као госта све преправљено и готово, само се наканите и дођите нам, него само вам још то преметити морам, да нећете моћи у Београд на састанак прелазити, јербо је овде контумац све једнако на 20 дана, и почем се и Standrecht дигне, остаће још шест недеља на 20 дана, и у тој перијоди недопушта се никоме тамо прелазити на сами састанак, а ви би може бити били ради, и онамо ићи!

Очекујући вас поздрављам вас љубезно

ваш дојакошњи пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn Wuk Stef. Karagich
D-r der Philosophie der Zeit
in *Wukowar.*

[Вукова напомена:] одговорено 28. Јан. 838.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4164]

31.

У Земуну на чистый понедельн. [14, II] 1838.

Благородный и высокоученый Господине!

Одговараюћи вамъ на ваше любезно писмо од 28-а Ян. искрено вамъ исповедамъ, да ми е врло жао, што не могу имати срећу, съ вама се састати. Путъ се садъ истина, као што кажете, покваріо, ал' ће се зацело до кои данъ другїй

больій начинити, докъ се та краста съ Дунава крене и очисти, быће намъ пута за паробродъ, како валя. Накан'те се дакле баремъ онда, па намъ дођите за кои данъ овамо, та управо своимъ пріятельима! Учините, да буде несуђено суђено.

Не ктедосте ми ништа явити, шта радите тамо у Буковару? Да ће све лепо и добро быти, штогодъ у послу имате, то већь и самъ знамъ. Али што? то самь изъ С. Новине морао чути, ако є истина. — Да сте ми овде, могли бы ме коечему валяномъ научити у овомъ момъ тежкомъ и, мыслимъ, важномъ послу. Классика, па іошъ сатирическогъ и за данасъ полезногъ, одвећь є тежко преводити и добро израдити. А я другогъ учителя нити познаемъ, нит' признаемъ, до васъ єдногa.

Єстели читали овогодишню „Пчелу“ и у ньой „Смѣсицу“, коіомъ безобразный Стаматовићъ противъ мене воюе? Данасъ шилѣмъ у Пешту за нѣга мало одговора; не знамъ само, оће л' ондешни мудрацы ктети пріймити и наштампати.

Шта се по Сербій ради, ни мы овде готово ништа не знамо. Овы є дана прешао на ону страну, у Београдъ, и Рускій Конзулъ, Г. Ващенко, изъ Оршаве. Оће ли онъ онде као стабиланъ Р. Конзулъ остати, или ће се натрагъ у Оршаву вратити, зацело іошъ не знамъ. Єдни кажу, да ће се до 3 месеца дана у Сербій бавити. А прилика є, да ће остати ту. — Шта и онъ тамо ради, не знамъ. Али, да напразно неће быти дошао, свака є прилика. — До ютросъ є и Господаръ у Београду быо; а садъ є већь на путу у Крагуевацъ. — Законодавцы, или законописцы, раде у Београду; чини ми се, до садъ су израдили найпре уставъ. Питанѣ є само, какавъ є, и оће ли се пріймити. — Далѣ за садъ ништа ново, ни особито, ни є се на оной страни догодило. Све є готово іошъ по старински. — Чули сте, да су Вучићъ, Протићъ, и Милутинъ на ону страну прешли. Протићъ є у служби. — Има две стране іошъ, и оне се іошъ нису сасвимъ слюбиле! Сутра прелази и Г. Зорићъ већь по другій путъ у Београдъ, но самь и само за време. —

Єсте ли читали Історію Сербіе Симе Милутиновића. Bona mixta mali, али и да Богъ сачува и злотвора могъ одъ онакогъ начина писаня и єзыка.

Пишите ми опетъ, и остайте подпуно уверени, да васъ свесрдно люби и поштуе

вашъ искреный братъ
Д-р Јов. Стеиѣъ.

Љубезни пријатељу!

Кад нам уз целе месојеђе нектедосте на прасце и ћуркове на киселом купусу печене доћи, а ви се барем сад наканите у часне пости на пасуљ и киселицу, зашто Бог зна кад ће се опет прилика десити, да нам тако на близу дођете.

Будите здрави поздрављамо вас сви љубезно.

Ваш свагдашњи пријатељ
В. Василијевић.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren dem hochgelehrten
Herrn Wuk Stef. Karagich
D-r der Philosophie etc. der Zeit
in *Wukowar.*

[Напомена Вукова:] одговорено 5. 17. Марта 838.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4165]

32.

У Земуну 22-а Марта 838.

Благородный и высокоученный
Господине и Пріятелю!

Ваше писмо текъ самь данась пріймio; саде наша пошта єдва другій, трећій данъ, после правога рока, овамо долази. Я мыслимъ, да ћете и вы iошъ у Вуковару морати быти; єръ су сви дамшифи iошъ у ядной и несрећной Пешти, откудъ се iошъ ни до данась нису могли на путъ овамо кренути. — Жао ми є, што онолико узрока наодите, да се овде не видимо. Садъ, и кадъ бы ктео, у Карловце не могу ићи; єдно што се сметня учинила због дамшифа, па не знамъ, гди сте и шта и вы садъ радите, а друго што ми се свакій данъ све выше посла указуе, па не смемъ никудъ одавде. Међутимъ я молимъ, да ми и опетъ явите, кадъ ћете моћи у Карловцы быти: мож'да ће ми баръ онда послови маньи и рећи быти. Но ако бы суђено было, да се никако не видимо, а оно до остаємо добри пріятельи, и да єданъ другомъ пишемо, кадгодъ узмогнемо, я желимъ, што чешће, то болѣ.

Овде є D-r Мушицки; онъ ће садъ у овдешнѣмъ Контумацу практіцірати, да буде после вештъ и искусанъ контумацки докторъ у Сербій. Онъ ми є казао, да Попъ Витковићь ни є ктео, мой отговоръ Стаматовићу сасвимъ онако, као што самь га написао, пропустити и подписати. Є л' истина, не знамъ. Ја самь пре знао, да и вы право налазите, да ни є вредно съ онакимъ лудимъ човекомъ ништа починяти, доиста не бы было ништа но починяо, и садъ бы воліо, кадъ се небы мой отговоръ ни издавао. Стамат. толико *има право*, што у моіой кньиги има онаки погрешака, као што се у нѣговой налазе, само є у мене та єдна мала разлика, што я доказати могу, да готово све погрешке у моіой кньизы ни су *мое*, но тѵпографа или корректора. Та вы баремъ знате, како се кньиге у Будиму штампаю, особито кадъ се іошъ какавъ попечитель наће, кои има власти, и по своіой вольи навлашъ понешто у списателѣву послу преиначавати. Мене ни є мого Стамат. своимъ ћачкимъ будалаштинама налютити, наводећи мое, ил' туће у моіой кньизы, погрешке: него само то ми є съ почетка тежко было, што є реко: изъ међу млоги видити се могући превода, само то єдно (писмо Милану) єдинито є орігінално. Я самь искрено казао, што є туће; а што є мое, некъ є мое, было добро или зло. Због тога само было самь онда зажеліо, отговорити му. Садъ мыслимъ и самь другоячіе, тимъ выше, што самь се уверіо, да има выше людій, кои мене волу, него нѣга: то ми є доста освете и награде.

У Сербій нема ништа ново. Господаръ се у Београду очекує; вальда ће доћи до неделѣ. Было самь и я пре'ючe [!] у Београду. Законописцы раде, али полагано и све натенани: бы'ће нешто позно, но вальда и скозно. Чуємъ да су Васа учитель и Грујевићь изключени садъ изъ службе: но шатъ имъ то не узтраје дуго. Свакій часъ се очекує и Маіоръ Філіповићъ, као Verweser der K. K. Consulats in Belgrad. Г. Михановићь иде у Бечъ auf Urlaub.

Вашъ свагдашньій почитатель
Д-р Јов. Стеићъ.

Љубезни пријатељу!

Примите и од моје стране срдачно поздравље, и молбу да би нам назначили, када ћете у Карловце доћи, па ћу гледати на сваки начин, да приволем D-га Стејића тамо ићи, макар

и ја у друштву шњиме дошо, јер сам баш жељан с вама састати се, које би најволео, да ви са паропловом управо овамо к нама дођете, а док је нас живи на Политику и Пасош нећемо толико пазити. Дела нешалите се, него управо у Земун.

Ваш пријатељ
В. Василијевић.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn Wuk Stefanovits Karagich
der Zeit
in *Wukowar.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4166]

33.

Високоучени Господине,
високопоч. пријатељу!

С превеликом радости разумео сам, да ћете за цело у Србију. Томе се радујем прво за то, што ће правителство Српско у вама добити човека, који о стварима зна мислити управо онако, као што треба; а друго, што ћу ја у таковоме човеку онамо добити правога и паметнога пријатеља. Ја сам уверен, да ћете се ви драговољно потрудити, да ми у свачему будете од помоћи; и зато вас ево сад прво молим, да бисте се старали, да ми се повиси пензија. Ви знате, да сам ја прошавшег пролећа правитељство зато молио, но које због важни различни премена, које су се онда узастопце догађале, које што буџет није био готов, није ми се то учинити могло. Сад пак, кад су све те сметње прошле, надам се, да се то ласно може учинити, а особито знајући, да ће нови књаз постављати различне уредбе и по обичају Европејскоме раздавати награде и милости. Само ви немојте ме сметнути с ума, него ме често (а особито кад буде време) напоминьите и препоручујте како Господи намесницима књ. д., тако и Г. Ст. Симићу и Господи попечитељима и советницима; а и самоме књазу можете ме препоручити. Ја ни мало не сумњам, да ће они вашу препоруку уважити, а особито, ў овакоме праведном догађају. Да је мени и *пристојна* служба дата опет мислим,

да би ми се за дојакошње родољубиве заслуге осим плате више одредило од ове пензије, коју сад имам. Кад је Г. Јакшићу, као што чујем, осим плате за садашњу службу дато 500 талира на годину за дојакошње заслуге, ја би се по правди могао надати да ми се даде барем 600 талира на годину. Ви заслуге моје књижевне знате ценити боље, него ико други, и можете казати свакоме од горепоменуте Господе, колико у народу нашему има људи, који би могли учинити оно, што сам ја до сад учинио, и што би још с помоћу правитељства учинити могао. Што се пак тиче службе, ја би и њу примио, да ме изберу за советника; но ја за то не молим никога; јер које због стања мога здравља, које због љубави к миру, које пак због моји књижевни послова (који су мени милији, него сва госпоства и богаства овога света), ја би волео 600 талира пензије, него да ме поставе советником с платом од 2000 талира: и тако што велим, да би службу примио, примио би је *само ради користи народне.*

Ето сам вам, мили пријатељу! показао све, што ја мислим, а ви сад гледајте, како вас Бог учи. Ја мислим, да би правитељство наше (осим мени милости и награде) учинило себи особиту чест, а народној нашој литератури корист, кад би мени одредило на годину 600 талира пензије, и осим тога да ми плати трошак за *сваку* књигу (о нашем народу и језику) коју би ја у напредак под мојим именом издао (и од овога ја више не би желео, да ме пусте у азну, па да ми рекну: „узми колико ти драго"). Ако ли се то за сад не може учинити (о чему и сам сумњам), а оно да ми се примакне к пензији што је више могуће, барем да ми цела пензија не буде мања од 420 талира, што сам имао плате у Крагујевцу код писања закона, и по том као президент у магистрату наије вароши Београдске.

Ово писмо моје покажите коме год ви од господе наше за добро нађете, и чините узањ коментар, какав мислите да сте по правди и по савести дужни; а особито немојте заборавити показати га Господ. Митрополиту: ја сам уверен, да ће и он на свакоме месту за мене добру реч рећи, и тако препоруку вашу потпомоћи. Но ви немојте мене да препоручите *само један пут,* па онда да оставите како изиђе; него ме често препоручујте и настојте, док се по жељи мојој и вашој не учини.

Кад се о овоме разговорите с господом, јавите ми, како ствар стоји, али ми *управо* јавите. Које очекујући и за свагда препоручујући се вашој дојакошњој пријатељској љубави, с истиним почитанијем остајем

У Бечу 23. февр. 840.

ваш дојакошњи почитатељ
В. С. К.

(доктору Јовану Стејићу)

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 3861. б.]

34.

Високоблагородни Господине,
високопочитајеми пријатељу!

Како ја јесенас одатле морах отићи изненада и на брзу руку, осташе ми ту кошуље код праље, оне Маре, што је код нас била у Бечу слушкиња, па је сад ту за некаким шлосером Николом Максићем. Из Земуна сам молио ту којекога, да би ми се те кошуље послале онде вашој тазбини; но до данас ништа! За то сад у приложеноме овде писамцу пишем Мари, да она кошуље преда вами на хартији пописане редом; вас пак молим, да је к себи дозовете, писамце ово да јој предате, и од себе такођер да јој то препоручите, па кад вам кошуље донесе, а ви јој платите за прање што узиште, а кошуље по том пошљите по поузданој прилици у Земун вашој тазбини, да би ми их они амо оправили, кад удесе прилику. Надам се, да ће те се ви примити ове моје молбе, иначе ће ми, још на већу спрдњу, пропасти кошуље.

Ваља да сте већ одавно примили нову Ранкову књигу о Србији (die serbische Revolution *zweite* Ausgabe), коју сам вам послао преко Г. Мите. Како вам се допаде? Шта ли нам Ришћанлук за њу каже? За онога који ствари изблиза управо познаје, има малих погрешака и недостатака доста; али при свему томе узевши све једно с другим, ја мислим, да је књига по Србе врло добра и у Европи једпна у своме роду; и народ српски ваљало би да прими за срећу, што је посао тај дошао у руке онаковом човеку. Ја мислим, да ће најдаље до две године *dritte* Ausgabe те књиге нужно бити (ако и јест пре-

скупа 26 табака и по: 3 f. СМ.), само да би Бог дао, да се о Србима онда узима што више добра казати! —

Ја сам у Земуну лане читао у Београдским новинама писмо Г. Хаџића, с којим је он *законик* предао Његовој Светлости. Сад би ми оно писмо врло требало, зато вас молим, да онај лист новина нађете (чини ми се да ће бити у првој половини 1843. године), па да ми га пошљете преко тазбине ваше, али *по брзо*.

Еда бисте ви ту могли учинити, да ми се без плате шаљу Београдске новине с Подунавком? Потрудите се око тога, па ако је могуће, а ви за пошту што припада платите ту, како би се мени новине амо слале и у руку доносиле, као да су ту пренумериране, а ви што усплаћате ту, ја ћу вам враћати с благодарношћу. —

Еда што чујете за моју пензију? ваља да би сад и на њу могао ред доћи. Писао сам прије неколико недеље и Г. Вучићу и Г. Петронијевићу, и једнако се још надам целој пензији (од 400 талира) и исплати онога, што до сад нисам примио. Ако се догоди прилика, поздравите од Господе кога се пристоји; Г. Стојану Симићу ваљало би да кажете, да се у правдање моје за оно, што ме правитељство криви, може узети и она неправда, што ми се јесенас учинила, *отерати ме* одатле. — Поздрављајући и вас и вашу Госпу, и надајући се вашему одговору на ово писмо, с истиним почитанијем остајем

У Бечу 10./22. Дек. 1844.

ваш свагдашњи почитатељ
Вук. Стеф. Караџић.

[Споља:] Високородноме Господину
Јовану Стејићу,
доктору медицине и начелнику санитетског
одјеленија при попечитељству внутр. дјела и пр.
у *Београду*.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4167]

35.

У Београду 22-а Декемвр. 1844.

Драгій, высокопочитаємный пріятелю!

Одговараюћи вамъ на вашеъ писмо одъ 10./22. о. м. ков самъ одъ мога старца пріймио, найпре вамъ являмъ, што в

најлѣпше и најболѣ за васъ: Данасъ є нашъ Совѣтъ у главномъ своме Засѣданію рѣшіо, да вамъ се сва, дакле одъ 400 талирâ, пензія поврати: то Вамъ є, надамъ се, поволянъ гласъ одъ мене! Я се ни пре ни самъ сумняо, да вамъ се неће опетъ пензія дати, премда є было невалялы людій, кои су противъ васъ радили. Али я познаємъ нашу Господу, па самъ знао, да неће дуго др'жати зло ср'це, противъ сваке правде, на васъ. Князъ вамъ є био пріятель; али, колико самъ узнати мого, найвише вамъ валя, Н. Превос. Господину Войводи Вучићу благодарити: онъ є створъ на вашу ползу покренуо, па и найвише учиніо, да се овако добро свр'ши. Погодили сте, што сте се на нѣга обратили съ молбомъ: само ту вамъ є и пре валяло куцати. Но и то є истина, да се и одъ времена, у коєму све зрева, помоћь морала чекати, као што є нуждно было, да и пріятельи, гди є и како є валяло, пораде. Мени є вр'ло мило, што самъ овай срећанъ данъ за васъ дочекао; желимъ само од Бога, да можете много годинâ ову вашу пензію у здравлю, али, као и досадъ, све за овай народь полезно радећи, уживати! Него примите молимъ, іоштъ и ово одъ мене, као одъ искреногъ пріятеля: благодарите лѣпо Князу и Совѣту, као да вамъ є садъ првый путъ милость учинѣна; али особито и што болѣ быти може нашемъ народномъ юнаку, Г. Войводи Вучићу, кои є за васъ садъ много добра учиніо, па іоштъ као што се многи ніе надати мого. Осимъ тога маните се свакогъ вр'данія, и немойте се више никаквомъ светцу кланяти, кои не помаже, лише кои неће да помаже. Оћете ли вы само, а пріятеля вамъ овде не гине; то я добро знамъ. Тамо на оной страни іоштъ се коєшта кува и кує, то се све дознає; узмите се дакле на умъ, зашто данасъ ніе никомъ вѣровати! Я самъ се већъ одавно мануо политическогъ посла, па гледамъ и радимъ само свога, кои є или одъ службе или кньижеванъ; а свѣтъ нека иде, како оће, или како га силни и велики люди гураю или вуку. Но ово нек' буде доста; вы ме, знамъ, разумете: *ово* е Правительство *с'рбско,* дакле свакій га є Србинъ дужанъ поштовати!

Него пита'ћете, шта бы съ онымъ, што нисамъ досад од мое пензіе приміо? Ништа засадъ! Но съ временомъ шатъ и то добіете; само людски од ваше стране, и не шалите се, да садъ што и зато ургирати, єръ прво не бы се ништа помогли, а друго лако бы се ваши пріятельи увређени нашли.

Дакле мудро само; па се стр'пите докъ и за то време не наступи. —

Пріймите и листъ наши новинâ съ онымъ Хаџићевимъ писмомъ: єдва га ютросъ нађо. Него, радите момачки! Не осврʼћите се ни нашто; неʼма золя више жаоке!!

Стараʼћу се, да вамъ се и Новине наше даду, па да ій после, као што желите, можете примати.

Ранка самъ прійміо; хвала вамъ, што сте ми га послали! Я самъ досадъ мало изъ нѣга читао, и само на краю оне наше новіє догађаѳ. Има истина доста погрѣшакâ ту; али му резонираньє на млогимъ мѣстима вреди сила млого. Овы ћу га дана свойски читати, докъ ми га пріятель, у кога є садъ, врати. Ришћанлукъ слабо іоштъ о нѣму мысли; зашто му є іоштъ врʼло мало о нѣму говорено, само колико самъ му я казивао, како є и зашто уставъ постао, текъ да се узме на умъ, да се небы освѣдочило, да люди свакогъ врага уму погађати. Г. Илія каже, да се за две године данâ неће моћи млого добра учинити, већъ ако намъ опетъ Богъ у помоћи буде!

Мара є донела вечерасъ ваше кошулѣ, и ютру ће ій самъ мой Тастъ на ону страну пренети, да васъ [!] потомъ пошлю. Я самъ Мару исплатіо, и она, сирота, ніє крыва, што досадъ нисте ваше кошулѣ добыли. — Поздравляюћи васъ и вашу Госпу и Фр. Нину, остаємъ съ истинимъ почитаніємъ

вашъ искреный почитатель
Д. Јованъ Стеиħъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4168]

36.

Високоблагородни и високоучени Господине, мили и високопочитаеми пријателју.

Благодарим вам на писму вашему од 22. Декембра прошле године и на онако веселаму гласу! Док се још мало поотопли и пароплови пођу Дунавом мислим вам тамо, да и устмено благодарим Њ. Св. и осталој Господи и пријатељима.

Благодарим вам на ономе листу Београдских новина с писмом Светићевим. — Мене су забуниле које наше народне

песме, које речи и пословице и друге различне белеге скупљене на путу по Хрватској и Далмацији те до сад не могох ништа одговорити Светићу на Утук II, али му нисам рад дужан остати, а ја њему обично одговорим и после године дана. Неко је одоздо послао овде да се штампа као одговор на *Утук II.*, у коме се поред различних грубијанства и праведних грдњи Светићу много брани Књаз Милош, и то на гдекојим местима дотичући се данашњега правитељства, као н. п. да није право што се Књаз Милош тако грди чрез штампарију, коју је он Србији набавио; да с чиновницима за владања Књаза Милоша нигда није онако зло поступао, као у оној промени 1842 године и т. д. Чини ми се да је ово још у цензури, али ће се допустити, као што чујем.

И од мене и од моје жене и од Мине поздрављајући вас и вашу Госпу с истинијем почитанијем остајем

У Бечу 13./25. Марта 1845. године.

ваш истинити поч.
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4169]

CCLIV.

ПАВЛЕ ДАНИЛОВИЋ

Благородни Господару Павле!

Још лани молио сам вас, да ми преко вашег писара напишете јуначких песама, и ви сте ми радо обрекли, да ћете то учинити. Сад вас молим, да ми оно, што је до сад скупљено и написано, пошаљете под печатом на Г. Милоша Богићевића и он ће ји мени ласно оправити.

За које вас молећи и љубезно поздрављајући, с истиним почитанијем остајем надајући се одговору вашему

ваш искрени почитатељ
Вук Стеф. К.

CCLV.

МИЛУТИН ЂОРЂЕВИЋ

Благородни Г. Милутине!

Ви сте ми једном казивали, да сте на моју молбу некоме песме преко неког писара преписали, и обећали сте, да ћете гледати још коју да препишете. Сад вас молим, да ми све оне, које сте до сад преписали, под печатом пошаљете на Г. Милоша Богићевића (Секретара Н. Сијат. Г. Ј. Об.), а он ће ји мени ласно дотурити.

За које вас молећи и љубезно поздрављајући, с истиним почитанијем остајем очекујући одговор ваш на ово писмо.

[Крајем дец. 1831.[1]]

Ваш искрени пријатељ
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4170, 4170 а.]

---

[1] В. Нар. Песме IV, Београд 1896. стр. XXIX и XXX, и напред стр. 79, и кн. I ове Преписке стр. 444, а на овом листу има бележака о „разређивању глагола“.

CCLVI.

ЈАКОВ НИКОЛ. РАДИЧ[1]

Ваше Високородије,

Милостиви и високопочитајеми

Господине!

Стефану Живковићу, који је лане, негде око ово доба, ту у Кишињеву умрло, дао сам ја 1812. године 50 ћесарски дуката у зајам, на које од њега имам и облигацију. Јанићије Дим. Ђурић казао ми је, да је покојник овај дуг и у тестаменту назначио; зато се усуђујем вас, као тутора деце покојнога Живковића, покорно молити, да ме научите, како би ја те новце најлакше примити и вама облигацију предати могао. Још ће два месеца ја се мислим овде бавити, а после намеравам полазити у Беч; за то би, по моме мњенију, најлакше било, кад би ви међу тим изволили писати у Србију Јанићију Димитријевићу, да ми он, или непосредствено, или преко свога зета, Цветка Рајовића, садашњега директора Београдске полиције, те новце положи и од мене оригиналну облигацију прими; ако ли то не буде могуће, а оно вас молим покорно, да бисте изволили новце послати у Беч Росијско-Императорскому посланству, да ји оно, примивши од мене оригиналну облигацију, мени преда.

Исти Стефан Живковић остао је мени још млого више дужан од новаца, које сам му у Бечу 1814. године узајмио; но будући да на то облигације немам, зато вас молим покорно, да ми јавите, није ли штогод или од Живковића или од жене његове и за овај дуг у тестаменту назначено.

[1] Упор. напред стр. 49.

Ја се зацело надам, да ћете ме удостојити милостивога одговора вашег на ово писмо; за које вас молећи с истиним високопочитанијем јесам

У Земуну 18. Февр. 832.

вашега високородија

покорни слуга

В. С. К.

П. П. Ево овде вам додајем копију од поменуте облигације:

Мислио сам, да ову копију особито напишем, и да је код овдашњега суда потврдим, но нисам рад писмо теже правити због поште, која је у Русији за иностранa писма особито скупа.

В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4171]

CCLVII.

АКСЕНТИЈЕ ТОДОРОВИЋ

1.

Благородный и высокоученный Г-дне!
Искренный пріятелю!

На почитаемо ваше по Г-дну Пантелину послато ми писмо ево вамъ желаемый шилѣмъ одговоръ сказуюћи, да ме одъ тврдо предузетогъ намѣренія могъ у Сербію прећи, и милимъ нашимъ Сербльима, у колико ми годъ душевне узмогу силе, и у колико ми обстоятелства, која ће ме окружавати, и званіе, ако ме каквогъ удостое, дозволе, полезанъ бити, нитко выше одвратити кадаръ ніе. Не слушамъ я ни Гавру Шпайдера, ни Васу учителя, коиме ономадашньимъ своимъ писмомъ мыслише, да забуне. Кодъ мене е Ньиовогъ Сіятелства Господара Ефрема рѣчъ светиня; родо- и человѣколюбиво Нѣгово срдце, и высокъ духъ Нѣговъ, кои за тымъ шламти, да отечество свое прослави, да родъ — миле Сербле — просвѣти, изобрази, и усреће, тако, велим срдце, и таква Великогъ овогъ Мужа душа съ много се выспреннїимъ занимава мыслима, а не, као што се изъ оногъ писма заключити може, со тымъ, да Онъ, кои е толико ньи срећне учиніо, и непрестано чини, мене башъ, когъ Г-днъ Николичъ Руднянскій, мой негдашный наймилій питомацъ, као аманетъ препоручуе, преварити (:сгрожавамъ се и писати, а камо ли да е тако мыслити:) намѣрава. Я вамъ и опетъ кажемъ, да се я Нѣму, когъ ми е великодушіе, и человѣколюбіе предобро познато, са свимъ вовѣравамъ, нити се и найманѣ сумнямъ, да подъ любкомъ Нѣговогъ покровителства сѣнкомъ блаженъ и роду сербскомъ полезанъ быти нећу. Некъ други, како годъ хоће, примѣчаваю, я самъ у сердцу и

души увѣренъ, да ће мени, кой са согласіемъ и милостивымъ Њиовогъ Сіятелства Господара Ефрема одобреніемъ прелазимъ, и тамо добро быти, нитиће Онъ то трпити, да я, кой садъ овдѣ красно у Гимназіи овдашнѣй званіе изъ любови къ Сербіи оставлямъ, и то на рѣчъ Господара Ефрема, а могъ питомца Г-дна Николића препоруку — у Сербіи безъ званія будемъ, пли да се вратимъ. Не, не, тога се заиста небоимъ. — Вы ми такођеръ совѣтуете, да ономъ писму невѣруемъ, већ да безъ сваке сумнѣ и страве прелазимъ. Као што вамъ у Земуну пре две неделѣ реко, надайтеми се лицемъ на цвѣты съ вашимъ Саввомъ. Юче самъ дошао изъ Рудне, опростіо самъ се съ Г-дномъ Николићемъ и нѣговомъ мени драгомъ Фамиліомъ. Онъ ме увѣрава, да ће ми добро быти.

Међу тимъ сообщите ово мое писмо Г-дну Ісайловићу, може быти, да ће Онъ имати каквы или одъ свое, или одъ стране Господара Ефрема примѣчанія. Само васъ молимъ, да баръ истый данъ, како писмо ово примите, и вы покрай нѣга Г-дну Ісаиловићу пишете, и да ми одма тай данъ одговори, како ћу до Цвѣты све знати, ѕръ на Цвѣты самъ путникъ.

Съ отмѣннимъ почитаніемъ остаемъ

У Н. Саду дана 26. Марта 832.

вашъ

покорный слуга

А. Ѳеодоровичь.

[Споља:] S-r Wohlgeboren

Herrn *Vuk Stephan. Karadsits*

Doctor der Philosophie und mehreren

gelehrten Gesellsghaften correspondireden

Mitgliede Hochzuverehrenden

in *Semlin.*

[Вукова напомена:] одговорено 28. Марта 832.

[Орпг. у арх. С. К. Академије бр. 4172]

2.

У Бѣограду 6. Юнія 832.

Благородный и Высокоученный
Мени особенно почитаемый Г-дне!

Шалѣмъ вамъ съ упућеннимъ на мене Г. Јовановића, Суда Народнѣгъ секретара вами принадлежећимъ писмомъ и Пренумеранта овимъ, у Крагуевцу скуплѣны числомъ 12. 9. fl. 40 хг. сребра, кое ће те на Парлаторіуму Земунскомъ преко Г. Панте Аџи-Стоила исправно примити.

Препоручуюћи се вашой любови и пріятельству остаемъ съ отмѣннимъ почитаніемъ

вашъ покорный слуга
А. Ѳеодоровичь.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4173]

CCLVIII.

ЈОВАН СТАНИСЛАВ ПОПОВИЋ

У Винковци 12-га Маия 832.

Високопочитаіеми Господине!

На ваше почитаіемо ѿ 14-га Априла имам чест за почившега Луку Георгиievића слѣдующе обявити коіесам ѿ іеднога Граничара 103 године стара именом Дамяна Радића разазнати могао.

Милован отац Лукин родиосе у Сербиіи у Осату и узео Стеваниіу Воіеваћић и родила Луку у Осату 1785. лѣта. Пред Турски рат приће у Черевић и биіо дунѣерин свежу га у фраикор коисе код Альмаша разкине и доће у Винковце и одавде опет у фраикор на Саву и будне Стражмештер а кад се фраикор разпусти доће у Винковце гдиіе ѿ свога дунѣерског заната живиіо и преставіо се 23-г Маия 820. у 79-тои Години. Стевания престависе 804. и остави Луку Јелу и Ружу ѿ Јеле има 2 деце Јоанн и Марица Меденац а Ружаіе іошт жива и има сина Петар Василѣвић.

У Винковциіе како у Сербску тако Немецку Школу ишоіе и 6 Гимназиялни свершиіо пакіе онда отишо у Сегедин и тамо совершивши Науке отиде потом у Пешту — какоіе и коликоіе времена с Науком тамо провео овде дознати немогу тамоћесе моћи разабрати кадіе учительства у Пешти латиіо се и проче.

Пренумеранта нисам могао више скупити.

[Списак три пренумеранта, штампан у Лукиној Појезији].

За ове придадо Г. Јосифу Миловуку f. 6 = W. W. коіе изволите примити.

Незнајући шта више есам с' особитим

почитаниіем

Јоанн Стапислаус Поповић.

[Спољa:] An S-r des Herrn
Wuk Steph. Karadjich
Hoch und Wohlgeboren
Nebst f. 6 W. W. in Pest.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4174]

CCLIX.

ДАВИД МИЛОШЕВИЋ

1.

Высокопочитаемый Господине!

Камо срећа, да бы онако могло, као што бы многіи ревностніи Родолюбци Књижеству Нашемъ желили помоћи; — но шта ћемо! — Ко бы мого, неће, а ко бы токорсе и нешто тео, вели: „Да є Романъ или што таково, бы; а што ће намъ Просодіа, кадъ Посте быти нећемо?“ — Ево овакій самъ одговоръ изъ Костајнице, ако сте кадъ за њу чути могли, добіо. Сад судите, каковій Србала на свѣту има! — Тео самъ и далѣ у другіи мѣсти да срећу покушамъ; но због краткогъ времена съ єдинимъ Обявленіемъ нисамъ мого доспѣти: єрь се нѣкій налази, коій нећеду другчије да се пренумерираю, докъ Обявленіе не виду и прочитаю га; а докъ многіи прочита, оће се времена; — а да имъ се на противъ рече: да є дѣло добро, и за обшту ползу сасвимъ сходно и одъ потребе; а особито за оне, коій Романе зактеваю, а по явнымъ доказателствима, строго судећи, и по природи, сами Романи єсу, невѣрую, него мысле, да ій човекь само, као некомъ обманомъ, преварити жели; а вальда, на несрећу, и то имъ се чини, да у свой џепъ иштемо. — Опростите! да ме срце не боли, украће бы требало као непознатъ речь да окончамъ; а овако, што но реко мени нѣкій Го. *Савва Меркаљ* мой особитый негда пріятель бывшій, моро самъ себи већу (respective) одушку учинити, єъ бы чини ми се пуко? — Што сам у мѣсту овде мого Пренумеранта скупити, ево вамъ шилѣмъ; истина мало є число, но за садъ будите и съ тимъ задовольни. Новце сам за 12. Пренумеранта, т. є. 24 fr. в. в. преко Го. Глише Савића, на Го. Стефана Раевића, тамошнѣгъ Трговца авизірао, и онъ ће ій вамъ предати. У прочемъ честь имамъ себе и у будуће

вашой чрезвычайной Рода своґъ любови и Пріательству препоручити, с конмъ и пребывамъ

У Ясеновцу 19. Maia 1832.

вашъ покорный слуга
Д. Милошевићъ.

[Долази списак имена претплатника штампан у Лукином Опиту].

[Споља:] *Jassenovaz.*
S-r Wohlgebohrn
Herrn Wolf Stephan. Caragyich
Doctor der Weltweisheit, dann Mitglied
mehreren gelehrten Geselschaften etc.
in *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4175]

2.

Высокопочитаеми Г-дине!

У онай истый данъ пошто самъ новце на васъ авизірао, послао самъ и имена Г. Пренумеранта, и садъ прилику имао самъ разумети, да ій пріимили нисте, а збоґъ шта, не знамъ. — Ево вамъ ій дакле по другій путь шилѣмъ; и ако икако буде могуће было, гледайте да не изостану не печатана; єрь можете и сами знати, да се многіи людій само зато пренумерираю, да имъ имена у кньигу доћу; а безъ тога незнамъ, ко бы ій на то наћерао. — Съ тимъ и у будуће вашой любови и Пріятельству препоручуюћи се пребывамъ

Ясеновацъ (у Хорватской)
[после 19, V, 1832].

вашъ покорный слуга
Д. М.

[Споља:] *Jahsenovaz.*
S-r Wohlgeborn, dem Herrn
Wolf Stephan Karacxich *&. &.*
in *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4176]

3.

Высокопочитаемый Г-дине!

На четврту књигу народній Српскій песама едва самъ некако 10 Пренумераната скупіо; и ево ово су: [Долази списак претплатника из Петриње штампан у IV. књ. Нар. песама].

Новци за Пренумеранте скупљени су и код мене, но по пошти нисамъ ій смео послати, а друге сигурне прилике нисам имао; него ћу съ првомъ приликомъ гледати до Загреба, а одавде по Делижанцу къ вама у Бечь, да отправимъ, ако се међу тимъ не бы каква друга и боля прилика трефила.

Ако би знали, е ли Г. Сава Мркаль іоште у Бечу, уживали што годь слободе, и съ чимъ се найвише забавля: к томе, колико се у Бечу, колико ли у Пешти за штампу одъ едногъ табака плаћа, имайте доброту едан путь обзнанити ми; бы ћу благодаранъ. —

Я више у Ясеновцу нисамъ, него у Петрыньи, као и до садъ, учитель. —

Далѣ са отмѣнимъ почитаніемъ васъ поздравляюћи, пребывамъ вашега родолюбія

Петры. 20. Апр. 1833.

покорный слуга
Д. Милошевићъ.

[Споља:] Am Herrn
Wolf Stephan Karagyits
Doctor der Weltweisheit am Spitelberg № 133,
im Hofe hinten in 1-ten Stock, die Thür № 15.
Petrinia. in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 28. Април. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр 4177]

4.

Высокопочитаемый Г-дине!

Ево 12 fr. 50-хи Сребра за моій вамъ послатій 10. Г. Г. Пренумераната на књигу народній песама по Г. Ђорђіи Кавићу,

овдашньимъ трг. шилѣмъ. Прилике удеснije одъ ове до садъ имао нисамъ, а бно бы вамъ iй вечъ одавно послао; найвише зато самъ оклевао, да вамъ баремъ толико заштедимъ, што бы другчіе за пошту платити морали; мыслимъ и то в малчицу ближе куће, а особито онима, коій у Бечу живе. —

Плаћа ли се напредъ за кньиге тамо кое се штампаю? Колико бы одъ прилике табакъ с папиромъ за штампу оцецао? Бы ли я кога тамо за коректора мое кньиге, кою сам садъ издати науміо, добыти могао, и шта таквому за трудъ иде? — На кога се у истой тvпографіи Єрменскогъ намастыра съ писмомъ обратити имамъ, и в ли советно ту, ако самъ издатель присуствовати не може, што на штампу давати? На све ово молимъ имайте доброту по истой овой прилицы, одговорити ми. Ако бы коій Ексемпларъ одъ ваше писменице при руцы имали, пошльите ми єданъ; бы ћу благодаранъ. Г. Чакое, за кога увек пытате, не може никудъ никако; unlängst hat ihn der Schlag allen körperlichen Thätigheit beraubt! —

У прочемъ васъ поздравлаюћи пребывамъ као и свагда са отмѣнымъ высокопочитаніемъ

Петр. 15. Јуніа 1833.

вашъ на служби
Д. Милошевићъ, попъ.

[Спољa:] Petrinia.
An Hochgeprisenen Herrn
Wolf Stephan Karagyits
Schriftstellen *&. &.*
Am Spitelberg № 133, in Hofe hinten
in 1-ten Stock, die Thür № 15.
nebst 12 fr. 50-xr CM. in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 5./17. Јул. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4178]

5.

Господине!

Ово дана казао ми іе Адам за вас. Вала богу да сте се срећно прошли и вратили натраг своима. Предаите ово приложено Јерменима, и кажите им и ви, да ми за раниіе ово обіавлениіе штампаіу и амо пошаљу, а том приликом нека ми и цену іаве, па ћу им таки и новце за њега послати. Како

видим из корешподенциіе Адамове с Јерменима, кад іе своіу немачку граматику штампао, Јермени скупље књиге штампаіу, него што сте ми ви писали. Казивао ми іе Адам, да му іе Миловук писао, да се у Будиму за 10 fr. табак може штампати; али би іа волео у Бечу код Јермена, поклем іе у њи бољи ред, само ако одвећ скупље небуде. Ја им истина пишем, пошто ће што бити, да ми іаве, него опет и вас молим, опомените іи, да ми пишу, шта ће коштати табак на онаком папиру, и са онаким словима, као што іе 4-та књига народни ср. песама, а да іе формат онакав, као што іе „жил блаз". Адам би и друго парче своіе немачке граматике ту печатао, али іе чуо да іе у Будиму іевтиниіе, него опет оставља док чуіе, како ће Јермени мени одговорити. Ако Јермени неби хтели штампати ово моіе обіављениіе без манускрипта, кажите им, да ћу іа и њега око Ускрса наідаље послати, док іоле видим, како ће ми пренумерациіа ићи; а док се мало отопли доћи ћу и іа сам тамо. Јели, бога вам Г. Саво Меркаљ жив, радили што, како ли? Шчим се ви наівише бавите? Мислите ли Српски речник наставити? Адам вас іе молио, да му ексемпларе његове немачке граматике пешиљете по пошти, него ако се кака прилика трефи, или о поштанскоме вашару до Г. Миловука. Неколико ексемплара задржите, казао вам іе Адам, ако устреба, да можете коме поклонити. Ви Јерменима ништа неплаћаіте, што вам іе Адам писао; он іе њима ономад у писму послао, што іе био дужан. Моі дуг, за вашу Гримову граматику, одавно се потеже, и никако га вам нисам испоручити могао, због више узрока, него ћу гледати да вам га испоручим што раниіе. Ако се може обіављениіе штампати, задржите и ви коіе код себе, ако би могли кога пренумеранта скупити. Поздрављаіући вас љубезно іесам

У Вуковару 21. Јануаріа 836.

ваш покорни слуга
Давид Милошевић, поп.

[Споља:] An Herrn
Vuk Stephan. Karadschich
Hochwohlgeborn
francom. in *Wien*
in der Josephstadt am Glacis № 41.

[Напомена Вукова:] одговорено 1. Маија Римск. преко Јустина. [в. ниже Јустину Михаиловићу]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4179]

[У прилогу:]

Von David Milloschevich,
Priester.

Folgende Ankündigung ist Vorbothe eines von mir verfassten Werkes, das ich mittelst Pränumeration herauszugeben gesonnen bin; da ich aber das Werk daselbst in ihrer Druckerey nach einem Formate von klein octav, und auf feinem Papier, gern gedruckt sehen möchte, bitte mir den Preis, auf den Fall dass ich 1000 oder 500 Bände Drucken lasse, so wir das Einbinden in festen Broschüren ohne und mit Leder, bekannt zu machen. Von dieser Ankündigung wünsche ich 300 Stücke gedruckt zu haben, und zwar: ein Hundert auf einem halben Bogen, jedoch mit dem Beisatze, des die Anküdigung nur auf einem quart gedruckt werde, das andere viertel diene als Umschlag, und als ein leeres Papier zu einem bequemen Briefe von mir an die Pränumeranten — Sammler, und zwey Hundert wie gewöhnlich auf einem guart, und auf gewöhnlichem Druckpapier; da die Bestimmung der Exemplare, so wie aller Verfügung meines Werkes von der Zahl der Pränumeranten abhängt, ersuche mir die Ankündigung je früher gedruckt herabzusenden, zugleich auch von dem Preise derselben die Auskunft zu ertheilen, damit sie auh früher befriedigt werden, und ich mit meinem Vorhaben dem Endzwecke gereichen könne.

Обявленив

Никоме ниѳ тако познато, како се тешко наше српске књиге издаю, као ономе, кои ѳ издавао. Колико писатељ труда и муке поднесе, док ѳдну књигу добро састави и напише, толико двареД напати се и памучи, док шњоме кроз печатњу прође. Ко нађе какова имућна и добра човека, те му за књигу печатњу плáти, тай опет о лакшем прође, али кога та срећа мине, тога крваво стане сав посо. Овай су терет већ млоги издатељи сазнали, и опет се не могу да саѳдине, па да уведу ѳдан добар фонд, кои би о своме трошку сваку добру књигу издао, па да нештетуѳ ни он, ни писатељ, а ни народ, кои књиге купуѳ. Да су само наши учени србљи сложни, прекрасан фонд мого би се за кратко време и с малим трудом подићи. Од куда? рећи ће ко. А од куда данас књиге излазе? Народ ић издаѳ; дакле би народ мого и фонд начинити. Кад се он на данашња времена. код свои велики дација и брига, и књижевног терета неодриче, зашта неби се ни тога одреко. Добар ѳ предобар народ: Он радо помаже и даѳ ономе, кога види да иште у право име, а особито што се опште ползе тиче, али су они криви, кои би ваљало затим да оде, па се уклањаю и ћуте. Због тога данас млоги писатељи, кои томе ни наймање нису криви, немаюћи се на што друго ослонити, залеђу се и досађују народу; али зато опет народ ниѳ ни ѳднога одбио, него по нешто свакоме помаже, те тако српске књиге по мало излазе на свет и множе се, на велику радост и славу његову.

Та велика и прекомерна ревност и љубав народна за српско књижество, и мене е на то подигла и упутила. Издаваюћи књигу, под именом: *живот и страдање Краља Аполона и његове кћери Тарсије*, уздам се, да се и я нећу лишити те исте љубави и помоћи народне. Цена е књиге 30. кр. у сребру. Време пренумерације траяће до конца месеца Априла текуће године. Г. Г. скупитеље покорно молим, до тога времена што пренумераната скупе. да ми имена и новце по узданой прилици, ако ли неби те било, а оно по пошти, пошље амо у Вуковар, или у Беч Г. Вуку Караџићу, како е коме ближе и наручније. Књига ће бити готова у месецу маю, а о пештанскоме вашару разаслаће се свима.

У Вуковару 21. Јануара 1836.

Давид Милошевић.

6.

Високопочитајеми Господине!

Ви ми ономад на Дунаву рекосте: ако волю имам, да ме наместите за дворског капелана, код Њиовог Спјателства у Бечу. А тко још на то не би праве воље имао? него вам онда нисам могао у друштву ништа казати, а можете јамачно вероватп, да би то од свега за мене најзгоднија била прилика. Баш данас овдашње парохије Администратор Стеван Велендерић (онај, који је с нама заједно на Дунаву био) добио је из Карловаца писмо, да иде у Бело Брдо за пароха. Ја сам сад зато пожурно за вама с овим писмом, јер би рад искати парохију Вуковарску, или макар коју другу, јер ii сад довољно има празни; него ако би тамо мого добити и наместити се, да ми јавите, па да овамо ништа не тражим. Ја се уздам, да ћете ви тамо за мене најлакше моћи израдити, јер вас Господар најрадије слуша. Ако је дакле тако, као што сте ми говорили, а ви ми, лепо вас молим, јавите ома, да могу знати на чему сам; али ми и то јавите, колика је плата капеланова, и од прилике, кад ће требати. — Господине! ако сте тврдо смислили што за мене урадити, гледајте само да буде добро.

Препоручујући се вашој искреној љубави и пријатељству остајем

У Вуковару 6. Јуна 1842.

ваш покорни слуга
Давид Милошевић

[Споља:] Hochgelehrten Hochzuverehrendesten Herrn
Wuk Stephan Karadxich
Doctor der Philosophie und serb. Schriftsteller,
dann Mitglied mehren gelehrten Gesellschaften
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 12. Јунија 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4180]

7.

Љубазни Господине,

Више пута мислећи на вас, сетим се познатог облика и свега створа вашег. Али кад помислим, какав сам ја негда био, и какав сам сад, онда се уверим, да је и код вас нека промена морала бити. Знам да сам био млађи, крепкији, и окретнији, а сад већ осећам већу слабост; очи ме издају, глава се прогрушала, и тежи сам и спорији за сваки посо, и то се све тако сустигло, да нигда ни осетио нисам. Тако са сваким човеком бива, тако је јамачно и с вама било. Ви ћете се чудити, што ја то говорим, а ево шта је томе повод дало: сањам вас ономад, али не као што би по природи морало бити, него сасвим друкчије: имали сте па глави црвен фен, у једној руци бријачицу, а у другој сву справу једног бријача, и као најздравији и најмлађи беличасто румена лица, бркова подугачки, али лепостворни, и сасвим весело, без најмање промене у свему изгледалисте. Није ми мило било, што сам вас тако на сну видео, јер ме је ум таки повео на то, како наше старе баке толкују снове, но богу Фала, место што неповољно да чујем, нађем у јужној пчели, да сте један сретан корак више учинили у руској повјестници. То вам честитам, и још што више желио би да чујем, па да вам честитам, што би и мени, и вама и свакоме вашем по вољи било? —

Јавите ми ма у три врсте, јесте ли здрави, имате ли крепости штогод, и идели вам још лако сваки посо.

Нашег Адама већ две године нисам видио, али је онда још здраво оседио, друкчије здрав је и крепак. У Шиду набавио је кућу, доста винограда и земљу, па се с тим сада највише забаља. Сви којекако, на садање време, али наши попови најгоре. Слаб сам и нејак, као што ме знате, и већ ми

је попованье додијало, јер не знам ни зашто служим, ни зашто се мучим, нити видим у чему год напретка, а тарем сваки дан своја прса и здравље.

На ваш лексикон пренумерирајте мог сина Петра, и Сурчинског Пароха Ђорђа Месаровића, кои ће такође радо онде, гди ви рекнете, одређену цену за књигу положити.

Ту у Бечу имам два шогора моје жене рођену браћу. Једном је име Мијаило, коме је у Милану тане из топа однело ногу, и сад сирома иде на дрвеној нози: он је обрлајтнант у пензији, одарен с гвозденом круном; а други је капетан, или је већ мајор, то незнам право, и име му је Адам, а зову се по презимену Пешкир. Ако би кад прилика донела, да се шњима састанете, мило ће ми бити, ако уђете и у познанство шњима. Први иде радо у цркву, а познаћете га по свачему.

Ако кад пођете у Београд, не било вам просто, ако се к мени у Добановце не свратите. Сат ода од Земуна до мене нема више. Мислите ли печатати и четврту књигу народни песама? Немојте да останем без плода труда вашег. Може л' се код кога у Земуну прва част песмарице добити?

Примите све ово што сам довде навео, за добро, и као што вас замоли, одговорите ми ма у три врсте, јер знам да млого неможете од други ваши послова.

Будите сви, што вам је год од срца, и здрави, и дуголетни и сретни

У Добановци 14. Фебр. 1852.

вашем попу
Давиду Милошевићу.

[Спољa:] S-r Hochwohlgeborn
Hochgelehrten Hochzuverehrendesten Herrn
Wolf Stephans-Sohn Karadzich
Doctor der Weltweisheit, vielen gelehrten Gesellschaften
Mitglied, Serbischen Schriftsteller, und Lexicografen *&. &.*
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4181]

CCLX.

ЛАЗАР БОЈИЋ

1.

Пренумеранти.

На Опит Луке Милованова Георгіевича ш Прозодіи [штампано у тој књизи].

Роде и Пріятелю Вуче!

Новце, не када добіемъ, но ѿ мене сигурно пріимити хоћете, док мою раану само прибавим амо, само настойте да имена печатана бѹдѹ другим за примѣр. Я самъ се трѹдіо совокупити што вышше, обаче всуе, нико непрѹжа ништа, а при том хладно говори — обаче за насъ шесторицу я до 15 дана платац. В' прочем пріятельству вашем ѿданъ

Есамь ваш покорный слѹга

У Осѣкѹ 24-г Маіа 1832.

Л. Боичь
парох.

[Споља:] Alla Signora
Sophia Boits
Peterwardein *Dobanowcze.*
Semlin.

[С друге стране:] Der Herr Basilius Basiliewich wird höflichst um die baldige Beförderung gebethen.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4182]

2.

У Осѣку 14./26. Августа 1833.

Высокоученый Господине,
дражайшій Пріятелю!

Ја самь имао честь послати вамъ 6 имена Пренумеранта на Србску Поезію нашегъ доброгъ Луке М. Георгіевича. Получіо самь књиге, ево и новце за такове шалѣмъ, обаче и садъ изъ могъ цена; зато немойте ми пріимити за зло, што нисамь могао на пѣсмарицу пренумеранта сакупити. Ја заиста радо купуемъ све што се на нашемъ нарѣчію печата, али вѣруйте, обременень са 6 дѣце будући, башъ ми се не може; зато самь завео садь у Осѣку взаимну Библіоѳеку. Положіо самь іой темель са моимъ 106 књигама. Садь заключава она у себи већ до 300 комада књига. Лѣпо а и нуждно би было, да и вы библіоѳеки овой ваша сочиненія на даръ принесете, оћу рећи. пошлѣте, као што су већь пѣки списательи на мое предложеніе и учинили. К' тому, молимь. да умолите Господина Копітара, да намъ пошалье и Онъ какову лѣпу Нѣмачку књигу као н.пр. Naturgeschichte, Geographie, Historie, Astronomie oder so etwas wissenschaftliches и Матерь Божію, какову самь кодъ васъ у Земуну видѣо. обаче вы да ми опишете Історію нѣногъ странствованія. Майку Божію желимъ у стакло метнути и у собу Библіоѳеке поставити, као заступницу, у толико вышше, што и церковъ Осѣчка, за патрону држи Успеніе Нѣно. А што бы нарочно желіо, да и Господин Копітаръ што годъ намъ поклони, то само зато, да се библіоѳека наша са отмѣностію приложника дичити може у Лѣтопису.

Не могу прећутати овде, да вамъ и задовольство Господина Доктора Аѳанасіевича, кой се едва садъ подиже на ноге ѿ зле грознице, и Господ. Вировца, скупа и мое неисповѣдимъ о књиги Србске Поезіе. Усердна буди и Луки и вами хвала. Комъ се до садъ допала ніе, допаће се сигурно, ако само буде с разсужденіемъ читао. Почетакъ в свакій тежакъ! Хвала Богу да се већь почело; ѳръ свако дѣло почето, већь в полакъ свршенно. Dimidium facti, qui coepit, habet, вели Хорацій.

Будући у Пешти 1815. и 1816. лѣта имао самь честь славонске Грамматіке истраживати и купити за Г. Копітара, кое ми в дѣло препоручивао Господарь Јовановичь Миша и

Гд. Давидовичь, ево садъ време дође, да и я будемъ тготанъ томъ Господину, кое крозъ цркве прошеніе, кое што желимъ имати кньиге:

1. De Sacra Poësi Hebraeorum, praelectiones academicae Oxonii habitae a Roberto Lowth A. M. Collegii nuper socio et poëticae prolectore; subjicitur metricae Harianae brevis confutatio et oratio Crewiana. Oxonii 1753.

2. Die zweyte Ausgabe mit Lowth Zusätzen und Verbesserungen; nach dieser abgedruckt. Göttingen 1768—70. Пошто буду кньиге, я ћу с' благодарностію платити.

Молимъ добавите ми и Господина Бояџіе кньигу, кою є давно издао. Нека намъ у Бібліоѳеку пошалье, али на даръ! Васъ іощь ово молити имамъ: да ми явите ваше мѣсто рожденія, име отца и матере, дань рожденія вашегъ, промѣне у животу, дань вѣнчаня, и друго што бы къ біографіи принадлежало; еръ саставлямъ каѳалогъ Списателя Србски, и тако о свакомъ по нѣшто ставићу, т. е. колико регула допушта о живомъ говорити. Такођеръ и Господина Бояџіе.

Петъ форінтіи сребра слѣдую за Поезію. Што се будуще пренумераџіе у смотренію ваши кньига тыцало буде, то вамъ являмъ, да ће найболѣ быти на овдашнѣгъ професcора Јанковича послатй; еръ нѣму за Атаръ пре ће се моћи дѣйствовати, друго манье свагда печатайте, да буде и цѣна маня; ѳръ люди новаца управо немаю.

Поздравите ми любезнѣйше Госпожу вашу и милу фамілію и незаборавляйте на мене, кой васъ искренно любимъ и почитуемъ.

Лазарь Боичь
парохъ Осѣчкій.

[Споља:] An den hochgelehrten Herrn
Vuk Stephanovich Karadsich
am Spitelberg № 133, im Hofe hinten
im 1. Stock, die Thür № 15.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4183]

3.

Высокоученый Господине,
дражайшій Пріятелю!

Вашу нѣмачку Грамматіку с' обявленіемъ о кньизи: Црна Гора и Восса di Cataro исправно пріймио всамь. На првой теплѣйше благодарећи, являм, да самь ю чрез мене заведеной бібліоѳеци общественной приложіо. Обявленію удовлетворећи, скупіо самь єдва десетак пренумеранта, тако да една кньига бібліоѳецы на дар претећи може.

1. Г. Антоній Тайчевичь, Трговаць и избраный Гражданин.
2. Г. Василій Аѳанасіевичь, Доктор Медіцыне и избраный Гражданин.
3. Г. бл. Георгій Ђурковичь, вировітичке вармеђе Ассессор.
4. Г. Димитрій Вуковичь, варошкій велицкій Фішкал.
5. Г. Јоанн Кнежевичь, трговац.
6. Г. Јоанн Симеоновичь, трговац и цркв. Епітроп.
7. Г. Кирил Јулій Исайловичь, Адвокат.
8. Г. Лазарь Боичь, Парох Осѣчкій.
9. Г. Петр Віровац, Адвокат и избраный Гражданин.
10. Г. Петр Јоанновичь, варошкій великій Нотарій и вышше комітата Ассессор.
11. Г. Ѳеодор Петровичь, Адвокат.

Овом приликом шилѣм вам 10 fl. CMZ. Pränumerationsgeld, и на прочитаніе Г. Копітара Grammatik der sl. Sprache in K. K. u. St. — ако ю немате и желите на дуже време задржати, молим свруу нѣ Reversatas, да ми є исправность у бібліоѳецы, такођер поздравите и преч. Г. Отца Петра свруу оне двѳ кньиге.

Добро бы было, када бы вы волю имали од свію ваши изданія бібліоѳецы овдашньой подаровати по два exemplara по начину Г. Пеичича Доктора Карловачког. Ако є ствар невозможна, а вы опростите жару мом, и пребудите паки пріятель оном, кой вас люби и почитуе.

У Осѣку
9. Септемврія 837.

Ваш пріятель
Лазарь Боичь
Парохъ.

П. П. Молим, настойте да имена с' титулама точно наштампана буду, да г. г. Пренумеранти волю у будуще неизгубе и нераскаю се пренумераціе —.

[Вукова напомена:] Примио сам од Г. Адама Драгосављевића за ове пренумеранте 10 f. СМ.

[На засебном листу:]

Господе Пренумеранта Имена и Презимена на нову књигу „Црна Гора“ названу.

Братія Петар и Меѳодій отъ Младеновичь Ученици плати
Сестре Софія и Елена отъ Младеновичь . . . . плати
Георгій Контичь . . . . . плати
Павелъ Петровичь . . . . . плати
Посанец Сигмунд . . . . . плати
Братія Евѳиміе й Јоанъ Новйчь ученйцй . . . . плати
Христоф Мйхайловић за синов. Ђорђија . . . . плати
Васа Марковић . . . . . плати
Oberlietnant Knessewith von Erzherzog Leopold 53-ten Infanterie Regiment . . . . . bezahlt.

[Вукова напомена:] Примио сам од Г. Адама Драгосављевића за ове пренумеранте 9 f. СМ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4184]

4.

Высокоученый Господине,
Пріятелю мой!

На књигу: *Народних Сриских Пјесама*, едва петъ пренумеранта скупи, али новаца напред недаду. Но толико управо с' новцыма пренумераціе *Црне Горе* (: ако и есамь я за троицу новце положіо :) равновѣсіе стои.

Пренумеранти.

[Списак штампан у Бечком издању Срп. Нар. Песама].

Увѣрени будите да самь си дао труда не ради 11-гъ Exemplara, но єдинственно ради поезіе народне, но више успѣти немого у скупляню пренумеранта. Овдашній сынъ Мойсей Георгіевичь скупіо є, мыслим, 6 пренумеранта, и послао Јустину у Вуковар, да вамъ пошлье. Поздравите ми Г-жу вашу и сву фамілію, такођер Г-ра Владислава любезнѣйше и незаборављяйте на вас любећег и почитујућег

У Осѣку 28-г Августа 840.

пріятеля
Лазара Боича
пароха.

[Спољa:] An den hochgelehrten Herrn
Wuk Stephanovich Karagich
Doct. der Philosophie etc. etc.
auf der Landstrasse in der oberen
Reiserstrasse № 472. wohnhaft.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4185]

CCLXI.

ТИМОТИЈЕ ИЛИЋ

1.

Высокоучени Г'осподине
мнѣ Высокопочитаемы!

Ніе ни какво чудо што васъ е светъ учени, изъ међу досадашньи наши Учени Србаля, за най ученіега и наймудріега Србльина признао и познао, кадъ васъ мали и прости люди изъ међу кньижевника за най добродѣтелнїегъ признаю и проглашаваю. Мой Шогоръ Михаилъ Стаињ дошавши данась къ мени — изъ Сербіе идући, срећніи е одъ мене, удостоисе пре с'вама познати и васъ видити него я. Онъ васъ хвали, и куе до небесе, и скоро за добродѣтель и искреность вашу обожава. Изъ исте къ нѣму указане доброте шилѣмъ вам 25, мои мали книжица на даръ, и ако е за достойну читаня, за Содружество Вольногъ Любителей Русісскія Словесности у С. Петрсбургу нађете, пошльи имъ поне еданъ Ексемпларъ. Ваше Песмарице немогу никако да стечемъ, ако ій іошъ имате пошљите ми све свезке, я ћу за ньи гди ви назначите шта коштую платити. Вашъ самъ Лексіконъ пре неколико година купіо, Данице имамъ II и III свезку, и на сваку книгу кою вы издавали будете, пренумерирайте ме. Я ћу вамъ за сваку поштено платити; јеръ су ми ваше книге миле и любезне.

Непознатомъ Г-дину писати, а особито тако высокоученомъ мужу као што сте вы, требало бы да избирамъ речи, съ коима писмо мое ваши руку достойнимъ учиніо; но вы ће те ми опростити, я самь врло слабъ Штіліста, а особито онда кадъ већима одъ мене пишемъ. Примите ме у брой они кои васъ высокопочитую, и у брой ваши слижителя [!] запишите и мене

У Санади 30. Маіа 832.

вашегъ покорногъ слугу
Тімоѳ. Иліића
с-щеника

Санадъ е у комітату Торонталскомъ последня е пошта Турска Канижа.

П. П. Каже ми Шогоръ да ће те се опетъ у Бечъ преселити, явите ми молимъ васъ, кадъ се у Бечу наместите, како ћу мое писмо на насъ адресирати, имамъ неко по табака да штампамъ кад вы у Бечу будете, и мени явите да сте тамо, онда ћу га текъ послати, и то у Бечъ преко васъ на штампу

[Вукова напомена:] одговорено 20. Јануар. 833. из Беча.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4186]

2.

Высокоученый Господине
мени особито высокопочитаемый!

Заиста и праведно могли сте о момъ предугомъ ћутаню свакояко мислити. Могли сте свашта о мени судити, могли сте ме за лѣнива, за дѣла обще ползе и књижества касаюћа се небрежљива, и шта вамъ я знамъ за каквогъ сте ме човека вы себи представляти могли! — и ако бы сте ме зло осудили, праведно бы было осужденіе ваше; ер' и я самъ себе за кривца признаемъ: Но шта ћу? — Обстоятелства су самномъ тако донела, да у свима моима коресподенціама за ово време пређутимъ — о коима ако ми Богъ и срећа послужи, бићете у време свое извѣщени, а ако ми срећа непослужи, а оно е аминъ. — — —

Данась дакле у име Божіе узимамъ перо, кое самъ за премлоге одговоре зарезао, и прво ево вама, и то зато што су ми ваша изданія съ вама заедно найдрагоцѣнія.

Я самъ е трѣдіо, и у овіи окрестни мѣсти познанике мое на Пренумерацію позвао; было бы ім доста, да се књиге забадава даю, но кадъ имъ човекъ за новце помене, као да имъ у очи дира. Да се дакле не бы у случаю овомъ вама замеріо; шилѣмъ вамъ само она имена, за коя добаръ стоимъ, и за коећу вамъ новце послати, кадъ имъ књиге предамъ, ербо нерадо люди напредъ плаћаю: и ако имъ имена међу Пренумерате доспела не бы опетъ самъ у њима сігуранъ.

Чест. Г. Дамянъ Магарашевићъ Парохъ Т: Канижкіи.

Чест. Г. Петръ Петровићь Парохъ Јосефовачкіи.

Чест. Г. Стефанъ Фіређхазскіи Адміністраторъ Парохіе Падејске.

Высокоуч. Г. Савва Фіређхазскіи Нотаріусъ Т: Канижкіи.

Тімоѳеи Иліићь Парохъ Санадски.

Као што самь васъ и пре умоліо, и садъ повторително и понизно умолявамъ, да мы све досадъ ваше Песме (: акое само можно:) и I и IV Даницу пошлѣте. Ко ми книге ове преда, я ћу ономъ поштено исплатити, или на васъ преко Дележанца новце франко адресірати. Како вы уредите.

Изъ међу други мои мали забава имамъ едно дѣло одъ 6 година већъ готово, кое бы около 12 труковани табака у величини быти могло. Преводъ съ Мађарскогъ єзыка *Vak Bela.* Я самь га крстіо: *Елана Србкиня у Мађарской кральица,* трошка немамъ, а начина немамъ коимъ бы га на светъ издао, ако бы ми начинъ коимъ бы га на светъ издао нашли, савъ (: ако бы што одъ добитка было:) вашъ бы быо, само бы за мене неколико Ексемплара умоліо.

Летина намъ весма рђаву жетву обећава.

Поздравляюћи васъ са особитимъ высокопочитаніемъ любезно, и препоручуюћи се вашой пріятельской любави остаемъ са особитимъ высокопочитаніемъ

У Санади 7. Маіа 833.

вашъ понизни слуга
Тімоѳеи Иліићь.

[Спољa:] An Wohlgebohren und Hochgelehrten
Herrn *Volf Stephan Karagyits*
Mehreren Gelehrten Gesellschaften wirklichen Mitglied,
meinen Liebsten Freunde, Wohnhaft am Spitelberg № 133,
im Hofe hinten im 1. Stock, die Thür № 15, abzugeben
pr. Ofen. zu *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 19. Јун. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4187]

3.

Высокоученый Г-дине
Пріятелю высокопочитаеимй!

Ваше почитаемо писмо, кое сте ми съ обявленіемъ на Даницу послали, я сам благовремено пріміо, и драговольно о пренумераціи потрудіосе; и ево вамъ шилѣмъ имена овіи сигурни лица, кои су се на Даницу пренумерирали. [Штампано у Даници за 1834 годину].

Свиће овій како кньиге пріиме честно исплатити, я съ нестерпѣніемъ Песмарице очекивамъ. Въ прочемъ желећи вамъ свако од Бога благополучіе, и у вашу пріятельску любовь препоручуюћи се есмь у Санади

2. Аvгуста 833.

вашъ понизни слуга
Тімотей Илійћь
Парохъ.

[Споља:] Благородному и высокоученому Господину
Вуку Ст. Караџићу
Филозофіе Доктору, виши Учени Содружества
Дѣствителному Члену и Србскому многозаслуженому
Списателю, Г-дину мени высокопочитаемому
у Пешти.

[Вукова напомена:] одговорено из Пеште 10/22 Августа 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4188]

CCLXII.

ПАВЛЕ — ПЕТАР — ЈОВАНОВИЋ

1.

Высокоученый,
многопочитаемый Господине!

Изволите неколико пренумеранта, кое самь на кньигу о правилама стихотворства набавити овдѐ могао, заедно съ новцыма одъ пренумеранта положеныма примити. И писмо ово съ ниженазначеныма 12 пренумерантима, и новце на толико за ньи ексемплара припадаюће, у суммы 9. фор. 40. кр. сребра, шалѣмъ вамъ преко Г-на Теодоровића професора, на кога се и кньиге за мене, кадъ изиђу изъ печатнѣ, могу послати. — Приликом овомъ шалѣмъ вамъ и 4. вида трговачки обявленія, коя сте у Земунскомъ парлаторіуму одъ мене искали, да вамъ пошлѣмъ. — Препоручуюћи се пріятельской наклоности вашой, са отличнымъ почитаніемъ есамь

У Крагуевцу 31. Маія 1832.

вашъ слуга покорный
П. Јовановићъ.

[Долази списак претплатника штампан у Лукином Опиту].

П. П. Являмъ вамъ и то, да самь Г. Теодоровићу препоручіо, да онъ, ако вы будете изъ Земуна отишли, пренумеранте ове, одъ коій самь му особитый списакъ послао, заедно съ новцыма, 9. фор. 40. кр. сребра, управо Г. Јосифу Миловуку у Пешту пошлѣ, као што се у обявленію вашемъ препоручуе, а писмо ово на васъ да оправи. Уверенъ самь, да ће се онъ по томе точно и управляти

П. Јовановићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4189]

2.

В. В.

милостиви архипастиру!

Усуђујем се послати В. В. 100 објављ. о н. изд. наш. нар. песама с покорном молбом, да бисте благоволили с вашом препоруком разаслати их свештенству по вашој архидиецези.

За приложена овде три пакетића молим покорно, да бисте их благоволили такођер с препоруком вашом послати Господи Епископима у подручју вашему. Г. Г. Шабачкоме и Тимочкоме ни имена нисам написао, јер их управо не знам; него молим В. В. да заповедите коме од ваших млађих, да то на остављена моста напише.

Ја мислим, да би достојно било, да В. В. препоручите, да се сваки свештеник у подручју вашему постара у нурији својој наћи *барем једног* пренумеранта, или, најпосле, наговорити неколико људи, да у друштву купе један егземплар ове наше народне књиге; и надам се, да ћете ви то, колико из родољубиве ревности, толико и из благонаклоности к мени, драговољно учинити. За које молећи се и препоручујући Ваш. В., и целујући вам архипастирску десницу, с највећим високопочитанијем остајем

У Бечу 25. Маија 840.

В. В. покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4190]

CCLXIII.

ВАСИЛИЈЕ ВУКОВИЋ

1.

Високоучени Господине
мени високопочитаеми

Ваше обявленіе на книгу Луке Милованова, приміо самъ, иколикое могуће било вамъ скупити Пренумеранта, запоказати вамъ мою слжбу ја данаске послао самъ пренумеранта 10 на Г. Јосифа Миловука у Пешту, а новце такођеръ послати му хоћу о свому времену.

Г. Чакоя поздравіо самъ од ваше стране кое равно и онъ васъ позд.

Себе препоручамъ у ваше приятелство.

[око V, 1832. из Петриње]

С наивећимъ почитаніемъ
Вас. Вуковичъ.

П. П. Моимъ позд. Г. Стефана Раевича.

[Споља:] Високоученому Господ.
Вжку Стеф. Караћићъ
Земунъ

[Ориг. у Арх. С. К. Академије бр. 4191]

2.

Висок'учени Господине!
мени високопочитаемй;

Из писма Попа Давида Милошевича, питате да всамли приміо книге Луке Милованова, всамъ, ипоналоги вашои 26.

Јуніа прош. Я изброио Г. Николи Поповичу у Загребъ f 8. среб. за вашъ рачунъ.

Господине, ваша Наука просутае по целому роду нашемъ, апознатае и странима законима, Нашъ Давидъ Милошевичъ има едну книгу ижели из'дати насветъ, судимъ дае вама позната, вибисте велику задужбину учинили препоручитига тамо Типографіи Ерменскои дамуе наштампаю, и дага причекаю докле новце покупи од' Пренумерантовъ оньe поштено платити, будите му рука помоћи ибиће вама благодаранъ.

Господине! ако васъ смемъ молити покорно постараите се за Савву Меркаля данеостае у мраку, виете код учени људи у великои слави, ипознатисте, особито с'царскимъ Библіотекаромъ Г. Копитаромъ, ослободитега, я као простъ судимъ дабисте сазидали цркву оставићете безсмертио име.

Учтиво васъ молимъ опростите моему простодушію и непримите зазло да я вама досаћуемъ и овако просто пишемъ. остаю очекиваюћи вашега милога од'говора;

У Петрини на Данъ Светога Јлie [20./VII] 1833.

с наивећимъ почитаніемъ
покорни слуга
Вас. Вуковић.

Слѣдую отрагу Пренумъ. На Даницу забавникъ. 1834.

[Штампано у Даници за 1834. год.]

Яћу новце вама о свому времену послати.

[Споља:] Petrinia.

Hochgepriesenen Herrn
Stephan Wolf Karagyich
Doctor der Philosophie und Mitglied
mehrerer gelehrten Gesellschaften &c. —
Jn der Mechitaristischen Buchdrucherey am Platzl 14.
Wien

[Вукова напомена:] одговорено 1. Нојемвр. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4192]

3.

Високоучени Господине!
мени почитаеми;

По заповеди вашои я самъ хотео дати Г. Кавичу 10, цванцика 'оли f. 3. 20. за вашу Даницѓ за 1834. и ніе хотіо примити (овакови люди одреклисусе другоме добра чинити; ербо нису читали ону прекрасну вашу книгу печатану у Лаипцику подъ именомъ, Огледи Светога Писма.

Я ћу данаске послати новце за вашу Даницу f. 3.20 у Загребъ на Г. Николу Поповича.

И ево имена на народне Сер. Пословице.

[Штампано у I издању Срп. Нар. Пословица].

и како покупимъ новце послаћу Г. Ник. Поповичу у Загребъ.

Остаю наивећимъ почитаніемъ

Петринѣ $\frac{\text{26. Ноемр.}}{\text{8. [Децем.]}}$ 1833.

понизни
Вас. Вѓковичъ.

[Споља:] Petrinia.
Herrn Vuk Stephan Karagich
Josephstadt in Piaristengasse № 126.
rückwärts in 1-ten Stoch
in Wienn.

[Вукова напомена:] писано му 14./26. Окт. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4193]

CCLXIV.

ЂОРЂЕ ЋИРЈАКОВИЋ

1.

Высокопочитаемый Господине
Здравствуйте!

Ваши книга Милоша Обреновича, какѡ што вамъ є и познато, да міе Г-дръ Миловукъ на продаю послаѡ, ѿ коисе засада в'рло мало продало, изъ узрока што цена велика то єсть f. 3. 20 х.

Я нисамъ знао дасу ваше книге, такѡ пишемъ Г-дру Миловуку да акобы книге те исте по f. 2·30 могле поднети могаѡ бы и све, и іѡштъ може быти и више разпродати? Онъ ми уписму ѿговори да имамъ васъ питати, и ако вы допустите, то дабысте имали доброту какѡ мени у Нови Садъ явити могули й давати или по 3 f. 20 остати. такѡ и Г-дру Миловуку ако будете хотѣли по f. 2·30 давати пишите, да имаде іоштъ моему Брату коисе у Пешти на вашару находи колико онъ узте предати.

Ваши пакъ книга кои имате можете сваки путъ колико хоћете на мене послати, и колико више могу буду себы труда дати у новце учинити, самѡ приличну цену учините, єрбо што годъ више єфтиніе буду више и фришкі се продати буду. Што се пакъ мога провизіона тиче какѡ што самъ вамъ и устменнѡ казаѡ да одъ $^{100}/_{20}$ немогу другоячіе примати, єрбо на верессію морамъ давати, и какѡ книга на меидану не буде, я свое новце морамъ, какѡ штои радимъ давати.

Вашъ є любезныи Синчићъ здравъ, и имаду у Среду до єстъ 3-гѡ по нашему єхатеп. у Суботу сви се буду причестити, у Неделю у ютру класификаціа се буде читати, на

Литургій Благодареніе се буде ѿдавати, и судимъ после С-те Литургіе разпустити.

Шстаю васъ Высокопочитуюћи и єсамъ вамъ

У Новомъ Саду 2. Августа 832.

Наслужби
Гешргій Киріаковичъ.

[Споља:] Hochgelehrten Herrn
Wuk Stephanovits Karatsits
abzugeben
a *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4194]

2.

Высокоученный Господине!
Мнѣ Высокопочитаемый!

Ваше писмо ѿ 24. Јануаріа й Г. Тирке приміш єсамъ у коєму ми пишете, да дѣло ваше с' Г. Груичемъ ков имате, да Г-дну Гаврііилу Ползовичу сообщимъ, я самъ нѣму таки отишаш, и писма самъ нѣму сва показаш, онъ міе казаш да нѣму нити писмо дамъ, нити даму што говоримъ, но самш да пошалѣмъ кога да питамъ имали онъ ти книга іоштъ на продаю и колико й има, такш я таки пошалѣмъ и купимъ ѿ нѣга за 4 fr. W. W. єдну книгу, и нѣму ѿнесемъ и онъ є задержи, й да одемъ опетъ кодъ Г. Стефана Марковича и нѣга да питамъ шта онъ зна ѿ тога да ми каже. Г. Марков. ми каже да я знамъ да су книге после мене кодъ нѣга остале, єлъ онъ нѣму платіш или ніе то незнамъ, я самъ каже задржаш Г. Давидовича Забавнике, а онъ є ваше лексиконе приміш.

Г-динъ се Ползовичъ чуди какш да вы за толико време овде быти, и никада да вы отоме ништа радили, нити истога Груича питали нисте, не сумнямъ да веће ѿ нѣга до садъ писмш примили, и то міе казаш да онъ зна штаће радити, и самномъ у разумѣнію быти.

Башъ данасъ састанемъ се с' Г. Груичевимъ синомъ и издалека почнемъ се шнимъ ш вами и вашими книгами разго-

варати, я га запитамъ какш стою те книге кодъ васъ онъ ми каже дасу стаяле у компссію, но каже дасе в онъ с' Г. Тиркомъ намиріо, и да онъ таи рачунъ има толико міе казаш, сада када му будемш рачунъ прегледали видићемш, но дондесе ништа не може радити, докъ (Фолмахтъ) ѿ васъ недобыемо.

Ваше самъ обявленіе на 4-ту частицу песама добышо, и до 10 пренумеранта сакупіш всамъ, надамсе даћу й више моћи сакупити.

Молимъ васъ покорно ако бысте ту имали кою 3-ћу частицу ваши песама, у Земуну самъ писаш и нисамъ ніедне добити могаш, а тражу. Одъ ваши Данища 26-те године, и приповедки ако имате макаръ 5 или 6 комада, пошалите ми, моя васъ кћи Анастасіа поздравля и молибасъ, да незаборавите, на обећану книгу, кою сте јой обећали. —

Јавлямъ вамъ да су Забавницы Г. Давидовича у Сербій за год: 833. изашли, но несмеду се к' нама давати, писали су чуемъ на конзіліумъ ако допусте.

Г-днъ Шафарикъ, и Г-днъ Јоаннъ Хачићъ ѿ излазу изъ Новогъ Сада, Г. Шафарикъ иде у Прагъ за Бібліотекара, а Г. Хачићъ селисе с' фамиліомъ у Темишваръ.

Желите знати онога трговца име, с' коимсте кодъ Г-дна Радишића за еднш были, я самъ питао Г. Радишића, онъ васъ любезно поздравля, и кажеми дасе оному Г-дру име Г-дръ Іліа Станишићъ, изъ Панчева.

Овдесе кодъ насъ якш Срблн спремаю, пушке се на вратъ на носъ купуе и еднакш се траже, такш й олово купую, али куда и камш то се незна. Едни говоре дасе Босна диже противъ цара ніовогъ — други другоячіе говоре за сада ништа незнамш.

Поздравлямъ какш васъ такш Госпою вашу и вашега Сына Саву, и шстаю васъ высокопочитуюћи и всамъ

У Новомъ Саду 2. Фебр. 833.

вамъ Наслужби
Гешргій Киріаковичъ.

[Вукова напомена:] одговорено 7./19. Април. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4195]

3.

Высокоученнный Господине!
Мнѣ высокопочитаемный и любезнни
Пріателю!

Ваши на мене послати книга, ѿ Г-дра Јосифа Миловука приміш єсамъ, и понаредби вашеи свакоме послаш єсамъ, но то вамъ морамъ казати да й тешкш ѿ пренумеранта примаю, морамъ свакомъ изнети ваше писмш за уверити ій да 2 f. коштуе, єрбо имъ є книга вр'ло малена за ту цену, и тешкш се буду продавале по f. 2· — нисте имали право што сте є обрезали, имала бы свою величину, и небы се тако вр'ло мала видила, ако є потанка была бы већа негш садъ. Ја налазимъ за добро да й песме и друге макаръ какшве книге не дате обрезивати, єрбо єдноу чинисе мала, другш може свуда читати гди хоће, пакъ онда неће да ю узме, а овако не може да види шта є читатіе не може разсећи є несме, и такш є лакше купи.

Вы ми пишете да ћете Даница 826. год. неколико комада послати, являмъ вамъ да ако сте послали я нисамъ приміш, но 10 ко: Огледи Светога Писма приміш єсамъ. За Іділле ми пишете да бисте ми неколико комада на продаю послали, но по 2 f. — небысе могле продати єрбо прво книга є стара, другш веће є овде продавата была кодъ Г. Каулиціе, него да є ефтиніе несумнямъ опетъ дасе небы 20—25 ко. продало, али по ту цену не бы смео узети.

Біосамъ у Земуну кодъ Г-дна Доктора Стеича, и онъ ми каже, дасу нѣгове книге *Саборъ истине и науке*, кое су се у Београду труковале, кодъ васъ у Бечу кодъ цензуре послате, и кажеми даћеду се скоро доле послати, будући да й више ѿ 200 ком: нема, такш ябы моліо за 40 или 50 комада, ако бисте нѣму што писали, я бы васъ моліо да му пишете да на мене управо можете послати.

Пренумерація на книгу Народнѣ Ср'бске Песме.

[Из Бајше, Новог Сада и Сусека штампани у IV кн. Срп. Нар. Песама].

Ја самъ ваши обявленіа свуда послаш, ни самъ веруите ли мога труда жаліш, но ѿ никуда ништа не доће, ако на васъ

може быти не пошалю, ако бы пакъ на мене за ово време послали я ћу вамъ таки явити.

Моя вамъ кћи Анастасія захвалює и люби вамъ вашу и вашои Госпои руку.

[пре 24, IV, 1833.]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4196]

4.

Высокоученный Господине!
мнѣ Высокопочитаемый!

Будући да є Г-даръ Харитонъ Харишъ у Бечу, такѡ и нѣму пишемъ, и молимъ, ако узможе 50 f. W. W. да вамъ даде, овде ставлямъ вамъ Рачунъ ѿ продати книга.

6. ком:	Песнарица 1. и 2. часть	f. 4.	. . . .	f. 24·—
3. „	Данице за год. 828.	2.	. . . .	6·—
6. „	„ „ „ 827.	1.	. . . .	6·—
14. „	Опита наставленіа	2.	. . . .	28·—

морамъ вамъ казати да опита нитко неће да узима, и они кои су се пренумерирали и ѿ ни су млогѡ натрагъ вратили, негѡ мораѡ самъ гдикоимъ наметати, и даємъ по f. 1·30 и нико неће.

6. Огледи Светога Писма 50 х.		5·—
Продате книге Summa		f. 69·—
15. Житіе Обреновича f. 2·30		37·30
Свега . .		f. 106·30
Вы имате нами давати		
У готовомъ новцу	f. 50.—	
За Дуванъ што є у градъ ѿнешенъ	—.24	
1. писмѡ изъ Беча	1·12	
За Житіе Мил. Обренов. плати кочиящу изъ Пеште	1·15	
За опите изъ Пеште	1·39	
1. опитъ Г. Урошу Романов. неће да плати	2·—	56·30
		f. 50·—
На 106 f. — procent на $^{100}/_{20}$		21·—
		f. 29·—

За Г. Уроша Романовича изволите примити · f. 18·—

f. 47·—

За изравнити изволите єще · · · · · · · · · 3·—

И такш у суми примите · · · f. 50·—

Гледаите да што брже пошалѣте Народнѣ песме, и молимъ ако буду скоро Стеиѣа книге готове, онъ міе обеѣао такш да ѣете ми вы послати. Г-днъ Живковичъ Архімандр. даш ме звати узеш є ѿ ваши книга, и моліо ме є да му 3-ћу частицу Народни песама наѣемъ, я самъ казао да нигди наѣи не могу, онъ ме є моліо да вами пишемъ да му наѣете, и да пошалѣте, у Пешти има али ѿ f. 10 сребра неда єфтиніе.

Іавлямъ да міе овде Магістратъ секвестираш све книге кое у комисію имадемъ на продаю, тужио се Г. Іанковичъ и Г. Каулиціи, и такш не смемъ више продавати, ако имате волю могу нима книге у комисію дати, я самъ и Г. Миловуку писаш, но онъ неда никому, повереніа у нима нема, сада какш знате, самш вамъ являмъ да више не смемъ продавати.

Г-дара Ісаака Груича сынъ оженіо се, и отишаш є с' женомъ у Сербію, Г. Стеичъ Докторъ отишао у Сербію, каже ми Г. Докторъ Месаровичъ, а и онъ є с' женомъ дошаш на ову страну, данасъ быш є кодъ мене с нѣговомъ Госпоіомъ посетили су ме.

Поздравляемъ вашу Госпою и вашега любезнога Саву.
Васъ особито любимъ и єсамъ Высокопочитуюћи

У Новомъ Саду 5. Іуніа 833.

Вамъ На служби
Гешргій Киріаковичъ.

Ако што узпишете скоро Г-дну Шафарику поздравите га ѿ мене, ако узштампа скоро нѣгову книгу, нека ми пренумерацію пошалѣ, овде се тражу нѣгове книге, али немамш Lesekörner могле би се доста продати пишите му.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4197]

5.

Высокоученныи Господине!

мнѣ любезный пріятелю здравствуите!

Јавлямъ вамъ да самъ ваше книге 4-те частице песама ѿ Г. Хариша приміш, но имамъ вамъ явити да се єдна догодила у среди издерана, морамъ ю єфтиніе дати. Јшштъ и то вамъ іавлямъ да самъ посташ лиферантъ србскій, мой пріяне! Я вамъ даемъ србльима коже, клобуке, гантане, дугмета, за гарду ніове свѣтлости, и звали су ме были на ону страну, и єданъ путъ самъ быш сада ове неделѣ у іме Божіе опетъ идемъ, я знамъ шта ћете вы рећи „Боже помози дан Боже срећу“ ето такш вамъ се я наодимъ у послу.

Садѣу да вамъ кажемъ шта самъ се я разговараш с' Г-диномъ Стеичемъ Докторомъ, я самъ се башъ онда у онаи паръ догодіо у Земуну, када сте вы писали изъ Беча за книге нѣгове, подъ именомъ *Сборъ истине и науке,* ков су у оно време кодъ васъ у Бечу ради цензуре были, и то сте му у писму явили, да сте му изъ Беча (знамъ зашто) у Тріестъ на Г-дна учителя Владисавлѣвича послали, и оданде Г. Стеиѣъ да наредбу шнима направи, Г-днъ Стеичъ е мени дозволіо такш да я пишемъ вишереченному учителю да ми 25 или 30 комада пошалѣ амш к' мени, но я никаково обращеніе, шниме немам; зато я васъ молимъ акш бы се догодилш да бы му писали пишите му да ми пошалѣ 20 ком: када прилику трефи, нека самш онъ пошалѣ на Г-дна Саву Шилича Адвоката у Карлштатъ он ће мени приликомъ послати, а што буде тропка я ћу вами и нима пишите имъ поштеншъ платити, стоите за мене добри.

Јавлямъ вамъ да бы се ваши песмарица моглш подоста продати осимъ пренумеранта, али се не сме пази се вр'ло якш, пакъ волемъ съ миромъ седити, негш пошалите акш хоћете на Г. Павла Јанковича, или на Г. Каулицію.

Нитко ништа нсће да тражи да могу книге продавати, а нима нитко неда, пакъ етш вамъ драги мои списатели посла.

Ако узпишете кои путъ Г. Шафарику поздравите га ѿ мене, акш уздае скорш нѣгову книгу на пренумерацію, нека ми пошалѣ, я хоћу нѣга радш и веселш служити, такш да се горе и долине разлежу, и да види какш я нѣга любимъ и почитуемъ.

Любезныи мои! Одъ млогѡ малѡ примите, и будите задоволныи, коликѡ самъ могаѡ, толикѡ самъ урадіѡ, а пословица каже ко тражи веће изгуби из вреће: *Ево мене* с' пренумераціомъ на *Даницу* вашу за год. 834.

[Из Бајше, М. Беочина, Деспот Сентивана, Карловаца, Кулпина, Новог Сада, Сусска и Шиматовца, штампани у Даници за 1834. год.].

Любезный мой Господине! да ми е слободнѡ продавати, я васъ увѣравамъ да бы вамъ іоштъ толикѡ могаѡ продати, ѳрбо ове године Матица Српска пчелу не трукуѳ, опоминѣмъ самѡ на тѡ, и не заборављаите што брже да ми пошалѣте, ѳрбо люди за рана купую нове календаре, кодъ Г. Каулиціе нѣгове Ружице. Любезнѡ поздр. вашу Госпоу и милога вашега Саву, остаѳмъ васъ высокопочитуюћи и ѳсамъ вамъ на служби

У Новом Саду 1-и Августа 833. по римскомъ.

Г. Кириаковичъ.

Молимъ: Заборавіо самъ ставити ову Господу, у Нови Садъ ставите. Г. Кузманъ Шиличъ, Г. Јѡаннъ Петковичъ, Г. Јѡаннъ Михаиловичъ, Г. Коста Гешргіевичъ, Г. Гешргій Кода, Г. Петаръ Гвоздановичъ, таки ставите после Г. Петра Шилича, кой ѳ у Пренумерацій.

[Споља:] An Hochgelehrten Herrn
Herrn *Wuk Stephanovits*
abzugeben in der Mechitaristischen
Buchdruckerey am Platzl
a Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 1./13. Септ. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4198]

6.

Высокоученный Господине!
Мнѣ Высокопочитаѳмыи и любезныи
Пріятелю!

Ваше почитаемо ѿ 1./13. Септ. приміѡ ѳсамъ, у коѳму ми являте да бы Г-дину Епископу ѿишаѡ за пренумерацію

онъ ніе кодъ куће, отишаш в [у] Темишваръ, неће доћи чувмъ до 3. Неделѣ, ако бы дошаш пре, я нећу мога за вашу любовъ труда жалити отићи и пренумерацію поднети.

Сада в дошла пренумераціа Ср'бске Пчеле, и сада се и ваши пренумеранти пренумерираю на ню, а дасу оне пре дошле не бы на вашу толикш былш, затш молимъ ускорите, да бы што брже могли быти да пошалѣте србш ако онъ пре пошалѣ, богами оставићеду гди кой пренумеранти, самш метите све Вашаре какш у Будимскомъ календару, пошту, и таблицу за исплаћиванѣ слугу и Interessa, кое имаде у Будимскомъ календару, и кодъ свакога месеца по єданъ Листъ чистъ папира да буде, и не обрезуите книге. Ја бы вамъ казаш да пренумерирате, Г. Епископа, и Архиманд. Живковича, и Г. Вуку Мариньков. Доктора.

Являте ми да сте писали у Тріестъ Владисавлѣвичу ради Г. Стеича книге да пошалѣ на Г. Саву Шилића у Карлштатъ. Я васъ молимъ покорнш опростите ми што вамъ ту досаду чинимъ, пишите таки акш Бога знате у Тріестъ нека ми не шалѣ ни подъ кой начинъ, изъ узрока што су ме Г. Каулиціи и Г. Іанковичъ тужили на конзиліумъ да я изъ Сербіе и изъ Каравлашке книге продаемъ, пакъ в брате, по читавой граници дошлш да пазе на мене, и да ме ухвате акш узпродаемъ, ето брате мои злобе, баръ да самъ продаваш и да самъ кою изъ Каравлашке книгу очима видіш неби ми жао былш, заиста да ми чести не служи, я сасъ Сербіомъ истина имамъ посла али с' книгама не; затш молимъ гледаите да првомъ поштомъ явите, и мене да сачувате, нити требамъ, нити хоћу да знамъ, аратосъ и книга, аратосъ и Г. Доктора Стеича, Фала му на любови, и на доброти нѣговой, волео бы примити ѿ нѣга 10 Лаксира, и 10 за блюванѣ, негш єдну книгу у Сербіи печатану, буди она чія была, сачуваите ме Господине, молимъ васъ.

За новце ков ми пишете за несмарице, веруите ми да просимъ какш за ваше такш и за проче, будите терпѣливыи моя в старостъ, зачудићете се када вамъ пошалѣмъ да се я самш оновчимъ, я бы вамъ ѿ мои новаца послаш не бы чекаш да они плате. —

Пишете ми да сте писали Г. Миловуку да траже на конзиліуму, да добію да можеду се книге продавати, мои любезныи! никш то не мари нити гледи, в! камо среће да се сме прпдавати, коликш бы се іоштъ книга моглш продати.

Юче отиде Г. Вуичъ Србскій списатель у Земунъ, бшш є кодъ мене 8 дана у кући, и донеш є нѣгови животописанія да му продаемъ, я самъ самш толикш продаш, коликш пренумеранта имаш, а више нисамъ смеш ни примити а камоли продавати; нѣму напише Г. Хажичъ Јоаннъ Instantiu и да у магістратъ, и магістратъ не допусти онъ хоће Г. Вуичъ далѣ да тражи на конзиліумъ, камш срећа и вы и другій такш да радите, а чекаюћи на Миловука и на Матицу неће быти никада ништа, Г. Вуичъ публично каже у Instantii да му є Г. Јанковичъ изеш и утаиш 40 f. — онъ нема у ни двоице повѣреніа. — Такш бы сваки акш ткш има противъ ништо да каже, а Г. Миловукъ заиста бы имаш, и Матица бы имала казати али нећеду, а они када нећеду, онда ћу имъ и я зафалити, пакъ ћу свакомъ свое дати. —

Акш ми не буде слободнш продавати, нашто да ми шалѣте Данице, само да стою, пошлите самш оноликш коликш пренумеранта има и самш можете 5. 6. или 10. комада више не, али када бы допустили онда бы могли. —

А збиля! шта оно я чата у Лѣтопису последнѣмъ кога се оно тиче, я бы нештш рекаш, али несмемъ, не знамъ были погодіш, акш не погодимъ бы се осрамотіш, — — да се оно не тиче В. С. К. да ніе тои Матицы Метиль у главу ушаш, акш брате буде метиль у главу ушаш, богами вы онда погодисте у вашемъ Лексикону да ће му лекъ быти кука и мотика. — Ао! брате да ли ћемш што у Даници наћи — чатити. Акш се васъ ништа не тиче я бы рекаш да седите с' миромъ, а наипосле заиста да заслужуе — — — алъ недати му плакати, млого є и ружно є рекаш. — — В' прочемъ остаю васъ поздравляюћи и вашу милу фамилію, а я остаемъ вамъ на службн и есамъ

У Новомъ Саду 5. 7-бе 833.

Непремѣнны
Г. Кириаковичъ.

Пишпте вы Г-дну Хачићу онъ да ради кодъ конзиліума онъ може самш акш хоће. Поздр: Г. Вукъ Маринков. Г. Николичъ и Г. Милашиновичъ, Г. Димитріевичъ Ђорће.

Г. Јоаннъ Хачићъ може и овде кодъ магистрата нашега дати за васъ Інштанцію, и акш имате што противъ ни тужити се или самш да повѣреніа у нима немате. —

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 15./27. Септ. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4199]

7.

Высокоученый Господине!
мнѣ Высокопочитаемыи й любезныи
Пріателю!

Јуче то есть 19-го сего Месеца есамъ на васъ по Делижанцу f. 100 W. W. оправіш, кое молимъ када Делижанцъ доће изъ волитесе пріявити, нисамъ ставіш на Атресу гди васъ наћи могу, негш самъ само ваше име ставіш, а на коме месту заборавіосамъ ставити гди се находите, затш васъ опоминѣмъ да знате.

Ја самъ ово дана говоріо Г-дну Раичу за песме онміе обећаш, самш докъ свое послове у редъ тако ми каже у редъ постави, хоћеми дати. Такоћеръ моліо самъ и Г-дна Атанасію Николича землѣмѣра, й Г-дна Александра Костича Адвоката, кои доста различити песама свакояки знаду; они су мисе такоћеръ обећали да ми дати буду.

Гледаите самш штш побрже да Даницe ваше пошалѣте, србш акш Пчела Србска пре доспе, бога ми може млогш натрагъ остяти, изъ Новогъ-Сада в на Србску Пчелу преко 200. Пренумеранта отишлш, затш стараитесе, и пошалите више штш осимъ пренумеранте, а и за Песме ваше IV-те частице акш имате іоштъ кою, може те й с' Даницама послати; више немамъ ни едне, последню самъ коя изъдерана была за 2. f. 30. продаш, а и онаи небы ю узео да в више былш акш можете макаръ само 2. или 3. пошалитеми, само да имамъ, ако ткш састране, и то кріюћи продати могаш. —

Какш штосте ми у вашему писму писали, да Г-дину Шилићу у Карлштатъ за Г-дна Стеића книге пишемъ, такш самъ и учиніо и писаш, шта буде далѣ слѣдовалш, яћу вамъ приликомъ писати, да знате.

Овдесе якш говори ако веће досада нисте чули да в Г. Јоанновичъ кои в у Карловцы Професоръ быш за целш у Сербій за Митрополита изабратъ, и то в да в веће каш цивиланъ

браду пустіш, докъ дођу сада Срблп за Пешту, онда ћемо болѣ и вѣроятніе чути.

Јавлямъ вамъ дасе Г. Груича кућа продае, и веће се два пута лицитирала, а вы за вашъ Дугъ нимукаетъ.

Ако што узпишете Г-дну Шафарику поздравите га ѿ мене. Вы пакъ имате ѿ Г. Вука Маринковича, Јосифа Мачваннск: Атанасіе Николича, Г. Гешрг. Димитр: Г. Милашиновича Г. Баичевича, сви васъ любезнш поздрављаю. —

В' прочемъ Поздрављаю васъ и вашу Госпоіо и вашега любезнога Саву, и всамъ вашъ, и остаю васъ Високопочитуюћи

У Новомъ Саду 20. 8-ber 833. по римскому.

Наслужби
Георгій Кириаковичъ.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4200]

8.

Високоученыи Господине!
Мнѣ Высокопочитаемыи и любезныи
Пріателю!

Долазимъ васъ покорно молити, да садъ самш пакъ никада више ништа не учините, вамъ до смерти благодаранъ быти хоћу, а ништа више самш да бысте кодъ правдолюбивогъ и доброгъ Господина Генерала Михаиловича хофкригсъ Рата, имали любовъ отићи сами, мою стваръ препоручити, и ако бысте за добро нашли ова Рекурсъ нѣму предали, я самъ на Hof-Kriegs-Rath оваки исти Рекурсъ обаче с' Документи послаш; я мислимъ да нико болѣ ѿ васъ, србски то естъ свопски учинити нећс, я вамъ се препоручуемъ и молимъ препокорнш. Што се тиче дѣла будете чудили и дивили, шта в Генералъ команда наумила ѿ мене чинити. Господинъ ми Хачићъ каже, да васъ замолимъ, и каже ми да исти Господинъ радо своѳ нације люде прима, а тоће вамъ Г. Вукъ наиболѣ учинити моћи.

Јасамъ у год: 812 на Петро-Варадинскомъ грунту, на лицитацій виноградъ купіо и платіо, и у истому Винограду кућу направіо, кое ме и с' другимъ стаяма до 4000 фр. коштуе, кадъ самъ кућу направіо, после некогъ времена, дођемъ у Магістратъ градски да порцію Виноградску платимъ, онда Магістр: натераме да кућа мора подъ нумеромъ доћи, я самъ се браніо и морао самъ доћи како е Магістр: хотѣш, и постанемъ у Фран-комунитету порціяшъ, на кућу, Роботу, Акцизъ, Квартиръ, Патроле, Фелдъ-хитеру, и друге тяготе носити какш и други порціяшъ; и іошть ко тому дами Магістратъ єдну ливаду покран куће бадава Hauswiesen, іошть и томи Магістр: каже, да я ѿ садъ така права уживамъ какш и други Фраи у комунитетъ кои живи, и не гледамсе више каш Новосаћанинъ.

Пре четири године купимъ другу ливаду близу мога Винограда, ради марве да бы се на имати могао, єрбш ону ливадѵ кою міе Магістр: покран куће даш у Ади е гди вода топи, и немогу сена неке године ни єдну шаку добыти, и такш покрай те мое друге ливаде налазисе потокъ кои на Воденицу тече, крозъ єданъ направлѣни ѿ дасака олукъ то естъ жлѣбъ, кога Воденица газде Миковича естъ, и то е до ове године была купила, тога Миковича тутори, какш имсе олукъ тай покварй вода га сруши они све ближе мојой ливади приближавалисе, да самъ сваке скоро за оне 4 год: распре имаш, оставляю свое старш место, и све ближе к' мојой ливади воду напушћали и землю рушили. Такш веће кадами досади и буде ми доста, єдномъ кадъ су тутори Миковича почели олукъ на момъ грунту правити я забранимъ и недамъ имъ правити, тужимъ се магістр. дамъ іштанцію, иштемъ комисію, магістр: мени ништа неда на полѣ, негш или пошалѣ Синдикуса именемъ Hofstätnera и Сенатора Солара или сами доћу, мене дозову на ливаду да се я погодимъ шнима за ону землю, коесуми ѿ мое ливаде узели, и да имъ допустимъ на момъ грунту правити олукъ, я ни самъ хотѣш како су они хотѣли, и нисмосе погодити могли, такш напоследакъ Синдикусъ заповеди дасе на момъ грунту направи олукъ, и срдито оде, я протестирамъ но бадава, каже нѣму туторъ Господине, ово е Кириаковича грунтъ, нѣгово е то место ѿ ливаде, далѣ познае се гди е олукъ толикш година био, но то се све бадава говорпло, Маистори єднакш раде и направе олукъ буде готовъ, а они онда продаду Воденицу с' олукомъ заєднш, наравнш и

мой грундъ гдіе олукъ быѡ продаду некомъ Милошевичу, я какѡ што сам се пре продає Воденице Магістр: тужіо, такѡ опетъ и сада какѡ се Воденица продала тужимъ се, да се мени чини велика неправда и штета, вода ми землю носи, землю мою силомъ отети іоштъ продати, сада магістратъ на ову мою тужбу, пошалѣ Г. Сенатора Солара, и Г. Атанасію Николича Інжинира и комшіе изведу, и измеру мои грунтъ у коєму наћу да міе 20 фати землѣ ѿ узеѡ; комисія даде Магістрату релацію, магістр: изрече Сектенцію, да исти Милошевичъ кой є Воденицу купіо дигне с' мога грунта олукъ, й да иде с' олукомъ на свое местѡ старѡ, гди се исада рупе виде гди є стаяѡ, и оставимусе 15 дана, исти Милошевичъ ніе хотѣѡ никако олука дигнути, два и три термина магістр: му є продужаваѡ, — на последку даде Магістр: Асістенцію пошалѣ полицая с' Пандури и Цимермоне й покварему олукъ, и я 5. f. 42. x. С. М. діурне платимъ, какѡ и с' Рекурсомъ квита гласи. Нато отиде Милошевичъ каѡ газда и тужисе Генералъ Команди, Генералъ Команда иште ѿ Магістр: Інформацію, Магістр: да по реду какѡ єсте, а Генералъ команда не узме стваръ какѡ єсте, какову є Магістр: релацію даѡ, негѡ изрече то да, Киріановичъ неможе каѡ изъ Провинціала (а не узима мене да уживамъ фрай комунитетска права, коє є мене Магістратъ силомъ натераѡ) имати кућу на Варадинскомъ грунту подъ Нумеру, нити да я могу порціяшъ быти, негѡ да ми се кућа има шацовати, или да я самъ морамъ изъ фрай комунитета кога наћи и кућу продати, ливаду кою є Магістр: по краи куће даѡ ѿузети, ову пакъ ливаду кою самъ кодъ Магістр: купіо, на кою су силомъ олукъ метнули, и ту да продати морамъ, друго: олукъ на ономъ истомъ месту гди е быѡ коєгає Магістр: покваріо на момъ грунту опетъ да мора быти, и онаи кои є покваріо онай да направити мора: То пошалѣ Генералъ команда на Магістратъ, а Магістратъ опетъ мени, пакъ потверди да кућу и ливаду продати морамъ и іоштъ да я исти олукъ на момъ грунту, коє є Магістр, право нашаѡ и покваріо, сада самъ каже да я омоме трошку направити морамъ; и Магістратъ допустіо Милошевичу и олукъ о моме трошку прави, онъ немари да я рекурирамъ, када є Магістр: чуѡ да самъ рекурсъ на Хофъ кригсъ ратъ послаѡ, дао ме є звати дасе с' Милошевићемъ помиримъ, и говори Синдикусъ Webersik само се ви каже погодите, а има ко ће платити а видимъ башъ

дасу они ради платити, самш да недоће далѣ; но исти Милошевичъ неда се ни осолити, я самъ каже купіо на лицитацій Воденицу и олукъ, зашто сте ми продавали Киряковича грунтъ, й зашто сте правили олукъ на нѣговомъ грунту, када сте знали да є нѣговъ грунтъ, и када є онъ пре негш штоћете олукъ правити протестираш „зашто Магістр: ніе онда грунтъ меріо и комисію даш, када самъ я закгеваш пре негш што є олукъ направлѣнъ, и пре негш што су Воденицу продали, пакъ бы видили єли мои грунтъ или ніе. Него затш нису хотѣли то радити, єрбш на старомъ месту олукъ правити гди є пре быш коштоваш бы 7 и 800 fr. а овде самш 100 fr., ту є нѣму Магістратъ наклонѣнъ быш, зато нису на мое закгеванѣ комисію дали, негш шнде нека Миковичъ олукъ направи, а ко после воденицу узме, а онъ нека прави на старомъ месту макаръ га шта кошташ, такш є Магістр: и мене й онога кои є Воденицу купіо, за Миковића любовъ преваріо, и іошгъ што су они свалили, и я нима платіо, я да морамъ и іошгъ на момъ грунту о моме трошку Милошевичу олукъ направити, какова є то правда. Зашто є Магістратъ мене натераш да я морамъ порціяшъ быти, и мою кућу подъ Нумеру метути и онда казаш міе да я сва права како други маюрацъ уживати ймамъ, за што міе ливаду покрй куће бадава даш самш да порцію плаћамъ, и да друге тяготе сносимъ, зашто міе допустіо да другу ливаду купимъ, и зашто да нама Новосаћанима а особито мени коя сва права каш Фраи комунитетліа уживамъ да ми ніе слободнш грунта узети, зашто када П. Варадински Магістратъ какове грунтове продае шалѣ на нашъ Магістратъ, и моли дасе публицира и да доћу купцы да купе, овде имаде кодъ насъ консу купили у Фраи комунитету кућу подъ Нумеромъ и с' грунтомъ а не живе у њои, у граду имаду Новосаћани двоица куће и неживу у нима, пакъ садъ да продаю куће и грунтуве, зашто є такш Генералъ судпла мени я ћу вамъ казати пореду зашто. Овай Милошевићъ купіо є скупо Воденицу ѿ Миковича, пакъ садъ каже Милошевићъ ако овде не буде олукъ какш самъ я купіо нећу узети Воденицу, аніе платіо, и има сада узрока да остави; Миковичъ пакъ да неузме натрагъ Воденицу, и да немора олукъ на старш место, гди бы 7 й 800 f. потрошити мораш, правити, отидне кодъ некогъ концеписте у Генералъ Команди, подъмаже га добрш и онъ се тога посла прими, а будући да онъ несме публичнш радити, негш потаинш има свога Шраибера некогъ Шнаидера, пакъ онаи му самш пре-

писує, и меніе пре 3 неделѣ дана казаш напредъ исти Биндеръ, да я морамъ изгубити, пре негш што ћесе іошть кодъ Г. Команде предузети и совершити, Шта се за любовъ интереса урадити неће, я му додуше нисамъ ништа даш а да самъ знаш даће ми така посла дати, даш би му што да га самш мутна вода носи.

Ето любезныи Брате сва стваръ, єли право Брате да кућу и грунтове моє за права Бога продати морамъ, учините молимъ любовъ макаръ ово писмш предъ ніовомъ Екселенціомъ прочитали, и пишитеми хоћели какова наредба быти.

Неверуемъ да неће Г. Николичъ Атанасіе у Бечъ доћи, отишаш є с' Господиномъ младимъ Закомъ.

В' прочемъ остаю васъ Высокопочитуюћи и єсамъ

У Новомъ Саду 22. 10-ber 833.

вамъ Наслужби
Г. Кириаковичъ.

[Напомена Вукова:] одговорено 2./14. Јануар. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4201]

9.

Выскоученный Господине!
мнѣ Высокопочитаємыи и любезныи
пріятелю здравствуите!

Изволите пренумерацію на вашу книгу подъ именемъ *Србске народнѣ пословице* примити, й у редъ и ставити.

[Долази списак претплатника из Бајше, м. Беочина, Деспот Сентивана, Карловаца. Ирига, м. Крушедола, Лединаца, Мелснаца, Н. Сада, Петроварадина, Петрова села, м. Раковца, Сусека, м. Хопова, м. Шишатовца и Шове, штампан у I изд. Срп. Н. Пословица].

Ови пренумеранти нису се сви сами пренумерирали, но я самъ и затш толикш ставіш, да могу после лакше, на позиванъ пренумеранта продавати, єрбш се никакш не дозволяваю книге продавати, а радъ самъ и желим да вамъ што

више могу у новце учинити, но самѡ да буде лепа книга, я самъ у надежди да ћу ѝ све разпродати, немаите бриге, вы слободнѡ 100. ком: пошалите, а ѝ на то васъ іоштъ опоминѣмъ, да свуда кодъ свакога места метнете мое име, да су се кодъ мене пренумерирали, и да сваки изъ свакога места, кои бы радъ имати хотѣѡ вашу книгу, т. е. са стране да бы лашнѣ наћи могаѡ, какѡ што е Матица у пчели радила, пакъ кое годъ са стране хотѣѡ имати и пчелу купити, к' мени су долазили и зато самъ више ѿ 300. продаѡ.

Незнамъ шта ћете ми на ово казати. Будући да мени никакѡ ніе дозволѣнѡ книге продавати, би ли добрѡ былѡ, да вы каѡ єднѡ примѣчаніе у книги вашои кажете. Будући да у Новомъ Саду ѿ племенитоіъ Магістрата забранѣнѡ єстъ свакому книге продавати осимъ Г. Павла Јанковича книгопечатателя, ѝ Г. Константина Каулицій, книговезца (мислимъ да е комісіонеръ и Фершлаисеръ Типографически) такѡ познатѡ єстъ свима нашима любителима Книжества Србскога, да сви списатели по већои части на Г-дара Гешргіа Кириаковича обращеніе, и великѡ повереніе имаду, и на нѣга пренумерацію шалю, такѡ и осимъ пренумераціе може сваки кои имаде волю сваку мою (то єстъ вашу) книгу имати, код Г-дара Гешргіа Кириаковича преявити се, и онъ за краткѡ време прекѡ писма ѿ мене изъ Беча, или одъ Г-дара Јосифа Миловука изъ Пеште добавити буде.

Акѡ вы наћете за добрѡ, а вы учините, акѡ ли не, а вы изоставите, чуемъ да ће и Матица истѡ такѡ на ту форму, у Лѣтописъ ставити. Можете све ваше книге, и овой книги каѡ таблицу направити, кое сте ви до садъ издали, изъ подъ примѣчанія, но цену немоите мењати, єрбѡ гди кому може се скуплѣ продати, а гди кому може се єфтиніе давати, а када бы цену ставили, а оно и онаи кои може и платио бы више, неће када цену види да плати, а сирома неможе, неће ни да доће да пита, єрбѡ види цену.

Пишете ми у писму да вамъ за Г-дна Хаджића, шта онъ о вами, и о вашои Даници говори; я самъ га више пута запитаѡ, но онъ ми никада ништа другѡ не ѿговори негѡ то „Ја самъ Г-дна Вука до сада држаѡ за паметна човека, но сада видимъ да е лудъ и да се каже морамъ када се годъ сетимъ смеяти, нѣговомъ лудомъ послу. — Но на мое честѡ запиткиванѣ одговоріо мі е єданъ путъ: — Ја самъ каже знаѡ, да у Вуку велика створа нема, нити може быти; али

самъ га опетъ за поштена й паметна човека држао, но садъ є предъ светомъ показаш, да ни поштеня ни памети нема, поштеня затш, што є на мене насрнуш, с' коимъ ни у каквои завади паче у пріателству є живіо, памети затш, штш онаковимъ неразсуднимъ и неоснованимъ начиномъ напада, с' коимъ код паметни люди самш лягу и срамоту на свои карактеръ навући мора; ніе ми чудш за Миловука, єрбш є човекъ одъ онога реда да му се башъ мора а и треба му опростити, єрбш не иде изъ нѣгове главе, й онъ спрома страда.

То су любезныи нѣгове речи, а такш бы могаш сву беседу єдногъ човека ѿ речи до речи описати, што мі е на паметъ палш, што самъ упамтіо, то вамъ кажемъ, акш штш изоставіш, али веруите ми дометаш ништа нисамъ.

Любезныи Господине! да вамъ кажемъ шта други, а й сами ваши добрп пріатели говоре, да нисте имали правш онакш Г-дна Хаджића непристоинш дирати ни ружити, кога кажу не ми самш овде у Н. Саду познаемш, но свуда га заиста малш повише чествую и Высокопочитую и цѣне нежели, нашега Вука, и Миловука, и да нисте добрш радили, аиде што є Г-днъ Беричъ писаш нека га — али зашто вы да се изясняватe, й противъ Г. Хаджића (да одъ како є Светићъ изъ Беча у Нови-Садъ сишаш, єднакш є на Г. Вука вика, и єднакш се противъ Вука пише, и да до данашнѣга дана траe) я не знамъ више вамъ казати негш толикш, да кадъ годъ, кодъ Г-дна Хаджића отидемъ сваки ме путъ пита пишели вамъ Г-днъ Вукъ што, и хоћете ли му што скорш писати, и ако му узпишете, поздравите га ѿ мене — а и садъ васъ є поздравіш. Єданъ ми доће у Дућанъ вашъ добаръ пріятель, пакъ каже ми, я никакову книгу Г. Вука не изоставимъ да некупимъ, али да самъ знаш да ће овако Г. Вука [!] за Г. Хаджића писати, заиста небы ю узеш, и самш да є нисамъ расекаш бы вамъ ю натрагъ донеш, и волеш бы да ю нисамъ читаш, нека ми Г. Вукъ опрости онъ є мои човекъ али ту нема ни малш правш, нѣму велика вала у многимъ, алй у овимъ му невала, не бы желіо више у нѣговимъ книга такшвш читати. Што се тиче ваши Данице, то вамъ могу казати, да є савъ узрокъ што се нису продале, писмо Г-дна Берича, я самъ быш више ѿ 50. ком. продаш, и шиляш самъ, али нису є ни у руке многи узели, вратили ю натрагъ, самш ради писма тога, єрбш су напредъ чули, и не могу вамъ описати, какш васъ злш г'рде. Ја бы заиста вамъ све ваше Данице до сада

продаш, али ѣ учени неће ни єданъ, а маистори ради су што да читаду, они за писмш не знаду нити разумеду; я самъ пчела 300. ком. продаш и да самъ іошть 300. имаш бы продаш.

Што се новаца тиче, я ћу вамъ о Пештанскомъ Вашару, новце на Г. Јосифа Миловука послати, до 30 ком: нисамъ више могаш продати, а затш сами себы препишите, вы сте сами узрокъ. Г-днъ Баичевичъ ме пита, шта говори Г-днъ Хаджићъ о Г. Вука Даници, кажемъ му я, онъ ми отговори: каже када бисте вы самш овакш о Г. Хаджићу говорили, онда бы ови по нечесому правш имали, но будући да вы Г-дну Беричу основателнш мнѣніе самш сообщавате, то на васъ или никаква, или врлш малш кривице спада; а већа частъ кривице, или сва на Г. Берича пада, но поредъ свегъ овога умствованія єдне и друге стране нека веле о томе бы онда могли наиболѣ судити, када бы дознати могли, єли у овои ствари самъ Г. Хаджићъ своє умствованіе Г. Беричу с' негодованіемъ откріо или не.

Ето Господине Желю вашу садъ кою сте желили чути, самш молимъ вамъ[!] немоите ме издати, да не постанемъ гласоноша жао бы ми былш, да чую да я вами гласове носимъ, я другому Богми свидѣтель неби никада чиніо, вы знате да я с' људма живимъ, а и радъ самъ у будуще у чести шнима живити, а то можеге веровати да самъ кодъ прве господе примлѣнъ, и дочеканъ.

В' прочемъ остаю васъ Высокопочитуюћи и єсамъ вамъ

У Новомъ Саду 21. Јануара 834.

На служби
Г. Кириаковичъ.

Г. Баичевичъ каже, да вамъ є ове године врлш мршава Даница. —

[На куверту изнутра:]

Любезныи Господине! Ја самъ ваше писмш приміш у коему нађемъ за мене великш утѣшеніе, Ја молимъ учините ми любовъ, и будите такш добри, настоите коликш єстъ могуће, самш да не морамъ грунтове продавати, и да се онога олука с' мое ливаде курталишемъ, Магистратцы сами говоре, то ће доћи, да ћемо криви быти, и препознаю да я правш

имамъ самѡ штѡ є она страна кодъ генер: команде здравѡ трошила и добила, сама она страна чуемъ да говори да веће 100 f. Сребра потрошіѡ, и да га коштує скупѡ, што є добіо на Генералъ Команди, пакъ акѡ изгубимъ, онда му є трошка жао; я васъ молимъ не жалите труда и пишите ми акѡ добіемъ, шта бы послаѡ тому Господину на даръ, шливовице или шарана суви велики.

Ваш

Г. К:

[Спољa као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4202]

10.

Высокоученыи Господине!

мнѣ Высокопочитаемыи и любезныи пріане!

Будући да самъ ѿ васъ пре зактеваѡ Г-дна Стеича книге, кое су у Сербій труковане такѡ акѡ можете учинити любовъ, и пошалите на Г-дна Саву Шилича Адвоката 25. у Карлштадъ — и пишите му ако се могу да цензурираю добрѡ — акѡ неможе — а онъ нека се по писму Г-дара Хариша влада, коє ће онъ налогъ добыти.

Ја бы самъ потребоваѡ акѡ имате ѿ ваши книга — као Милошъ Обреновичъ ила граћа за Србску Исторію. Народныи Србски песама 1-ву и 2. частъ. 3-ћу знамъ да немате. Даница 1826. и 1829. год. и Буквара ваши мали: я знамъ шта ћете рећи акѡ и нема те да Г. Миловукъ има — я знамъ да онъ има али онъ скупо д'ржи — и што су скупе али неће да 20/pr. негѡ самѡ 10/pr. оставля я по то примити не могу, но акѡ вы имате такѡ вамъ могу потрошити неколикѡ ѿ сваки, а и то є болѣ негѡ ништа — негѡ морамъ и крити, пакъ кадъ ко заиште а я ономъ кажемъ да причека — и такѡ мора 10 дана чекати. аки бы я из Пеште добыѡ — такѡ я книге продаємъ с' натегомъ — а вы се поносите. Немоите се любезныи мои срдити на мене акѡ наћете за васъ штѡ неповолнѡ у писму коє самъ вамъ послаѡ. Ваша є желя знати

была, то сте зактевали, я колико самъ могао толико самъ докучіо и вамъ явіо.

За Песме ваше нарѣчене иштемъ ѿ оне Господе, но никомъ ни бриге, имаде овде кодъ насъ Слепица кое знаду стари народни српски песама — кое вы немате у 1-вой и 2-гой части, него не знамъ у 3-ћои имали србо в я немамъ и немогу знати шта у 3-ћои има, коштуе трошка а могло бы се скупити, мораш бы ко к' нима иђи кући србо они нећеду ни пошто да доћу у кућу, волиу просити него седити и песме казивати, зато и оному кои бы писао, и оной коя бы казивала морало бы се платити. —

Садъ су ово дана отишла 3 мужа изъ Карловаца у Сербію Г. Живановичъ проф. Г. Чикошъ и Г. Обрштеровичъ и 4-огъ не познаемъ — а и тога Обрштеровича не познаемъ, само міе Г. Чикошъ казиваш.

Ја васъ любезныи Господине Пріятелю молимъ, гледаите колико болѣ можете да ми стваръ добро изађе — све самъ у страу, немоите жалити труда, я ћу трошкове за ходъ платити, србо ако то добыемъ онда не плаћамъ нити на калдрми нити на ћупріи као што мораду сви новосаћани платити, само зато я не плаћамъ, гди самъ житель франкомунитета, а садъ ми Генералъ Команда не допушта да самъ фрај — србо морамъ моя добра продати — тако ћу принужденъ быти и зато *Hofkriegsrat* на тужбу доћи србо ми мои адвокатъ каже да морамъ добыти, србо имаде мандатъ ѿ Хофкригсрата кои е у години 816. № 992. датъ, коегъ самъ я ѿ нашега Магістрата извадіо, шта в Хофкригсъ ратъ изрекаш. онима кои своя добра и кућу подъ порцію имаду.

В' прочемъ остаю васъ Высокопочитуюћи и всамъ вашъ

У Новомъ Саду 17. Фебр. 834.

На служби
Г. Кириаковичъ.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 2./14. Априла 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4203]

11.

Высокоученныи Господине
мнѣ Высокопочитаемый и любезныи Пріятелю
здравствуите!

У овому писму изволите єдну векслу на Г. Марка Николича примити, нѣму поднети и ѿ нѣга 20. f. у сребру примите, коє самъ я веће г. Јоанну Трандафилу овде положіо, и по пріятію молимъ первомъ поштомъ мени явити не пропустити. Молимъ изволите нами за ваше продате книге у нашъ Рачун ствити.

Јавлямъ вамъ любезныи и то да самъ 3-г марта 834. ѿ Г. Јосифа Миловука ваши книга како пореду гласи приміѡ:

10.	книга	Милоша Обреновича
10.	„	Народни Песама 1-ве Части
10.	„	„ „ 2-ге „
10.	„	Даница за годину 826.
30.	„	„ „ „ 829.
15.	„	Буквара Мали
Свега 85.		књига
		ѿ Г-дара Ісидора Стояновича
39.		книга Мали Буквара
124.		книга свега прими, и вами у рачунъ ставіѡ.

и молимъ дабысте имали любовъ намъ цену назначити, и приличну цену направите, дабисе лакше продати могле.

Када узшалѣте ваше пословице, пошлите с' нима и 4-те части Народни песама, коѳ я рачунь држимъ по обѣщанію вашему, а башъ акобысе коя за мене и 3-ћа частица народни песама нашла неби маріѡ, да имамъ, но затѡ опетъ да небуде скупа.

Јавлямъ да Соревнователя ваши 12 книга никѡ неће ама башъ никѡ, ясамъ по f. 1— комадъ даваѡ и бадава, кажитеми штаћу шнима нека стоѳ.

Гднъ Јоаннъ Хажићъ ради за Г-дна Јоакима Вуича кодъ нашега Магістрата. да бы допустіѡ такѡ, да списатељи смею свое книге кому хоћеду у комисію давати продавати. — и да не мораду Г. Јанковичу и Каулиціи давати.

Зато каже да бы добро былѡ да іошть кои ѿ списателя тражи, да бисе лакше кодъ конзиліума добити моглѡ, ако волю имате а вы пишите Г. Г. Раичу или Г-дну Димитріевичу Адвокатима, нека се с' Г-диномъ Хаджићемъ договоре и нека за васъ раде, єрбѡ я вамъ кажемъ да бысе моглѡ доста ѿ ваши книга продати, само када бысе смелѡ али се несме, и то акѡ имъ узпишете нека се и са мномъ договоре, или самѡ да и я знамъ.

Чуємъ ѿ многи овде да Г-динъ Геѡргій Димитріевичъ и Г-диъ Раичъ Іоаннъ, и Г-днъ Лазаревичъ Адвокати, хоћеду да издаю на форму Лѣтописа по две или три части сваке године подъ іменомъ *Србљинъ*, и дасу дали веће обявленіе у Будиму печатати.

Незнамъ зашто ми ништа не шалѣте за Груића, кућа є продата — може быти да бысе моглѡ што добыти дасе ради самѡ.

Скупіо самъ вамъ 4. 5. песама стари ѿ слепица, коѥ вы у вашимъ песмама немате, акѡ у трећой частицы небуде, то незнамъ єрбо є я немамъ, гледаћу іошть кою да вамъ придобіемъ.

А и то да вамъ явимъ да самъ, девоику мою Катарину, коя є у кући аки надзирателница была, 8-г Марта умерла, заиста любезный млого самѡ у њои изгубыѡ, и много ми у кући фали.

Што се мога посла тиче, являмъ вамъ да знате, да є кодъ Генералъ команде былѡ, и Генералъ команда пошалѣ опетъ 6-г Марта по римск. на Хофкригс-ратъ, како є оправила, и шта є урадила то незнамъ, сада є време я васъ молимъ любезныи мои, на колена предъ вами падамъ, руке вамъ дижемъ, помозите колико вамъ годъ силе ваше допуштаю. Помозите велимъ, не пожалите сада свога труда за мене отићи, молити, и добру речъ рећи, я вамъ кажемъ да акѡ я изгубимъ и вы пренебрегнете ту ствaръ — нећете више быти мой — нећу васъ више никада ни зашта молити — а я ћу вамъ затѡ опетъ штѡ више могу буди у чему служити, башъ ако бы по несрећи и изгубыѡ, я се васъ и вашега пріателъства ѿрекаѡ нигда небы — а вы чините какѡ сада знате. Сада є оно време спасеніе (за мене) што Апостолъ Павелъ каже у Апостолу: *Нинѣ бо ближаишее намъ спасеніе — нежели вгда вѣровахомъ ѿложите дѣла темная, облецытеся во оружіе свѣта.* Сада є велимъ време за мене и за моѥ дѣлѡ — помозите лю-

безныи мои то васъ моли онаи, кои васъ срдцемъ и душомъ люби и высокопочитуе, и кои ће вамъ до смерти обвезанъ быти, а то е вашъ кои вамъ на служби и

у Н. Саду 2/14 Март 834.

Непремѣнныи до гроба остае
Гешрій Киріаковичъ.

Гледаите да штш брже ваше Пословице добіемъ, и молимъ да ми таки по первои пошти шпишете за мой посаш, былш добро былш злш, немоите пропустити, акш бы штш за мои посаш трошка былш, молимъ мени явити яћу вамъ поштенш платити.

Горніи

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено на велики петак. [20. IV.]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4204]

12.

Любезныи Господине
мнѣ Высокопочитаемыи!

Примимъ ово дана книга ваши 14-г Јуніа о. г. но никакова писма покраи книга да знамъ ко шалѣ, и пошто е коя книга.

Приміо самъ 60. ком. Народ. Србск. песама Частъ 1-ве
20. „ „ „ „ „ 4-те
одъ ови книга стои на еднои пакли ш 10. книга, да се пошалѣ Благородн. Г-дну Михаилу Трандафиловичу у Чаково, садъ незнамъ требали послати, или самш такш случаино записато стои.

10. ком. Serbische Revolution
50. „ Огледа Светога Писма
50. Додатакъ о Бугарскомъ Езыку.

Я вас молимъ учините любовъ и изволите ми цену назначити да знамъ пошто е коя, и то самш приличну цену ербш се врлш тежко продаю, Народне песме 4-те Части скупесу какш штосте ми писали 5. f. — нећею скупе да узимаю

веруитеми дасе силомъ книге намећу и продаю, а особито крадомъ, ербш явно се несмеду продавати; вы ми пишете у Априлу даћу 15. ком: Serbische Revolution примити, и да 5. комада у Карловце пошалѣмъ, ясамъ самш 10. ком: примiш.

По Г. Харишу послаосамъ вамъ неколико Србски Песама, не сумнямъ да нисте примили.

За мои посаш дошло в дасе изнова опетъ мора провидити какш онаи на момъ грунту жлѣбъ на свою воденицу воду крозъ мою ливаду пропустiо, а свое старо местш оставiо. —

В' прочемъ остаю васъ высокопочитуюћй и всамъ вамъ

у Н. Саду 28. Јуниа по нашему 834.

на служби
Г. Кириаковичъ.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4205]

13.

Высокоученный Господине!
Любезныи й искренныи Пријателю и милыи Роде мои!

На ваше почитаемш одъ 28. Октом: имамъ честъ одговорити, да одъ честнѣишагш Г-дна Адама Мирковића пароха Митровачкогъ новцы послати всу, но я й нисамъ таки приміо, из' узрока ков молимъ изволите послушати и известити се. Пре два или рећи три дана како самъ одъ васъ приміо налогъ даћу новце одъ вишереченагш Г-дна примити, догоди се у вданъ Данъ и доће ми неки Г. Јоаннъ Шилићъ у Дућанъ пазарити, и мећу прочимъ кажеми да в радъ сутра данъ у Митровицу полазити, ха Боже помози помислимъ ево мени среће како ћедѕ мени из' Митровице Г-дна Вука новцы доћи; замолим га хоће ли ми учинити любовъ — iоштъ кажемъ да су ваши новцы, и дасамъ радъ што брже вами у Бечъ послати, и даће едну малу паклицу книга одъ нѣга примити. ков се онъ мени обећа да оће, и я ти седнемъ и напишемъ писмо на Г. А. Мирковича, и онъ донесе срећно новце и

книге; али у место 54 цванцыга самш 42, и ону паклу с' книгама, а гди су питам га они остали 12 цванц. одговори ми да е онъ задржао за Лексиконъ вашъ, на кои се онъ пренумерирао, и да ніе какш Лексиконъ тако и новце приміо „я му кажем' да тога ніе доста, вы идите любезныи Г-дару Стеф: Марковичу, онъ є книге све приміо одъ Г-на Вука да разда пренумерантима, истина да є онъ одъ свакога изискавао покраи книге іоштъ 10. f. — но ніе нитки хотео дати, такш су раздавали свакому и безъ 10. f. а тко ни книге ніе отео примити давалису готове новце на трагъ први 10. f. — я знамъ комесу давали има люди живи, а и то знамъ да є Г. Груичъ и Г. Марковичъ сигурно свакомъ кои є искао книгу дали — и несумнямъ башъ да и вы Г. Шилићъ нисте добили, и засведочите ми да нисте добили онъ самш каже да нпсамъ; Питамъ вашега краснога Пріателя й лажу Г. Стеф. Марковича „естили му дали книгу или нисте" а онъ сгискао усне (лабрнѣ) стао дизати с' рамени пакъ као и друге луде и притворнице говори, незнамъ каже да самъ дао, а незнамъ да нисамъ даш, ништа друго на нѣму не примѣчавамъ, него да лаже; штаћу да радимъ незнамъ куда и камо, одемъ Г. Ћорћу Димитріевићу вашему искреноме пріателю и кажему стваръ по реду, онъ ми одговори узмите мећутимъ оно што дав, а ми ћемо они остали 4. f. сребра тражити, а мећутимъ пишите Г. Вуку да чуємо штаће онъ на то одговорити: Знате ли єли вами Г. Груичъ и Марковичъ све пренумеранте у рачунъ метуш да є издаш, пишите ми да знамъ жаоміе любезни мои да изгубите мене ради 10. f. — Я дасамъ знао неби му дао ни пошто новце донети из' Митровице.

Јасамъ вашой Госпои 15. f. сребра у Бечъ послао, кое до сада цело у рукама имаде, ваши 14. f. — и я самъ едну додао; чудитесе знамъ и дивите како да више нисамъ скупити могао — ето какш, какш годъ што вамъ є и познато да є нашъ Магістратъ мени забраніо книге продавати, тако доће ми самъ Г. Бировъ Јоанновичъ и Г. Лангъ Бургемаисторъ и по други пут забрану ми да се више не усудимъ єдне книге продавати, и све самъ морао книге пописати, колико годъ одъ кои имам', и однели писмено у Магістратъ, и да єдне книге не усудимсе кому списателю на трагъ безъ ніовогъ дозволеніа дати, и иначе однели бы све книге, но даосамъ имъ мою речъ да єдне више продати нећу самш да книге оставе и да и не носе, и я самъ све книге морао сложити да се више не виде, и да

нису на очима, него пренумерацію смемъ држати и купити; ето љубезни зашто нема више новаца, ето шта Г. Јанковичъ и Каулиција раде, а нитко немари нитіе кому брига. —

Ја вамъ особито љубезныи благодаримъ на вашему љубезномъ писму и на ономъ листу, дага Б-гъ поживи, да му милостиви у свакомъ дѣлу и у свакомъ о благу рода и отечества предпріятію срећу даруе дѓги животъ постояно здравлѣ, и срећни успѣхъ. — —

Ваше є писмо и кодъ самога Епископа было, ербо од речи до речи доће и нѣму у уши, кое дасе осведочи за Владику Петра, а ида онаи листъ види, нисамъ могао одъ рећи — кое міе и благодаріо — и моліо ме є ако ми іоштъ што пошалѣте даму не изоставимъ послати.

А Г-днъ Бапчевичъ када є прочитао писмо ваше, каже Б-гъ да га поживи, садъ є Вукъ онде башъ гди треба да буде, и гди є моя жеља одавно была, знамъ даму неће трудъ бадава быти, поздравите га и кажитему дага сви молимо да труда свога нимало нежали.

Г-днъ Хаджићъ узео міе онаи листъ, и преписао, и послао у Лѣтописъ дасе печата; онъ васъ особито поздравля, и каже поздравите га нека намъ опетъ што више, и што пошалѣ, я знамъ каже да онъ неће бадава у Црной-Гори седити.

А Г-днъ Вука Докторъ каже поздравими мога именяка и великаму вала на нѣговомъ љубезномъ поздраву, желимъ какш здравлѣ такш и сва добра друга. —

Г-днъ Милашиновичъ васъ поздравля и моли васъ да намъ скоро опетъ узпишете и ново явите, и дасе преправляте што на штампу издати скоро.

Пре неколико неделя предъ бербу а то є у Септем. месецу было да є Г. Јоакимъ Вуичъ Српски Списатель отишао є сасъ свимъ у Сербію, и однео є нѣгови Животописанія, икодъ мене су нашли 14. ком: и Магістратъ е особити секвестъ метнуо, и дошло є изъ Беча, гди се годъ нѣгове книге нађу дасе таки покуне.

Јављамъ вамъ да є ново поставлѣни Епископъ Будинскій Г. Јустинъ Јоанновичъ Осечанинъ 28. 9-ber 834. умрео, кои є само 13 дана владичествовао.

Каменички Спаіа Марцибанъ у Пешти 27. 9-bra преставіосе.

Г. Теодоръ Павловичъ учредникъ Лѣтописа Српскогъ, издае

Србски *Пуфенигъ Магацинъ* или *Србски Народни листъ*, ков ће сваке Неделѣ по єданъ табакъ изилазити, цѣна є 4. f. сребр. на год.

Любезни и мили Роде, и искрени пріателю мои! Ово се сада самога мене тиче; Ја волимъ учините роду миломъ гласъ, препоручитеме ту у Црнои-Гори код кога любезногъ и правогъ Србина Црногорца, када вы отидете дами може што добро о нашемъ миломъ и любезномъ роду писати, и даму я такоѣеръ као Бачвански роѣени Србинъ писати могу, не иштемъ Б-гъ да ме сачува какове таине, или воиническа дѣла испитавати, то ніе мои посао никада бно нитеће быти, него штогодъ одъ литературе, одъ штампаріе какове книге изилазе, и шта се печата, овакове миле и любезне листове, нове за родъ нашъ миле вѣсти, како бысе свакому пофалити могао, да у Црнои-гори пріателя и брата правогъ Србина имамъ, а и онъ Бачванск-мачарскогъ правогъ Србина и брата да има. Ја васъ покорно молимъ препоручитеме, кодъ наивећегъ или код наиманѣгъ, наибогатіегъ или наисиромашніегъ, кажите само желю мою, кажите чисту и искрену любовъ премиломъ роду моме, да родъ свои любимъ, ма онъ гди бно, и да милостивомъ цару моме, вѣри, и роду моме до смрти вѣранъ и постоянъ остаемъ. Ако вы за добро наидете й одлазити будете Ніовомъ Высокопреосвященству Г-дну Епископу, я васъ пре покорно молимъ, да бисте у место мене Ніову Святу Десницу полюбили, и одъ мене малогъ но пуно — и чисто — любимогъ Србина поздравъ одали и рекли „люби васъ єданъ Србинъ коисе родіо Србинъ и умире Србинъ, и да има 10 живота за отечество и родъ свои сви бы 10 жертвовао, и да дужност чојства праву испунявамъ, да србствуемъ ѣеломъ и да вѣруемъ вѣру, и неками нитко за зло не прими, и незамери, а никоми забранити и неможе, а башъ и я самъ срдцу момъ забранити немогу, да, кадъ оно хоће да люби родъ свои, за таити серца мога желю немогу, но паче іоштъ га с' радосћу радосніегъ у миле и пріятне пріателѣ и не познате у познанство доводимъ, то є сва жеља душе и серца мога, мислимъ даћу сотимъ люблѣнъ, почитанъ, Б-гу и людма быти угоданъ.

Слушао самъ дасте неко писмо у Сербію шиљяли, ако є истина радъ бы бно знати, а іоштъ радіе чатити. Мисмо вала Богу сви здрави, мое васъ кћери поздр: и любу вамъ руку. Я васъ любезно као своегъ брата любимъ и герлимъ, поздра-

вите браћу нашу миле Србље Црногорце, и остаемъ њима и вами свако добро желећи вашъ

из Н. С. 4. Декемвр. 834.

Георгій Кириаковъ

Новце є ваша госпоя примила од Г. Марка Николича трговца у Бечу.

[На куверти изнутра:]

Ако бисте ми што послати хотѣли мислим наилакше на Сербію на Г. Пантелеимона Х. Стоило Княжескогъ Конзула у Београдъ, или на Г. Јакова Јакшића у Крагоевацъ, одъ куда ласно добыти могу, само молимъ васъ любезно, немоите ваше име метути да вы шаљете него, на другога име єрбо боимъ се да чрезъ васъ кредитъ не изгубимъ, и онако таимъ одъ ни да свами ништа немамъ никакова посла. Не знамъ отвараюли се Писма када се к' вами у Црно гору шалѣ я самъ неотворено приміо пишите ми да знамъ.

Само пишите ми отвараюли се писма коя вами иду.

[Споља:] Herrn
Vuk Stephan Karadschits
per Carlstadt
Zara Cattaro in Ragyza

[Вукова напомена:] одговорено на велики петак 835. г.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4206]

14.

Высокоученный Господине,
Любезныи и драгіи Пріятелю мои
Здравствуите!

На ваша два писма дужностъ бы была моя одавна одговорити, но узрокъ є таи што кодъ куће бно нисамъ, закгевани рачунъ изволите примити, колико є продато, колико сте примили, и колико єще книга кодъ насъ остаѳ.

Ја самъ вамъ писао да исте књиге нису іоштъ одъ 22-и Декемвріа 834. године у моимъ рукама, негш у нашемъ Магістрату по заповести Конзіліума, све књиге коѳ су кодъ мене нашли више одъ 700 комада у секвестъ узели, и дошло є одъ

конзіліума, да мени ніе слободно књиге продавати, него свакомъ свое књиге да се врату, ако имате волю можете на нашъ Магістратъ писати, да мени натрагъ врате, и могу вамъ по наредби вашои гди будете волю имали оправити — или кодъ мене за неко време да остану.

Ја самъ іоштъ прошасте Године послао рекурсъ на Конзіліумъ, да ми допусте књиге продавати, и ево ништа до сада не долази, не знамъ шта Г. Павловичъ ради, слабо настоява, а и њиови књига подоста имаде. Ако имате кога пріятеля у Будиму, препоручите му стварь, я одъ мое стране немамъ никога.

Да самъ имао ваши књига за то време у рукама могао бы самъ доста продати.

Јавлямъ вамъ да міе пренумерацію слободно купити, и књиге раздавати, и то іоштъ радимъ више люди пренумерирамъ, пакъ после у њіово име, аки њіове књиге продаемъ.

Ја бы желіо да бысте ми што на пренумерацію послали, я ћу се колико више могу старати, само пошаљите подоста обявленія, да могу свуда разаслати, и на ону страну.

Пишете ми за покоинога Јовића, ако є таи Спиридонъ Јовићъ, кои є Србску Зору списао, *покоини* сожалуемга. —

Поздравленѣ имате одъ Г-дна Јоанна Хажића, Г-дина Баичевића, и Г-дна Милашиновића, одъ мене примите особито любезни поздравъ, и остаемъ съ величаишимъ Высокопочитаніемъ

У Новомъ Саду
на Іванъ-Данъ [24, VI,] 836. год. Вамъ на служби
Г. Кириаковичъ.

Г-даръ Јоаннъ Димитріевичъ кои вамъ рачунъ и ово писмо донесе, примићете одъ нѣга 9 f. 37 x. W. W. какш у рачуну стои, и со тимъ є намирено.

Г. К.

Рачунъ Г-дйна Вѣка Стефановича

1832. Прйманѣ у книгама у Комисій.

8.	Книга Народнѣ Песме Частъ 1-а 2-а по		f. 4·—	f. 32 —
20.	„ Данйца за Годину 1828.	· ·	2·—	40 —
32.	„ „ „ „ 1827.	· ·	1·—	32 —
12.	„ Соревнователя	· · · · ·	2·—	24 —

1.	Книга Жизнй и Подвигй Милоша Обреновича	4·—	4 —
15.	„ Житія Милоша Обреновича	2·30	37 30
1833. 19. Априліа			
43.	Книга Опйтъ Наставленія	2·—	86 —
10.	„ Огледй Светогъ Писма . . .	—·50	8 20
1833. 10-г Августа			
	Готовйхъ Примй ѿ Оца Уроша . . .		18 —
36.	Книга Народнѣ Песме Частъ 4. .	3·20	120 —
1833. 15-г 9-ber			
100.	Книга Даница за Годйну 1833. .	—·50	83 20
1834. 3. Марта ѿ Јосифа Миловука			
10.	Книга Житія Милоша Обреновича	2·30	25 —
10.	„ Народнѣ Песме Частъ 1-а .	4·—	40 —
10.	„ „ „ „ 2-а .	4·—	40 —
10.	„ Даница за Годину 1826. . .	1·—	10 —
30.	„ „ „ „ 1829. . .	1·—	30 —
15.	„ Буквара	—·9	2 15
1834. 14-г Јуніа			
39.	Книга Буквара ѿ Ј. Исидора Стојановича	—·9	5 51
60.	„ Народнѣ Песме Частъ 1-а .	2·30	150 —
10.	„ Сербише Революцйонъ . . .	4·—	40 —
50.	„ Додатакъ Бугарскогъ Ѯзика	—·30	25 —
50.	„ Огледй Светогъ Пйсма . .	—·30	25 —
20.	„ Народнѣ Песме Частъ 4. .	5·—	100 —
1834. 27-г 9-ber. Примилй Смо ѿ Г. Адама Мйрковича Пароха Митровачкогъ			
20.	Книга Опйта Наставленіа	2·—	40 —
7.	„ Огледа Светогъ Пйсма . . .	—·30	3 30
			f. 1021 46 x.

Ѯще Находйсе кодъ насъ у книгама

10.	Даница за Годину 1826.	f. 1·—	f. 10·—
25.	„ „ „ 1827.	1·—	25·—
15.	„ „ „ 1828.	2·—	30·—
31.	„ „ „ 1829.	1·—	31·—
51.	„ „ „ 1834.	—·50	42·30
12.	Соревнователя . . .	2·—	24·—

7.	Книга Житія Милоша Обреновича	2·30	17·30		
48.	„ Опитъ Наставленія	2·—	96·—		
47.	„ Огледа Светогъ Писма	—·30	23·30		
10.	„ Огледа Светогъ Писма	—·50	8·20		
10.	„ Народнѣ Песме № 1-о	4·—	40·—		
10.	„ Народнѣ Песме № 2.	4·—	40·—		
60.	„ Народнѣ Песме № 1.	2·30	150·—		
20.	„ Народнѣ Песме № 4.	5·—	100·—		
49.	„ Буквара	—·9	7·21		
1.	„ Сербише Револуціонъ	4·—	4·—		
44.	„ Додатакъ Бугарскогъ Єзика	—·30	22·—	f. 671	11 x.
				f. 350	35 x.
Дефалцйрамъ 20 procento				70	5
				W. W. f. 280	30 x.

Идаванѣ Господйну Вѫку Стефановићу

1832. 2-о Нојемврія

Готовйхъ Новаца Лаутъ Облигаціа	f. 50	—
За Дѫванъ штое у градъ однешенъ	—	24
За Писмо изъ Беча	1	15
За Житіа Милош Обреновича Плаћено изъ Пеште	1	15
За Опйтъ Наставленія	1	39
1. Опитъ Наставленіа Г. Урошу Романов. Паро.	2	—

1833. 3. Јуліа

ѿ Г-дара Јоанна Харйша Готовйхъ	50	—
За 2. Писма Плаћено	1	15

1833. 19. 8-вріа

Послато на Делижанцу	100	—
За Данице Плаћено	—	50
1. Даницу Г. Урошу Романовичу	—	50
3. Данице Г. Јосифу Мачванском 50	2	30

1834. 2-о Апрѣліа

Послата Векса на Г. Николића у Бечъ · ·	50	—
1. Книгу Народни Песама Грчк Меанџићу ·	3	20

1834. 3. 10-ври

Послато вамѣ на Г. Марка Николѣћа у Бечу 15 f. CMZ. Бѣдѣћа дасу 14 f. CMZ. Г-дѣнъ Адама Мѣрковића Пароха Митровачкогъ билѣ, тако за испунитѣ Суму Єще Єсмо 1 f. CMZ. додалѣ · ·	2	30
1. Данѣцу Раичу Адвокату Год. 1828. · ·	2	—
2. Пѣсма изъ Бечa · · · · · · · · · · ·	1	15
	f. 271	3 x.
Єще Примѣте Готовихъ · · · · · · · · · ·	9	27
	W. W. f. 280	30 x.

[Вукова напомена:] одговорено 7./19. Августа 836. и писато да му се шаље 100 књига пословица којима је цијена по *четири сребрне цванцике.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4207]

15.

Правьи Србини, добрьи любезный и милій мой Пріятелю Стефановићу Здравствуите!

Имамъ вамъ честъ явити да самъ одъ Г-дара Јосифа Миловука 100 к. за мене, и више пакли приміо и раздао єсамъ. Што се пакъ ваши књига тиче, толико могу вамъ казати, да врло тешко иду и продаю се, многи кои су узели на трагъ враћаю, да се лютити морамъ, неки нећеду одъ 2 цванцика више да плате, єрбш кажу да су се на толико пренумерирали, я имъ ваше писмо показуємъ но бадава. Некима пакъ књига по вољи ніе, веруитеми да одъ 100 комада ни 20 нисамъ продао, ков вамъ Г-днъ Мушитски за сведочити може, намисліо самъ по 3 цванцига пустити, но безъ вашега дозволенія несмемъ.

Ја се заиста за вашу любовъ, колико више могу трудимъ, но све бадава. У овомъ заключеномъ писму чрезъ Г-дна Симе

Милутиновића ков будете примили 20 f. сребра и то вамъ ако веруете више одъ мои новаца шалѣмъ, него што самъ приміо, ако Богъ да срећу да се само болѣ успродав, я бы вамъ радостно послати желіо.

Поздравляюћи васъ любезно всамъ вамъ

У Новомъ Саду 30: 7-ber 836.

На служби
Г. Кириаковичъ.

[Спољa:] Благородномъ и Высокоученому Господину
Вуку Стефановићу Караџи.
Списателю Србскомъ и различни учени дружтва члену,
моему Высокопочитаемому Господину
у *Бечъ*.

[С друге стране:] С' приложени 20 f. CMZ.
Киріаковичъ.

[Вукова напомена:] одговорено 27. Окт. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4208]

16.

Высокоученыи Господине!

Имамъ вамъ честь явити, да самъ 26. 9-ber На делижанцу 20 f. CMZ. на васъ послао, ков самъ одъ Г. Пеичића Доктора изъ Карловаца Сремски приміо, очекивао самъ изъ други места за васъ новаца добыти, да бы вамъ увдно послати могаш, но нитко ми ни одъ куда не шалѣ.

За ваше књиге пословице вамъ являмъ, да ій ни на кои начинъ купити немогу, ако ій можете како што кажете по 3 цванцига продати, и ако ій желите имати, изволитеми самш явити, таки вамъ буду послати, а докъ в годъ ваша воля кодъ мене остати могу.

Ја бы заиста желіо када бы самъ ій продати могаш, и да труда мога ни наиманѣ нежалимъ можете заиста уверени быти но када се неможе не могу силомъ.

Несумнямъ да чули нисте за Г-дна Јоанна Хаџића, да га в Господаръ и Князъ Србски Мил. Обренов. одъ нашега

Величества Цара Фердинанда зактевао, да га у Сербію пусти доћи, да законе њіове у редъ стави и пречисти, кое є дошло одъ Царства и нѣму дозволѣно естъ, сада само затимъ стои да га позову.

Молимъ покорно Поздр: Г. Чубру, и обоица имате поздр. одъ Гд. Гд. Ђорђа Димитрієвића, Г. Хаджића, Раића, Баичевића, Милашиновића, и Конст. Бранковића.

Остаемъ како и быо свагда

У Н. С. 16./28. 9-ber 836.

вашъ почитатель
Г. Кириаковичъ.

[Споља:] An Hohgelehrten Herrn
Wuk Stephan. Karacsich
auf der Landstrasse № 57.
a *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4209]

17.

Предрагій ми брате и Пріятелю
Здравствуите!

Г-даръ Јованъ Штеріо Новосаћанинъ естъ 6. Јулія по римск. за Бечъ пошао, и есамъ нѣму за вашъ рачунъ одъ продати ваши книга различити 20 f. то естъ двадесетъ форъ. у сребру предао да вами положи и да му квиту дате, кое молимъ имаите любовъ одъ овога дана рачунъ држати, за нѣга разпитати и потражити га, сагласите се с' Г. Григоріемъ Груићемъ, и за нѣга самъ 22 f. положіо одъ нѣгови књига продати.

Ја самъ срећу пробирао, и тражіо самъ кодъ конзіліума да могу књиге продавати, и нашъ ми Магістратъ наклонѣнъ быо, и добру є Informatiu дао, но бадава када нека Господа изъ Пеште помогну кодъ конзіліума да ми не буде слободно продавати како што и буде.

Племенитій Магістратъ нашъ съ молбомъ Г. Павла Јанковича Бухъдрукера оштрѣише ми заповеду, да се више ни подъ кои начинъ неусудимъ књиге продавати, само пренумерацію купити.

Сада ништа друго не остае, него то су ми мои пріятељи казали, да свакому (с киме посла имамъ и радимъ) пишемъ, да дозволеніе одъ више власти онаи ише, кои є радъ му књиге продаєте, да вамъ у комиссію давати допусте, єрбо сваки списатель не може на свакомъ месту быти, да свое књиге продає, а књигопродавнице немамо такове кои бы єдногъ списателя књиге купіо, дакле нуждно намъ є такова места имати по єднога у коєму повѣреніе имамо наше књиге давати на продаю, и да Г. Пав. Јанковичъ у состоянію ніе, нити може то чинити, ако пакъ не бысте волю имали тражити, а вы можете Г. Јанковићу све ваше књиге предати, я мою речъ дао Магістрату да ће сваки списатель право свое тражити, да може коме хоће свое књиге дати продавати, а особито у кому повѣреніе имаду.

И то су ми казали да ће може бити власть васъ сама на Г. Јанковића упутити, и коє ће се после осведочити за неко време да онъ ништа урадити неће, и да ће се текъ онда осведочити, и лакше добыти.

Жао ми є заиста могло се ваши књига по мало продавати, и сада да престане ніе право; Ја самъ многима писао, кои кодъ мене имаду у комисій књига и што више буду тражити то ће се лакше и фришкіе добыти моћи.

По налогу вашему послао самъ Г. Василіевићу 30 ком. послов. Поздравленѣ имате особито одъ кнеза Ђоке Г. Протића, быо є кодъ мене 14 дана, тера га Милошъ с' границе, и мислимъ да ће доћи у Нови Садъ седити, или на ризику опетъ у Сербію поћи.

Поздравъ одъ Г. Вука Мар. Баичевића и Милашиновића.

Јавлямъ вамъ да є изъ Мохола Г. Јоаннъ Поповићъ 11 ко: књига ваши пословица натрагъ послао.

Примите стихове одъ Г. Јована Штеріе, као первенца, сада у новой типографій нашой новосадской печатана, коє є врло рђавъ.

Скупіо самъ до 20 пренумеранта на Црну Гору, и то с' готови новци положени, я ћу вамъ особито послати неке пренумеранте кои нећею напредъ да плате, пакъ ако хоћете ій ставити добро ако не, а оно бы опетъ добро было да су унутри іоштъ и више, изъ узрока да бы се књиге подъ именемъ ніовимъ продавати могле, то єстъ аки бы сваки пренумерантъ свою књигу продати могао, ако пакъ неузтете а вы ій немоите ни печатати, но я судимъ да не бысте фалили,

ербш я болѣ знамъ одъ васъ како се књиге продаю, гледаите пошаљите ми како годъ обявленія на Црну гору, баремъ до Миловука, а онъ ће ми лако послати. Поздравляюћи васъ любезно и всамъ вамъ

У Новомъ Саду 4. Јулія 837.

На служби
Г. Кириаковичъ.

Договорите се съ Г. Грујићемъ и кажите му каква є ствaръ за књиге нека и онъ за себе тражи ако хоће.

[Споља:] Hochgelehrten Herrn
Herrn *Wuk Stephan. Karacsich*
an die Mehitaristen-Congregations-Buchhandlung,
in der Singerstrasse № 896, dem deutshen Hause gegenüber
a Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4210]

18.

Высокоученныи Господине
Любезныи и искреныи Брате и Пріятелю
Здравствуите!

По обявленію вашему на књигу подъ именемъ Црна Гора, изволите одъ неколико Пренумеранта примити како доле по реду гласити буде.

Како што сте и у Обявленію вашему казали да нитко пренумеранте безъ новаца не шалѣ, такоћеръ и мени писали особито вссте, я знамъ да є узрокъ таи што се пословице нису могле разпачати; я васъ увѣравамъ да бы я све разпродао да є самш цена остала прва, и млоги су ми натрагъ враћали када є до плаћаня было.

На ову исту књигу нису ми ни полакъ платили, они кои су платили стою съ знакомъ (*), прочи „када књига дође“ а и я самъ неколикш самъ записао, изъ узрока да могу после подъ видомъ Пренумераціе продавати, ербо ми є оштрѣйше запрещено, развѣ тко допуштенѣ добіе у коммиссію да примамъ оному смемъ продавати.

Будући да самъ бно рекурирао на консіліумъ, да могу књиге продавати, и нису ми допустили, сада ме Г. Јоаннъ

Хаджић совѣтуе, да дамъ на канцеларію, и да ми ту помогнете, и да стваръ препоручите, не могу и несмемъ да се усудимъ трошити.

Іавлямъ да є у Сербій у месту Ягодини куга мори, Крагуєвацъ є и Бѣоградъ сасъ свимъ затворенъ нити ткомъ унутра нитъ наполѣ даду.

У оваи исти часъ доће ми Г-днъ Себастіанъ Илићъ Игуманъ Карлштадтскій (то єстъ манаст. Гомиря) кои ме є заиста и особито обрадовао, када ми є казао да є данасъ Сентенціа у консисторіуму нашему публицирата, да є правъ и чистъ као одъ маике роѣенъ, и да се ништа на нѣга прилепило ніе, онъ ме є моліо да вама као своме искреноме и любезноме пріятелю явимъ, да му радости нѣговои соучастникъ будете, онъ васъ любезно поздравля и моли да бисте имали доброту и нѣга на вашу књигу пренумерирате, онъ говори да бы радо новце положіо, но чрезъ толикога времена бавећи се источило се да є за путъ просити морао.

Г-днъ Хаджићъ и Г. Лазаревићъ аки законопретреситељи єсу здраво и мирно изъ Сербіе дошли, и да ћеду по Митровудну опетъ ићи текъ онда радити започети.

Я сам био вами о Бечкомъ Вашару по Г. Штерій 50 f. послао, но будући да васъ у Бечу нашао ніе, тако донео є натрагъ, него гледаћу да вамъ скоро исти 50 f. и за књиге одъ Пренумеранта примлѣни послати.

Поздравленѣ имате одъ Г. Ђорђа Протића изъ Сербіе онъ се сада у Новомъ Саду налази, и ово дана Фамілія му доћи буде.

Г. Єфремъ Обреновићъ и Г. Вучићъ поречкали се подобро с' Г-даромъ Милошемъ, и за уклонити се отиду у Меядію илицу, имао бы вамъ іоштъ више што писати, но велико бы одвећъ писмо было описати сву стваръ ове свађе, а и друге будалаштине.

Баиша

Благородныи Г. Георгіи Зако землѣдерж. Баишанскій, и слав. ком: Бачк: Таб. Судеиск: Ассессоръ.

Бездинъ Манастиръ

* Пречестнѣишій Г. Платонъ Атанацковичъ Архимандр. общ. ман. Бездина, честнѣишагоже консістор. Темишварск. сосѣдатель 5 књига.

Вуковаръ

Почтенородныи Г. Павелъ Адамовичъ трговацъ.

Д. Сентиванъ

Честнѣишій Г-днъ Никола Григоріевичъ парохъ.

Кулпинъ

Честнѣишій Г. Стефанъ Милошевићъ администрат. кулпински.

Нови-Садъ

Честнѣишій Г. Јоаннъ Поповичъ парохъ.

* Благородныи и Высокоучен. Г. Јоаннъ Хаджићъ Сенаторъ и гімназіалныи Діректоръ.

* Благород. и Высокоуч. Г. Гаврилъ Баичевићъ закл. маж. адв. Кралѣвскіи школа Директоръ, и избранаг. Общ. членъ.

Благород. Г. Лазаръ Урошевићъ варошкіи инжиниръ.

Высокоуч. Г. Тимоѳей Милашиновићъ спротинск: отацъ.

Благородныи Г. Гаврінлъ Ползовичъ закл. маж. адвок.

Благ. Г. Јоаннъ Матичъ зекл. маж. адвок.

Высокоученыи Г. Григорій Секуличъ медецыне докторъ.

* Высокоуч. Г. Вукъ Маринковичъ медецине докторъ.

* Благород. Г. Јоаннъ Петровичъ закл. маж. адвок.

Благород. Г. Јоаннъ Раичъ закл. маж. адвок.

Благород. Г. Атанасіи Трифковичъ закл. маж. адвок.

Благород. Г. Григоріи Јовшићъ закл. маж. адвок.

* Благород. Г. Лука Миланковичъ закл. маж. адвок.

Благород. Г. Андреи Петровичъ закл. маж. адвок.

Почтенородныи Г. Петаръ Стояновичъ тргов. и избр. об. членъ.

Почт. Г. Јосифъ Мачванскій
„ „ Харитонъ Харишъ
„ „ Александеръ Нако
„ „ Архадій Шићаровичъ
„ „ Георгій Шевићъ
„ „ Андреи Димитріевићъ
„ „ Петаръ Батановићъ
„ „ Јоаннъ Ћомиарићъ
„ „ Кузманъ Шилићъ
„ „ Константинъ Георгіевићъ

Почт. Г. Георгій Милутиновичъ
„ „ Георгій Дражићъ
„ „ * Сименъ Топаловичъ
„ „ Давидъ Косановичъ
„ „ Димитріи Каличъ
„ „ Срета Стояновичъ
„ „ *Јоаннъ Димитріевичъ
„ „ Стефанъ Станковичъ
„ „ * Петаръ Абадићъ
„ „ Григоріе Лазаревичъ

Паланка

Благородныи Г. Георгій Хажићъ маж. адвок.

М. Раковацъ

* Пречестнѣишій Г-днъ Евгеній Јоанновичъ Архимандр. Пречест. А. Е. М. консістор. сосѣдатель и Богоспасаемія Епархій карлштадтскій Администраторъ.

Преподоб. Г. Аѳанасій Гудурићъ Јеромонахъ.

Преподоб. Г. Іриней Лазаревичъ Јером: и Намѣстникъ.

М. Хопово

Преподобнѣишій Г. Іриней Радићъ общ. м. игуманъ и пречестнѣишагоже А. Е. М. конс. сосѣдатель.

В' прочемъ поздравлямъ васъ любезно и всамъ Божій и вашъ сада и свагда

У Новомъ Саду 26. Августа 837.

Г. Кириаковичъ.

[Споља:] Hochgelehrten Herrn
Herrn *Wuk Stephanowits*
in der Mechitaristischen Buchdrukerey am Platzt
Wien
Landstrasse № 57.

[Вукова напомена:] одговорено 14./26. Септ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4211]

19.

Любезныи Брате и Пріятелю
Здравствуите!

Не пожалите труда отићи код Г-дара Павла Јоанновића Винопродавца Новосађанина, и примите одъ нѣга 126 f. W. W. 100 f. задржите за васъ, а 26 f. изволите дати Г. Груићу за нѣгове књиге, и кажите му да самъ обявленія добыо, и да ћу му рачунъ скоро послати, самш докъ са стране књиге покупимъ, и да ћу брату Савви књиге предати.

Данасъ ми дође цензоръ Лангъ Бургермаистеръ и покупи ми књиге Симе Милутиновића, зато што цензуру прошле нису,

я васъ молимъ непожалите труда за любовъ мою и Симину, и отидите кодъ Г-дна Копитара знамъ да ій є онъ цензурирао, нека вамъ да сверху књига свидѣтелство, и пошаљите ми таки, да ій извадити могу.

За ваше вамъ књиге являмъ да самъ све добио, и код мене су, но што є хасна кадъ ій продавати не смемъ затворене стою, а могло бы се заиста доста продати но Јанковичъ на путу стои, а нѣму нитко неда.

Новине Српске добываѣмо изъ Сербіе дозволѣно є ако имате волю пренумерирати се и више кога.

Изъ оне стране ништа особито ново нечуємо, само то да є Милутинъ Аидукъ Вељка братъ прешао у Земунъ, и да ће ме онъ и Вучићъ и Зорићъ походити, и быти кодъ мене неколико дана, таи міе гласъ Г. Петаръ Батанъ изъ Земуна донесао.

Ако икакш можете старайте се да могу у комиссію књиге примати. онда ће добро быти.

Јављамъ вамъ да ће Г. Јоаннъ Хаџићъ до 14 дана на ону страну ради Српски Закона поћи т. є. с' Г-диномъ Лазаревићемъ зем: Бургермаистеромъ.

О конгресу бы вамъ радо што явити, данасъ є сесія, депутирци се договараю, какш да Вотизираю єдни хоћеду таино с' зрнама, други оћеду да се подъ писую явно сваки на папиру за кои кога хоће, и нису се договорили, тако остае и 24. Сесія, а 25-го се избира, и во обще говори се за Станковича. —

В' прочемъ поздр. васъ любезно єсамъ вамъ

У Новомъ Саду 11./23. 9-bra 837.

На служби
Г. Киріаковичъ.

[Спољa:] Hochgelehrten Herrn
Wuk Stephanovits Karatsits
auf der Landstrasse № 57.
a Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4212]

20.

Высокоученни Господине!
Любезни Брате и Пріателю
Здравствуите!

Та да самъ вамъ како здраво скривіо, како и ніе нити може безъ каквогъ узрока быти, да вы, ето веће други путъ у Вуковару, и никада слова єдногъ, та баремъ да знамъ да сте ту; Аиде нека и тако єдаредъ буде.

Я писа вама овога месеца у Бечъ, и мишляхъ доиста да сте тамо, и послао самъ вамъ f. 101 W. W. и никада ми нитко не одговара єли примлѣно или ніе, да сте ми явили неби самъ тамо шиляо; сада како є тако є веће є урађено.

Овде ново за сада никаково немамо, Депутирцыма досадише Карловцы, чекаюћи потвержденіе. Што самъ годъ новога имао, то самъ сва на Г. Јустина Михаиловича послао.

Г-днъ Хаджићъ 9-и 10-br с' Госпојомъ за єдно у Сербію отишао, и онъ васъ поздравля. Такођеръ имате поздравъ одъ Г. Стеића Василіевића и Доктора Вука.

Незнамъ єстели чули, што є Долгоруки Флигелъ Ађутантъ Импер. Російскаго у Сербій публицирао, кое Князъ ніе хотѣо но после морао. —

Ха збиља башъ ми сада паде на паметъ а ко гради или ко води бригу о Црногорской Исторій, я сирома брже болѣ, а вами нибриге.

Пишите ми што, да се уверимъ да сте у Вуковару да ме ђаволи не вараю.

Любезно васъ поздравля кои васъ люби и Высокопочитуе и остае вашъ

У Новомъ Саду 15. Дек: 837.

Непремѣнныи
Г. Кириаковичъ.

[Споља:] Высокоученому Господину
Вуку Стефанов. Караџићу
моєму же особито Высокопочитаємому Господину
у Вуковаръ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4213]

21.

Высокоученыи Господине!

Мени є заиста мило было, када самъ изъ Новине Србске чуо, дасте здраво и мирно у Бечъ дошли.

Ја васъ особито молимъ ако бисте дознати могли гди су Чубрине књиге Троєсестарство и Трагедіи цензурирате; писао самъ Г. Сими Шићаровићу у Пешту да пита, и тако являми да му є Г. Недокланскій казао, да су у Бечу цензурирате; и зато васъ молимъ бы ли сте могли за оправданіе мое наименѣ што годъ писмено добыти, да су цензуру, такођеръ и изъ Армиције копію одъ Балете да су Армицію прешле, за доказати конзиліуму да є истинито, и да самъ невинъ, нужно міе особито, и друго ме ништа не може спасти да нестрадамъ, него то. Ако є и како могуће немоите пожалити труда, сотим ћете мени а и многимъ списателѣима у помоћи быти, єрбо у надежди єсамъ дачу се оправдати.

Мени є плем: Магістр: по налогу конзіліума све с єдвимъ словомъ забраніо книге примати и продавати, тако и пренумерацію купити, и сада є сасъ свимъ кодъ мене престало; ако мислите вы што тражити само да у комиссію књиге примати и продавати, и Пренумерацію купити могу, ако ли пакъ не допусте у комиссію примати, а вы онда' само да могу пренумерацію купити, и Процентъ мои продавати, ков одъ Списателя добывамъ, пакће быти доста.

Ово дана быо міе Г. Новићъ, и ништо му допустили нису да пренумерацію купити могу, нити смемъ у будуще какову пренумерацію примити.

Васъ любезно Поздравляюћи єсамъ вашъ

У Новомъ Саду 19. Априліа 838.

На служби

Г. Кириаковичъ.

Ето прилике згодне, како Г. Митрополитъ у Бечъ долази, може помоћи врло лаке быти, само за садъ молите а онъ є обећао и овде да ће се с' Г. Павловичемъ у Пешти отомъ разговорити, и насваки начинъ гледати да се помогне само то добыте да се у комиссію примати може и пренумерацію купити.

Г. Јанковичъ незна шта ће одъ пакости да ради, веруйте ми брате да му нитко ништа недае, нити му ткогодъ верује, и тко годъ кои хоће да штампа на мене шилю, и то є нѣму тешко.

[Споља:] Hochgelehrten Herrn
Wuk St. Karadjits
P. T.
in Wien
auf der Landstrasse № 57.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4214]

22.

Предрагій и Любезныи Србине
Высокопочитаємыи Г-днъ Стефановичъ
Здравствуите!

Да ми ніе Г. Симеонъ Димитріевићъ писао, небы заиста знао на коимъ се краю света находите, часъ чуємъ дасте у Далмацій, а часъ опетъ у Црной Гори, имамъ одъ многи ваши пріятеля налога, да када будемъ о вами извѣстіе добыо гди се налазите, да васъ одъ свію поздравимъ.

Г. Павао Беричъ долазіо ми е и питао више пута за васъ, и када чуємъ гди сте, да вамъ пишемъ и да ми одъ говорите шта се с' Історіомъ Црне Горе ради, и у чему се сада находи, нема мира одъ Г. Г. Пренумеранта за кое вамъ є новце послао, хоће ли скоро на светъ изићи, и шта се шньомъ ради. Ово дана будемъ у Земуну и у Београду, Г. Стенићъ и Г. Василіевићъ васъ особито поздрављаю, а и срду се да незнаду гдисте и шта радите, и да имъ никада ништа непишете, я ћу имъ првомъ поштомъ писати дасте у Тріесту, и да самъ вами за ньи писао и поздравіо.

У Београду будемъ 7-а 7-ber по нашему, Г. Хаджићъ питао за васъ, и чуо є када сте были кодъ мене при ручку да смо се разговарали, да ћете му на нѣгове Ситнице єзыкословне одговорити, и пита ме када ће то быти — ту є быо Г. Зорићъ и Василій Јоанновичъ Земунскій учитель бывши; акада ме нађе Брате у Тупографій неки рапави слепацъ кога никада

познавао ни за нѣга чуо нисамъ до сада, именемъ Ђура Црногорацъ, пакъ ме запита едали што за Вука чуемъ ће е, накоему одговоримъ да незнамъ, а онъ ми брате стаде говорити као да бы окатъ био и изъ књиге чатіо, како вамъ Пренумеранте с' новцы заедно на Історію Црногорску послао, и да одъ люди никада мира нема, него кад чуемъ гди сте да васъ одъ нѣга поздравимъ, и да се нескитате ков куда, него на едномъ месту да будете како и онъ што ради. — Поздравите ми Г. Симеона Димитріевића и кажите му даћу му за књиге нѣгове одписати како што жели, само што Г. Јанковићъ сада нема када и слабо е кодъ куће, Виноградъ бере, а и самъ самъ у тому послу, но што скоріе хоћу му одговорити о свему, и форму одъ нови слова послати, и кажите му да я Г. Стеића књигу коя се у Сербій Печатала имадемъ, и да знамъ какову форму и папиръ жели имати.

За чудо міе велико да ми Г. Димитрій Владисављевичъ ништа не явля ели одъ мене послате књиге Тврдице, Поконд. Тикве, Зле Жене и іошть неке књиге приміо, може быти да самъ му сотимъ досаду чиніо, поздравите га да нећу више шиляти, осимъ ако бы шнѣговимъ дозволеніемъ было, сада изилази из штампаріе одъ Г. Јоанна С. Поповића изъ Вршца сочинѣни Шаљиви Романъ, а и Лепа е Гркиня готова. Я самъ писао Г. Владисављевичу и моліо самъ га да бы ми едну књигу Пустиняка Црногорскогъ, и Грлица ѿ сваке године послао, а Г. Теодоръ Петрановићъ изъ Шибеника пишеми, да ћу одъ Г. Владисављевича Далматински Алманаха примити, и я сам нѣму за 50 ком: писао да ми пошалѣ.

Г. Георгій Протићъ е у служби на место Г. Аврама Петронієвића у Крагуевцу, а Г. Георгій Зоричъ е кодъ конзула Россійскогъ.

Млади Фирштови княжескій Сынови дошли су у Контумацъ с' Г-диномъ Алексомъ Симићемъ, и одлазу у Темишваръ, и тако самъ чуо даћеду тамо зимовати, и на пролеће путешествіе буду далѣ предузети. Сима Милутиновићъ био е у Сербій, и сада опетъ у Будимъ нѣговои Пунктаторкиньи Марій Чубровкиньи враћа (едно лудо друго іошть луће). Г-днъ Вуичъ се овде сасъ свимъ доселіо, и издае књигу подъ именемъ *Система или состояніе Мухамеданскаго закона* цена е 2 f. Сребра пошаљите ми што Пренумеранта с' новцы заедно. Овога пута донео самъ нѣму одъ княза Србскогъ пензію тримесечну одъ 60 f. Сребра.

Јављамъ да є дозволѣно изъ Сербіе Новине на ову страну давати. Ово дана є овде Тврдица или Киръ Јаня у Театру нашемъ игранъ (продуциранъ).

Поздрављаюћи васъ любезно єсамъ вамъ

У Новомъ Саду 12. 7-вріа 838.

Наслужби

Г. Кириаковичъ.

Поздравленѣ од Г. Милашиновича.

[Споља:] Herrn
Herrn Wuk Stephan. Karacsich
abzugeben bey d. Herrn Demeter Wladisavljewits
Shuhl-Lehrer [!]
a Triest.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4215]

23.

Высокоученны мнѣ Высокопочитаємный
Господине,
Здравствуите!

Данасъ одъ Г. Тирке изъ Беча на мене упућени 100 ком. *Одговора на Ситнице Єзыкословне* приміо єсамъ, и онай часъ имао самъ прилику у Карловце Г. Берићу 25 ком: с' назначеномъ ценомъ послати. Послао самъ и Г. Стеићу и Василіевићу у Земунъ, судимъ да вы никомъ осимъ мене послали нисте, такође и Г. Хаџићу у Београдъ.

Княжевићъ Миланъ єсте болестанъ у Темишвару; и наш пріатељ Г. Д. Стеићъ онамо отишао помоћи му носећа, и да види уколико є болесть опасна; Родитель му є у наивећои бриги за њимъ, и тужи непрестанно.

Г. Стеићъ издає пету књигу нѣгови Забава, несумнямъ да обявленіе примили нисте; пошальите кога пренумеранта. Такође и на Г. Јоанна Николича Секретара воєногъ комиссаріата подъ именемъ *Свеобщій Србскій Секретаръ*. Пишеми Г. Исаиловичъ да му за књигу Зубанову явимъ гди є; како му я знамъ казати гди є, када самъ каже да є Г. Чубри и

Суботи Младеновићу дао, и да нема одговора, ако Чубра пише одъ нѣга нигда добити неће, како и самъ што недобивамъ, докъ самъ му одъ потребе био, и новаца шиљао одговаро ми, а сада како се задужио, и требало да враћа ни новаца ни одговора; Онъ се налази кодъ своє Маріе у Будиму раніе с' Одама; а за Суботу незнамъ казати єрбо га непознаємъ али судимъ да є у Пешти. За сада ново изъ Сербіе изволите примити, коє се у Београду 12./23. Ферф: на калимегдану одъ 10 до 12 сати совершило. Поздравля васъ любезно єсамъ вашъ

У Н. Саду 11-о Марта 839.

искрены
Г. Кириаковичъ.

Данисте имали шта шиљати іошть небы за васъ знали гди сте, и шта радите, а то ніе ништа много, само да сте у Бечу и више ништа.

Кириаковичъ.

[Спољa:] Hochgelehrten Herrn
Wuk Stephanovits Karatsits
auf der Landstrasse № 340.
a *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4216]

24.

Высокоученыи Господине,
Предраги и любезныи пріателю
Здравствуите!

Дужностъ бы моя была да самъ вамъ по гласу вашегъ Обявленія Г. Г. Пренумеранте одавна послао было, но очекиваюћи одъ они коима самъ обявленія послао, не были одъ коє годъ стране што дошло, и тако очекиваюћи ни одъ куда ништа, а и ова господа ни єданъ новце положіо ніе.

Господинъ Баичевићъ курентирао є по своимъ дишкрикту и ни єдногъ добыо ніе; ако вами послали нису управо у Бечъ.

Г. Баичевићъ и Г. Раичъ васъ любезно поздравляю.

Г. Г. Пренумеранти

[Из Бајше, м. Беочина, м. Бођана, Ирига, Карловаца, Кулпина, Нове Градишке и Н. Сада, штампани у Бечком издању Срп. Нар. Песама].

Изволите ми писати пошто бы смео давати ваше стáре Песме, кое при мени имадемъ, до сада самъ имао одъ васъ у рачуну да f. 2 30 x. W. W. даемъ, хоћу ли по старои цени остати, или ако бы се могло што ефтиніе давати, да се владати знамъ.

Господинъ Јоаннъ Хаджићъ како е изъ Сербіе дошао, таки е с' целомъ фамиліомъ за Бечъ пошао, и надаите му се до скоро к' вами.

Поздравляюћи васъ любезно есамъ вашъ

У Новомъ Саду 26. Августа 840.

искрены
Г. Кириаковичъ.

[Споља:] Hochgelehrten Herrn
Herrn *Wuk Stephan Karacsich*
auf der Landstrasse in der oberen
Reisnerstrasse № 472.
in Wien.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 4217]

25.

Высокоученыи Господине,
мени особито Высокопочитаемыи

На другу књигу Србскихъ Народнихъ Песама шилѣмъ вамъ неколико пренумеранта изволите примити.

Одъ ови пренумеранта су само троица платили, прочи су казали када књиге приме даћеду онда и новце положити.

[Долази списак претплатника из Госпоћинаца, Ердевика, Кулпина, Новог Бечеја, Новог Сада, Петроварадина, Старог Бечеја и м. Јазка, штампан у Бечком издању Срп. Нар. Песама].

Молимъ дабысте ми одговора на Утукъ, и на Опаданѣ и Лажи Улака по неколико комада послали, разнеше ми ваши пріательи и мой и сада нећеду да плаћаю, и радъ самъ да се нађу кодъ мене да имамъ.

Одъ 2-е части Народньи песама, пошальите ми више комада ербо знамъ даћеду се тражити, Г. Аркадій Пенћу изъ Темишвара толико самъ му 1-ве части продао, онъ ми каже да не може пити в у станю да прода, и други какови нови књига ако имате пошальите ми.

Поздравляюћи васъ любезно всамъ вашъ

У Новомъ Саду 4./16. 7-ber 844.

Почитатель
Ђорђе Киріаковичъ.

[Споља:] Herrn
Theodor Tirka et comp. mit
Briefe Herrn Wuk Steph: Karadsits
a *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4218]

26.

Высокоученыи Господине
Господине Высокопочитаемыи!

Несумнямъ да пренумеранте ков самъ вамъ пре послао примили нисте, сада вамъ опетъ неколико шалѣмъ изволите примити.

Претопресвтератъ Жабальскій

[Списак штампан у Бечком издању Срп. Нар. Песама].

Молимъ изволите ій у редъ ставити, платіо ніе ни вданъ, када будете ми књиге послати пишите ми хоћу ли онима пренумерантима по f. 2 сребра давати, кои нису напред новце положили.

Молимъ гледаите да се с' Г. Анастасомъ Јоанновичемъ састанете, и кажите му да ми у место 10 штанели за рамове

одъ $^1/_2$ цола само 6 штанели пошлѣ. Примите поздравъ одъ мога брата и мое кћери Єлене, я вамъ остаемъ вашъ

[Пошт. Жиг.] Wien 2. Dec.

почитатель
Ђ. Кириаковичъ.

Молимъ дабысте ово писмо Г. Вуку Стеф. Караджићу таки предали, єрбо закосненія не трпи.

[Споља:] Herrn
Theodor Tirka et Comp.
a Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 30. Нојемвр. 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4219]

27.

Высокоученныи Господине!

На ваше почитаемо одъ 30. Ноемврія имамъ вамъ честъ одговорити, да ћу ваше книге по 10 на 100 примити, само бы валяло да вы трошакъ одобрите, єрбо се книге одъ 2 f. сребра скуплѣ продавати не могу, єрбо имъ є цена позната, но наипосле ако другоячіе ніе нека буде и тако, само ако се продале не бы то бы за остале трошакъ трпити морао, но и то ніе велика стваръ, я ћу се постарати, да што пре и више продати могу, само изволите ми што пре послати.

Да бы се пакъ лакше и брже продавати могле, добро бы было да у Новинама дате обнародовати, да се кодъ мене добити могу, само никакву цену не являти, єрбо бы бадава было кою пару више искати.

Незнамъ шта Г. Настасъ съ Маппомъ одъ Сербіе ради, хоће ли скоро готова быти.

Братъ мой Јованъ и кћи моя Єлена васъ любезно поздравляю.

Одъ мене любезни поздравъ примите и єсамъ вашъ

У Новомъ Саду 5. Декемврія 844.

Покорныи слуга
Гешргій Кириаковичъ.

[Споља:] Herrn
Theodor Tirka et Comp. mit Briefe
Herrn *Wuk St. Karadsits*
a Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4220]

28.

Высокоученны Господине
Господине Высокопочитаемны!

Како што самъ вамъ и пре писао дању съ 10/ процентомъ задоволянъ быти, и макаръ да я никомъ радіо нисамъ нити кому другомъ радити хоћу, само то васъ молимъ да другомъ баремъ никомъ у Новомъ Саду недате, да бы ми одъ провизіона што више кадъ тако за мали провизіонъ радимъ, остало.

У прошастомъ писму заборавіо самъ се на васъ тужити, а и жао мы е врло было, да се съ вами кадъ сте доле долазили нисамъ састати могао, да вамъ кажемъ како да я одъ васъ скоро последньи одговоре на Лажи и Опаданѣ, и на Утукъ добіемъ, гди бы требало да и они кои се одъ Новогъ Сада до васъ ближе находе одъ мене пре недобію, него када су сви на све стране добыли онда мени као каквомъ сирочету што е остало пошльи, ништа ми толико ніе было жао, него кадъ ми долазе чую да нешто одъ Г. Вука имаде а незнаю шта е искати, а я морамъ да кажемъ „немамъ“ какова е то за мене срамота, гди ми сваки данъ долазе питати имали што одъ кое стране ново. Зато васъ долазимъ покорно молити, немоите други путъ тако самномъ радити, ербо верунте ми да и на ономъ свету были гди, мира вамъ дати нећу, ербо зашто да ме пренебрегавате, повереніе и приіятельство да ми одричете, я то нисамъ заслужіо, меніе заиста врло жао, и есамъ се уврећенъ нашао, и здраво ми е на васъ жао; но я ћу се радовати дању ако не први али не последньи одъ васъ што скоріе какве забавне новости добыти, и то за цело добыти будемъ кое ћу вамъ благодаранъ и признателанъ быти, и остаћу вашъ

У Новомъ Саду 15. Дек. 844.

Непремѣнны
Ђ. Кириаковичъ

[Споља:] Высокоученому Господину
Вуку Стеф: Караджићу
мени особито Высокопочитаемому Господину
у Бечъ

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4221]

29.

Высокоученыи Господине
Мени особито Высокопочитаемыи!

Имамъ вамъ явити да самъ 5. Априліа по римскомъ одъ Г. Хариша 54 комада Народњи песама 2-е части приміо, и по налогу вашемъ 2 ком: Павлу Тврдковичу, 1. Госпо Марій Хаджића, и 1. моіой кћери Єлени, и 50. комада начисто кодъ мене у комисію остаю.

После єдногъ дана донесе ми Г. Харшъ опетъ 33. комада исти књига съ рачуномъ за єдно, съ изговоромъ да Г. Петаръ Стояновићъ неће да прими, и даму f. 35. $47^1/_2$ х. W. W. положимъ, я самъ му одговоріо да ваши новаца имамъ и да безъ вашегъ дозволенія платити не могу, зато изволите ми явити хоћу ли му платити, да ми више не долази досађивати.

Ко вамъ є слагао књиге у сандукъ ниє вамъ добро слагао, єрбо мало коя да ніе покварена и изчешана, имаде и съ єксеромъ одъ сандука дирнути. Имамъ вамъ явити да су књиге изъ Сербіе дозволѣне на нашу страну преко Армиціе и цензуре преносити, а и печатати съ дозволеніемъ наше цензуре.

Я самъ мисліо да ће те вы само мени ваши књига послати у комиссію єрбо овако нити я нити Г. Стояновићъ имати можемо, я се веруите неби срдіо дасте само нѣму дали, илй мени самомъ баремъ бы знао да бы и мени коя краицара за трудъ остала.

Будући да ћете ми одговорити хоћу ли платити Г. Харишу, тако томъ приликомъ молимъ да бысте ми явили, пошто се кодъ Мехитариста 1000 Табака съ Трукъ папиромъ, и пошто

безъ папира 1000 табака пошто 500 печата но не настихове, него пунъ образъ у прози съ 32 врсте.

В прочемъ Поздравляюћи васъ љубезно есамъ вамъ

У Новомъ Саду 15-г Априліа 845. по римскомъ.

На служби
Г. Кириаковичъ.

Кодъ мене имате свега 83 комада књига.

[Споља:] Herrn
Theodor Tirka et Comp.
mit Briefe d. H. Wuk Stephanovits Karadsits
a Wien.

[Напомена Вукова:] одговорено 17./29. Април. 845.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4222]

30.

Высокоученни Господине
Господине Высокопочитаемыи!

Ваше почитаемо одъ 22. 7-bra о. г. приміо есамъ, у комъ ми пишете, да вамъ како одъ прошасти књига, тако и одъ последњи 2. части Народни песама рачунъ съ новци заедно пошалѣмъ. Я вамъ данасъ по Дамшифу у писму съ рачуномъ еднимъ и другимъ 60 f. 20 x. у сребру шалѣмъ, кое ћете изъ рачуна видити.

Од прошасти књига остае іоштъ кодъ мене у Сумму W. W. f. 480 29 x. и 10 комада Народни песама II Части à f. 2 сребра, стараћу се да што пре и ти 10 комада разпродамъ.

Вы ми пишете у писму да ако вамъ рачунъ и новце не пошлѣмъ да ми ваши књижица послати нећете; вы мени послали или не послали то на вашой вољи стои, али я дужанъ есамъ и морамъ вамъ рачунъ и новце послати.

Я бы вамъ таки послао био, но берба ме є 3 Неделѣ задержала а Братъ ми є болестанъ єднако био, и зато молимъ да се небы срдили, што самъ за неко време изостао.

На трећу књигу народни песама, изволите ми явити када да вамъ пренумеранте пошалѣмъ, очекуємъ іоштъ когъ придобити.

Поздравляюћи васъ любезно єсамъ вамъ

У Новомъ Саду 2. 9-бер 845.

На служби
Г. Кириаковичъ.

[На засебном табаку:]

1832. Маія 15. у Новомъ Саду.

отъ Благородногъ Господйна Вука Стефановйча йзъ Беча Примилй Єсмо у Комесіонъ Противъ 20 pro cento.

8.	Комада	Книга Народнѣ Песме Частъ I. II.	f. 4·—	f. 32·—
20.	„	„ Даница за Год. 1828. ·	2·—	40·—
32.	„	„ „ „ „ 1827. ·	1·—	32·—
12.	„	„ Соревнователя · · · · ·	2·—	24·—
1.	„	„ Жизни и Подвиги Милоша Обреновића · · · · ·	4·—	4·—
13.	„	„ Житія Милоша Обреновића	2·30	37·30

1833. 19-о Апрйл.

43.	Комада	Книга Опйтъ Наставленія · ·	2·—	86·—
10.	„	„ Огледа Светогъ Писма ·	—·30	5·—

1833. 10-о Августа

	Готови Новаца отъ Господина Уроша Пароха		—	18·—
36.	Комада	Книга Народнѣ Песме Част 4.	3·20	120·—

1833. Новемб. 15.

100.	Комада	Книга Даница за Год. 1833.	—·50	83·20

Марта 3. 1834. отъ Господара Јосифа Миловука изъ Пеште Примилй Єсмо.

10.	Комада	Книга Житія Милоша Обреновића · · · · · · · · ·	2·30	25·—

10.	Комада	Книга	Народнѣ Песме Частъ I.	2·30 25·—
10.	„	„	„ „ „ II.	2·30 25·—
10.	„	„	Даница за Год. 1826. ·	1·— 10·—
30.	„	„	„ „ „ 1829. ·	1·— 30·—
15.	„	„	Бѣквара · · · · · · · ·	—·9 2·15

1834. 7. Марта отъ Господара Ісидора Стојановичъ Примили Єсмо.

39.	Комада	Книга	Српски Бѣквара · · ·	—·9 5·51

1834. 14. Јуніа

60.	Комада	Книга	Народнѣ Песме Частъ I.	2·30 150·—
10.	„	„	Сербише Револуцйонъ ·	4·— 40·—
50.	„	„	Додатакъ Бѣгарскогъ Єзйка	—·30 25·—
50.	„	„	Огледа Светогъ Писма ·	—·30 25·—
20.	„	„	Народнѣ Песме Частъ 4.	3·20 66·40

1834. 9-ber 27. отъ Адама Мйрковичъ Пароха Митровачкогъ Примили Єсмо

20.	Комада	Книга	Опитъ Наставленія · ·	2·— 40·—
7.	„	„	Огледа Светогъ Писма	—·30 3·30

1836. 20. Август.

100.	Комада	Книга	Народнѣ Пословице	
30.	„	„	Послато у Земунъ Г. Василіевичу	
70.	„	„	Народне Пословица ·	3·80 233·20

1837. 10-о Март. отъ Господара Јшана Поповича изъ Мохола Примили Єсмо

11.	Комада	Книга	Народнѣ Пословице · ·	3·20 36·40

1839. 27. Фебрѣар.

100.	Комада	Книга	отговора на Ситнице ·	—·25 41·40

1844. Јуніа 22.

40.	Комада	Книга	Вѣковъ одговоръ у Српскоме у Лаку · · · ·	—·25 16·40
12.	„	„	Вѣковъ одговоръ на утѣкъ Милоша Светића · · ·	—·25 5·—
12	„	„	на Лажи и опаданѣ · ·	—·25 5·—

f. 1293·29

Еще находйсе у книгама не продатй

57.	Ком.	Книга	Народнѣ Песме Частъ I. · · ·	f. 2·30	f. 142·30
4.	„	„	Народнѣ Песме Частъ III. · · ·	3·20	13·20
48.	Ком.	Книга	Опитъ Наставленія · · · ·	2·—	96·—
12.	„	„	Соревнователя ·	2·—	24·—
30.	„	„	Додатакъ бѣзарскогъ Ѳзика · ·	—·30	15·—
16.	„	„	Даница за Г. 1827.	1·—	16·—
5.	„	„	„ „ „ 1828.	2·—	10·—
21.	„	„	„ „ „ 1829.	1·—	21·—
41.	„	„	„ „ „ 1834.	—·50	34·10
41.	„	„	Србски Бѣквара	—.9	6.9
43.	„	„	Огледи Светогъ Писма · · · ·	—·30	21·30
21.	„	„	Народнѣ Пословице	3·20	70·—
26.	„	„	на Лажи й опаданѣ	—·25	10·50 480·29

W. W. f. 813·—

1833. Марта 5-о

Издаванѣ Господину Вуку Стефановичу Слѣдуетъ

Готовихъ Новаца Лаутъ облигація · · · · ·	f. 50·—	x.
За Дуванъ штое у Градъ однешенъ · · · ·	—·24	
2. Писма изъ Беча · · · · · · · · · · ·	1·15	
За Житія Милоша Обреновића Плаћено изъ Пеште	1·15	
За Опита Наставленія · · · · · · · · · ·	1·39	
1. Опитъ Г. Урошу Романовићу Пароху · ·	2·—	

1833. 3-о Јуліа

Положенш Чрезъ Г. Хариша у Бечу · · · ·	50·—
2. Писма изъ Беча · · · · · · · · · · ·	1·15

1833. 8-вріа 19.

Послато на Делижанцу · · · · · · · · ·	100·—
За Данице Плаћено · · · · · · · · · · ·	—·50
1. Даницу Г. Урошу Романовићу Пароху · ·	—·50
3. Данице Господарѣ Јосифу Мачванскомъ —·50	2·30

1834. Априлія 2.

Послата Векcла на Господ. Николића у Бечъ · 50·—
1. Книгу Народнѣ Песме Г. Грѓи Меянцићу у Сентомашъ Частъ 4. · · · · · · · · 3·20

1834. 10-вріа 3.

Послато на Г. Николића съ 14 f. CMZ. от Адама Мирковића Парох. Митров. · · · 2·30
Г. Раичу Адвокату 1. Даницу за Год. 1828. 2·—
2. Писма изъ Беча · · · · · · · · · · · 1.15
Готовихъ по Г. Јшану Димйтріевичу Послато у Бечъ · · · · · · · · · · · · · · 9·27
За Народнѣ Пословице Плаћено · · · · · 2·15

1836. 1. 8-вріа

Послато по Господину Сими Милутиновичу у Бечъ · · · · · · · · · · · · · · 50·—

1836. 27. 8-вріа

1. Писмо изъ Беча Брифтрагерѓ · · · · · · —·38

1837. 29. 7-ber

1. Писмо изъ Беча · · · · · · · · · · · · —·38

1837. 30. 9-ber

Положено Чрезъ Господара Павла Јшановича у Бечу · · · · · · · · · · · · · · · 101·—

1838. Марта

2.	Ком.	Книге	Тврдице на Велинъ Папиру	1·40	3·20
4.	„	„	Народнѣ Песме Частъ I. ·	4·—	16·—
4.	„	„	„ „ „ II. ·	4·—	16·—
3.	„	„	„ „ „ 4. ·	3·20	10·—
4.	„	„	Народнѣ Пословице · · ·	3·20	13·20
3.	„	„	Опитъ Наставленія · · ·	2·—	6·—
4.	„	„	Огледи Светогъ Писма ·	—·30	2·—
4.	„	„	Бѓквара · · · · · · · ·	—·9	—·36
4.	„	„	Данице за Годину 1826. ·	1·—	4·—
4.	„	„	„ „ „ 1827. ·	1·—	4·—
4.	„	„	„ „ „ 1828. ·	2·—	8·—
4.	„	„	„ „ „ 1829. ·	1·—	4·—
4.	„	„	„ „ „ 1834. ·	—·50	3·20
1.	„	„	Додатакъ Бѓгарскогъ Єзика	—	—·30

W. W. f. 526·7 x.

1839. Јанѣаріа 19.			
5. Ком. Книга Покондиранй Тикава	f. 1·15	f. 6·15	x.
5. „ „ Зле Жене	1·—	5·—	
27. Фебрѣаріа			
За Ситнице Плаћено Армиціе	—	—·20	
Дамъ Шифу за Ситнице	—	2·15	
25. Ком. Книга одговоръ на Ситнице Послато по Писму Господарѣ Павлу Берићу у Карловце	—·25	10·25	
1. ℔ Шећера	—	1·12	
¹/₄ „ Чоколаде	—	—·27	
2. Ком. Книга Народнѣ Песме йзгорело у Баю Частъ I.	2·30	5·—	
2. Ком. Книга Народнѣ Песме йзгорело у Баю Частъ 4.	3·20	6·40	
1. Ком. Книга Народнѣ Пословице	—	3·20	
2. „ „ Опитъ Наставленія	2·—	4·—	
1841. Апр. 23.			
1. Портре Вука Стефановича Господину Берићу		1·40	
1. Писмо одъ 28. Јулія 1841.		—·38	
1842. 1-о Јунія			
1. Писмо изъ Беча		—·38	
1842. 2. Јунія			
1. Книгу Бачку Вилу Ч. I.		2·30	
1. „ Пословице		3·20	
1. „ Кралѣвићъ Марко		1·40	
1842. 22. Јулія			
12. Книга Пословица Послато по Господару Харишу у Бечъ	3·20	40·—	
1. Книгу Бачку Вилу Частъ 2.	—	1·40	
1842. 10-врія 30.			
5. Ком. Саитлика Црна Вина	—·12	1·—	
6. „ Бутела	—·9	—·54	
1. „ Саитликъ Шливовице	—	—·20	
6. „ Штоплова	—	—·6	
1844. Маія 20.			
1. Писмо даће одговоре на у Тукъ Послатй	—	—·35	
1844. Јунія 22.			
Кочияшу Плаћено за Вуковъ одговоръ	—	—·25	

1845. Априла 31. По налогу вашемъ Господину Николаю Аркадићу Ризелману Рускомъ Племићу Предали Ѕсмо

1845. Маія 9.

1.	Даницу за Год. 1826.	1·—	1·—
1.	„ „ „ 1827.	1·—	1·—
1.	„ „ „ 1828.	2·—	2·—
1.	„ „ „ 1829.	1.—	1·—
1.	„ „ „ 1834.	—·50	—·50
1.	„ „ „ 1826.	1·—	1·—
1.	„ „ „ 1827.	1·—	1·—
1.	„ „ „ 1828.	2·—	2·—
1.	„ „ „ 1829.	1·—	1·—
1.	„ „ „ 1834.	—·50	—·50
1.	Книгу Милоша Обреновића Грађа ·	—	3·20
		f.	115·20 x.
	Приносимъ Суму отъ № 2.		526·07
		f.	641·27 x.
	Провизионъ на 813 f. a 20 pro cento · · ·		162·27
		W. W. f.	803·—
	За испунити Сумму изволите примити · · ·		10·—
		Сумма W. W. f.	813·—

У Новомъ Саду 2-и Новембріа 845.

Георгій Кириаковичъ.

[На засебном листу:]

Рачунъ

Приманѣ		*Издаванѣ*	
50. Ком. Народ: Песама 2. Ч.		Г. Харишу Лаутъ Квите f.	14·19
10. „ у Книгама находисе		За Книге до Карловаца	—·36
40. Ком. продато f. 2. f.	80·—	До Кантара у Маюръ ·	—·12
Провизионъ $^{10}/_{00}$ · ·	8·—	Ћупрію · · · · · · ·	—·8
Имамъ давати у Сребру f.	72·—	За 2. Писма 13 х. ·	—·26
		f.	15·41
Одъ старогъ рачуна имамъ вамъ давати ·	4·—	У Готову новцу примите	60·19
У Сребру f.	76·—	У Сребру f.	76·—

У Новомъ Саду 2-и Новембріа 845.

10. Ком: Књига у Коммисію остаю.

Г. Кириаковичъ.

[Споља:] S-r Wohlgeboren Herrn
Wuk Stephanovits
auf der Landstrasse № 362.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4223]

31.

Благородни и Высокоученни Господине!

Несумнямъ да по Дамшифу одъ 2. 9-ber 845. год: рачунъ и 60 f. 20 х. у сребру примили нисте, и надао самъ се да ће те ми одговорити, и до данасъ никакова одговора добіо нисамъ. зато молимъ да бисте по первой прилики явити ми изволили.

Несумнямъ да вамъ Г. Милутина Радовановића момакъ изъ Београда казао ніе, да Г. Стояновићъ по 1 f. 30 х. сребра народнѣ песме продае, и онъ ѳ одъ нѣга по исту цену купіо, зато ако мы дозволили будете да и я по ту цену продавати могу, ако ли пе, а оно нека по вашой вольй буде, само бы се пре продати могле. Ако будете што ново имали, а особито само да су ваша дѣла, изволите ми послати. Овомъ приликомъ шилѣмъ вамъ пренумеранте на Народне песме.

[Долази списак претплатника из Н. Сада, Госпођинаца, Ердевика, Жабља, Бечеја Српског, Кулпина, Панчева и Бајше, штампан у Бечком издању Срп. Нар. Песама].

Молимъ васъ ту се неки Панта Шнаидеръ изъ Сербіе налази у Бечу, кои ми ѳ за 3. Рижа цвиста по 20 х. сребра у сумми f. 1 сребра дужанъ остао, нека вамъ онъ плати, и я ћу вами у рачунъ ставити, онѣе знати само му казати изволите.

Одъ Г. Вука Маринковића изволите поздравъ примити.

Я васъ любезно Поздравлямъ, и очекивамъ одъ васъ одговоръ ѳсамъ вамъ

У Новомъ Саду 1. Ферф. 846.

На служби
Г. Кириаковичъ.

[Споља:] Высокоученому Господину
Вуку Стефановићу Караџићу
мени Высокопочитаемому
у Бечу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4224]

32.

У Бечу 14./26. Февруар. 846.

Господару Ђорђију Кирјаковићу
у Нови Сад.

Примио сам ваш рачун и 62 f. 20 кр. у сребру. Стари је рачун *за мене* доста *замршен*, него вас молим у напредак да ми овако *просто* рачуне правите, као што сте ми послали овај за II књигу песама, т. ј. колико сте књига примили, колико их је продато, колико остаје непродатих, и шта сте куд за мене платили. За стари рачун имам вам још ово назначити: 1) да ја Бачке виле 2. Ч. *нисам примио*, као што сам вам и пре ту казао, нити знам по коме сте ми је послали: тако сте ви мени дужни или ту књигу или 1 f. 40 кр. W. W.; 2) *цет* покондирених тикава и толико злих жена ја *нисам искао*, него сте ви сами послали ми; и остало што сам ја за кирију и армицију морао платити оне и сада још стоје овде: тако сте ви мени и за њих дужни вратити 11 f. 19 кр. W. W.; 3) ја мислим, да нисам дужан признати штету што су књиге изгореле у Бају, јер вам нисам рекао да их онамо шаљете, него сте их ви послали сами од себе, за које ја до сад нисам ни знао, тако и за њих имате ми вратити 19 f. W. W.; 4) ја мислим, да није право, да ми узимате провизион ни на оне моје књиге, које сам ја узео на траг, или сте их по налогу моме коме поклонили; а ви ми мећете овде провизион и на оне *ваше*, које сте ми без искања мога послали на продају, као и на оне моје књиге, за које кажете да су у Бају изгореле!!! Па ево још већега чуда: узимате ми *провизион и на провизион!!!!* Шта би рекли ваши и сваки други трговци, да ово чују и виде? За то ви овај стари рачун прегледајте и начините пристојно и просто (особито што се тиче давања мени), као што сам пре рекао.

Од оних мојих књига, што се још налази код вас, пошаљите ми, молим вас, сад о Пештанском вашару 30 додатака Бугарског језика 21 народн. пословице и 2 народних песама III књига. Пошљите их по коме у Пешту нек се предаду Господину *Величковићу* (чини ми се код Münzbergera, то ће знати ваши људи а ваља да ће и ваш брат бити у Пешти па их он може понети и предати).

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4225]

33.

Благородній Г. Вукъ Стефановйчъ у Бечу.

16. Ком. Народнй Пословица.
4. „ Народне Песме.
25. „ Додатакъ Србскогъ Єзика.
1. „ Бачка Вйла.

46. Ком.

У Новомъ Саду 1-а Марта 846.

Георгій Киріаковићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4226]

34.

Господину Вуку Стефану Караџићу у Бечъ.

У Н. Саду 26. Фебруар. п. р. 847.

На ваше писмо одъ 19./31. Декемврія 846, имамъ честъ вамъ одговорити, да 10 комада ваши књига „II Частъ Народній песама“ находе се у Рачуну одъ могъ покоиногъ Родителя сочинѣномъ и вама послатомъ, а и у нашемъ магазину стое сви 10. књига, поредъ другій непродатій, и остае вамъ на Расположеніе, коме годъ хоћете да ихъ предамо, или да вамъ пошлѣмо, кое би врло у своме Реду и било и за кое васъ я молимъ, єрбо я у напредакъ съ никаквимъ книгама посла имати нећу, а и моя радня ми не допушта. Ја Господине остаемъ при Рачуну покоиног отца мога, нити се у нѣму, по чистои Совѣсти и здравомъ Разуму за вашу ползу што изменити да.

Кодъ мене имате іоштъ, осимъ онихъ у Рачуну наведени књига:

45. књига Писма Вука Караџића и Саве Текеліе.

1846. 3. Фебруаріа, по Налогу Вашемъ предато Г. Констан. Величковићу у Пешти:

16. Ком. Пословице.
4. „ Народне Песме III.
25. „ Додатакъ Бугарскогъ єзика.

Ви пакъ имате мени давати, за подвозъ овихъ книга до Пеште . . . . . f. 1.— х.
2. Бачке Виле . . . . . f. —·40 х. 1·20
1. Писмо ваше плаћено пошти . . —·15

Провизіонъ за трећу частъ народни песама, за кое сте Пренумеранте примити и штампати дати знали, а книге Г. П. Стојановићу послали . . . . . à —·20 х. % 13·—

Лагеръ Цинзъ за 13 година, што су ваше књиге у нашемъ Магазину лежале a f. 2·— 26·—

f. 41·35 х.

Морамъ іоштъ примѣтити да ми є тешко пало, што намъ нисте књиге III частъ Н. П. послали, ми смо вамъ пренумеранте скупили нашимъ трудомъ, вама послали, а вы књиге шилѣте Г. Стояновићу, насъ пакъ и наше Пренумеранте къ нѣму препоручуєте, као да ми нисмо у станю раздати ихъ. Лако є Господине Пренумерантима раздати књиге, и провизіонъ уживати, кад другій скупи; то є по здравомъ Разуму речи, срамота за насъ и неко неповѣреніе къ нама, кои поступакъ вашъ, башъ нитко вамъ одобрити неће. На последку васъ молимъ, да учините Наредбу за ваше књиге да коме предамо, и да насъ поштедите съ вашимъ писмама.

Съ истинимъ почитаніемъ

Вашъ покорніи Слуга
Дим. Кириаковићъ.

[Споља:] Hernn
Wuk Stefanovits Karadsits
Mitglied mehreren gelehrten Geselschaften
auf der Landstrasse № 362.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 9./21. Маија 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4227]

35.

У Бечу 21./9. Маија 1848.

Господару Димитрију Кирјаковићу
у Нови Сад.

Које очекивање да бих сам тамо сишао и с вама се разговорио, које друге различне сметње, задржало ме је те вам до данас нијесам одговорио на писмо ваше од 26. Фебр. п. р. 1847; за то вас молим да ми то опростите. А сад ево вам одговора мога.

1. Кад ви налазите по својој *„чистои Совѣсти и здравомъ Разуму“* да се у ономе рачуну покојнога оца вашег ништа за моју *„ползу измениши не да“*, и ја пристајем на то, но само под тијем уговором ако ви пристанете на ово што ћу вам даље писати.

2. Да је покојни отац ваш мени послао новце за пренумеранте за трећу књигу народнијех пјесама, онда бисте ви имали право искати провизион од мене (па и онда не 20 на 100 него 10 као што сам давао свима и самоме оцу вашем које свједочи и његов рачун који је у мојим рукама од 2. Нојем. 1845.); али је он мени она имена послао само да би књиге лакше продати могао. Поред свега тога да сте ви мени по смрти оца својега јавили да ћете ви трговину његову у напредак продужити, ја бих вам књиге послао као што сам и њему слао; али ви нити сте мени то јавили нити сам ја знао (као ни сад што не знам) гдје сте били кад вам је отац умрло. За то сам књиге послао Стојановићу и он ми је писао да је опет књиге вама за ваше пренумеранте био дао, па их ви нијесте могли раздати него му их натраг вратили. По свему овоме ви сад ваља да признате да нијесте имали право у поменутом писму вашему искати од мене у име провизиона ни једне крајцаре а камо ли 13 фр. ср.

3. Тако исто ви немате право искати од мене *Лагерцинс* од 13 година за остале књиге моје; јер онијех књига ја нијесам дао оцу вашему под кирију, него их је он узео од мене да њима тргује, и нигдје у рачунима његовима нема ни спомена о томе лагерцинсу, па кад ми га он није искао, немате право ни ви искати га.

4. Што ви пишете још за некакве 2 Бачке виле ја то не знам ништа: у рачуну вашега покојнога оца стоје већ

обадвије Бачке виле и то прва по 2 f. 30 кр. а друга 1 f. 40 кр. W. W., но ове друге ја нијесам био примио па сам писао вашему покојноме оцу те ми ју је послао с онијем осталијем књигама на Величковића, тако вама остајем дужан само: за кирију онијех књига до Пеште што су предате ондје Г. Величковићу 1 фор., и за једно писмо 15 кр. свега 1 f. 15 кр.

Ја сам писао Г. Петру Стојановићу књижару да вам ову 1 f. и 15 кр. плати, а вас молим да ви њему предате све моје књиге, које се по последњему рачуну покојнога оца вашега код вас налазе и то:

57 ексемплара 1-ве књиге Српскијех народнијех пјесама пређашњега изданија,
48 екс. Опита наставленија,
12 књига Соревнователя,
5 ексем. Додатка к Руским С. Петербургским сравнителним рјечницима,
16 Даница за год. 1827.,
5 „ „ „ 1828.,
21 „ „ „ 1829.,
41 „ „ „ 1834.,
41 екс. Српскога буквара,
43 екс. Огледи Светога Писма,
5 екс. Народнијех Пословица,
26 екс. Одговор на лажи и опадање,
10 екс. друге С. Н. Пјесама новога изданија,
50 екс. моја: „Писма Саве Текелије владици Будимскоме“.

Ако ви на ово писмо моје пристанете, онда ћемо за дојакошње све бити намирени и у напредак остати пријатељи као што смо и досад били; ако ли не пристанете, ја друго ништа не могу чинити него ћу морати послати пуномоћије ту каковоме адвокату да како поменуте књиге моје тако и праведност онога рачуна вашега покојног оца од 2. Нојем. 1845. год. тражи преко суда.

Надајући се да ви не ћете допустити да се онај рачун на срамоту оца вашега а по њему и на вашу ту по суду потеже и људи да му се смију, и поздрављајући и вас и вашу фрајлу сестру ако је још код вас остајем ваш као што сам и оца вашега био пријатељ.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 4228]

CCLXV.

ДИМИТРИЈЕ ВУЈИЋ

Достодолжнопочтеннѣйшій Вуче
Стефановичь Караџићъ
Здравствуйте!

На зактеванѣ ваше многократно, шилѣмъ вамъ ево спр'дню Ср'бску у писму вашемъ приложенну —. Кою вамъ препоручуемъ пріимите ю као спр'дню: но др'жите као настоящу истину: и на свѣтъ по времену произведите —.

Кадъ гр'ми, мунѣ сѣваю, пуца: треба и громови да падаю —. Да, и они кои еще мысле и вараюсе, да нешто ѿ насъ може быти точно увѣресе, да ако и были, и бывамо, и остаемо спрдня у Evропы! —

Дальше искренній другъ! Желимъ вамъ сретанъ путъ и сретный возвратакъ.

Остаемъ ѿ свегъ сердца за васъ Богу се молећи, вашу фамилію поздравляюћи, и на ово писмо ѿговоръ чекаюћи —.

У Панчеву 1-го дне Октом. 1832-го года.

Всегда любящь васъ
Димитріи Вуичь
поппъ.

[У прилогу је копија једног шкандалозног писма које је Вујићу писала из Београда 26. III, 1829. његова жена, која га је напустила].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4229]

CCLXVI.

D E B E N

Шаље му документа његове слушкиње, и каже да је све у реду. Ако изиђе из службе, нека јој напише сведоџбу и упути је у полицијски одељак у Neuebau.

Беч 21, XII, 1832.
(немачки)

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4230]

CCLXVII.

ЛАЗАР ЛАЗАРЕВИЋ[1]

У Бечу 10./22. Јануар. 833.

Високоучени Господине,
високопочитајеми пријатељу!

Јесенас на пооду моме одатле амо не мого се с вама састати, једно што сам ја слаб био, а друго, што сте ви млого посла имали; но ми опет остајемо пријатељи, који смо и до сад биди.

Сад вас молим 1. да ми пошљете оне стихове, што сте ми обећали за Даницу; а 2. да замолите Г. Аџијћа, да изнађе мога Саве Земунски Schulzeugniss, па и то с поменутим стиховима да ми на пролеће (по Г. Шаффарику) пошљете. Онај Schulzeugniss вама тамо не треба ништа, а мени овде треба, и ако ми га не пошљете, морађу га на ново (с особитим трошком) из Земуна тражити.

Поздравите ми љубезно Г. Г. Шафарика, Аџијћа, Деметровића, Николића, и Раића, и остале пријатеље.

Вашој пријатељској љубави особито препоручујући се, с истиним почитанијем остајем

В.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4231]

[1] Види горе стр. 76.

CCLXVIII.

ЈОСИФ РАЈАЧИЋ

1.

В. В.

М. и В. Г.

С највећим високопочитанијем усуђујем се в. в. послати три објављ. о Ч. К. народни наши песама, и молити вас препокорно, да би сте ји с вашом препоруком послали по епархији вашој. Истина да је наша пренумерација права прошња и велика досада како за списатеље, тако и за скупитеље; али како још немамо праве књижевне трговине, она је једини начин, не само књигу издати, него је и по народу објавити и разнети: млоги читатељ без ње не би ласно ни чуо, да је каква књига на свет изишла. А ово је така књига, коју ће сваки Србин с великом радости читати, а особито Срби из тије крајева, који су гнездо млоги песама и њиови догађаја и јунака.

Ја се за цело надам, да ћете ми ову милост, како из родољубиве ревности к литератури и слави народа нашега, тако и из милостиве благонаклоности к мени драговољно.

[Беч 10./22. I, 1833 [1]]

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4231а]

2.

Предчисленницы на Пословице Сербске.

Шибеникъ у Далмаціи.

[Долази списак штампан у I издању Пословице].

[1] Упор. претходно писмо и књ. II стр. 342. На концепту нема коме је писано, али држим да је Рајачићу, јер за Далмацију најприличније су речи „гнездо млоги песама и њиови догађаја и јунака".

Любезный и Высокопочитаемый Г-дине!

Ево колико самь могао Пренѹмеранта на Пословице совокѹпити. Ѿ овіе платили сѹ єдни и то моме Діаконѹ Спірідѡнѹ Кнежевичѹ 38 f. кои ће вамъ первомъ приликомъ такове на Г. Владисавлѣвича у Тріестъ послати, а дрѹгіи неће да плате докъ книге недобію. Ови су Прѡтопресвѵтеръ Которскіи за 16 комада, Адміністр. Рисанскій за 28 к. Адмін. Бѹдванскій за 7 ком. Парохъ Дѹбровничкій за 2 к. Мое книге и за мога Прѡтодіакона пошлите у Вершацъ. Овима Преднаведенима пошлите свакомъ свое преко Г. Владисавлѣвича, како и за Провікара Грѹшића 8 книга, управъ у Бокѹ. 38 книга управите на Діакона Кнежевића у Шибеникъ. Неплаћене книге пренорѹчите Г. Владисавлѣвичѹ, да новце прими. Ово вамъ за то пишем, што ћѹ іа тешко до то доба овде быти.

Увѣраваюћи васъ ѡ момъ особитомъ высокопочитанію єсамь

У Шибеникѹ 22-а Марта 834. по наш.

Благородія Вашег

Истинный Почитатель

Јѡс. Раячичь.

Грѹшићеве книге плаћене сѹ у горереченима 38 f.

[Спољa:] An den Hochgelehrten Herrn
Herrn Wuk Stephanovich Karagyich
Mit Briefen des K. K. Herrn Hofbibliotekars
von Kopitar
in *Wien*.

[Напомена Вукова:] Писато му из Беча 17./29. Дек. 835.
Опет 1./13. Августа 836.
За здравице кривошијанске и за крвнину.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4232]

3.

Ваше високопреосв.

Високопочитајеми Господине!

Ваљало би, да сам вам одавно одговорио на високопочитајемо писмо ваше од 22. Марта 1834. године из Шибе-

ника; али које што сте се ви онда премјештали из Далмације у Банат, које што сам ја по том више од године дана провео на путу по Црној гори и по пређашњој вашој епархији, а највише, што сам све очекивао, не би ли вам послао Пословице, на које сте ми онолико пренумеранта скупили, остало је до данас! Па вам ни сад Пословица не шаљем, него се још надам, да ћу вам ји кадгод послати.

Благодарим вам од свега срца на вашој милостивој благонаклоности, по којој сте се онако својски потрудили и скупили ми у оној епархији онолико пренумеранта на поменуте Пословице.

Казивао ми је поп Вуко из Рисна, да вам је дао написано, како Кривошијани *нашијају,* и како се *крвнина* мири. Истина да сам и ја по Црној гори и по Паштровићима којешта о том биљежио; али био сам опет рад имати и то, што вам је дато; за то се усуђујем молити вас покорно, да бисте ми то све преко вашије млађи вјерно преписали *(ћоситно* и на *танкој* артији) и у писму по пошти послали. Не сумњам ни мало, да ћете ми ову милост драговољно учинити, само вас молим, кад би могло бити што *ћобрзо;* јер пишем нешто о томе, па и једну ријеч да нађем ту више, опет је за мене и за ствар добитак.

Приликом овом усуђујем се ваш. в. изјавити моју истиниту жељу, да би Бог дао, да ново љето и остале приближујуће се Христове празнике у здрављу дочекате и весело у сваком задовољству проведете, и да ји тако на много година дочекујете и проводите!

С овом истинитом жељом у срцу препоручујући се вашој дојакошњој милостивој благонаклоности и цјелујући вашу архијерејску десницу, с највећим високопочитанијем остајем

У Бечу 17./29. Дек. 835.

в. в. покорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4233]

4.

Высоко-ученный Г-дине Вуче,
Мени особитѡ почитаемый!

Извините добротомъ вашомъ, что вамъ на два почтена ваша писма нисамъ досадъ ѿговоріо. Ѡ првомъ већъ ніе по-

треба ни говорити; ер е подавно было. За пристойный ѿговоръ на дрѹго ѿ 2-га Маіа ове године ѡчекивао самъ ѿ Протопресвѵтера пренумерацію на ваше ново и народнѣ дѣло. — Да ꙗ доста Србаля у Епархіи имамъ, имали бысте и вы доста предчислителa; и овакѡ имали бысте и веће, да нису люди веће пута новце напредъ дали, а книга не добыли. И садъ шалѣмъ вамъ пренумеранте безъ новаца, обаче ꙗ добаръ стоимъ за ньи, и послаћу вамъ изъ мога џепа новце док' до ньи дођемъ. За мене изволите приуготовити 20 комада, й такѡ и свезати дати, како се могу за дарове прилѣжны ученика употребити. Кад' бы самъ у сретніемъ положенію біо, додао бы іѡшъ едну *о*. —

Смертъ вашега благонадежнога сына знамъ да васъ е ꙗко поразила. Ꙗ искрено сожаленіе чувствуемъ и молимъ васъ да ѡ томъ увѣрены бѹдете.

Вы бѣсте како самъ чуо, у Загребу. Што урадисте с' онимъ родолюбивимъ Людевитомъ? Ꙗ васъ молимъ да ме ѡ томъ извѣстите.

Предаюћи се вашой любави, и цѣлуюћи васъ сердечнѡ есам съ Высокопочитаніемъ

У Вершцу 20. Септ. 837.

Вашъ понизный слуга
Јос. Раячичъ.

[На засебном листу:]

Предчисленицы

на Книгѹ „Црна Гора и Бока Которска“ Зовомѹ.

Высокопреѡс-щенѣйшій Г-динъ Јѡсифъ Раячичь Еп-кпъ Вершачкій. . . . . 20. Комади.
Г. Арсеній Јѡанновичь Шакабентъ Архімандрітъ Месичкій.
— Стефанъ Крагѹевичь, АЕМ. Прѡтосѵнкеллъ.
— Јѡаннъ Ѳѡмичь, Прѡтопресвѵтеръ Карансебешкій.
— Веніамінъ Милошевичь, Прѡтопресвѵтеръ Паланачкій.
— Лазарь Радакъ, Прѡтопресвѵтеръ Мехадійскій.
— Філіппъ Трандафіровичь, Прѡтопресвѵтеръ Вершачкій.
— Лаѵрентій Гершичь, Прѡтодіаконъ.

Г. Јшаннъ Јшанновичь, Намѣстникъ Вершачкій и Парохъ Фатінскій.
— Θеодшръ Поповичь, Парохъ Улманскій.
— Савва Стефановичь, Парохъ Вершачкій.
— Міхаилъ Милковичь, Парохъ Вершачкій.
— Димитрій Алексичь, Парохъ Вершачкій.
— Філіппъ Жанъ, Парохъ Алібѫнарскій.
— Гешргій Поповичь, Парохъ Алібѫнарскій.
— Јшаннъ Грѫичь, Парохъ Алібѫнарскій.
— Савва Бошковичь. Парохъ Избищкій.
— Пашелъ Радосављевичь. Парохъ Подпорнянскій.
— Живоинъ Стояновичь, Парохъ Пашлишкій.
— Савва Арашковичь, Парохіи Загаичкія Адміністраторъ.
— Стефанъ Поповичь, Парохіи Партянскія Адміністраторъ.
— Петаръ Радѫловичь, Парохіи Стражанскія Адміністраторъ.
— Савва Марковичь, Парохіи Великосредищкія Адміністраторъ.
— Гешргій Нешичь, Фішкалъ Консісторіалный.
— Андрей Васичь, Магістрата Вершачкаго Віце-Нотарій.
— Димитрій Шербанъ, Кѫпецъ Вершачкій.

Число Книга . . . . . 45.

[Споља:] An den Wohlgeboren Herrn
Wuk Stephanovich Karagich
in *Wien.*
mit Briefen der H. Hof-Bibliothekar
von *Kopitar.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4234]

5.

Любезный и высокопочитаемый Г-дне Вуче!

Ја самь ваше писмо ѿ 9. Маіа са обявленіями исправнш приміо, и ова по Е'пархіи моіой расслао; но гле жалости! пренѫмеранта никакова досад нисам добыо. Међѫ тим примим и друго ваше писмо ѿ 15. Октовріа, и препорѫчим повторителнш вашѫ книгѫ. На ово іош неимам шговора ѿ Прштопопа. Слабый овай успѣх приписуем повеликой цѣны книге, а и томе,

што су се људи више пута на гди кою книгу пренумерирали, новце положили, а книга недобыли. Да сте коіом срећом ваш' книг' на свезке раздѣлили, много више бисте книга продали.

Начин, кога вы за пренумерацію предлажете, истину рећи, есть добар, кад бы се у дѣло произвести могао. Но нарох сам не имаући понятія ш книзы неможе в ни др'гима препоручити, и ако коме вкус и пріобщи, цѣном га уплаши. Још в теже више люди согласити, да се на єдну книгу запиш'; вр се одма вопрос роди: чія ће се книга звати? За общинску библіотеку из церквене кассе книгу какву к'пити за сад в моралнш невозможно, и много има чворова, кое бы пре разрѣшити требало. Ја незнам, имали кромѣ Трста іош кое общество, кое в свою општинск' библіотеку шсновало. Дуго бы было шписивати вам све препоне, кое таковом предпріятію на путу стое, нити в вама со тим поможено.

Из овога ћете выдити, да ми ніе мог'ће 100. книга на овай рачун узети; вр сам увѣрен, да ни третине не бы наметнути могао. У моіой Епархіи неймам више Ш 33 Србске општине, међ' коима с' само 2. вароши, и оне с' по већой части у Міліціи и готово пука сиротиня. За то немог'се у тако опасн' трговин' упуштати, него оно што учинити могу, есть, да за мене 10 книга пренумерирам и да се постарамъ колико више мог'ће б'де, да вам сак'цим, док книга сва буде напечатана. Како прва часть буде напечатана, іавите ми, да вам новце код мог' Агента ассігнірам.

Приімите мое срдачно цѣлованіе й Здравствуйте!

У Вершцу 1. Дек. 40.

Ваш йстинитй почитатель
Раячич Еп.

[Споља:] An dem Hochgelerten Herrn
Vuk Stephanovich Karadschich
in *Wien.*
Landstrasse Obern Reisnerstrasse № 472.

[Оригинал у арх. С. К. Академије бр. 4235.]

6.

Высокоученый Г-дине Вѣче!

Іа самъ поодавно већъ 10 книга Пѣсама народньи приміо, и био бы већъ и новце послао, да ми іе с'угодна прилика подала. Но далѣ већъ и д'ржати немогѣ, а и стидимсе толико дѣговати; а вама, ако е и мало, знамъ да ніе на одметъ. Изволите дакле штиħи кодъ мога Агента Лѣдвига Китъ на Josephsplatzu № 1155. у 2-ом или 3-ħем катѣ и примиħете шт нѣга мой дѣгъ ѿ 23. f. ср.

Драго ми е да сте у моіой старой Епархій лѣтосъ были; а іошъ бы мы миліе было, да сте мы управъ одъ онѣда идѣħи овамо дошли. Мены бисте великій даръ учинили, а и вы се заиста небы каяли. — Ѡ колика бы то моя шт'рада была ш Земли, у коіой самъ 5 година радіо трніо, съ Мѣжемъ вашега искѣства, вашега дѣха и родолюбля, неколико дана и ноħи сабесѣдовати!

Што желите, добыħете; но само молимъ да се потр'пите; Еръ е посао потежикъ, ако ħете да бѣде точанъ.

Благодареħи усердш на честитаню нове године, и у заямъ желеħи вамъ свако благополѣчіе, и препорѣчѣюħи се дальной вашой любави и пріателствѣ остаемъ

У Вершцу 22. Іан. 842.

вашъ искреннѣйшій почитатель
Ішс. Раячичъ
Епъ.

[Спољa:] An den Hochgelehrten
Vuk Stephanovics Karagyics
Mitglied mehrer gelehrten Gesellschaften
in Wien
Landstrasse

[„Срђ“, 1903. стр. 157]

7.

Ваша Ексцелленција,
Премилостиви Архипастиру!

По вашим милостивим ријечима усудио сам се међу пренумерантима на II књигу нашијех народнијех цјесама на-

штампати на ваше име 50 егземплара; но опет бојећи се да то не буде много, послао сам вам (преко Новосадскога трговца Хариша) само 35 (за 30 да ми се пошаљу новци, а 5 онима од вашијех млађијех, који се буду трудили око тога). Ако би ваша Ексцелленција видјели, да се још и онијех 20 књига могу протурити, изволите ми само јавити. За у напредак добро би било кад би ми који од вашијех млађијех послао имена онијех људи, за које се мисли да ће књиге узети, те би се послије, кад се имена наштампају, књиге лакше могле раздавати.

Препоручујући се дојакошњој милостивој благонаклоности ваше Ексцелленције и цјелујући вам Архипастирску десницу, с највећим високопочитањем остајем

У Бечу 18. февр. 845.

ваше Ексцелленције

препокорни слуга

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4236]

8.

Ваша Ексцеленција
Премилостиви Архипастиру!

Не имавши среће за прошавшијех готово осам недјеља примити од Ваше Ексцеленције и какав одговор за свој пријевод Новога Завјета морам вас узнемирити на ново молбом за то.

Уз ову препокорну молбу шаљем вашој Ексцеленцији три пошљедна листа с предговором поменутој књизи. У предговору ћете наћи све оно што сам вам прољетос говорио за тај превод.

Неисказано ће ми бити жао, ако ову књигу узморам пустити у свијет без имена ваше Ексцеленције. Ако ваша Ексцеленција по својему и лањскоме и ономлањскоме премилостивом обећању допустите да на њој наштампам, да је с вашијем благословом, ви ћете имати дијел само у слави, а за погрјешке ја ћу одговарати и сву срамоту за њих примам на самога себе.

Које путујући прољетос тамо даље, које од онда чекајући овдје, да не спомињем око осамдесет сребрнијех форинти путнога трошка, изгубио сам читаво љето, којега при свијем потребама и недоскутицама својима не бих био дао за хиљаду сребрнијех форинти, јер сам га био намијенио и обрекао својој кћери, која може бити да код мене другога не ће дочекати. И све сам ово ја жртвовао из истинога високопочитанија и срдачне привржености к вашој Ексцеленцији и из жеље да би се тијем покровитељство ваше Ексцеленције на мени боље утврдило и тако да бих с помоћу њега могао што више учинити користи нашему несрећноме језику и његовој књижевности. Сад стоји до ваше Ексцеленције, да ова жртва моја не буде узалуд, и још више него узалуд.

Ако сам тако срећан да ми ваша Ексцеленција испуните ову молбу и жељу, онда се препокорно молим, да бисте ми што је могуће прије послали о томе право свједочанство (како ми допуштате да могу на Заглављу мојега пријевода Новога Завјета на Српски језик наштампати с вашијем благословом); ако ми је суђено да ја и у овоме послу останем сам, а оно се препокорно молим да би сте ме и о томе што је могуће прије удостојили одговора да чекајући узалуд више не дангубим.

Са овом препокорном молбом препоручујући се дојакошњој милостивој благонаклоности ваше Ексцеленције и целујући вам архипастирску десницу с највећем високопочитанијем остајем ваше Ексцеленције

У Бечу 23. Јунија 1847.

Препокорни слуга
В. С. К.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4237]

9.

Ваша Ексцеленција
Премилостиви Архипастиру!

По вашему милостивоме и родољубивом допуштењу, ја сам на име ваше међу пренумерантима на другу књигу на-

шијех народнијех пјесама написао и наштампао 50 ексемплара; али опет бојећи се да то не буде много послао сам вам само 33 ексемплара. Ваша Ексцеленција били сте тако милостиви, те сте ми за ове књиге у Карловцима, кад сам се 1845. враћао из Србије сами од себе платили 60 форинти у сребру. По том сам ја имао слободу тако и у трећој књизи поменутијех пјесама наштампати, и вашој Ексцеленцији послати 33 ексемплара. Кад сам иза тога имао част бити код ваше Ексцеленције, нијесам имао згоде да вам за то напоменем, а ваша Ексцеленција ваљда сте заборавили. Зато се усуђујем препокорно вашу Ексцеленцију замолити да бисте милостиво изволели послати ми 60 фр.

Не могу ове препокорне молбе своје завршити да не споменем вашој Ексцеленцији за свој несретни пријевод Новога Завјета на наш несретни језик. Није ми толико жао што ваша Ексцеленција тражите овдје код врховне власти, да се ово дјело забрани, колико ми је жао што ми нијесте љетос казали да ћете то чинити; јер се надам, да би вас могао умолити и одвратити од тога. Какогод што сам ја увјерен да сте ваша Ексцеленција мене до сада истинито љубили и поштовали колико и један од мојијех пријатеља, тако се надам да и ваша Ексцеленција вјерујете да и ја вас љубим и поштујем колико и ко од вашијех пријатеља и привржсника. Са овакијем у срцу осјећајем к вашој Ексцеленцији ја мислим, да ваша Ексцеленција у овоме послу и данас не би сте ништа боље учинили, него да ударите натраг од овога својега тражења, па само да се замолите да се не би у напредак овако што допустило штампати без вашега знања. А ово бисте с тијем лакше и згодније могли учинити, што су се књиге готово по свој Европи разишле и *све* се већ ни за каке новце не могу покупити и затрти, а осим тога забрањену књигу људи више траже и радије читају него ли незабрањену. Коликогод ја ово говорим себе ради, најмање толико — ако не више — говорим и ради ваше Ексцеленције; јер мислим, да би забрана ова била много на већу срамоту вашој Ексцеленцији и свој данашњој јерархији, него ли мени на штету; па ће моју штету накнадити мисао и надање да ће доћи вријеме кад ће *и* Срби признати, да сам учинио добро дјело својему народу и закону и језику, али сувременици моји *„воздаша ми злая за благая и ненависть за возлюбленіе мое“*. Ја сам вашој Ексцеленцији љетос овдје казао да сва јерархија наша Новога Завјета не би могла

ни овако превести на Српски језик као што сам ја, а камо ли боље. Ја признајем да се не пристоји, да ја вама сам ово говорим; али се надам да ће ми сватко опростити кад види шта ме на то нагони. Ја сам у предговору казао да не мислим да у овој књизи мојој нема погрјешака; али кад би их други више начичили, онда је она опет добра и најбоља. Уз ово молио бих вашу Ексцеленцију да бисте и сад још једанпут прочитали оно моје писмо, што сам вам љетос (23. Јунија) послао у Карловце; а од њега вам овдје копију дао; и да бисте помислили да и оно и ово писмо иде у историју првога Новога завјета на нашему језику.

За мене ће бити највећа срећа, ако ово препокорно писмо моје наведе вашу Ексцеленцију на мисли, или у таковима, које су се може бити већ од себе у вама породиле, утврди, да поменутој тужби својој и тражењу на овај начин крај учините, и тако да мене опет на ново обрадујете својом пређашњом милостивом љубави и благонаклоности.

За које све препокорно се молећи вашој Ексцеленцији и цјелујући вам архипастирску десницу остајем с највећим поштовањем

У Бечу 28. Јануарија 1848.

Ваше Ексцеленције

препокорни слуга

Вук Стеф. Караџић

(auf der Landstrasse № 362.)

[Концепат са Вукововим исправкама и потписом у арх. С. К. Академије бр. 4238]

10.

В. Е.

Пр. Арх.

Увјерен сам да сте у Пожуну примили моје писмо од 28. Јан., али ваља да вам нијесу допустили различни послови удостојити ме одговора нањ; за то се усуђујем сад опет поновити ону моју препокорну молбу за онијех шездесет фор. сребра.

Што се пак тиче мојега пријевода Новог Завјета, он је сад истина слободан од сваке цензуре и забране, али опет

гдје би год в. Ек. доказали да сам ја превео против догмата наше православне цркве, ја ћу драговољно за љубав к истини и за љубав и поштовање к нашој цркви и вашој Ексцеленцији све оне листове прештампати и погрјешке по правити.

Ваша Ексцеленција! и ово ће моје писмо свагда бити свједок мојега истинитога поштовања к вама и моје жеље и готовости, по могућству испунити сваку праведну вољу вашу.

Надајући се да ћете ме в. Е. удостојити одговора на ово писмо и препоручујући се вашој пређашњој милости и благонаклоности, с највећим поштовањем остајем

У Бечу 14. Априла 1848.

в. Е.

препокорни слуга

[Концепат с Вуковим поправкама у арх. С. К. Академије бр. 4239]

11.

Ваша Светост
премилостиви архипастиру!

Ви сте ми на моју молбу допустили да вам пошаљем Огласа о Српскоме рјечнику, и обрекли сте да ћете их са својом препоруком разаслати како нашим владикама у подручју своме, тако и протама и намјесницима по епархији својој. За то се усуђујем сво послати вам 25 огласа.

Понављајући опет за ово своју пређашњу молбу и препоручујући се дојакошњој вашој милостивој благонаклоности и цјелујући вам свету десницу с највећим високопочитанијем остајем

[новембра 1851.]

[Концепат у арх. К. С. Академије бр. 4240.]

CCLXIX.

ГРИГОРИЈЕ ГАВРИЛОВИЋ

парох и асесор из Вел. Радинаца.

1.

Моли да га упути, коме треба да се обрати за наследство његова рођеног брата Романа Гавриловића Соколовића, који је умро у Русији, и оставио после себе имање до 100000 рубаља без наследника.

13, I, 1833.

Вук му је одговорио 3/15, II, 1833.

2.

Јавља му да се дуго задржао с одговором, што није добио црквену сведоџбу о сродству, и сад шаље сва документа руском посланику у Беч, и моли га да се заузме, да му се то наслеђе изда.

17, IV, 1833.

3.

Моли га да га извести, шта је с његовом молбом послатом посланику Татишчеву, ако му је шта познато.

4, VII, 1833.

4.

Поново га пита има ли што решено односно његове молбе упућене Татишчеву. Вели да је од архим. Платона чуо да спрема сина Саву у Русију, па му до сад није хтео досађивати, а сад га моли да га извести има ли какво решење царево о томе.

23, II, 1834.

Вук му је одговорио 15/27, V, 1834.

[Оригинали у арх. С. К. Академије бр. 4241—44]

CCLXX.

СТЕВ. СТАНКОВИЋ

1.

По даној ми јуче слободи усуђујем се с највећим високопочитанијем послати в. в. још пет објављенија о четвртој књизи народни наши песама, повторавајући моју препокорну молбу да бисте ји изволели, макар преко кога од ваши млађи, с милостивом препоруком вашом разделити по епархији Будимској и по Темишварској. Ја се за цело надам, да ћете в. в., како из родољубиве ревности к лит. и слави народа нашега, тако и из милостиве к мени благонаклоности, ову препокорну молбу моју радо испунити.

[I, 1833.]

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4245]

2.

Ваше Високопреосвештенство,
Премилостиви Господине!

С највећим високопочитанијем усуђујем се послати ваш. в. 50 објављенија о мојој новој књизи *„Црна Гора и Бока Которска“* с препокорном молбом да бисте их благоволили преко кога од ваших млађих разаслати с препоруком вашом како по вашој садашњој, тако и по будућој Карловачкој епархији. Знајући ја, како ваше високопреосвештенство ценити и милостиво покровитељствујете све оно, што се тиче користи и славе народа нашега, надам се, да ова препокорна молба моја

неће бити у залуд. А да бисте још боље, него из објављенија, могли, од прилике, дознати, шта ћете препоручивати, усуђујем се овде послати вам један егземплар у објављенију споменуте књиге на Немачком језику.

Препоручујући се милостивој благонаклоности вашега високопреосвештенства и целујући вам архијерејску десницу, с највећим високопочитанијем остајем

У Бечу (auf der Landstrasse № 57)

10./22. Маија 837.

вашега високопреосвештенства

Прекорни слуга

Вук Стеф. Караџић.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4246]

CCLXXI.

ГАВРИЛО ПОЛЗОВИЋ

Благородни и високопочитаеми Господине!

На ваше писмо, које сте ради новаца од продани књига код Исака Груића заоставши, Господару Ђоки Кириаковићу писали, по зактевању истога Господара, имам чест и срећу одговорити: да прво и прво доказати се мора, да су оне књиге запста Исаку Грујићу у руке дошле, јер је већ давно то било, а и Грујић је умро; а тосе наибоље доказати може оним писмом, које мислим да је Грујић, Г-дру Тирки после примљени књига писао: ако небуде тог писма; онда се мора сведочбом људи доказивати, које ће се моћи, јер као штосам распитао, Гујићев син и данас ваше Лексиконе продаје. После треба, да ми се Полномоћије пред Магистратом легилизирато пошље. Јаћу се онда посла тога примити; и мислим, да неће бити бадава; јер овака Претензија као воверена ствар, наплаћује се пре свију интабулирати Грујићеви дугова, кои има и сувише. А баш је згодно време, јер се Грујићева кућа на зактеванћ други кредитора и онако сад продавати мора. Ја мислим да сте ви са Тирком рачун давно прекинули, и дасе та ствар под Тиркиним именом тражити мора. Зато за труд мој, кои би ја за любовь вашу без краицаре положио, имаће Г. Тирка бригу, а трошкове процесијалне треба напред послати, кои износе за сад 15 f. в. в.

Ово јављајући, и вашему Пријательству вручавајући се, остајем с особитим почитаніем

У Н. Саду 11. Ферфара. п. р. 833.

Слуга покорни
Гаврил Ползовић
Адвокатъ.

[Споља:] An S-r Wohlgeboren
Herrn Wuk Stephan Karadzits
Doctor der Philosophie, mehrer gelehrten Gesellschaften Mitglied
am Spitelberg № 133, im Hofe hinten im 1. Stock die Thür № 15.
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4247]

CCLXXII.

КОЗМА ПРОКОПОВИЋ

Ljubezni, i Premili Goszpodine!

Goszpodin nash Doctor Peitsits pokazaomije vashe piszmo kojesztemu vi piszali, i mene u piszmu opomenuli, to je meni verlo drago bilo dame zaboravili niszte kao sto i ja vasz nigda zaboraviti netyu. Jasze u szlabim zdravlyu nalazim, dobijoszam Rematizam u levoi nozi paszam verlu bolyu tr'pio, no Goszp. Peitsitc doszad kolikoje mozsno bilo pomogomije, ali jostse u krevetu nalazim od kakozsmo iz Zemuna zajedno doshli odono doba nigda od G. Iszajlovitya piszmo primio niszam uzrok kakavje nemogu da raszudim, Tyeri pishu materi vety tri piszma ali mene nikad i neszpominyu a trebalobi kao nyinog blagodetelya, i do danashnyeg dana, matiimje kod mene szaszvim ju izderzsavam, i nadgledam, ali jeszam, tsuo dasze szvako dobro zlim vratya ako ne szvako a ono ponayvishe, molim ja vasz dabisztemi lyubov utsinili i po obetyanyu ono piszmo kojesztemi u Paszovu protsitali i kod G. Sime Radisitya pre rutsku, da mi u copii poshalyete ako drugatsie nemozsete avi po posti, a veruyte da tye vama na veliku pofalu biti, zasto komeszam god prepovedao szvakomsze dopalo, ito shto skorije mozsete, ito vrlobivasz molijo kadbi razzbrali za one trgovcze stho pijavicse kupuju primajul tamo u Betsu i postho primaju jerbo ja drzim pod arendu Pijavicze di prebivaju one bare, patyu na proletye opet zapotseti kupiti ako dobra szena bude tamo jatyu vam szam tamo u Bets dotyi, akome Bog pozsivi pakdyemosze onda proveseliti. Ja i G. Liza vasz, i vashu Gospoju i szve vasz lyubezno pozdravlyamo, zselimo davasz ovo piszmo u dobrom zdravlyu zatecse, i szvaku szretyu, i napredak zselim.

U Zomboru 25. Februar. 833.

Cosmas Prokopovits
König. Lientenant.

[Спољa као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 4./16. Април. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4248]

CCLXXIII.

ТРСТАНСКА ОПШТИНА

1.

Племенито Српско Трјестанско Општество,
Господо високопочитајема!

Пребегавши 1813. године из Србије на ову страну, дао сам се са свим на литературу нашу, и од оног доба, до данас, то ми је једини посао и забава. А свима је вама јамачно познато, да у данашње време од писања и издавања наши књига нема никаквога новчаног добитка. Истина да ми је премилостиви и великодушни Росијски цар, Никола I., уважавајући моје књижевне послове, који приносе пользу не само Српској, него и општој Славенској литератури, 1826. године одредио по сто дуката пензије на годину; но сваки од вас може себи ласно представити, како могу ја, с повеликом фамилијом, живити са сто дуката у овако великој вароши (а у оваким варошима морам живити, како ради типографије, тако ради библиотеке и договарања с ученим људма, а и ради васпитанија деце). Које ово тешко стање моје, које жеља, да би сам за живота још̀те што полезно и славно за народ наш на свет издао, натерали су ме, а познато родољубије и великодушије племенитога Трјестанског општества дало ми је слободу, да вам се препокорно молим, да би сте се смиловали, да ми одредите какову милостиву помоћ, која би ово стање моје облакшала. Баш и кад се ништа више у напредак од мене очекивати не би могло, опет се надам да родољубиво и човекољубиво Трјестанско општество, с једне стране уважавајући моје дојакошње труде и моју родољубиву ревност, а с друге стране сажаљавајући ме у овако рђавом стању здравља, које са старошћу од дана до дана још горе постаје, и оптерећена с фамилијом без и каква имања и начина добити га, не

би ми оваку милостиву помоћ одрекло. А ја се надам, да би сам с милостивом помоћу вашом, само ако би ме Бог још коју годину поживио, могао, на вашу славу и дику и родољубивим срцима вашим на превелику радост, написати и издати још онолико славни и полезни ствари за народ наш, колико сам до сад написао и издао, ако не и више.

Представљајући ову препокорну молбу моју племенитом и родољубивом Српскоме Трјестанском општеству, и препоручујући се његовој познатој милости и великодушију, с највећим високопочитанијем остајем у надежди милостиви одговор добити.

Племенитог Српског Трјестанског општества

У Бечу 25. Февр. (по нашему) 833.

Препокорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Оригинал у Срп. Трст. општини; препис г. Добр. Ружића; Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4249]

2.

Почитаеми Господине!

Ваш труд о просвећению и слави Народа Сербског показую доволно досадашня дела ваша. Вама су ова заслужила благодарност и уваженне код свию наши, а [и] код Страни као што нам е познато похвалу и чест.

Сербско Триестинско Общество у Засѣданию своме на 9. Јюнна текущ. заключилое подпомоћи вас у трудним Дѣлам вашим су форинти стотину, и явити вам да ако труд ваш и у будуще поспѣшан изиде неће изоставити ово общество по могућству своме наградити вас. —

Имамо чест поздравити вас од стране наше и увѣрити вас о почитанию нашем. —

У Триесту $\frac{19.\text{ Јюнна}}{1.\text{ Јюлна}}$ 1833.

Предстоятели Сербског
Здѣшнѣг Общества
Христоф. Цветович
Ђиорђио Ђ́рович
Ј. Ф. Цеткович.

Почитаемом Господ. Вуку Стефановичу Караџић.
Вѣннѣ.

[Споља:] A Monsieur Monr.
Vuk Stephanovits Karazich
Vienne.

[Вукова напомена:] одговорено 7./19. Јул. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4250]

3.

Славно Српско Трјестанско Општество
Господо високопочитајема!

С највећом радости имао сам срећу примити високопочитајемо писмо ваше од $\frac{19.\text{Јунија}}{1.\text{Јулија}}$. Признање ваше, које ми у писму овом пзјављујете, и родољубива помоћ, коју сте ми одредили, то су превелике и за мене драгоцене награде за све моје књижевне труде и родољубиву ревност; то су награде, о којима ја, од *данашњега* нараштаја моји сународника ни сањати нисам могао. За оваку награду, чест и милостиву благонаклоност не знам, каквим би сам речима Славноме општеству показао пристојну благодарност. Ја сам до сад само из једине љубави к ползи и слави народа нашега трудио се, колико сам могао; а од сад, знајући, да тако славно општество народа нашега прима участије у мојим пословима, гледаћу, ако буде могуће, још више да се трудим.

С овим писмом шаљем Славноме општеству један егземплар четврте књиге народни наши песама, као до сад последњи и вама још непознати плод труда мога. За мене ће бити особита срећа и радост, ако Славно општество и у овој књизи нађе што достојно свога мњенија о мени.

Препоручујући се за свагда милостивој благонаклоности Славнога и родољубивога општества, с највећим високопочитанијем и безграничном благодарности остајем

У Бечу 7./19. Јулија 833.

Славнога општества
препокорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[На полеђини:] Благодарително писмо Вука Стеф. Караџића из Беча. Примљено 1834, 26. Јануара.

[Ориг. у Трст. Општини: препис г. Добр. Ружића; Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4251]

4.

Славно Српско Трјестанско Општество
Господо високопочитајема.

Увјерен будући да славно Српско Трјестанско општество, као најзнатније и најродољубивије у роду своме прима дијел у свему што се тиче користи и славе народа Српскога, усуђујем се послати књигу *народнијех нашијех пословица*. За мене ће бити особита част и срећа ако славно и родољубиво општество и у овој књизи мојој нађе знаке моје гореће жеље и безпрестанога тежења, учинити корист језику и литератури нашој.

Са овом жељом у срцу препоручујући се милостивој благонаклоности и родољубивој ревности Славнога Српског Трјестанског општества, с највећим високопочитанијем и благодарности остајем

У Бечу 7. Декемвр. 836.

Његов препокорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Трстанској Општини; препис г. Добр. Ружића]

5.

Тријест 12-го/24. Фебруара 1837.

Почитајеми Господине
Вук С. Караџић!

Овдешње Општество примилоје с радости ваше препочитајемо писмо 7-ог Децем. пр., уједно с књигом, пофале достојнога вашега труда Народних Пословица! штосте нам имали доброту послати.

Благодаримо вам даклен искрено на дару и спомену; у исто вријеме, што смо више него увјерени вашему непре-

станоме труду, у сваку корист и благополучије нашему славноме језику и литератури за обшту чест и радост.

Остајемо с високопочитанијем

Ваши Покорни Престојатељи
Српскога Општества
М. Вучетич
Ћиорћио Ћиѓрович
Георгіи Ћиркович.

[Спољa:] Spettabiliss-o Signor
Vuk S. Karagich
Landstrasse № 57.

Wienna.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4252]

6.

Високопочитајеми Господине
и Пријатељу Фрушићу.

Шаљем вам један егземплар моје књиге о Црној Гори на Њемачком језику (Montenegro und die Montenegriner etc.) с пријатељском молбом, да га у моје име предате Славноме Трјестанскоме Српскоме Општеству, којега сте и ви член. Ова је књига плод онога мог путовања по Црној Гори и Боки Которској, у коме сте ме и ви с ђекојим родољубивим Трјестанцима помагали.

Препоручујући се вашој пријатељској љубави и родољубивој благонаклоности Славнога Трјестанског Општества, с истиним високопочитанијем и благодарности остајем

У Бечу 17./29. Маија 837.

ваш покорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Трстанској општини; препис г. Добр. Ружића]

№ 21. 7.

Високоучени Господине,

Има већ поодавно како сте ви преко Госп. Доктора Дим. Фрушића тако добри били, да сте овдашњем Српском Обшчеству прислали на дар єдан егземплар вашега красног дѣла на Нѣмачком Єзику под именом „Црна Гора и Црногорци“ — Благодарећи вам на таковои Доброти, садашњи Предстоятељи не пропуштаю вам дати на знанѣ подпуно задовољство Общества, кое представляю, и веома им є повољна дика кою ви с вашим списаніяма Роду Српском набавити настоите.

У Тріесту 6./18. Марта 1838.

Садашњи Предстоятељи
Общества Српскога
Г. Мекша
Христифор Цветович

С. Гопчевичь

А. Вукасовић
Писмохранитељ.

[Споља:] Dalla Cancelleria della Comuncha Illirica
Trieste.
Al Sig. Vuch Stef. Caragich
Landstrasse № 57.
Exopf. № 21. *Vienna.*

[Концепат на претходном писму у Трст. општини; препис г. Добр. Ружића; ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4253]

8.

Славноме Српскоме Општеству
Тријестанскоме.
Високопочитајема Господо!

С највећим високопочитанијем усуђујем се послати вам објављеније о новоме изданију наши Народни пјесама. Познајући општепознату родољубиву ревност славнога С. Тријестанског општества, надам се, да ће вам нови мој посао бити врло мио. Као што се славно наше Тријестанско општество

одликује од осталијех општ. народа нашега, тако се ова књига одликује од осталијех књига у литератури нашој, и за то мислим да она има особито право, надати се штедрој помоћи од родољубивога и богатога општ. и од његовијех членова.

За које молећи се и препоручујући себе и овај народни наш посао родољубивој ревности вашој, с највећим високопочитанијем остајем

У Бечу 21. Маја 840.

Слави. Српск. Т. О.

покорни слуга.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4254]

№ 76. 9.

Високоучени Господине!

Ваше почитаемо од 28./10. Септ. приспѣло е благовремено у руке долуподписаним Предстоятељима, кои по вашои жељи израженои у истоме, нису пропустили дати га прочитати у Засѣданію 29./11. Новембра т. г. и наодесе у дужности явити вам рѣшеніе цѣлога собранія о вашему предложенію. Будући у тѣсном обстоятелству финанціалном за сада овдешнѣ Общество због великих трошкова учињених при зиданю општественог Зданія овде ове године, наоди се у неповољству што вам не може по жељи припомоћи у овом случаю и зато се мора ограничити само со тим што ће још узети осим оних кое е већ пріе подписало, іош других 12 Егземплара Народњих Пѣсама и ових цѣну изволићете примити преко овдешнѣга Господ. Дим. Владисављевића, кои е већ настояо овде прикупити на исто дѣло неколико членова од овога Братства, а то е привело у немогућство садашнѣ Предстоятељ, те их нису они сами учинити могли. Подписани вам благодаре безконечно на чести, кою се ви старате приложити Народу Српском вашим дѣлом, подписую се с' особеним уваженіем.

У Трієсту 16./28. Декембра 1840.

Садашњи Предстоятељи

. . . . . .

Александеръ Боіовичъ
Г. Д. Теодорович.

[Споља:] Illirische Gemeinde in Triest
Herrn Stephan. Vuck Karagich
auf der Landstrasse in der Oberen Reisnerstrasse № 472.
franco. *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4255]

10.

Славној Општини Трстанској.

Кад сам ја прије 30 и неколике године издавао први Српски рјечник, послао ми је покојни и незаборављени Драго Теодоровић без икаке моје молбе, него сам ол себе из једине љубави к нашој књижевности близу 400 f. у сребру, као што сам и напоменуо у предговору к оној књизи. Драго је умрьо, али није однио са собом родољубиве ревности општине Трстанске. За то се ја усуђујем, и за дужност своју налазим послати Славној Општини овај оглас о Српском рјечнику, који се сад умножен са још један пут онолико ријечи на свијет издаје.

У Бечу 26. Септемврија 1851.

Славној Општини Трстанској
покорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Трстанској општини; преппс г. Добр. Ружића; концепат у арх. С. К. Академије бр. 4256]

CCLXXIV.

ИГЊАТ ВАСИЉЕВИЋ

1.

Високопочитајеми Господин Вуче
.Љубезни куме!

Одговарајући ваша обадва љубезна писма фалавам штомесе опоминјете, а особито штосте ми јавили за Г. Атанацковића, да је конзул посто. и ако Бог да, даје сад ред на мене — Хајде бакалум што ће бог дати, но прекосвега особитостеме обвезали ако бистеми могли казати, после мога одласка из Беча јели Господин Копитар (: коме молим да моје страхопочитаније изручите:) каквом приликом са Хамером штогод оменесе разговаро, и одњега чуо, како овај њему подобни, којисуме сада лично познали, о мени умствују, и имамлисе чему год надати, дасе овог котроманца једанпут курталишем.

Међу Ришћанлуком имаји доста којисе вас често опомињу и љубезно поздрављају. — По данашњем курир Вагнеру шиљемвам у једној пакли 1 Забавник, 1 Географију, 1 Преглед учебни! Чујте што велим учебни — 1 Елефанта, и 2 Споменика о доласку Принца Фердинанда, ово изволите отиђи Am Rennweg im Selizianer fraun Kloster Gebäude im Untere.... гди поменути курир Вагнер седи, и примите заштосам тако шњим уговорио.

За Босанске везпре оћусе потрудити даји пронађем и давам ји пошљем, а такођер и друге штампарије што будне било заједно са Оксенфусовим Цицеро —

Поздрављајући љубезно све у вашим дому остајем ваш Почитатељ

У Земуну $\frac{\text{27-го Ферфара}}{\text{11. März}}$ 833.

Ігњат Василјевич

[Споља:] Am S-r der Herrn
Wuk Stephan Karaggits
D-r der Phylosophie Hochwohlgeboren
in Wien
Am Spitälberg der ung. Garde gegenüber № 133
hinten im Hofe im 1-tem Stock die Thüre № 15.

[Напомена Вукова:] одговорено 4/16. Април. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4257]

2.

У Земуну На Петров дан [29. VI] 833.

Високоучени Господине,
Љубезни куме и пријатељу!

Ваше почитајемо Писмо од 4./16. Априла ов. год. одговарајући, јављамвам, даје Карафезп млади, Софију Маија месеца 1831. поаро, а Шкодра паша разбијење бијо исте године доцкан у Јесен.

Ришћанлук је ришћанлук — међу којима има штовас љубезно поздрављају. Тирол свеме једнако пита, пишетели и рецензирателп штогод? Аштосе тиче њиови Новина, товам препоручујем die Allgemeine Zeitung у комесе од николико времена различити њп тицајућисс Артикула, налази. —

Сада пак зафаљујемвам на новинама мене и мога Аванџамента ради, штостеми сообчили, идолазим нановоиас молити, да учините љубав, даме Господину Копитару препоручите и даму кажете, Unterm 7-ten d: M: bin ich bey S-r Durchlaucht dem Herrn Fürsten v. Metternich, um eine Consular-Bedienstung wo immer, eingekommen, Dieses Bittgesuch wird hoffentlich mit Ende D: M: dahin gelangen, weil es im Dienstwege durch das hierländige General-Commando und durch den Hofkriegsrath an dessen Bestimmung befördert werden muss.

Тако препокорнога молим, да од његове Стране, штоје могуће — и гди зна, учини, Ја пак одмоје Стране, ослањајућисе на лепе речи неке господе, кадасам зимус ту бијо, пишемјим и сам и молимји својски, а тосу; H.: Hofrath v.

Hammer, Hofrath v. Bronner, Hofrath v. Pidoll und Staatskanzeleyrath v. Huszar, а писаосам такођер и Г: Генералу Михајиловићу.

Сва ова писма шиљем преко Г: Шпирте, тако молим споразумитесе шњим (:како што и њему пишем:) и ако Г: Копитар благоволи и за нужно налази да каково одњи сам преда.

Übrigens bitte ich den Herrn v. Kopitar zu versichern, dass dessen wohlwollende Freundschaft, die derselbe mir hierin erweisen wird, aus meinem Gedächtnissen nie erlöschen wird.

Штосе тиче препоруке од овдашње Милитер команде, и Генерал команде, а уфам, и од хофкригсрата самог, данеће фалити, у кондуитлисти, којује Милитар Команда мојој молби прикључила, описатесу све моје Способности, којесу једном конзулу нужне и које ја у себи соједињавам, а ласкам себе, даијесу сваког Призренија достојне. —

Надајућисе добром успјеху од содјејствија добри Пријатеља, остајем љубезно поздрављајући све у вашим дому

ваш искрени пријатељ и кум
Јгњат Василјевић

P. S. по првој прилики послаћувам, Споменика, Придика, Лутрија, Књижица и књига.

[Спољa:] *von Semlin.*
An Seine des Herrn Doct. der Phylosophie
und Serbischen Schriftstellers
Wuk Stephan Karaggits
wohlgeboren
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4258]

3.

Високопочитајеми Господин Вуче!
Љубезни Куме!

Ако и нисам ваша два љубезна писма одговорио, то опет уверенисте, да на вас заборавио нисам и осведочилистесе, како чрез Гс. Мите Шпирте а такођер чрез Гс. Стејића а и мога брата Васе — и надам се, даћете ми радо опростити,

сотим више, што и сами знате, дасам помешат и свагда у послу бивао — у Ришћанлуку имаји доста, којивас љубезно поздрављају и којисусе радовали, кадасамјим за вашег Саву казо, какву је Срећу получијо и у Шетербург очо, а управо да рекнем, дасамсе и ја при тој вјести, тако радово, кандасам ја сам какву Срећу получијо, и сада му друго ништа нежелим, него од Бога лено и добро здравље. Садаћу почети што друго; којеје ово; Познатовамје, да сам у месецу Јунију прошасте године преко Генерал Команде Хофкриксрата код штатсканцеларије или управо да рекнем код Фиршта Метерниха молбу, за какав год конзулат, макар гди бијо, подно, накоју доданас јошт никаква решенија нема. Но будући да је овог м-ца од стране наше Генерал команде (: по свој прилики:) по вишој заповести, велики Берихт отишо, у којимје престављено и доста згодно доказато, даје сада нуждно дасе у Београду аустриски консул постави, и укојимје, како наш Генерал а тако исто и командирендер понајвише за менесе интересиро, а такођер и Атенфелзу приватно писо, тако ја вас покорно молим, Sie möchten dem Herrn von Kopitar meinen ehrfurchtsvollen Respect vermelden, und ihm sagen dass ich ihn innständigst bitte, er möchte sein Vorwort, dort, wo er erforderlich ist, nur nicht versagen, und dass ich seine Wohlwollende Freundschaft hochzuschätzen, nie unterlassen, und jede Empfehlung, die derselbe mir geben wird, rechtfertigen werde.

Тако љубезни куме, гледајте и ви, од ваше стране, акосе гди добра реч може рећи, и бими особито мило било, да гледите, дасе мало српски са Гс: Генералом Мијаљевићем разговорите, ако ништа, може бити, дањевам казати бар, какоје ствар од Генерал Команде примљена, и гди се сада налази, или штајој јошт запиње? —

Поздрављајући љубезно Гс: Куму и мале кумиће остајем очекивајући одговор и вас високопочитујући ваш

У Земуну 8-г марта 834.

Кум
Игњат Василјевић

[Споља:] Из Земуна
Високоученому Господину
Вуку Караџићу доктору философије
у *Беч.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4259]

CCLXXV.

ЈУСТИН МИХАИЛОВИЋ И СИН МУ РИСТА

1.

Почитајеми Господине!

Ми би се као србљи радовати морали, што сте ви опет *Наши* постали; ал' вам ја искрено исповедити морам, да ми је прежао било чути, да сте ону земљу ди сте се родили и узрасли, оставити морали: Тамо је само (:по мом мишљењу:) наше књижество становито цветати, и плода принети могло, узимајући на ум оно, што Историја свију народа сведочи, да ни један Народ без политичне самосталности изобразно се није. Овде је, ви још боље знате, слаба надежда, ви знате ко? и шта? смета. Ал кад је већ така наша судбина, то нам ништа друго не остаје, до апелирати на Потомство, по мало радити и надати се. Историја онај неподмићени судија, казаће јел онај имао право тамо? Јел у белој или црној Албини што сметало?

Ја као приватан човек који срдачно желим боље, мислим, да наш Нараштај то боље, дочекати неће, ја сам сирома, кад је Тамо зора забелила била, сангвинично узвикивао: Бог је послао пред обновленијем Србије, Вука са његовом системом, као Гуттенберга пред Реформацијом Немцима, и већ сам сва пресказивања мог незаборављеног Ј. Гавриловића испуњена гледао — Адама правог Србљина тамо опраљао, кад ал чујем да и тамо нема спасенија, као да се Судбина заклела, да не да Народу српском бела угледати дана.

Шаљући вам на другој страни написане Пренумеранте ни сам мого пропустити да вам напред речено неизговорим, прем да се довољно са Адамом и још неколико пријатеља, о свим тегобама, променама нашег Књижества, у безпосленим часовима разговарам, ви ће те, од неученог, ал ревносног

човека изречене речи за добро примити, и родољубију приписати.

Од Јове ништа, као о свој земљи нечујемо, нити он коме (:до још лане у Мају мени:) пише, више знамо о Америци већ о Србији.

Жена (:моја сестра од стрица:) Г. Тоше Радичевића у Земуну, умрла је пре 14 дана, знајући да сте шњим познати јављам вам то.

Адам је здрав, и забавља се Књижевним стварима прилежно, прем да су га већ (:ко и вас:) и Скупитељи невешти окупили, чудо ми је Учредничеству Љетописа да прима онаке људе ствари. Ал ваљда је то по плану?

Ево пренумеранта.

[Долази списак претплат. из *Вуковара* штампан у IV књ. Срп. Нар. Песама].

Новце ћу јамачно о Медар. ваш. Пешт. Г. Миловуку сам предати, истом морам ји купити, ал се ослонити можете.

Од кога је доста је. Ја сам право рећи слаб преслаб скупитељ, ту треба мало силе и натеривања, а ја би желио да се ми јагмимо за књиге. Оћел доћи то време, да се без Пренумерације код нас књиге издавати могу?

Поздрављајући вас љубезно са великим почитанијем

У Вуков. 28-га Марта п. н. 833.

ваш
Јустин Михајловић

[Споља:] Seinem Wohlgebohren Herrn
Wuk Karadschits
am Spitelberg № 133, im Hofe hinten
in 1-ten Stock, die Thür № 15.
in *Vien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 28. Апр. 833. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4260]

2.

У Бечу 28. Април. (по наш) 833.

Љубезни пријатељу!

Благодарим вам на вашему пријатељскоме и родољубивом писму од 28. Марта. И ја сам тако млого којешта сањао, и

у сну и на јави; али залуду, кад се не да! Није ласно људма добро учинити. Међу људима је свагда више људи луди, него паметни; а завист и злоба и приватни интерес сила пута и паметна човека залуде, те говори и ради против свога разума. — Пријатељ је наш, Јова Гавриловић, срећан и пресрећан, што је у Цариграду. — Даклем се за сад ништа друго не помаже, него ваља оставити *времену,* да оно ради своје. —

Новце за пренумеранте на четврту књигу народни наши песама, молим вас *немојте никоме давати,* него ји (ако не можете *ире,* а ви, кад књиге примите) по делижанцу пошаљите *право мени.* Ја сам 15 дана био јако болестан од *грипа,* за то се штампање ове књиге мало задржало, али се опет 18-ти табак сад штампа (а биће свега око 23 табака), и тако до 15 дана још биће у штампарији готова; но док се књиге вежу и оправе, тешко ће стићи на Пештански вашар.

Поздравите ми љубезно Г. Драгосављевића. Да ли он писа што овде у штампарији за Auflage његови Катизми?

Поздрављајући вас љубезно и препоручујући се за свагда вашој пријатељској љубави, с истиним почитањем остајем

ваш истини пријатељ
Вук Стеф. Караџић

[Сва Вукова писма (и Даничићева из Додатка) Јустину, повезана у једну књигу поклонио је Академији г. Богдан Медаковић, у арх. С. К. Академије бр. 4261; она су сва — сем првог — штампана у „Јавору“ за 1887. годину.]

3.

Почитајеми Господине!
Љубезни Пријатељу!

Још почетком М-ца 9-bra кад сам из Пеште дошо, требало је да вам због *Данице* одговорим; ал заузет са *мојим* послом никако то учинити немого.

Ограбивши сад нешто времена, јављам вам да сам *Данице* без пребијене крајцаре однео, ал да ћу вам новце за њи ил по Делижанцу управ на вас ил Г. Миловуку о дојдућем вашару (: као што сам сад о Леополду рест од Песмарица 10 f. истом Госп: положијо :) јамачно послати, само ми ви јавите вашу вољу.

У Пешти сам се сит наразговарао са Иси: Стојановићем о *вама* о Госпа *Матици* и о овима променама и тегобама наше јадне Литературе; казивао ми је Стојан: да желите знати, како свет о Даници суди, оћу дакле *и ја,* као нека мрака[1] тог света, вама као Пријатељу о њој да пробеседим; а и *свет* шта говори јавим.

Неки који у Даници само календар траже, *вичу* што није Недеља од Недеље са стреком одељена, а Попови опет *жале,* што у њој нашег вишег Свештенства нема, а сватко књиговезца *исује* што је напаст зло везана: и да истину кажем такав и тај Публикум воли Пчелу: То други, а мени се врло допада, што су у њој предмети који се *нас* тичу, изложени са *нашим* језиком тако право, да мора сваком Србљину правом мило бити. Врло ми је жао што је Друга година војевања онако кратка, за тим предметом чезнем још од детињства, кад су ондашњи гласови славе Ђорђине по свету се појили, и на нас ондашњу децу у печатљењем учинила: а још ји осим *вас* није свету приповедијо нико, [: Сербијанку коју само наш · Стојановић, и сад ја читам, ту и не рачунам :] *П. Б. писмо* нема особите важности, окром штосте том приликом Г. Матицу згодно и праведно ћушнули. А приповетка *Бекри Мује* допада ми се и допасти се мора сваком, ја је све Немцима толкујем. По мом мишлењу реко би ја за *Даницу* да би као Календар у већем формату и испуњена само забавно веселим стварма, бољи артикл за продају била, а они исторически предмети заслужују друго место, то велим, сматрајући је као трговачки артикл. Ето вам простосрдачне критике од мене, примите је као од Пријатеља својски.

Љетопис сам једва при поласку из Пеште добијо: важан је и врло знатан, због будалаштина своји. Г. је Учредник рад с виком на Вука себи име задобити: ал какво? то ће се видети. Онај човек мора свој неки особити Публикум да има ком угађа и служи. Јер са његовим мустрама Сербизма, Мушиц: Давид: Исајл: — (: чудо како и Видак: Вуичем :) неможе код људи паметни ништа окром смија заслужити. Он вели! оће оног Гиганта Словенске Литературе као што је Г. Шаффарик да упућује. Он о Језику мудрује, ком је сваки слог наопачке (:у оним нотама) сложен: Он, који сам незна како је српски Списат: постао, и који би истом у српску школу ићи морао, он оће да о Језику суди; Све допушта Шаффар:

[1] Ово је С. Милутиновића реч.

ал фалу Вукову нипошто немож' да прегоре: Срећом има људи који мотре шта Шафарик а шта Копитар за Вука вели, па њему са Луком Милиновим [!] одговарају: *О том нек суде Словарићани, а не Рафја Преводчику равни.* Тамо он апелира на туђе и наше Учене, а туђи му ето веле, а јамачно и наши, да им јадни Интерес уста не запушава то би морали признати, и већ су се припознали, ал то је све његовом абдеритском Публикуму ког је Он Репрезентант — добро: начаст им, далеко ће ју и они и Народ српски оним путем доћи.

О Пчели нећу вам, будан будући, ништ сад говорити, она сања, њој је једнако мрак, и неће јој никад сванути.

Љубезни Господине!

Ја сам овде мојим пријатељма, који су и ваши, о *Писму* приповедао, и сви га желе чатити. Ако сте га још и коме дали? дајте га и мени — молим вас најучтивије! а уверавам вас свето, да га злоупотребити нећу.

Адам је здрав и поздравља вас, пишите нам и дајте то писмо на Feethen [?] Папиру преписати, па нам га пошљите по пошти.

На *Пословице* ће мо вам гледати Прен: што више узможемо, само док се ово пред Светце мало моји послови уталоже.

Сербијанку једнако читам, и сит се начитати немогу: верујтеми да кад га Човек свежба није тако тешко разумети — осим, да је што, живе Персоне о којима говори поштедити ктео, мало не јасан, а ја сам му језик већ свежбао — ви би могли најбоље. оно што је он тек наговестијо — толковати, а да сте ми како на руци, окупио би вас, ко Стојановић ону лепу цуру у Будиму: Мисли су изредне, предмети Народњи, и тежење к' истини, правди и врлини, (: то је њему Добродјетељ:) ватрено, да га мора човек поред све његове тавности рад имати. Штета вечита! што неможе никада бити народња књига Сербијанка.

Неки ми дан пише један мој земљак, Чанић из Крагојевца, да ће који дан Јово Гавриловић из Цариграда у Крагоевац вратити се, и даће се на пролеће Резиденција Књажеска у Смедерево преместити.

Закључујући ово писмо, молим вас да ме неосудите, оно проистиче из срца које Српство кога сте ви прави репрезентант, љуби, пак зато и вас љуби и поштује ваш

у Вуков: На светог Наума [1, XII] 833.

Јустин.

[Споља:] Seinem Wohlgebohren Herrn
Wuk Steph. Karagits
wohnt Joseph Stadt in Piaristengasse № 126.
rückwärts im 1-ten Stok
a *Vien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 8./20. Дек. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4262]

4.

У Вуков. 31. Дек. нашег 833.

Љубезни Пријатељу

Ево 30. фор. Сребра илити 90 ком. цванцика за моји 30. и Г. Драгосављевића *60 ком: Даница;* и ево рест од 4 цванц: *за Песмарице;* Ја сам се морао помести написавши 10 f. мест 12 f. Г. Миловуку предати. Сад смо дакле намирени. На *Пословице* добићете 20 ком. Пренумерирати, жао ми је што сад имена послати не могу.

На бадњи дан добио сам писмо од Гавриловића из Крагујевца, он је дошо 5-га Дек: из Стамбула, и остаје у Крагујевцу „до даље уредбе". Наручује ми нешто због својих фамилијарни послова, и пише да је здрав, друго ништа. Ономадне смо се нешто препирали, за оно што на Tittelblatt-у Данице стоји, *Руске словесности* и даље *„росијске* старине" и неможемо да узрок те разлике нађемо, баш би желијо знати.

Адам је сасвим од они примјечанија у Љетопису, и управ грдње, престрашен, ја га терам да бар на оне Лажи (: он вели да је у оргиналу *Аффрика* не Аврика и т. д.:) одговори: Учитељ пештански знам да неће оћутати; а ви сте га већ

добро опалили, ал' он незна дн би печатао; Оћел бити што од Критика? као што сте ви говорили.

Ми смо фала Богу здрави, и по мало славимо свеце пијуцкајући весело. Поздрављајући вас љубазно јесам са сваким почитанијем ваш

Јустин Михајловић

[Вукова напомена:] одговорено 2./14. Февр. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4263]

5.

У Бечу 2./14. Февр. 834.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писамце од 31. Дек. Немачк. пр. г. са 30 f. СМ. за 90 Даница, које вам благодарим. — Имена од пренумераната на Пословице пошаљите ми макар и до конца *овога месеца по нашему* (не бисте ли ји у том откуд умножили!).

Мило ми је, што ми јављате, да вам је писао пријатељ наш *Гавриловић*. Да смем, би га преко вас поздравио; али не смем, да њему не би шкодио. —

Видећемо сад из *Српски новина*, какав ће он *попечитељ* постати; а то ће, мислим, бити сад (данас до прекосутра) на *Скупштини*.

Руси имају и *Рускій* и *Россійскій*, и у значењу између тога нема никакве разлике.

Поздравите Г. Драгосављевића нек се он нимало не плаши Павловића: Павловић је управо *луд* човек. Чујем, да ће Чокрљанов *Родољубац* опет да изиђе, па би се у њему могло што казати. *Може бити*, да ћу и ја овог пролећа што од *критике* издати.

Ја сам пре 12 дана мога сина, Саву, послао у *Петербург*. Смиловао се цар, те га примио у „*Горный кадетскій корпусъ*“. С једне сам се стране избавио бриге, али сам с друге стране у већој бризи (као сваки отац за својим дететом), а особито, да му се сад што путем не догоди. Отишао је одавде с Руским

куриром (с Фелдјегерским *Мајором*), и мислим, да су јуче дошли у Петербург.

Поздрављајући и вас и Г. Драгосављевића и остале пријатеље, с истиним почитанијем остајем

ваш истини почитатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Herrn Justin Micchailovits
Kaufmann
per Ofen in Wukovar.
Essegg.

6.

У Бечу 1./13. Маија 834.

Љубезни и високопочитајеми пријатељу!

На љубезно писмо ваше од 9. Марта нисам вам пре могао одговорити, јер сам више од два месеца био болестан (од *грипе,* као и лане, него ове године још дуже).

Читао сам и ја Љетопис. Благо Павловићу, кад има читатеља, којима *онако* угађа!

Од моје *критике* за сад нема ништа (које што сам слаб, а које што имам и други *пречи* послова). Чујем, да Професор Лазаревић из Новог Сада, и Ђорђије Димитријевић и Раић ће да издају некакав журнал под именом *Србљина.* Да видимо, како ће се они показати; а и Чокрљан издаје опет свога *Родољубца.* Ето сад широко поље за критике. —

Поздравите ми љубезно Г. Адама Драгосављевића. Жао ми је, што га нисте могли наговорити, да узме *и* место *і* барем да будемо ја и он колико год сложни. —

Ја се бојим, да Јова Гавриловић не остави Србију. —

Пословице још нису готове (а из Вуковара ми *ни једнога* пренумеранта на њи нисте послали!)

Поздрављајући и вас и Г. Адама и остале пријатеље, с истиним почитанијем остајем

ваш истини пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

П. П. О ономе Арађанину може бити, да ћу вам други пут што **моћи** јавити. —

[Споља као на претходном].

7.

У Вуковару 8-га Маја 834.

Високопочитајеми Пријателу!

Срамота би ми се чинила, да ни једног пренумеранта из ваше вароши *(Вуковара)* на пословице небуде. — Зато вам ево шаљем. Г. Драгосављевић послао ји је још 30-га Јануара по пошти, незнам како је то било, да ји примили нисте; да тако није, неби вам сад овим писмом ни досађиво.

Шта се опет та болест на вас изпизмила? Ваљда је није ко подговорио? Фала Богу! кад је боље — да Бог да, да тако и остане — да нам дуго здрави поживите.

Ми смо овде чули да ћете некуд путовати — куда? нећетел о вашару бити у Пешти? Ала би то за мене особита радост била! Од *Србьина* могло би се што честито очекивати, сва троица су се са до сад изданим ситницама, прилично показали, и сви су *наши* људи.

Не казасте ми за Бога! узрок, за који се бојите да Јово — неостави ону страну. Ја имам 3 писма ове зиме од њега, последње од 18-га Марта па нема ни речице од тога, до душе нема ни фале, ни опомене о *Скупштини*, ни о његовој Служби; од њега чекам који дан писмо, ал о томе ће он ћутити — зато би желијо знати, од куд ваше *бојање?*

Павловићу је послат зимус *апопіт* један прилог о *Неједнакости* језика који у Љетопису влада, све, са наведеним примерима (: па још на једној страни :), па га није пролетос печатао, а неке ситнице које су стим прилогом мимогред послане, печатао је. Ја сам истина човек неучен, и само трговац, па можда се варам, ал' мислим да је то што год нечувено, да књижевни Журнал, партају, баш као полити[ч]ни Журнал — има, и да у књижевству Деспоција, а не Respublika — влада — та Љетопис би морао бити Мишарско поље свију мишљења, пак би време одсудило шта је полезније и

паметније, ал он се слабо чин' ми се узда у праведну ствар, већ са они добри људи новцем, некој Партији — као удо орудије, служи — с те стране чест негдашњим Новинама српским, ми ји овде и данас са радости — да и смијом — читамо.

Дакле и ви незнате које онај Арађанин. — Ја мислим — чини ми се погађам — да је Светић? или тешко (:јер је, in seiner Art, добро написано:) Стаматовић? Г. се Пачић врло срамоти, та што не ћути за Бога!

Г. Адам ми се обећао, што год у напредак буде писао, да ће се држати *иже* место *і*.

Збиља! Кад му је (:Павловићу:) послат онај горе речени прилог, мољен је да ако га не ускте по написатој ортографији печатати, бар да у примјечанију означи, каквом је у оригиналу написано, пак ни то није ктео учинити, баш неће да зна свет, да ви ијединог подражатеља имате, нечувено Тиранство!

Кад велите да сад ништа, од критике, неможе бити, а ви га барем у предговору Пословица, (:ако већ нису готове:) опалите.

Поздрављајући вас љубезно и од Г. Драгосављевића и од моје стране, јесам ваш

са истинијим почитанијем
Јустин Михајловић.

[Долази списак претплатника из Вуковара, штампан у I издању Пословице].

[Споља:] S-r Wohlgebohren Herrn
Wuk Steph. Karadjitsch
wohnt Josephstadt in der Piaristengasse № 126,
rückwärts im 1. Stock
in *Vien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4264]

8.

На Цетињу усред горе Црне 7./19. Окт. 834.

Мили пријатељу!

Ја сам одавно желио, да чујем, како народ наш по овим крајевима *говори,* и да видим, како *живи.* С тим намјерењем

дошао сам љетос из Тријеста Адријатичким приморјем довде. Да ништа више ново не нађем, осим овога, што сам досад нашао, опет налазим, да је било вриједно овако дални и трудни пут предузети. —

И будући да је од јуче овђе почео снијег ићи, а ја сам рад још којешта овуда чути и видјети, тако сам наумио овђе зимовати, а на љето (или на јесен), ако Бог да здравље, може бити да ћемо се и *ту видјети*. —

Ако сте оно пет егземплара die Serbische Revolution распродали, молим вас, да бисте новце за њи по делижанцу послали у Беч мојој жени (Anna Karadschich, Josephstadt in der Kaiserstrasse № 97).

Поздравите ми љубезно Г. Адама. Надам се, да и он једнако не пропушта записивати, кад коју ријеч чује, које нема у моме рјечнику; а и пјесмица каква ако вам дође до ушију, немојте пожалити труда преписати ми је.

Ако бисте се кад *састали* с нашим добрим Јовом Гавриловићем, поздравите ми га својски.

Поздрављајући и вас и све наше ту пријатеље, с истиним почитанијем остајем

ваш дојакошњи пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Сноља:] Herrn
Justin Michailovich Kaufman
per Zara
Ofen *in Wukovar.*
Essegg.

9.

У Вуковару 17-га Јану. 836.

Љубезни Пријатељу!

Није право, да живећи заједно на овој грудви земље, један з другим никад не проговоримо, а ретко се и онако виђамо. Ево ме дакле с неколико врсти вама на диван. Из „Цетиња у сред Горе Црне“, примијо сам ваше писмо од 16-га Окт: 834. год. и таки сам по закгевању вашој Госпоји

за Ранкове књиге 25 f. W. W. послао, од оно доба одао сам и ја духом с' вама по црногорским кршима, разговарајући се често о вама, и надајући се да ћете нас од онуд поодити — кад ал пстом разберем у Пешти о Леополдову од Г. Миловука да сте здрави опет у Бечу. Од онда сам (: да право кажем :) очекивао од вас какво тако известије. Ви сте ћутали. Ваљда имате млого посла — дакле сад истом кад сте ипак у писму на Адама мене се споменули — ајде мислим да ћутање прекинем.

Ја сам летос у Јулу месецу *Јову* у Београду поодијо — од 11 сати до 7 у вече разговарао сам шњим доста комотно, о свачем и о вама — да и о вашој пензији — и проодао сам се по Граду — по вароши у накрст — поодио сам Г. Вучичку — Исајловића, Типографију — видијо сам порушено Зданије ди је за Ђорђино време Сенат стајао — собу ди је Доситије седијо — Место ди је Чарапић погинуо — све за мене interesant више него сва садања, незнам сам из ког узрока? ваљда из Сербијанке — и што Човек радије држи партију Несрећни и пострадавши. Нисам мого бити са Чубром, јер је баш онај дан са књазем у Цариград бијо отишо. Растанем се с Јовом, и у познавши се са врсним човеком Л. Арсенијевићем, пређем исти дан у Земун, и после неколико дана пише ми *Јово* да су га у Цариград ктели да поведу, — и да се одреко ићи. За време отсуствија књажева бијо је код Јефрема у Крагујевцу, и сад је опет Секретар Суда у Београду. Здрав је, добро му је, и чисто се подмладијо. Колико су обстојат: допустила, преповедао ми је све што се лане у *залуд* збило. Од оног доба писо ми је неколико пута, али наравно само о његовим стварима, и Исидор ми је пре месец дана писао, зактевајући да му пошљем појетичка дјела римски Србаља, које ћу и учинити — радо помагајући да се наша Србчад уче певању с којим се и по нарави одликују! И Чубро ми је писао, Ал вели: „Јошт сам пун Цариграда, па док се измрспм и к себи дођем више". Лане ми је *оду* написао, што сам у Чанићевом писму Сербијанку Фалећи рекао, да се *она* може лако разумети. О вашој одређеној Пензији вели Јово да је истина — сад је каже време (: Илиње :) видићемо ћел? и како ће му се изплаћивати.

Ето вам Љубазни Пријатељу на душак све што сам чуо и видијо, сад би на вас требало да дође ред мени што, то, пре-

поведити како је тамо у „Растидолу Југовића српски“. Шта ви чусте? Шта видисте? Шта радите? Еда што год и од вас да свету на видик дође? Престаде у Пешти и Матица — и Касије — и Драгољуби — Зар ће те и ви престати. Неокле-вајте Љубазни Пријатељу! већ кад вас је судбина на то место поставила, радите, отимајте, док је живот у рукама. — Смрт пуста негледа јесмол за њу спремни. — А *наш свет* треба — особито од вас — да бар виде потомци — да је било људи који су *добро* ктели, и збиљски се о њему трудили. Имател ту у Бечу Ilirske Narodnje Novine i Daniczu? Ја ји због Данице држим, него чини ми се да се родољубиви иначе Г. Гај, приближује Павловићевом цилу, штета што није на бољем путу.

Поздрављајући вас љубезно

ваш сам као увек
Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgeboren Herrn
Wuk Steph. Karagjits
am Glacis № 41.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 1. Маија Римском 836. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4265]

10.

У Бечу 1. Маија Римск. 836.

Љубезни пријатељу!

Благодарим вам на писму вашему од 17. Јануарија о. г. Опростите ми, што вам пре нисам на њега одговорио; томе је највећи узрок, што сам слаба здравља (глава ме тако забуњује, да често по неколико недеље дана врсте не могу написати); и за то вам ни сад млого писати не могу.

Мило ми је, што сте ми јавили за Г. Јову Гавриловића, јер ништа о њему нисам знао. Ако бисте се опет кад с њиме састали, поздравите га од мене.

Одређена ми пензија од Његове Светлости (400 f. СМ.) почела се исплаћивати. Знам, да ћете и ви, као пријатељ мој, томе се врло радовати и рећи (макар у себи): Да Бог поживи Његову Светлост.

Ја сам се на путу моме по приморју и по гори Црној доста намучио, али сам и накупио доста којешта, што је вредно онога труда и муке. *За сад* сам овде, и, колико ми стање здравља допушта, радим помало, и то највише о *језику* нашему.

Молим вас, да ми поздравите Г. попа Давида Милошевића, и да му кажете: 1) да се Објављеније овде штампати не може, док се књига не цензурира; 2) да на мене више не шаље ни објављеније, ни књиге, јер ја може бити да ћу опет отићи куд одавде; 3) да су ми Јермени казали, да на онакој артији и у онаком формату, као што је он мени писао, јефтиније не могу штампати, него: 1000 егземплара за 15 f. СМ., а 500 егз. за 11 f. СМ.

Поздравите ми Г. Адама (Јермени су ми обећали, да ће његове Граматике послати пред идући Пештански вашар на Миловука) а тако и Г. Новића, и остале пријатеље и познанике.

Ваља да сте читали у 15. № die verein Ofner-Pesther Ztg. „Anfrage an dem Verein der Matitza serbska in Pesth“.

С истиним почитанијем остајем препоручујући се за свагда вашој пријатељској љубави

ваш истини почитатељ
Вук Стеф. Караџић.

П. П. Писмо ваше свагда ће ме обрадовати, само ми опростите, ако вам на њега не одговорим, као што би ваљало.

11.

У Вуковару на Спасов дан [7, V,] 836.

Љубезни и почитајеми Пријатељу!

Да не би ове удесне прилике не би вам заиста с' моим писмом досађивао; знајући да ви доста посла и осим оваки, имате. Али знам да ће вам повољно бити ово писмо, што вам могу нешто ново о нашем Јови јавити.

Последњи пут пише ми он концем Ферфара м-ца из Београда, ја му одговорим на то обширно и доста слободно о неким стварима које мене, њега, и мислим сваког правог човека, интересирају — и очекивајући од њега мњенија чујем наједанпут од *Ичка Мите* да је Јово код конзулата Српског у Букурешту Секрет: постао — и на опредељено место отишо — од оног доба до данас има већ готово 3 месеца — нигда више од Јове ни гласа ни трага — а морао би ми писати. — Бил оно истина што ми Ичко проповеди — Шта ли је незнам! Јер ово је дана био неки поп босански *Карановић* који је друг поп *Јовице* из *Босне* — и који је зиму у Србији провео и вели да је Јово у Крагујевцу — да је био заиста у Букурешту, и да ће опет тамо. — Овај исти поп носи се по мом мњенију неким планом за Босну, врзе се овуд по граници — Човек мудар — зрео — и на ону форму као што ми ви једанпут о Ерцеговцима да су, преповедасте.

Исидор ми иска Шлавонске несмотворце и ја му набави којекако — *Dosena* — Седмоглавну аждају — *Канижлића; Рељковића:* и нешто од *Витезовића* — Мислим да ће се моћи више ползовати — нег из једног од наши *Певаца* осим Народни.

Ја сам се као из далеке уздао — да ће те о Мед: вашару од куд у Пешти бити — и радово сам се што ћу се ту с вама састати — кад се већ неда те неда *овде* видити — ал сад видим из вашег писма од 1-вог Маја да од тог ништа нема. — Како за Бога! не јављате, куд мислите — ви не знате како се ми овде за вас интересирамо!

Ја сам чатијо оно питање у Будимским новинама — онде је оно речено — што сам сам давно мислијо — ил' су оно људи — који се ни људи — ни Бога нестиде — нити који знаду шта је то с публиком говорити?!

Оно што сте ми говорили — испоручијо сам и Адаму и попа Давиду. —

Једно је што би вас молио, — да ми, ма неколико врсти јавите — кад кад да знам гди сте.

Ако и како можете што то овом младом човеку (: Исајловићу :) у помоћи бити да може коју кондицију добити — добро велико учинили — учитељовао је, мого би у тој струци што год за корицу леба — служити. — Он ће вам сам казати намеру свог пута, — а казаће вам што, као очевидац српске Револуције — и о томе што ви можда незнате.

Шта вам *Саво* у Русији ради?

Итећи вам ово пишем — јер ми се сад истом чекајући на Димшић јавио — и не могу више — само још рећи — Да Бог поживи М —. који услугу наплаћује! да и вас Бог поживи.

Искрено жели ваш

најпреданији Пријан
Јустин.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 1266]

12.

У Вуков. 29. Јула 836.

Љубезни Пријатељу!

Ову згодну прилику не могу пропустити, да вам не јавим узрок, зашто од мене жељени *Указ* до данас не примисте. Таки после како ми је Исајловић писао, спремио сам га за Дилижанц бијо, ал се овде ствари *ohne Werth* без франкирања непримају — франкирање пак кошта 48 х. сребра — и тако га послати изоставим — до удеснијe прилике, која би то исто без паре учинила.

Овом истом Г. Листодавцу нектедо спомињати да понесе — и тако остаје опет за згоднију прилику — ту ћу очекивати — а еда одкуд и ви у Пешту дођете.

Ја сам здрав — ал' на великом белају — због којекакви тричави — општински ствари, које смо се латили — исправити, пречистити и уредити — а то — знате препона — зала — сијасет — производи. Интерес кад се људма повреди гори су од лавице кад јој се штенци отимају. Већ се и куртализавам и Школе а (:боже прости:) и Цркве —.

Овог вашара нећу у Пешту доћи — нег о Леополду. Адама смо ради наступајуће године систематичним (:до сад је био само приватан:) учитељом учинити.

По гласу неком надамо се са данашњим Паропловом Симу — Чубру — овде видети — и ја и моји другови ради су га задржати неколико дана — видићемо ћел доћи!

Исидор је 835. Г. једну оду читатељма и слушатељма — *Сербијанке* особито Вуковарцима — написао — сад ћеју

ови *моји* да је даду ту у Бечу печатати. — Молим вас дакле пишите ми бил је смели и могли на вас послати — да је ту цензурирате и печатате.

Јово ми је неки дан из Букурешта први пут писао — здрав је и добро му је. — Вели да је нерадо из Београда отишо.

У српској књижарији — настаде ово две године Windstille — нити ко шта пише — нити издаје — фала им! Публикум баш нештетује! Рвати се пробудише и можемо се надати да ће из *њи* пре што бити него од *нас*, особито ако је веровати, да ће ју кирилску Азбуку примити?!! То би био корак — вреднији — од 50 година пискарања.

Збиља шта велите за Граматику од Бабукића у Даници? Адам вели да не вреди млого. Ал ја би реко — јер и он неће да буде Референт — већ Поправитељ језика — а то је мислим штогод које мора на странцутицу одвести.

Пишите ми молим вас и за молбу моју — и да чујем какосте ви? — Шта вам Саво у Русији ради? Пишите вашем

најискренијем пријатељу
Јустину.

[Споља:] S-r Wohlgebohren dem Hochgelehrten Herrn
D-r *Wuk Steph. Karagjits*
Josephstadt am Glacis № 41.
in *Vien.*

[Вукова напомена:] одговорено 8. 20. Септембра 836. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4267]

13.

У Бечу 7./19. Августа 836.

Љубезни и почитајеми пријатељу!

Примио сам ваше писамце, писато на Спасов дан и послато ми по Исаиловићу. Мило ми је било разумети за Јову нашега, да је здрав; али ми је жао, што није онде, где је место за њега. — То су све интриге његови земљака и дру-

гара, који се боје, да не постане (као што је и у себи) претежнији од њи. —

Намолио сам Лазу Грчкога, те Исаиловићу даје *ручак;* и то је најважније и најпотребније. Од тога доба слабо ми долази, него чујем, да је здрав и иде у академију.

За Саву чујем да је здраво и да се *врло добро* учи и влада.

Ја сам овога лета мислио ићи у Рватску у илице, па се изнајпре задржа чекајући Господара од Србије овде да дође, а потом се појави колера у оним крајевима, па не смедо.

Послао сам на Миловука, да вам оправи сад о вашару 22 књиге народни наши *пословица* за пренумеранте, од који сте ми имена још 8. Маија 1834. Ја сам у објављенију казао, да ће књига бити око 15 табака велика, и да јој је цена *две* цванцике; но сад је књига, као што ћете видети, готово 30 табака, и за то јефтиније не може бити од *четири* цванцике (т. ј. 1 f. 20 xr. CM. или 3 f. 20 xr. W. W.). Ја сам уверен, да ћете се ви драговољно потрудити, да што брже новце за те књиге скупите и мени ји (т. ј. за 20 књига, а две су ваше) по делижанцу пошаљете.

Поздравите ми Г. Адама и Г. Гавру Степанчевића (с којим се овде мало познао, и који ми је казао, да не ћете сад у Пешти о вашару бити; а иначе може бити, да би и ја био сишао до Будима, да се видимо), а и остале пријатеље, које знате.

Збиља! Шта би од онога *Устава,* за који вам је Исаиловић писао, да ми га по делижанцу пошаљете? Ја би врло рад то видети!

Молим вас, да ми и ви и Г. Адам бележите пословице, кад вам која падне на ум, које у књизи не буде.

С истиним почитанијем остајем

ваш пријатељ и почитатељ
Вук Стеф. Караџић.

П. П. Знајте, да ће ми свагда писмо ваше бити мило; само немојте се срдити, ако вам одма не одговорим, и ако вам се одговор мој кратак и сув учини.

14.

У Бечу 8./20. Септ. 836.

Предраги пријатељу!

Прије неко три нећеље дана примио сам писмо ваше од 29. Јулија, које сте ми послали по Г. Мати Ивановићу, апатекару Бијоградскоме. Надам се, да сте међу тим и ви примили моје писмо, у коме сам вам јавио, да сам вам о прошавшему Пештанском вашару послао (преко Миловука) 22 књиге *пословица*, да их пренумерантима вашим раздате по *четири* (сребрне) цванцике.

Не могу се начудити, како сте могли због 48 хг. сребра тај *Устав* толико дуго задржати, да ми га не пошљете. Молим вас, да ми га по *првом* делижанцу пошаљете, па што ту платите за њега, оно одбијте, кад ми новце за пословице узашаљете. Баш ако би се и десио ко, да управо амо полази, ја опет волим, да ми *ту ствар* по делижанцу пошљете.

Ако ми ту Испдорову оду пошаљете, ја ћу гледати, по наредби вашој, да је дам штампати; само вас молим, да пошаљете два пут преписану (јер се у цензуру овђе два једнака рукописа морају дати).

Кад успишете нашему љубезном Јову, молим вас, да га од мене поздравите љубезно.

Граматику Бобукића у Даници још нијесам читао. Гај има добру вољу и жељу; али хоће ли што учинити моћи, то ће вријеме показати. И *име* је једно од великијех сметњи: њих је тешко наговорити, да признаду, да су *Срби*, а ми бисмо луди били, кад бисмо пристали на то, да оставимо *наше славно* име, а да примимо друго мртво *(Илири)*, које данас у себи ништа не значи.

За Саву сам вам писао у ономе пређашњем писму, на које се већ надам одговору од вас. Ја сам прилично здрав, само што не могу много да радим.

Поздрављајући и вас и остале пријатеље, с истиним почитанијем остајем

ваш дојакошњи пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

15.

У Вуков. 18-га Септ: 836.

Прељубезни и поштени Пријатељу!

Ево вам опет писма — а преко сутра ћу вам онај *Устав* по Делижанцу послати. Нечудите се нимало што га несмедо пре послати — јер није баш оно 48 х. узрок — већ бојање да неби што Цензура ил Полиција на пут стала; ал кад ви већ сами то зактевате, то ћу као што реко неотложно — послати.

Ваше писмо од 19-тог Авг: дошло је кад су већ наши у Пешти на вашару били, тако јим за *Пословице* и не могох ништа наручити; зато сам их баш оној дан, кад и ваше писмо од 20-ог п. р: чак преко Н. Сада, плативши неку кирију 30 х. сребра тек примијо. Још кад сам цену чуо мислио сам да ћу их тешко распачати, а сад, како нити ја нити Г. Адам воље ни времена имам око тог посла одити — сад ништа више но само то могу јавити — да сам 2 ком: *мени* и *Адаму* продао — и да сам у великој сумњи оћел се сви егз: и потрошити моћи. Мислим да нећете сумњати, ди ћу ја све могуће чинити? и новце таки вама послати.

Узрок пак што ја и Адам нит воље нит времена имамо, тај је: Што се сад ради да *он* систематичним учитељем II класе у *Новој* Школи постане, и *расира* коју је сљедством тога и други узрока — *Јовин* брат!! у обштини нашој начинијо. Но засад вам као Адамовом Пријатељу јавити могу, да ће *он* надамо се тврдо Учитељем постати. Србљин без зависти не мож бити, и ди су да су — та ји куга мори!

Ја свакако моју Дружину одговарам да *Оду* Исидорову, у којој *Вуковарце* и *Симу* превазноси, не штампамо. — Ако то пак узбуде — моли ћу вас да се тог посла латите.

Бабукићева је Граматика печатана и *посебице* осим Данице и Дундер ће без сумње имате [!], вредно би било да је видите.

Ви ћете и умрети (:бојим се:) не издавши Граматике, којом би све надрикњиге затушили, и своју и народну славу — увеличали. Време лети! Господине! Ви сте слаби — кад вас је судба на то место ставила — радите — док је света. Ја знам шта ће ви мени на то одговорити, ал се ја по мом природном нестрпљењу на то неосврћем — већ желим да се већ престане говорити; немамо Граматике.

Опет ми је јуче *Јово* од 4-ог Септ: писао. Ово су о вама његове речи „Кадъ Г. В. узпишете, поздравите га, гледа ћу и я да му што пишемъ или непосредствено или преко васъ“. О себи ми ништа непише — нити од кога из Србије писма више добивам — *Чанић* ми је престао писати а *Чубро* само један пут и то по *Чубрински!! Исидор* пак? Тај је човек код мене нека загонетка, да несме то није истина — да нема шта то је лаж! — да неће? то је. А требало би дужан је, и морао би писати; тако ми се у Пешти тужи на њега и Миловук и Куљанџић — заиста неблагодарни Познаник.

Данас ћу Јови писати — дугачко предугачко писмо — по мом обичају — а то је зато што сам *овде* лишен људи с' ким би мого, ко што, и о чему желим беседити, па ми је *то* као нека накнада.

Тамо око 7-ог до 13-ог Нов: п: р: задржаваћу се у Пешти — ајде! спћи те доле да се видимо и поразговарамо који часак. — Но ја знам да је за вас онда зло и мучно путовати — зато се слабо и надам.

Да су земљаци Јовини гледали њега од онуд да истисну — знам ја то — dass er aber mit seinem geraden Sine dort nie aufkomen wird — о томе је и он уверен: Срећа што још добро плаћају, те је бар с' те стране као без бриге.

Тић пословица ваши неугодан је очима — а ствар је као свака Народња красна и честита — предговор сам само flüchtig прочитао — ал сам инак видио да сте због *x* важан узрок имали — и баш сте с тим показали — да се ви ничег за инат — не одричете — већ што је боље и правије примате —. Кад би се млоги на вас угледали!!

Поздрављајући вас,

ваш сам као и увек
Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgebohren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Steph. Karagjits
in *Wien*
Landstrasse № 57.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4268]

16.

У Вуковару 22. Јануара 837.

Љубезни Пријатељу!

Вредно је да вам већ једаред пишем; једно да вас за Пословице известим, а друго, и важније, да вам какогод одговор измамим. Симо (: Чубро :) нас Вуковарце његове највеће љубитеље и поштоватеље проће, и да неумре срећом (!!?) Митрополит, умро би можда, а не би га ни видијо — некте нас поодити, па и сад ћути као нем —.

Но њему ми ни чудо није; Ал' ви! никад од себе да гласка недате, томе се начудити немогу; Бар дасте се за књиге извешћавали. Но ја се и пак не срдим. Видите ево вам пишем. Несрдим се, јер сам се навико, да сви моји знанци и Пријатељи, само онда пишу кад ме требају —. И мој је Јово Гавриловић тако радијо, но сад се у томе лепо поправијо.

За пословице вам немам шта утешателно писати. Ево ји од 22 ком. још 19 непродати, и безнадежно да ће ју се икад продати. Томе је највећи узрок то, што су Пренумеранти на пренумерацију већ заборавили, и што је књига 1 f. 20 x. среб. На вашу још већу штету нису ми у Пешти о вашару предате, него сам ји од Г. Кирјаковића из Н. Сада за 30 x. сребра примијо. Јавите ми дакле куд ћу ја послати, да се можда? продаду. Ја сам се упропастијо кад сам промену са X разабрао. Добро је. Сад сте показали да се ви за инат не држите ваше системе, но ако узрок одступања имате, драговољно одступате, ал' инак се народњег изговора држећи.

Наш ми Јово сад уредно сваког трећег месеца из Букурешта пише, кад сам за Пословице јавио. На то ми овако одговара „Из вашег сам Писма разумео за Пословице, после сам читао објављење у општим Нов: да се та књига продаје у Бечу. Дању себи један Егземп: донети. Незнам оћел Вук сад употребљавати X. свуда, или само у речма у којима писмо то изговараю Црногорци". Даље ми за Чубру вели „Није ли како олуја Чубру кроз Вуковар пронела? Куд је отишо! на коју страну. Ал ко може погодити намерења тог човека, кога ја немогу никако да разумем". Тако вас дакле и ја ево питам. Шта ће тај добри човек ту? Неколико сам речи у Карловци при спроводу Стратимировом шњим у тишми пробеседио — које су доста, да се за њега, баш бојим, да

неће ту од нужде пропасти. Каква је Историја његова у рукопису? Јел вам је дао читати? Зашто ли је у Београду не штампа?!

Радо сам неки дан читао у Обштим Новинама, да је Владика Црногорски ту: без сумње је с вама. Исте новине лепо о њему говоре. Фала Богу! кад се и та Частца Нашинства с Европом по мало помеша, те ји сад не држе више дивљацима.

Знате да је слободу књигопечатања Јанковић у Н. Саду добијо — а Павловић ми неки дан јавља. да ће његов Н. Лист Бајмел с' нови слови печатати почети; дакле две Печатње више. И зато фала Богу.

Из Србије ми сад нико не пише. Чанићу нећу. Исидор опет мени неће. Јове нема. А из пусте се ништ не може чути — баш као из Китаја. —!

Школу смо овде нову лепу сазидали, у којој је сад Адам II класе систематични учитељ, trotz allen feinden, постао — и зато фала Богу.

Небил' ми штогод казати знали о неком рукопису, Попа Давида Милошевића, који је тамо рад цензуре послат? Мој се Брат обвезао печатњу платити, а дело је слабо, па би готово волео да се не прими. Јели Г. Копитар Цензор? Ако је он, то би онда лако разабрати могли.

Господина Копитара нова књига ако спрам мене одвећ није скупа, а ві мі, молім вас, сад дошлога Пешт. вашара, пошаљите і јавите, пошто је? Па ћу вам новце с благодарности ізручіті.

Адам Драгосављевић.

Нађеме Г. Адам писајућа, пак вам ево наручи ову књигу, коју смо случајно јесенас, у руку имали; и то онај Егземплар, што је Г. Брлићу у Брод наменут.

Ако вам дооди Чубро, поздравите га, и молим вас кажи те му да је страшно згрешијо, што се јесенас не на врати амо.

Поздрављајући вас, ваш сам као и увек

пријатељ и поштоватељ

Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Karagjits
wohnt am Glaçie Landstrasse № 41.
in *Vien.*

[Вукова напомена:] одговорено 30. Априла 837. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4269]

17.

У Бечу 9./21. Апр. 838.

Љубезни пријатељу!

Примите с благодарности оно 30 f. СМ., што сте ми узајмили на походу. Овде ћете такођер примити и квиту на оне новце, што сте по мени послали у Пешту.

Ја сам девети дан дошао у Беч, и не желим више *уз воду* путовати на пароплову.

За сва три дана, док сам се у Пешти бавио, био сам са Симом једнако, и последњу је ноћ код мене спавао и у јутру ме до у лађу отпратио. Он је и пређе био *сиромах*, као што знате, а сад је још'те већи постао, једно через то, што се *Србији* врло замерио, а друго, што још једнако о *женидби* мисли и говори. Може бити, да ће вас ту походити, и знам, да ћете га примити боље него и ко и где. Читао ми је из његове историје оно, што је најгоре, и зло је готово не може горе бити. —

Поздравите ми све пријатеље, ама *све*. Г. Паји Адамовићу кажите, да ћу му по другоме делижанцу послати оне књиге.

Ја сам с мојима здраво, које и вама свима желећи остајем ваш

истини пријатељ и почитатељ
Вук Стеф. Караџић.

П. П. Збиља! Овде је на велики петак и на велику суботу ишао снег подобро, а и сад је још једнако врло зима;

ако је тако и ту, то би мени ваљало још 5—6 кола дрва, да сам до сад ту седио.

[Споља:] Herrn
Justin Michailovich
Kaufmann
in *Wukovár.*
mit 3 St. Banknoten a f. 10 = f. 30 CM.
franco 2.

18.

У Вуков: 11-г н: р: Маја 838.

Љубезни Пријатељу!

Овај сам час дошао од мог Брата у Надудвару, с' пута, и чувши новину која ће вас, као што је и мене, интересирати, пишем таки, премда је (: $^1/_2$ 8 Саати :) готово касно за Пошту.

Наш Адам оде на Ђурђево у Шид у госте, тај дан сахране Шићани свог Натароша, и напонадну нашег Адама, да се те службе прими. Погоде се, и јуче је већ на Штацију отишао. Општина другог узме, и тако ти ја Адама овде и не застанем. Паметно је радио. Само ми је жао, јер је guter Narr!!

Ваше ми је писмо са 30 Фор. дошло у руке пре 7 дана и то у мом отсуствију.

Ми смо здрави. Јово ми је ономад лепо једно писмо писао које ћу вам ваљда кадгод, имати прилику показати.

Поздрављајући вас — остајем који сам и био

увек ваш
Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Steph. Karagjits
à *Vien*
Landstrasse 57.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4270]

19.

У Бечу 27. Дек. 838.

Мили пријатељу!
Христос се роди!

Знам, да ћете и сад рећи, да вам само онда пишем, кад вас што требам; и у томе не ћете погријешити; али би сте врло погријешили, кад би сте рекли или помислили, да ми осим таковијех догађаја на ум не падате. Ја знам, да ни у каквоме мјесту народа нашега немам више (ни толико) таковијех (правијех) пријатеља, као у Вуковару што сте ви и Г. Риста и Г. Васа Марковић, а остали су Вуковарци поред вас тројице. Кад то знам, онда можете бити увјерени, да о вама сваки дан, а често и сваки час, мислим; а што вам ријетко пишем, томе знате да је узрок, што ме се због моје главе и очију тешко на писање наканити, а особито без правога посла и узрока.

Желио сам и ове јесени доћи вам, да ми што помогнете и да зиму у друштву проведемо; али се није могло: због многијех узрока морао сам овђе остати; алп се надам, да ћемо се на прољеће, ако Бог да здравље, виђети. Него вас молим, да ми ви пријатељи и Вуковарци до доласка мога тамо нешто урадите, и то доста повелики посао, т. ј. *да ми препишете све четири књиге народнијех пјесама нашијех* (оне три штампане у Липисци, и четврту у Бечу 1833. г.). Мислим ове идуће године (на јесен) почети штампати ново и умножено изданије нашијех пјесама, па да би сам их лакше у ред намјестио, како што за којим иде, потреба је да се и те наштампане препишу. Свака пјесма ваља да је преписана *за себе*, да се може међу друге метнути; тако ће многе из прве књиге бити *на једној страни*, а друга страна од листа нека остане празна. *Број* од пјесама да се не пише *горе*, него *доље* (на дно листа) на лијевој страни, и то што је могуће ситније; код јуначкијех пјесама нека се код броја од пјесме дода и из које је књиге, н. п. (Женидба краља Вукашина) 4, IV.; а остало *све* нека се препише управо онако, као што је наштампато, и то што је могуће разговјетније. Г. Лончарићу подајте прву књигу: он је мени већ тако преписивао доста нештампанијех пјесама, и знаће како ја желим, а прва ће ми књига најприје и тре-

бати; а остале три књиге раздијелите, кака знате: ваља да ће и отац Давид једну узети; а може бити да ће што и Г. Новић и Г. Александровић и нови учитељ и други ко (јер се књига свака може и подијелити, као, н. п. четврта на пјесми 33. Артију подајте ви, пак ћу вам ја платити. То се разумије, да пјесме ваља писати на четвртини од табака, као што су и лани наштампане преписивате. Гледајте како вас Бог учи.

Кажите Г. Васи Марковићу, да сам за његова стрица имао одговор из Петербурга, да се још није могло разабрати, него да ће се гледати, и писао сам на ново прије 20 дана.

Поздравите све пријатеље од

вашега пријатеља и почитатеља
Вука Стеф. Караџића
(auf der Landstrasse № 340).

Кад успишете Јови у Букреш, поздравите ми и њега. Још бих вам што надрљао; али вјерујте, да ми је глава већ као пијана.

[Споља:] Herrn
Justin Michailovich
Kaufmann
per Ofen in *Wukovar.*
Essek.

20.

У Вуковару 3-ћег Јануара п. н. 839.

Љубезни Пријатељу!

На само да ћу рећи или помислити да ми је неправо што ми пишете; него ми је мило премило што сам једва у. години дана готово, за вас, и то од вас разабрао. Жао ми је, прежалити не могу, што вам по жељи не само ја ништа помоћи не могу; него ни толико времена немам да бар оно што желите другима, објавим и протолмачим. Овима ћете речма веровати, кад вам кажем да сам *кћер удао,* и да ће до десетак данах свадба бити.

Знате да у таквим догађајима посла има, и да глава горе. Дао сам је у *Г'арчин* село бродске Регименте амо од Брода прва штација за пошту ондашњег, момка млада и газду прилична. Зато вам дакле за сад о вашем послу *ништа* казати не могу, осим да ћу се кад то прође постарати.

Док нам није Исајловић једва о мртвој јесени за вас, и то да сте тешку врућицу отрпили, јавијо, донде ама речице (осем усменог поздрава и *Вараждина)* за вас знали нисмо. Мене је стид било кад ме ко за вас упита. На и у Пешти ништа нисам чути могао. Фала Богу да сте живи!

Кад вам о жељи вашој ништ' утешно јавити не могу, то ћу вам гледати бар љубопитство што то задовољити са овим писмом.

Пајо је *Адамовић* у Србији још од Августа месеца, и то као Секрет.: Полиције у Београду са 600 f. ср. плаће, и жена му је од Окт. тамо. Неколико ми је пута писао, и то *Пајински* — ја сам га и усмено овде, и после на Јовино зактевање из Букреша, и на Г. Манаћија усмену опомену у Пешти, саветовао; ал је све бадава. Пајо остаје Пајо, и свет око њега, не овај свет какав *јест,* већ свет и људи по његовом умном створу; Зато можете знати да и Јово, и ја сам мислим да ће се он тамо тешко скрасити. Мени га је жао јер је поред свију погрешака редак човек.

Адам је у Шиду. У њему сам изгубијо човека, ским сам се могао о књиштву, које је поред свију мојих брига и послова мој што 'но Немци веле Stekenpferd, слатко разговарати, па сам сада као глув и нем у том послу. *Ристо* нам је кнезом постао, на велику молбу Господе вермецке и спахинске. *Васо Марковић* је у Новој кући, између Ристе и мене, Брат му је пре 6 недеља овде умро, а сестру је *Јецу* удао. *Новић?* и данас брате живи код Глише, — пре се било скркљало, мислио сам оде, но се некако опет поравна с Јеком, па сад као и досад. *Јеца* што је Г. Јанковић оте, још је код њега, но трудна у 6. Месецу. *Младеновић Трифун* сад је у Прагу, а *Максо* опет ген: кассепрецептор. *Јово* ми често пише, па смешно, и он ми је нешто споменуо, што сам ја негда у разговору рекао, баш као и ви у вашем писму. *Ја сам* га с братом поравнао. Ово дана ми је послао векслу од 4/m f да му брату дам, што би требало да он од брата добије. Он је то жертвовао само да може *отпуст* од поданства аустриског извадити, кога ћу се опет ја приватити, како ово

з братом му раскрстим. Често, и у сваком ми писму о вама што напомиње, ономадне рече да вас је по неком бечком његовом знанцу поздравио. Од *Манаћиа* сам сила новог чуо у Пешти, онда је тек из Србије био дошао. Код Јове је био у Букрешту 20 дана, а и Пају је у Крагујевцу тако познао, да га је као и ми проникнуо.

Ја сам вам здрав непрестано пушим као турчин док јошт ово мало цигарице не изпушим, у послу кои ме рани до грла, сад опет к томе сватови, пак тркање око Јовини послова — и опет до скора у новини пријежни пословатељ. Ја ми тако дани као на вашару протичу, и тек ноћ ми за забаву, *читање, писање,* кад кад картање, остае. Жена ми је слаба као увек. Све сам, све ваше познате поздравио, и они вас сви поздрављају,

као и ваш дојакошњи почитатељ

Јустин.

П. П. Јошт' штогод.

Мацу сам Симину видио, и дуго се шњом забављао. Красно, и лепо женско! Штета што се за Симу удала. О њему вам нећу ни речи писати. Сирома поп Давид је у удом стању као и досад, кад је овде Митрополит бијо, имао је Аудиепцију, а.л' слѣдства никака.

Ето вам дуга и незнатна писма, и то; прекидајући га сто пута, но сам уверен да ће вама повољно бити чути за место и људе, код коисте ланску зиму лепо и здраво (по вашем казивању) провели.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Steph. Karagjits
Landstrasse № 340.
c *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 17. Јан. (нашег) 839. године.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4271]

21.

У Бечу 6./18. Јануар. 839.

Мили пријатељу!

Писао сам вам прије 10 дана, и по моме обичају сам сам писмо на пошту однијо; за то не сумњам, да сте га при-

мили. Нешто сам онда које заборавио, које од главе нијесам могао више да пишем; зато ево сад додајем:

1) У мјесецу Јунију (негђе од половине) читао сам у Арнотовој новини стихове *М. Светића,* како га је муза пробудила и цвијећем утирала, па му бројила његове заслуге, н. п. како је Љетопис послије Магарашевића продужио, како је роду тајне језика открио, како је у потреби и Србији руку помоћи дао и т. д. Мени би ти стихови сад требали, а новине овђе нема нико, а у Пешту не знам коме писати (Миловук чујем да је отишао у Србију, а Куљанчићу не знам атреса); зато вас молим, да ми ви то у новини нађете, па онај лист (у коме буде) да ми *одмах* пошаљете у *писму по пошти* (па ћу вам ја лист донијети, или, ако је нужно, одмах у писму натраг послати). Ја сам то читао у Сењу, и учинило ми се, да је у народноме листу, но овђе сам сав нар. лист од онога времена преметнуо, и нијесам могао наћи: тако мора бити у новини, јер снио нијесам јамачно, него сам управо на јави читао.

2) Требаће ми на зиму овђе један помагач. особито ради коригирања: мислите, кога бих узео (а бих платио око 30 f. W. W. на мјесец).

3) Ако вам није трудно, пошаљите ми у писму ваш рецепт, како се оно прави *ијунч.*

Поздравите све наше од вашега

пријатеља и почитатеља
Вука Стеф. Караџића.

П. П. Гледајте *што брже* те стихове да ми нађете и пошаљете (auf der Landstrasse № 340).

Ако ви немате новине, а ви узајмите у кога на тврду вјеру.

22.

У Вук. 10. Јану: (нашег) 839.

Драги Господине!
и слатки пријатељу!

На ваше прво писмо имате већ одговор; а на ово од 6-га Јануара ево вам сад, таки овај час кад сам га примијо, одговора.

Ниједна Нумера Новине није прошла да је ја нисам ако не баш прочитао, а оно прометуо, па се опоменути не могу да сам онако што од Светића читао. А да се још боље уверим, прометнем сву прву полутину 838. године. Овај час, све лист по лист, и не нађем ништа од Светића, осим нешто у *прози* о славују басну — а у стиху на речици. Сад се можете уверити да те ствари у Новинама нема, ван у II половини, која ми није при руци, но коју ћу који дан прометути, и ако што нађем *јамачно* послати.

Ја би се опкладио да ће то ипак у *Народњем листу* бити и то готово јамачно; јер се и ја као кроз сан опомињем да сам у Народном листу читао.

Овај је час сахрањен *грбави* Ковачевић, шлог га је пре три дана кврцнуо и згрушио.

Сватови још нису били, него ће до недељу дана бити; сад ми се пуши глава.

Поздрављајући вас својски јесам као увек

ваш почитатељ
Јустин.

[Споља као на раније̂м].

[Вукова напомена:] одговорено 17. Јан. (наш.) 839. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4272]

23.

У Бечу 17. Јунуар. наш. 839.

Мили пријатељу!

Благодарим вам на обадва писма ваша (од 3. и од 10. о. м.). Истина, да ми ни у једноме није одговор по жељи; али вам опет врло благодарим, једно, што сте ми одмах одговорили, а друго, што знам, да ми управо пријатељски одговарате, и да ћете учинити све, што се буде могло.

Оне стихове Светићеве тражите, ђегоћ знате (било у новини, или у нар. листу), па ми их *одмах* пошљите, јер ми

врло требају (ако онај, у кога буде нар. лист, не би дао оне нумере, да ми је пошљете — само да видим, па одмах да вам је натраг вратим —, а ви ми оне стихове *вјерно* препишите и назначите у којој су № и од кога дана, па ми их тако пошљите. Само *што брже,* јер за тим чека нешто да се *штампа* (но ово за сад нек остане само код вас).

Од свију новина најмилија ми је, што кћер удајете, и желим од свег срца, да буде срећна и честита. Сад имамо и у Гарчину пријатеља, коме се и ја могу ћегоћ уз пут свратити. По том је најзнатнија новина Ковачевићева *смрт.* Знам, како га сав спахилук жали и благосиља. Ко ће сад бити Ковачевић?

Знам да Г. Ристу мрзи, што је кнез (и мене би мрзило, да сам мјесто њега); али је мени опет мило.

Жао ми је, што ми за Симу Милутиновића ништа не јависте, јер за њега ја нити знам, ће је, ни како је. Чуо сам, да су му за историју примакли 400 f. СМ. плате или пензије; но ја мислим, да ће њега опет она историја поћерати, и гонити, доклегоћ буде жив: у оваковоме догађају рекне се у Србији: „Није то тако (ласно), јепсти Турчина, па утећи у шуму.“

Кад успишете Јови, много ми га поздравите. Ви знате, како ја њега цијеним и поштујем.

Поздравите све пријатеље од вашега
пријатеља и почитатеља
Вука Стеф. Караџића

П. П. Опростите ми, што вам с овијем писмима чиним толики трошак: ја бих драговољно свако ово писмо овће платио, али се бојим, да се онда не изгуби или не задоцни; него плаћајте, па вам остајем дужан.

24.

У Вуков. 10: наш: Марта 839.

Љубезни Пријатељу

Више узрока имам што вам данас пишем, најглавнији је пак, да вас питам, мислител, као што зимус рекосте, амо доћи? јер бо већ немогу довољно да на одговарам.

2-го Да вас опоменем, да садашњи Летопис прегледати не пропустите, јер у њему има II одговора на Светићеве ситнице. Један од Павловића а један од Бошћа. Кад сам оба одговора прочитао, тек сам већма *сам* уважавати почео. Каква је разлика из међ детињег приговарања, и разборитог течног говора свршеног човека, тако је из међ њиовог и вашег умотвора.

3-ће Да вам јавим како овде кои од ваши знанаца о вашем одговору мисли и суди. *Новић* вели да сте се у личност упустили па да круту опомену заслужујете. *Адам* ми је дуго писмо о њему написао. Њему се јако допада, ал' и он личност тек као негодује. Пајо ми из Београда пише „Г. ће Вуку грдња се у недра свалити, нити ће му Хаџић дужан остати?" (: као да је Хаџић још у Београду??:) А ја? Ја мислим, да се ништа правије, ни путније, ни друкчије није могло, оном високоумном надувеном Господичићу казати, него што му је речено.

4-то Да вам јавим, да сам Одговоре овим реченим послао на још и Г. Брлићу у Брод.

5. Да нам славни пријатељ Јово, при овој знаменитој промени још *ништа* друго постао није. То ми сведочи његово писмо из Букурешта од 24. Фебр:

6: Да по Уставу сви који су ради у Србији служити, морају коначни отпуст од поданства аустриског имати. Зато сам за Јову у великој бризи; јер прем да сам га, по мом плану, с' братом поправијо, опет јако сумњам, ођел' с' оним учињеним Уговором моћи пожељени отпуст измамити. Пајо сам с' данашњим паропловом отпуст оправијо. Од њега имам писмо од 27: Фебр: у ком ми Устав описује, ал' нејавља у каквој ће служби сад при промени, остати.

И тако ако ништа ново у овом писму нечујете, бар ћу од вас на прво питање одговор измамити, и уверити вас о мојој

љубави и почитанију

Јуст: Михајловић

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Steph. Karagjits
Landstrasse zum goldenen Engel
à Vien.

[Вукова напомена:] одговорено на велики петак.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4273]

25.

У Биограду 25. Јуниja 839.

Љубезни пријатељу!

Јуче ми је у сенату потврђена досадашња пензија. — Молим вас, да ми у Земун на Г. Васу Василијевића пошаљете по пошти ону моју копију од писма, писанога пређе 7 година бившему кнезу Милошу Обреновићу, коју сам вам ја полазећи амо код Лончарића предао. — С Јовом Гавриловићем виђам се каштo, а с Пајом почешће: први се одржа, и надам се, да ће му у напредак добро бити, као што он и заслужује; а други је онаки, као што га знате. — — — —

Ја ово дана мислим поћи у јужне крајеве Србије, и у Септемврију месецу надам се ту вас походити. Еда би ми Г. Лончарић дотле могао почети преписивати прву књ. нар. песама, као што сам вам из Беча писао? — Поздравите ми љубезно како вашу фамилију, тако и Г. Г. Ристу, Васу, Лончарића, Новића, Шандора Гавриловића, попа Давида, Глишу Кулунџију, Вукаса; а тако и у Новом Вуковару Г. Г. Младеновића, Пасковића, Контића и остале пријатеље.

ваш свагдашњи почитатељ
Вук Стеф. Караџић

[Споља:] Herrn *Justin Michailovich*
Raufmann
in *Wukovár.*

26.

У Београду 13./25. Августа 1839.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 3. Јулија, и уза њега приложену копију од онога писма, за које вам благодарим.

Ја данас мислим у Контумац, и до једно 15 најдаље 20 дана, надам се имати радост походити вас у Вуковару; међу тим молим вас, да ми гледате леп и *згодан* квартир, као што знате да за мене треба. Прву књигу народни песама дао сам овде преписати; тако се ви за сада о њој тамо не брините.

Поздрављајући како вас и вашу Фамилију, тако и господара Ристу и господара Васу и остале пријатеље, остајем

ваш дојакошњи пријатељ и почитатељ
Вук Стеф. Караџић

[Спољa као на претходном].

27.

У Вуковару 28. Х-бра нашег 839. г.

Љубезни Пријатељу!

Као што сам већ у мом последњем писму да од вас одговара не очекујем, тако вам ево без њега опет и пишем, једно да моју једну погрешку поправим, а друго да вам што ново јавим.

Ја сам онај одговор за опште новине дао, као што сте видли другом преписати. Онде је изостављено назначање у којој је нумери и ког датума (:то јест 14-ти Sept:) Пајин артикл у реченим новинама штампан. Ако сте га послали, јамачно сте га и поправили. Мисмо на Новине исте од Нове год; пренумерирани. Видићу дакле ћел у њима доћи. Неће ми бити жао, ако баш она моја Направа недође, већ ми је жао што баш никакве нема.

Синоћ се *Новић* са старином *Глишином кћери* прстеновао, и већ је узео *сам* квартир, сву негдашњу Паје Адамовића кућу, под кирпју. Ето свршетак романа, као обично са женидбом. Сад већ заиста мисли светина, да Новић шепице дуката има.

Јова ми је Гавриловић опет писао, и наручио да му 50 т. црепа овде купим. Ваљда за кућу себи? Што се и ви непрправљате? За Адама пише, да му је Рекурс предао, и да се добром „рѣшенію“ нада.

Ја сам му пребацио што којекакве суклате за Професоре примају, на то ми вели „да му *ја* боље препоручим, јамачно ћеју ухљебљени бити“.

Ја сам, и сви ваши пријатељи и знаници здрав. Желио би за вас чути то исто, и желећи вам добро здравље

јесам и остајем ваш

Јустин.

П. П. Пре сам се био уплашио, кад оно стаја у Новинама да је књаз нови, она два указа из Стамбола издао, но на моју радост лаж је била.

Од Земунске поште дошао ми је Циркулар да се Српске Новине, са додатком економичним, из Београда у ћесарију од 840. допуштају уносити. Немам кад дружину и на њи тражити. Г. је Чанић у Вери, кои дан ће нас овде поодити. Био је ту у Бечу. Јел вас поодио?

На туцин сам дан Паји писао, а и Ристо пре тога недељу дана.

Richtig! Мал не заборави. Сима је у контумацу у Земуну, иде горе тако ми пишу из Земуна, куд ће Боже? каким послом? и о чијем трошку? Бедни човек, а још бедниja славна Маца.

Због

Ваш Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r *Wuk Steph: Karagjits*
Landstrasse № 57.

a *Vien.*

[Напомена Вукова:] одговорено на Ђурђев дан 840.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4274]

28.

У Бечу на Ђурђев дан 840.

Високопочитајеми пријатељу

Ви сте мени писали два писма, од како смо се растали, а ја вама до сад ништа! Опростите ми! Знате, како ми се тешко наканити на писање, а осим тога све сам очекивао, да вам што ново јавим, па до сад још ништа. —

Ја сам с мојим здрављем много бољи, него сам ту био, особито што се тиче стомаха и главе; али ме слабост и бол очију једнако узнемирује; но при свему томе опет по мало радим готово сваки дан: пјесме сам добро уредио, и ови дана ће се I књига почети штампати (у њој ће бити више од 800 пјесама: дакле још један пут онолико, колико их је до сад наштампано). С објављенијама послаћу вам (по пароплову на Г. Гавру Степанчевића) нову књигу Г. Копитара, на којој је он својом руком написао: „Вукову пријатељу Г. Јустину". Покажите је Г. гвардијану Хаџију, а и другима, за које мислите, да је, и да ће вам је натраг вратити; покажите је такођер Г. Топаловићу.

Приложено овдје писамце, молим, пошаљите по поузданој прилици Г. Топаловићу, па кад од њега одговор добијете, пошаљите ми га по пошти, а неки мали латински рукопис ако вам пошаље, пошаљите ми га по делижанцу (с преводом онога писма, и с оним што мислим да сте из Земуна за мене примили). Ја сад сједим: auf der Landstrasse in der oberen Reisnerstrasse № 472. Пишите ми и што ново. Поздравите све наше пријатеље, а особито ваше домашње од

вашега свагдашњега пријатеља
Вука Стеф. Караџића

Ако ми што и од Србије јавите, биће ми врло мило; јер ја овдје не чујем ништа више, осим оно, што је у новинама. Како је Чубра? А Паја?

П. П. 1) Не знам управо, зове ли се *Пуштар* оно село, гдје је Топаловић; ако будем погрјешно, ви погрјешку поправите. 2) Кад би ми отац Давид хтјео преписати од своје матере ону пјесму о смрти *Десетовића Јова*, што ми је много пута обрицао, и то би сте ми могли по делижанцу послати. 3) Би сте ли ми могли у вашој кући преписати ону малу Бачванску пјесмицу:

„Немој, мати, кћери веровати,
Не пуштај је у село на прело" и т. д.

То особито знаде једна мала дјевојчица, која долази Г. Глиши Пецикозићу, и од ње ја је имам негдје, преписану, *али сад* никако не могу да нађем. — Данас већ ништа више не смијем радити. —

[Споља:] Herrn *Justin Michailovich*
Kaufmann
per Ofen in *Wukovár.*
Essek

29.

У Бечу 13. Маија 840.

Господару Јустину Михаиловићу у Вуковар.

Ето вам књиге од Г. Копитара и 30 објављенија о новоме изданију песама. Приложена три писма по поузданој прилици, куд које иде (молим); Г. Солги Младеновићу пошљите уз писмо и 5 објављенија још. Два објављ. пошљите Г. Топаловићу, и кажите му, нека једно пошаље Г. пароху Адаму Филиповићу; а друга, кад се догоди прилика, разашиљите вашим пријатељима, куд знате (подајте једно Г. Контићу), и гледајте сви, да би ми скупили што више пренумеранта. Боићу сам у Осек ја послао једно, али у Винковце нисам никоме; нека Г. Васо пошаље 1 у Даљ Г. Дожићу, 1 своме зету у Бачку, а 1 Г. Мачванскоме. Ако би вам још требало објављ. пишите ми да вам пошљем.

Ја очекујем од вас одговор на писмо моје. Јова ми одавно не пише: ваља да се поплашио. Шта ли сад чини и мисли Паја?

Приложена ова сва три писма савијте лепо и *запечатите,* молим вас. То назначено објављ пошљите Г. Брлићу. Како би било, да Г. Риста пошаље једно у Темишвар своме зету Радичевићу? Гледајте, како знате. Поздравите све наше од

вашега дојакошњега
Вука Стеф. Караџића

30.

У Вуков. 14. Маја 840.

Пријатељу љубазни!

Ја би сам вам на ваше писмо од Ђурђев дана давно одговорио, да нисам чекао да вам бар све уједно и пошљем и

пишем. Ево вам сад пишем, па ни сад ето вам ништ' по жељи вашој.

Овај рукопис доно ми је Г. Топаловић и лежи већ ево недељу дана код мене, чекајући земунског делижанса, он прекјуче прође, и мене за вас ништ' не донесе, а писмо ваше је преведено но не преписано, и тако ће те тек дојдућег дележинса Топаловићев Рукопис само примити.

Што ваше писмо до сад и преписано није, томе сте били зимус ви криви; јер ћутасте, па и ја мишља, пријатељу мртву, или живу а невешту ништ' ни чинити нетреба, а сад су узрок обстојатељства моја жалосна; јер 1-во жена ми лежи у кревету од 23-ег Марта па и данас, 2-го деца су ми лежала, на изменце, и сад леже, 3-ће ја сам сам бијо од 3-ћег до прекјуче 12. Маја у жучној грозници, једва се и сад вучем и једва ћу: (: преко сутра треба ићи, а ја се још борим с' памећу шта ћу:) у Пешту моћи отићи.

Зашт' из Земуна (: Србије ? ? :) ништ' за вас нема, томе се нећете чудити, кад сте ваљда већ чули, како ствари тамо стоје. Мени одуд не пишу, Јово од 8: X бр. п: Г: Пајо од нове године. Право имаду. Адам да је тамо има већ 2 месеца и то ваљда знате, у служби Секретарској код примирителног суда. На красни!

Објављенија, и шњим дара од Г. Конитара још ништа примио нисам, Да Бог да да ми се донде разведри, и да ја, радосније и с већом вољом примим, нег као сад што сам у стању. Ја знам да Г. Конитар за мене незна ни да сам жив где на свету, већ да је то ваша Доброта, илити Позорност да ми као због досаде слања пренумерације што то тамјана принесете, учинила и тако наредила. Фала велика! Ја ћу гледати да је узајмим људма, којима може што ползовати. А мој је вашар прошо.

Нејависте ми зашт оно, што сам надрљо зимус, непопависте и куд жеља неосласте? То питам, а непадами на памет да се рђаво поправити *не може.*

Имало би се сила важно одунуд беседити, имало би се шта смешна одуд из Вуковара преповедати, ал' ми није ни до чега. Марко ваш газда умре, а фрајла лежи у Нервенфибер тешко да остане. Овуд силни свет поумира, особито деца.

Будите ми здрави, и веселији него

ваш Јустин.

[Спољa:] Si Wohlgeboren dem Hohlgelerten
Herrn *Dr. Wuk Stepf. Karagjits*
Landstrasse, in der oberen Reisnerstrasse № 472.
a *Wien*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4275]

31.

У Вуков. 18./30. Јуна 840.

Љубезни Пријатељу!

На ваше писмо од Ђурђев дана примилисте одговор, из њега сте могли видети, како ми је, и у чему сам. Од оног доба до данас има већ 5 Недеља, па се стање моје кукавне жене, не само да није побољшало, него је још црње и горе. По мом мњенију мал да се неће Abzehrung излећи, ако се није већ излего. Незнам коме је горе, или мене њу гледећи где се пати, или њој самој патећи се. За мене је то врло велико зло, горе ми се ништа није догодити могло. Па да ми се већ из ове неизвесности како извући, ил да, ил пу, да буде, јер ћу се иначе и сам сатр'ти.

Ваше друго писмо са објављенијама, и с књигом Г. Копитара, примио сам у Пешти од Добровојевића. Писма сам раззаслао куд које иде, осим Г. Младеновића, који је ово дана на Пароплову у будимске илице отишо. Ко ће се овде за Пренумеранте старати? Ви видите у чему сам ја — Васо? Ко му драго мораће се *вама* и тако *лепој ствари*, што, то, чинити.

Јово је службу оставио. Неки ми је дан амо 2-пут једно за другим писао, после „молчанїя" од 8-ог Х-бра П: Г: Не јавља ми јели резигнирао, или тек отпуст на неко време због слабог здравља узео, већ ме само пита, бил' смео амо прећи да живи у Н: Саду, а да не буде узнемирен од брата. Ја сам му одговорио шта знам. Јели већ у контумацу, као што се овде гласа, незнам.

Паја је отишо 10. Јуна у Крагујевац, послате су ми песме коју је о доходу књажевом певао, и штампао; Он ми сам ништа више непише, ни он, ни ико други. И боље!

У предпоследњим Општ: Новинама читао сам Reclamatiu за вас. Ко је оно писао? Цватила му десница! Ја мислим да је Г. Копитар, јер је прилично грубо, као што он (: Паја:)

и заслужује. Ја мислим да је мудра редакција онај Пајин прилог зато онако и сакат штампала, тек да се ко побуди оборити га. Добро кад се већ ко год нађе, да немачки публикум (: поједини су то знали :) обште извести, како ствар стоји.

Из савитка овог писма закључите, како сам ја расположен,[1] нити ћу икад онај пређашњи Јустин моћи бити. Жао ми је, јебему Мајку, што се морам овако рано саранити жив!

Ја сам здрав (: и деца су ми фала Богу сва оздравила :) ал' збуњен, сметен, и опечаљен.

Но ваш дојакошњи почитатељ

Јустин.

П. П. Мал' не заборави. Оћетел' да вам пошаљем Г. Топаловића рукопис. Писмо оно није, нити ће у овим обстојатељствима бити скоро на чисто преписано, а из Земуна нема до данас на вас ништа. Ал ће најбоље бити да вам оно прво сад по првом Делижансу пошљем, и послаћу вам. *Новић* добро. *Адам* је у Београду, ово ће му дана и жена за њим. Ристо је здрав а и *Васо* по старом, само се мени мути и облачи. Пишите ми, молим вас!

Јустин

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 24. Јунија 840. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4276]

32.

У Бечу 24. Јунија 840.

Љубезни пријатељу!

Примио сам ваше писмо од 18./30. овог месеца. Жао ми је врло, да је ваша добра Госпа тако оболела. И ја у кући имам таку несрећу и жалост: најстарија кћи (већ у 18 години) болесна ми је још од лане, и надежде нема, да ће оздравити.

Погодили сте, ко је ону рекламацију писао.

[1] Писмо је писано на превијеном полутабаку, али је превијена страна с десне, а не с леве стране.

Уред.

Гледајте за пренумеранте, што се буде могло. Књига се штампа у велике. Нисте ли ви с вашим објављенијама примили и један пакетић за Кирјаковића? С њима сам га послао, па ми пише, да није ништа примио!

Пошаљите ми онај рукопис од Топаловића. И опет вас молим, да у име моје замолите Г. Јоцу, сина Г. Глише Пецикозића, да ми од *оне* девојчице препише ону песмицу: „Немој, мати, кћери веровати“ и т. д., па ми и њу с тим рукописом пошаљите. Г. Јоца је мени ту песмицу једном преписао, и морам је негде имати, али сад не могу да је нађем.

Даклем Паја пева *свакоме, који власт у руке добије*. Да ли ће без батина изићи из Србије? Но с њиме како му драго, него шта ће бити од наше жалосне Србије?

Гледајте, да и Г. Младеновићу објављенија дате, барем кад се врати из Будима. Поздравите све пријатеље од

вашега досадашњега пријатеља
Вука Стеф. Караџића.

Ја се чудим, за што Јова не би дошао у Беч, него иде да гледа, како се разговара на Радиној клупи!? Кажите му ово.

[Спољa:] Herrn
Justin Michailovich
Kaufmann
per Ofen in *Wukovar.*
Essek.

33.

У Вуковару 12./24. Јула 840. год.

Љубезни Пријатељу!

Примили сте Г. Топаловића рукопис по пошти, мешто Дилижанса, који га није хтео понети, будући да се пакети ниже једне фунте на њему *не примају*. Незнам јели та регула свугда, а знам да сам и сам мале пакете по њему слао.

Ево вам и они песмица, око кои се Јоца Пецикосић трудио.

Ја сам још једнако у злу са мојом женом. Једнако је (: данас управ 4 месеца :) у кревету. Утроба је управ њена болест, ал да Бог да да се Abzehrung не излеже. Деца су ми на врату, посо као и пре, па осим тога и кућна брига о којој досад ништ нисам знао.

О Србији се јако интересирам, и једнако нагађам како ће се ствари свршити, ал ништа друго не чујем осим што Новине доносе.

Јово је још једнако у Београду, он је хтео амо прећи ал сам га ја одвратио, без сумње је рад свршетак Мусе Ефендије видети, па опет у службу ступити. Он управ и није резигнирао, већ је на 4 месеца отпуст од књаза узео. Зашто се он сад владајуће Партије боји, незнам, кад су га лани Милошевцем држали, а незнам баш и имал он толико, да може без службе пристојно животарити?

Ја сам само моју паклу од Г. Добровојевића примио, и да је и дошла Кирјаковићева мени у руке, знате да би ја њу њему и послао бијо.

Паја је у Крагујевцу, а Адам у Београду, неки је дан овај жени 5 Дуката послао, видите, онде је истина зло живети, ал се бар добро плаћа!

Ја незнам Бога ми шта ћу с вашом Пренумерацијом радити, ја немам ни воље, ни времена, а ко ће други бити као ја?

Ја сам здрав, а и деца су ми здрава, ал без воље и без икаква задовољства какав још нигда био није, ваш

Јустин.

1.

Немој мати кћери веровати,
излаже се у село, на прело.
Није кучка ни видила прељу
веће иде с диком у шишкање,
у шишкање у врашко сигране
како ће је ђаволи однети.

2.

С вечера је месечина, а у јутру тама,
Несме цура лане моје кући ићи сама.
Пратио је лане моје браца до бунара,
од бунара лане моје оде кући сама,
оде браца лане моје кући певајући,
оде цура лане моје кући плакајући.

П. П. Желио би знати ко је, и одкуд је онај један корешподент у Allg: Zeit: v. der türkischen Gränze. Враг му баби,

доста је добро о сварима у Србији извештен; ал што ми је веће чудо, одкуд да и о Црној гори доста зна, па о обоим у један пар, и то готово сваки дан извештује, прем, и о једном и другом подпрдљиво и зло. Милошевац је види се и против владике до зла Бога. Наши га Гегавци у Павловићевим Новинама поправљају, реко би су и оне *европејски* листови.

Оно што вас пре за оног корешп: Општи Новина запита, није зато што је код вас списак свију корешподената они Новина, већ што је мени то чудно, па сам рад и вас „внимателнимъ“ учинити. А зар није? Од куд да један и исти човек у Србији и Црној Гори онако сваки случај зна, па не само зна, већ и имена наша корект пише. Нијел какав србМилошев Најемник? јер као што реко његову партију брани.

Еда ли ће се Паји још кад год проктети што у Новинама лупати? И еда ли ће му Редакц: Општ: Нов: примити од сад Он ће јамачно у какве друге у немачкој новине свој посо бранити, ако није с оним првим што је ктео т: ј: службу докучијо, па сад се и невешт чини.

Читастел' како се неки спрда владики Црног: у речен: Нов: у Марту месецу. Прем да би Немци могли Црну Гору из ваше књиге правије разумети и о њој судити, опет има људи, и то вешти иначе, који је неразумију.

Ево још неколико песмица, које ће те можда и моћи употребити.

1.

Видиш дико ту зелену траву,
покошену а не однешену,
онака сам код тебе девојка,
пољубљена а не загрљена.
Пољуби ме иструлати уста,
загрли ме отпалети руке,
другу љубиш ја очима гледим
зар је друга боља од менека?
Није боља ал је дики воља!

2.

Паде иње на воће на цвеће
благо оном ко љуби што оће.

Није благо ни сребро ни злато
већ је благо што је коме драго
На част Цару сво његово благо
Ја ћу љубит што је мени драго.

NB. Завирте у коверту.

[У коверти стоји ово:] Ономад сам чуо од једног Шокца ову пословицу. Како је Шокица око крижа одала па рекла: Исукр'сте, Исукр'сте, у једну те руку жалим, а у другу не жалим; јер си велика јогуница био.

Ето! па сад реците нису ли и римски Србљи поред све стеге опет Фрајденкери?

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4277]

34.

У Вуковару 23-ег Августа наш: 840.

Љубезни Пријатељу!

Из три узрока треба да вам пишем. Прво да вам за моју госпу јавим. Она је фала Богу сад на ногу, истина и слаба и трајава, ал' тек нек је међ овим пијежем жива, ја сам задовољан. Сад тек видим да су медицинери ништа, и да су њиова предсказивања права будалаштина. Нарав је сама по себи најбољи лекар! Тако дакле да знате да сам с' те стране сад, од неко две недеље миран.

Друго о пренумерантима. Овде од мене добићете свега 10, а мој негдашњи питомац из Осека, сад пак ученик 5-те школе онде, он је 6 скупио. Г. Младеновић Максо дао ми је 15 фор. на све три књиге, то су исто обећали и Г. Г. Демелић и Контић. Њиова имена с новцима послаћу вам по првом Делижансу.

Тај исти мој питомац преписао је и послао неколико песама, које ћу вам такођер приложити. Две три женске су приличне, а једна о Страхинићу, ништ' не важе. Треће о Србији. Како би се желио сад с вами о њој разговарати; да од вас чујем, како ви о оној распри судите? На чијој сте ви страни?

И шта пророкујете? Ја прем да се надам, да ће се тај инат ипак на добро народа свршити, пала која јој драго стране, али ми је тек жао, што се то тако догађа. Та зар за 35 година непрестаног Провизоријума, и револуција (:јер ја држим да се револуција њиова још није свршила:) па да им уди Муса као комесар долази и да им суди. Пошто би то тако за Ђорђина и Вељкова времена било!! Ја прем да више, као по мњенију конштатуционалиста, са оним патриотима симпатизирам, опет би волео да Мијајло, оно што је по Протићу и Рајевићу Мусси поручио, и учини, само кад би имао с ким; ал' ту је чвор! Он нема људи око себе. Они прогнанци, и они баш нису Бог зна какви људи, ал су тек за сад по најбољи у Србији. Верујте Господине, сад у овом околичању, сад би Мијајло да је среће, мого што одсудно урадити, па баш и свршити. Знател да је Пајо сад Столоначалник код Попеч: Внутр: Сад он ваљда дела, да се земља тресе. Таман је она светина у Топчидеру према њега. Јово се није мако из Београда. Без сумње ће он опет, како се тамо метеж уталожи, опет своју службу наставити. Још од Петрова дне није ми писо, као ни ја њему. Сад у оваким обстојатељствима то је понајбоље. Ни Адам не пише. Жена му је још овде, само чека још' једно писмо од њега, па да тамо сели. Чати тел' ту Београдске новине. Знам да се многој тамошњој работи смејете. Ми овде осим новина слабо што чујемо. Жао ми је што је Г. Васо Васиљевић у жалости, а вредно би било да имам кога у Земуну, кои би знао, ктео, и могао што год јављати.

Ја сам здрав, желећи и за ваше здравље што добро чути, остајем ваш и пријатељ и добру рад

Јустин.

П. П. Још нешто. Ког врага није Чубро смиром седио! Жао ми је кукавне Маце. Чујем да је он, како се јавна распра започела, обуо опанке; а знам да је свагда с' два пиштоља по вароши одио. Пајо је са свим писати престао, ваљда што сам га ја у писму псовао.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 24./12. Септ. 840. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4278]

35.

У Бечу 24./12. Септ. 840.

Љубезни пријатељу!

Дужан сам вам одговор на неколика писма. Опростите ми! Знате, како ми се тешко на писање наканити, а особито сад забуњен будући са штампањем песама.

Најмилије ми је, што се ваша Госпа придигла. Да је Бог укрепи и још дуго поживи!

Примио сам и рукопис од Топаловића, и песмице оне Бачванске. За први сам платио готово *цет цванцика*. Фала и аратос!

Гледајте за пренумеранте, како вас Бог учи. Књига ће тек у Нојемврију бити готова (сад се штампа 16-ти табак). Што сте до сад скупили, пошљите ми, а и по том гледајте једнако, јер ће ова пренумерација трајати, док се и *трећа* књига не наштампа. Не би ли тај питомац ваш у Осеку могао барем 10 скупити, да добије један егземплар на дар! Еда што од Топаловића? Поздравите га, нека се потруди код њиховога свештенства, а особито у Ђакову.

Питате ме, како ја мислим о Србији, и с које сам стране. Тешко је на то *у писму* одговорити. Ви знате, да ја погрешке Милошева владања познајем колико и ко други; но будући да је после њега у Србији *одмах горе постало и још до данас траје*, тако бих ја рекао, да би најбоље било, да се он опет у Србију врати и поред свога сина онде да живи и да умре. Из тога видите да сам са стране младога кнеза и *народа*. — Чубро је Чубро. Жао је и мени сироте Маце.

Поздравите Г. Васу Марковића, кад буде време, нека ми купи лепих сувих шљива до једно 50—100 ф, на нека ми их по пароплову пошаље амо. „An Herrn Theodor Tirka“. А кажите и Г. Топаловићу, не би ли ми он те шљиве могао скупити по Шокицама лепше и јефтиније, као што је лане сам обећавао кривећи нас, што му и онда нисмо наручили. — Еда би ми Г. Васа могао откуда добити који *суџук?*

Ако вам Панић из Шида пошаље за мене какав пакет с речима, оставите код себе за сад нека стоји.

Поздравите све наше од

вашега пријатеља
Вука Стеф. Караџића.

36.

У Вуковару 14. нашег Септ. 840. год.

Љубезни Пријатељу!

Ево вам *Пренумеранта на I-ву књигу* срб. народ. песама. [Долази списак претплатника из Вуковара, штампан у Бечком издању Српских Нар. песама]

Од ови Пренумеранта још нису платили: Демелић 6 f. Контић 6 f. Лучић 2 f. дакле ћу вам 14 f. сребра послати, а 44 f. сребра ево вам.

Да има ко, кога неби мрзила трчкарати, камчити, и лагати, могло би се још више Пренумеранта накупити; ал ја за тај посао нисам!

Добро би било да ми квиту за ова три Иришка Пренумеранта, т. ј. Младеновића и Рогулића, и за Библиотеку пошљете, јер сам и сам квиту дао.

Ево вам и превода вашег писма. Да ми је било на тенани радити, и да сам имао Синонимски Словар при руци, боље би и посао испао; него се надам да сам верно превео, и да ће га моћи, онај који га буде у руке добио, лако преиначити.

Из Србије нема нова ништа. Јово је у Београду. Незнам јели и оћел' у службу опет ступити, будући да му је време отпуста (:4 Месеца:) прошло. Мени нико одонуд не пише. Бог зна како ће се оно онамо свршити! Како ви (:Боже!:) мислите? Да ми се како са вама састати. Де, дођите на зиму амо.

Мојој је жени токорсе боље, а ја сам здрав, које и вама желим, и остајем

ваш пријатељ
Јустин Михајловић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4279]

37.

У Вуковару на Ваведеније [21, XI.] 840.

Љубезни Пријатељу!

Одавно вам нисам писао, па и сад наопако. Наш је добри брат Христо Михајловић мртав. После деветодневног боловања сиђе у најбољој снази у гроб. Ја губим најбољег брата, највернијег најистинитијег пријатеља. Ви почитатеља и љубитеља, какови мало имате. Сад ће мо га сарапити. Већ ево мумла тужно звоно. Лака му земља. Знате да ми се на пола срце цепа.

Због ом

Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Steph. Karagjits
e Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4280]

38.

У Вуковару 29. Нов. нашег 840.

Љубезни Пријатељу!

Видите! И ја сам готово на вас налик, и ја почињем ретко писати. Данас сам код писања, данас ме дакле ево и вама.

Шта је и како је? Јестел' живи? Јестел' здрави? Шта би са првом књигом песама. Онемол се скоро шњом сладити;

Ја би у Пешти, и састадо се истом при поласку са Г. Вељковом. Он ми каза да је ту с' вама бијо, он ми вели да се песме штампају и. (:ово су његове речи:) „Брате, вам, ништа више, већ обвите ји у кадифу, пак на страну Еванђелије". Он ми је и оно повољно ново казао, да је неки Народољубац и ваш Почитатељ, вашим именом своју лађу крстио! Дај те му име на среду, па ћу му ма и ја Оду одпевати.

Ја сам здрав, а и моја фамилија.

Прекјуче је Молер Исајловић и Адам из Србије дошо. Знате ли да је (:чудо!:) Адам, преко Конзилиума у службу нотарошку опет постављен; зато је натраг и дошо, и тамошњу службу оставио. Само да Бог да да му дуговечна буде! Мило ми је што сам од њи чуо да наш Јово опет у службу ступа. Кажу да је пре 16 дана дао, понудом Радичевића, и Рајовића прошеније, за Секретаријат у Сенату, или код Књаза. Није ли то откуд ваше масло? Ја сам му до душе сам већ неколико пута писао, да се он на Партије не осврће, већ он нека Србији служи, владао њом ко му драго, опоменувши му како је Тајљеран 13-торма правитељствама француским служијо. Мило ће ми бити, а знам и вама, ако заиста коју од они двеју служби добије. Мени је трипут овог лета писао, већ сам га жалио, што се није умео наћи.

У Србији се говори да сте ви Милошевац, незнам по чему, кад ја јамачно мислим да ви ником о томе тамо не пишете?? Читастел' оно у Павловићевим новинама, о Хопу и вама. Ако ни зашто друго, а оно за таке ствари ми је жао што нисам богат и безпослен, да се намлатим они књижевни лупежа.

Добио сам и Голубицу београдску, у њој опет Г. Светић ону разлику (:а џаба му другог:) у Ђ тера по старом калупу. Овим људма ни грдња не помаже! А о књижевној чести није ни говорити.

Често се насмејем Јовином брату, кој код мене чатећи срб: новине сваки час оца и мајку окръа, због таки ствари. Кажите Г. Копитару, како се љуто срде овдашњи Илири на њега, Топаловић (:који је сад у Осеку:) и Ацић. А други добри Латини чуде се класицитету Латинског језика.

Ја немам кад око скупљања пренумеранта се бавити, ал' ће ји бити и више, и то сви на све три књиге. Новце још сте нисам скупио, ал' ће и то бити, док се само посо разкрчи.

Да! Исајловић је донео Портрета, Вучићево, Аврамово, и Стојаново, све красни лепи људи; па је доно и Карађорђево; желио би да ви видите, да нам кажете јели потревљен. Ја сам га у детињству тек часком видео, незнам дакле судити.

Г. се Контић страшно за Србију интересира и вас поздравља, као и сви ваши овдашњи знанци, а и ја вас поздрављам, и остајем

ваш

Јустин.

[Споља као на претходном].

[Напомена Вукова:] одговорено на Никољдан 840. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4281]

39.

У Бечу на Никољ дан 840.

Љубезни пријатељу!

Синоћ сам примио писмо ваше од 29. Нојемвр. нашега, и ево вам нањ мало одговарам.

Од прве књиге пјесама сад је 39-ти табак у послу (а биће их свега око 41—42): тако са свршетком ове године биће готова. Полако иде; али се друкчије не мође. Кад примите ову прву књигу, надам се, да ћете онда још кога пренумеранта лакше добити моћи; а ја ћу вам послати књига, нек се нађу код вас.

Ономе трговцу, који је своме броду име моје дао, име је *Крсто Мандук*, који се сад броји међу Србе, а по родитељима је *Цинцар!!* Радујте се и веселите се! Ја мислим, да се нигда с њиме видео нисам; нити знам, како је на ту мисао дошао; не знам, ни где седи: у Тријесту, или у Млецима. Само то знам, да је брод грађен у Млецима.

За Адама и за Исаиловића ништа до сад нисам знао. Кара-Ђорђијев портрет има и овде (од молера Кнежевића): мало је истина налик на Кара-Ђорђија; али су га *врло млада* и *лепа* начинили: Кара-Ђорђије је имао најмање 55 година, кад је онај портрет моловат, с кога су они копирали; а по овоме Кнежевићеву портрету рекао би човек, да му није било више од 30 година!

Драго ми је, што ми јављате за Јову. Ја сам му писао, као и ви; а и другима сам га препоручивао, што се могло.

Да је мене ко питао и слушао, ја би њега још лани метнуо за секретара у сенат.

Шта би од мојих сувих шљива? Деца су им се врло радовала, па у залуд.

Особито се радујем, да се ваша Госпа опоравила. Ја сам прилично здрав; а жена и двоје деце добро су за сад: пређе два месеца дана умрла ми је најстарија кћи у 18-ој години. Тако од 12-торо деце имам још једну кћер у 12-ој години и сина у 5-ој. Чини ми се ће најпосле моја деца остати само моји књижевни послови.

Поздрављајући и вас и остале пријатеље остајем

ваш дојакошњи

Вук Стеф. Караџић.

40.

У Бечу у очи Њем. нове године [19, XII,] 1840.

Љубезни пријатељу!

Не сумњам, да сте примили моје писмо, које сам вам писао на наш Никољдан. Онда сам заборавио писати вам, да ми је писао Земунски учитељ *Чобић*, да је неке приповетке написане за мене дао вашему учитељу *Шевићу*, да их он преда вама, а ви мени да их оправите. Ако вам Шевић то већ није предао (које од њега не би лепо било), а ви иштите и примите, па у месецу Марту понесите, или по Г. Ристи пошаљите, у Пешту (али дотле оставите и не показујте никоме).

Но ево за што вам сад највише пишем: ноћас сам снио, да сте се у Пешти разболели, и ту дошавши болесни *умрли*. И то ми је Г. Риста приповедао, какогод на јави. Како наш народ снове толкује, продужио вам се живот. Дај Боже!

Деде се потрудите, не бисте ли од Исаиловића или од кога другога могли дознати, зашто ми из Србије *нико ни једнога* пренумеранта на ове песме не посла? Да ли се чланови данашњега Српског правитељства срде што на мене? Који су то, и зашто се срде? Многима сам писао, па ни речи одговора!

Песме, које у прву књигу иду, све су сецоване и коригиране, само два табака још нису наштампана: управо их је 40 табака, а с предговором и осталијем 41.

Желећи вам, да Божић и остале празнике у здрављу дочекате и весело проведете, и поздрављајући како вас и ваше домашње, тако и остале пријатеље, остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Herrn
Justin Michailovich
Kaufmann
per Ofen in *Wukovár.*
Es-eg.

41.

У Вуковару 17 нашег Јануара 841. г.

Љубезни Пријатељу!

Ја нисам хитао са одговором, на ваше писмо писано у очи Немачке нове године (:ја сам га тек 5-ог нашег Јануара примио! сад ил сте се ви у датуму помели, ил је збиља та пошта узрок?:) јер немам шта на њега ни данас одговорити; али ево вам тек неколико речи, да знате како смо; па и мени забава да се с *вама* разговарам.

Исајловић није овде да га питам зашто ви ниједног Пренумеранта на Песме у Србији немате, већ је ово дана Адам био овде, њега сам питао, он вели; да је неки Сергија Николић митроп: писар за вас нешто у Београда пренум: купио, и да се Адам код њега пренумерирао. Јели после каква заповест од Полиције издана да се вама прен: не куше то не зна.

Ја мислим да ће јамачно тако што бити, јер једно што би друкчије немогуће било, да у читавој Србији ни једног човека нема кои за наше песме не мари; а друго би тако исто чудо било, да онде ни Јово, ни Исидор, ни Бранковић, неби се скупљања били латити хтели. То је посо Цветков, и Пајин; јер Пајо као што чујем онде сад важну Ролу

игра, да му је пробитачно. То ја тако нагађам, а ви све то од мене боље знате.

Овамо вас криве, што се преко вас за Милоша, и садање правитељство србско добри гласови по немачким новинама разносе, и овамо вам опет Милошевци одричу помоћ, која из њиова џепа неистиче, само зато што се мисли да *ви* нисте пријатељ садањи ствари. Тако сте ви са две стране изгорели. Ја реко да ви то боље знате од мене, ал' би се обкладио, да ако ви ниједног Прен: из Србије немате, да је зацело то посао Полиције.

Јово ми не пише, па ни ја њему. Оно што ми је Адам наговестио да је Јово прошеније за службу дао, оно ће бити лаж. Он још у Београду приватизира.

Желео би знати, од куд та чест вама, да Павловић вашу књигу објави у његовим новинама?

Ја сам управ данас недељу дана у соби, због мале кашљаве грознице, ал данас већ пушим да се не види у соби.

Сад имамо у Новом Вуковару касину, где се често са Г. Контићем састајем, кои ме за вас пита. Шњим се лепо и радо о Србији разговарам. Он тамошња опстојатељства добро познаје. Ономад ме и Г. Трифон Младеновић за вас питао, и рече ми: чујем да Г. Вук престаје са издавањем књиге јер новаца нема, које му ја наравно избацим из главе.

Ја сам примио од Учитеља Чобића преко Шевића неке приповетке и песме, али за које смем слободно рећи да ће те ји на fidibus потрошити, тако су уде и неваљале. Зато ми досад нису ни на памет пале.

Збиља! Зашто допуштате Г. Хопе онако у опште Новине којешта о Србији лупати. Бога ми да ме не мрзи би Redactii о томе што писао. Ја свако Хопина писмо у реченим новинама познајем.

Будите здрави, жели вам

ваш почитатељ
Јустин

[Спољa:] S-r. Wohlgeboren dem Hochgelerten Herrn
D-r. *Wuk Steph. Karadjitsch*
in *Vien*
57 Landstrasse.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4282]

42.

У Тријесту 26. Април. нашега 841.

Љубезни пријатељу!

Полазећи из Беча препоручио сам Г. Тирки, да вам пошаље 35 егземплара од прве књиге новога изд. наш. нар. пјесама, од којих молим да пошаљете *5 у Осек* попу Лазару Бошњу; од осталих 30 подајте на дар од мене: *1 попу* Давиду, 1 *Г. Новићу*, 1 *у кућу Глише* Пецикозића, 1 *Адаму*, 1 *попу Шапићу*, а 1 бившему вашем учитељу *Лончарићу*, остале пак раздајите вашим пренумерантима и продајите по 2 f. СМ.

Надам се, да ћемо се онога лета ту видети. Поздравте ваше домашње и остале пријатеље од вашега

дојакошњега пријатеља
Вука Стеф. Караџића

П. П. Збиља! видео сам Крста Манџука. Брод му је велики *брич*, и сад је у Александрији. Писао сам вам, да је и он од старине Цинцар, па се посрбио.

[Споља:] Herrn
Herrn *Justin Michailovich*
Kaufmann
per *Karlstadt* in *Wukovár*
Winkovce.

43.

У Вуковару на Сретење [2. II,] 846. год.

Љубезни Пријатељу!

Примивши вашу књигу, у којој о ствари мени најмилијој беседите, треба да вам на дару вашем благодарим, и том приликом што о њој проговорим.

Велика вам фала што сте ми је послали, а још већа што сте је написали. Тридесет година има како ви о томе говорите, и то тако, да се само *тако* о том разумно говорити могло — али овако као што у овој књизи говорите, овако

још нисте показали, да нутрашност језика српског, и разлику међу србскословенским и рускословенским познајете. Па поред свега тога, на велику срамоту народа нашега, мого би човек све оне на прсте изброити, кои ће признати да је све тако. Ја мислим да на свету нема народа, у ком је све што се језика тиче тако лудо као код нас. Ја мислим да ће бити доста чланова друштва српске словености кои оно неће ни читати, а биће ји које свет најученијим Србима зове, кои ће се у њиовој лудости смејати, оним математично доказаним магарштинама српски списатеља, које сте им све редом изброили, и кои ће у својој ватруштини маленкостима ваше мисли крстити.

Шта о оном Лазић, Ат. Николић, Аџић, као луди људи могу научити — кад су, да имаду искру памети за 30 година — могли то ако не научити, оно бар признати, да је све онако као што им кажете, и да друкчије не може бити. Ја незнам имали у лудницама примера, да је који лудак био 20—30 година луд, па да се опаметио? али зато опет треба учити друге људе да се опамете, а њима треба казати да су луде. Наћи ће се доста људи, кои нису баш ваши непријатељи, а кои ће опет рећи, да сте били груби. Неосврћите се на њи. Онако јим баш треба, а готово и горе рећи.

Ви сте познавајући мене могли напред знати, како ћу ја о вашој књизи мислити, али опет мислим да сте тешко знали — какву сам радост уживао читајући вашу књигу. Како је путнику кои у пусте пескуше зађе, па наједан пут зелену цвећем изшарану рудину опази. Или паметну човеку кои међ лудама затворен живи — кад чује један пут паметна човека да говори, тако је мени било, примивши и читавши вашу књигу.

Ја, на велику жалост ово мало прави Србољубаца, ваша књига неће по мом мишљењу *засад* никаква плода — донети. Тек потомство ако њему важност не увиди, а донде ће куга и онај здрав део народа отровати. То је што ме боле. Зато би да знам, што о вашем писму јавно проговорити желијо — да се бар зна, да има жива душа, која све оно одобрава. И написао би да ми је титула високоучена преосвештена — и Виша. Како судбина неизволи — да сам Ја, Моцо, ђакон — ако не Митрополит — Књаз — или Иншпектор оно барем Попечатељ правосуђа — и Презедент друштва српске словености, па само зату свету ствар, а џабе им талира — и титула!

Ја желим да вам ово писмо, које сто пута устајући пишем, толико радости учини, колико мени писајући га!

Ја сам здрав са свима мојима, које и вама желим. Сад ми тек пада на памет шта би још о вашој књизи имао беседити, ал то кад се мало састанемо, које желим да скоро буде, и остајем

ваш као увек почитатељ
Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Herrn
D-r Wuk Steph. Karagjits
Landstr. Ungar-gasse № 362.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 5./17. Марта 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4283]

44.

У Вуков. 29 Нов. 846.

Пријатељу стари и мили!

Давно сам се зажелео с вама пребеседити. Јуче ми дође томе повод. Јуче купи Г. Јурасор Замфир I и III књигу народ. песама, и замоли ме да вам пишем да му II-гу књигу по Дилижансу таки пошљете. Ја не знам, како су то моје песме распарене, III књигу имам још 7 — а прву тек једну — а другу ниједну. Гледајте молим вас те пошљите таки за њега ту II-гу књигу, а на пролеће ће те гледати да се и ја изједначим са све три књиге.

Ономад бијо овде мој и ваш Моцо, па онако у разговору дознамо, да нас два, као највећа ваша почитатеља, да вам ми нисмо III-ћу књигу намирили. Он ће ово дана овамо доћи, пак ће мо онда обоица наше рачуне с вама изравнати.

Шта радите? Јестел' здрави? Штампајул се песме? О чему се сад бавите? Ја сам добро здрав, али се ретко забављам са нашом фушерском литературом. Читао сам и III-ћи утук. — Њим српски Солон све боље показа да је луд — и да он све своје послове за инат тера. Боже мој! Па онакав човек прави међу нама Епоху. И Јово ми о томе пише из Београда па вели, „с оним је делом С-ћ показао, да је онакав, каковим сам

га одавно држао". Па мили Бого опет — чустел ко бија и шта урадише на ученом Сабору за Школе у Новом Саду? Још је срећа што свађајући се немогу ништ лудо узаконити.

Ја сам се једнако домишљао, ко би оно од Срба био, што онај Састављак у Јордановом листу написа — сад кад је лудом Бесалићу — у Даници лепо, као да је гледао шта ми самом на срцу лежи — одговорио — сад видим — да оно није Источни Срб — већ Илир — По несрећи у нас нема човека кои онако мисли. Мени су ту част учинили неки, па ми веле да сам *ја* оно писао. Ја би му желео име знати, и баш ћу писати Г. Ужаревићу, да ми га открије.

Ја се бавим мојим послом дању, а у вече читам новине. Збиља! видићемо критику на Епос. Да се знам са Г. Малетићем би му дао, што сам сам у Епосу побележио. Шта је бедни Пајо ту радио? Обећао је — ал се није нама обратио, нити су га моје очи од како је пострадао видиле.

Ономад је био Поп Давид у Дању, кад је Платон Будински владика онде био, па ми каже, да је онде о *вама* говорено, и да вам је Платон велики пријатељ.

Будите здрави. Пошљите ми ту књигу, и пишите

вашем истинитом пријатељу
Јустину.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Herrn
D-r Wuk Karagjits
e *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено на Римски Бадњи дан 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4284]

45.

У Бечу на Римски бадњи дан [12, XII] 846.

Господару Јустину Михаиловићу у Вуковар.
Предраги пријатељу!

Мило ми је било кад сам примио писмо ваше од 29 пр. м., а особито кад сам из њега разумео да сте здраво. Ево вам шаљем II књ. песама.

И ја сам, фала Богу, прилично са здрављем. Песме се за сад не штампају, него радим о другоме којечему. Надам се да ћемо се на пролеће ту видети.

Кад се с нашим Моцом опет састанете поздравите га нека ми и он што пише.

Утук је III нашега Солона врло смешан и чудноват, да не рекнем луд. Може бити да ће и одговора штогод нањ бити, само ствари (књижевности наше) ради, и да би се боље показало незнање нашега Солона.

Ни ја не знам, ко је онај Србин у слов. Jahrbücher (да није Станко Враз?). Да ли сте читали најновији Љетопис? Ја нисам мислио да ће се за мога живота у њему онако о мени писати.

За Пају сам чуо да је био овде, али нити сам га видео, нити знам шта је радио како ли је урадио.

Кад ми опет успишете, не заборавите додати на писму барем auf der Landstrasse, да ме не траже по граду и тим писмо да се не задржава.

Поздрављајући и вас и вашу Госпу и сву фамилију остајем

ваш стари пријатељ
Вук Стеф. Караџић

46.

У Вуковару 17. Априла 847.

Љубазни пријатељу!

Ако би по вашем зимушњем писму судио, то би требало да сте већ овде код нас, јер ви рекосте да ће на пролеће овамо, а славуј је већ пропевао и гора се заодела листом; судећи пак да би ви ваш долазак објавили опет сад мислим да сте још код куће, и да ће летос истом к' нама, зато вам пишем ово писмо.

Немојте ви (наопако) мислити да ја вама *немогу* да пошљем новце за III-ћу књигу песама. Мени је жао узалуд порто плаћати, а надао сам се да ће ви сами по њи доћи — а чујте и ово: Ја ћу свршетком рим: Маја ту у Бечу бити, ако само здрав будем, и то је управ за што вам пишем данас.

Жао ће ми бити, ако се деси да у толико година баш сад ту у Бечу не будете, него ми молим вас јавите кад ће те од прилике доле саћи, да могу по томе мој пут удесити.

Писао вам је наш Моцо да смо Вишњићу споменик дићи наумили. Ја сам о том давно и давно мислио. Ономад смо на то позив на све троје наше Новине разаслали, и будући да Секретара друштва нема овде, тако сам ја место њега нуз позив писма учредницима писао, и молио да и они узгред неколико речи на препоруку проговоре. Прекјуче добијем од новинара правитељствени Београдски одговор; у ком ми ово пише: „Предраго ваше писмо од 4-ог т. м. с позивом пријатељима српске народне појезије примио сам синоћ. Прије него бих исти позив у новин: наштампао, дужност ми је била показати га власти, и ту ми одговорено буде: да се прилози у земљи купити не могу без допуштења правитељства“ него ме упутише, објавити вам: „нека се друштво с молбом обрати на правитељство“ ту нека изложи намјеру своју, и саобшти штатуте своје, па ће таки тражено допуштење слиедити. Ако дакле желите, да се што у послу вашем помогнете и одавде, то похитајте с молбом на књаза. Коме сам гођ показао ваш позив, сваки га је добро примио, и ја се тврдо надам да ће те из Србије добити знаменитијех прилога.“ — Сад дакле незнамо оће ли ктети Г. Судац Стојчевић као председетељ друштва ту молбу подписати, и слажел' се то са службеником јавним. Ја сам писао Моци да ту молбу на Књаза начини — па мислим да ће и ктети и моћи Г. Стојчевић подписати — а ми други од избора (: Ausschuss :) ми ће мо тек смети — јер ми *срећом* нисмо *ништа*. Ја сам врло рад знати хоће ли тај позив — наћи одзива у нашем народу. Ако би се у Србији допустило купити, и ако би знатни прилози н: п: иљаду две форинти одунуд дошло, онда ја мислим да овај одбор уступи право одсуде — где — и какав споменик да се дигне, тамо њима у Србији. Само би ме стра било да неће тамо што ћануто испасти — Н: п: какав натпис из Лукијана. Ономад бија овде Г. К. Богдановић па нас саветује да се и на књаза Милоша и Мијајла окренемо — Оћел' бити ћаћка [!] работа!? Ако ни одкуд ништ не буде — Ми ћемо му бар за 100 фор. сребр: крст и плочу на гроб метути и какав стуб — на доброј води.

Јово Гавриловић зове Адама у Србију, да буде у препарандији онде Учитељ — и зато је ономад Адам тамо ишао.

Ја сам Јова за језик и за правопис у његовом речнику псовао, па да видите како се изговара, да се тамо тако *мора*, и да се тако онде *уставна слобода* ужива. Далеко смо дотерали!! Реплику сте јамачно добили — а и критику на Епос — и један и други автор критике — јачи је од критизиратог.

Ја сам — и сви моји — здрав. Ја ћу као што реко — око 28 — до 30. Маја бити у Пешти — па онда 31-ог у Беч — ту ћу бити до 6 Јуна и онда до 11 — код куће — све по рим: кал: Гледајте да се не мимоиђемо. Ја врло мало посла у Бечу имам него ћу управ доћи да видим Беч — и да се прођем.

Будите здрави. Збиља понесите ми још две прве и једну II књигу песама — да намирим где сам дужан остао.

ваш дојакошњи почитатељ
Јустин Михајловић

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Steph. Karagjits
auf der Landstrasse
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4285]

47.

У Тријесту 7./19. Авг. 1847.

Мили и високопочитајеми пријатељу!

Послао сам вам 27 егземплара *Новога Завјета*, од којијех подајте од мене на поклон по један: Јоксиму Новићу, Пецикозићу, попу Давиду, Адаму Драгосављевићу и попу Аврааму Панићу; а осталијех 22 гледајте да бисте распродали по двије форинте у сребру и мени за њих послали 40 f. — Ако бисте уз ове књиге примили и који егземплар од *Рата за Сриски језик и правопис*. подајте и од њих реченој Господи по један на дар, а од осталијех гледајте не би ли се што распродало по 20 крајцара у сребру, пак ћете новце и за њих послати мени (одбивши 10 на 100).

Овдје сам се изненада састао и с Јовом Гавриловићем и с Моцом! И неколико смо пута говорили, још да сте нам

којом срећом и ви овдје! Моцо је отишао у Млетке, откуда ће се вратити до неколико дана; а Јово по недјељи полази преко Загреба у Србију; ја пак са женом и са кћерју, најдаље до 15 дана мислим преко Млетака у Беч.

Врло ми је жао што овога љета не могох тамо сићи са кћерју својом: највише ми тај план поквари онај залудњи пут у Карловце.

Поздрављајући и вас и вашу Госпу и цијелу фамилију, остајем

ваш дојакошњи
Вук Стеф. Караџић.

48.

У Вуковару 11./23. Септ. 847.

Љубазни стари Пријатељу!

Ако ни зашто друго, а оно бар да чујете како се „Нови Завјет“ примио — треба да вам пишем. У Пешти сам се љуцки са Павловићем прокошкао, а знао сам да ће до тога доћи, зато сам се клонио разговора о том, но он сам заподре, те тако буде и уздуж и попреко. Срећом се ту десио Г. Мандић, те се тако бар ту шњим лично познам, а знао је вели за мене давно. Враг му матери! Човек ваше партије дође на глас, те за њега свуд знаду. Састао сам се од пре и са Г. Груићем. Та оно је наш човек у сваку руку! Али он неодобрава што није свештеној власти јављено, и вели, нетреба да се од тог одступи, јер ће се та слобода без свешт: власти смети у Мађарској штампати, на зло моћи окренути. Н: п: могао би ко штамп: катихи: против догми наше цркве, под именом наше цркве. И он рече да је за мене знао. Смешно је то било на пароброду путујући из Новог Сада горе, како сам ја од неког Архим: Кнежевића мислио да је Груић, а за Груића мислио сам да је онај — па дођох у разговор са Кнежевићем (: као што сам ја мислио :) и чудећи се како човек лепо мисли о нашим стварма и одма одобрава ерцеговачко наречије, кажем му, како је код нас жалост, што и људи добре главе, као н: п: Груић пишу мешајући наречја, па још у стихови, слажу — цвћт и свет, које сам ја некад побележио. Ја то

говорим а он црвени, па вели „који Груић?“ док се нисмо познали, да је он Груић. Никад није човек веће и искреније критике у очи чуо од непознатог човека. Е! ту се већ нисмо растали до Вуковара, и ја имам о њему добро мњење. Путујући из Пеште ћутао сам позадуго кад су неки Банаћани о преводу свет: писма лупали — док већ непрекини, па им спрдајући Езопски нека пришијем.

Да! И Стаменковић је онда са Гру: био на наопроду, њему на питање, какав је превод — одговорим. Шокачки. Та знате као што свињари и говедари говоре, а није као што просвећени људи конма сонце от востока провозходи — говоре преведено. Да нам какав Јувенил или бар Рабенер у нашој партији, имао би материјала — за смеј — бољи него Виланд у Абдеритима.

Ето вам мале накнаде место нашег разговора у мојој магази — кад нам се неда — видети овде. Штета! Имао би вам доста казивати — а још више од вас чути.

Код мене дрме књиге. Само сам 5 продао. Моцо се боље влада (: шњим сам био неки дан у Осеку — о дочеку Ерцога Стефана — и Петронијевић са младим Гарашанином поздравио га је:) зато сам му ја још 10 ком: Нов: Завјета послао.

Ако имате Народни Песама, пошљите ми од сваке књиге по 4—5 — а башка две — од друге али од те друге две, пошљите једну у Пожун Алекс: Вукашиновићу ђаку III-те школе, а само једну II-гу књигу мени. Пошљите ји по наопроду.

Ја сам са мојима здрав. Ристо ће ми у Печуј у III-ту школу, био је I Eminens.

Красног момка нашег Даничића. Аферим што је написао. Чуо сам у Новом Саду да Светић вели, да у нечем има право. И то је доста! Да сам времена имао, би га поодио — Да сам га поодио — Е да ли би се Боже могао уздржати — да му нерекнем што мислим. Зато нестојим добар.

Пишите ми кои дан, и по налогу брата Косте — јавите ми молим вас — како се његов нећак Радићевић Алекса влада? Идел' у школу? Учил' шта? Јер чусмо да у школу не иде. Али ми молим вас истину кажите, немојте га штедити. Јово је поодио Драгосављевића у Шиду. Др'вени пријатељ, немога ми поручити, да изиђем у Винковце пред њега

па да се видимо. Од Вишњића ништа — а сви одобравају, али власт неда. И код конзилије је било питање.

Будите здрави, жели вам

ваш пријатељ
Јустин.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r *Wuk Steph. Karagjits*
auf der Landstrasse
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 27. Јан. 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4286]

49.

У Вуковару 13./25. Септ: 847.

Чудиће те се кад видите, да вам једно за другим пишем, ал' кад чујете *шта* вам пишем престаће те се чудити. Ја сам јуче био код Њ. Ексцеленције, и задржао ме је 4-ри саата код себе, прекинувши разговор због ког сам дошао, почне о вама, и о вашем преводу Свет. писма. Љути се и немило му је што *мора* и против вас ударити, каже, да је код Мађ. канцеларије зактевао да се књиге конфисцирају, пита ме, имам ли и ја још књига и кад му одговорим да сам већ све распродао — уђута. Ви то јамачно већ знате. Одведе ме после у собу (: у башти смо се идући разговарали :) и изнесе ми предату књигу, у којој су *три* главе с почетка, црвеним плајвазом побележене, — од њега и још два владике (: Живковића и Јефте :) и почне са мном сваку побељежену реч прелазити, доказујући где је и зашто погрешено, и против језика и против смисла, Наравно све по *њиовом* знању језика. Ја сам ћутао смешио се и дабогме кад кад јест, јест, говорио. Радо сам пак смотрио да *он* ваш србизмус одобрава, па . . . кад сам ја спомено за реч *Грко* он рече, да тако горе говоре. Мило ми је што и он, а Г. Груић каже и Живковић, кажу, да се нама људима у капуту не забрањује свет: писмо преводити — само не без допуштења духовне власти да у Мађ: нетреба штампати. Ко против тог основа војује, тај нам шкоди. Мени је, вели, свети

Старац, доста тужно, што се морам и са нашима ето сад борити, мало ми је зар што су ми Мађари, Немци (:а ја спомену и Власи:) које му мило бија, на врагу! Ја сам Вука поштовао и одобравао што ради ценећи његове заслуге, а и сад га имам радо — он ето што ми учини. Кажем му ја да сам вам писао, и рече пишите му опет. Ето вам ја реферира колико ми је у глави остало — све верно.

Како сам се ја владао, то је морало смешно бити. Нисам га рад увредити, а нисам рад одобрити што вели, ништа ми није било остало, већ се љуљушкати између тог двога. Еда ли је то истина, да је Пропаганда римска то о свом трошку штампала? Да сте се били за сада манули тог посла, па шта им и драго шињовим ришћанлуком. Грујић ћути и мора, кад ето и ја морадо, чија срећа није му у руци, али ми на само вели „Могло се то и штампати — само да се багателе промењене, и да се згода чекала. Грујић је честит човек, али се мора ћутати — јер не само што неби ствари користио, него би још у напредак могао шкодити.

Чудио сам се што ми и Митрополит на моју реч — „В. Е. мене не познају, одговори. „Знам ја за вас". После ми Грујић каже да он давно за мене знаде, и допадам му се што је чуо да ја вичем на Матичаре. Жао ми је сад што не остадо на ручку, једно што би још о том било разговора, а друго што би се још с Грујићем разговарао — а у свему се — *баш у свему* се шињим слажем. Ако се не претвара. А лепо је онај дан био Стаматовић отишао. од кога се не би дало својски говорити.

Е сад дакле ви са Јерархијом покваристе? Штета! Ја сам једва дочекао да сте били онде место уфатили. Ја сам већ 2 пут Апостоле прочитао — за њи сам мање досад знао — па сам нашао и луди и паметни ствари — за које нисам знао.

Ја се надам да ће вам ово писмо интересирати. Очел? Сад имате (:а можда нисте имали а и кога би?:) из прве руке — шта се код — и око Митрополита о вама мисли. Он је добар старац и лепо зна као Митрополит српски. Збиља! и он је за херцеговачко наречије. Schon von bûer [?] genug. Пошљите ми оно неколико књига Н. Песама, за које сам вам писао. Будите здрави! Испливајте сретно и из ти валова. Поздравите ми Г. Даничића. Грујић је са свим задовољан са Ратом, само вели има нешто, што се у претварању слова не би шињим сложио.

Одговорите ми на дугачко и широко и уверите се о мом дојакошњем пријатељству.

Ваш

Јустин.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 27. Јан. 848. год.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4287]

50.

У Вуковару на Аранђелово [8, XI] 847.

Јединцати Пријатељу!

Сад је 10 сати ноћи. Овај час дођо од мога зета Вукашина, где сам с нашим Моцом у Разговору о вама веће провео. А шта он овде по ову злу времену ради? питаће те. Дошао је мојој Катарини у сватове, и то да буде стари сват. Да Господине!! Моја ће се Катарина прексутра венчати за Ацу Кумановића из Саса у Срему, Граничарском месту између Карловаца и Земуна лежећем, а сад сам, можете мислити, у овој тесноби, а по овом времену, у великој забуни. Али зато вам ипак шаљем 40 f. сребра за продати 20 ком. Јеванђелија, који примите и у мој Рачун упишите. Ја за сад немам кад тражити, колико ви оно мени посласте, колико ми рекосте да распоклањам књига, а шаљем зато; Срамота би била, да ја, који се међ ваше прве почитатеље рачунам, да ја *увек* последњи новце за књиге вама шаљем.

Ја мислим да ће се још ти књига овде моћи продати, па још не намећући. Можда баш зато, што се говори да су забрањене. Видите! Како баш противан Ефект има забрана.

Београдски Митрополит оће да буде сербијански Стратимировић. Ја не знам коме би пре замерио. Њему — или оним несретницима кои га слушају. Имају људи Устав, па им Попо заповеда. — Е! Ми смо људи таман како треба и куд се год човек окрене на наше, све ти је то преокренута мозга. Смејали бисте се да сте ме пре у касини чули, где сам имавши у руци Павловићеве но-

вине јавно викнуо. Људи! Ово су најгоре новине и у Европи и у Америци. Та дајте Оца му какав лист да би се могло шта казати да се ове луданце могу лупати.

Јели се већ Г-на Мина венчала? Ја чух нешто. Поздравите ми Г. Даничића — и примите поздрав од вашег старог

пријатеља

Јустина.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Hochgelehrten Herrn
D-r Wuk Steph. Karadjits

8
5 f. BKt.
40 f.

Porto 23.
Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 27. Јан. 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4288]

51.

Јустину Михаиловићу у Вуковар.

Мили и много поштовани пријатељу!

Примио сам ваша три писма пропавше године (од 11 и 13 Септ., и од Аранђелова), и још вам нијесам одговорио ни на једно! Све сам очекивао да бих се могао наканити да вам на њих пространо одговорим као што би требало и вама мило било; али се никако не може, него ево намолих Ђура Даничића да он пише а ја да казујем. Ако оваки одговор и не буде онаки као да га ја полако смишљам и пишем, али ће опет бити бољи него никакав.

Знао сам ја још прије вашега писма да ме је митрополит тужио код овдашње власти и тражио да се забрани мој превод Новога завјета. Да мије љетос хтио казати да ће то чинити, ја бих га молио да не чини ради многијех узрока, то све себе ради; казао бих му и то да сам ја највише од овијех књига послао у Германију још прије поласка свога у Карловце, и тако да се он својом тужбом може осрамотити прије него учинити да народ књиге ове не чита. Мени је управо жао митрополита, једно што је добар човјек, а друго што је мени показивао доста пута знаке својега истинитога поштовања и пријатељства; али силом нијесам могао ништа

чинити. Ја мислим не само да ја нијесам крив да се он поред борбе с непријатељима језика нашега мора борити и с нашима, него још да бисмо ми имали право у овоме послу придружити и њега к онима непријатељима, ове најдрагоценије народности. Ја се не могу начудити како сте ви могли помислити и мени писати *да сам се био за сад макнуо овога посла!!* Коликогод ви имате право *то* казати ми, толико би исто и други ко имао право казати ми за времена Стратимировићева да сам се био махнуо и Српскога језика.

Ја мислим да слава овога пријевода вриједи више и од Сприга и до Даља; а што се данас на њега и на мене њега ради тако виче, тијем се цијена његова ни мало не побија, него још већма скаче. Што ми пишете да вам је Грујић говорио да се овај пријевод с одобрењем јерархије могао штампати само да сам гдјекоје богателе измијенио и згоду чекао, „не липши магарче, док трава нарасте". Те би богателе биле; да се исквари да не буде онаки као што треба да је (н. пр. митрополит би казао за нешто да не буде тако него овако, Живковић би за друго да не буде тако него овако, Јев. Јовановић да не треба тако него овако, и тако би најпослије изишло никако, што мало или ни мало боље од Стојковићева пријевода). А не знам каку би згоду ваљало чекати, и кад би се дочекала. Ја сам овај пријевод преводио прије 27 година, па кад за толико времена нијесам могао те згоде наћи, гледао сам сад да га штампам макар како, да се не би по смрти мојој спалио или по други пут искварио, као што је Стојковић једном већ учинио.

Питате ме је ли истина да је Римска пропаганда овај пријевод мој штампала о своме трошку. На то вам ја одговарам да није истина, и не могу се опет начудити како ви можете помислити да би то могло бити! Како би Римска пропаганда својијем трошком набављала нашему народу оно што својијем једновјерцима забрањује? Шта ли би она, желећи зло народу нашему, тијем добила што би народ наш стекао ријеч Божију на својему чистоме језику; каку ли би штету учинила нама и закону нашему? Не би ли се онда показало да је Римска пропаганда нашему народу и закону и језику већи пријатељ и добротвор од наше јерархије? Ово су измислили и по народу износе моји луди и подли непријатељи: луди су они који мисле да то може бити, а подли су они који знаду да то није истина, него само од пакости тако говоре.

Што велите да је Грујић наш човјек, у том имате и право. Да није калуђер, он би могао бити ваљан човјек; али овако чини ми се од њега неће бити ништа. Говорећи ово не мислим да му смета мантија или чин калуђерски, него мислим што најљепше вријеме свога живота мора провести у ропству, и то робујући не тијелом него духом: изнајприје је (још у манастиру Кувеждину) робовао за црну хаљину, по том за црвен појас, па за браду, па сад робује за крст и манастир, пак ће послије робовати за митру; па кад и то изробује (и ако изробује) онда ће некоме робовати за Сириг или за Даљ, а своје ће млађе нагонити да они њему робују. А осим тога ја се бојим да Грујић не буде калуђер сувише: да је он митрополит или владика, Бог зна да ли би казао, као што говори митрополит и Живковић „да се не забрањује људима у капуту свето писмо преводити;“ или би рекао, као што је Мушицки, још кад је архимандрит био, мени у очи говорио: *да се светиња гнуша светскијех руку.*

Бранка Радичевића ја нијесам видио у школи, а изван школе вијам га често. Ако буде паметан и срећан, биће му доста и ово што је до сад у школу ишао. И Ђуро Даничић не иде у школу, али мислим да учи што у школи не би могао научити. Ми имамо доста Срба који су све школе свршили, па видите каки су: хајде дакле да огледамо и с овакима: не ће ли нам се срећа наопослом обрнути. Пјесме Бранка Радичевића мислим да су вам врло повољи, ако не до најмањијех ситница, а оно барем узевши једно с другијем; него гледајте и напомените да би му се за њих одакле послало новаца што прије.

Надам се да сте примили од народнијех пјесама по 5 егземплара од сваке књиге, и једну другу књигу особито; а једну другу књигу послао сам у Пожун Александру Вукашиновићу по Штуру.

Примио сам 40 фр. ср. за двадесет ексем. Новога Завјета. Писао сам Стојановићу да би вам послао још ексемплара од ове књиге, а мислим да сте их неколико примили и од Мандића из Пеште. Кад их примите макар од куд гледајте да се продају колико се узможе, али их не држите много на видику: јер митрополит једнако тражи да се та књига забрани, и може бити да ће му се жеља испунити. За то може бити да би добро било да ви тијех књига не држите много ни у кући својој (то је ваш посао).

Не треба се чудити што се у Србији забрањује мој Нови завјет, јер цензуром и свијем што се тиче књижевности управљају онамо *којекаки* дошљаци и протуве одовуда. Да ли сте читали у Подунавци опај Лазићев велики чланак? А ако прије нисте читали, сад ћете морати тражити онај па који он одговара.

И ја велим да су Павловићеве новине најстражње новине у свему свијету, а ни остале наше новине ни једне нијесу као што би ваљало да су. Ми смо несрећни у многоме којечему (да не речем у свачему), али смо у књижевности најнесретнији. И то показује да немамо у том људи као што би требало према данашњему вијеку. „Уплаши Боже, али не умори!“

Мило ми је што ми пишете да сте удали Катарину у Сасе: да јој да Бог срећу! Ако ме кад нанесе пут, хоћу је походити. Моја је Мина још код мене: у нас то не иде тако ласно.

Ако Бог да здравље, надам се да ћемо се на прољеће у мјесецу Априлију ту видјети, и у магази вашој провијећати.

И Моцу сам дужан одговор одавно, гледаћу да му што одговорим наскоро, а у томе вас молим да га поздравите од мене. Кад вам гдје дође, покажите му ово писмо, јер њему нећу моћи толико писати. Ако узимате Новијех Завјета, подајте и њему који, али нека их чува.

Поздрављајући љубазно и вас и вашу госпу и сву породицу и родбину, тако и пријатеље наше заједничке, остајем.

У Бечу 27 Јануарија 1848.

Ваш дојакошњи
Вук. Стеф. Караџић

И од мене — ћата — лијепо вам поздравље. Ако сте и послије у Рату нашли оно што сте ми у Пешти говорили да сте нашли, молим вас јавите ми шта и гдје.

Остави нас Симо! Бог да му душу прости! Оде мени конак или стан да готови.[1]

52.

У Вуковару 11-га Маја 848. год.

Пријатељу стари!

Наш ми Ђура рече ономад у писму да вам пишем. Ево ме. Оћу да се с вама мало поразговарам. Овде добисмо и Па-

[1] Потпис и ова реченица Вуковом руком.

тријарха и војводу (све на папиру!), па нити ви, нити ја бисмо на скупштини. Мене је слала наша општина на ту конференцију, али се не смедо примити, но би и пак после бијо отишао да видим, ал ми се дете разболе. Мој зет из Перлеса полуђео као год и наш Моцо, кои је онда перо водијо. Томе је мало задовољило што бар језик тог Акта бити што год, што год.

Кажу ми како је Моцо чатијо, оно што је писао па рекао „достојанство", а Владика Евђеније, поправљајући га љутито рекне: достојаство. Луче смо у скупу чатили писмо од тога одбора на нашу општину. Ја сам га чатијо, па сам га љуто као наказу језика и слога турио од себе.

Народ који оће неки вид самосталности да има, нема свог језика, нити га коловође тог покрета знају.

Шта то оће да буде кажите ви мени, ја то све неразумем. — Ја сам мислио, пре, не само да сам Патриот, него и да нисам баш од најстражњи — ал ето сад видим — да не само да ништ незнам, (то би им радо и опростијо; јер ко сад зна?!) него да нисам ни Патриот, без сумње зато што не ђипарам као помаман. Наш се Моцо бацијо у вртлог, не знам како ће на брег испливати. Он својим сам досад једнако мислијо, он ме сад проглашује *Мађаром*, већ ми је дошло да сам себе питам; јесам ли ја онај исти? Ја видим, да ја нисам за ова бурна времена, ја би ваљда могао, у соби за асталом седећи по коју у друштву о цркви, о општинама, о свештенству, о школи пробеседити, ал да се ја на буре пењем пак да Народу, оно говорим што или народ, или неколико њи оће, за тај посао прем да мајка ми језика није испрела, нисам. Е! и то није њима доста, па међ тима је и наш честити, Ђурађ и Моцо. Незнам разуметели ме ви?

Ја сам слободу политичну са усклико̀м поздравио заборавивши на све, неокренувши леђа својој народности, пак би млого и од њиова заклевања и одобрио и желио, само све мислим да још нисмо зрели зато — и то због тога што видим да немамо људи — за тај велики посао.

Ђоко Стратимир, Моцо, Др. Пантелин? — Ја незнам како би ја за тим људима, ишао. Каћански и Груић вргли су се на корман тог покрета — већ ако сви они знаду од куд ветар душе и кад би и ја то знао, можда би друкчије говорио. А овако? Боже дај срећан крај!

Јасам здрав. Дете ми је (:Милана:) оздравило. Па Ристу ћу који дан у Печуј, а Мијајло ми је добро у Винковци сачуван.

Ми се овде справљамо рату ако Мађари ударе. Ја сам двоцевку напунио. Послови стали. С лутријом сам јако штетовао, почем 200 fr. ср: на годину губим прихода, и штетујем на државним папирима. Тко зна оћемо ли се кад живи видити.

Код вас је, а и овде готово анархија нити има суда ни судија, нити се зна чији смо. Бан заповеда једно, а Министри друго. Ако Ђуро сиђе доле, небило му просто, ако и к мени бар на недељу дана не сврати.

Кажи те му то. Поздравите га, као и ваше домаће.

Ваш стари
Јустин.

[Споља:] Herrn
D-r *Wuk Steph. Karagjits*
Landstrasse
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4289]

53.

У Вуковару 24. нашег Јануара 849.

Стари Пријатељу мој Вуче!
и Љубазни млађани Ђурђу!

Ево ме у мојој магази сама, све је већ полегало спавати, а ја оћу да се свама поразговарам, овако са пером, кад нам се неда да заједно живимо, кад онако у свему једнако мислимо и осећамо.

Најпре ћу вам на ваше писмо од 19. т. м.[1] одговорити, па ћу тек онда узгред по коју пробеседити.

Ја ћу Г-ну Вуку прекупити 20 комада књига, за то ме није требало ни молити, и управо је за *мене* срамота да ми се то и препоручује.

Што ми Г. Вук не пише није ми чудо, на то сам навикнут, а ја му и верујем и праштам; а ви? ви сте могли

[1] Види у Додатку писмо Данничићево од 19./31. I, 1849.

летос коју прословити, то би ми била утеха у бури која се надамном и око мене врзла.

Новић је *сад* у Шапцу са женом и децом, па још са новорођеним сином — Немањом. О њему би вам имао шта казивати, које је и страшно и чудно и најпосле смешно. Ја се шњим несам видио од св. Илије, ал мислим да ћу погодити да се на рачун народности обогатио. Оно време беја таман за њега. Нас Вуковарце а особито мене мал живота не кошта његов јуриш на Вуковар — и да онај дан 15. Јула не дође срећом светли Бан у Винковце, пак на мој устмени позив и у Вуковар, би зашта Вуковар и ми били пропали.

У „Напредак" непишем не „више" него никако. Тако у почетку послао сам нешто о Школама, и Школ. књигама, о Учитељима и Директорима, на Дане рече, као што сам и онда мислио, да томе није време. У њему од мене није до данас у броју 5. о: г: није било ни словца. Зашто? Што одовуд тамо 6—7 дана путује писмо, а он нам тако исто 5—6 дан дооди, па за то воље немам; а осим тога, ја би рекао да Дане са ондашњом полицином која је као Турска зло стоји, па се у уставној војводовини бојим каква зла.

Е! Сад сам вам ваше писмо одговорио, сад што „ново" као што желите.

Где ћу почети? Где ли ћу свршити? Ја мислим да ми сви троица *једнако* о свему мислимо, а кад једнако као што реко мислимо, онда можете знати шта и како о свему што се овде догађа судим, и могул бити задовољан.

Знате које код и око нашег Патрнара, знате које у гл: Одбору — чули сте како Патр: прошкрибира Стратим: — а како одбор Патрнарове наредбе у ништа баца. За то ће највише 8-ог п: р: бити у Митровици велика скупштина — која ће мислим за ново правитељство и неку комесију изабрати, која ће „устројство" (: већ ова реч показује да ће то бити управ српско народно дело:) израдити.

Ја незнам имали осем вас двонце и мене, мог Моцу и не есапим, он је Банов повереник, он има 5—6 f. сребра на дан, а боим се да је врх његове жеље ту — кога у српском народу, кои се баш ништ' не нада, ни за слободу ни за праву српску народност у Срб. Војводовини као ни. Да Бог да, да ви друкчије мислите, а да се ја варам, то би ми давало наде да још није све изгубљено.

Кад видим где се најбољи и најчеститији од они кои су у Влади, Радосављевић свагди а свагда са *von* подписује, кад знам да је Ј. Живановић десна рука Патријарова, кад чујем официре како говоре и једва чекају оно В. В., [?] кад познам и Стојшића и Мачка, и Зеца (: Мачак ко је знате, а Зец је Прото Карлов.) и Костића и Банкрота, и Варсана, кад читам што *Жупанија* Стевоје Поповић из Ирига и Контић вел: бележница, што Живановић од Патриара, што писар Радосављевић од комесариата Војводовине, расписује, онда, не само да ме је стид од Шокаца, кои ме погледају, и чисто рекао би ко оће да питају — Шта се то богати чита? Ми то неразумемо, него ме гњев и малодушје обузме, и са жалости, рекнем сам у себи — „Нигда ништа од нас". Ту вам је *„восиоставленије* ту *обратно* ту *искључително,* ту *именително,* а све у стварма које се народа обе цркве тиче. Зато сам баш јуче од Замфара Судца неколико комада они Манифеста што је јамачно наш Ђуро превео — добавио, да ји и ја, и другом да ји читам и дам — да се жедни чисте бистре воде са извора напију.

Ми имамо људи за бојеве, ми имасмо људи кои су наш народ на буну подигли, али где су нам људи кои ће то све задобивено сачувати, чисто српски сачувати? Ето видите то ми је тема свп мојп мисли — мог писања у Новинама — само што све несмем и незнам као што мислим написати.

Ако наша војводовина под Аустријом не буде што боље нег кнежевине под Турчином, онда Бога ми жали Бог оне крви, која се пролила и још пролева и она штета коју је наш народ имао и коју ће још пматп.

Знао сам ја то да ми људи немамо, а сад се види да ји немамо коп би и с мањим властима трактирали, а камо ли са ћацима Метерниховим у Аустрији, кои су сад на корману.

Ја оним што сам пискарао у млоге новине, пак и у немачке загр: и што сам Вуковар и околину за ову ствар обратно — слабо сам што радпо, осим у говору — слали су ме 1. Маја у Кар: па нектедо, а једаппут су ме одонуд баш изриком звали и искали од обштпне, (: ваљда је В. Васиљевић и М. Крестић :) пак не смедо ићи, јер се онда, како су ствари *овде* стајале, не би више до *сад* смео ни враћати.

Друго је велико зло Шокци — овај је народ баш наш непријатељ који се нигда с нама опријатељити неће. Ви ваљда увек погодите што ја напишем у које новине (: ако ји читате :) па сте могли спазити како све о том мемећем.

Та! јесте ли ви Ђуро у каквој служби? Ја чини ми се чита нешто. Шта сте? Где? и какав вам је посао?

Да је срећом неколико као ви да ји човек потрпа у кандидатске службе, да нам оне надри-књиге језика некваре.

Јуче ми тек дође до руке „В. Лазићу II“ Неопроштен Грек што ми таки непосласте. Ма да 3—4 сата далеко топови код Осека грувају, — опет сам се сладио читајући.

Ја би тог Лазића могао тући. Како смо враг му матери све несретни. Богослови на све Стратимирови питомци свугде се угњездише да нам тако *он* и у гробу шкоди.

Осечке две вароши већ су ноћас недељу дана у нашим рукама, али ће град крви стати; јер од предаје града, што неко лаковерном Милошу реферира, није на спомена. Овај је час дошао један одонуд, па каже да се сваки дан, а кад кад и ноћу вароши бомбардирају, а од Нижанове или Вујићеве војске ни спомена. Моцо је са ђ. Треберсбергом у вароши *на каруца* јуришијо. Здрав је, жена и деца су му сад у Градишки. Ја би волео да је Моцо у Карловци, али се бојим да он не гледа где више плаћају. Чисто ми је жао што о њему тако мислим, и на несрећу мал' да немам право. Какви су вам опет људи на Сремској жупанији, то је покора!

Од Бачке ништ' поуздано незнам. Јуче се чуше топови, и рекоше код куле — право се незна. Говори се да је из Варадина слата Депут: у Кар: да се предаду, на условља која се примити немогу, ја неверујем — да је нешто било то је истина — али шта? Незнам али ће бити истина да су Депут: слали.

Ја сам летос млого премето преко главе. Бегао сам од наши Шокаца — Мати ми сирота и умре у Гарчину — сарањена на једном брдељку окренута Босни где се и родила — али велике штете нисам имао; него ми је зет у Перлесу јако страдао, јошт ми је кћи с децом овде — а зет ми неки дан оде да ако могбуде онде станити се. Синови су ми у Винковци — Старији у 5 школи, а млађи 2-гу год: у обершулу. Где је сад Димитрије? Јесте ли ви штете имали?

Клонио сам се службе па сам ипак на велику молбу стао у Одбор ал за обште не могу у велико ништ' користити.

Ајде! нађите богати пријатеља књижев: наше, кои би могли више нег ја дати, па да *сва* ваша дела наједанпут штампамо. Ја ћу дати 200 f. среб:

Ако нађете овде у писму што честито, а оно нек Ђура извади, пак нек пошље као писмо из Срема у „Напредак“.

Шта велите оно у „Србу“ von der Donau. Јестел познали?

Сад будите здрави. Терајте до 73. ћуре! Пишите

вашем Прваку

[Споља:] Herrn
D-r Wuk Steph: Karagjić
Wohlgeboren
Wien
Landstrasse № 487.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4290]

54.

Из Беча од Вука и Ђура Даничића
у Вуковар Правку

Предраги наш Правко!

Посланица ваша од 24 (ст.) јан. врло нас је обојицу обрадовала — готово само за то што је ваша, јер у њојзи мало има радости.

Не могу вам одговора почети док вас најприје друго не запитам. Шта је, за Бога! у Карловцима? Синоћ нам допаде глас да је онамо Belagerung. За што, за Бога? Јели само од патријара ради Стратимировића и главнога одбора? или је (као што нас двојица мислимо) од кога другога и чега другога ради? Молим вас да бпсте нам ово јавили, и штогод знате и мислите за ову несрећу.

Поменута посланица ваша данас нам је дошла, и ево вам одмах одговора.

Новића ја не познајем, него сам слушао зањ много којешта, и то све *„чудно“* и *„смешно“*, али *„страшно“* још нијесам ништа. Вук вас моли да бисте му што зањ писали, ако вас не мрзи.

Што сте слали у „Напредак“ *„о школама, о школ. књигама, о учитељима и директорима“* чувајте, молим вас, и додајите још што више *можете* (ја рекох: што више можете, јер сам увјерен да *знате* много од такијех ствари), и гледајте да се то све штампа што прије макар гдје. Али опет

најмилије би ми било да се штампа у „Напретку“, јер су око њега понајвише наши људи. — Нама су обојици ваши чланци мили макар се гдје штампали, и обојица вас молимо да бисте писали што више можете. Ви сами велите да не знате има ли осим нас двојице и вас трећега још кога у Српскоме народу који за Српске работе овако мисли као нас тројица што мислимо. Ја и Вук амо смо у великоме послу, нити имамо кад поштено и мислити како би се јади наши тамо доље на боље обрнули. Дакле треба за сад да будете и наша замјена.

За слободу и народност Српску у војводству ми амо мислимо од прилике овако: ако на нама остане да слободу у војводству уредимо и народност своју утврдимо, обоје ће нам бити као што је у Србији, а гдјешто и горе. Ко ће уређивати слободу и утврђивати народност у војводству? Дедаци они исти који су у Србији то чинили и други исти онаки. А гдјешто може бити и горе него у Србији за то што ће се амо у утврђивање народности и уређивање слободе мијешати калуђери, и то мијешати се много. — Ја једнако желим да у Аустрији настане Федерација, а једнако се опет бојим како ћемо ми сами собом управљати. — Поред свега овога ја опет мислим да никако није „*све изгубљено*“. Народи не пропадају лако. Истина, према ополикој крви „која се пролила и још прољева“ и према ополиким штетама „које је наш народ имао“, добит ће нам бити мала; али сама по себи ја се надам да ће бити велика. Што је толику штету наш народ имао, томе може бити да смо мало криви и сами, а то за то што нијесмо вјешти у такијем стварима: помислите да је ово прва буна народу нашему у Аустрији. Даље — томе су много криви Мађари са својијем варварством, највише пак крива је злоћа, неваљалство и подлост земаљскијех владалаца, и ово попљедње троје биће највећма криво што ће нам добит (ако и јест велика) према штети мала бити. — Ја отидох далеко. А још бих даље отишао кад бих вам овијем редом и овако наставио да докажем да није све изгубљено. На кратко ћу ово да завршим ево овако: да није Вук на свијет дошао, могли бисмо свашта мислити, али кад он дође, то нам је највећи јемац да нећемо пропасти: најприје треба још да буде оно што Вук каже да треба да буде. Само (са мном заједно) молите се Богу да то буде што прије. *Докле небо и земља стоји не ће нестати ни једне титле из закона док се све не изврши.*

„Тема вашијех мисли и вашега писања у новинама“ врло је добра, и ја вас молим да без престанка о томе мислите и пишете. Не могу да вам не речем хвала на ономе чланку у Биоградскијем новинама у којему писасте да треба да гледамо да не плаче онај геније који је лебдио око простога нашега пјевача (тако некако рекосте).

Ово сам довде синоћ (30 јан.) написао, и већ бјеше поноћи превалило и моја се пећ исхладила, те легох спавати, данас пак уставши ево ћу да гледам да наставим даље. Ако вам се што од овога што до сад написах чини да није тако, молим вас, пишите ми да вам јасније кажем.

Једне манифесте ја јесам преводио и то она два од којијех се један почиње: *„Гледајући натраг на своје владање“* и т. д., а други: *„Наш пресвијетли господин стриц“* и т. д. Не знам јесте ли ви те од Замфира добили, јер имају и друга два (на народе Аустријске осим Угарскијех), које ја нијесам преводио него неко у Кремсиру, а има и програм министарски, ни њега ја нијесам преводио него неко опет у Кремсиру (чини ми се Суботић — тако бих рекао по рукопису) а ја сам их само мало поправио у коректури колико се могло. Али ова два која сам ја преводио, нијесу баш тако преведена да не може љепше бити, јер сам их од биједе преводио. Него она друга два, за које рекох да их је неко у Кремсиру преводио, превео сам и ја и послао те су се у Напретку штампали (чини ми се како је Напредак почео излазити у већему формату, у првоме броју), и мислим да сам их приличпо превео, само што су у Напретку рђаво наштампани, са грдњијем погрјешкама.

Ја нијесам ни у каквој служби. У Биоградскијем сте новинама читали да сам постао некакав *„преводчикъ“* а у Напретку опет некакав *„практикант“*. Не знам кака је то лажа у новине турила. Мени је једнако *иосао* помагати Вуку да што прије наштампа своја дјела. *И од тога вам живим.*

За чудо нам је обојици гдје пишете: *„Луче ми тек дође до руке В. Лазићу II“*. Право велите, неопроштен би „грек“ био кад вам не бисмо били одмах послали, али ми смо то баш одмах учинили и сад се не могосмо ни један сјетити по коме вам посласмо, али знамо за цијело да смо вам одмах послали, а то је било некако Маија мјесеца. Ми смо вам много послали да их тамо растурите по вилаету; не знам јесте ли оно добили, што смо вам ми послали, како ли вам је то сад

до руке дошло. — А знате ли да је то у Београду забрањено? Г. Јову Гавриловићу послао сам више да их тамо разда, а особито да да свакоме совјетнику, кнезу, министрима, митрополиту, владикама и т. д., и на тијем сам својом руком написао поименце коме која да се. Кад смо већ мислили да их је Г. Гавриловић све раздао, он нам пише да је добио од попечитељства заповијест да тијех књижица не раздаје. Тако и данас ваља да стоје у њега све.

Вук је са својима доста страха подпио, али, хвала Богу! све је на миру прошло. И ја сам се бојао да ме бунтовници не ухвате у бирманце; али, хвала Богу! нијесу. — Димитрије је овдје.

Ми сви желимо вама и цијелој вашој породици лијепо здравље и сваку добру срећу, и молимо вас да нам пишете.

С Богом!

у Бечу 31./1. 1849. Даничић.

Ми се надамо да ћете нам и на ову посланицу овако одмах одговорити као што сте на ону прећашњу.

Ево вам још један оглас, ако бисте хтјели коме послати. Еда ли је коме неповољно што се у ово доба књиге штампају и пренумеранти траже?

Што ви мени рекосте за своје писмо, и ја велим вама: ако бисте могли из овијех мисли и ријечи што начинити за Београдске новине, врло би ми мило било, само не спомињите мојега имена.

55.

У Вук. 4. Дек. 849.

Господине Вуче!

Ја сам вам има управ 8 дана јако пао и мислим да ћу се с муком

У Вуковару 13 Дек. 849.

Високопочитајеми Господине Вуче!

Нашу је кучу ови дана смртни случај поодио, после боловања 14 дана преминуо је 15-то јутро ваш верни и добри пријатељ, а мој отац Јустин Михаиловић. Са њиме изгубисмо

ми а и цео наш народ српски велико добро, у свакој струци. Он је вас Господине Вуче као год у свом здравом животу, тако и најпосле у својој тешкој болести, коју он претрпи, спомињао, о вама мислио, мене ка вама препоручивао. Зато је Господине, моја света дужност не само за живота његовог, него шта више и после смрти његове, жељу његову испуњавати, поред чега, ја по његовој жељи непропушћам вам јавити, овај како за нас, тако заиста и за вас прежалосни случај. Он је осећао у глави својој његову несрећу (Hirnentzündung) и тако после осам дана његове болести, кушао је на сваки начин, своју болест јели смртна или не, наједаред увиди 8-ми дан његов оштри ум, његова бистра увидност шта че се са њим догодити; заиште дивит и артије, те почне вами његов последњи рукопис писати, његова му болест не допусти, те се мораде тога посла оканити, па тако не мога своју последњу намеру изпунити, мени по том паручи да ја после његове смрти његово писмо продужим. (Будући да се ово за време његове болести мало и покаљало; зато вам се ја осуђујем на истом писати, мпслећи да вас као паметног човека нимало кроз те не вређам). Он ми уједно наручи да се ја на његове пријатеље као на њега самог ослоним, на тај начин и вама ко његовом пријатељу у наручје да се бацим, зато вас ја молим да за мене, као његовог најстаријег сина и ђака 6 школе у Гимназији Винковачкој, не заборавите, да само знате да Јустин сина има на овоме свету.

Будите тако добри Господине, да свима његовим пријатељима јавите ову несрећу по Бечу.

Сирота Мати, од сад. удова, са њеном Фамилијом, поздравља вас љубазно, желећи вами, вашој Госпи, и деци вашој, здравље и весеље.

Молим Господине драги, даме при налазку какве погрешке поправили и извинили

остајем вас почитујући
Ристо Михаиловић.

[Споља:] Seines Wohlgeboren der Herrn
Vuk Stefan Karadzić
in Wien.

[Напомена:] одговорено 1 Јан. 1850.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4291]

CCLXXVI.

В. А. МАЋЕЈОВСКИ

1.

Warschau d. 5. May 1833.

Hochzuverehrender Herr!

Ich empfing einen Brief v. Herrn Milowuk aus Pesth de dato 9. Januar 1833. worin er mir schreibt, dass er für mich und den Herrn Andrä Kucharski einen Paquet serbischer Bücher, an Sie expedirt, mit der Bitte, uns diese Bücher durch eine Gelegenheit zu zustellen. Da ich bis jetzt nicht weiss was mit diesen Bücher geschehen ist, so ersuche ich Sie ganz ergebenst, mich davon zu benachrichtigen. und zwar durch die Post. Es wäre am rathsamsten diese Bücher nach Krakau an Herrn Professor Bandtke durch eine Speditur zu übersenden, von welchem wir sie alsdann .... erhalten könnten. Auf jeden Fall wünschte ich aber erst zu wissen, wie diese Sache steht, den der Herr Kucharski frägt alle Augenblike darnach, und zwar destomehr, da ihm diese Bücher zu seine Forschungen unentbehrlich sind. Ich suche eine Gelegenheit da zu, um Ew. Wohlgebor. den II Band meiner Rechtsgesch. der slawischen Völker übersenden zu können, bis jetzt habe ich keine gefunden.

Ew. Wohlgebohr.

ergebenster Diener
W. A. Macieiowski
Professor zu Warschau.

[Спољa:] Seiner Wohlgebohren
des Herrn Herrn
Wuk Steph. Karadjits
Wien
Spittelberg № 133.

[Вукова напомена:] одговорено 1./13. Јуниja 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4292]

2.

На високопочитајемо писмо ваше од 5. пр. м. чест имам јавити вам, да сам оне књиге од Г. Миловука из Пеште, предао овдашњем књигопродавцу Рорману и Швејгеру, да се пошаљу у Кракову Г. Бандтке, коме сам писао, да ји вама оправи, а за даље изволите му и ви писати.[1]

Благодарим вам на књизи вашој historia Prawodawstw słowianskich.

Ја сад штампам IV књ. нар. срп. пес.. Кад буде готова, гледаћу да вам пошљем преко г. Бандтка. Поздравите ми љубезно г. Кухарског.

Препоручујући се вашој пријатељској љубави, с истиним високопочитанијем остајем

1./13. Јунија 833.

ваш покорни слуга.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4293]

[1] Било даље па избрисано: Опростите, што су се ове књиге тако дуго овде задржале. Ја сам ји бијо још зимус спремио, да се тим путем оправе; но по том чујем, да ће Г. Бантке по Ускрсу овде доћи.

Концепат је почет немачки, па је избрисано и продужено српски.

CCLXXVII.

ЈОВАН ПОПОВИЋ

У Логошу 11./23-го Маіа 1833.

Высокоученный Господине,

Господине мнѣ высокопочитаемый!

Изъ Лѣтописа Сербскогъ, ког' сам перву частицꙋ за текꙋтье лѣто, топервъ овіи дана пріиміо разꙋмемъ, да вы познатомъ на славꙋ Сербскога Рода ревностію собранне народнѣ Песме опетъ у єдной, и то веть четвертой свезки издаете, и да се Пренумераціа на ове истомъ до конца прошастогъ месеца пріима. Ꙗ кривъ ни мало ни самъ, што Обявленіе у Логош стигло ниє, и зато се уфамъ, да тьете любовь имати за мене и слѣдꙋющꙋ Господꙋ:

[Долази списак претплатника штампан у IV Књ. Срп. Нар. Песама].

и такѡ са свимъ 5. Ексемплара послати ми. Ако є благовре[ме]ннѡ иошт, да се пренꙋмерирати може, то изволите имена наша штампати; иначе пакъ, то єсть ако ово не бы могло быти, а вы ми баремъ книге пошальите; ꙗ бы вас особитѡ моліо, ако бы ми любовь учинити могли, и ако ми от свію до садъ издатіи частіи Песнарица по єданъ Ексемплар за мой рачꙋнъ послати можете, то изволите такове у Пештꙋ на Господина Павловича, Учредника Лѣтописа управити, он тье се ѡ томꙋ старати, да книге до мене дођу, а вы тьете мене неисказаннѡ обвезати; молимъ такођер, да бы любовь имали осим овогъ послѣднѣгъ Тома, от прочіи ценꙋ ми опредѣлити, да знам новце послати. Новце тьꙋ опет на Г-дина Павловича оправити.

Прочее себе вашеи любови препорꙋчꙋютьи остаемъ съ должним высокопочитаніемъ

вашъ понизный слꙋга
Іоаннъ Поповичь
выше фамілія фішкалъ.

[Споља:] An den Hochgelehrten Herrn
Vuk Stephanovics Karadzsits
Illyrischer Schriftsteller
in Wien
Am Spitelberg № 133, im Hofe hinten
in 1-ten Stock die Thüı № 15.
franco.

[Вукова напомена:] одговорено 19. Јунија 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4294]

CCLXXVIII.

КОНСТ. РАДОСАВЉЕВИЋ

1.

Одесса 16./28. Јюніа 1833.

Високопочитаеми Господине!

Нашъ общепочитаеми Г. Фрушичъ, наложіомів пріятни долгъ собирати и код овдашны наши Соотечественника подписку на 4-ту частъ вами издаваеми Сербски Народни Песама, и ево вамъ съ друге стране означуемъ имена одъ Пренумеранта коесамъ овде саставити могао. Число екземплара есте 35, кое по f. 1,20 Конт. саставляю f. 46,40 од кое сумме прилажемъ вамъ овде Векселъ на тамошнѣгъ Банкира Г. Стамецъ и К-о он є *à vista*, и такога одма получити можете.

Жао міе дами є та комисія мало поздно приспѣла, и тако запоздити морао самь давам Ноту пренумеранта и Новце пошлѣмъ. Књиге исте найболѣ є да ихъ у Тріестъ Г. Владисављевичу отправите, а онѣе ихъ одъ туда по мору, лако и безъ трошка амо отправити моћи; и то мислимъ найболѣ на Г. Филипа Лучича истогъ, защо я исти скоро намѣравамъ одавде поћи, но и самъ іощ нисамъ се отлучіо на кою страну.

Многи су желили имати и предидуще три части ти песама, но незнаюћи могули се оне іощ гди, и пощо имати, нисамъ се могао обвезати, да ихъ овде доставити хоћу. Но моме старомъ Принципалу Г. Ризничу, морао самь обећати, да ако є икако могуће, даће ихъ онъ добити; и зато васъ молимъ даби кромѣ означени 35 Екс. 4-те части, іощ 3 части предидущи Срб. Нар. Песама нарочито за нѣга, преко Тріеста амо отправили, и сотимъ биће и мои трудъ при совокуплѣнію награждень.

Радуемсе да самъ овай случай имао съ вама писменно познанство учинити, и ту малу услугу указати, желећи и у на-

предакъ, да вама у тако похвалной прилици полезанъ бити могу, пребиваюћи съ истиннимъ почитаніемъ

вашъ покорни слуга
Конст. Радосавлѣвичъ.

Пренумеранти

На четврту књигу Народни Српски Песама, коясе у Бечу издае трудами Совокупителя Вука Стефановича Караџића.

У Одесси

№			егземпл.
1.	Надворни Совѣтникъ и кавалерь Иванъ Ризничъ	·	2.
2.	Коммерцій Совѣтникъ и Кавалеръ Филипъ Лучичъ		15.
3.	Одески купци: Димитріи Скуличъ	· · · · ·	2.
4.	„ „ Георгіе Ризничъ	· · · · ·	2.
5.	„ „ Никола Џюрановичъ	· · · ·	2.
6.	„ „ Никола Џюрасовичъ	· · · ·	3.
7.	„ „ Константинъ Теодоровичъ	· ·	1.
8.	„ „ Марко Квеквичъ	· · · · ·	1.
9.	„ „ Стефанъ Машковъ	· · · · ·	1.
10.	„ „ Михаилъ Скуличъ	· · · · ·	1.
11.	„ „ Никола Станичъ	· · · · ·	1.
12.	„ „ Христифор Павковичъ	· · · ·	1.
13.	„ „ Михаил Создановичъ	· · · · ·	1.
14.	Присяжени Консулентъ Димитри Николичъ	· ·	1.
		У све егземплара · ·	35.

Одесса 16. Јунія 1833.

Совокупитель
Конст. Радосавлѣвичъ.

[Споља:] Herrn
Herrn Wuk Stephanovich Karadcsich
am Spitelberg № 133, im Hofe hinten
im 1-ten Stock, die Thür № 15.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] Писато Филипу Лучићу 17./29. Окт. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4295]

2.

Господ. Вуку Стеф. Карачићу

у Бечу.

Одесса 18-г Декембрія 1833. г.

Налогу Г. Лучића испуніо самъ по могућству; Многи Абоненти желили бы имати све 4 части Песама, и платили бы охотно колико оне стою. —

Н-о 21. и 22. овой Пренумерацій, желе бити пренумерати и на четврту частъ Песама; премда поздно, надамсе даћете ихъ удевлетворити.

Кромѣ числа Пренумеранта на 4-ту частъ *Песама*, и садашны *Пословица*, добро бы било да пошлѣте по 20 до 30 екземплара и више, коеби се овде, будући предъ очима, — лакше продати могло. Съ истимъ трошкомъ доћиће и оне овде, а Г: Лучићъ наћи ће кому препоручити продаю онихъ, ако и мене овде више небуде.

Г: Владисављевичъ обећава послати за Г: Ризнића перву частъ Песама одъ собствени свой; тоћеми мило бити, надаюћи се даће скоро прилику добити, за отправити и сву Пренумерацію Песама по мору амо.

Пребивамъ съ истинимъ почитаніемъ вашъ

покорни

Конст. Радосављевичъ.

[Споља:] Herrn
Herrn Vuk Stephanovich Karacsich
Josephstadt in der Piaristengasse № 126,
rückwärts im 1-ten Stock
Wien.

[Оригинал у арх. С. К. Академије бр. 4296.]

CCLXXIX.

НИКОЛИ I. РУСКОМ ЦАРУ

1.

Всепресвѣтлѣйшій, Державнѣйшій, великій Государь Императоръ, Николай Павловичь, Самодержецъ всероссійскій, Государь всемилостивѣйшій!!

Проситъ Сербскій Литераторъ Философіи Докторъ Вукъ Стефановичь Караджичь, а въ чемъ мое прошеніе, тому слѣдуютъ пункты:

Имѣя щастіе пользоваться всемилостивѣйше отъ Вашего Императорскаго Величества пожалованною мнѣ пенсіею, я желаю, въ знакъ моей безконечной благодарности, сына моего посвятить на службу Россіи. Но такъ какъ въ Сербіи, отечествѣ моемъ, нѣтъ никакихъ учебныхъ заведеній, способныхъ приготовлять юношей на службу, каковая потребна въ такомъ великомъ Государствѣ: дерзаю повергнуть къ подножію престола Вашего Императорскаго Величества всепокорнѣйшее прошеніе объ опредѣленіи сына моего Саввы Караджича въ какой либо изъ кадетскихъ корпусовъ.

Всемилостивѣйшій Государь! Прошу Вашего Императорскаго Величества о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинить.

Вѣна 23. Іюня 1833. года.

Вукъ Караджичь.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4297]

2.

Всемилостивѣйшій Государь!

Древняя жизнь и славные подвиги нашихъ знаменитыхъ предковъ изображены въ Сербскихъ народныхъ пѣсняхъ съ

такою плѣнительною простотою природы, и вмѣстѣ съ такою возвышенностію пінтическаго восторга, каковыхъ примѣры можно находить только въ безсмертныхъ твореніяхъ Гомера.

Таковое сокровище намѣраваясь издать въ свѣтъ, кому принесу оное, естьли не великодушному Возстановителю политическаго бытія нынѣшнихъ Сербовъ, нашедшему ихъ достойными своихъ отеческихъ попеченій? Когда же обращаю вниманіе и на высо[ко?]монаршія щедроты Вашего Императорскаго Величества, подавшія мнѣ средство собрать безцѣнныя останки нашей древности, и, обладаемъ чувствомъ благодарности, ищу даровъ, достойныхъ Державнаго Благодѣтеля, также не нахожу ничего больше и лучше тогоже самаго сокровища.

И такъ, Великодушный Монархъ, воззри благосклоннымъ окомъ на трудъ сей, съ благоговѣніемъ полагаемый мною къ подножію твоего превозвышеннаго престола, и прими оный, какъ самую усердную дань, Тебѣ одному принадлежащую.

Вѣна 22-го Мая 1840-го года.
опет 10-го Февралья 841-го

Всемилостивѣйшій Государь!
Вашего Императорскаго Величества
всенижайшій слуга
Вукъ Караджичь
Сербскій писатель.

Его Величеству
Всемилостивѣйшему Государю
НИКОЛАЮ ПЕРВОМУ
Императору Всероссійскому.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4298]

CCLXXX.

П. ПЕТРОВИЋ ЊЕГУШ

1.

Много почитаемый Стефановићу!

Єдва ютрось сѣтихъ се да самъ ти обрекао писати из Петробурга. Пространство града, симетрія улицахъ, величественость строенія и тысућама овымъ подобна за мене нова появленія узрокомъ су томе моме закаснѣню. Но како нећу закоснити, и како ли ћу сѣсти писати кадъ и незнамъ да самь на земльи, но мислимъ, подигнуть Дедаловымъ крилима да изъ ваздуха сматрамъ или у сну да гледамъ столицу єдиновѣрнога и єдиноплеменога Цара славенскога; столицу, коя се у пуномъ смислу назвати може цара и то управъ Великога. Сад све то разсуди; пакъ ћешь и самь признати да пріе ти до сада нієсамь могао писати.

Ово ти ютрось полу санльивъ пишемъ из гласовитогъ монастыра Александра Невскога, но теке именомъ монастыра а свіемъ прочимъ палате, и являмь ти да самь здраво путовао одъ Беча до довде, здраво дошао и здраво се сада налазимъ у мон. Невскомъ. Наслађуємъ се предивніемъ погледомъ и прекраснієма зданіяма Петробурга, разномъ искусномъ архитектуромъ дворовахъ царскіехъ, храмовахъ Свемогућему уздигнутіехъ и величественима памятницыма воздвигнутіема оснивателю ове столице и просвѣтителю Русіе како годъ и другима мудрыма нѣму послѣдовательима. Свакій безпрпстрастный овђе дошавшій мора рећи и рећи ће: рускій є народъ великъ, а цари рускога народа Велики; свемогућа є рука творца излила благодать на цара русіе и на савъ нѣговъ домъ, свемогућа є воля творца возвисила русію до овога степена, свемогућа є рука владике излила свое богате даре просвещенія и човеколюбія на дворяне.

Немой рећи да ћу ти послѣ другаче казати, и да є озадъ Маре са сватовыма; Мара или є дошла или прошла или є

озада, доиста в Петробургъ међу найлѣпшіема столицама Европейскима. Любезно те поздравлямъ. Ако примишь кою часть одъ оніехъ црногорскіехъ пѣсанахъ пошаљи ми овамо; я ове двіе мнозини читамъ а найвише женидбу..... Имадемъ и Хомера на рускомъ езыку Гнѣдићемъ преведена. Српскій в Хомеръ у народньой поезіи, ко ю хоће разумѣти и коме в србскость мила; а ко неће залудъ му сва добра качества праве поезіе у народьнимъ пѣснама, у коима и налазе.

Допушташе ли печатати ту: глас каменштака. Ако су допустили дай га печатати и пошаљи ми 12 егземплара; ако ли пакъ ніесу а ти ми пошаљи матицу (:оригиналъ:) пакъ ћу обисть хоће ли га овамо дати печатати.

За друго остаем твой прави и искрени доброжелател и слуга

Архим. Петровичъ Нѣгушъ.

[Спољa:] Den Hochwohlgeborenen und Hochgelehrten Herrn
Wuk Steph. Karadscics
Doktor der Philosophie
am Spitelberg № 133, im Hofe hinten
im 1. Stock die Thür № 15.
in *Wien.*

[пошт. жигови] Brody 21 Aug. Wien 24 Aug.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4299;
Штампано у „Колу“ 1901 II 439]

2.

Дражайшій Вуче!

Мислећи да ћу се дуже вріеме овђе бавити, писао самъ ти да ми неколика екземплара Каменштака, ако в готовъ, пошалѣшь; но будући да ћу и я съ почеткомъ Септевра за тамо кренути, слѣдователно ніе потребе да шилѣшь. Мило бы ми было да га нађемъ печатана, пакъ и надамъ се томе; ели нуждно да ти *прикричуемъ* іошть за ту стварь? Но знамъ да да ћешь ти и безъ препоруке мое по могућности учинити, зато неостае ми друго, него те любезно поздравити са жельомъ да те скоро у добромъ станю застанемъ а међу тіемъ остаемъ

СП-бургъ 23. августи н. с. 1833. год.

Твой особити почитатель
Влад. Црногорски
П. Петровић.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4300]

3.

Господин Караџић!

Оне ствари од типографије из Љубека нису іошт дошле; но по извјестијама, која сам о том приміо, биће скоро овђе. По вашем зактевању послаће вам Господ. Владислављевић и слова и матрице пак гледајте што скорије да се *љ, њ* и *ј* одлије, а моје матрице, ако вам се допадну могу се послати у Венецију да се нова салију писмена за Црну гору. О свему тому можете се сносити съ Господ. Владислављевићем, но при том нека вам је препоручена брзоћа у дјелу. Ако вам се допадну оне матрице код Гд. Тирке и он вам их посуди, гледајте да се писмена одлију. Ја данас пођо за Црну гору а ви међу тим свршујте с Гд. Владислављевићем и јавите ми штогод у оне крше, од куда ћу и ја вама писати. Упамтите, матрице од Тирке ако буду љепше од моијех нека су слова у њима одливена, ако ли су моје матрице љепше, а оно у моијема.

Кои остајем вас поздрављајући

[1833. крај XI, или поч. XII].

[Пошт. жигови] v. Triest — Wien 11. Mai.

ваш искрени србски почитатељ
В. Црно: Петровић.

[Споља:] Да се преда у руке
Господину Вуку Стефановићу *Караџићу*
у Бечу.
Dem Herrn *Wuk Steph. Karadshich*
Josephstadt in der Piaristengasse № 126,
rückwärts im 1. Stock.
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4301]

4.

Почитаемый Господине!

И ако вамъ до сада ніесамь писао — због ъ важніехъ пословахъ, кои су томе препреку ставили —; опет зато я самь онай истый, и на оніема ріечима какавъ самъ съ вама био и говоріо у Бечу. Ово нека вамъ служи за одговоръ на ваше писмо одъ 6 февр. о. г.

Јесу ли већь салѣвена она слова србска — коіехъ међу моіема нейма? — Ако су готова, одправите их ъ у Тріестъ Господ. Владиславлѣвићу, Учителю тріештанскоме, кои ће вамъ и новце за ныхъ послати.

Одъ потребе ми є и славенскіехъ словахъ петнаесть центихъ; гледайте, да се ту салію, или ће ићи, што пріе; каква ова слова треба да буду, вы знате ліепо, и како их ъ вы наредите, онако я пристаемъ. Тако исто и за ова слова новце ће те добыти одъ предреченога Господ. Владислављевића.

Мое почитаніе изручите Гд. Директору Ерменске штампаріе.

Очекиваюћи што пріе вашъ одговоръ за словенска слова, и поздрављаюћи васъ любезно остаемъ

Цетыньћ 8. Марта 1834. год.

Вашъ особити почитатељ
В. Цр. Петровић.

[Споља:] An Den Hochedelgeboren, Hochgelehrten
H. Wuk Steph. Karadschics
Doktor der Philosophie &c. &c.
Josephstadt in der Piaristengasse № 126
rükwärts im 1 Stock
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 27. Марта 834.
опет писато 3. Априлија 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4302]

5.

Почитаемый Господинъ Караџићъ!

Вы сте мени послали пробу одъ Тиркины слова, а я вама шилѣмъ одъ моіехъ; разгледайте ліепо єдна и друга, пакъ ми искренно кажите коя су лѣпша.

Гласъ Каменштака пошальите у Тріесть на Г'д. Владиславлѣвића, съ препорукомъ да га онъ оправи у Котаръ Гд. Иліи Лумбардићу; Каменштакъ овђенъ є писанъ, пакъ нек се овђе и штампа.

Свакій часъ изгледамъ од васъ она србска слова (:j, љ, њ:), за коя самь васъ моліо, да ихъ дате салити ту; но чудо ми є, да ми за ньихъ до сада ништа неявляте.

Поздравляюћи васъ любезно остаемъ

Цетынѣ 23. Марта 1834. год.

вашъ искрено србски почитатељ
В. П. Петровић.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено на велики петак 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4303]

6.

Почитаjеми Господинъ Караџић!

Примио самь ваше од 27. Марта с' приложеном пробом славенскијехъ словахъ, а тако исто и друго од 3-га текућега съ пробама истіех словах. Ова посљедња проба новољна ми је. Ја сам наручио да се предаду Гд. Владиславу 400 f. ср., кои ће их вама што скорије послати. Кад ове новце примите, пођите у Будим и дајте слова салити, како ви сами видите. Ја самь намјеран штампавати овђе букваре, часловце и псалтијере, и то на малом *колу*. Из овога можете вићети од прилике колико коијехъ словах треба од свакога шрифта и према тому владајте се, а у све узмите центах 15. Остале новце

што вам устребују за исплатити слова, јавите ми кад су вам нужни да вам и њих пошљем.

Ево вам пробе од моих словах; по њима дајте она српска слова салити а за већу точност ево вам прилажемъ и ова у салитку што имам. Ваља да вам кажем да нејмам апострофах (’), а тако исто и мјесечних знаковах за календар.

Цетиње 19. Апр. 1834. год.

ваш особити почитатељ
Владика Црногорски
П. Петровић.

[Споља:] An den Hochedelgeboren, Hochgelehrten
H. Vuk Steph. Karadschics
Doktor der Philosophie &. &. 2/6
Josephstadt in der Piaristengasse № 126,
rückwärts *im 1. Stock.*
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4304]

7.

Особито почитајеми
Господин Караџић!

Да сам вам и прије одговорио на ваше писмо од 6-о Новембра не би згорега било, али се мене доста рано и данас чини; све ће бити како бог узоће а за хартију како ја узоћу, наручио сам 100 стопах [?] онакве коју сте ви одабрали за садаће доста бити; Милаковић каже да је посла пословице; за слова ни гласа ни појаве бог да их сачува од свега злога; небих желио да попадну у царству Амфитриде; макар ако би се њима штампавали, и укази, фермани, Океанови; за сад код нас неима бољега појача од попа Јована и попа Васа, они се код нас славе својем гласом како Зонтах, и Каталани у Европу; а у напред ако што боље буде чуће се и до вас; Вјерујте ми да мање нијесам чека (по вашему одлазку), да се преселим с’ попришта свјецкога у покој уједињени; него Мојсеи из пустиње у објетовану земљу, (и дјеже течет мед и млеко).

Што бих ви дуже писа све би замршеније било, и зато није потреба које какве безпослице у поса окрећати;

Због остај збиљски србе
Храни србство душом грбе
буди свагда оне ћуди
да ти србством дишу груди
па ћеш сваком мио бити
душом ћу те ја љубити

Цетиње 16-ог Новембра 1834. год.

Владика Петровић.

[Споља:] Благородному Господину
Вуку Стеф. Караџићу
Д-р Философије &. &.
у Котору.

[Напомена Вукова:] одговорено 26. Нојемвр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4305]

8.

Ваше сам писмо приміо 1. Фебрара, у кое не стои забиљежено када є писато, ви захтіевате да вам на њму брзо одпишем, што знам: али ви брзо, али поздно одписујем, ербо незнам колико є ваше писмо траяло путом.

Ваше ће пословице бити брзо готове, а би и до сада, да ніе била мала промћна у штампарій; што питате за конат Милаковића, он віе поніо, што сте му писали и етога к' вама да вас лично полази. Пѣсмознавца и пѣсмотворца Јована Ковача, ніесам могао добавит, ербо є он у Турске руке, али сам добавіо *Теодора Икова* Пипера, ни горега ни горевића; ови знаде 120 Пѣсамах доста добріех, и мисмо их већ више половину преписали; када их све препишемо послаћемо ви их на дар, но с' тіем уговором да их све штампати дате, да буде за удивленіе людима: ови прости Србин, кои є оволико Пѣсамах мога упамтит у свою просту главу; мое прошеніе коесам

да' Г. Татищеву за вас, іошт ніе никаквога гласа произніело; нити я о нѣму ништа знам, не знам іоште што ће од тога да буде — могло би што ибити а лашніе ништа. Я знам да сам ви дужан одговор из Котора али сте ви они конћете опростити; кога гоће поздравляте сваки вас троструко одпоздравля; (Симовскіе). Я любазно вас, сву вашу фамилію поздравлям, све ваше пріятелѣ и добротворе;

С' богом остан збильски србе,
Храни Србства душом грбе;
Буди свагда оне ћуди,
Да ти Србством дишу груди;
Па ћеш србству міо бити,
Вѣчноће те спомињати!

Махине Фебруара 7, 1836.

Твои искрени
В. П. Петровић.

[Споља:] Благородному Господину
Вуку Караџићу
у Бечу.
Herrn Herrn Wuk Steph. Karadschitsch
Josephstadt am Glacis № 41, im 1-ten Stock
in Wien.

[С друге стране:] Пишите у Трієст вашима како сте?

[Вукова напомена:] одговорено 2. марта; — писато опет 31. јунија; — писато опет 31. августа.

[„Срђ", 1902, стр. 1037]

9.

Почитаемый Господине!

Шилѣмъ вамъ остатокъ одъ Пословица 300 Екземплара на Г. Владиславлѣвића у Тріесть, тако исто и преводъ Новога Завѣта на Србскій Езикъ; а за ону рукописну Црковну

књигу што пишете да сте оставили у Брчели и оталењ да є понешена на Станѣвиће, я ћу гледати да є изнаѣмъ ако небуде изгубљена пак ћу вамъ послати; што ми пишете да є изишла на свѣтъ Исторія Црногорска списана Симомъ Милутиновићемъ, я сам є добавіо, но оно ніе Исторія но само преписъ Грамата, а видићете кадъ є добавите и станете читати шта вреди, и да Исторія не може се назвати. — Што се каса Новога Завѣта кое желите да я будемъ благодѣтель и да приложимъ 100 # да се съ благословомъ и трошкомъ на мое име штампа, я вамъ за садъ не могу на ваше закте-ванѣ одговоръ дати, но ћемо се други путъ преко писма разговорити за ту ствар.

Съ високопочитаніемъ честь имамъ остати

Цетинѣ 2. Септем: 1836.

ваш Доброжелатель и слуга
В. Ц. П. Петровић.

[Споља:] Dem Hochgelehrten Herrn
H. Wolf St. Karadsitsch
Wohnhaft in der Josephstadt am Glacis № 41.
in *Wien.*

[Напомена Вукова:] одговорено 2. Окт. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4306]

10.

Премилостиви Господару!

Ваља да сте дознали из Павловићевијех Новина, да је правитељство Српско одредило да ми се опет даје пензија од 400 талијера на годину. Обадвије су препоруке ваше у томе много помогле, а особито Вучић. За оно што за двије године и неколико мјесеци нијесам примио нема за сад ни спомена, него се почиње од 29. дек. пр. г., али ме пријатељи одонуд тјеше да ће се послије и оно моћи повратити.

Негдје прије два мјесеца писао сам вам једно писмо на које до данас не имадох част примити одговор. Ја сад на

прољеће морам отићи у Србију да се захвалим и усмено господи и пријатељима, и да огледам еда би се што могло учинити и за они остатак: па оданде не знам куда бих. Кад би се могло преко Босне и Херцеговине, или барем преко Арбаније, проћи к вама то би ми најмилије било; али су туда страшни пути, а ја хајдучки не могу ходити, него бих морао ићи даљу царевијем друмом. Шта велите ви о томе? А особито вас опет молим да ми јавите мислите ли ви о Тројицама ићи у Острог. И то бих молио одмах да ми одговорите, па писмо да пошљете на Тирку, да би ми га он могао послати у Биоград, ако ме овдје не би застало; јер може бити да ћу ја на свршетку Марта одавде даље отићи. Хеј, кад бих вам могао преко Никшића доћи у Острог! Долазе ли о Тројицама ондје људи из Херцеговине? Да ли би мени на томе путу што помогла бурунтија везира Биоградског?

Мислим да сте ми пјесама доста скупили, и молим вас да напоменете једнако да се купе, па ако не буде суђено да се на љето ту видимо, а ви ми их по поузданој прилици пошаљите у Тријест на г. Владислављевића.....

[14, II, 1845.]

[Гласник Срп. У. Друштва 63, стр. 153]

11.

Почитаемый Г-нъ Караџићъ;

Већъ е вріеме да Вамъ дай буди на треће писмо одговоримъ, молимъ да ово не припишете лѣности, или другой и горой работи — Вама е неколико по више но другима мое станѣ извѣстно, ради тога ми се лако кодъ васъ и извинити — Богъ и я са свимъ знамо мое положеніе — Паклена се мрежа разастире — стари су се ђаволи бояли крста, а данашньи се бое свободе — да е човѣкъ постоянъ што бы требало да е я бихъ іой найусрдный жрецъ био, али ми кадъ и кадъ крвава и тврда борба досади, те проклинѣмъ часъ у кои е скочила ова искра у наше горе, из гомилахъ пепела величине Душанове, ращта и она ніе умрла ће се огньиште србско угасило — но се припела на гору те бѣска и довукуе на себе гро-

мове злобе и зависти, како златна игла потресне стріеле облачне — не, Боже ме сачувай я самь найвыши грешникъ на земльи када што противу нѣ помислимъ, — опа єдина насъ издваја одъ проче животине — Е! да є груба маса дивльине, злобе, тирянства и глупости сліепе не окружава, ово бы была найсветія, найсилнія одая, душевно-електрическога телеграфа —

Я быхъ веома радъ быо да се ніе ополчыла србска Єрархія, на Вашъ преводъ новога завѣта; у томе послу нейма се ращта мое мѣніе тражити, єрбо другій послови мени не допуштаю да се ономъ наукомъ како бы требало занимамъ, съ тога и мое мѣніе не бы важило ништа, као неопитно и неосновно — особито бы ми драго было када бысте пріятельски од мое стране поздравили Г. Савку Г. Николића и ніину напредну и благородну ћечицу, и да ихъ увѣрите да ми є споменъ о ньима свагда пріятанъ; Поздравляюћи васъ и вашу поштену фамилію

Цетинѣ 1-г 9-бра 847.

остаемъ Вашъ почитатель и слуга
В. Црногорскій
П. П. Нѣгош

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4307]

12.

Ваше Високопреосвештенство!
Премилостиви Господару!

Ваше писмо од 1. Нојемврија примио сам управо на наше ново љето. Ништа ми друго није могло онај дан веселији учинити, и за то вас молим према томе да примите моју захвалност.

Само да вам Бог подржи здравље и трпљења да не украти а остало ће се све мало по мало моћи дотјерати.

Кнез Оболенски молио ме је да вам напоменем, да би полковник Аничков рад имати од вас одговор, да сте примили оне књиге које вам је послао (мислим да ће то бити

оне књиге које су мени предате из овдашње руске канцеларије, а ја их предао Г. Тирки).

Ово дана примио сам за вас из Москве 9 Рускијех књига, које с овијем писмом предајем Г. Тирки. Уз ове књиге примићете и један ексемплар од пјесама Бранка Радичевића с писамцем од њега. Надам се да ће вас ова књижица врло обрадовати како по ономе што је у њој тако и по ономе чему се од Бранка још надати можемо. Само кад би му било откуда помоћи, барем да се не брине како ће књиге штампати, јер је и за ову још дужан Јерменској штампарији сав штампарски трошак, који износи до 200 фр. ср., а знате како се од продаје нашијех књига новци скупљају. Кад би се могло, он би рад једно љето доћи да види Црну Гору и Црногорце, да би боље знао шта ће пјевати. Он је и прије преко Г. Владисављевића послао на Цетиње пет овијех књижица, може бити да сте их примили прије ове.

Г. Миклошић, који Вас љубазно поздравља, тражио је преко мене у Београду *Огледало Српско* за овдашњу царску библиотеку, пак су одговорили да га онамо већ нема. За то вас молим, да бисте му ви отуда један ексемплар послали или нам јавили гдје се може добити, пак ће га он радо купити по што буде. Још вас моли Г. Миклошић за оне дипломе што смо вам и овдје говорили: да бисте уредили вјерно да се препишу и копије да му се пошљу (а кад бисте смјели на вјеру послати уз копије и оригинал, да он сравни, то би још боље било, и за пошту и за рецеписе и отуд и одовуд он би драговољно платио). Еда бисте како могли за Г. Миклошића добити копију и оних дипломa што се налазе у Морачком манастиру. Г. Миклошић у договору са Г. Шафариком издају различне наше дипломе и друге споменике, па би и за те у вашијем крајевима боље било да сад у друштву изађу на свијет, него да леже тамо у мраку никоме непознати.

Ја вас молим да бисте ми на тврду вјеру и на Бога јамца послали оно писмо капетана Никшићскога што сте ми овдје показивали, само да га видим због неколико ријечи, пак ћу вам га одмах послати по пошти на траг.

Управо од како сам ово ваше писмо примио, једнако сам нешто слаб од кашља, за то још нијесам био код Г. Савке, да јој ваш поздрав кажем; али напријед знам да ће јој врло

мило бити, јер ме је много пута за вас питала. Она је са својима здраво.

Ова је слабост моја узрок што вам и ово писмо својом руком не пишем. За то се надам да ми то не ћете за зло примити.

Моја жена и кћи здраво су и врло вам захваљују на поздраву и усуђују се вас такође поздравити.

Овдје код нас зима преко 10 гради, а снијега нема много, код вас пак ваљда ће бити и зиме и снијега више.

Препоручујући се дојакошњој вашој благонаклоности и покровитељству с највећим високопочитанијем остајем

у Бечу 19 Јан. 848.

вашег Високопреосвештенства

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 4308]

13.

Почитаемый Г-нъ Караџићъ!

Приміо самь ваше писмо одъ 11. Авг. о. г., изъ коега видим да сте ми послали 50 кньижица; я о ньима іоштъ никаква извѣстія приміо нівсамь; што ми пишете ако іоштъ буду узтребовале, да вамъ явимъ, я мислимъ, да се неће моћи ни те лако раздати.

Я самь са здравлѣмъ Богу Фала све на болѣ.

Овимъ одговараюћи на ваше горе речено писмо съ почитаніемъ и уваженіемъ поздравлямъ васъ и остаемъ

Цетинѣ 25. Авг. 1850 год.

ваш почитатель
Владика Црногорскій
П. П. Нѣгош

col vapore

[Споља:] An den Wohlgeborenen Herrn
D-ctr Wuk Steffanovich Karadschich
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4309]

14.

Млетке, на Божићъ Латинской 1850.

Почитаемый Г. Караџић!

Ево ме у Млетке! Боже мой, какву самъ велику промѣну у кратко вріеме оћутіо и видіо; оно ютро кадъ пођемъ из Беча у мало се до Љубляне не смрзнемъ; послѣ три четири дана пођемъ сухимъ изъ Тріеста путъ Млетакахъ, преко Краньске и горнѣга Фріюла, да мењава очи извади, ни помагай кола ни хальине, но дрхти те дрхти безъ престано, када сиђи у равницу Италіянску преко ріеке Лизонца, срети насъ, неречемъ лѣто, еле свободно могу рећи нашъ ліепъ сетембаръ. Ево ти по варошицама и градовима свудъ питоме руже подъ ведримъ небомъ цвѣтаю, и ми од запаре све хальине у кое се бѣсмо замотали поскидай са себе; ово ми є путованѣ пріятно било, и лако ми є као са сномъ пало, єрбо самъ дивный комадъ землѣ видіо, предѣлъ за мене са свимъ нови; али што є найлѣпше и найпривлекателніе, пріешавши ріеку *Пяве*, те готово од ове ріеке те до мора кодъ Млетакахъ и до града *Местре*, ціела є равница посута дивніема и великолѣпніема становима лѣтньіема (кампаняма), у коима су лѣтовали Патриціе Млетачкій; ово є єданъ плѣнителный видъ, овди се вкусъ, сила искуства и некадашнѣ богатство млетачко види; — около пута има землѣ и пѣсковите, али є по вишой части барльива и конавлима испрестригана, те є трудолюбіе недостатакъ природе са свимъ побѣдило. Двадесетъ и осмый часъ моега путованя удари, и я приспіемъ у Млетке и намѣстимъ се у гостіоницу *Имиераторе д' Аустрія*, на великомъ конавлу; доиста не бисте угонетали какву великолѣпну и богату квартиру имамъ: да є владика црногорскій Ніемацъ, па да га Ніемци како свога брата свесрдно дочекаю и угосте, и опетъ не знамъ били ми оваку квартиру, без Шенбруна, на много мѣста нашли да даю.

Већъ самъ казао да самъ на главномъ конавлу. Оваі іе конавао у Млеткама то што є у Петрограду невска улица; моя се квартира састои изъ двіе мале и єдне велике собе, не броећи салу изъ кое се улази у квартиру. Моя велика соба у кою сѣдим дуга є 15 лакатахъ, широка дванаестъ лак.,

а висока четири сежња, има четири прозора два од истока на пяцу Свет. Самуила, а два од югозапада на великом конавлу; сваки є одъ овіехъ прозорахъ по сежань широкъ, а по три сежња високъ, предъ свакіемъ є по балконъ од финога камена изнесенъ, надъ свакіемъ се балкономъ по шаторъ на чекрку шири, зидови су одъ собе вѣшто пзшарани, особено нѣнъ сводъ; по нѣму су се разлеѣели анѣели и вше са цвѣтовима, роговима изобиля, са стріелама, са крупама, са трубама и са клавирима; завѣсе су на прозорима одъ фине біеле и плавушкасте матеріе, а висе о златнимъ окрунѣнимъ облуцима на рококо, соба є застрта двоструким ѣилимомъ, доньи є дебео и мекъ, а горньи савъ накиѣенъ зеленіема цвѣтовима, кои се састои из црвене и вишнѣве масти; на средъ собе до круглога стола прострта є велика тигрова кожа, па подъ столомъ є пред великимъ канабетомъ прострта дивна сеџада; три зида су украшени са три скупоцѣне старинске картине, а четвртый великимъ огледаломъ са златномъ, у фигурама и прочимъ украшеніемъ, оправомъ на рококо; покуѣство є два велика мраморна стола, у ліепу оправу и на дебелимъ пернатимъ ногама, то се зна, на рококо и све у злато; на єдноме се пише, а на другоме подъ стакломъ играю ліепый часови са златніема фигурама на индіанскоме слону, поредъ ньихъ два мраморна ваза како два цвіета дубе, измеѣу часовахъ и вазовахъ два майсторска трострука свіетняка, кое држе два златна оклопника убивши са своима копльима по єдну аждаю, овай столъ подъ огледаломъ стои; трећи столъ округли за ело стои на средъ собе покритъ танкіемъ и финіемъ ѣилимомъ, я на нѣму, по вишой части, држимъ дивитъ од кристала црвенога, имаюћи на сріеди майсторскій колчанъ, те изъ нѣга пера вире како стріела изъ колчана Аполонова, опѣванога омеровимъ гуслима.

У соби є великій и модерный *фортепяно,* єдна велика одъ црвено плаветнога атласа софа, са зелено златнима на чекрку ногама, великій канабетъ, осамъ полтронахъ, осамъ модерніехъ столицахъ од зелено біелога атласа са якима пернатіема и позлаѣеніема ногама, све на рококо; у єдноме куту стои фортепяно, а у друга три предъ три полтроне дубе три мала стола, два су са зеленомъ свитомъ на біело златнимъ ногама, а єднога држи харапъ на глави, црнога лица и ногахъ, у харапскомъ златноме оѣелу; друге су обіе собе колпко ова сама, али су застрте и веома ліепо украшене, а сала є два

путъ толика колико моя соба просторомъ, а мало те не и висиномъ, и она є великолѣпно украшена. — Можете ли вѣровати да ме ова дивна квартіера гогово на поли манѣ стои неголи онай вигань у Бечу кодъ Римскога Императора; истина є да є лѣтосъ за ову исту квартиру некій дука италіанскій плаћао на данъ по сто франакахъ, али єдно су дуке европейскій, а друго без отачаства разћерани Срби. — Дивне Млетке, али су богме у рђавой кожи, грдно су се по њима посукале прнѣ и ячине; а грдна спрдня бива када турчинъ али лацманинъ опрня: лацманъ се закрпити не да, но од нѣга крпе одскачу, а турчинъ по три віека єдну хальину крпи, докъ одъ нѣ направи кводлибетъ одъ Азіе и одъ Европе, т. е. смѣсу од истока и запада, одъ свихъ народахъ и мастихъ. — Много бихъ іоштъ коешта писао, али ми неда ека одъ великіехъ звонахъ но єднако тутньи данъ и ноћь, и Богъ зна када ће овоме край бити да мало почину.

Я самъ са здравлѣмъ доста добро, што самъ ближе екватора то ми є све пріятный воздухъ, може бити да съ любезніемъ нашіемъ Тиркомъ etc. и екваторъ єдномъ прећемъ, тамо би ми мислимъ найболѣ било; до кои данъ одлазимъ за Напулу. Како сте ви, то ћу изъ вашега писма видіети; поздравите свакога ко се мене сѣћа; васъ любезно поздравляюћи

ваш почитатель и слуга
Влад. П. П. Нѣгош.

[Спољa:] Col vapore. A Monsieur, Monsieur
le D-r Vouk S. Karadgich
Landstrasse
à Viene.

[„Срђ“ 1903. стр. 295]

15.

Почитаєми Господинъ Караџићу!

Приміо самъ съ провођенымъ ми вашим драгимъ писмомъ двіе кньижице „Гусле“ преводъ Господина Професора Франкла и „Пѣсне“ Господина Бранка Радичевића, у преводу судити не умѣмъ, а Бранко є приличанъ пролѣћнѣму лепиру, кои

лети съ цвѣта наъ цвѣтъ, он исто по запуштеной Србской ливади ради. — Давно бы на ваше писмо одговоріо, да ми мртвило даде, него изъ каквогъ вамъ станя пишемъ доста в и оволико, врбо када тѣло страда и стенѣ, душа се вів у олуяма. Ово ћете писмо изволити предати Господину Франклу ово в одговоръ на нѣговомъ писму.

Поздравите ми све ваше и мов пріятелѣ, а особито вашу поштену фамилію, желећи вамъ здравлѣ и тихе мирноће, остаемъ

Цетынѣ 5. октомвр 1851. год.

ваш почитатељ и слуга
Владика Црногорски
П. П. Нѣгош.

col vapore

[Споља:] Monsieur
Monsieur le D-r V. Karagich
à *Vienne.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4310;
штампано у Колу 1901 II, 440]

16.

Г-пнъ Караџићъ!

Изволи те ми послати Исторію Милутиновића о Црной Гори, па ћу Вамъ в одмахъ невредиму повратити

Владика Н.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4311]

CCLXXXI.

ГАВРИЛО ПОПОВИЋ

1.

Господине Вѣче!

Твое почитаемо Писмо Одъ 14-ог С. М. примиосамъ, и све разумео штостеми Писали, Јасам се тако обрадовао вашимъ писмѣ какогодъ дасамъ васъ лично видео. Јасамъ јошъ врло болестанъ одъ лани, ето већъ 14 месеци еднако лежимъ, едно одъ болести; Адрѣго сами знате одашта; да самъ био здравъ Јаби Самъ одавно дошао у Бечъ до васъ и дрѣгога Господина; Али фала Богѣ Павеликойсамъ мѣки одъ онога нерасѣдливога човека; него фала Богѣ и Царѣ Францѣ; Постараћѣсе овако болестанъ да би могао што пренѣмераната Пренѣмерирати; Господинѣ Звекићѣ пзрѣчиосамъ Поздравъ; и даосамѣ едно обявление, поиъ васъ Поздравля; шпимесамъ у добромъ Познанствѣ; нећу моћи доћи у Пештѣ на вашаръ; негоми пишите накога давамъ пошлѣмъ повце у Пештѣ и пренѣмеранте што сѣсе Пренѣмерирали; сада овашарѣ. Благодаримъ Богѣ штосте савашомъ фамиліомъ здрави, Моја сѣ деца, Богѣ фала здрава и добро се уче, млогобити писао али удрѣги пѣтъ; Молимъ Поздравите вашѣ Госпоју и вашѣ любимѣ дечицѣ; и Господара Димитрпя тиркѣ; Биосамъ у Миадии; билае и Госпоя Перка; адрѣога ние било изъ Сербие; Јанисамъ досада знао извесно гдисе находите аябиви одавно писао; заборави; Билае Госпоя Мина у Ілиди капетана Јоксе; Пишими штогодъ ноелободпме; знашли дасамъ полакъ мртавъ ербо онай еднакоме ипште; Пасамъ павеликой Бриги;

у Темишварѣ фабрики 22-го Јюліа 833.

Есамъ твои добаръ Пријатељ
коега Добро Познаешъ
Гавріилъ Поповићъ.

[Споља:] *v. Temesvar*
Herrn Herrn Wuk Stephan Karacsitcs
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4312]

2.

Господине Вѹче!

Старао сам се колико сам могао да би што више Пренумераната пренумерирао али нисамь могао, заото коли[ко]самь совокупио новаца Пошилѣмви са записком Пренумеранта на Господара Ђорђа Мачѹ комесионара кодь златне крѹне у Пешти; Примићете; Писмо и новце.

Проче Богѹ благодарим деца суѹми здрава; алисамъ ја јошь врло болестань; али више болѣмъ одь бриге него одъ болести; какобими Богь дао мало лакше такиби дошао довасъ макаръ у Бечь било, сам незнамь штаћѹ дарадимь; мое добро неће да прими; авреди на 3000 ♯ аиште еднако нѣгово 2000 ♯; амое бѣдно добро дапропадне бадава пасе чѹдимь штаћѹ; недадѹми мира нити што смемь радити; пае зло.

Проче остаемъ вась любезно Поздраляюћи са вашомь Премиломъ фамилиомь и Єсамь

у Темишварѹ 31. Юлиа 833.

ваш приятель
Гавриль Поповићъ

[На засебном листу списак претплатника из Темишвара штампан у Даници за 1834. год.]

[Споља:] Господинѹ
Вѹкѹ Стефанъ Караџићу
съ честию
у Пештѹ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4313]

3.

Благородній Господине Вѹче!

Писаосам ви єдно Писмо у Бечъ; адрѹго у Пештѹ на Го. Ђорђа Мачѹ да ви преда; и 10 цванцигера за 10 пре-

нѣмеранта за книге; Па нисамъ нинаедно одговоръ добио; незнамъ естели примили или нисте; заото молићѣ да ми учините любовъ дами јавите да знамъ;

Сто и нашъ братъ и содрѣгъ кое во леба кодъ Господара Милоша; Пае већъ благодарио наслѣжби као Ја; пага сто тамо долази у Пештѣ; именомъ Алекса; био е у канцеларий Господарской. Казаће ви замене какоме жели Господаръ сасвимъ срцемъ дабиме дочепао; Јасамти јошъ врло болестанъ; чѣдимсе штоћѣ.

Остаемъ васъ любезно Поздравляюћи есамъ вашъ добаръ

у Темишварѣ 6. Септе: 833.

Приятелъ
Гаврилъ Поповићъ.

[Споља:] Благородномѣ Господинѣ
Вѣкѣ Стефанѣ Караџићѣ
списателю книга
у Бѣдиму.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4314]

4.

Благородный Господине Вѣче;

Прво желим вамъ одъ Бога да ѣ здравлю Новѣ Годинѣ са вашомъ Премиломъ фамилиомъ дочекате и проведете, Ја сам сѣ све одъ дана у данъ надао дабими що одговорили на мое писмо коесамви пређе писао; па кадъ видо да немамъ никаква одговора, а ја се и опетъ усѣди писати вамъ.

Старао сам се за пренѣмеранте коликосамъ могао; него више нисамъ могао већъ колико ви пошилѣмъ; а новце самъ приміо; него ми пишите накога да ви пошилѣмъ у Пештѣ; или гди зактевате. Ја самъ Богѣ фала са моимъ фамилиомъ здравъ, али јошъ ништа незнамъ какоће бити самномъ; Био самъ радъ да би имао каковога добра човека да радимъ, затосамви и молио и писао; а кад се ние трефило да Богъ да здравлѣ; Проче одъ Сербие слабо што чѣемъ ново; само дикой бежи човекъ; а много у єданпуть не!

А знамъ да ви тамо болѣ чѣете, негоми Јавите штогодъ акосте чѣли; чѣосамъ дае дошао Герман изъ Влашке кодъ Го-

сподара у Крагујевацъ, а Єли истина незнамъ; вићете болѣ дознавати тамо па ми Јавите, щогодъ; илъ да плачемь илъ да певамь; алъ за мене не; него за млаће, молимъ поздравите ми любезно вашѹ Госпою; и твоега любезногъ Савѹ; и премиле кћери твое; Єй Господине Вѹче! Проће да се шалимъ;

у Темишварѹ 25-ог Дек. 833.

Єсамъ твой искрени пријатель
Гаврилъ Поповићъ.

Молимте, ако идешь кадгодъ кодъ Г. М. Понизнога поздрави одъ мене;

[На хартици једној написани су пренумеранти.]

von Temeswar
[Споља:] An Den Wohlgeborenn Herrn
Vuk Stephan Karacsits
wohenen in Josephstadt in der Piaristengasse
№ 126, rückwärts in 1 Stock
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4315]

CCLXXXII.

ДИМИТРИЈЕ НИКОЛИЋ

Шаље претплатнике на Даницу за 1834. годину (тамо штампани), и вели да ће накнадно послати ако се још ко јави.

Земун 1, VIII, 1833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4316]

CCLXXXIII.

ЂОРЂЕ БОГДАНОВИЋ

Одговарајући му на писмо шаље списак претплатника из Фрањева, Башахида, Меленаца, Кумана, Тараша, Карлова и Кикинде на Даницу за 1834. (тамо штампано). То му шаље по Пештанцима, јер је чуо да ће доћи у Будим у бању, а новце, које још није покупио послаће, где му он каже.

Фрањево 15/3, VIII, 1833.

Вукова напомена да му је одговорио 17./29, X, 1833. Ту су још и белешке Вукове о броју претплатника на Даницу из разних места, на број 554.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4317]

CCLXXXIV.

АРОН ПОПОВИЋ
учитељ

Шаље претплатнике на Даницу за 1834. (тамо штампано), а новце, вели, послаће о пештанском вашару у Новембру „јербо нико напред радо не плаћа“.

С. Бечеј 5, VIII, 1833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4318]

CCLXXXV.

АДАМ МИРКОВИЋ

1.

Высокопочитаемый Г-дине!

По препорѣки вашой мнѣ писменш даной, потрѣдіо сам се, колико е било могѣће Пренумеранта на *Даницѣ* или *Забавникъ* за Годинѣ 834. совокупити, коихъ сада самш имена, да бы ихъ печатати дали, ставлямъ, а новце као што ми пишете касніе преко Г-дара Јшанна Адамовича примити бѣдете, ербо иначе не бы могуће было толико число совокупити.

Препорѣчующи се любви вашой с' пристойным почитаніем остаемъ всегда на слѣжбы вамъ

У Митровицы 15. Августа 833.

готовѣйшій
Адам Мирковичъ
парохъ.

[Долази списак претплатника штампан у Даници за 1834. год.]

Ако кромѣ ови пренумеранта бѣдете изволили још кою книгѣ вышше послати, надам се да ће се моћи продати.

Sig ut Supra Idem.

[Споља:] An den Hochgelehrten Herrn
Wuk Stephan Karaxics
in der Mechitaristischen Ruchdruckerey
am Platzl
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4319]

2.

Высокопочитаемий Господине!

Ваши деветдесетъ комада Даница за текѹђѹ годинѹ, преко Г. Јωсифа Миловѹка прими, ѿ кои 65 продао есамь, 18 комада реченомѹ Г. Миловѹкѹ іош прошастог вашара возвратіо сам, 6 као обеђани десетакъ задержавамъ, еданъ цванціг ѿбіямъ за писма преко поште плаћена; тако начистѡ 65 цванціга имате примити, него незнам, каковом бы вам приликом послао. Г-дарѹ Адамовичѹ давао сам, но он ми ѿговори, да сада никакове прилике или вексле за Беч неима, такѡ изволите наредбѹ учинити, комѹ сигѹрнѡ предати могу. Ѿ 20 комада *Опита наставлѣня ко сербской сличности и слогомѣрію Лѹке Миловановича,* а такожде и ѿ 7 егземплара *Огледала [!] светога писма на сербском езыкѹ,* ни едан комад продат ніе, ербо нико их неће — Сад изволите, какѡ за новце, такѡ и за книге наредбѹ учинити, кѹда и кому предати имам, да вам у рѹке дођи могѹ.

Очекѹюћи ѿ вас наредбе с' пристойным почитаніем остаем

У Митровицы 14. Маія 834.

ваш покорный слѹга
Адамъ Мирковичъ
парохъ.

[Спољa:] An Hochgelehrten Herrn
Wuk Stephan Caraxics
Serbischer Schriftsteller, Josephstadt
in der Piaristengasse № 126, rückwärts im I Stock
in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 8./20. Јунија 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4320]

3.

Высокопочитаемый Г-дине!

По упѹтствованію вашемѹ, код мене налазећи се 54 Цванціга у Сребрѹ ѿ продани книга, а такожде 20 комада Опита

Наставленя к сербской сличности, и 7 комада Огледала светога писма, данась послао самъ Г-дарꙋ Геѡргію Киріаковичꙋ у Н. Садъ, надамъ се да ћете све ѿ нѣга примити. За 10 комада Даница имате примити ѿ Пароха Шідскогъ Аврама Панича 10 цванціга, но онъ ми явля, да в писао тамошнымъ Г. Слышателемъ Медіціне Бꙋдимировичꙋ и Неделковичꙋ, да вамъ они положе, ербо е онъ те исте новце у нꙋжды Матери К. Неделковича у Шідꙋ дао, такѡ ако вамъ ѡ томꙋ ништа ѥвили или положили нису, изволите ньи ѡ томꙋ ѡпоменꙋти и изыскати.

Препорꙗчꙋюћисе вашей любви всамь

У Митровицы 18-о Юлія 1834.

вашъ искренный Пріятель
Адамъ Мирковичъ
Парохъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4321]

CCLXXXVI.

ЈОВАН ПОПОВИЋ

1.

Високоученій Господине
мени особито почитаеми!

Ево се усуђуемъ први путъ, вама као непознатомъ, мени обаче почитаемомъ, пренумеранте послати, доста касно, но зато и ви изволите примити слѣдующе:

[Долази списак претплатника штампан у Даници за 1834. год.].

Ово су изъ Мохола.

Кнѣге [!] изволите на мене послати, кадъ будну готове. Іабы вамъ новце нѣсло одма но ніе сигурно на пошти, за то намъ кадъ книге пошлѣте, извите намъ кудаћу да знамъ новце послати. Остаемъ

У Мохолу дне 2-го Septемврія 833.

покорнѣйшій слуга
Іоаннъ Поповичъ Бировъ

[Спољa:] Seiner Wohlgeboren Herrn
Wuk Steph. Karadschitsch
D-r der Philosophie und mehrerer
Gelehrten Geselschaften Mitglied
in Wien
in der Mechitaristischen Buchdruckerey
am Platzl.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4322]

2.

Высокоученій Господине
мени особито почитајеми!

Писмо ваше мени послато 29-го Окто. с. л. приміо самъ 26. Нов. п. р. Колико сам се нѣму обрадовао, толико више објављенію на народню Српску Пословицꙋ. — Ја коликосамъ могш толикосамъ и скупіо и евоіи шилѣмъ.

[Долази списак штампан у I изд. Пословица].

Што се тиче новаца за Даницꙋ 834. лѣта у Спемуі [?] послати несмемъ, премда ніе велика сума, но изволите одма писатими (јаћу пошту платити) коме да предамъ новце у Сегедину, а онъ нека опраля на васъ, и такоћусе и я болѣе знати владати, и оправляню новаца на васъ, остаемъ одъ васъ очекиваюћи писмо и есамъ васъ,

У Мохолꙋ дне 27. нов. п. р. 833.

покорній Слуга
Јоаннъ Поповичь
Бировъ и на услуге свакой
готовъ

[Спољa:] Herrn Vuk Stephan Karacsits
Wohlgeboren
Josephstadt in der Piaristengase № 126,
rückwärts im 1. Stock
in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 7./19. авг. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4323]

3.

Високоучени Господине!

Из вашега на мене под 1-о Мајем из Беча посланог писма у којем од мене цену за Пословице и Даницу 1834. године иштете — имам срећу вашој високоучености јавити, — да ја исте књиге, чрез Г. Миловука преко Новосадског ком-

миссіонера примивши, — и немогавши ниједну овде продати, — истом вашем коммиссіонеру у Нови Сад натраг послао јесам. — о ком се довољно начудити немогу да ви досад извештени нисте, и зато имајте пријатељску љубов о истим књигама известити се и мени јавити. — да истим књигама ако ји Г. Миловук примијо не буде у траг ућем. —

Касателно вашег Објављенија о књизи „Црна Гора“ — оћу се потрудити да вам колико више могу добри Пренумеранта добијем којећу благовремено у Пешту на Г. Миловука оправити. — С' особитим високопочитанијем остајем

У Мölу 14. Маја 837.

ваш искренни почитатељ
Ј. Поповић
инспектор.

[Спољa:] An den Hochgelehrten Herrn
Vuk Steph. Karadsits
mehrerer gelehrten Gesellschaften Mitglied
abzugeben in der Mechitaristischen
Congregation — Buchdruckerey
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4324]

CCLXXXVII.

МАРИЈА ХАЏИЋ

У Пешти 25. Августа 1833.

Високопочитајеми Господине.

Познавајући Србина, кои за ближњега свог млого осећа, и кои је за туђина ко за брата умрети готов, усуђујем се сљедујуће молити. —

О разговору, о комесмо имали о мојој науки и главобољи, у овом непознатом месту, да се мало на доброту и на вредност гледа, само да је доста новаца, па си и добар и паметан и вредан; а без њи у свему везан, као ја код ове Госпоје: Сама ми се пре нудила да останем код ње 2 године, видећи моју радњу и ја се сирота обрадова, дању оно постићи за чиме сам дан и ноћ лебдила, а кад дође друга девојка и положи новце напред, она је прими, а ја оста, јер кад се новци виде, обећање се заборави и мој сав посао; После тога одем Качи и она обиђе све машамоде, ал нигди посла не буде. У каквој сам бриги можете знати; јер овдашње кћери код куће су, а ја седити, па чекати 2, 3 месеца на трошку, док би посао наступио, није могуће; него вас Господине! молим, као пријатеља и Србина једној Српкињи у помоћи бити, а за љубав моји родитеља, с коима сте братински живили, па се и ја на ону љубав позивам, ако може од оног разговора бити, и ако се тамо може посла наћи, и то ако је ваше Госпоје воља с вашом сагласна, то ће моја радост бити; ако ли није могуће код вас, а ја покорно молим: Ви сте тамо добро познати — ако буде каква Српкиња или Гркиња, код које би могла остати годину дана ма неучила машамодлук, него ћу слушала, а ја сваки кућни посао знам, па би том приликом

немачки научила, које ми је врло нужно. Ако би ми што обећала, ја би сачувала и сотим на другу годину 2, 3 месеца учити би могла, па како Бог да: тамосам непозната, пању лакше све издржавати, само у честој кући да будем. Ако ништа ни од једног овог небуде, принуждена сам натраг ићи, па ако се узможе напролеће опет у Пешту срећу кушати Молим вас дакле врло лепо Господине! да ми на ово по могућству, али што пре можете одговорите, скојим особито препоручујући се остајем Почитујући и Поздрављајући Госпоју Супругу са свима домашњима

Ваша

истинита Почитателница

Марија Хаџић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4325]

CCLXXXVIII.

ИЛИЈА И ВАСИЛИЈЕ ЛУМБАРДИЋ

1.

У Бечъ Г. Вукъ Стефанъ Караџићъ

У Которъ 9. Сет. 1833.

На ѿговоръ л. в. билиежате 19. прошастога Иунія, с коиомь естеми обявили писмо за Г. Милаковића, кои прие писма есть био партио за тамо, и[!] свѣти Петробургь, и тако могао сам га к' себи придержати на вашъ дишпожицiунь. —

У толико по вашои препорѹки и наредби, ниесамь скратио понѹдити коега нашега Сербли[н]а с вашиемь Обвлианиемъ за Календарь года 1834. и оно што самъ могао скѹпити ево ви слиедѹ имена.

[Долази списак штампан у Даници за 1834. год.].

за кое ви шалиемъ цванцика двадесетъ и четири на Г. Александра Мариновића у Триесть, ѿ коегаће ви бити плаћене, коемѹ пошлите иста либра и с тиема оно више кано обећиявате с истомъ вашомъ на овѹ сѹммѹ, и тако очекивамо по вашемѹ обећињю у настоящи Новемпаръ желиећи да ѹ настоища годища ѹзможем ве болие послѹжити, и ако се ѹсладе с овиема первиема, виерѹемъ даће се многи дрѹги сдрѹжити и Сер. в. п.

Покорни С. и П-ь
Ellia Lumbardich.

[Споља:] Al Sig.
Vuch Steffano Caracich
della Stamparia Illirica
Vienna.

[Вукова напомена:] одговорено 17./29. Нојемвр. 833.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4326]

2.

Милостивоме Г-ну Вукь С. Карачићу и п.

У Которъ 9./21. Сетембра 1836.

На многе ваше есмо дужни вами благодарити на спомень те садержавате да насъ поздравлнате, за кое овомъ вамь за све зафалнвамо, и ѿ стране све наше фемилне желнећи ви миръ здравне и свнакога благополучня, ѿ внутреня серца нашега. и есамъ за вазда вашего почитания

покорни Слуга и п-ь
Василие Лумбардићь.

Сада преко Г. Владисавлневића шалне вами високо Преосвещени три кашете листова штампатие како ће ви бити явио, али още нисам се ослободио пнећнарие ѿ первие те сам ви послао, него очекивамь ѿ Гуверна за кое самь могао просити, и тако уфам се полѹчити, али за садашне молно самь Г. Владисавлневића да ми пошалне на се истѹ булетѹ ѿ ове дивоне.

[Споља:] Благородноме и милостивоме
Г-ну Вукь С. Карачићу
у Бечь.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4327]

CCLXXXIX.

МАРИНОВИЋ ЦЈЕЛОВИЋ

Herrn Vuch Stef. Karacich

Wien.

Triest, 5. 8-ber, 1833.

Unser gemeinschaftlicher Freund H. Elia Lombardich, von Cattaro — trägt uns auf Ihnen alldort f. 8 ... auszahlen zu wollen, für Kalländere, vom Jahr 1834., welche Sie solchen zu senden haben.

Dortiger Herr Thomas Simich, wird Ihnen daher diese f. 8 auszahlen, und diese Kalländere in Empfang nehmen, oder Sie können uns solche auch direkt zusenden ohne dafür H. Simich zu belästigen.

Ihnen zu dienen stets bereit zeichne mit Achtung

Marinovich Ciellovich.

[Споља:] Herrn
Vuch Steph. Karacich
Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4328]

CCXC.

КОНСТАНТИН БРАНКОВИЋ

У Н. Саду 8. Октобра н. н. 1833.

Високоучени Господине!

Не могу описати радост, коју сам осећао, примивши од мог пријатеља Стојановића писмо, с вашим драгоценим, ког сте ме удостоили, поклоном. Драгоценим велим; јер можел што драгоценије за мене бити, од благонаклоности таког мужа, ког свако поштено и непредрасудљиво срце, због толики, у народњем просвештенију, као и његовом с другим ученим светом познанству, учињени заслуга, високо — и још не доста соразмерно — почитује, и уважава. — Ово ми је од најсрећнији магновења мога досадашњег живота; ово ме теши, и баш у овој незгоди, кад прекинувши, због оскудости, школски пут у најнесноснијем стању — неизвесне будућности — проводим. А с тим силније разгоњава ми црну маглу ову, као непознатом, послани овај дарак; што је од онога, коме срцем и душом задужен, и ако кадгод могућно ми буде, и признателан бити желим. — За сад морам с овом малом, но која из саме дубљине срца излази, реч'ју — *зафалујем* — задовољан бити, кад је с чим у ствари показати кадар нисам. —

Овом приликом имам вам јавити, да имам неколике речи, које у речнику нашао нисам; но будући да га од скора имам, то нисам много ни могао сетитисе. — Него могао би Бог зна кол'ко речи наспоменути вам, но из другог неког Српског језика, то јест, које се само у онаком говорења начину говоре, као: одјазити н. п. врата; зјати, sensu tropico et quasi irrisivo etc. Зато ако би и овакови речи потребовали, то изволите ми преко Г. Кирјаковића, с ким и тако кореспонденције због „Данице“ имаћете, јавити: до ког времена могу послати; и од моје стране, колико год могуће буде, ја ћу, да се сетим гледати. — Препоручујући се вашој благонаклоности, остајем свагда

ваш почитатељ

Константин Бранковић.

[Вукова напомена:] одговорено 2./14. Април. 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4329]

CCXCI.

JOC. ЛЕРХ v. ЛЕРХЕНАУ

Prag d. 25. Oct. 833.

Hochschäzbarster H. v. Wuk.

Ich nehme meine Zuflucht zu Ihnen, in der Verlegenheit in welcher ich mich, wegen den Stempeln befinde, warhaft ich habe schon die ganze Arbeit längst verwünscht, hätte ich gewust, dass ich so Fataliteten dabey haben würde ich hätte diese Arbeit nicht angenohmen, fürs erste hatt mir der H. Tirka vorschriften geschickt, die er nicht coregiren hat lassen, als die Stempel fertigt waren und ich die Abdrücke davon nach Wien schickte sind selbe forschrieften erst coregirt worden, Sie kennen sich leicht forstellen was mir das schon für überflüssige Arbeit gab, die ich wirklich nicht unendgeltlich zu machen schuldig gewesen wäre, die Stempl sind von H. v. Hanka und Schafařik geprift und für sehr folkomen befunden worden, auch habe ich die Nachricht durch Briefe, in Abwesenheit des H. Tirka erhalten dass er in Francfort ist auf der Messe, und dass er auf seiner retour Reise sich in Prag aufhalten wird und die Sache mit mir berichtigen wird, diese Zeit ist längst verflossen dass er hätte zurückgekommen sein, aber niemand meldet sich, ich habe bey der Arbeit sehr bedeitende auslagen gehabt, ich bin kein Kapitalist der so was aushalten kann, jezt habe ich weder mein wohlverdientes Geld noch die Auslagen, bitte mir in dieser hinsicht beyhilflich zu sein nehmen Sie sich gütigst dieser Sachen an das es ins reine komt bitte mir baldigst ein

Antwort, entweder an H. Hanka Schafařik oder an mich zu senden, der demüthigste und dinstwilligste

Jos. Lerch v. Lerchenau
K. K. Münz graveur.

[Спољна:] A Sei wohlgeboren H. Herrn
v. Kopitar k. k. Hof-Bibliothekar
abzugeben in der Hof-Bibliothekar
in Wien.

[Други завој:] An S-n wohlgeboren H. Herrn v. Wuk
bitte gütig richtig abgeben zu lassen weil ich
des H. v. Wuk Adrese nicht weiss.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4330]

CCXCII.

ЈОВАН ЧОКРЉАН

1.

Благородный й Высокоученный Г-дне,
менй ѡсобеннѡ почитаемый!

Читаютьи ревностна и родолюбыва дѣла ваша, желіо самъ ѿ давна и личнѡ ваше Благородіе познати, у толикѡ выше штѡ насъ и Црковни еданъ Союзь скопчава, ербо како ми е казато, да сте у кѹмствѹ съ моимъ стрицемъ Докторомъ Чокерляномъ у Темишварѹ, обаче садъ кадъ самъ изь Беча вратіо се, имао самъ приликѹ ѿ Г-дна Раячића, разѹмѣти да се Благородіе ваше у Бечѹ находи, за кое врло жалимъ; обаче прва прилика коя ме бѹде у Бечъ довела, датьеми средства мое подворенѣ и познанство учинити. —

Незнамъ єсѹли моя дѣлца вами у рѹкама была, и зато тьѹ у Банатъ писати, да ми се неколико комади горе пошлю, да вамъ могѹ на разсѹжденіе и промотреніе поднети.

Осимъ први книга ваши, нисамъ имао прилике поздніе читати, и зато бы желіо ако кою ѿ издани имате, да ми аки ревнителю, и вашемъ почитателю пошлѣте на Прочитаніе. Да бы пакъ выше крати приликѹ имао поне писменнѡ разговорити се, молимъ да быми атресъ вашъ послати изволили.

Въ прочемъ себе любови и Пріятельствѹ вашегѡ Благородіѹ препорѹчѹюћи съ особитымъ Почитаніемъ єсамъ

У Вайкерсдорфѹ дне 7-га Декембра 833. п. р.

понизнѣйшіи Слѹга
Јѡаннъ Чокерлянъ
Даичбанатске Регементе фелд. кап.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren dem Herrn
Stephan Volf Karadyits
Doctor der Philosophie
Mitglied Mehrer Gelehrten Geselschaft &.
zu *Vien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4331]

2.

Высокоученый Господине!
мени ѡсобито высокопочытаемый!

Познаваютьи за человѣколюбыве прси ваше, кое любвомъ прама свакога ѡдушевленнѡ дышу, свободꙋ себи узимамъ васъ за рꙋкопомоть молити, дабы подкрѣпленъ лагше къ желаемомъ концꙋ дотьи могао. — Вы као членъ ученогъ дрꙋштва а ѡсобито ктомꙋ и као любимацъ просвѣщеногъ света, у таковои окресности и кругу находите се, да и мене, вашегъ почитателя вѣнцемъ красногъ имена, прославити можете — Ја васъ ѡбвезанѡ молимъ, да вашымъ Ходатаиствомъ и препорꙋкомъ мене аки члена буди коегъ друштва произведете. и сотимъ ми прилику подате, стазомъ просвѣщенія напредовати. Я се у станя чувствуемъ ученымъ лицама у выше стрꙋка, услужанъ быти, некаме изволу само тога удостоити. Изъ могъ дѣлца кое вамъ на даръ приносимъ, изволите моегъ малогъ дарованія способность примотрити, и акѡ за достоинѡ и праведно быти узсудите, да са мномъ постидни быти нећете, онда молимъ да ме членомъ ученогъ друштва произведете. Ја имам у Банатꙋ єдно число бакарни и сребрни древнѣишій новаца, коетьꙋ ономъ дрꙋштву на дарь принети, кое ме бꙋде одликовало. Испуните ову мою желю и учините ме виновникомъ свагдашньомъ благодарностію прама васъ дысати. — Украсите лице вашега священика, и ондатьете Націи єданъ цветь ѡблагородити, коим се она благовременнѡ поносити може.

На пословіце ваше, кое издати намѣравате изволите мене и Г- мајора Стефана Шупликацъ отъ Вітезь у пренꙋмерацію ставити.

Себе благонаклоности вашой препорꙋчꙋютьи съ особытимъ почитаніемъ есамъ

У ѡбер-Холлабрꙋнꙋ дне 3-ег Марта 834. п. н.

вашего Благородія

понизнѣишій слуга

Јѡваннъ Чокерлянъ

фелдкапелан.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4332]

CCXCIII.

СИМЕУН ТРКУЛА

1.

у Задру 8. Јнѵар. 834.

Высокоученый Господине,
пріятелю любезнѣйшій!

На другой страни изволите видити предчислителѣ на Пословице Сербскогъ народа. Вѣруйте ми, да самъ многѡ имао посла, док самъ вам ово нѣколикѡ предч. скупіо. Узроцы су томе различни. Новце вамъ такѡђе овомъ Царск. приликомъ, у суми 50. цван., шилѣмъ. Книге намъ преко Тріеста вавѣкъ шиљяти благоизволите. Томъ приликомъ пошлите мени и старцѵ Спѵрідѡнѵ 1. 2 и 3. часть пѣсана народны: ербо ій не имамо. За плату се не старајте.

Здравствуйте ми и увѣрени будите ѡ любави вашегъ

высокопочитателя
Сімѡна Теркул.

N.B. Поздравъ Гд. Алек. Раячићу.

[Споља:] An den Hochgelehrten Herrn
Wuk Steph. Karadxich
Doctor der Philosophie etc. wohnhaft in der
Piaristengasse № 126, rückwärts im I Stock
mit 16 fl. CM. 40 kr.
zu *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 16./28. Фебр. 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4333]

2.

У Шибенику 24 Маіа по стар. 837.

Высокоученый Г-дне,
Любезнѣйшій мой Пріятелю!

На ваше драго мени писамце ѿ 16./28. Февр. т. г. зато вамъ досадъ нѣсамъ одговоріо, што самъ єдва овихъ дана книге ваше — Пословице — пріиміо. Оне су двапѵтъ амш на доганѵ долазиле, — й опеть у Задаръ на Цензѵру ходиле: єръ овди є съ книгама, ма ѿкѵда му драго было, велика кинба, докле се добаве. Добро сте радили, што сте книге за назначенѵ пріе цѣнѵ дали; дрѵгачѣ бы єдва продатисе могле.

Драго ми є, да сте се съ Ньіох. Ексц. Гд. нашимъ Губенаторамъ познали ту. Онъ є добаръ Г-динъ, и мени є благонаклонитъ. Ако погодите, што нагађате, можете увѣрени бити, да бы мени предраго было, да вы опет у ове предѣле дођете, и кою книгу у нашемъ Задру наштампате. Нису слова стара, него доста лѣпа, и вы ће ихъ скорш видити, будући да є Гд. Док. Петрановичь намѣранъ свой Алманахъ садъ овдѣ печатати.

Изъ Трста намъ дође ваше обявленіе на описаніе Боке и Црне горе. Скупа ће се книга овдашнимъ читателѣма учинити, али ћемо опет гледати, да вамъ когъ пренумеранта скупимо.

И мы овди сви мыслимо, да ће престола АЕМ. наслѣдникъ бити Гд. Еп. Станковичь. Овай Гд. садъ є ту у Бечѵ; ја васъ молимъ, да га ѿ мое стране поздравите съ цѣлов. рѵкѵ, й нѣгова Секр. Гд. Берпћа, акш є съ нимъ. Шѵнш бы ми драго было, да, акш што год' изъ разговора нѣгова чѵете ш Церкви нашой вообще, — амо ми пишете; све є овди нестерпѣливш чѵти, хоће ли каква новица за нашу Церквѵ изаћи скорш.

Любећи васъ и препорѵчѵюћи вашемъ пріятелству съ истинымъ высокопочитаніемъ пребывамъ

вашъ
покорный слѵга и пріятель
С. Теркѵля Архим.

П. П. Кнежевичъ Стефанъ (Спyрiдшнy пріе именованомъ), кои в садъ као Јеромонахъ М-н. Керке Адміністраторъ, дао самъ ваше писамце. И онъ в книге ваше пріймio. — Молимъ васъ, да потражите ту кодъ книгопродаваца Ерменевтіку книгу, и вдногъ новогъ ауктора ш той матеріи купите ми и амш пошлите преко Дилеђенце. Римскогъ волимъ неголи другогъ вѣроисповѣданія. — Новце ћу вамъ одма послати.

[Споља:] An den Hochgelehrten Herrn
Wuk Steph. Karadzsich
D-r der Philosophie und Mitglied
mehrerer gelehrten Gesellschaften
zu *Wien*
auf der Landstrasse № 57.

]Вукова напомена:] одговорено 24. Септ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4334]

3.

У Шибенику 4. Септ. 840.

Высокоучени Господине!
Пріятелю любезный!

Премда сам и и писао сценетву и многимъ устнш препорyчивао, да се потруде скупити доволно число пренумеранта на издаваеме пѣсне наше, опет досадъ не могохъ скyпити выше него ово, што у прилогу видите. Изъ Боках — которскихъ само вдногъ имадо, а дрyгогъ самъ самъ записао. Изъ Дyбровника сами су вамъ, чyемъ, доволно число послали; а ш моихъ Далматинаца силомъ сам нѣке записао, и то безъ новаца на пріедъ, а нѣколико ихъ и волнш се пріявило. Причина нихова на оваково дѣло затезаня ніе толико сиротиня, колико то, што се бое, да не ће дѣло добити. Да нѣсте новце напріедъ искали, и мыслимъ, да бы многш выше пренyмеранта имали, особито шдавде. И ћу вамъ новце за ове пренyмеранте что скоріе по Цар. Дилеђенцу послати; а и ћу ш ньи тражити, какш бyдемъ могао. —

И вамъ многш захвалуемъ на пріятелству вашемъ къ мени, и что сте съ Гд. АЕМ. ш мени пространно бесѣдовали. Што Б-гъ да, оно ће быти. Кадъ се у Задаръ столица пренесе Епкпска вообще се говори, да ће онда, воспослѣдовати всевысочаише наименованіе Е.... Г-днъ Еп-кпъ Јшанновичь, кой овыхъ дана ѿлази у Карловце, — и самъ ми е писао, да ништа извѣстногъ ту чѣти ніе могао. Овди се васъ многи сећаю и драго имъ е, да сте здрави. Мени е пуно жао, што се нигдѣ у време пѣтешествія вашегъ видили нѣсмо.

Поздравите ми тамш особито Г-дина Копитара, и све познане мени ту Сербљ, као Г-дна высокород. Јшанновича, кѣпца Владисава, и могъ колегу Г-д. Архім. Гавріла; вы пакъ съ фамілійцомъ вашомъ бѣдите здрави, кое вамъ ѿ сердца жели вашъ

истиный пріятель
Сімшнъ Теркѣля.

[У прилогу списак пренумеранта из Шибеника, Книна, Скрадина, Задра, Кастел Новог и Врљике штампан у Бечком издању Нар. песама].

[Споља:] An den Hochgelehrten Herrn
Wuk Stephan Karadžich
D-r der Philosophie und mehrerer
gelehrten Gesellschaften Mitglied
in Wien
auf der Landstrasse in der oberen
Reisnerstrasse № 472.

[Напомена Вукова:] одговорено 24. Окт. 840.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4335]

4.

Высокоучени Господине,
мени любезни Пріятелю!

На конту посланыхъ вамъ пренѣмеранта 26. Ево вамъ шиљемъ педесеть (50) Фіор. Сребра. И не могу знати, кои су се пренѣмерирала была на вашу книгу „ш Черной гори“ и за то велимъ на конту. Бѣдите добри, пакъ ми сами то на-

значите, да ѿ оныхъ пренумерантѡвъ оба Фіорина не иштемъ. Кадъ се почне друга книга пѣсана печати, а перва амш доће, онда ћу вамъ и за II. часть пренумеранте купити, премда новце напріедъ мало ми кто дае. —

Съ почитаніемъ особитымъ и любави пребывамъ вамъ

У Шибенику 24. Октѡв. 840.

понизнный слуга

Сім. Теркуља.

Архім. и Адмін. Епар.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4336]

5.

Выскоученный Г-дине,
Пріятелю любезный мой!

Кадъ самъ и вамъ по Дилигенцы цк. послао петдесет Ф. Сребра на конту моихъ пренумеранта 26. за пѣсне Сербске, кое вы ту издаете, получимъ ѿ васъ писмо, у комъ ме молите, да вамъ новца за 50. книга пошлѣмъ. Премда бы сам и ѿ сердца желіо, вамъ ту помоћи, ништа манѣ морамъ вамъ казати, да и нипошто не могу толико книге на мой врат пріймати, знаюћи врло добро, да ихъ нитко овдѣ куповати не ће, као што се и не ће на ньи ни да пренумераю, и што є было пренумеранта све є то полакъ силомъ и великомъ молбомъ записато, а новцы не знамъ, кадъ ће се скупити. Друго, вы знате, да мое станѣ овдѣ ніе јошть утверђено, и Б-гъ самый зна, како ће за мене испасти, и за то при тѣснима моима обстоятелствы не могу се никако у дугъ пушћати. — Ако вы имате ѿвыше книга, и желите нѣколико Ексемплара и амо на продаю послати, а вы пошлите то Задарскому Книгопродавцу Батара. Онъ ће вамъ ихъ, као чоекъ утемелѣный, малш по малш продавати, кому и и у томъ ѿ свое стране свевозможну помоћь давати ћу и свуда ваше книге препоручивати. Но и мени мое и друге за Батару, акш такш изво-

лите, преко Трста пошлите, єръ ѿтꙋда амѡ и на вапору се одма послати могу, и неће такѡ драго быти, као по Дилигенцꙋ. Кадъ I-ву часть добиемъ, одмаћу вамъ новце и за друге послати.

Г-днъ Еп-кпъ Јѡанновичь вратіо се и изъ Карловца. Онъ ми ништа новогъ не зна казати, а овдѣ се ништа не чꙋе. —

Желећи вамъ и вашой фамілійцы добро здравлѣ съ ѿмѣнымъ почитаніемъ и любави пребивамъ вамъ

У Шибенику 18. Ноем. 840.

покорный
Сімѡнъ Теркꙋля
Архім. и Адм. Епарх.

[Спољa као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4337]

CCXCIV

ЈЕВСТАТИЈЕ МИХАЈЛОВИЋ

Высокоученый Господине!

Шестъ дана отъ Беча до Пеште путуютьи, овде пакъ деветъ дана задржаваютьисе, єдва самъ са свршеткомъ нашегъ Іануара о. г. кутьи у В. Бечкерекъ дошао. И то є узрокъ што вамъ по обѣщанію момъ Г. Пренумеранте послати нисамъ могао. Ако не буде доцне изволите оволико примити, коликое краткостъ времена допустила сакупити.

[Долази списак штампан у I изд. пословица]

Желіо самъ новце одма вамъ послати, али овде є ѣеть тай обичай са свимъ превладао, да кадъ кньиге пріиме, онда и плате; я пакъ съ пута дошавшій и довольно истрошившійсе, нисамъ вамъ могао отъ могъ новца антіціпирати. Но увѣравамъ васъ, да тьу по пріятію кньига, отма на Г. Миловука у Пешту новце вамъ послати, преко кога молимъ, изволите и кньиге експедірати.

Въ прочемъ себе любови и пріятельству вашемь препоручуютьи остаемъ са свакимъ почитаніемъ

У В. Бечкереку дне 4-ог Февр. 834.
по нашемъ календ.

вашъ понизный слуга и пріятель
Евстаѳій Міхайловичъ

[Спољa:] Dem Hochgelehrten Herrn
Volf Steph. Karadzsits
Serbischen Schriftsteller zu zustellen
zu Wien
Josephstadt in der Piaristengasse № 126,
rückwärts im 1-ten Stock.

[Вукова напомена:] одговорено 7./19. Авг. 835.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4338]

CCXCV

ВАСА ЧОКРЉАН

Високоучени Господине!
мени Високопочитаеми!

Имао сам чест и срећу с вама беседити, али писати вам ево да данас још нијмадо; — Ово је прво од мене на вас писмо, па молим да и ово моје у свезу писма добри ваши пријатеља уложите. — Моје је и срце и душа вами наклоњена, и заслуге ваше у књижеству нашем превелике признаваюћи, високопочитуем врсно перо ваше, кое славе, док је Српског на свјету Рода, заслужује праведно, јер ви сте онај кои сте нас с' ученим страним упознали свјетом и Род и име Српско пред њима осветлали.

Тако о вами, Високоучени Господине! судећи и мислећи, не могу више и сам она боцкања и цбагања Љетописца садашњег у Љетопису подносити, која он вами па и више ученим Србима почини; али сребролубиви Јуда не мари за правду, и нежали за сребрењике Спасителя свјета и учитеља свога продати, издати и пред свјетом изобличити. — Но то је (на жалост!) заслуженом од Србаља обична наплата!! —

Чувши ја преко Г. Миловука, да вам се прва частица *Родољубца* допала и да сте обећали и ви у будуће с' важни прилози ваши Родољубца украсити; зато ја сад од туд' слободу узимаюћи пишем и молим да ми макар преко поште штогод пошљете, јер сам у намерењу продужити издавање, будући да су ме многи већ укоравали, зашто га неиздаем; — Овде ће (у Родољубцу) мислим најсходније бити, штогоћ Љетописцу славном одговорити, ког су Матичари већ тако заслепили, да пит' предасе невиди, а камоли даље. — O! tempora! O! mores! — Поздравте ми мог Побратима Будимировића, да ми и он прилог кои за Родољубца пошље. — Сад

препоручујући вам се, и премлого вам срећни дана желећи и поздрављајући вас. Єсам ваш

У Новом Бечеју 1. апр. рим. 834.

истини почитатељ и слуга
Василии З. Чокерљан.

П. П. акоми успишете, но зато вас особито молим, можете овако атресирати:

Basilie Z. Csokerljan
p. B. Komlos. in Neu-Betse
Banat.

[Споља:] An Wohlgeboren Hochgelehrten Herrn
Vuk Steph. Karadsity
D-r der Philosophie mehreren gelehrten
Gesellschaften Mitglied
in *Wien*
Josephstadt Piaristen-Gasse № 126,
in 1-ten Stoch.

[Вукова напомена:] одговорено 1./13. Маија 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4339]

CCXCVI

ЋИРИЛО ПОПОВИЋ

1.

Високоучени Господин Вук!

Желя миломъ мом родꙋ у колико могꙋ хасновит бити побꙋдила ме є, неке Арапске Преповетке, под именом „Иляда и една Ноћ“ кое, без сумнѣ и вама познате бити мораю; с немецког на наш матерньи прости Српски єзик превести. Но Питанѣ є сад, како ћу га Светꙋ собштити моћи? — Сам у Станю нисам толико Дело, кое до 140 писани Табака у две Свезе имаде, о свом Трошку штампати, а дрꙋге частне Господаре воособ нисам хтео молякати: Представим га дакле преполезной српской Матици и понꙋдим ю да би ово мое Дело од мене прекꙋпила и о свом Трошкꙋ га штампати дала, кое Дело знам да се од нашег Рода охотно читати оће, ербо є на моралним Поученїяма основано, а и увеселенїе невино сваком читателю у пꙋной Мери ће донети, ербо є у нѣмꙋ союжено оно стихотворца изреченїе, увеселяваюћи учити се; зато велим да Дело ово без Ползе бити неће, следователно о Пренумерантима сꙋмняти нїе, а и я овде у овой околини колико више бꙋдем мого, потрꙋдити се оћꙋ скꙋпити. Ово Делце као што сам казо састоисе за сад у две свезе; Речи сам скупляо кое из вашег Речника, кое из простог Србина разговарати чꙋюћи, саставїо: овакови имаде 6 части а и више, трећа є у Преводу и Богꙋ препорꙋчꙋюћи се уздам се и трећꙋ и четвртꙋ и остале превести, само ако се ствар бꙋде примила. —

Но Матица мени под 24-тим Мартом о. г. одпише и одговори; да она мою желю не одбія и ако Дело кроз Цензꙋрꙋ прошло и одобрено бꙋде, даће драговольно пристоинꙋ наградꙋ за мой труд дати. Дело се мое Цензꙋри Будимской поднесе, обаче она на нѣмꙋ подпише, „non admititur,“ и то ни чрез

какав дрѣги узрок, да би у Преводѣ или смислѣ узрока нашо, но овако одговори исте ове Речи: Кад неби я Свештеник біо, с' драгом Душом би вам тѣ кньигѣ ослободіо, обаче тако не могѣ — ето то сѣ ньегове Речи!!! Но я мислим кад ово Дело, на царствѣюћем и осталим Єзицима бити може, зашто не би и на Српском бити могло. — Тако я овѣ ствар моемѣ особномѣ Пріятелю Господн. Стефанѣ Филиповићѣ, овдашньи српскій Школа, местномѣ Управителю собштим; а он ме на вас упути, говорећи: препорѣчи ти то Дело Г. Вѣкѣ, он ће тамо у Бечѣ заиста тог се префатити, за кое ни мало не сѣмням да ти учинити ће. — Зато се я и усѣђѣем и непознат к вами пришасти да би ме изволели упѣтити и тврдо обнадеждити, и Разговор наш преко писма нека на мой трошак иде я ћу на вас фраккирати и ваша ћѣ овде плаћати.

Тако молим вас не одрецште се овог сирочета и примите га се, а по свршеном Делѣ мени што дате, я ћу вам благодаран на век остати, с њим и єсам истинни ваш Почитатель у Рѣми

Кирил Поповић

Обаче я молим да би ми што скоріе любезно одговорили.

[Спољa:] An den Hochgelehrten Herrn
Vuk Stephanowics Karadjics
Doctor der Philosophie Mitglied der gelehrten
St: Petersburgischen, Cracowishen, Thyrüngischen,
Sachsonischen und Getünsgischen
Franco zu *Wien.*

[пошт. жиг:] Ruma, Franco 6. Mai.

[Вукова напомена:] одговорено 29. Априла 834.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4340]

2.

Благородни и високоучени Г-дин Вук!

У незнању обаче пун надежде, дасте се до сада већ у Беч кући и благородном и премилом свом Породу повратили; прибегавам с овим молећи вас усрдно за помоћ да ми неби отказали, оног мог Делца и Превода ради, коеће вам познато

бити (1000'1. Ноћ) јер стеми ви право пут п. с. Цензури, чрез Г. Стефана Деметровића III-е године Н. Прав. слишатеља и румског сина отворили, и кое пак Богу произволившу, свршило се јест и већ у мои Руку га цензурираног имадем, а зато прво Богу, вама, с. к. к. Цензури и истому мојему Туземцу благодарити имадем, и вечно обвезан остајем. — Сад обаче, будући да сам чрез С. Матице по писменом Обећању да ћеду прекупити касније и чрез Г. К. Кауличіе Н-Садског књигопродавца, ово одбіен ове пак и преварен; кад су обявленіе од Августа до 9-вра месеца, не цензурирато и ненаштампано задржали и мени натраг без икаква узрока, у Коверти без једне Речице ми одговорити послали, и моје Дело до сад закаснјавали: Долазим вам дакле понизно молећи вас, доби Обявленіе на исти Превод, које сам ја под 22-гим 9-вром по. р. на с. к. к. бечку цензуру in Duplo mit Bittschrft послао, даби изволело милостиво прегледати и таково одобрити, а ви пошто цензурирато буде, извадили. — Но моја молба се још даље на вас простире: Ако би тели и време имали, а оно вас увредити нећу да би то објавленије ту у Бечу на штампу дати, и по вашему начину у свет Совокупителјем на Пренумерацију послати, а мени на мој Трошак писмено за цену Штампе јавити изволели, колико вам дужан јесам платити, да вам по Делижанцу такове пошљем, или ако би овде кога у околини имали да положим. — Још даље, ако вољу имате и Цело Дело ту свршити а особито да при Штампању мог Дела сочетач будете, на Штампу дате и када од Совокупителја новце примите Штампару по учињеној Погодби платите, а по свршеном Делу драговољно вам одобравам за вашу услугу и труд *100 f. W. W.*: или како год ви за право налазите и по призрењију Приода тог Дела, себе наплатите, а остало ако буде преко свега трошка што год, лако ће се доле послати, да би и ја од толиког труда, плодове уживати мого и ако тако срећан будем, да се ви тог мог дела изволете примити, то будите тако добри и у објављену на пристоином месту додати: „када може књига изићи, доклеће Пренумерација трајати, и куда новце Г. Г. Совакупителји послати имаду, да и ви после примити можете, и Штампару за књиге платити и такове сваком Совакупителју разпослати, — јер ја то нисам мого ставити докле обстојателство небн знао, а и за цену велим; ако би мала била метите 1. f. сребра, како видите погодбу и што више пренумеранта буде боља вам награда при-

стои. Но при свой той мојој молби коју ја вама предајем, ако се из буди из ког Узрока не будете примити могли а ви ми бар објављеније из цензуре извадите и на пошту у Руму на мене пошаљите, обаче ја мислим боље ће бити да се таково бар наштампати даде и на Совокупленје разашље, па после може се видити, колико ће Пренумерација изићи, и може ли се с корисћу на Штампу дати! — То је дакле моја молба коју ја вама престојем и на коју ја моју пуну надежду тврдо и неодречену полажемо, и остајем у Руми 10-га Х-бра 834. год.

навек истини почитатељ вашег благородиа
Кирил Поповић.

Молим пишите ми каку ћу вам Превод обе везе послати у случају потребе и одговорите ми да се знадем управљати

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4341]

CCXCVII

ЂОРЂЕ КУЉАНЧИЋ

1.

У Пешти 30./18. Јулија 1834.

У Бечу Високоученом Господину
Вуку Стеф. Караџићу
мени Високопочитајемом

Имајући ову сигурну прилику (Господина Ненадовића) узео сам слободу писати вам — највише зато, што од оног доба, од кад сте у Пешти били, још ни једаред нисте изволили писмом обрадовати нас. Сумњајући се следователно о вашем слабом здрављу, и о прочим окружностима — у заједном договору (мом' и Стојановића) ево први пут добих чест с' неколико речи поздравити вас, и о неколика учинити извесна. Што се нашег здравља тиче, до Бож'је воље сад' смо сви здрави; но пре неког' времена ваш и мој Стојановић тужио ми се, да га нека тајна грозница тресаше: ал' се већ оканула. Он ће може бити сад о вашару Пештанском (месеца Августа) одлазити у Србију, куд' га Г. Милутиновић с' више писама (у коима и вас свагда поздравља говорећи: Да је он Македонац Филиповић, заиста би учинијо, да се Гордијев чвор.... размрси — и т. д.) позива. Жао ми је, што ћу се морати од једног највећег ми пријатеља разључити; ал' кад' је тако судба нам произволила, то — нека се збуде по *писаному*. — Наша Пријатељица Будимкиња са целим домом здраваје, који вас сви љубазно поздрављају; а мислим да ће вам иста Господична.... и сама — скорим временом писати. — Она друга Пријатељица.... такође здраваје. — А и мени ништа невали (дол' пара и динара). Обоица смо егзамене (како тако) свршили. И сад' ћу већ имати времена за пре-

писпвање песама; јербо ја (као што сам вам говорио), остајем преко читаве вакације у Пешти; зато вам и јављам, да ћу се драговољно потрудити, што више узбудем могао од оне Будимске жене преписати, и преписане... вам' послати. — Књижевни новина нема никакви; сад се тек печатаду неке књиге, као Летопис, Турци у Босни, или Смрт Милоша (ког'? то се незна!) Театер од Г. Константина Поповића закл: мац: адвок: и вароши Новосадске камераша — Матициним трошком. Осим ови књига још један леп и нуждан предмет, под именом „Достопаметности" (Санктпетерсбурга од *П. Цветића* — превод са руског — купферштици украшен — нит' по вашој нит' по ћириловој ортографији!!) — — Г. Стаматовић критику, на Српску Пчелу писану, назива олињаном, о којој ће у идућем Новом Цветнику дисерирати!? — Што се пак тиче новина вароши Пеште, то вам могу јавити, да је ови дана била рештарација; и да је (по општем говору) скупоћа; јербо је киша врло ретка. С' тим — у име свију ваши познати — поздрављајући вас љубазно, и повољно здравље желећи вам — остајем

На служби

Ђорђе Куљанчић

Свршен филоз. слушатељ.

Ево баш његови (С. М.) речиј.

Нашем В..у да Богъ єдинъ
благослови муку.
Ал' и Чу..у єдинъ благій
да ущедришъ руку! — ?
Да є баремъ и гвоздензубъ,
Коликъ духолетче.
Поздрав' ми га преко свега,
о чоеколюбче!

[Спољa:] v. Pest

Wolgeboren Herrn Wuk St. Karadsicsh
Josephstadt in der Piaristengasse № 126,
rückwärts in 1-ten Stock.

zu Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4342]

2.

Високоученом Господину Вуку Стефановићу Караџићу филозофије Доктору, млоги ученп Друштава члену, и Списатељу, у Бечу.

Високоучени Господине,
Господине мени високопочитаеми!

Дванут већ изволилисте ми преко Г. Миловука ваш честити и љубезни поздрав изручити, и уз сваки такође и жељу — да вам пишем — јавилисте ми. Ја пак ево тек сад пожурисе жељи вам удовољити; и будући сам се закаснијо, то пре свега надлежи ми извиненье од вас искати: зато дакле повторителпо молим, да би писма ми закасненье извинили, и њега с оном истом вољом, с којом би га и пре дочекали, примити изволили. — Особито се радујем што вас је Господ Бог обдарио повољним здрављем, те сте после таког дугога путовања мирно и срећно вратили се Дома. Узрок силне радости моје јест' жеља видити вас опет у литералном свету. Ал' о том, то јест да нећете што издати и несумњам; јер како је свим оним душама које вас почитују, што ваша Даница тријест пете године трпи помрачење, лако можете погодити. Неби дакле желели да ни 36-е год: Даница невиди бела Света; јербо тек тако — мислим — могуће је дикоје будаласте главе научити не само *настојећа* него и *прошаста* а и *будућа* ценити и уважавати. — Конац млоготрудног путовања вашег мора за Народност особито полезан бити. Ово закључујем отуд, што се надам, да сте тисућу онаки Древности, каке је Србин до данас непознавао, у оној земьи, ди Првобитност наши Прапрадедова још живи, накупили. Велика би пак штета била, ако би високопочитаеми Господине закасньивали упознати Србство с ти преважни предмети; а да ће ји мили род српски радо и прерадо дочекати, о том нека вас увери дојакошньо задовољство људи право и путно мислећи, премда увек треба дикоје ветрогоньске главе и луде изузети. —

Међу тим да и о другом чему реч поведем, и то нека пре свега буде о нашој писмености. О како тихо ова дише, и како се врло редко и споро њени показују пулсови! А шта је узрок и причина тог феномена незнам. Но баш да другим

Списатељима и неможесе то приписати, опет Матица осуду трпи; јер њој нити трошка нити предмета не недостаје. Она још се није изкобељала из процеса, томе је пак узрок њена неатност, због које нико толико неподноси као Љетопис; који, ако се вечитом покоју поводом маломудри дикоји Матичара преда, велику сензацију у литератури ће учинити. — Сад пак да се и мом стању вратим, будући сам уверен да и о њему желите нешто разумети. Ја сам до Божје воље здрав, и свршивши ђеометрически курс (с којим сам у Србију намеравао био) учим мађарска права; дакле још три године бавићу се у Пешти, па после што ми бог да! — Ови дана разумео сам лепу вест из Србије, то јест: да је наш Исидор Стојановић постао најстарије класе професор, — срећно му било! Други глас, који ме је такође јако обрадовао, јест сљедујући: да сте и ви Господине један од они лица, којима се због заслуга пензија плаћа. Србија је свима другима, осим Карађорђиној жени, Луки, Проти и вама, одрекла обећану пензију. То сам чуо од млоги Србијанаца, који веле да смеду на рачун земље вама и оним другим трома увек суму пензије положити. — И тако све што сам мислијо да ће вас моћи интересирати верно саопштивши вам, још од сљедујуће Г.Г. као: Миловука, Јустина Михајловића Вуковарца, Константина Бранковића, Госпојице Марије Будинкиње и целе јој фамилије, Неофитовића и Младеновића учитеља Пештанског, примите поздрав.

У осталом високопочитујући и искрено поздрављајући вас с целим Домом вашим, у дојакошњу вашу мени повереност и благонаклоност препоручујем се и остајем.

у Пешти 19/7 9-врија 1835.

Ваш истинити почитатељ
Ђорђе Куљанчић
прве године јуриста.

П. П. Ако узимате доброту кадгод писмом обрадовати ме, то молим изволите на Г. Миловука атресирати.

[Спољa]: Doctissimo ac Ornatissimo Domino
Domino *Lupo Stephanovits Karadzsits*,
Philosophiae Doctori, complurium Eruditarum
Societatum commembro, nec non Scriptori dignissimo,
Domino mihi Singul gratiosissimo
a Viennae
In der Josephstadt am glacis № 41.

[Напомена Вукова:] одговорено 1/13 Марта 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4343]

3.

У Пешти 1-а Новембра н. р. 1838.

Високонаученом Господину Вуку Стефановићу Караџићу, филозофије Доктору, многи Учени Дружтва Члену и врстном Списателју Српском с' особитом чести — у Бечу.

Високонаучени Г-не,
мени прељубезни!

Тек што сам се са моји Господичићи у Пешту одономад стиго, а Г-ин Арнот Уредитељ Српске Новине замоли ме, да вам у име рода пишем и молим, да би љубав имали неколико *дата* из вашега Житија покупити, и што скорије њему у Пешту послати, будући је рад ваш образ у Новини — као изванредовни прилог — издати. Племенита ова Г-ина Арнота жеља и намера тако ме је радости пријатељске пуним учинила, да сам судијо за добро бити првом приликом писати вам, и о свему томе известит вас; што сам ево и учинијо, Од вас дакле зависити хоће. да ваше Лице пријатељи вам што брже у руке добију, и вечног спомена ради имати могу. — Надам се, да ћете ову прилику употребити, себи на радст, а нама. . . . на задовољство. —

Ново ништа не знам друго, кром да је се Г-гар Вељко (: који Вис љубезно поздравља :) најврстнији Матичар попео Г-ину Павловићу на душу, да редакторство одкаже. — Чубро је још у Будиму са својом Госпођом, и свакичас изгледа на књажески позив у Сербију.

У осталом препоручујући се у љубав вашу јесам

Ваш истинити почитатељ
Ђорђе Куљанчић
Префект.

Н. В. Паја Адамовић, из Вуковара прешо је са целом фамилој у Сербију, гди службу секретарску одправља.

П. П. Особито Вас моли Г-ин Арнот, да нам јавите што скорије, хоћете ли се одважити на то, што он намерава да се т. ј. зна владати.

[Споља као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4344]

4.

У Пешти 3-а Новем. п. р. 1838.

Високонаученом Господину Вуку Стефановићу Карацићу, филозофије Дирекшору и т. д. с' особитом чести — у Бечу,

Високонаучени Г-ине,
мени прељубезни!

На особито захтевање и молбу Г-ина Константиновића Јуристе, који је Марта месеца из Пеште у Беч с' вама у дружтву путовао, усудијо сам се опет вас с' једном молбом узнемиривати, надајући се, да ју одрећи не ћете, само ако вам здравље и домаћи послови уздопусте. Молба се та састоји у овоме: Г-ин Константиновић издавајући једну латинску Оду на чест Његовог Сијатељства Г-ина Кнеза од Метериха, никога другога у Бечу не'ма, преко кога би безбрижно и ваљано предати мого ексемпларе Г-ину Фиршту, кром вас; зато не уздајући се толико у се, замоли ме, да вас у име његово помолим, да би сте тај труд на себе узели, и својим путем, кога ће вам означити, изправно предате оне Оде, које се у Беч на вас оправе. Међу тим и то се вам јавља, (: и ја добар зато стојим :) да ви никаква трошка нећете имати, јербо ће Г-ин Константиновић своје трошкове напред намирити. — Ако дакле можете молби овој задоста учинити, молимо да нам таки одпишете, да нас та експедиција не омете.

У осталом препоручујући се у дојакошњу љубав вашу остајем с' поштованијем

Ваш истинити пријатељ
Ђорђе Куљанчић
префект господичића од Безереди.

Гледајте, да и на писмо од 1-ог дана т. м. датирано што брже одговорите.

[Споља:] Doctissimo ac Ornatissimo
Domino *Wolfgango Stephanovics Karadzsics*,
A. A. L. L. et philosophiae Doctori, complurium Eruditarum
Societatum Membro dignissimo, nec non scriptori Serbico
meritisismo &. &. D-no mihi summe honorando
a Viennae.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4345.]

5.

У Земуну 27/15 Новембра 1843.

Високоучени Господине!
Господине мени високопоштовани!

Данашњом поштом јављам Његовој Светлости Г-дару Књазу Милошу, како се неко Списање, на четир језика сготовљено, против Његове чести и Имена управљено, нехотице у мојим рукама „на вери" налази с тим поверењем, да га ја у смотрењу Писменице пререшетам. Будући пак да је исти посо сасма црном бојом израђен особито зато, да се и најмања пруга врлости Његове Светлости ужасним траком превуче и потомству као приклад тиранства остави: то сам се ја — као нелицемеран почитатељ Светле крви Обреновићеве — одважио цело дело код себе задржати дотле, док Господара Књаза о том известивши не добијем одговора, шта да чиним против таке намере Његови непријатеља? Колико сам пак ја докучити мога, цела је ствар из дневника покојнога Зорића извађена, који Г-дара Књаза у 6000. талира задужава сбогъ некадашње услуге, коју је као воспитатељ Светли Књажевића чинио; па непријатељи високочествоване фамилије Обреновића то сазнавши, ваљада су за богателу новца све датуме задобили, само да се освете. Ја дакле желећи ову злу намеру препречити, известио сам Г-дара Књаза Милоша с тим понизним додатком, да би најбоље било наследнике Зорићеве — у колико је њихова претензија правична — што брже намимирити под тим уговором, да они 1-во све оригиналне датуме

свога родитеља против Књаза написане пред Књажким Повереником уништоже, а затим одма да преко Новина своју благодарност према Светломе Г-дару Књазу у име своје и своји родитеља обзнане. То је по мојој мисли још један једини начин предупредити речену зловољу свију књажки клеветника. Ако се дакле ова моја услужност уважи онако, као што ју ја вољно подносим: то молим да ми се одговор најдаље за 15 дана пошље у Земун (: под мојим адресом с писмима Г-ара Васе Васиљевића трговца:), где ћу се до тога доба с послом адвокатским бавити; јер иначе, кад из Земуна пођем у Пешту, морађу споменуто дело вратити, па после што Бог да!

Све ово јавити и вама одредио сам зато, што се не сумњам, да ћете као главни пријатељ радо и својски настојавати, да се то грозно списаше уништожи, као што сам и ја толико дрзновен био, те сам исто списаше (: српски, руски, француски и немачки израђено:) притајити усудио се, само да се гадна неблагодарни намера осујети. —

У осталом препоручујући се у познату љубов, и молећи да би ме у гореназначеном смотрењу, још пре, него што се из Земуна на пут кренем известити изволели, како је моја услужност примљена, заједно пак и код Његове Светлости Г-дара Књаза препоручити не одрекли — остајем

Ваш искрени почитатељ
Ђорђе Кујанчић
заклетн свију мађарски
права адвокат.

[Споља:] S-er Wohlgeborgen dem Herrn
Wuk Steph. Karagjits
Doctor der Philosophie und mehrerer
gelehrten Geselschaften Mitglied
zu Wien
Landstrasse № 484. franco.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4346]

6.

Високопочитовани Господине Караџићу!

Опростите мојој слободи, што вас узнемиравам; но морам одма и јавити, да сам од једне доста вероватне особе на то

побуђен. Ја сам тек јуче чуо, да Његова Светлост тражи Секретара с тим више, што је наш Васић место своје захвално; и тако ме један човек, који и нешто приступа код Господара Књаза Милоша има, опомену, да би се на леп начин препоручио, будући му је човек мога реда и способности нуждан, а и личност моја нешто му је позната. Ја дакле добро знајући, колико ваша реч код Његове Светлости вреди, усуђујем се ево покорно молити вас, да би ми љубов не одрекли, и што скорије ваше посредство за достигнуће реченог звања употребити доброту имали у толико више, што сам вама — тако држим — свестранички познат, да ћу моћи оно звање уредно извршавати. Кад пак ви нуждне кораке учините, и ја ћу одма по вашем савету, што узтреба учинити. — Колико ваше пријатељство познајем, уздам се, да ћете ми ову моју молбу изнунити, а и ја ћу старати се, да вам моју признателност сваком приликом — колико ми околичине допуштати буду — засведочим.

Ја би лично био вама дошо, ал сам ноћас неку грозницу претрпио па морам дома седити; сутра ћу пак гледати, да вас походим.

Још једаред за речено посредство молећи вас, остајем с највећим почитањем називајући се

У Бечу 17./4.[!] февр. 1845.

ваш понизни слуга
Ђорђе Куљанчић
адв.
Stadt, grosse Schulergasse № 851
2-ter Stock rechts.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Herrn
Herrn D-r Wuk Stephanovits Karadzsits
in *Wien*
Landstrasse Ungergasse, Links Eck-Haus,
Stiege im Hofe rechts, 1-ten Stock rechts № 9.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4347]

7.

Високопочитовани Господине Караџићу!

Опростите овој мојој продрзљивости, што вам досађујем, ал невоља ме на то слободи. Од како сам у Бечу, још досада

нисам морао икога за штогођ молити, јербо су ми све ствари тако уређене, да на време приспевају. Данас је пак то преиначено из узрока, што сам Виловском љубов указао, а он ваљда је мало немариш, па сам с тога сметен, док ми моји редовни прибитци не дојћу. Будући пак да и дотле треба ми живити, а ја још до јако никога нисам ни зашто молио: то сам принуђен вас као пријатеља од старине с овим лепо замолити, да ми љубов учините и 20 f. сребра позајмите најдуже до 10 дана, јербо моја ангарија обично 6-а дана приспева, — а ја ћу тада одма вама с благодарности вратити. Међутим ако вам је немогуће толико ми позајмити, а ви учините колико можете. Слободно пак овоме слуги моме поверите, он је сигуран човек.

Као што се ја ни сам сумљао да вас у мојој потреби замолим, тако и не двоумим да ћете ми љубов мољену одбити, и дотле пак остајем с отменим почитањем

У Бечу 25./11.[!] марта 845.

ваш познати пријатељ
Ђорђе Куљанчић
Stadt, grosse Schulergasse № 851
2-ter Stock, rechts.

[Споља:] S-r Wohlgeboren dem Herrn
Herrn D-r Wuk Stephanovits Karadzits
in *Wien*
Landstrasse, Ungergasse № 362,
1-ter Stock № 9.

[При дну писма, испод потписа Куљанчићева, стоји написано Вуковом руком:] дадох слуги запечаћенијех у писму 20 f. (4 банкноте по 5 f.), [а на полеђини писма:] писато му 21./9. Апр.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4348]

8.

Высокопочитованный Господине!

Ако самь се икада стыдіо, што речь одржао ни самь, то се на ваше писмо, ков самь юче у вече у 6 сатій пріймio, заиста врло срамотомъ поражавамъ. Но веруйте, да в мени млого теже, негь и коме чекати; а томе в узровъ само то,

што Виловскій авізираюћи овамо за мене сумму, кою самь му дао, мете у авізію „laut Bericht“, а Bericht не пошлѣ, жида пакъ неће безъ берихта да изда. То є дакле узрокъ, што самь изванъ стаия іоштъ за какво време дужности узаимљаваня задоста учинити; но сваке поште очекує се берихтъ, єрбо смо одма му писали да то пошлѣ, будући є авізо иначе безъ крепости. Опростите што самь се замерio; моя кривица ѓ ни є, а вы се, драгій Господине, лакше можете помоћи и дотле, докъ я моє новце не добиємъ; я пакъ знамъ найболѣ, како ми є, и то само због пріятельске любови!

Што пакъ тамо у кавану ређе долазимъ, узрокомъ є то, што ме десна нога боли, па текъ за лада могу обућу издржати.

Я се данасъ селимъ у другій квартыръ у „Schönlatterngasse № 682, 3-ter Stock rechts“.

Іоштъ єдаредь понизно молимъ за извиненѣ, заедно являмъ вамъ, да є бечкій путъ Србске Господе „сбогъ особыты обстоятельства преиначенъ за неко време, и тако є єданъ одъ исте Господе отишо у Влашку на добро“. То су речи известителя. Иначе моє высокопочитанѣ испоручујући вамъ остаемъ

У Бечу 24./12. Апр. 1845.

вашъ покорный слуга
Ђорђе Кулянчић.

[Спољa:] Monsieur
D-r Wuk S. Karadzsits
avec grand respect
à *Wiene*
Landstrasse Ungergasse № 362, 1-ter Stock, rechts № 9.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4349]

CCXCVIII.

ПЕТАР ЋИРКОВИЋ

Высокоученый Господин Доктор!

Колико ми є год недраг био ваш нагли одавде одлазакъ, онолико више што моя соба долѣ у Котору, ніє вам повољна была. —

Ако є пак за узрок недостатка у постељи, или у чем другом; то бы вам намах све исправно было: — єрбо знате, гди челяд неживу, онде мора све пометнуто быти.

Али колико ми родитель изяснява, да найвише ради даљности, нієсе вам свидила иста моя соба; управ рећи: тешко и досадно бы вам было сваки дан пролазити кроз онакве уске сокаке; особито у време кише и ноћне помрчине.

Во проче остаем препоручуюћисе вашей благонаклонности, и єсам со всяким почитаніем

Цетинѣ 7. Ноември 834.

ваш Покорни Слуга
Петар Ћирковић.

P. S. С друге стране не знам управ што ће од мое фамилѣ быти, и оћели овди іоште за кое вріеме остати; будући сам іоште у истой познатой вам камари, нити видим прилике да ћу пріећи у горню познату вы исто камару, онди близу ваше; єрбо є Господар пріешао у вашой: сада сам у сумньи што ће быти и оћу ли мѣсто болѣ моћи добити; єрбо знате

и вићели сте какво ми е сада, да ни за мене ни за мое Фамилѣ неймам мѣста; а од другога свега вићели сте како е.

Повторително препоручуемсе вашей благонаклонности, у исто време просећи опроштеня, зашто сам пріешав предѣл учтивости, и узео слободу с повратком овог писма изяснити вам заборавлено.

[Споља:] Высокоученому Господину

Господину *Вуку Стефановићу Караџићу*

Философіе Доктору, и многи учени друштва

Кореспонденту и пр.

у *Котор.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4350]

CCXCIX.

ЈОСИФ СЕХАЛС

Rudna, den 24-ten Nov. 1834.

Hochgelehrter Herr!

Ich bin willens auf das künftige Frühjahr eine Sammlung serbischer Volkslieder in ungarischer Sprache herauszugeben. Es liegt in meinem Plane, in den geographisch-historischen Anhang, den ich meinem Werke beyfügen gedenke auch Ihre Biographie aufzunehmen. Ich kann mit solcher trocknen Aufzählung Ihrer Lebensumstände, wie jene in dem Gerhardischen Glossarium, unmöglich zufrieden seyn; ich wollte gerne jene Schwierigkeiten kennen, mit denen Sie während der Sammlung und Herausgabe Ihrer Werke zu kämpfen hatten, und welche Sie jedoch so ruhmvoll besiegt haben; ich brauchte eine Apologie gegen jene naseweisen Schriftsteller Ihrer Nation, die von dem niedrigen Eifer sich selbst durch Ihre Erniedrigung gross machen zu wollen, geleitet, Sie und Ihre Werke so ungerecht und schonugslos bekritteln. In dieser wichtigen Angelegenheit wende ich mich geraden Weges an Sie, denn ich bin fest überzeigt dass Sie sich am besten kennen werden, und mir eine unparteische treue Schilderung Ihrer Lebensbahn im Allgemeinen und Ihrer literärischen Bahn ins Besondern nicht versagen. Ich wünsche Sie meiner Nation in Ihrem wahren Lichte vorstellen, damit Sie Ihre Bemühungen und hohen Verdienste kennen lerne. Ich bin so frey dieser unterthänigen Bitte noch eine andere beyzuschliessen, Sie hat die Aufklärung folgender Stellen zum Gegenstande:

Im 3-ten Bande Ihrer Narodne Szrpszke Pjeszme Seite 263 Vers 32 lautet: Szinu munya na *csaszne verige*. Ich weiss nicht

was diese csaszne verige bedeuten sollen denn ich kann bey einer heiligen Kesselkette mir nichts vorstellen. — Wo liegt Notyaja? Ist Ozija nicht ein erdichteter Ortsnahme? Wo ist Popina? (Ja sze biju na Popina vile?). — Knüpfet sich nichts historisches an die *Szamodrezsa Czrkva?* Welche sind die 6 Districte die man neulich Serbien einverleibte? Wo liegen sie? — Ich wohne jetzt in Temesvár und verbleibe daselbst bis zum April des künftigen Jahres; dann wollt' ich nach Pesth und Wien und so ins Ausland. Wenn Sie diesen Brief erhalten, so bitte ich mir Ihre Wohnung etc. bekannt zu machen, denn ich weiss nichts als dass Sie in Wien wohnen, allwo ich Sie wenns Gott will den künftigen Mai zu besuchen bedenke. Verzeihen Sie mir dass ich so zutrauungsvoll mich an Sie wendete, ich war glücklich aus der kurzen Bekanntschaft der wir in Semlin pflegten, in Ihnen einen bereitwilligen Mann zu kennen; diess hat mich so kühn gemacht. Leben Sie wohl! Nehmen Sie die Versicherung gütigst an, dass ich unter die Verehrer Ihrer literarischen Verdienste gehöre. Ich habe die Ehre mit wahrer Hochachtung zu verbleiben

Ihr

ergebenster Diener

Joseph Szeháls.

Meine Adresse: A Monsieur Joseph Szeháls

In der Handlung zum Stephansthurm.

in Temesvár.

[Адреса је написана Конитаровом руком, и при дну писма овај његов додатак:]

d. 5. Dec. 1834. *von Wien.* 1) Evo vam *novog* Gerharda. Отпишите ако оћете. Г. Владис. послао сам данас већ од f. 50·— CM. на Triester Buchh. *Schubart a vista.* Дакле можете је добити са овим мојим, oder doch *bald* darauf. Kurz, kod *њега* imate f. 50 CM. *gotovie.*

Keppen je edanput pisao iz Pitera, a ja sam mu *taki* поштом отговорио, и *засад* наручио за Савву. Неможе се *све*

добро наручити за један пут. Ја сам му писао *гдѣ сте*, и он се нада вашой помоћи за Петерб. *Новине* кое ће издавати. Жена и дјеца здрава су вам. Честитамо вам новог свѣтца. Онай *младшй* рукописъ биће као млад. глаголитски. ваљаће 1 до 2 дуката.

[Споља:] Herrn Herrn
Wolf Steph. Karagich
mit Briefen des H-n Ilia Lumbardich
zu *Cattaro*
in Dalmatien.

[Вукова напомена:] geantw. den 16. März 835. v. Ragusa.

[Орпг. у арх. С. К. Академије бр. 4351]

CCC.

СТАКО ПЕТРОВИЋ

Ваше високородие милостиви
Господаръ Вукъ Стефановићъ.

Имамъ частъ приказати вам нѣколике карте у броию четрнаестъ да их погленете, ако штогоћъ можете за поради свога и моега отачаства отол[е]нь извадити вићете вићети на влаштито одъ десетога года да већъ тѫрци немаю толикѹ силѹ на Дробняке како када доће царева сила ако видите да се штогоћъ може из овога имамо пшитъ а те што ви шиљемъ да будѹ сахранѣне.

А у дрѫго нако што бисмо [мо]гли да послѹжимо вашего в. родия исти

20. ноембра у Нѣгуше 1834. годѹ.

брать и покорни слѹга
Стако Петровић
на слѹжбу.

[Спољa:] Его високородию
Г-динѹ и мнѣ милостивомѹ
Государю Вѹкѹ Стефановичѹ Каражићѹ
у Котору.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4352]

CCCI.

ЈАКОВ ПОПОВИЋ

Господинъ Вукъ!

О-цъ Јеродіаконъ Стефанъ Кнежевичь ѿ Шибеника пише ми: Ѡдайте мой поклонъ Сербскомъ Списателю Г-динѹ Вукѹ Караџићѹ, комъ се швамо надамо, баремъ по пришествію Госд. Еп-кпа. За *пословице* упытайте га, есу ли печатане и оћемо ли скорш полѹчити, Гсд. Пренумеранти дошадишеми. — Такођер радъ бы знати, оћели *Даница* или *Забавникъ* и за 835. лѣто изиђи".

Молимъ дайте ми ѿговоръ, за моћи га момъ пріятелю ѿписати. въ прочемъ есмь

Кот. 26. Ноемб. 834.

вашъ всениж. слѹга
Јакшвъ Поповичь
протопресв.

[С друге стране белешка Вукова:]

Поздравите ми љубезно Г. Кнежевића, да *пословице* још нијесу готове; *Даница* за идућу годину од мене неће изиђи.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4353]

CCCII.

ВИЉЕМ ХОПЕ

1.

Hochgeehrter Herr und Freund!

Mit Vergnügen zeige ich Ihnen an, dass Hr: v. Cotta die beiden Artikel über die Herzegowina und Montenegro dankbar aufgenommen und sich erboten hat dieselben mit 5 Ducaten für den gedruckten Bogen zu honoriren.

Ist Ihnen dieses Honorar, welches sich vielleicht auch noch etwas verbessern lässt, genügend, so bitte ich Sie, mich recht fleissig mit Stoff zu neuen Artikeln zu beehren, hauptsächlich aber bitte ich Sie nicht blos politischen Stoff zu sammeln, sondern auch auf solchen Rücksicht zu nehmen, welcher Schilderungen von Ländern und Sitten der Volker betrifft, wie namentlich Ihre Notizen aus Montenegro, indem sich diese vorzüglich für das ebenfalls im Cottaischen Verlag erscheinende Journal „Das Ausland" eignen, wo auch der Artikel über Montenegro bereits erschienen ist; jenen über die Herzegowina habe ich in die Allg: Zeitung aufnehmen lassen.

In Erwartung gefälliger Entsprechung meiner Bitte empfehle ich mich wiederholt in Ihre Freundschaft und Gewogenheit und erkläre mich zu jedem Dienste, den Sie mir auftragen wollten, bereit, indem ich zeichne als

Wien, 21. Decbr: 1834.

Ihr ergebenster
Wilh: Hoppe
Alser-Gasse № 5.

[Спољa:] Herrn
Herrn Wuk Steph. Karagich
mit Briefen des H. Lumbardich
in Cattaro
partito per *Ragusa.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4354]

2.

Belgrad den 14. July 839.

Hochgeschätzter Herr und Freund!

Auf den Hauptinhalt Ihres werthesten Briefes von 21. v. M. werde ich Ihnen mündlich Antwort bringen. Herr v. Simich hat Ihnen unterdessen geschrieben; aber die Hoffnung darf man nicht verlieren: *jetzt* geht es schon etwas *besser*.

In der belgrader Buchdruckerey ist unter der Presse eine Sammlung verschiedener Diplomen und anderer Urkunden der serbischen, bulgarischen und walachischen Regenten von XII—XV Jahrhundert (an der Zahl 162). Diese, sowohl für die Geschichte benannte Völker, als auch für die altslawische Sprache wichtige Documente hat der Herr Jefrem Obrenovich von einen Geistliche aus Bosnien, der sie in *Abschriften* in der *Erde* gefunden haben soll, bekommen (das muss den Anlass zum jenen französischen Artickel über die in Montenegro gefundenen MS. gegeben haben!); der Herausgeber dieser Documente ist der Herr Demeter *Tirol,* Erzieher der Kinder des H. Jefrem Obrenovich.

Hier schicke ich Ihnen einen Artickel über die neuesten hiessigen Begebenheiten; er ist schlecht deutsch geschrieben, darum belieben Sie ihm die nöthige äussere Form zu geben, jedoch *dass der nemliche Sinn streng bleibt und nichts ausgelassen wird,* indem der Verfasser desselben glaubt hier kein Wort umsonst geschrieben zu haben. Diesen Artickel hätte mann Ihnen vor 14 Tage schicken sollen, aber der erste Aufsatz wurde von dem *Abschreiber versteckt,* um wahrscheinlich, verändert und verdorben, von seiner Seite in eine Zeitung geschickt zu werden; aber auf jeden Fall trachten Sie dass er *möglichst bald* in der *allgemeinen Zeitung* erscheint: das wird Ihnen hier als Verdienst und Empfehlung dienen, und Ihnen Zutrauen erwerben. Sie werden in Zukunft von hier viel mehr Neuigkeiten als früher bekommen: schauen Sie nur, dass dieser Artickel zur *Probe* gut und bald besorgt wird.

Dr. Muschitzki gehet morgen in den semliner Kontumatz mit dem Sohne (Milosch) des Senatspräsidenten (Herrn Jefrem

Obrenovich) um ihn nach Odessa auf Erziehung zu begleiten; Muschitzki wird zurückkommen und bei dem jungen Herrn wird sein bisheriger Erzieher. Demeter Tirol. bleiben.

Ihr ergebenster Diener u. Freund
Wuk Steph. Karadschitsch.

[Овај Вуков концепат, уз који је и чланак — туђом руком — Die Entfernung des Fürsten Milosch von Serbien, oder die neueste Begebenheiten in diesem Lande, није послат Хопеу; већ је место овога писма послато — као што је и на овом концепту записано: von Wukowar den 22, 8. — из Вуковара ово друго писмо:]

3.

Wukowar den 22-en Ober 1839.

Hochgeschätzter Herr und Freund!

Auf den Hauptinhalt Ihres werthen Briefes von 21. Juny werde ich Ihnen mündlich Antwort bringen. Herr v. Simich hat Ihnen unterdessen geschrieben; aber die Hoffnung darf man nicht verlieren: *jetzt* gehet es schon etwas *besser* — — — Ich weis darweil selbst nicht, wie lang ich mich hier aufhalten werde: vielleicht komme ich vor Weinachten nach Wien. Von Serbien können Sie vielmehr bessere Neuigkeiten im Kaffehause erfahren, als ich Ihnen von hier, aus diesem Winkel schreiben könnte: ich weis nicht einmal ob die Fürstin und Simich aus Wallachey zurückgekommen sind, noch weniger was sie ausgerichtet haben. Ich hoffe aber, wenn ich nach Wien komme, dass wir unmittelbar aus Belgrad öfters Neuigkeiten bekommen werden.

Ich bitte Sie gehen Sie zum H. v. Kopitar (der am Hof-Biblioteck täglich von 9 bis 2 Uhr zu treffen ist), und bitten Sie ihn, er möchte Ihnen was auf jener Belgrader Artikl in der Beilage zur № 257 der Allg. Zeitung von 14. 7-ber d. J. geben; sollte er Ihnen aber weder was geben noch versprechen, so

schreiben Sie mir gleich, dann werde ich Ihnen einige Notten dazu schicken, was Sie selbst bearbeiten werden können.

In der Belgrader Buchdruckerey ist unter der Presse eine Sammlung verschiedener Diplomen und andere Urkunden der serbischen, bulgarischen und wallachischen Regenten von XII—XV Jahrhundert (an der Zahl 162). Diese sowohl für die Geschichte benannte Völker, als auch für die altslavische Sprache wichtige Documente hat der H. Jevrem Obrenowich (Senatspräsident und jetzt Mitglied des Regentschaft) von einen geistlichen aus Bosnien, der sie in *Abschriften* in der *Erde* gefunden haben soll, bekommen (das muss den Anlass jenem französischen Artikel über die in Montenegro gefundene MS. gegeben haben!). Der Herausgeber dieser Documenten ist der Herr *Demeter Tirol* Erzieher der Kinder des H. Jefrem Obrenowich dessen Sohn er im verflossenen Monathe Jyly nach Odessa in eine öffentliche Erziehungsanstallt begleitet hat.

Grüssen mir Ihre hochgeschätzte Familie.

Mit aller Hochachtung habe ich die Ehre zu verbleiben

Ihr ergebenster Diener
Wuk Steph. Karadschich.

[Споља:] S-r Wohlgeboren Herrn
Wilhelm Hoppe
(in der Alser-Vorstadt, der Straussischen
Buchdruckerey gegenüber)
in Wien.

[На Концепту првог писма имају ове Вукове белешке:] 9. Окт. (по Римскоме) дођох у квартир код Госпође Беркасовке (по 6 f. СМ. на мјесец). 10. Окт. (Римск.) поче ме бријати мајстор Глиша (по 1 f. 30 кр. W. W. на мјесец. — — — почех носити од Ликића јело (по 6 f. СМ. на мјесец).

[Вуков концепат првог и оригинал — с Вуковим само потписом — другог писма у арх. С. К. Академије бр. 4355]

4.

Mein sehr verehrter, theuerer Freund!

Wahres Labsal waren mir Ihre Zeilen vom 22. Oct. d. J. die mir gestern zukamen, indem ich daraus wenigstens den Trost schöpfte, dass Sie gesund und wohl sich befinden und mich nicht ganz vergessen haben.

Auch was Sie mir von Serbien schreiben enthält immer etwas Tröstliches obgleich sich nichts darbietet, woran meine mehr u. mehr verscheidende Hoffnung auf eine Wiederherstellung des frühern Verhältnisses sich anklammern könnte.

Dass Fürst Milosch in die Rückkehr des Prinzen Michael nach Serbien endlich eingewilligt, hat uns der gestrige Beobachter gemeldet.

Der schändliche Artikel in der Allg. Zeitung hat mich gewiss eben so unangenehm berührt als Sie selbst; ich hoffte schon dieses wegen täglich von Ihnen Antwort und einige Notizen zu einer Entgegnung zu erhalten, zu welchem Zwecke ich mich auch am Hr. v. Kopitar früher schon gewandt hatte. Dieser, den ich in Folge Ihres neuen Auftrages gestern wiederholt besuchte, antwortete mir wie früher: Es sey für ihn unendlich schwer, fast unmöglich, ohne Ihre dissfällige Ansicht zu kennen, etwas zu entgegnen, indem er 1-ts nicht wisse ob er kräftig auftreten dürfe, ohne Ihren Verhältnissen zu Serbien zu schaden, oder ob es besser seye, die Saiten gelind zu spannen, ob es nicht vielleicht gar rätlich seye, durch Stillschweigen seine Verachtung kund zu geben.

2-ts wiel er über einige Ihnen zur Last gelegten Punkte nicht die entfernteste Kenntniss habe, also hierauf zu antworten ganz ausser Stands seye, wie namentlich wegen des Ihnen geworden seyn sollenden Auftrages zu Einrichtung einer Druckerey u. s. w.

Ich kann diesen Einwendungen um so weniger Unrecht geben, als Herr v. Kopitar beygefügt, dass sein Schreiben an Sie, worin er Ihnen gerathen habe, ihm serbisch einige Anhaltspunkte zu schicken, jedenfalls eine Antwort verdient hätte und dass er nicht einsehe warum er sich bemühen solle, wenn Sie zu bequem seyen, auch nur einige Zeilen für ihn niederzuschreiben.

Natürlich entschuldigte ich Sie soviel möglich, es half aber nicht, Kopitar blieb dabey Sie seyen ihm ein lieber Freund, allein er rühre kein Feder an, solange Sie dass in der fraglichen Angelegenheit nicht früher gethan haben.

Mir bleibt sonach nichts übrig als Sie umgehend von disem Stand der Sache zu benachrichtigen und Sie zu bitten, den Stoff zu einer Entgegnung doch ja möglichst bald und zwar nach meinem aufrichtigen Dafürhalten an Herrn v. Kopitar einzusenden, Sie dürfen sonach überzeugt seyn, dass die Rettung Ihres Rufes und Ihrer Ehre den besten Händen anvertraut ist. Die Eile womit ich diss thue hindert mich, Erkundigung über Ihre schätzbare Familie einzuziehen, um Ihnen von dieser irgend etwas Erfreuliches zu melden; ich erspare mir diss bis zu Beantwortung Ihres nächsten Briefes, den ich nun mit Ungeduld erwarte, auf. —

Für die Notiz hinsichtlich der gefundenen Abschriften danke ich Ihnen; möchten Sie doch die Freundschaft haben, auch Ihrem nächsten Briefe einige Neuigkeiten anzuhängen, aus Bosnien, Herzegowina u. s. w.

Warum kommen Sie denn dieses Jahr so späth nach Wien? ich warte schon lange mit unbeschreiblicher Sehnsucht, wenn's möglich, so sollten Sie statt des zu schreibenden Briefes lieber selbst kommen.

Nehmen Sie zum Schluss die Versicherung meiner unbegränzten Hochachtung Freundschaft und Ergebenheit und erinnern Sie sich zu weilen

Wien d. 30. October 1839.

Ihres

Dieners u. Freundes

Wilh. Hoppe

[Споља:] Seiner des Herrn
D-r Wuk Steph. Karadschich
Wohlgeboren

Wukowar
In Sirmien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4356]

5.

Verehrter Herr!

Ich erlaube mir, Sie zu bitten, u. mir gefälligst sagen zu lassen, ob Jefrem auf seine Gütern oder nach Baden geht. Auch dürfte es für die Alge. Zeit. nicht unentdressant sein etwas näheres über den jetzt so vielbesprochenen *Patriarchen* zu hören, vieleicht würden Sie uns einmal mit einigen Notyzen über seine Persohn erfreuen.

Wien d. 17. Aprill 1849.

Achtungsvoll verharrend
Wilhelmine Hoppe.

[Споља:] S-r Wohlgeboren
Herrn v. Wuk.

Dahier.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4357]

CCCIII.

ЈОКО И МАРКО ЋЕЛОВИЋ

1.

Дражаиши Приятелю драго вас поздрав

Здоговором моег брата марка есмо ѿлꙋчили да вас питамо како чоека знатнога намаест потребито послати едино писмо за сервию а на име нѣкоемꙋ симꙋ милꙋтиновићꙋ по прилици станѣм ꙋ крагꙋевцꙋ коием конавлом бисмо одаслали да неби пошла изгꙋблѣна да нам пишете с кои пꙋтом наисигꙋроби пошло с коем остаем желећиви ѿ бога божи мир и есмо

на: 15 ћенара словен 1835.

ваши познани
иоко ћеловић
своем братом
марком заслꙋжити

[Споља:] Г-нꙋ Вꙋкꙋ Карачићꙋ
Србинꙋ
ꙋ Которъ
на рекапит Г-нꙋ или лꙋбардићꙋ
ꙋ которъ

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4358]

2.

Почитаеми г-дине

И сам видио и другу часъ Пѣсана Србские коие сте издали, и чуем даћете и трећу брзо, молим вас даме прену-

мерирате ако сам на вриеме, ако ли сам се одоцнио, а ви ми е пошлите а у наприед аколисте щогођ на щампу дали пишите ми наћићу неколико пренумеранта.

И опет ви препоручуем за часословце за коиећу одма новце послатъ. Ако бих у чему био вриедан заповиђите ꙗ сам

Будва 18 Мар. 846.

Покорни слуга
Марко Ћеловићъ.

[Написму В. Врчевића од 16, III исте год.]

3.

Высокопочитаемый мой Г. Вꙋче и Пріꙗтелю
Здравствуйте Хр-тосъ воскресе!

Видећи спрешно изъ вашегъ писма ѿ 2 Априліа овогодишнѣгъ преко Г. Вука Вечевича за изради часословаца. По пріꙗтію ове книге, одма съ приликомъ изъ Бꙋдве шилѣмъ 85 (осамдесет и петъ) florin у Тріешће Г. Владисавлѣвичу. Спѣшимъ зато небили васъ ово у Бечь затекло, да исте што скоріе вама пошалѣ. Препорꙋчуемъ за све да гледате као за себе. — Простите еръ упреши пишемъ немамъ времена вамъ обширніе за овай часъ писати. Али примићете по пошти скоро ѿговор желанію вашему повлꙗнъ —. Поздравлꙗмъ свꙋ вашу почтенородну фамілію. Поздравлꙗ васъ моꙗ супрꙋга Анћелина.

въ прочемъ бꙋдите здравъ и добръ, из свегь срдца жели

въ Бꙋдвѣ. 22. Априліа 1846.

вашъ усердний
Пріꙗтель и слуга
Марко Ћеловићъ

[Споља]: Signor
Sig. Wuk St. Karadzich
Landstrasse № 362.

a *Vienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4359]

CCCIV.

ФРАНЦ ПЕТЕР

Euer Wohlgeboren!

Seit vielen Jahren her ist mir Ihr werthe Name im Gebiete der serb. Literatur als sehr achtungswerth bekannt. Ihre Erscheinung auf dalmat. Boden hat mir daher viele Freude gemacht. Ich zweifle auch nicht, dass Sie auch Spalato besuchen werden, um das Leben der Morlaken in der Nähe zu beschauen u. Beobachtungen zu sammeln. Für den Fall aber, als ich nicht die Ehre haben sollte, Sie persönlich kennen zu lernen, bin ich so frei mir Ihre Gutachten über folgendes liter. Vorhaben bekannt werden zu lassen.

Längst hatte ich die Idee das Ihnen bekannte Ragus. Epos „Die Osmanide" in teutsche Verse zu übertragen, allein folgende Rücksichten hielten mich davon ob.

1) Kenne ich das Gedicht in der Ursprache nicht, u. müsste mir vor einer vollkommen gewandten Feder Vers für Vers eine Wort- und sinngetreue Übersetzung ins Italianische machen lassen.

2) Weiss ich nicht ob das Gedicht dem ästethischen Geschmack des teutschen Publikums zusagen würde; denn ein Bekannter sagte mir, dass das serb. Gedicht viele Wiederholungen derselben Gedankens mit anderen Worten enthalte, welche im slav. Texte nicht so sehr auffallen u. gewöhnlich sind, sich aber in einer teutschen Übersetzung nicht gut ausnehmen würden.

3) Bin ich über die zu wählende Versart nicht einig. Gereimte Jamben eignen sich nicht für ein teutsches Epos, u. eine freie Übersetzung würde der Originalität schaden, so wie die ital. Übersetzung des H. Jiaxich in Zara dem Original-Epos gar nicht gleichen soll. — Diese soll den Character des ital. Epos in der Manier des Tasso u. Ariosto an sich haben, während

das slavische Gedicht sich durch echte Originalität auszeichnen soll.

Über diese Fragen u. Zweifel vermag mir wohl Niemand besser Antwort zu geben, als Ew. Wohl. Haben Sie daher einmahl ein übriges Stündchen: so würden Sie mich sehr verbinden, wenn Sie mir Ihre Ansicht kund geben möchten.

Ich habe über Dalmatien ein dickleibiges Manuscript zum Drucke vorbereitet, allein ich bin noch immer in Ungewissheit, ob es die Druckbewilligung erhält oder nicht, da es seit anderthalb Jahren bei der Censur in Zara liegt, und zwar das 2-te Mahl, weil das erste den Forderungen des Censors nicht entsprochen hat.

Ich wünsche Ihnen Glück u. Segen zu allen Ihren Unternehmungen u. erbiete mich zu allen Gegendiensten als Ihr mit Achtung

Spalato 5. Febr. 1835.

bereitwilligster Diener
Franz Petter
Gymnasial-Professor.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren
Herrn Wuk Stephanowits
Cattaro.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4360]

CCCV.

ДИМ. МОМИРОВИЋ

1.

Любезнѣишій Господине,
Вукъ Стефановићь.

Ево не пропушћамъ прилику ову явити Вамъ, макаръ у две речи, како о себи, тако и о сину вашему, — кой е здравъ, учи се добро и влада се поштено, — и напоменути такоћеръ о ѣдномъ изъ предмета, описани у писму моме къ вама одъ $\frac{\text{21. овога Маія,}}{\text{2. Іюня}}$ о коѣму самъ васъ найвише моліо. Немойте оставити предметъ тай, како што руси раде, *подъ сукномъ*, и примите увѣреніе у почитанію и преданости съ коима остаћ.

С. Петербургъ $\frac{\text{Мая 31. дня}}{\text{12. Іюня}}$ 1835.

Вашъ покорни слуга
Д. Момировић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4361]

2.

Милостивый Государъ.
Вукъ Стефановићъ

Велико и любезно писмо ваше од 16/28 Новембра, прошасте 1835 године, я самъ приміо у Петробургу 28-га Декемвра. Я кажемъ у Петробургу, ербо самъ садъ у Одесси по други путъ. — Изъ Петробурга нисамъ могао вамъ ништа одговорити, ербо самъ се спремао на путъ, кой самъ предузео за овамо 6-га Генвара ове године. — Овде пакъ до садъ

нисамъ могао ништа писати, ербо самъ зауветъ по цели данъ пословима нашега Министра.

Колико самъ у ову едну годину света прошао, самъ се чудимъ. — 1834 године 6. Октомвра изишао самъ изъ Петробурга и преко Радзивилова, Лемберга, Беча, Трieста, Рагузе, Боке до Црне горе и натраг опетъ преко Трпјеста, Беча, Варшаве у Петробургъ дошао 9-га Априла 1835 года. Исте године 21. Августа из Петробурга преко Кіева у Одесу, а отуд 10. Октовра, на параходу, около *свога* Крима до Керчи, отудъ између Азовскогъ и Сивашског мора преко Екатеринослава, Харкова, Орла, Туле, Москве у Петробургъ 9-га Новембра. И найпосле изъ Петробурга опетъ у Одессу, где самъ ево већъ четири месеца и бавићу се, мислимъ, іоштъ толико.

Све по вишереченоме послу вашему всамъ, испуніо; — ама све, у томе да сте увѣрени. — Садъ ми остае надати се, да ћете ви обештаніе ваше по предмету мога *покойнога* испунити, и мени велику радость учинити. — Што се пакъ васъ тиче, знайте, да ћу свагда себи за найвеће удовольствіе ставити, одъ користе вамъ бити, колико годъ могу. —

Благодаримъ вамъ одъ душе, за ваше Данице; оне су ме іоштъ више съ вама познале. Молимъ неизоставляти и у напредъ мене вашима сочиненіама дарити. Ако Богъ да, те што и я сотворимъ, и я ћу вамъ моима служити. (баремъ обештавамъ!) — Радуемсе, што е Кнезъ Милошъ пенсію вамъ назначіо: Фала Богу, Фала истиноме.

Опростите што вамъ више за садъ не могу писати; остављамъ на други путъ. — Сви наши Срби овде, манье или више у добру, здрави су; а између ньи, веома поздравля васъ достопочитаеми Филипъ Лукьяновичъ Лучићъ! —

Прстенъ, кой е предатъ Г. Покасовскому, естъ мой; онъ е предатъ нѣму младимъ *докторомъ* Теодоровићемъ. Молимъ васъ примите на себе трудъ, заедно съ изъявленіемъ любезногъ поздрава Г. Покасовскому, казати му: „ако ніе онъ мой прстенъ пратіо къ мени у Петробургъ на име нѣговога брата, кои служи у Почтамту, а онъ нека га пошалѣ на мое име овамо у Одессу.“ —

Молимъ, и молимъ, и опетъ молимъ пишите ми колико годъ можете чешће и о чему годъ знаге и хоћете, како по части ваши трудова, тако и по части *света* у коіему живимо: ту разумемъ новине: Ваша писма узроковаћеду ми свагда велику радостъ. — Међу тимъ изручите мое искренно почи-

таніе и уваженіе госпоѣи супруги вашой, и поздравъ свой дечици, ако ме памте. — Такоѣеръ, при свиданіи, поздравите Г. Библиотекара Копитара и Г. Попа Русина, а ако видите и Г. Теодоровића младогъ. —

Желећи вамъ свакогъ добра, остаемъ уважаваюћи и почитаваюћи васъ и свагда готовъ ко услугама вашимъ

Одесса Маі 11/23 дня 1836.

Д. Момировичъ.

[Споља]: A Monsieur
Monsieur de *Wouk S. de Karadjitsch*
à Wienne
Bey *Hr* . . . .
v. St. Ulrich gegenüber der P. Mechitaristen

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4362]

3.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ.

Я полагаю вы получили письмо мое изъ Одессы, хотя ответа на оное я не имѣлъ. Я теперь въ Петербургѣ, куда пріѣхалъ въ концѣ Мая; состою на службѣ тамъ же гдѣ и прежде, а именно въ Департаментѣ Народнаго Просвѣщенія, и не пропускаю случая писать вамъ съ Княземъ Георгіемъ Петровичемъ, отправляющимся съ Владыкою восвояси завтрашній день.

Дѣла Министра нашего и дѣла службы, по которымъ прожилъ я въ Одессѣ шестьнадцать мѣсяцовъ, внезапно оторвали меня отъ извѣстныхъ вамъ занятій моихъ и не позволили мнѣ *докончить* почти оконченныхъ трудовъ моихъ по части Отечественной Исторіи и Географіи. Однакоже я нетолько неохладѣлъ къ сему, но еще болѣе питаю въ себѣ охоты и *пламеннаго* желанія сдѣлать что нибудь для Отечества, *и сдѣлаю.* Въ семъ случаѣ обращаюсь къ вамъ съ просьбою убѣдительнѣйшею, снабдить меня произведеніями, вами въ свѣтъ по той части изданными въ прошедшихъ 1835, 1836, и въ настоящемъ 1837 годахъ. Вы душевно меня симъ обяжете, адресуя оная

на мое имя въ Департаментъ Народнаго Просвѣщенія, въ пакетѣ, который вы отъ себя всегда и во всякое время, чрезъ посредство Посольства нашего въ Вѣнѣ, можете посылать въ Россійско-Императорскую Академію. Изъ Академіи же, мнѣ будетъ всё исправно доставляемо, и чрезъ туже Академію, могу и я, и буду, доставлять вамъ все, что только потребуется для васъ. Его Высокопревосходительство А. С., у котораго я былъ тотчасъ по пріѣздѣ, приказалъ кланяться вамъ отъ себя: онъ уѣхалъ 1 Іюня въ Нарву, по обыкновенію, неболѣе какъ на мѣсяцъ, для пользованія чистымъ воздухомъ. А. С. очень старъ; но тѣмъ неменѣе, неотчаявайтесь, ибо васъ многіе, изъ членовъ Академіи, знаютъ съ отличной стороны и искренно почитаютъ и уважаютъ, и кромѣ извѣстныхъ уже вамъ, въ особенности Начельникъ мои, управляющій Департаментомъ, Князь Платонъ Александровичъ Ширинскій-Шихматовъ.

Вы обѣщали незабыть моего покойнаго отца, и я надѣюсь, что вы незабыли, и незабудете написать о немъ хоть два слова, или передать потомству имя его въ вашей Исторіи Сербской, и въ чувствахъ искренняго о томъ желанія, повторяю предъ вами мою просьбу.

Вы писали тоже мнѣ о перстнѣ золотомъ, и я просилъ васъ, въ письмѣ изъ Одессы, упросить Г-на Покасовскаго отправить перстень тотъ на мое имя въ Одессу. — Я по сіе время неполучалъ его, неполучалъ ни отвѣта на письмо мое къ Г-ну Покасовскому, еще въ прошедшемъ 1835 году, чрезъ брата его, казначея Почтамта здѣшняго, отправленное. — Сдѣлайте одолженіе, возьмите тотъ перстень у Г-на Покасовскаго и отправьте его ко мнѣ сколь можно скорѣе, чрезъ Академію. Я просилъ Князя Георгія Петровича и словесно передать вамъ и Г-ну Покасовскому, которому тоже пишу, просьбу мою о томъ же предметѣ. — Я очень вамъ буду благодаренъ за пріобрѣтеніе сего перстня, принадлежащаго одной особѣ, коей, въ противномъ случаѣ, долженъ буду заплатить за него, около восьми червонцовъ.

За симъ, изъявляя искреннюю готовность мою быть всегда и во всякое время къ услугамъ вашимъ и даже пользамъ, сколько силы мои, познанія и усердныя и дѣятельныя *посредничества* мои позволятъ, прошу обо всемъ, что только нужно будетъ вамъ, сообщать мнѣ откровенно и почаще, адресуя всё ко мнѣ въ Департаментъ, но непремѣнно чрезъ Академію и на имя *самой Академіи*. —

Съ отличнымъ почтеніемъ и совершенною преданностію имѣю честь быть вашимъ

С. Петербургъ Іюня 11 дня 1837.

Милостивый Государь
Покорнѣйшимъ слугою
Д. Момировичь.

Его Высокоблагородію
Вуку Стефановичу Караджичу.

P. S. Вы, може бити, мислите, де я, пишући вамъ по руски, заборавіо самь Србски; опростите; ево пишемъ вамъ и по Србски и молимъ поздравите му любезно Г-на Копитара; излюбите сву лепу и добру дечицу вашу, и изручите поздравъ мой и любезной вашой Госпођи. Ако е млади Теодоровић ту, поздравите ми и њега; а прстенъ мой, молимъ васъ опетъ, отидите заедно съ Кнезомъ Ђорђемъ Петровићемъ кодъ Г. Покасовскаго, и узмете га у истога Г. Покасовскога за препратити овамо, како што самъ више писао.

Момировић.

[Споља:] Его Высокоблагородію
Милостивому Государю
Вуку Стефановичу Караджичу
въ Вѣнѣ

[Напомена Вукова]: одговорено 18/30. Окт. 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4363].

4.

Мили, многопочитаеми, госпдине,
пріятелю и земляче,
Вукъ Стефановић!

Опростите ми, што вамъ до садъ одговоріо нисамъ на ваша два писма, коя самъ приміо: едно (изъ Беча отъ 18/30

Окт. 1837.) 16-го Јунія, а друго (изъ Беча отъ 5 Мая 1838) 7 Јулія ове године, и молимъ прочитайте ово писмо внимателно, ербо у нѣму на све ваше пунктове вамъ являмъ, и пратите ми нань што можете скоріе одговорь, ербо у томе е и собственна ваша полза.

1. Благодарнмъ васъ за пословице ваше, кое самъ добіо лично отъ Г. Кешпена: оне су за мене важне своимъ умнимъ предговоромъ, кои ће ми бити веома полезанъ за почету већъ *Исторію Литературы Сербовъ*. Благодарямъ васъ такођеръ и за Montenegro und die Montenegriner, и особито ћу радъ бити да добіемъ одъ васъ ту исту књигу на Српскомъ ѣзику.

2. Прстенъ, о коему самъ се толико бринуо, получіо самъ овде у Петробургу лично одъ Г. Покасовскогъ, у Маю месецу ове године.

3. Да ме е затекло послѣднѣ писмо ваше (од 5. Мая 1838) у Одесси, я би могао све разабрати о Теодору Марковићу и нѣговой фамилии одъ самога Генерала Наришкина, съ кимъ самъ добро познатъ; но будући самъ овде, то опетъ дознаћу о нѣму непременно чрезъ писмо, коећу на ови дана пратити или Генералу или племенику нѣговоме, моему другу.

4. Ви ми пишете, да прочитамъ ваша пређашња писма, па да гледамъ, да вамъ на оно, што се тиче штампаня ваши књига и т. д. *ясно одговоримъ*. Ево слушайте ме. У све ово време я самъ често говоіо о томе и Александру Семеновићу и Димитрію Ивановичу, коима самъ, исто и кнезу Платону Александровичу изручіо и ваш поздравъ, — и свршили су они, да вамъ пишемъ и явимъ, да ви учините рачунъ, колико ће потребно бити новаца, за штампати тамо, гди вамъ драго, и Лексикона и Народни Песама и Граматике, свакой особито, па да ви опишете све ово у писму, а писмо да адресирате на име Президента Академіе А. С. Шишкова. Академія, или боље рећи Ал. Сем. и Дм. Ив. већ су пресудили, по оваковоме писму вашему, новце вамъ тамо пратити, да ви тамо раатъ и безъ сваки главоболя књиге ваше штампате. — Ели е то *ясно* и *добро*. А да е то сигурно у томе васъ увѣравамъ именомъ и А. С. и Д. И. и Кнеза П. А. — Даклемъ како и сами видите, дѣло ово садъ одъ васъ зависи и што скоріе ви о томе овде обстоятелно явите, то ће болѣ за васъ бити.

5. Я самъ упоменуо, да самъ почео писати Исторію Литературы Сербовъ; зато ако оћете да ми учините честъ, да будемъ и вашъ біографъ, а ви опишите ми на кратко жизнь

вашу онако, како што самъ вамъ одавна у писму говоріо и пратите ми то описаніе заедно съ *портретомъ* вашимъ, макаръ на найманьой артіици учинѣномъ и макаръ я за тай портретъ платіо, ербо самъ науміо Раићевъ, Доситиея, Вашъ и Симинъ портрете при Литератури мојой приложити, и све такове имамъ освимъ вашега.

Да не мислите, да све починьемъ, а ништа не свршавамъ, а оно вамъ являмъ, да самъ већъ читаву књигу свршіо, коя има ово заглавіе: *Исторія, Географія и Статистика Сербіи.* Рукописъ е већъ у Цензури и къ овой књижици приложиће се и карта Србіе новѣйше, моегъ труда изъ вѣрни источника и карта е ова већъ готова и позволенѣ исштампати дато ми е одъ Генерала Шуберта. Мислимъ да ће се ова књига понаравити и нашой и вашой публики. Пошто е добіемъ изъ Цензуре, таки ћу е дати исштампати.

7. Я самъ приготовіо све за написати и іоштъ коешта, пре него почнемъ Историю Сербовъ или Сербскаго Народа по плану, о коемъ самъ писао; и науміо самъ написати отдѣльно, прво о *Сербахъ и ихъ переселеніяхъ,* второ, *о вѣроисповѣданіи Сербовъ;* а третье, како што самъ и више казао, о *Литературѣ Сербовъ.* Па после свега тога, ако Бог да, и *Исторію Сербскаго Народа.* Истина доста посла, али много значи, кадъ човекъ оће да ради и зато право Руска пословица каже: *охота пуще неволи.* Ви то разумете и мислимъ неће бити вамъ противна откровенностъ, съ коіомъ сообщавамъ вамъ све мое планове.

8. У томе би одъ велике полze за мене било све, што годъ се по овой части тамо кодъ васъ штампа. И ако би ви добри били, я би моліо васъ и новце вам пратіо, да ми купите све књиге, кое годъ знате да соотвѣтствую моимъ намѣреніяма. Я би веома желіо на први путъ имати: 1) све лѣтописи србске, кое е Матица издала и издае; 2) о Литератури, не знамъ Србской ли или южни Славяна, што е садъ скоро тамо напечатано, како што намъ е явила то Сѣверная Пчела и 3) Нову Историю Србску Милутиновича, што е, мислимъ, напечатана већъ у Лейпцигу. За друге књиге, кое су за мене полезни, молимъ да ми явите, а препратити оне можете слободно преко посолства на име Академіе, ставивши унутра конвертъ на мое име.

9. Вашъ П. П. у послѣднѣмъ писму вашемъ, пріятно ме е разсмешіо и навео ме на руску пословицу (я поћо на пословице) *какъ хочешъ зови, только хлѣбомъ корми.* Заиста ка-

жите ми, шта ће вамъ мой чинъ, изъ любопитства или изъ нужде? И то и друго нису за васъ, али опетъ испуњавамъ вашу жељу и являмъ вамъ, да самъ Русски *Маіоръ*, то естъ *Коллежскій Ассессоръ*, сирѣчъ *Его Высокоблагородіе*, и чинъ тай дао ми е царъ за отличіе по служби. А зову ме овде овако: *Дмитрій Степановичъ Момировичъ*. То е по Руски, а по Српски самъ Димитріе Момировићъ Стояновићъ; но будући самъ онако остао записанъ кодъ Русса, па онако ме и зову. Али опетъ я самъ рођени синъ Војводе Српскогъ Кнеза Момира Стояновића исто тако, као што су и моя три брата, кои *одњекоже* носе кодъ Русса презиме свое правилно, а именно; 1) Илья Момировичъ Стояновичъ, 2) Константинъ Момировичъ Стояновичъ и 3) Иванъ Момировичъ Стояновичъ. Први е отставной Коллежскій Регистраторъ (све равно 14 класса); втори е Углицкаго Егерскаго полка Штабсъ-капитанъ, а трећи е воспитанникъ Главнаго Педагогическаго института въ С. Петербургѣ, у кой е поступіо прошасте 1837 године у Декембру месецу. Ви знате, да я имамъ и орденъ Святаго Станислава 4 степени, кой ми е пожаловао царъ у време послѣднѣгъ рата Руссіе съ Турскомъ, а имамъ право носити и колайну сребрну, коя е за воспоминаніе ове войне установлѣна. Тако самъ већъ два путъ потомственный (т. е. я и деца, ако и имамъ) дворянинъ Русскій: по чину и по крсту. —

10. Ви ми пишете, да за покойнога отца моега нисте заборавили: прва се прилика догоди, казалисте, и ви ћете испунити ваше обећаньe и дужност. Любезни и многопочитаеми Вукъ Стефановићъ! ако е та дужностъ, о коіой ви говорите, у отношенію само мене, я е не примамъ, нећу е; ако ли е она вообще къ роду Српскоме, коимъ се ми справедльиво гордимо, макаръ гди и како били, а ви испуните ваше обећаньe, кое вамъ е и од руке, ербосте одавно почели писати као *Плутархъ Српски*. Само у томъ отношенію сообщавамъ вамъ о покойномъ Кнезу Момиру оно, што сам чуо прошасте 1837 године, изъ уста майке мое, старе и добродѣтелне жене Момирове Стане (Станике), коя пребива и садъ у Кишеневу и коя е одавно већъ ступила едномъ ногомъ у гробъ къ мужу. „Отац тіе, сине, тако міе говорила мати, родіо се у Лесковцу „и живео е заедно съ отцемъ своимъ, а твоимъ дедомъ, до „самогъ погибіа Стояновогъ одъ Шашићъ Паше Лесковачкогъ, „и то е било скоро предъ тимъ, што да се зарате Срби. Мо„миръ покойни міе говоріо, да му е Паша убіо отца зато, што

„е біо бератлія. Я ти право, сине, незнамъ шта ће му то „рећи по турски бератлія, него Момиръ се е добро свагда „со тимъ Пашомъ пазіо. и често би га іоштъ и у Кишеневу „споминяо, говорећи: да ти ніе біо добаръ са мномъ тай Паша, „ако міе и убіо отца, не би ти я біо съ тобомъ. Чудо міе „іоштъ покойни говоріо, да кадъ су се подобро Срби упрли „на Турке, Паша га е зовнуо къ себи и рекао му весело: „Есилъ чуо, Кнеже, како се не шале твои Срби, секу Турке „на све стране. — Може ли то бити честити Пашо? Вала „може и свршава се, а шта ти мислишъ, Кнеже, оћешъ ли и „ти тамо? — О томе, честити Пашо, до садъ заиста и мисліо „нисамъ, а одъ садъ шта знамъ шта ће бити и на кою ће „страну глава моя предъ тебе пасти, — и да му е после тогъ „разговора дао допуштенѣ не само нѣму, да иде къ Србима, „него и да покупи са собомъ колико му треба люди изъ свое „Кнежине. — И Момръ міе говорио. да су се дуго Срби „после съ тимъ Пашомъ пазили.“ — Мати міе приповедала іоштъ како е покойни отацъ мой изишавши изъ Лесковца (1805), ударіо на Прокуплѣ и Куршумлію, свудъ дизаюћи Србе на обрану Отечества; како е овладао Крушевцомъ, прешао Мораву и соединіо се съ Младеномъ, кой е доле, ниже Ягодине, стаяо съ войскомъ; како су овде заедно на Турке ударили; како е и онъ біо на юришу београдскомъ (1806); како е, пошто су узели Београдъ, 70 Турака своіомъ рукомъ посекао; како е, после тога близу у сваку ватру с Турцима (1807 и 1808) біо; како е славно тукао Турке при Ягодини (1809), како е ту ранѣнъ біо сабльомъ преко десногъ образа у оно исто доба, кадъ се е раніо и Карађорђе; — „Предъ тимъ си ми се и ти, сладки сине, у шуми родіо, говорила ми е мати любећи ме;“ — како е у Ягодини имао куће и винограда; како е много ранивать біо, да ніе могао човекъ метути руку на нѣгово тѣло, да му не покрие съ ньомъ какву рану, како е постао у то доба главни заповедникъ одъ Наіе Лесковачке, Прокупальске, Куршумлійске и Крушевачке; како га е Карађорђе почитовао, а тайни секретаръ нѣговъ, Янићіе, у любави свагда држао; како му е завидіо зетъ Карађорђевъ Плякић и ктео га убити за то само, *што му е*, како што е имао обичай да говори, *пала крвъ на очи*, и већъ га біо, сретнувши га негде на путу, съ своима момцима къ дрвету везао и пушку на нѣга окренуо, и већъ му е біо покойни рекао, *да ти е одъ Бога просто войводо, не жалимъ живота, но*

жалимъ што тако айдучки умирамъ, толико войводовавши и крвъ за отечество прольевавши (то е было у 1810 или 1811 години), него умоле момци Плакића, те му опрости животъ, и свезанога прати у тамницу, изъ кое біо е ослобођенъ Карађорђемъ одма пошто е за то чуо и Плакића ніе за то читави месецъ къ себи допуштао; како е у 1813 години послѣдни путъ браніо отечество од Турака; како е, несрећни, после бегства Карађорђева, пребегао и онъ изъ Србіе у Панчево; како су га овде оплячкали поштени Немци; како е онъ и жена нѣгова наимали се кодъ ньи жнѣти, за имати леба за себе и децу; како е близу годину дана у той бедности живіо; како е после прешао (1814) съ другима Войодама Србскима у Бесарабію; како е и овде, докле имъ се свима одъ цара одреди пенсія 1500 рубаля и два сина, я и Илія узму на царски трошакъ у Петробургъ на васпитаніе у тамошньой Гимназіи; како е онъ поштено и скромно у Кишеневу живіо; у любави будући и почитанію и кодъ свои соотечественика и кодъ Русса; како му е у 1822 години узетъ на царски трошакъ и третій синь Константинъ и датъ у 1. кадетски корпусъ; како е напосле сирома одъ велики турски рана умро 23. Декемвра 1824 године, на 62 години од роѣеня, и на гробишту Кишеневскомъ, зовомомъ *Малина*, саранѣнъ. Ево вамъ на кратко, мили, многопочитаеми Господине, пріятелю и земляче, исторія жизни мога покойнога отца, србскогъ войводе, кнеза Момира Стояновића. Я много знамъ подробностій о нѣму, подробностій, кои честъ чине и кротости нѣговой и юнаштву, али доста ће вамъ бити и овога и тако великога говореня. —

11. Много ли самъ се зачудіо безстидству професора К. Поссарта, кой е у Дармштату напечатао књижицу: das Fürstenthum Serbien, seine Bewohner, deren Sitten und Gebräuche. Ову књижицу онъ е напуніо преводомъ, одъ слова до слова, съ онога, што сте до садъ ви о Географіи, Статистики и мало о древньой Исторіи Србской до возстанія Срба написали, па е біо безобразанъ, те ніе ни казао, да е одъ васъ то узео, него е рекао у предговору, да е кое самъ по Србіи та свѣдѣнія сабирао, кое му е ньи секретаръ Господара србскогъ Милоша, Живановићь сообщавао. При случаю извести ћу га на чисту воду и показаћу публики нѣгово безстидство, кое нѣму, како поштеноме немцу (ако су заиста таки) неприличи. —

12. и последнѣ. Я самъ ови дана, а именно 17. Септемвра добио одъ Ер. Мих. Гагића едно любезно писмо, кое

ме е веома обрадовало и за кое му иляду пута благодаримъ. Я ћу му непременно нань одговорити, а ако му ви узпишете пре мене, ноздравите и њега и његово семейство и явите му о чистосердечной радости, кою ми е писмо нѣгово проузроковало. Поздравите ми такођеръ и любезнога Димитрія Андр. Фрушића и Г. Копитара и друге познате мое у Тріесту и Бечу, ако сте садъ у Бечу и ако будете писати у Тріестъ. Што се пакъ васъ виче, то колико годъ скоріе одговорите на ово писмо и испуните заедно съ тимъ оно што стои у 4. 5. 8. и 10. пунктама, то ће толико ово мени бити пріятно, колико и вамъ полезно, а я вамъ даемъ опетъ *слово,* да нећу изоставити ни едногъ случая да вамъ на ползу не будмъ. — Писмо ово предаемъ Г. Кеппену, молећи га, да га колико скоріе и сигурніе намъ препрати.

Съ истинитимъ почитаніемъ и савршеномъ преданосћу осаемъ готовъ свагда ко услугамъ вашимъ

Октомвра 1 дня 1838.
С. Петербургъ

Д. С. Момировичъ.

П. П. Полюбите ми, по србски, госпоћу вашу и вашу дечицу.

[Споља: као на претходном]

[Вукова Напомена:] одговорено 5. Дек. 838.

[Орг. у арх. С. К. Академије бр. 4364

5.

Много-и-премногопочитаеми,
Вукъ Стефановичъ!

Ово писмо мое я самъ дужанъ почети исто тако, како што сте почели ви ваше одъ 5. Декемвра 1838. године, кое самъ я изъ руке Г. Кеппена примио на втори данъ новога 1839. года, те казати, да самъ біо и я болестанъ, и да е само то узрокъ, што до садъ вамъ одговоръ пратіо нисамъ. Но будући да се болестъ моя, прозеба, почела у свршетку Январія, за то я самъ могао доста по послѣднему писму вашему и кодъ

Александра Семеновича и кодъ Дмитрія Ивановича дѣйствовати. Резултатъ мога старанія, а найвише благорасположенія къ вама исте две речене особе, ви већъ знате, то се не сумнямъ, а говорећи ясніе, мислямъ вама е извѣстно, да се е Академія согласила прво наштампати вашъ *словаръ*, и зато е писала члену своме Г. Татищеву у Бечъ. Печатаћете ви сами, а трошакъ ће вамъ бити праћенъ одовудъ.

Веома вамъ благодаримъ за ваше писмо. Оно ніе тако кратко, како ви мислите, ербо говори о свему томе, што самъ желіо одъ васъ знати. Све што ми пишете о кньигама, владаћу се како ми ви кажете, т. е. узећу лѣтописе изъ Академіе, како што и имамъ већъ неколико одъ ньи. али то е жао, што и Академія нема ньи за све године. Исторію Милутиновића я би врло желіо имати и ако би ви могли мени пратити еданъ экземпларъ, *крштомъ*, преко Академіе, то би много и премного мене сотимъ обвезали, ербо кньига та овдѐ забрањена ніе и садъ скоро о ньой говорено е било у Сѣверной Пчели съ похваломъ. Поссартова Милоша Обреновића я имамъ и вторично увѣріо самъ се у бозобразлуку нѣговомъ: Я ћу га *непремѣнно* ставити на посмѣй публике наше. О Марковићу самъ опетъ писао и имаћу о томе дѣлу бригу. — Доктора Фрушића жалимъ више, него роћена брата, више зато, ербо е біо ученн, разумни и добри Србинъ — патріотъ. Я се тврдо надамъ на васъ за све оно што ми толико пута већъ обећате ради моега покойнога отца. Само желіо би скоро што о ньему да прочитамъ. Ніе место овде казати вамъ, колико би то за мене добро било у многима отношеніяма. О литературн Србской я имамъ у вниманію све оно, што сте ви о ньой писали у све досадашнье кньиге ваше. Г. Г. Петра Ивановича и Петра Петровича есамъ поздравіо одъ васъ, а и они поздрављю васъ одъ свое стране. Радуемъ се што ме Г. Копитаръ памти; *прошу ему кланятся отъ меня.* Како би желіо я доћи у Бечъ! А то може бити, и може бити скоро. Али би онда башъ ради ползе, а не ради шетнѣ и коекакогъ пирлараня дошао. Дай Боже здравля, а стараћу се ово желаніе мое удовлетворити, и ово вамъ пишемъ да остане међу нама. — Незнамъ, естели испунили препоруку мою ради Еремія Михаиловића Гагића; а ови дана я самъ добіо писмо одъ Г. Стояна Симића, кой ми явля о *Уставу* Србскомъ, сирѣчъ о Конституціи. Фала Богу, фала единоме! Ову новостъ читао самъ после и у све овдашнѣ газете: Руске, Француске и Немачке, и одго-

воріо самъ Г. Симићу, молећи га да ми прати еданъ экземпларъ Устава.

Заключавамъ ово писмо желаніемъ, да ми пратите вашъ портретъ, еданъ или неколико екземплара, само по скоро; а међу тимъ будите здрави и весели, ви и сва любезна ваша фамилія, и срећно да вамъ е приближаваюће се светло Христово воскресеніе!

Вашъ искренно предани и почитуюћіи васъ

С. П. Б. Марта 10. 1839.

Д. Момировичъ.

[Вукова напомена:] одговорено 25. Маија 840.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4365]

6.

С. Петерб. 1./12. Ноября 1839.

Многопочитаеми Господине!
Вукъ Стефановићъ!

На писмо мое одъ 10./22. Марта ове године я одговора одъ васъ немамъ; а зашто, не знамъ; може бити нисте га и примили. Какъ бы то ни было, а ево шалѣмъ вамъ едну мою кньигу: *Краткую Исторію и Географію Сербіи.* Хоћели вамъ се она понравити, или не; мислимъ да хоће; ербо похвалу е одъ свію овдашньи Литератора примила. Прочитайте е со вниманіемъ и дайте ми одговоръ о мнѣнію вашемъ ради нѣ, ако нећете да ми одговорите на вишеречено мое писмо. Садъ готовимъ *Статистику Сербіи,* коя ће бити исто такве величине книжица; па после ћу свршити *Исторію Литературы Сербской;* па наипосле *Исторію Сербскаго Народа.* Видите колико имамъ у глави проекта; бићу ли у станю, да испунимъ све — то можете судити по првой кньиги.

Я веома очекивамъ ваше портрете. Али ви садъ, съ *Новомъ Сербіомъ* мислимъ, зборавили сте и ваше пріятелье овдашнѣ: Богъ вамъ судіо.

Съ отличнымъ почитаніемъ и преданостію имѣю честь быть вашимъ милостивѣшій Государъ, покорнѣишимъ слугою

Д. Момировичъ.

P. S. Г. Г. Гагићу, Конитару и Шафарику пратіо самъ такођеръ по едноме екземплару, а ако има тамо и освимъ ньи желающй добити мою кньигу, явите ми, я ћу се старати пратити вамъ колико хоћете егземплара.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4366]

7.

С. Петербургъ Октября 18 дня 1841.

Многопочитаеми и любезни,
Вукъ Стефановичъ

Я самъ дошао у Петробургъ јошть 29-га числа прошастога Септемвра. Но писамъ вамъ о томе до садъ явіо за то, зашто самъ очекивао докле доће Гр. Кис. изъ Крима.

Међу тимъ пошто самъ дошао и мало се отъ пута одморіо, я самъ такп, а именно јошть 1. Октомвра, писма отъ Нь. Св. и Гр. Нес. и Кн. Бгр. предао. И први и други примили су ме веома ласкаво, много су ме о Нь. Св. разпитивали, и ево результатъ ови писама.

Директоръ Азіатскогъ Депортамента, Сенявинъ, отъ имена Гр. Нес. казао міе, да у Бечу, по ограниченноме числу чиновника, и зато, што су тамо све вакансіе намештене, ніе могућно засадъ мени место дати, него са временомъ то може биги, а до тога, предложіо міе у Министерству Иностранни дѣла службу и место у Азіатскомъ Департаменту съ плаћомъ већомъ, него што садъ добивамъ, и съ класомъ већомъ него у коіой самъ садъ.

Сутра ћу бити у Г. Сенявина и изявићу на предложеніе *согласіе*, ербо вступивши еданпутъ у Министерство Ин. дѣла, меніе ласно после, при помощи Нь. Св., тражити оно, што е и Нь. Св. желетельно. Я самъ дужанъ овде присовокупити откровенно, да судећи по ласковоме примлѣню, кое міе учиніо Гр. Нес., я се тврдо надамъ, да ће свако желаніе Нь. Св.

онъ испунити, ако не у еданпутъ, а оно полако, али ће испунити, ербо врло е *къ Нь. Св. благонаклонѣнъ.*

Кн. Бгр. поздравила е любезно Нь. Св. и молила ме благодарити на писму и явити Нь. Св. сожалѣніе само о томе што Нь. Св. ни едно слово ніе јој явіо *о дѣлу,* кое Нь. Св. добро зна. И о Кн. Бгр. могу казати, да е веома благорасположена къ Нь. Св.

Гр. К. дошао е 10. Октомвра и само данасъ предао самъ му преко Кн. Бгр. писмо Нь. Св. — Не знамъ шта ће ми казати, а што ми каже и учини явићу таки у слѣдующемъ писму али се многоме отъ њга не надамъ. Ово писмо мое я ћу вамъ пратити не ранѣ 5. будущега Новембра, т. е. пошто прећемъ у Министерство Иностр. дѣла, и нѣга ћете вы, што се мени тиче, преписати онако, како што е (отъ а до б) и Нь. Св. на утвержденіе представити, и овамо ми къ мени, или управъ къ Гр. Нес. препратити.

Све што е довде, имате, полюбивши Нь. Св. за мене руку, сообщити подробно и молити 1) да удостое вышеречено писмо кое ћу пратити, утвержденіемъ онако, како што буде написано, и я се надамъ да ћу га добро написати и 2) да удостое мене не заборављати, съ пунимъ увѣреніемъ, да я дремати нећу и гледаћу свакояко, да желью Нь. Св. испунимъ, што отъ мене зависи, само Нь. Св. нека благосоизволи постояно мени у томе дѣлу у помоћи бити.

Садъ да вамъ явимъ о вашемъ писму; я самъ и нѣга предао кн. Шихматову. Онъ міе овако казао, прочитавши писмо: оченъ хорошо, я очень радъ, мы будемъ имѣть случай поговорить о Г. Караджичѣ, напомните мнѣ. — Тако башъ изъ ови слова, я се надамъ добру за васъ, любезни В. С. отъ Шихматова. Него за садъ ништа іоштъ немамъ вамъ доброгъ сообщити, освимъ новости слѣдующе:

Академія е била мало у мое отсутствіе, изгорѣла, т. е. задньи флигели. Президентъ е ньенъ за време све Уваровъ. Чуе се да ће се Академіа Русска присоединити къ Академіи Наукъ.

Ако ова последня новостъ буде истина, ондакъ могу дѣиствовати и на кн. Шихм. и на Уварова: С. С. мене у неке ствари уважава, *као своѓъ човека.*

Поздравля васъ и Г. Аделунгъ и Г. Геце и Г. Кеппенъ я самъ сви ови видео и вашу кньигу предао свима исправно.

За друго не знамъ што да вамъ пишемъ освимъ да молимъ заръ опроштенѣ, што тако ружно, скоро и ситно, *баяги по Србски* пишемъ. Хитамъ да успѣмъ на пошту.

Ево што самъ біо пропуштіо да вамъ явимъ: Я ћу бити у Азіатскомъ Д-ту *переводчикъ Сербскаго языка.* А ако Нь. Св. башъ хоће успѣхъ у преведенію мене у Бечъ имати, а оно нека каже о томе само две речи кн. Меттерниху; па ћете видите како ће се воля кн. Мет. испунити гр. Нес. таки.

Поздравите отъ мое стране вашу Госпођу и вашу дечицу. Портрете при првой приликы пратићу вамъ и Мити и Лизи штогодъ у поклонъ, а кой зна, може, скоро ћу и самъ донети.

Съ истинитимъ почитаніемъ остаемъ вашъ

покорній и предани слуга
Д. Момировичъ.

Явите ми естели добили на лутріи и има ли невѣста за мене.

[Спољa:] Herrn
Wuk Steph. Karadschich
D-r der Philosophie &c &
Auf der Landstrasse № 472,
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 6./18. Дек. 841.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4367]

8.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ.

Я не сдержалъ моего слова, не писалъ 5 Ноября, а вотъ едва собрался написать къ вамъ сегодня и то не по Сербски, — а по Русски. Для васъ это все равно, а для меня лучше писать по русски, чѣмъ по Сербски. Всякому другому я могу еще писать по Сербски и написанное мнѣ кажется хорошо; но всегда когда пишу вамъ по Сербски, на меня нападаетъ какаято одуръ, конфузія, такъ, что и хорошо написанное кажется дурнымъ, — столько я вижу въ васъ всегда строгости грамматикальнаго судьи!

Я наконецъ былъ принятъ о Гр. Киселевымъ, который много распрашивалъ про Е. Св. и обѣщалъ отвѣчать на Его письмо.

Между тѣмъ сообщаю вамъ новости: Академія Русскя окончательно присоединена къ Академіи Наукъ и составляетъ ея второе Отдѣленіе — *Рускаго языка и Словесности, Предсѣдательствующимъ* этого отдѣленія утвержденъ уже *Князь П. А. Ширинскій Шихматовъ.* Вотъ видите, не говорилъ ли я вамъ, что писмо ваше къ нему *пригодится.* Оно и дѣйствительно пригодится, но только имѣйте крошечку терпѣнія, пока запятія князя по этому новому и важному назначенію, примутъ обыкновенный и болѣе легкій ходъ.

Это объ Академіи. Теперь обо мнѣ. Я окончательно переведенъ въ Министерство Иностранныхъ дѣлъ, имѣю званіе *Втораго Драгомана Сербскаго языка,* жалованья 1000 руб. серебромъ, состою въ VI классѣ, а числюсь при *Азіатскомъ Департаментѣ.* За все это я обязанъ Его Св., которому, при сообщеніи сего, прошу васъ поцѣловать за меня руку. Конечно лучше бы было, если бы я назначенъ былъ въ Вѣну, но покамѣсть и то хорошо. Надежда быть въ Вѣнѣ еще впереди и мнѣ это обѣщано со стороны Графа Карла Васильевича. То, что я писалъ вамъ въ первомъ писмѣ я исполню, т. е. пришлю вамъ письмо, которое вы потрудитесь *переписать, поднести къ утвержденію Ег. Св., и отправить по адресу въ С. Петербургъ,* точно въ такомъ содержаніи, въ какомъ отъ меня къ вамъ оное будетъ послано. А пошлю я его къ вамъ въ самомъ непродолжительномъ времени, только прошу не модлить пересылкою его сюда. Я надѣюсь, что оно будетъ и вами и Ег. Св. одобрено, и что будетъ имѣть здѣсь полный и совершенный успѣхъ. Только нужно мнѣ еще въ новомъ мѣстѣ моей службы немножко поосмотрѣться а тамъ и за перо. Смотрите же не по лѣнитесь.

Между тѣмъ увѣдомьте меня прошу васъ о вашихъ новостяхъ. Не разбогатѣли ли мы съ вами? Не нашлась ли мнѣ невѣста? Здорово ли ваше семейство и что подѣлываетъ Ег. Св.?

У насъ здѣсь двѣ недѣли тому назадъ была зима по формѣ, а теперь опять не весна, а лѣто. Теплота, грязь, грязь да теплота. Новостей особенныхъ никакихъ нѣтъ. Здоровье мое порядочно, а занятій по сдачѣ дѣлъ Департамента Нар. Просвѣщенія было пропасть и только сегодня кончилъ ихъ совершенно.

Будьте увѣрены Вукъ Стефановичъ, что я буду объ вашихъ дѣлахъ хлопотать столько же какъ и объ своихъ собственныхъ. Въ замѣнъ этого прошу и съ вашей стороны того же на счетъ моихъ дѣлъ, которые теперь сосредоточились всѣ въ рукахъ Ег. Св. Неоставьте подерживать постоянное и благосклонное Его ко мнѣ расположеніе: Вся надежда моя на Него и надежда эта, полагаю навѣрное, осуществится когда письмо, о которомъ выше сказалъ, будетъ сюда отъ васъ препровождено въ такомъ отъ слова до слова содержаніи, въ какомъ я къ вамъ его доставлю.

За симъ желая вамъ и всему семейству вашему добраго здоровья, остаюсь съ тѣмъ же, постоянно искреннимъ уваженіемъ къ вамъ и преданостіи,

С. Петербургъ 19. Ноября 1841.

вашимъ покорнѣйшимъ слугою
Д. Момировичъ.

P. S. Кланяйтесь отъ меня Вѣнскимъ нашимъ знакомымъ: Г. Копитару, Г. Тирки, Г. Павловичу и другимъ. Да незабудьте увѣдомить о лотереѣ и о невѣстѣ..... Я вчера присягалъ на вѣрность службы по Министерству Иностранныхъ Дѣлъ. Желалъ бы очень присягнуть хоть однажды на вѣрность *супружеской жизни!...*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4368]

9.

Многопочитаеми и любезни,
Вукъ Стефановићъ!

Здравствуйте ми на ову нову и на многе друге године, ви и ваша фамилія! Писмо ваше одъ 7./19. Декемвра прошасте године я самъ приміо 19./31. истога, донео ми га куръеръ Азіатскогъ Департамента. И ево вамъ на нѣга одговоръ: 1) мене зову Дмитріемъ *Степановичемъ*, а не Стойковпћемъ, како што сте на конверту написали; 2) сожалуемъ, што на лутріи ништа добили писмо. Дела, нећемо ли добити што на *невести*, макаръ било и подерато ...., 3) Пишете ми: „сад само чекамо ваше то писмо, пак мислим да ћемо ми одавде

учинити све, што желите". Ево га овде оно писмо, отъ слова до слова, и молимъ васъ да учините съ тим писмомъ, како што самъ вамъ писао, а при овомъ случаю, и пре свега, да полюбите за мене руку Нѣговой Свѣтлости и да му изручите мой глубочайшій поздравъ:

Ваше Сіятельство,
Милостивый Государь,
Графъ Карлъ Васильевичъ.

Приношу Вашему Сіятельству душевную благодарность мою за благосклонное, въ слѣдствіе просьбы моей, перемѣщеніе Г. Надворнаго Совѣтника Момировича на службу подъ начальство ваше и удостоеніе его званія Втораго Драгомана Сербскаго языка. Благодарность эту тѣмъ живѣе чувствую и выражаю, что въ настоящемъ дѣйствіи Вашего Сіятельства въ отношеніи къ Г. Момировичу, вижу новое доказательство постояннаго, благороднаго и попечительнаго вниманія вашего, Милостивый Государь, и ко мнѣ и къ Народу Сербскому.

Но если Вашему Сіятельству неблагоугодно было, можетъ битъ, по особеннымъ, выходящимъ изъ обыкновеннаго круга, причинамъ, изъявить согласія своего на причисленіе Г. Момировича, согласно ходатайству моему, къ Посольству въ Вѣнѣ, то неоткажите, въ замѣнъ этого, доставить ему возможность нынѣшнею весною, не прерывая службы, повторить прошлогодній курсъ лѣченія минеральными водами въ Германіи и провести тамъ нѣкоторое время для укрѣпленія своего здоровья. Я бы очень желалъ, что бы это нѣкоторое время, то есть мѣсяца четыре или если можно шесть провелъ онъ не въ Германіи а во Франціи, и именно въ Парижѣ; но смѣю ли просить Ваше Сіятельство о томъ? Могу ли увѣритъ васъ, Милостивый Государь, что это пребиваніе его въ Парижѣ ни сколько не перемѣнитъ теперешняго хорошаго во всѣхъ отношеніяхъ направленія его мыслей, а напротивъ, укрѣпивъ здоровье его и обогативъ новыми познаніями, принесетъ ему двоякую пользу и содѣлаетъ его еще болѣе способнымъ къ исполненію тѣхъ обязанностей, которыя бы Вашему Сіятельству, независимо отъ настоящаго его званія, благоугодно было со временемъ возлагать на него.

Свидѣтель всѣхъ моихъ дѣйствій, прошедшихъ и теперешнихъ, Ваше Сіятельство изволите знать, что до сихъ поръ

никогда и ни о комъ не утруждалъ я ни васъ, Милостивый Государь, ниже кого либо подобными пособами. — Предметъ же, настоящаго, перваго моего ходатайства, есть Г. Момировичъ потому, что изъ всѣхъ молодыхъ Сербовъ, получившихъ воспитаніе въ Россіи, въ слѣдствіе извѣстныхъ политическихъ событій 1812. года, онъ одинъ успѣшно подвизается на службѣ Русской и составивъ уже себѣ, къ чести націй своей, доброе имя, подаетъ и впредъ хорошія о себѣ надежды. Хотя до этого времена я ничего для него непредпринималъ, но всегда имѣлъ его въ виду, всегда отличалъ его предъ всѣми его товарищами — соотечественниками. Было даже время, когда, съ отеческою заботливостію, хотѣлъ обезпечить, сколько отъ меня зависѣло, участь его на всю жизнь. Судьба устроила это иначе. Я сожалѣю о томъ: но тѣмъ не менѣе продолжаю принимать въ немъ живѣйшее участіе во вниманіи, какъ собственно къ его способностямъ, такъ и заслугамъ покойнаго отца его, князя Момира Стояновича, одного изъ достойнѣйшихъ Воеводъ Георгія Чернаго, бывшаго лично мнѣ еще въ то время извѣстнымъ и пользовавшагосе всегдашнимъ и истиннымъ моимъ уваженіемъ.

Думая, что Ваше Сіятельство, по милостивой благосклонности ко мнѣ, которой столько опытовъ я видѣлъ, уважите настоящія желаніе мое и ходатайство, на упомянутыхъ, съ откровенностію изложенныхъ причинахъ, основанныя, я вручаю въ руки ваши судьбу Г. Момировича и остаюсь въ твердой увѣренности, что вы не оставите. Милостивый всегда раздѣлять участіе мое въ усовершенствованіи оной, — и это не столько для него, не столко для меня даже, Сіятельнѣйшій Графъ, сколько для добраго постоянно вами покровительствуемаго народа сербскаго, котораго, смѣло могу сказать, Момировичъ одинъ въ Россіи есть и будетъ достойнымъ представителемъ.

Съ чувствами глубочайшаго почитанія и преданности имѣю честь быть

Вѣна ... Января 1842.

Вашего Сіятельства,
Милостиваго Государа,
покорнѣйшимъ слугою
(:князь Милошъ Обреновичъ:)

Его Сія-ву Графу К. В. Нессельроду.

4.) Чувство совѣсти ми говори, да самъ све овде право казао; мислимъ да ћете и ви у томе са мномъ согласити се, а тврдо се надамъ, да ће и нѣгова Светлостъ све овде изложенно одобрити; само ви, любезни Вукъ Стефановичъ, лепо разтолкуйте и представите оно писмо нѣговой Свѣтлости, па башъ и поправите га, ако за добро налазите, макаръ у томъ смислу, *да се не сете да самъ га я писао;* лепо га препишите (подписъ да е руке секретара или чіе друге) и учините да се оно што скоріе къ графу сигурно препрати, а мене о свему известите, да самъ готовъ; 5.) Пишете ми іоштъ: „Немойте ни ви мене тамо заборавити". Нисам, вала, нисамъ васъ заборавіо, и ево вамъ, одъ слова до слова, записка, кою самъ о вами, по соизволенію кнеза П. А. Ш. Шихматова, написао и нѣму 10. Декемвра лично представіо:

Сербскій писатель Вукъ Стефановичъ Караджичъ, составившій эпоху въ Исторій Сербской Словесности своими Грамматикою, Словаремъ и Народными Пѣснями, продолжаетъ и нынѣ, съ неутомимою дѣятельностію, труди свои на поприщѣ Сербской Словесности.

Труди эти тѣмъ большее заслуживаютъ вниманіе, что при извѣстномъ физическомъ недостадкѣ (Караджичъ не владѣетъ одною ногою), — крайне затрудняющемъ не только путешествія, постоянно въ годъ два и болѣе раза предпринимаемыя имъ по разнымъ частямъ земель, обитаемыхъ Сербами, но даже и письменныя занянія, разполагая его къ частымъ болѣзнямъ, — Караджичъ, обремененный еще и семействомъ, имѣетъ весьма скудное состояніе. Оно ограничено получаемыми имъ изъ Россійскаго Государственнаго казначейства сто червенными и одъ Сербскаго Правительства сто талерами. Первыя исходатайствованы покойнымъ Президентомъ бывшей Императорско-Россійской Академій Адмираломъ А. С. Шишковимъ, а вторы назначены бывшимъ Владѣтельнымъ князомъ Сербіи Милошемъ Обреновичемъ.

Особенно въ послѣдніе годы труды Караджича имѣли самый счастьливый результатъ. Грамматику Сербскую онъ окончательно исправилъ; Народныя пѣсни Сербскія умножилъ весьма значительнымъ числомъ новихъ, имъ собранныхъ; къ Словарю Сербскому, состоящему слишкомъ изъ 26.000 словъ, прибавилъ еще около 15.000 словъ; собралъ Пословици Сербскыя; написалъ (на нѣмецкомъ языкѣ) книгу о Черногоріи, и привелъ

въ порядокъ множество собранныхъ имъ матеріяловъ для большаго сочиненія объ обычаяхъ Сербовъ.

Изъ всего этого, Караджичъ могъ напечатать только Пословицы и сочиненіе о Черногоріи. Сербскія Пѣсни онъ началъ печатаніемъ въ трехъ частяхъ, но окончивъ первую, остановился по неимѣнію средствъ уплатить даже за эту одну часть издержекъ простирающихся до 1.000 гульденовъ серебромъ (около 2.500 рубл. ассигн.) Прочее приготовленное къ печати, остается въ рукописяхъ по упомѣнутой причинѣ.

Бывшая Императорско-Россійская Академія, всегда и постоянно слѣдившая за успѣхами большей части писателей Славянскаго народа, а въ томъ числѣ и Караджича, въ послѣднѣе время весьма малое обращала на него вниманіе. Слѣдствіемъ того было, что нетолько не преподаны ему средства къ изданію въ свѣтъ вышеозначенныхъ трудовъ, несмотря на довольно частыя его о томъ ходатайства, но даже и напечатанныя имъ и присланныя въ Академію Пословицы Сербскія и Сочиненіе о Черногоріи, оставлены безъ вознагражденія, хотя за первыя, обратившія на себя особенное вниманіе Академіи, обѣщана была ему золотая медаль, но не послана въ намѣреніи замѣнить эту награду деньгами. Мало того, бывшая Императорско-Россійская Академія ничѣмъ не вознаградила Караджича за предоставленія имъ въ собственность Академіи три рѣдкія, драгоцѣнныя книги, а именно: 1.) Служебникъ, печатанный въ 1519. году въ Венеціи. 2.) Евангеліе, печатаное въ 1554. году въ Бѣлградѣ Трансильванскомъ и 3.) Глаголитская рукописъ на пергаминѣ. Отысканіе и пріобрѣтеніе сихъ книгъ стоили ему большихъ трудовъ, и немаловажныхъ для него издержекъ.

Если описанныя здѣсь положеніе, труды и пожртвованія Караджича могутъ обратить на себѣ вниманіе и заслужить возмедіе, то онъ за особенное бы почелъ для себя счастіе видѣть оныя выраженными или въ увеличеніи получаемой имъ изъ Россійскаго Государственнаго Казначейства пенсіи, или въ единовременномъ денежномъ пособіи. Въ случаѣ же невозможности того и другаго, удостоеніе его покрайнѣй мѣрѣ какимъ либо знакомъ отличія, доставило би ему и его семейству истинныя радость и утѣшеніе. 6.) И башъ се надамъ да ће штогодъ по овой записки бити, а како што буде, явићу вамъ таки. Само кажите ми садъ, ніе ли вамъ срамота и греота да я о вами ево написахъ читаво сочиненіе, кое ће сигурно

читано бити у Академіи, почевшей своя засѣданія текъ 23. Декемвра, а ви по оной одавняшной, вамъ добро познатой и за мене найпріятной просби, до садъ іоштъ нисте ништа учинили, нисте ни едно слово написали, и све се каните, као ситъ на ручакъ; 7.) Што се Рейца и Ковалевскогъ книга тиче, пратићу вамъ ньи непремѣнно и како дознамъ о згодной къ томе прилики, а међу тимъ, молимъ васъ наћите кога доброгъ Русо-Немца, и ставите га превести мою кньигу на немачки ѣзыкъ, безъ примѣчанія, погодивши га и явивши ми о цѣни, кою ћу я исплатити како, ако Богъ да, дођемъ овогъ лета у Бечъ, само да буде къ томе времену готовъ преводъ и добро написанъ; 8.) У заключеніе молимъ васъ поздравивши нѣгову Светлостъ съ новомъ годиномъ, да лепо и прилично препоручите мене и у напредъ милостивомъ и отеческомъ благорасположенію и попеченію нѣгове Светлости, да се могу заиста, како што ми пишете, *„и у напредакъ свагда надати“* ньиноме покровительству.

Очекиваюћи скорогъ одговора и поздравляюћи и госпођу вашу и дечицу велику и малу, остаемъ

С. Петербургъ 6. Январіа 1842.

вашъ искренно преданный
Д. Момировичъ.

P. S. Apropos. Кажите ми одобраватели записку, кою самъ о вами Кнезу Шихматову представіо, и есамъ ли све ставіо, што треба. Видите: куцкао самъ, куцкамъ и куцкаћу: дела ви, любезни Вукъ Стефановићъ, куцните код нь. Св. садъ, па куцкайте и у напредакъ, а међу тимъ прокуцните, де, штогодъ и о ономе што знате, што самъ моліо и што молимъ, или ћу се, богами, съ вама свадити! Испуните све о чему вамъ пишемъ и одговорите ми поскоро.

[Споља:] A Monsieur
Monsieur Wouk Stephanowitsch Karadschich
Docteur en Philosophie
à *Wienne*
Landstrasse № 472.

[Вукова напомена:] одговорено 31. Марта 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4369]

10.

С. Петербургъ 19. Февр. 1842.

Многопочитаеми,

Вукъ Стефановићъ!

Што се учини съ вама, естели добили мое послѣдиѣ отъ 6. Январія писмо, и шта ли сте по нѣму учинили? Ево већъ втори месецъ одавна, могао би вашъ одговоръ стигнути, али ви сте се нешто задоцнили, зашто то? О свему томе молимъ васъ што скоріе да ме увѣдомите.

Записка моя о вами, кою самъ князю П. А. Шихматову представіо, налази се у Академіи и у следующемъ засѣданію (21. Февр.) биће по њой трактація. Што буде, явићу вамъ, како дознамъ отъ князя, у кога доста често бивамъ.

Молимъ васъ при првомъ посѣщенію Нь. Св. полюбите имъ за мене руку и изручите мой глубочайшій поздравъ и всепокорнѣишу просбу, да ми не откажу у оному писму, коегъ содерженіе ви знате. И ви нећете изоставити сообщити содерженіе письма Нь. Св. и преписавши, што скоріе овамо пратити, и мене о посланію увѣдомити. Я одавно очекивамъ то, и нешто мислимъ, да ви нећете да држите свое слово и да ми не желите добра, ербо до садъ отъ васъ ни полъ слова.

Што се Нь. Св тиче, увѣранъ самъ, да отказати неће. Я по новоме званію коешта радимъ. Частно пакъ, пишемъ: *Нынѣйше положеніе Сербіи.* Но нешто самъ яко лѣнивъ. Да и време е рђаво. У насъ зиме нема; ніе било ни снега ни мраза. Ако смо ходили на соницама 20 дана, то е много. Юче паде снегъ и данасъ *можно кататься,* али све е топло. Масленница починѣ одъ будуще недѣлѣ 22. Февр. Горы, балаганы, качели готови су, на Исакіевской Площади. Я живимъ близу, у куhи Погенполя [?] близу Гуноропуловой [?] куhи. Ову куhу ви памтите. Предъ моима пенцерима стои Исакіевска црква. Лена ће сва црква бити. Ове године свршиће се сва наружна работа, а внутренѣ већь су почете.

Ако ви не дођете овамо, да погледате, баремъ Исакіевскій соборъ; а ви учините да вамъ я дођемъ, у Бечъ, овога лѣта, и да проведемо кой данъ заедно, или кодъ васъ, или на Вассеръ гласи, како што смо проводили прошасте године.

А то можете учинити само съ онимъ писмомъ, кое е у рукама вашима, и кога ако не пратите овамо преписано како што естъ и подписано Нь. Св. греота ће вамъ до векъ века бити.

Ви, я мислимъ, чули сте, да ћемо и ми имати овде *гвоздени путъ*, отъ Петробурга до Москве, и може бити, болій, него у коемъ царству. То е дѣло већь рѣшено и работа већъ почета. Коштоваће 150 мил. рубаля ассигн. Правиће га само правительство и свршен ће бити у 5 или 6 година. Ондакъ, ако будете овде, можете, у ютру сести у вагонъ и на вечеръ стигнути изъ Петробурга на *Московскій спектакль*.

У Петробургу пакъ, одъ будущега лѣта, почеће се правити *постоянній мостъ* на Василевскіи Островъ. Проектъ е всѣъ утврђенъ.

А мое невесте ... уђуташе. Ви ми ништа не пишете, а и овде нема за садъ ништа. Дела, учините да добіемъ ону, коя е у Бечу и о којой сте ми ви приповедали, да е богата и да е една у майке. Вала, башъ би знао како васъ задовольити на свагда, ако би ми таково што добили за жену.

Поздравите ми любезно Госпоћу вашу и сву вашу дечицу, велику и малу, а и младе Србе, кои су кодъ васъ. Поздравите ми такоћеръ Г. Тирка, Г. Павловича (Константина, а не Федора) и другу нашу Србску Господу Бечку, кою я и ви познавамо. Па незаборављяйте мене, него ми што скоріе явите естели *оно написали*, естели пратили, кадъ именно и естели учинили промене у писму и какве и зашто.

Очекиваюћи скоримъ вашегъ на ово писмо одговора остаемъ са истинимъ почитаніемъ и преданностію вашимъ

почитателѣмъ

Д. Момировичъ.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 31. Марта 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4370]

11.

Многопочитасмый Вукъ Стефановичъ.

Писао самъ вамъ 6. Јануаріа, писао самъ 19. Фебруаріа, па ево вам писмо и одъ данашнѣга 15. Марта. Нећете ли ми баремъ садъ одговорити. А како самъ чекао, како чекамъ вашъ одговоръ, ви себи неможете вообразити. Па што се заиста учини съ вама? Ако се затрудњавате по Русски писати, а ви знате што, напишите оно исто од слова до слова *по Србски*. Садъ имаду Драгомана, кой ће имъ съ Србскога превести на Русскій ѣзикъ што годъ имъ драго. И ако ниете се іошть наканили за оно писмо, а ви, дела, учините тако, како што вамъ садъ беседимъ. Али учините, немојте се лѣнити, ербо а се нимало не сумњамъ, да са стране Нь. Св. нема никакви препятствія. Оно писмо учиниће ми велико и превелико добро, а Нь. Св. знамъ сигурно, жели ми добро више него своме роѣеномъ сину. Што се мене тиче, я се само на Нь. Св. и надамъ, како садъ, тако и у будуще, и молимъ васъ, полюбивши имъ за мене руку и засвидѣтельствовавши имъ мое глубочайше почитаніе, преданность и покорностъ, препоручите ме како благоволенію и покровительству Нь. Св. како у отношенію садашнѣгъ дѣла, тако и у свака будуща къ моме благосостоянію клонећа се. Даће Богъ знаћу я, моћи достойно сва благодѣянія Нь. Св., милости и покровительство њино оправдати.

По вашему дѣлу окончательно іошть ніе ништа свршено. Собираю *справке* и зато дуго, зашто, по случаю пожара Академіе, прошастог лѣта, дѣла су у великомъ безпорядку. Я често одлазимъ къ князю П. А. кой е садъ *Товарищъ* М. Н. П. и свагда *куцкамъ*, надамъ се сигурно, да ће штогодъ бити. Само *терпѣніе*.

Преко неколико дана одлази одовудъ натрагъ Г. Чевкинъ. Шињиме я ћу вамъ пратити оне књиге, кое сте желили имати. Масленица е у насъ прошла добро. А зиме не би, па не, и садъ е нема, само иде помало снега. Я радимъ коешта по Азіатскомъ Департаменту, т. е. занимавамъ се преводима Србски газета; друго ништа. У Іолю месецу биђеду кодъ насъ овде празници Србрне свадбе нашега цара. Ако е и лепо то видети, а я би желіо бити у то време за границомъ. Дела, Вукъ Стефановичъ! Не разрушите мою надежду.

Поздравите ми Бечку Господу наше пріятелѣ. А найвише поздравите ми вашу Госпоѣу и дечицу. Штруве е већъ пошао натрагъ. Какавъ ли ће бити графъ Медемъ. Мислимъ болыій, него Штруве. Я веома скучавамъ очекиваюћи на ваше писмо. Дела, обрадуйте

15. Марта 1842.

СПетербургъ. вама истинно вамъ преданнога

Д. Момировича.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 31. Марта 842.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4371]

12.

Многопочитаеми Вукъ Стефановићъ!

Шалѣмъ вамъ съ Г. Чевкинымъ, кой ће данасъ поћи изъ Петробурга, и писмо ово и кньигу Ковалевскога, отъ нѣга самога и съ поздравомъ, слѣдующаго садржанія: Хотя я и терпѣть не могу Г. Караджича за его Montenegro и Montenegriner однакожъ въ знакъ памяти прошу принятъ экземпляръ моей книги, въ которой если я и хвалилъ много Черногорцевъ, то это потому, что онъ бранилъ ихъ слишкомъ.

Друге кньиге, Рейцове я нисамъ нашао, а Ковалевски ми е казао, да е Г. Рейцъ оно сочиненіе свое, баяги, не знамъ у каквомъ журналу ставіо.

Радуемъ се, што сте примили отъ цара рускогъ медаль съ надписомъ: Praemia digno. Ели то истена? Явите ми баремъ о томе, ако не о другоме чему. И я самъ ови дана добіо отъ Царице прстенъ бриліантови за мое кньиге, 100 екземплара што самъ пожертвовао *въ пользу учебныхъ нѣныхъ заведеній.*

Изъ Српски новина ючеръ добивени, разумео самъ, да е Госпоѣа Караѣорѣевица урла. Жао! А јоштъ више жалимъ, што све мое кодъ васъ просбе умреше, башъ као кадъ нигди и живили нису. Незнамъ што да мислимъ о вами. Ево мое садъ четврто писмо. Я мислимъ ви се срдите на мене за ови укори. Имате право, исто тако, како што и я укоравати васъ.

Я самъ, сбогъ тога, и именно сбогъ тога, што немамъ одъ Бась онога желаемога писма, тако разстроенъ, да мислимъ, разболећу се и томе ће ви криви бити. Заиста и у томе ће се согласити самномъ, нема ништа теже, него чекати и не дочекати и још у каквой климати недочекати и чекати — у проклетой Петробургской. Ви не можете себи вообразити, какво е овде рђаво време (погода). — Я се богами боимъ, да ћу се разболети и да ће то бити последня болесть, ако ове године не измакнемъ одовудъ.

Прекъюче самъ имао изъ Србіе отъ Г. Вандека и брата писмо. Новогъ ништа. Веселе се у Србіи добро, а раде ли добро незнамъ. Братъ ми пише тако: „пріѣзжайте всѣ трое къ намъ въ отпускъ, погулять". Чудакъ е онъ прави! Како да се кренемо сви троица, доста е главоболѣ и за путованѣ еднога.

Явите ми, молимъ васъ, вете ли примили баремъ предъидуща моя три писма, и ако сте и примили, одговорите ми на ньи, а више свега постарайте се испунити оно, што о писму вамъ *писалъ*. Потрудите се мало за мене, да се сторицею трудимъ за васъ. Полюбите руку за мене Нь: Св; и поздравите све наше Бечке пріятеље, особито Г. Тирку. Да знамъ, да нећу доћи тамо овогъ лета, моліо би га да ми кое што купи (на мое новце) и овамо прати, али надежда доћи тамо удржава ме. О надежда, надежда, ошешли се испунити, свршити!!!

Поздравьяюћи любезно Госпођу вашу и дечицу остаемъ вашъ истинни почитатель

Марта 26 дня 1842.
С. Петербургъ.

Д. Момировичъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4372]

13.

Милостивыи Господарь!
Вукъ Стефановичъ!

Оба письма ваши одно чрезъ Г. Чевкина, а другое чрезъ Г. Фалкояна я получилъ. Получилъ я также и письмо ваше отъ 31 Марта нынѣшняго года, съ брошюрою напечатанною вами въ Шестскихъ Народныхъ Сербскихъ Новинахъ. Это послѣднее письмо именно причиною, что я не писалъ вамъ такъ долго. Я былъ сердитъ на васъ да и теперь сердитъ ибо вы причиною, что не только я, но и Его Свѣтлость компро-

ментированы предъ графомъ Карломъ Васильевичемъ Несельродомъ и предъ цѣлымъ Министерствомъ. Это непростительно вамъ и я не буду распространяться болѣе объ этомъ предметѣ. Подумайте хорошенько и вы увидите, что я правъ, и что вы виноваты во всѣхъ отношеніяхъ.

Другой ожидаемой вами книги, я не посылаю вамъ потому, что не отыскалъ ее; а двадцатнаяти лѣтія тоже нѣтъ, по причинѣ что перепечатывается и на дняхъ выйдетъ въ свѣтъ. Коль же скоро поступитъ въ продажу, я куплю экземпляръ и съ первою оказіею пришлю въ подарокъ Его Свѣтлости.

Изъ газетъ вижу, что, Его Свѣтлость былъ въ Дрезденѣ. Если возвратился то изявите ему величайшее и глубочайшее мое почтеніе и благодарность за милостивое его обо мнѣ попеченіе и вниманіе. Графъ Карлъ Васильевичъ Нессельродъ на дняхъ поѣхалъ въ Германію. Онъ вѣроятно будетъ въ Вѣнѣ и увидится съ Княземъ. Прошу васъ препоручить меня Князю и просить Его Свѣтлость замолвить обо мнѣ Графу доброе слово или по крайней мѣрѣ благодарить Графа за исполненіе его просьби принятіемъ меня въ Министерство Иностранныхъ Дѣлъ и тѣмъ показать Графу что его расположеніемъ дорожатъ.

Фалкоянъ вручитъ вамъ это письмо а также и другое отъ Г. Гладкаго. Будьте полезны этому Русу. Онъ справедливую имѣетъ претензію. Этотъ Гладкій женатъ на дочери Яникія Димитріевича Джурича. — Фалкоянъ возвращается чрезъ Вѣну въ Молдавію потому что не хотѣлъ ожидать конца свому дѣлу на счетъ опредѣленія сына которое зависѣло не столько отъ здѣшняго начальства, сколько отъ Владѣющаго Господаря Молдавіи.

На этотъ разъ я не имѣю что болѣе писатя вамъ. Сдѣлайте милость загладьте вашъ промахъ исплненіемъ моей просьбы и внушеніемъ Его Свѣтлости необходимости сдѣлать то, о чемъ я теперь прошу и примите увѣреніе въ искренность почитанія съ которымъ остаюсъ вашимъ

12 Сентября 1842.

С. П. Б.

Покорнѣйшимъ слугою
Д. Момировичъ.

[Сноља:] Его Высокоблагородію
Вуку Стефановичу Караджичу
въ Вѣнѣ

[Вукова напомена:] одговорено по Панову 26. Апр. 843.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4373]

14.

С. Петербургъ 9. Ноября 1843. года.

Любезнѣйшій многопочитаемый,
Вукъ Стефановичъ!

Съ кревета вамъ пишемъ, у коему ево ме одъ како самъ дошао у Петробургъ, а имено 21. прошастога Октомвра. Болесть яка ме уфатила и види се одавно се спремала да ме притисне, ербо я самъ біо као болестанъ іошть и у Бечу, кое одъ зимногъ, а кое и одъ рђавогъ времена. Путемъ се ово іошть већма увеличи, а кадъ дођо у Петробургъ, а оно таки на други данъ ни съ места.

А како самъ путовао, куку мене! До Кракова добро. У Кракову очистимъ свой велики сакъ од стари хальина, продамъ ньи Чифутину, разумѣется за багателу, па у њега, т. е. у сакъ, да облакшамъ чемоданъ и да манѣ за нѣга плаћамъ. ставимъ све ситне ствари, тако да у чемодану ми остане само пальто, суртукъ, фракъ съ панталонима и портфель съ две книге, што самъ изъ Србіе донео, и што міе ту у чемодану било, то міе и остало цело, а оно све пропадне, ама све што годъ самъ имао и заедно съ затвореним сакомъ, кой путемъ, међу Краковомъ и Варшавомъ, испадне ноћу изъ карете, и — поминай какъ звали. Верујете ли да 10 дана писамъ кошулю променути могао, ербо е писамъ имао, све ми остаде у саку, даже и мали саатъ сребрни. Ту самъ имао штете најманѣ едно на *шест стотина* форинти сребра, ербо повторавамъ, све до едне ситне ствари што самъ годъ имао, све міе било у саку, и све ми са сакомъ погибе.

На дошавши у Петробургъ, шта ће да ме посети — болестъ и страшна болестъ, тако да текъ сад се мало опоминѣмъ гди самъ и шта самъ. Мало тога, нађемъ и брата болестна. Али, фала Богу, и нѣму и мени е садъ болѣ и надамъ се да ћу се скоро оправити — одъ болести, а одъ штете, такођеръ, али полако, ербо трошећи кое на ствари необходиме, кое на болесть, я потроши близу све стечено овде сиромашко мое жалованье, на незнамъ шта да радимъ, одъ неволѣ и срамоте, съ оними 400 форинтима, коп самъ Нѣговой Светлости дужанъ. Сигурно ћу ньи исплатити, али нећу моћи тако скоро, у три месеца, како што самъ обећао.

Зато самъ написао ево ово писмо Господару, кое молимъ прочитайте Нѣговой Светлости и присовокупивши и съ ваше стране

кою добру речъ о мени и моима садашньима станю и молби, явите ми што ће и како ће Нѣгова Светлостъ у то рѣшити, и явите ми колико можете поскоро, ербо врло се безпокоимъ, будући никадъ и никому до садъ мало дужанъ остао нисамъ.

У Варшави я нисамъ знао што да радимъ, кога да тужимъ. Кривъ е біо заиста кондукторъ, што ніе добро затварао врата у карети, а криви смо и ми што смо спавали. Али шта би я одъ сиромаха кондуктора добіо. Да самъ га тражіо, онъ би біо лишенъ места па етоти готова просіяка! Богъ нека му суди! Заръ е тако било *горе* уреѣено! Ево видите што значи предчувствіе: памтите кико міе било предъ одлазкомъ *скучно*, башъ као кадъ міе неки говоріо: биће ти зло; само ми ніе казао какво зло; а ево ньи и два; штета и болестъ.

Шта имамъ вамъ іоштъ казати? готово ништа. Петробурга іоштъ видіо нисамъ. Нисамъ біо іоштъ ни кодъ начальника мога — графа Нессельрода. Едва што мого да отидемъ у ютру пошто самъ дошао, кодъ Г. Сенявина, па како се вратимъ од нѣга, таки легнемъ, и ево ме до данасъ у кревету. Поздравите любезно вашу госпоѣу, мамзел Мину, и Миту, в Анки кажите, да іой Гибичъ шалѣ ein kuss. Дайте да се оправимъ и да добіемъ вашъ и кнежевъ одговоръ, па ћу вамъ што ново и што више писати. Явите ми естели походили Министра Уварова и естели му што о мени говорили. Како оздравимъ, таки ћу, а може бити и садъ, написати Кнезу Александру посланіе и ви ћете бити еданъ одъ први предмета овогъ посланія. То да знате сигурно. Само ви будите къ мени добро расположени и веруйте у чувства искреногъ почитанія, съ коима остаемъ као вазда вамъ преданнѣйшій

Димитріе Момировичъ Стояновић.

Аргорос. Я остадо дужанъ моему терзіи *Покорному* 30 ф. сребра, и како самъ біо спреміо ньи да дамъ нѣговомъ човеку, кой е долазіо въ мени у вечеръ съ хальинама, тако заборавимъ да му и дамъ, и тако су три немачке банкноте и садъ у моемъ бумажнику. Ако проѣете покрай *Покорногъ* а ви му кажите то, да не мисли ништа рѣавогъ и да буде увѣренъ, да ће онъ свое новце, и іошъ немачке, добити съ првомъ оказіомъ, а може бити и по почти; Садъ е пошао новъ Тарифъ почтанскій, може се свашта слати и ефтино. Тако су ми мои гости казивали прекючеръ.

[Споља:] Monsieur
Nonsieur de Wuk Stephanovitsch *Karadjitsch*
Landstrasse Rabengasse № 484.
à *Wienne.*

[Напомена Вукова:] одговорено $\frac{21\text{ Јан.}}{2\text{ Февр.}}$ 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4374]

15.

С. Петербургъ 8 Февраля 1844.

Любезнѣйшій и многопочитаемый,
Вукъ Стефановичъ!

Писмо ваше одъ $\frac{21\text{ Јануар}}{2\text{ Февруар}}$ ове године я самъ приміо у Суботу 5-го нашега стиля и веома самъ се нѣму обрадовао. Заиста я самъ се біо лютіо не на васъ, но на обстоятельства, коя ми нешто све попреко иду, особито кадъ самъ чуо одъ мои пріятеля, да е било у новинама, да е кнезъ Михаилъ дошао у Берлинъ, а съ њимъ и ви, и кадъ самъ *въ слѣдствіе* тога помисліо: Ето садъ писмо мое чека Караджића у Бечу, а кадъ ће се онъ тамо вратити, богъ зна. Него опетъ добро, а іоштъ болѣ за васъ, што нисте амо дошли. Бога ми би се смрзли овде одъ страшне зиме, коя се текъ садъ у свршетку Јануара поче. Но дела да се разговоримо мало.

Я самъ са здравлѣмъ, хвала Богу, болѣ, могу рећи, добро; самo се бојимъ да ме не изеде зима; она е башъ оно, чега се яко бои сваки ревматизмъ, а особито мой, силе га убиле. Што се изгублѣни ствари тиче, наравно міе жао њи іоштъ до садъ, но что дѣлатъ, терпѣніе все превозмогаетъ!

Тако писмо мое предалисте К. М. Я благодаримъ Н. С. за участие његово у моемъ здравлю, али што дуже я неплатим они 400 форинти, то ћеду више расти проценти, а шестъ Ф. ср. на месецъ то ніе шала, и то ме е башъ узнемиравало те самъ се рѣшіо да му о томе напишемъ. Жао ми е што ми нисте повольній гласъ о овоме дѣлу пратили.

Фала вамъ, што сте говорили Сергію Семеновичу о мени. Я нѣга іоштъ видіо нисамъ, а видећу га сигурно и изручићу му вашъ поздравъ.

Књигу мою я самъ одавна свршіо, т. е. прибавіо силу примѣчанія, свудъ цитирао Хатишерифе, и написао заключеніе,

али Богъ зна, оћеду ли е дозволити да е наштампамъ. Цензура е већъ благословила, но Министерство Иностранн Дѣла не да, будући е како каже, предметъ *Политическій,* и я о томъ садъ радимъ колико годъ и што годъ могу, макаръ се съ начальницима моима *почупао.*

Я самъ писао у Србію, али само брату. Спремамъ се, да пишемъ и Кнезу Александру и будите уверени да ћу му писати и о вами.

Чуо самъ о Раіовићу: нѣга не жалимъ, но жао міе Милице, нѣгове жене.

Ево вамъ одговора на све пунктове вашегъ послѣднѣгъ писма. О! заборави да полюбимъ Анку и да благодаримъ за поздравъ одъ свію ваши домашньи, но то се обично пише при концу писма, а я оћу іоштъ да беседимъ съ вама мало о писму, кое сте ми по г. Панову пратили.

Знайте, да самъ само ово писмо ваше (одъ 26. апр 1843) приміо, а узань ништа; па нисамъ видіо ни Панова, кой оставивши брату моему писмо, отиде некудъ у Руссію, пакъ му ни трага не могу наћи. Тако даклемъ, ако заиста оћете да ме опоменете на оно, што самъ вамъ обрекао, а оно дела пратите ми образе и Кнеза Милоша и Кнеза Михаила, кой е, я мислимъ, налитографиранъ.

Гладкому ћу овог дана о нѣговомь дѣлу писати.

Ковалевскогъ овде затекао нисамъ. Онъ е отишао у Влашку да тражи *злато.*

А што се Струва, Кеппена и Надеждина тиче, при првомъ случаю бићу код ньи, башъ само зато да ньи одъ васъ поздравимъ.

Ево вамъ одговора и на оно писмо. Садъ молимъ васъ да ми чешће пишете, ербо нити е пошта скупа, нити писма дуго путую: ваше е за 10 дана стигло. Поздравите све ваше и полюбите ми Анку. Мамзель Мини непремѣнно дайте случай чути Пѣвицу *Віардо Гарсію,* коя е заедно съ Рубини и Тамбурини овде целу зиму на театру нашемъ певала, па садъ съ 1 Априліа ангажирана е на Бечки театръ. Колико самъ е годъ пути чуо, свагда самъ плакао, толико е лепъ гласъ нѣнъ и игра, особито у опери *Сонамбула.* Мити кажите, да ћу му пратити образъ наслѣдника у *козацкомъ* мундиру, само ако ми тата — Vater прати образе кн. Мил. и кн. Мих.; а ви ћете добити Цара Николу и Царицу нѣгову жену у русскомъ одѣлу; само пошльите ми то поскоро. Кадъ будете близу Покорногъ, незаборавите заћи къ нѣму и казати му оно, о чему

самъ вамъ писао Светлостъ Стару и Младу поздравите, и поздравите ми Г. Тирку. Не шалите се, но ми тражите невесту и явите ми штогодъ о Гагићу.

Садъ нешто о Литератури. Я самъ хочео писати *Очеркъ Исторіи Сербской Литературы*. Будите ми полезни у томе чимъ годъ можете и сообщите ми штогодъ писменно, а штогодъ и одъ књига, кое ви знате да ћеду ми служити. Жао міе што ми нисте показали вашъ преводъ Новогъ Завета: Стойковићевъ знамъ да неваля никудъ. Кажите ми за бога заслова ђ. ћ, — кой е ньи измисліо. Овде неки кажу, да е Лукіянъ Мушицкій — ели то истина? Веома би желіо имати поименце све Србске Литераторе и што су годъ радили. Могао би се служити Иоссартомъ, али у нѣга е *Хаосъ*. У Народномъ Листу чини ми се има пуно, али я немамъ тога листа. Ваше књиге биће ду ми одъ велике полze, како што и есу полезне, зато ако што наћете, чега я немамъ, пошаљите ми, само преко Посольства ербо ће преко почте скупо стати. Вообще, молимъ васъ, помислите мало о томъ дѣлу и сообщите ми ваше *главне* у овоме случаю мисли и замѣчніе. Я ћу гледати да свршимъ ово къ лѣту и да вамъ прочитамъ или у Бечу или у Петробургу. Естели на то согласны? Него пре явите ми штогодъ, чимъ би се могао трудъ мой облакшати.

У очекиваню даклемъ вашегъ на ово све одговара, и одговора скорогъ, остаемъ вашъ свагдашньи пріятель и почитатель

Д. Момир. Стояновићъ.

[Спољa:] Его высокоблагородію
Вуку Стефановичу *Караджичу*
въ Вѣнѣ
M-r M-r de *Karaghitsch f.f.*
Landstrasse Rabengasse № 484.
à *Wienne.*

[Вукова напомена:] одговорено 13/25 Марта 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4375]

16.

24. Февруара 1844. С. Петербургъ

Любезнѣйшій и многопочитаеми
Вукъ Стефановићъ

8-го числа овога месеца я самъ вамъ пратіо едно писмо, доста велико, кое сте ви, я мислимъ, већъ примили. Ево вамъ

садъ и друго, али краће првога. У ономъ писму я самъ вамъ писао нешто о *Полинѣ Віардо-Гарсіи;* а изъ овога, узевши прилагаеми *додатакъ* и прочитавши га, ви ћете знати о њои све штогодъ Петробургъ, т. е. цвѣтъ Петробургски зна и чувстве!

Додатакъ овай подъ заглавіемъ: *посвящено воспоминанію о І'-жѣ Полинѣ Віардо-Гарсіи,* писанъ е на русскомъ ѣзику еднимъ младимъ литераторомъ и читанъ у наибольимъ и наивећимъ обществама овдашньима съ томъ намѣромъ, да се, до долазка Гарсіе у Бечъ, преведе на Немачки ѣзикъ и наштампа у едной из Бечки газета, то се зна, коя е найболя. Већа частъ млади люди, кои су при томъ случаю били, а и самъ авторъ, познаваюћи васъ заочно, рѣшили су обратити се у томе къ вама и молили су ме написати вамъ съ усердномъ просбомъ додатакъ онай превести на Немачки и у Бечкой газети наштампати.

По овоме даклемъ, пріятноме за мене случаю, ево вамъ и писмо мое и горе реченый и овде приключеный додатакъ а такоћеръ и молба: потрудите се, преведите га на Нѣмачки, наштампайте га у едномъ изъ Бечки журнала до вашега сезона, т. е. до 1-го Априліа, а пратите намъ онаи нумеръ, у коемъ ће то бити ставлѣно. Писмо съ овимъ пумеромъ газете адресирайте на мое име и явите ми о трошковима, ако би ви што на то потрошили. Они ћеду бити вамъ враћени, а и трудъ вашъ ми ћемо знати чимъ годъ вознаградити, само свршите све како што вамъ пишемъ. Међу тимъ ако би ви извадили изъ овогъ труда вашегъ какву ползу у новцима, оне су све ваше, у пуномъ и безотчетномъ вашемъ расположенію.

Тако у пуной надежди на васъ, по познатой мени вашой акуратности, остаемъ очекиваюћи удовлетворительногъ вашегъ по овоме писму у свое време одговора, вашъ искренни почитатель

Д. Момир. Стояновић.

P. S. Поздравите ми све мое познате у Бечу, почевши, наравна стваръ, съ любезногъ семейства вашегъ; поклоните се такоћеръ и Светлости старой и младой и не заборавите одговорити ми и на мое пређашньe писмо. Оно што самъ вамъ писао о ѣ и ѣ, не трудите се, я самъ имъ нашао трагъ, и то у вашимъ *безцѣнымъ* трудовима о Србской Литератури, т. е. о Србскомъ ѣзику, истина разбацанимъ овамо онамо, али мое ће дѣло бити то сабрати и лепо на своемъ месту све обстоятельно изложити.

[Спољa:] Herr
Wuk St. *Karadzilsch*
Landstrasse Rabengasse № 484.
in *Wien*

[Вукова напомена:] одговорено 13./25. Марта 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4376]

17.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичъ!

Ако ћете башъ за моя писма радо пошту плаћати, а оно ево пишемъ вамъ и писаћу често. Писмо ваше послѣднѣ примiо самъ 28. Марта, но писамъ вамъ до садъ одговорiо на нѣга ербо прво, бiо самъ сву Пасхальну недѣлю болестанъ, а друго ктео самъ пре да испуним ваше неке препоруке.

Радуемъ се што сте ви здрави и ваши домаћи и што е оздравила Анка; чувайте е добро докъ порасти, а кадъ одрасти, чува ће се и сама. Благодаримъ за поздравъ, а iоштъ више благодаримъ за известiе о *шолици*, то ми е башъ драго, што ћу имати посао съ Кневомъ, а не съ Тирком што се мога дуга тиче.

Вашу брошюру читао самъ съ особитимъ удовольствiемъ. Освимъ Кеппенова экземпляра сви су већъ предати. Познао самъ се при томъ случаю съ Н. И. Надеждинымъ. Онъ ме е веома радо примiо, разговора е било о вами и о Србiи пуни неколико торба. Петаръ *Ивановићъ* Прейсъ такођеръ се све о вами разговара са миномъ, кад се годъ видимо. И Надеждинъ и Прейсъ спремаю се да вамъ пишу, а међу тимъ молили су ме да васъ поздравимъ.

Шта ли е то, што ћете до недељу — две дана штампати? Дела явите ми.

А моя бѣдна рукописъ остаде нештампана. Не знате како ми е жао. А да видите како самъ е лепо израдiо, би ми башъ казали браво! Она садъ ходи по рукама; читаду е *пријатели;* и садъ е башъ кодъ мога добротвора, доброга кнеза Шихматова.

Благодаримъ васъ искренно за портрете Кнеза Милоша и Михаила, и шалѣмъ вамъ портрете Цара и Царице *Русински*, „во весь ростъ.“ Биће вамъ доста трошка на златне рамке

(то е русска речъ), али не жалите, портрети су наибольи што и има у Петровомъ бурету. Жао міе што нисте се сетили да ми уза ньи приключите и вашъ портретъ у *фесу,* али може бити да нисте га имали кодъ куће. Ако самъ и говоріо у Бечу, да не приличи на васъ, али опетъ би га радо имао, *ербо е вашъ портретъ.*

Немойте се, кумимъ васъ Богомъ, срдити на мене за чланакъ о *Полиньѣ Віардо Гарсіи.* Я самъ лудимъ Руснякомъ говоріо, да треба превести на пратити на штампу, да утруждавати човека, кои е и слабъ у здравлю, а заузетъ и своимъ посломъ ніе прилично, — аа, они нису то могли разумети. Него неби ли могао вамъ помоћи у томъ дѣлу Г. Качкадановъ?

И много, и любезно, и искренно благодаримъ васъ за *нешто,* што сте ми писали о матеріялима за Литературу Српску. Што можете, добавите ми изъ кньига, а што имамъ овде, нећу изоставити. Изъ газета видимъ, да е Бодянски превео Шаф. Ист. Слав. Литературе: ніе ли то *народописъ?* Жао міе што самъ овде, а не тамо, кадъ васъ, у Бечу у среди Србаля Австрійски! Мой Господине, Вуку Стефановићу, говорите ви да самъ се приміо важнога и великога посла! Естъ истина! Али знайте да самъ се приміо и Историе Српскогъ Народа, па и то и друго биће заедно, нитъ е тѣло безъ езика тѣло, нитъ е езикъ безъ тѣла езикъ. И мислимъ, ако ми Богъ помогне, представити читателима и то и друго онако, како што *себи* представлямъ, а то е, како што естъ стваръ, сирѣчъ, просто, и вразумительно и вѣрно. Камо среће кадъ би я могао тако писати по Српски, како што ви пишете, *я бихъ* све то по Српски написао!

Рекао самъ међу Србаля Австрійски, а то знате не међу людма, но међу *кньигама* ньинымъ. Оно што ми ви нисте ктели и показати — вашъ преводъ Н. Завѣта, видіо самъ и добіо самъ од П. И. Прейса ако и у брошюри вашои *Огледи Св. Писма.* Знате ли што? Читаюћи те Огледе, я самъ нашао, да би трєбало тай преводъ *поправити.* Я ако и не могу писати чисто по Српски, а тако како ви никадъ нећу и моћи, али имамъ нешто, као *инстинктъ,* те могу да видимъ, што ніе башъ како валя. На примѣръ (Лука XXIV) и *гле,* двоица одъ ньи *идау* и проч. Овде, у мѣсто *гле* я би рекао *это,* а у мѣсто *идау,* я би написао, *иђау.* Ондакъ би изишло, како се мени чини, право по Српски и *сходно* съ подлинникомъ: *И это двоица одъ ньи иђау.*

Одъ Праиса самъ добіо и *Сретенски Уставъ* Србскій, штампанъ у 1835. години, на коме е учињена Милошемъ и свима *заклетва*. Важна стваръ, о коіой я нисамъ ни *чуо* до садъ, а у историческомъ отношенію, то е стваръ *неоцѣнѣна*, ербо показуе да Срби не само у физическомъ но и у умственномъ реду нишли су и иду *свагда*, пре него Грци толико славними и превозносими! Важна, кажемъ, ербо е исто таки Уставъ Србскій, како што и Конституціа Грка, а Србскій е *10. година* пре изданъ! Ако и ніе рађень людма *Европейскима*, како што е Грчкій.

Довде самъ біо приготовіо вамъ ово писмо, па на другій данъ ктедо да га свршимъ, кадъ ето ми опетъ болестъ на рамена, те самъ боловао до данашнѣгъ дана, а то е близу два месеца. Садъ самъ оживіо и ево свршавамъ ово писмо, и шалѣмъ га вами како естъ. Жао міе, што ме болестъ мучи и не да ми да радимъ. Овогъ лета, богъ зна, оћемоли се видети, нећеду ме пуштити, ако самъ не пођемъ. А Кнезъ Милошъ чуо самъ отиде у Теплицъ. Портрете нисамъ дао на пошту, но послаћу и съ приликомъ. Орао нашъ одлети у Англію; збиля естели га кадъ видели? Ако не, а оно имате шта видети, ако доће у Бечъ.

Но за садъ доста, съ Богомъ, и *до свиданія*, кое дай Боже, да буде поскоро. Поздравите ми све и сви, и остайте съ здравлѣмъ и съ увѣренностію у моимъ къ вамъ искреннимъ почитанію и преданости.

27. Мая 1844. С. Петербургъ.

Д. Момир. Стояновичъ.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 28. Јунија 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4377]

18.

С. Петербургъ 12. Октября 1844. года.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ.

Письмо ваше отъ 8-го Іюня сего года я давно получилъ, и если по сіе время не отвѣчалъ, то это потому, что въ слѣдъ за

болѣзнію, отъ которой только, что сталъ поправляться, меня постигло пренепріятное несчастіе, а именно, слуга мой укралъ у меня всѣ мои цѣнныя вещи, какъ то: серебро, золото, брильянтовый богатый перстень, часы золотые, разныя антики дорогіе, ордена мои, словомъ всѣ мѣлочи съ немногими моими наличными деньгами, а братниныма 1050 рублями, всего, на сумму 5000 рублей ассигнаціями.

Это было 29. Іюня, въ день Петра и Павла и вообразите, онъ скрылся оставивъ у меня свой паспортъ и Полиціею по сіе время этотъ бездѣльникъ не отысканъ. Представьте мое положеніе: все что имѣлъ — сгибло. Теперь у меня остались только очки да перстень золотой, которые были на мнѣ и потому уцѣлѣли. Изъ платья и бѣлья ничею не тронулъ. Видно такъ мнѣ суждено терпѣть потерю за потерею!

Теперь, когда я ясно вижу, что пропадкѣ этой должно положить и концы въ воду, потому, что по нынѣ ни слуху ни духу нѣтъ о Похитителѣ, обращаюсь къ писму вашему и первою рѣчью хочу выразить истинное, душевное сожалѣніе о смерти вашей Анки: какъ не могъ пособить докторъ отъ кори, — эта болѣзнь не трудно вылѣчивается.

Приміо самъ ваше кньижице, и све самъ по адресима предао. Васъ дружелюбно поздравля Петръ Ивановичъ Кеппенъ и моли за опроштенѣ, што вамъ не пише због велики посала. Такођеръ васъ поздравля Прейсъ и Надеждинъ. Што се тиче пренумеранта, опростите ми, по главобольи, коя мие хундсвутски задата била, нисамъ могао и помислити досадъ. Међу тимъ, могу вамъ явити, да е Срезневскій у С. П.бургскима Русскима Новинама прекрасно објавіо о томе дѣлу свой Русіи и пригласіо любителѣ Славянске Литературе на пренумерацію.

Вамъ принадлежеће портрете я іоштъ пратіо нисамъ — а кодъ мене су и сваки одъ мои пріятеля зна, да су за васъ приготовлѣне. Ови дана гледаћу прилику да и предамъ у канцеларію графа Нессельрода, кой текъ ово дана што се врати изъ загранице, т. е. изъ Лондона. Шта е тамо радіо Богъ га зна, а дае біо овде, я би одавно біо већъ кодъ васъ у Бечу. А и садъ све о томе мислимъ, како би се службе овдашнѣ отресао.

Недадоше ми да наштампамъ оно, што знате, а оно што самъ біо почео да пишемъ — престадо сбогъ они сами происшествія. Боже, боже, како е тежко оваквимъ обстоятель-

ствами противустояти и будући у њима, штогаъ полезно радити, за кое се прво и прво изискуе душевно *спокойствіе.*

С. С. Уваровъ е біо све лѣто по Русіи; садъ се скоро поврати, но я прилике іоште нисамъ имао да га видимъ.

Молимъ васъ полюбите руку Нѣговой Светлости: читао самъ у газетима да се е скоро садъ повратіо изъ Богеміе, и явите ми како е њино здравлѣ, и гди е млади Кнезъ. Поздравите любезно и госпођу вашу, Миту, и Мину: како су они са здравлѣмъ; чувайте баремъ њи. Поздравите и Г. Тирку.

Шта ли се ради садъ у Србіи, по повратку Вучићевомъ? Читао самъ, дае Н. С. компрометиранъ буномъ, бившомъ у Влашкои, ами говорели свагда истину газете. У Александра Карађорђевића се роди синъ Петаръ, а налазећій се овде унукъ Карађорђа *Георгій Алексѣевичъ* не обѣћава, чини ми се, *ништа.*

Ово дана писали сте Живковићу и пратили сте му са стране Владикине 10 дуката. Тое чиними се за нѣговогъ овде роћака, кои е у Павловскомъ Корпусу. Шта ново у Црной Гори? Узеше имъ Турци Грахово и Вранину — на съ миромъ! Плохо!

Я сам ви добіо чинъ коллежског Совѣтника (Полковника) за *выслугу лѣтъ,* а и знакъ отличія за XV годишню безпорочну службу — а штае фаиде, када новаца немамъ. Тое јоштъ више плохо!

Поздравляюћи васъ любезно а и све наше бечке познате и сожалѣваюћи све еднако о малой Анки, коя се, како пишете, све еднако опомињала свогъ *Дибића,* остаемъ, желећи вамъ и вашемъ семеиству здравля и среће,

вашъ искренній пріятель
Д. М. Стояновићъ.

Поздравите ми и полюбите ми Миту будућегъ 26. Октомврія, ако му е то нѣговъ *имендан*ъ.

[Спољa као на предходном].

[Вукова напомена:] одговорено 11./23. Февр. 845.

[Концепат у арх. К. С. Академије бр. 4378]

19.

С. Петербургъ 1. Апрѣля 1845.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ.

Приміо самъ писмо ваше одъ 11./23. Февр. ове године и обрадовао самъ се да сте намъ живи и здрави. Бог зна шта самъ мисліо о вашемъ ћутаню.

Я съ здравлѣмъ рђаво самъ, а съ обстоятельствама іоштъ рђавіи. На бѣднаго Макара и шишки валяются. Обешенякъ, кой ме покрао, уфаћенъ е, али шта е Файде, ни едне пребивене ни паре ни ствари, одъ нѣга добивено ніе, па се іоштъ и не признае, говорећи: кривъ самъ само што самъ се одлучіо одъ куће, кудъ кадъ се повратимъ, наћемъ све разбивено и покрађено, па одъ страха утекнемъ.

Честитамъ вамъ повраћену Правительствомъ пенсію вашу: то е добро, и башъ имъ Фала. Ништа, што не добивамо на лутріи: намъ сиромасима доста е и оно што заслужуемо — само да намъ га не отимаю. Али опетъ поздравивши одъ мене Г. Тирку, честитайте му добитакъ. Башъ е славни добитакъ! Да е нашъ, како што ніе, какавъ би му ми славни *оборотъ* дали, оборотъ вечито полезный и за савременике и за потомке. Али увы!

Питате ме, ели се додало што и плате къ томе чину? Ни паре. Такови су русски чинови! А таково имъ е и сунце: освећава а не грее.

Веруете ли, да су код насъ, до прекъючеръ, мразови непрестанно били. Већъ се била намъ и душа смрзла. Снега имамо на цело лѣто; али су чудна дѣла Божія! Јоштъ едно десетъ дана оваке топлоте и кише, па нећемо га стати ни на gefrorenes.

Данасъ проће година дана, како самъ вамъ купіо портрете Цара и Царице. Кое чекаюћи прилике, па кое болестъ, кое посао и трчанѣ по дѣлу краће, уздржеме, да вамъ ньи не пратимъ да данасъ. Садъ пакъ шалѣмъ ньи къ Г. Покасовскову, одъ коега имате ньи потражити. Опростите ми, што нисамъ біо у томе случаю аккуратанъ.

Радуемъ се што ваше песме напредую, и благодаримъ за втору послату къ мени частъ, ако нью іоштъ и нисамъ приміо. Па Богъ зна оће ли ме овде и наћи.

Я самъ се моліо, іоштъ 1. Јануарія ове године, у *чисту отставку* због разстроеногъ здравља. Ево до садъ чекамъ разрѣшеніе, кое како ћобіемъ, таки ћу поћи, а то неће пре, я мислимъ бити, него у Маю, ербо су намъ садъ путови веома рђави. Я мислимъ поћи у Кишиневъ къ Майки, па отудъ сѣвши у Галацу на *данчикъ*, попети се до Мехадіе, тамо се покупати, заћи у Србію, а изъ Србіе, преко Беча у Карлсбадъ. Тако даће Богъ те ћемо се и видети, и заедно поразговарати о томе, како и што далѣ да радимъ.

Драго міе, што су ваши сви здрави. Поздравите ньи одъ мене и полюбите и полюблуемъ свѣтлогъ Ускрса. А Господару и Кнезу полюбите за мене руку: я му желимъ одъ Бога здравља на многая лѣта. Поздравите ми и младога Кнеза, ако е у Бечу. Тако съ Богомъ и *до свиданія*, мой любезный и многопочитаемый Вукъ Стефановићъ. Тужите се на оскудностъ пренумеранта на ваше песме у Руссіи. Хе! Хе! Хе! Море Русси и за што друго, а камоли за ваше песме!!!.....

вашъ
Д. Стояновићъ.

P. S. 4. Апрѣля. Знаюћи, да ће се участ моя скоро разрѣшити, я говоримъ о отставки, я самъ удржао ово писмо и ево являмъ вамъ, да самъ уволѣнъ у отставку *по разстроенному здоровью и по прошенію*. 31. марта, съ пенсіомъ 1050 рубаля на годину и съ единовременнимъ пособіемъ 3500. р. ассигнаціяма. — Скудно, али што ћемо да радимо!

[Сполья као на предходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4379]

20.

Београд 11. Новембра 1845.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ.

Я самъ вамъ іоштъ из Петробурга писао о себи и доста подробно; шта би, што ми нисте ништа на то одписали, не знамъ; но

ви сте знали іоштъ ондакъ, а сигурно знате и садъ гди самъ біо, гди ћу бити, и гди самъ садъ. Како самъ вамъ писао, тако самъ и учиніо, т. е. изъ Петробурга самъ пошао у Кишеневъ къ Майки, изъ Кишенева Дунавомъ у Мехадію, па изъ Мехадіе у Србію, гди самъ до садъ. Шта радимъ овде — ништа, или болѣ рећи, слушамъ исторію Србіе найновіи времена, и заиста достойно би било написати *вечерà въ Сербіи*, еръ у вечеръ овде се проводи време, макаръ гди било, само у приповеданю: шта е и како е у послѣднѣ време у Србіи било.

Да самъ я овде ви сигурно знате то и одъ Г. Тирке, коему самъ двапутъ писао и двапутъ моліо га васъ поздравити. Да самъ я овде ви знате мислимъ и одъ Нѣгове Светлости Господара Милоша; но видимъ да нисте ни ктели ништа написати, боећи се, а чега? я управъ незнамъ, а да помислимъ, погодіо би. Но то напрасно ви радите. И ево за доказати вамъ то, я вамъ пишемъ, и являмъ вамъ, да планъ мой променіо нисамъ, и да ћу у Бечъ да зимуемъ, макаръ сувимъ; на брзовозству, тамо отишао.

Я самъ ктео остати овде да зимуемъ, и наместіо самъ се добро — у кући Господара Ефрема, дакле физически можно е, но видимъ, да морално башъ ніе можно овде остати, еръ е досадно све едно и едно слушати, подъ затвором свакога видити, и како 6 саати после подне удари, и самому се затворити. Да міе братъ мой Илія овде, іоштъ би *пассавало* време болѣ, али самъ овде самъ самцитъ као прстъ.

Него да знате Вукъ Стефановићъ, я идемъ управъ кодъ васъ да зимуемъ, у вашемъ квартиру и вашемъ содружеству. Хоћу да профитирамъ што одъ васъ што се нѣмецкогъ ѣзика тиче, и у томе ћеду ми помогнути и Госпоћа ваша и Фрайла. Даклемъ, ако сте у ономъ квартиру, гди самъ васъ преклани оставіо, дайте ми ону собу, гди смо ручавали; мебель и намешћай куппћу; што ѣдете и піете ви, ѣсћу и пићу и я; време ћемо расположити, што можемо болѣ и за читанѣ и за писанѣ; диксіонере имамъ найновіе Рейфа; потрудићу се у четири петъ месеци, да овладамъ нѣмецкимъ ѣзикомъ тако, да могу вамъ казати аферимъ и устменно и писменно. Наравно имаћемо свое време и за шетанѣ и за частенѣ, како што смо и пре радили.

Ако нисте лѣниви, одговорите ми таки на ово писмо, па добивши вашъ одговоръ да се кренемъ одовудъ. Адресирайте

ми у Београдъ и явите ми да или нѣтъ, откровенно, безъ сваке церемоніе. И поздравивши одъ мене Госпођу вашу и Фрайлу, а и наслѣдника вашегъ Миту, примите увѣренѣ у истинитомъ почитанію, съ коимъ

остаемъ вашъ

Д. Момир. Стояновићъ.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 21. Нојемвр. (наш.)

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4380]

21.

Любезнѣйшій и Многопочитаемый
Вукъ Стефановичъ!

Можетъ быть сегодня отправляюсь я въ Прагу; если не успѣю быть у васъ, то не примите этого во зло и неоткажите, по обѣщанію, сберечь, до моего возвращенія, посылаемый узелъ. Онъ состоитъ изъ двухъ ковровъ, экипажной подушки, и трехъ паръ чулокъ и двухъ полотенецъ Сербскаго произведенія. — Ко всему этому присовокупляю и Сербскій фонарь.

И такъ, до свиданія Вукъ Стефановичъ; буду живъ, увидимся; умру — все ваше. — Прошу свидѣтельствовать мое искренное уваженіе вашему любезному семейству.

[Марта 1846].

Вашъ искренній почитатель
Ди: Момир: Стояновичъ.

[Споља:] A Monsieur.
Monsieur D-r V. Karadzitsch &. &.
Landstrasse, Ungergasse № 362.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4381]

22.

Carlsbad 16./28. Апр. 1846.

Любезнѣйшій и многопочитаемый
Вукъ Стефановичъ!

Сутра ће бити три недељ, одъ како самъ у Карлсбаду. Будући у Праги, премисліо самъ, проговорившн съ познатимъ

мени, тамо бившимь, Маріенбадскимъ докторомъ Шнейдеромъ, и то е узрокъ, што самъ пошао у Карлсбадъ а не у Грейфенбергъ.

Шта ли ће бити съ моимъ ревматизмомъ, незнамъ; али я піемъ усрдно изъ два источника Marktbrunn и Mülbrunn, свега и свако ютро 6 чаша, и вода ова доста на мене дѣйствуе. По цѣли данъ самъ на сокаку или по брдима Карлсбадскимъ.

Време е овде било прилично добро; али ево два три дана имали смо громъ, муню, киша, ветаръ непрестанно; а ючеръ намъ доће градъ, па и снегъ. Међу тимъ, одъ како самъ дошао овде, све и свудъ самъ нашао зелено, и све више и више зелени. Квартиръ мой греемъ два путъ на данъ: у ютру и у вече. Устаемъ у 5, ходимъ до 8; попивши кафу и одморивши се мало, опетъ ходимъ до ручка. Ручамъ у 1, опетъ піемъ кафу у 4, до кафе и после кафе опетъ ходимъ; у 7 узмемъ само супу; а у 8 саати, неки путъ у $7^1/_2$ већъ самъ у кревету.

Тако сваки данъ. Докторъ ми строго забранюе да много читамъ, ни да пишемъ много. Али опетъ и читамъ и пишемъ коешта. Изъ читаня не оставлямъ мою Нѣмачку Граматику и неке француске кньиге изъ овдашнѣ библіотеке; садъ башъ ми е у рукама Custine, нѣговъ 3 томъ La Russie en 1839. Грдно ти ли е тай Руссе описао, и вѣруете ли ми, я, кой Руссію знамъ, као мои петъ прсти, я признаемъ и исповѣдуемъ, да што е годъ Кюстинъ о Руссіи казао, освимъ неки багательни погрѣшака, све е казао право, тако право, да никаква reputa-ція са стране Русса не може никадъ имати места.

Изъписанъ — пишемъ писма, али до садъ ово къ вама, естъ треће. Прво и друго послао самъ у Петробургъ. Ючеръ самъ по листа написао, одъ безпослице, за Албомъ фрайле Мине. Овде приключуемъ ово *произведеніе* у два егземплара. Читайте, алъ се немойте смеяти. Ови дана написао самъ нешто и по Русски. У едной долини, близу Карлсбада, има кућа, коя се зове: Freundchafts Saale. Овде обично после ручка піемъ кафу. Противъ ове куће, до саме речице *Тепла,* има кршъ, кой состой изъ едногъ великогъ, якогъ камена, и до нѣга другогъ малечкогъ, кой чини се, таки ће пасти. На нѣму стой написано по Нѣмецки: *Hofnung*, а на великомъ, якомъ камену, по Русски *авось!* Приличніе би било, да е *авось* на ономъ, а hofnung на овомъ камену. Ево што самъ написао,

али за себе, гледаюћи съ леве стране на Hofnund и съ десне на авось:

И мудрецъ и невѣжда,
Взгланувши на лѣво увидятъ, какъ плоха нѣмецкая надежда!
Да ужъ коль правду — матушку сказать, и ваше руское
авось,
Хотя брось!
Не потому, что рифми нѣтъ, не брось!
А для того, что самижъ[?] Русскіе твердятъ, что на авось.
Взять, не возьмёшъ,
Развѣ соврёшъ!

Поздравите ми вашу Госпођу супругу, Господичну Мину, и юнака Миту. Поздравите ми и Г. Григоровича, кой, мислимъ, да е іошт у Бечу. Онъ ће вамъ по русски прочитати, ако не разберете. Пишемъ ситно; знамъ да вамъ е тешко читати, али шта ћу да вамъ радимъ: Руси право кажу, кадъ кажу старость не радость. Већъ чувствуемъ ово и я.

Явите ми што имате ново у Бечу, ако имате што, ако не, а оно баремъ явите ми како сте и шта радите; како е Князъ стари и млади; ели Г. Ефремъ іошт у Бечу; кадъ ће се Г. Григоровићъ кренути и вићате ли батюшку Михаила Федоровича?

Драго ће ми бити ваше писмо макаръ и кратко.

Вашъ искренній почитатель
Д. М. Стояновићъ.

P. S. Кажите фрайли Мини, што се тиче цейхнованя, *може бити*, да ћу што годъ и нацейхновати, ако нађемъ овде *бео илайвазъ*, безъ коегъ нећу ни починити.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 1./13. Маија 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4382]

23.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ.

Не сердитесь на меня, что я уѣхалъ изъ Вѣны не простившись съ вами. Ама башъ макаръ и ружно, а писаћу вамъ

по Србски, ако би се и смеяли моіой ортографіи. Тако даклемъ: немойте се, за Бога, срдити, што самъ пошао изъ Беча не опростивши се съ вама. Я самъ ондакъ отишао біо у Србію; но добіемъ писмо да ми умире Мати, зато оставимъ све, преноручимъ добра брату подъ покровительствомъ конзулата и отидемъ у Кишеневъ. Но, фала Богу, Майка ми се подигне и я проведши неколико времена кодъ нѣ, пођемъ преко Одессе, Воронежа, Москве у Петробургъ, и ево ме садъ овде има неколико дана. Па се догоди, те я *сувимъ*, а нашъ любезній Гагићъ, па іоштъ и съ Госпођомъ и съ сыномъ, *моремъ*, дођемо у Петробургъ у еданъ истый данъ.

Како проводимо овде време, Г. Гагићъ приповедаће вамъ, кадъ се врати у Бечъ, а я би вамъ и садъ о томе писао да имамъ више времена. Него ево што ћу да васъ молимъ: *Прво*, опетъ вамъ кажемъ: не мойте се на мене срдити, и ако ми желите добро, у чему се не сумнямъ, а ви *второ*, како примите ово писмо, отидите не жалећи ни труда, ни времена, ни трошка, било у градъ, било у Гицингъ, управо кодъ Княза Милоша и предайте му га лично у руке; ако му га ви и прочитате то ће іоштъ болѣ бити, ако ли не, а оно молите Нѣгову Свѣтлостъ, да учини по писму, еръ самъ увѣрань, да ће то *добро, веома добро бити за ньи; Треће* ако преда вамъ Князъ кое писмо да пошилѣте къ мени, а ви га таки къ мени пошльите, еръ то писме е већъ готово, само нека га Князъ подпише и запечата. И пошльите га къ мени или по пошти, или чрезъ посланичество, адресуя въ Павловскомъ Кадетскомъ Корпусѣ.

Г. Погодинъ поздравля васъ любезно. Мы смо се много съ ньиме о вами разговарали у Москви; и рѣшили смо, да се я оженимъ и на богатой; онъ міе обећао ходатайство свое, а невѣсту самъ већъ видіо; она е купеческа кћи, приданногъ има *милліонъ*. То вамъ кажемъ безъ шале. Садъ ће много дѣло мое женидбе зависити одъ Князева писма къ графу Несселроду. — еръ по писму я се надамъ добити добро место, а добивши добро место невѣста міе у рукама. И ако Богъ да те све ово буде по желанію, ондакъ можете себи представити колико ћу я вамъ зато обвезанъ бити: Погодинъ ће мое благодарности ѣмаць бити! Само писмо подписато и запечатано и на име графа Несселрода адресирато поскоро овамо!

Остаемъ очекиваюћи повольногъ скорогъ одговора, вашъ искренѣйшій и преданнѣйшій почитатель

Д. Момир. Стояновићъ.

P. S. Поздравите ми љубезно Госпођу вашу Супругу и Фрајлу Мину и јунака Миту: чуо самъ да е Мита у Тріесту, елъ то истина? Поздравите ми и Михаила Феодоровича Раевскогъ и увѣрите га у моемъ искренномъ почитанію, ако и съ њиме пошавши нисамъ се видіо.

18-го Јюла 1847.
С. Петербургъ.

[Слова као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 2, 14. Авг. 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4383]

24.

27. Октябр. 1847. С. П. Б.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ!

Писмо самъ я ваше, изъ Тріеста од 2/14 августа, приміо іошть 15/27 августа, и ево до садъ самъ све чекао, е да ћете ми што іошть явити по ономе писму, кое самъ вамъ препоучіо и кое е за мене веома важно. Но забаѣава — вы уѣутасте, башъ као канда пропадосте. Зашто тако любезнѣйшій Вукъ Стефановичъ? Обещаніе надобно исполнятъ: — а вы сте ми овако писали, како се вратимъ у Бечъ, гледаћу да му предам писмо ваше, и ако ми онъ даде какав одговор, одмах ћу вамъ га послати". На и да ниште добили одговоръ, све би ми требало баремъ явити о томе.

Я знамъ да е томе узрокъ, т. е. вашемъ ћутаню, ваши занятія; но опеть, ако сте и у великомъ послу. све би могли едно две речи написати и на почту бацити. Данасъ у Сѣверной Пчели, № 243. (Я самъ потписчикъ Пчеле) стои напечатано ово: Въ книжной лавкѣ Мехитаристовъ, въ Вѣнѣ. появился, въ первый разъ, Новый Завѣтъ на Сербскомъ языкѣ, переведенный извѣстнымъ Сербскимъ Писателемъ Вукомъ Стефановичемъ Кораджићемъ, которому покровительствуетъ живущій нынѣ въ Вѣнѣ бывшій Князь Сербскій Милошъ. Докторъ Ко-

раджичъ занимался съ 1820 года переводомъ священнаго писанія съ Древне-Славянскаго языка, при чемъ онъ пользовался Греческимъ текстомъ и Нѣмецкимъ переводомъ Лютера. Такимъ образомъ пять милліоновъ человѣкъ прочтутъ теперь, въ первый разъ, священное писаніе на своемъ родномъ языкѣ, и какъ не многіе изъ нихъ разумѣютъ Древне-Славянскій языкъ, то до сихъ поръ книга книгъ была для нихъ совершенно чуждою. При недостаткѣ хорошихъ Сербскихъ книгъ этотъ буквальный переводъ Новога Завѣта, отличающійся чистотою языка и силею выраженія, есть истинное сокровище для того, кто хочетъ изучить нѣжны языкъ Сербовъ".

Премда самъ срдитъ мало на васъ, опетъ ви, знаюћи ме доста, можете ми веровати, да самъ се много и премного обрадовао овой новини. Ево даклемъ намъ оног Новогъ Завета, коегъ сте ми и отрывокъ лани дали! Фала Богу! И честитамъ вамъ ово славно ваше дѣло! Часть и слава и ономъ достойноме мужу, кой е то помогао вамъ на свѣтъ издати! Тако би требало и пре, и свагда, садъ иунапредъ! Делайте садъ, назначите цѣну и пошлите ми овамо едно двадесетъ экземпляра: я ћу ньи овде продавати! А кадъ пођемъ у Москву — однећу и Москвичамъ неколико ньи! Дедъ шальите — и поскоро, и гледайте како боље знате. —

Я ћу коешта на гореизложену статеечку Булгарину написати као *nota bene;* явићу вам о томъ у свое време, а ако ми Богъ помогне, те се удомимъ, я узимамъ на себе учинити *разборъ* вашегъ Новогъ Завѣта, и *сравнити* га съ Русскимъ, за показати *свѣту кой е ѣзыкъ, чій е ѣзыкъ!!!* Честитамъ вамъ ово славно дѣло іоштъ еданлутъ!

Я самъ са здрављемъ добро, у служби іоштъ нисамъ; ови дана постао самъ Членъ Императорскогъ Вольногъ Экономическогъ Общества, коегъ е Президентомъ Его Импер. Височество принцъ Петръ Ольденбургскій. Надамъ се скоро постати и членомъ Императорскогъ Географическогъ Общества, коегъ е президентомъ Его Импер: Височество Великій Князъ Константинъ Николаевичъ.

Съ богмъ даклемъ достопоченнѣйшій Караджичъ, примите мой поздравъ, ви, и сви ваши, и желю: имати поскоро вашъ на ово писмо одговоръ.

Димитрій Момир. Стояновић.

[Споља:] A Monsieur
Monsieur le Docteur Karaditsch d'.
Landstrasse. Ungargasse № 362.
à *Wienne.*

[Напомена:] одговорено 29 Нојем. 1847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4384]

25.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановићъ.

Писмо ваше одъ 29. Новембра прошасте године приміо самъ 12. Декемвра исте, па се по томе мало разболимъ и почнемъ се попровляти, кадъ ето ми на еданпуть у соби мојой Г. Пацека. съ поздравомъ одъ Кнеза Михаила, кой е два, три дана томе натрагъ у Петробургъ дошао. Я самъ се веома томе обрадовао, и будући самъ већъ готовъ біо за излазити после болести, зато на другій данъ посѣтимъ Кнеза и нађемъ га у добромъ здравлю, а добіемъ одъ њега и поздраве одъ старога Кнеза, одъ васъ и проч; но књиге коя ме интересира, т. е. вашегъ Новогъ Завѣта не добіемъ, ербо све књиге Књажеве удржане будући у Варшави ли, или у Ковну, имаду іоштъ доћи у Петробургъ. Я сваки данъ виђамъ Кнеза, онъ е біо добро у здравлю, но садъ е мало слабъ одъ назеба. Кнезъ е овде дошао у очи Божића и седи у малой миліонној, близу главногъ штаба, у кући Петерса. т. е. на найлепшемъ месту у Петробургу. Я пакъ квартирицу имамъ баш до куће Петерса, у кући *Диля*, и ту самъ се мало пре преселіо, еръ у Корпусу е било одвећъ много ларме одъ добоша и маршараня кадета. Тако, ако ми узпишете, адресирајте: *въ Малой Миліоной, въ домѣ Диля.* Являмъ вамъ, да други чланкова у газетама другима, осимъ Пчеле, ніе било, може бити зато, што іоштъ књиге ваше овде нема. Но да ћеду Руси о овой књиги писати, и писати подоста, о томе се не сумнијте, само се *држте.* Я самъ тако и мислio, да Кн. Мил. не покровительствуетъ вамъ, и у томе самъ се увѣріо и одъ Младога Кнеза, кой васъ почитуе и воли, и съ коимъ се често о вами разговарамо *озбильски*, одъ прилике онако, како што самъ се и съ вама откровенно о вашимъ заслугама роду Србскому разго-

варао, премда су нѣка моя замѣчанія вама и била противна. Но я знамъ и држимъ се онога, што српска пословица вели: право реци, па гледай те утеци! Радъ ћу бити да прочитамъ вашъ преводъ Евангелія, но жао ће ми бити, ако нађемъ у нѣму други ѣзикъ, а не онай, коимъ е штампанъ *отривокъ*, што сте ми у Бечу дали, чини ми се у 1846. години, па ми га е Михаило Федоровићъ Раевскій узео и невратіо. Съ драге волѣ ћу вамъ саобщити што годъ се овде о вашемъ овомъ славномъ дѣлу наштампа, *мякаръ и моега било ту штогодь!* Надеждинъ се вратіо ови дана у Петробургъ, и башъ данасъ е біо кодъ Княза заедно съ Княжевићемъ (Александромъ Максимовићемъ). Поздравите ми любезно све ваше домаће — желимъ имъ доброгъ здравля. До пролећа, управо до лѣта, овде ћу бити; а ондакъ, кудъ Богъ опредѣли. Я іошть нисамъ у служби, а и не би се службе овде и прихватіо, освимъ Министерства Иностранн Дѣла; но ево беде, Князъ стари разсрдіо се на мене, па неће ни мени да покровительствуетъ. Бѣдни Срби! Ни откудъ и ни откога и никакве помоћи. Жалостанъ е нашъ родъ Српски, — а имамо люди, кои би могли прекрасно баремъ да покровительствую! Поздравите ми и Г. Раевскогъ кадъ се састанете: я виновать, што му до садъ нисамъ на писмо одговоріо. Кодъ насъ су биле, више одъ месеца дана, страшни мразови. Садъ намъ е омекшало време. Снега имамо мало. Царъ е намъ оздравіо и ючеръ е біо на паради кодъ зимнѣгъ дворца. Новогъ особитогъ ништа — все по прежнему; и я по прежнему остаемъ истинитый вашъ почитатель, премда може бити, у чему годъ ми и замеравате. Мали Владимиръ Гагић учи се добро. Я добивамъ споредъ нѣга почесто писма или одъ Г-на или одъ Г-ѣе Гагића изъ Дубровника. Съ богомъ даклемъ почитаемый Вукъ Стефановићъ, будите ми здрави и пишите ми, ако вамъ е то и тежко сбогъ очію. —

Вашъ, милостивый Государь

22. Января 1848,

С. Петербургъ.

покорнѣйшій слуга

Д. М. Стояновићъ.

[Спољa као на претходном].

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4385]

26.

У Петробургу $\frac{18 \text{ февр.}}{1 \text{ марта}}$ 848.

Милостивый Государь,
Вукъ Стефановичъ.

Писмо ваше од 6. Февр. изъ Беча приміо самъ ючеръ, и ево являмъ вамъ, да оно што су говорили о Кнезу Михаилу, да е *на смрти* болестанъ естъ лажъ. Кнезъ е имао грознички ревматизамъ и садъ е добро, и скоро ће почети излазити. Што се тиче Новог Завјета, едва самъ га добіо, еръ су дуго књиге Кнежеве биле у Таможни. Гледаћу да што напишемъ о нѣму и наштампамъ, него више ће бити речено о вами, него о Завјету, и што буде речено, биће *право речено* — то да знате.

У осталом поздравляюћи васъ, остаемъ вашъ искрени пріятель

Д. М. Стояновић.

Поздравите ваше.

[Сноља као на претходном.]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4386]

27.

У Петробургу 19/31 Марта 1848.

Милостывый Государь
Вукъ Стефановићъ!

Писмо ваше одъ 8/20 Марта приміо самъ синоћъ и ево вамъ нань гласа. Фала вам одъ землѣ до небе, што сте ми явили, да сте живи. Ми смо овде мислили Богъ зна шта се догодило съ вама, еръ у оной смутньи свашта се и са свакимъ може догодити. Радуемъ се свободной цензури у Бечу; а то е и у свой Германіи: Фала Богу! Дедъ, пошљите ми, макаръ што било поскоро, наштампаногъ садъ, да се удостовѣримъ; я самъ као невѣрный Ѳома; хоћу своима рукама да опитамъ и своима очима да видимъ оно, што е *безъ цензуре* наштампано. Да, чудна се чудеса чине садъ у свету! Далъ ће се укинути цензура и у нашой Србіи!!!!!(????)

Међу тимъ, овде самъ у Сѣверной Пчели од 5 Марта № 50, дао явити само, да е добивено ваше Евангелиіе, а у ючеръ изишавшой послѣдной нумери журнала Мин. Нар. Просв. има *разборъ* Евангелія написатъ Срезневскимъ. Данасъ ћу добити мой журналъ и видећу шта е, пакъ ћу ондакъ *окушати* и васъ Срезневскогъ, па држте се!

Ми смо овде добро. Све е мирно. Много говоре о догађаима, али само говоре; Царъ е почео біо войску купити, па оставіо. — Грде насъ Русе и *Швабы и Французы*, а садъ више *Швабы*, него икой. Алъ чувайте се швабуріе! Не мойте насъ разсрдити! Таки ћемо вамъ свободу цензуре укинути! Кнезъ Михаило поправио се сасвимъ. садъ е здравъ; но я не одлазимъ више къ нѣму, сбогъ Пацека: то е еданъ дуракъ, па іоштъ и грубіянъ величайшій, управъ оно што Французи кажу *insolent!* До тога е и неколико е пута біо insolent, да управо, требало е дати му добаръ шамаръ, да се чуе чакъ у нѣговой словачко-маджарской земльи! Жао ми е што се Кнезъ Михаило налази кодъ вліяніемъ таквогъ човека. А вліяніе има Пацекъ на Младога Кнеза велико и пагубна ћеду бити томе слѣдства. Чуо самъ да полази Кнезъ у Москву, а вашъ поздравъ ньеговой Светлости, изручіо самъ му *иисменно*, ако и живимъ *кућа до кућe:* кнезъ у Петерса, а я у Диля.

Далъ ће мо се іоштъ кой путъ видети у Бечу? А може бити. Поздравите ми вашу Госпоћу и Мамзель Мину и могъ соимѣняка; поздравите ми и Михаила Федоровича, а я ћу изручити вашъ поздравъ и Н. И. Надеждину и П. И. Кеппену. Првога често виђамъ, и башъ смо се разговарали о вама скоро и бояли, да се ниje што вамъ догодило у Бечу за време оногъ изненадногъ, чудногъ дѣйствія мирни и покорни Бечлія!

Остаемъ са истинитимъ къ вама почитаніемъ вашъ искреній

Д. М. Стояновић.

P. S. Радъ би біо имати Рѣчникъ Гавриловића, купите га и пошальите ми га: новце ћу вамъ, вѣруйте, вратити, или при случаю, или лично. А. Г. Радичевићу (Бранку) кажите одъ мое стране, ако га и не познаемъ, да су ми ньегове песме велико удовольствіе учиниле. Я самъ добіо одъ Кнеза Михаила еданъ егземпларъ ньи у поклонъ, читао самъ и, читамъ и, билежимъ кое шта, и желимъ да Г. Радичевићъ *преуспѣва:* онъ има прави талентъ, и я до садъ, нисамъ ништа читао у Србскимъ стиховима, освѣмъ песама Србски, онаке добре Српске стихове, лепу поезію како што су песме Г. Радичевића. Па дедъ явите што поподробніе новости промјена ваши Бечки.

[Сноља као на предпрошлом.]

[Вукова напомена:] одговорено на велики петак 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4387]

28.

Милостивный Государь
Вукъ Стефановичъ

Писмо ваше од Великогъ Петка приміо самъ и ево являмъ вамъ, да е Кнезъ Михайло вратіо се изъ Москве, да е остао весма задоволѣнъ Москвомъ, да самъ я біо кодъ ньи таки по нѣговомъ долазку, да одлазимъ сваки данъ и да е мала свађа између мене и Пацека заборавлѣна съ мое стране, а и мислимъ и съ нѣгове. Я самъ му казао оно што сте ми писали за Словаке Лийтовске [?] вармеђе.

Ево іошть вамъ являмъ, да е Кнезъ Михайло спремлѣнъ за поћи натрагъ у Бечъ, и да полази за тамо сигурно *прексутра* у среду, на вапору, до Травсягонда [?]

Друго являмъ вамъ, да самъ я већъ добіо и одавно прочитао, и *замѣтке* учиніо разбора Г. Срезневскогъ, кои е у журналу М. Нар. Просвѣщ. помѣщенъ за едно са Коптаровомъ Prolegomena. —

Разборъ е Срезневскога добаръ покрай нѣгъ я га одобравамъ освимъ еднога пункта — нећу вамъ садъ рећи. Я самъ читао и оно што е Лазићъ писао у Читалишной газети; за друге рецензіе у Подунавки, а такоћеръ за београдске старе новине, што се новина садашньи тиче, нема газета, нема и *читаня*. Шта ћемо! Фала вамъ на двѣ ваши послате ми брошюре. —

Дай боже да се видимо, я то изъ душе желимъ и поздравляюћи васъ и све ваше домаће, остаемъ

Понедельникъ 26. Апрѣля 1848. г.
С. Петербургъ

Вашъ почитатель
Д. М. Стояновићъ.

[Споља као на претпрошлом.]

P. S. Кнезъ Михаило ючеръ е біо кодъ Цара и Царице pour prendre congé; данасъ е біо кодъ Наслѣдника и нѣгове жене Н. П. Надеждинъ поздравља васъ и спрема [!] съ Кнезомъ да вамъ пошлѣ *све,* ако узможе, што сте одъ кньига желили имати.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4388]

CCCVI.

МАРКО ЕСАЛОВИЋ

1.

На Станћвиће
Г-дну Караџићу

Етовй шалћм меса ерћава будући полћга нћма
лйтре 4=2 . . . . . кар. 19
5. хлћба . . . . . „ 20
ракйе . . . . . „ 10
бигула . . . . . „ 5½
шриза . . . . . „ 11
вина . . . . . „ 21
ови важић од вина що приће пошлите га ерйе туђ.
5. свиећа лошйе 14
коіе овй чойек немога носит. алйћувйх радйт
данас послат. Орйнал нема нйедан . . . . . .
2 лемуна 6
више вй некћех послат ермисе чйнй дасу скупй

кар. 106½

Благодарим на Поздрав,
Найстй начй вас Поздрављю онй койехсте ви поздравйлй
Будва 31. Маћа 835.

ієсам В. Г.
Покорни Слуга
Марко Есаловићъ.

Лопижу едну шалћм ер двие немога носит и ова коста кар. 3.

[Споља:] Висакоученому Господину
Г-дн. Вук Стеф: Караџић
на Станћвиће.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4389]

2.

Г-одн. Караџић
Будва 3 ћуни 1835.

Ѝ сам прѝмйо за робу щосамвѝ пріе послао карантана $109^1/_2$
сувйше за кафу коювѝ сад шалѣм . . . . . кар: 13
Орйнал, и лонац: . . . . . „ 16
ракйя . . . . . „ 10

$148^1/_2$

Засвесамсе наплатйо како вйше.
Важ од вйна прѝмйосам.
Све што знате да служит могу заповйћйте

іесам В. Г.
Покорнѝ Слуга
Марко Есаловић.

[Спољa као на претходном.]

[Ориг. у Арх. С. К. Академије бр. 4390]

CCCVII.

ВУК ВРЧЕВИЋ

1.

Благоучтивѣиши мой Господине!

Нічто лакше, нежели да віи промишляате что и по обеѣаню моему нијошъ вамъ непослахъ (Поскочнице Пашровске у време нихове Свадбе) чрезъ небрежлывости и нерадѣнија непослахъ. Шш томује причина что онай Г-днъ Греговичь кой знаде ове Поскочнице ніје ни йошъ доходио; обаче сократио нпесамъ чрезъ Г-дна Јшкичьа писатпму и вечъ сваки данъ очекивамъ како что і віи ш мене. Како получимъ безъ задержаня послаћу нхъ вамъ. Записаосамъ неке које ми је моя Сестра Поле казала и применесе налазе доклень доћу оне изъ Пашроевичьа да све скупа вамъ пошлѣмъ.

Разумеосамъ изъ Честногъ Листа вашегъ писанъ на Г. М: Ќіеловичьа и благодаримъ на вашъ Поздравъ. На исти начинъ видимъ да се сада налазите на Станѣвиће. Ахъ! сожалујемъ самаго себе, ће разна обстоятелства ми недопущаю имати срећу провести два дана али баремъ једанъ код васъ; шш ничто манѣ, до ш̈шествия вашего ради ћу по сваки начинъ ћегоћъ с' вами по дневи разговора, иначе вѣруитеми останућеми печалнѣиша жалостъ на моје срдце.

И знамъ дасамъ спрамо васъ преко начина много слободе узео, али вп ћете имат за опростить јербо моя любовъ кою спрама васъ гаимъ вѣруйте непроисходи ни из чесове политике развѣ изъ самаго чисто сердечія со всѣмъ даје слаба и не достостоточно спрамо вашеи честной особи.

Віи вечъ ту (знамъ) чините животъ памяти достойнаго нашег *Доситеа* коисе башъ у та исти Манастиръ постригао, и покленје служио у чину монашескомъ рекаоје „Ахъ! луда светиньо моя“ будући да изъ почетка бѣше нѣгово неш̈мѣно намѣреније живѣти аки єданъ пустинякъ. — Ревнуйте дакле

какосте почели и что ваше сердце и смислъ оће, дако нађесе кои да рече *„вѣмъ дѣла и труди твоя“* и проч.

И дакле еданъ сиромахъ, (сиромахъ могу рећи макаръ био васъ у цекинима закопанъ када самъ и самъ численой, старой и младой, фамилы една единита подпора) незнамъ вамъ у чемъ показати мою горячну любавъ нежели жертвовати за таке люди, мой истинити животъ да справанъ свећеръ стои небили у какву згоду получио честъ чрезъ услуге какве; и тогоради непропустаемъ просити васъ да у чемъ бы сте ме познали да васъ могу на ове стране послужити, безъ да не молити другога заповидите мени, будући да јесамъ и даћу бити свећеръ при нешмћной чести поздравляюћи васъ, називаюћисе

Будва 14./2. Юнния 1835.

вашъ всепокорнћиши слуга
Вуко Стефановъ Врчевичь.

[Споља:] Високоученому Господину
Г. Вуку Стеф. Караџичю
Философије Доктору
На *Стандвиће*
препоручена Г-дну
Дякону Зецу у *Ноборе.*

[Вукова напомена:] одговорено из Котора 12. Јуна 835.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4391]

2.

Високоучени Г-дне!
и мой всеусердни Именякъ!

Да вамъ ніе познато добро что до мене ніе зависило послативамъ мое обећанѣ, моралобыхъ се одиста стидити одъ васъ, будући да в праветно било послативамъ йшштъ када сте у Котору били; али Г-днъ Јшкичь коіе пакъ онъ мене обећавао одъ дана на данъ очекиваое подобно себи време да изверши мою молбу коя св више него двадесетъ пута уствено и писмено предъ нымъ преставляла. Ево дакле мой Господине! Шалѣмъ вамъ неке коесамъ скупіо, нш весма мало,

будући да поста она коя коштуе и тако $^1/_2$ само два ѳоля напуніо самъ, и кое здѣ вамъ облажемъ. Незнамъ какоѣе се вами допадати, ма какве су да су и вамъ садашньомъ приликомъ болы немогу битъ, а *(грѣи немамъ кућъ)*, али ако вамъ буде одпотребе, ыбих вамъ могао скупитъ и кою стотину, само заповидите ми и обявите коимъ путомъ могао бихъ вамъ послати, ма не чрезъ посте за скапулати трошакъ. И ніесамъ при сочинѣню исти пѣсница никакови знака одъ Ортографіе мѣнао, ибо знамъ да вій есте у онолико колико ми се чини данасъ найболы одъ свію Србскіи Списателы у овомъ дѣлу, найскусни могу рѣчи ѳрбо самимъ искуствомъ познатое не само мени кои ніесамъ ни найманѣ искусанъ, ни многимъ ученимъ кои данасъ вамъ противо стое, а с' временомъ ништа лакше него да се к' вами приближе, и т. д. За та узрокъ дакле просимъ да віи поправите како знате. Мѣнао самъ оне исте рѣчи како говоре овденъ. Изванъ свію рѣчи гледаите како ѣете назначити ону рѣчъ „сачуваа“ ѳрбо на досиѣтакъ велико свое продолженіе има, а не *сачувао* као чтоје обичай во обще.

Када не быхъ біо при цѣлой надежди даћу васъ на скоро відіети, вѣруйте даби мое срдце веома скорбно и опечалѣно било, того ради просимъ прву книгу коюбисте писали макаръ коме драго, назначите кадаѣете јопетъ на ове стране.

Неизоставлямъ молити васъ, да у ту книгу кою сада издаете на Штампу сотворите ме участникомъ а что буде трошка драговольно с' хваломъ вамъ, плати ћу.

Ову обвиту за Г. Сима Милутиновичьа кою Г. Марко и Јшко шалю молимъ віи ю пропишите и ставите внѣшньи надписъ како віи знате, бѵдући да и ни они не знадемо гдѣ се налази.

Мене ће радостъ моя сва битъ испунѣна даме често кратъ опоминѣте сами собомъ, и да ме у будуще наричете како и досадъ, како ме нећете заборавитъ доклен се акобогда ишпетъ видимо. Остаемъ поздравляюћи васъ одъ стране цѣле Фамиліе Г. Марка и Јшка Ѣеловића, а и особито есамъ грлећивасъ душомъ и срцемъ монмъ до смерти

Будва на 26./14. Сетемврія 1835.

вашъ всеподаннѣпши, и доброжелателнѣйшіи Слуга
Вуко Стеф. Врчевичь.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4392]

3.

Високоучени, и достожелаєми
мой Господине!

Будва на 2./4. (14?) Марча 1836.

Од иста ваше писмо када сам имао чест, и срећу, получити, ніе могуће описати ону желю и радост кою сам имао у они час, и од преизрядне желѣ и любови, кою спрамо вас чувствуєм, више неголи єдан пут прочитао сам є. Ніе было могуће да вам брже на исту одговорим; єр изван другіи посалах, кои ме са сви страна окружаваю, пребивао сам двадесет, и више, данах код Єго В. П. Г-дна Владике Црногорскога (о коєму слѣдующте писаћу вам) у Монастир под Маине, коіе дошао да пребива до Васкресеніа, пишући му разне одлуке нѣгове, у Ѣсуствію Г. Милаковића. Но будући дасам се вратіо код своє фамиліе за кое вріеме, одма сам принео се К' Г. Бердару (будући он Секретар од Комунитади Паштровске, Код кое га є и Аркивіо старіи обичая), и с' помоћу нѣговом изнашао сам сва Племена, и села Паштровска, и изваднo оне ствари, кое ми віи иштете, како ћете из, овде приложеног листа вићети.

Шта желите да вам назначим „Штаће рећи овде *брчно Перо?*“ Ово значи оно найпрво перо у крило птице, коя даіой се изчупа неможе више лећет, може, али врло мучно. Тако, називаю овћен оне прве и главне люди, н. п. *брчни човєк.* Паштровићи не имаю више други владаоца, оли старѣшина, толико манѣ Кнезовах, развѣ сами Спндак су четири, тако названи, Суће, италіански *„Aggiunti Comunali“,* кои по себи не суде ни найманю ствар, освем само ако є могуће кою ствар осудити чрез *Кметовах,* а и то Цивиле, а не Криминалне ствари међу особама ньихове Комунитади, нако сваку найманю погрешку, представи принадлежаштой Претури, коя већ уведе и суди по Кодицама. За Баряке, и данас млоги приватни люди имаю своє Баряке, а они кои их немаю, узимаю из своє Цркве т. є. из Манастира — Паштровићи имаю четири Манастира Прасквица, Дулѣво, Режевић, и Градишта, у кое, сви они кои є к' коєму ближни копаю се, друго нигће, макар и код куће имали цркву, и млого далеко од Мана-

стира были, развѣ саму ћецу кои ніе су прошли 4. године. Ствар є одиста достойна за назначити публики они древни обичай кои се и данас обдржава у Паштровиће када умре челяде већ дорасло, и с' осталіема стварма (за ков ћу сва могућна средства употребит за изнаћ вам што више узмогу), послати што прије узмогу на Г. Гагића, као што ми заповіедате. На крштеню не има никакови особити обичая, илити Церемоніа, нако на просту — С' ћететом бабица, поће у Цркву, ће наће Попа и кума, па по крштеню шньиме дома.

Када би зависило ово ваше исканѣ, о самоме мени, и моєму труду, т. є. да я све ове ствари знам каи *оче наш*, вѣруйте Господине мой, да не бих заштедіо мой живот и изоставіо све друге после, макар и спаванѣ, доклен гоћ бих ово вам описао, но ево муке кад неоћу неки да разуміе, ваше намѣреніе, а мою спрамо вас кратку услугу, нако кад виде шта тражим, представи им се за посмѣх, и на неки начин, кан да се стиде неоћу да казую, обаче, како сам вам више рекао, яћу, ако не од єднога, а оно од другога, штогоћ више узмогу извадити, и све оно што ми ви пишете радићу вам послати, а и іошт штогоћ, што, по моєму мнѣнію, и искуству вашему, што ми се представи на ползу вам, скупићу — како вам, около смрти — како се краћа изнаоди а Лупеж казни, — како, и зашто Паштровићи не пеку Пециво с' Главом, — како се миру Главе (крвно коло), и оваквіе работа, ков, само ако могах извадити од овдашньи жителя, нећу мой труд пожалит. — За овакове ствари, а особито за вѣнчанѣ и свадбе Паштровске, нико ми болѣ неможе казати каи ове старе баке, само теке ако ме бог угоди ньиховой Симпатіи, віи се сміите, а вѣруйте нико болѣ.

Евоме дакле да вам кажем што сам радіо код Г-дна Владике! Он є сочиніо у слоге (осмеросложне), сва рвенія и боєве, ков су проводили Црногорци с' Турцима, од времена Митрополита Данила, до найпослѣднѣга боя с' Мамут Пашом, и ковга сам му я преписао. Од иста коме ніе добро познат Г. Владика, и кои ніе шньиме провео ков вріеме трудно би вѣровао, да є он ово сочиніо, будући да весма яки здрави ум види се у овом сочинѣнію, али нѣгово наравоученіе, и садашнѣ упражнѣніе науке одиста достоян є сваке чести и похвале. Но незнам оћели му одобрити Двор Руски (єр оће да посвети сочинѣніе исто Наслѣднику Імператорскому), будући да се (у разлогу) много тужи против Млечанина и Тураках. Исти Г.

Владика, уложио ѕ трапити силну землю код Манастира овђе, и мисли потрошити пет хиљада Таліера — Баш учиниће ѕдну лѣпоту — А и манастир понаправля — Казиваомі ѕ и вашу кньигу, кою сте му писали.

Г. Марко Ћеловић, и мой зет Јшко благодаре на поздрав ваш, и поздравляюћи вас срдечно, моле теплѣише да како гоћ знате најболѣ, дознате од Г. Сима Милутиновића, ѕли ону кньигу од ньих приміо, кою сам преко вас послао, ѕрбо велика потреба она кньига их ѕ нагнала да му пишу, и од днева на дан (као озебао сунца) чекаю. Моле вас, да му пишете, да ако ѕ буде приміо, нека им да одговор што прије; молећи вас ако дознате да ѕ ніе приміо, дајте ми на знанѣ, и неизоставите казат по коѕму путу би было најболѣ послатиму ѕ. Свѳ остале коѕ сте ми наложили, поздравіосам, и сви, вас любезно поздравлаю. — Вука Поповића, ніесам ни іошт вићао, али кадага видим рећићу му за оне пѣсне да вам скупи. — Што могу, мой Господине!, богаради, без никаковог изговора (као што у овђен поменуту вашу говорите) да ми благодарите, и да ће те се старат за мой труд надокнадите, ѕр я не тражим већега добра, нако кад мой весма кратки ум, и услуга, може штогоћ послужити, вас, и вам подобним, а чим друго моѕ бѣдно станѣ може, нако самим животом, коѕга нећу заштећети у све оно, колико кратким ногама ума могу досећ спрамо вас, а безконечно. О Г-де Боже! дај да видим испунѣно ваше обећанѣ, да дођете іопет да се ѕдном, али и више пута, видимо. Радуѕм се чути дасте болы него када сте овамо были, и желим вам од Г-да Бога, да вас укрѣпи, како ћете до глубочаише старости спроводити, у здравлю, и веселю (а у чести знам да оћете) све вріеме вашега живота. — Увѣри те себе, да свака кньига ваша дух би ми крѣпости давала у услажденю читаня, но разликост, коя ѕ од вас до мене забранюѕ ми да вас молим да ми ћегоћ пишете, али сасвіем тіем я се уздам у ваше благонравіе, коѕ му ѕ познато, ништа друго од мене нако, простосердчіе, неће ме заборавит.

Евоме дакле већ на концу овога листа шта сожалуѕм, ѕр мислим да ѕ колико највећи, неби ми се досадило престати писат, будући да ми се на неки начин преставля каи, да се с' вама уствено разговарам, а то од неизречене срдца желѣ спрамо вас, али вій, аки благоразуман, имаћете за опростит. Изоставми дакле рећи вам, да све оно што узмогу скуппћу вам, и послати на Г. Гагића попраћено с' ѕдном кньигом,

молећи га да вам пошлѣ. Желіо бих знати ако є могуће. єли ово она *пословица Србска* коя се штампає на Цетинѣ у Црну гору, што у 1834-ту годину понеѣени су били многи од Єго В. П. Г. Єпископа Раячића, да се пренумераваю, и я сам біо послао 12. пренумерата (меѣу коіем и я сам ту) и послао аспре, пак се іошт невиди ништа. Моли вас Г. Марко, а и я, да ако би било ков либро издано од вас на штампу да ставите нѣга и мене у пренумерате, а трошка колікоби было платили би смо.

Всекопечно, као и до сад, и ако незаслужуем држите ме, неговорим како пріятеля, него како вѣрнога слугу, кои єсам поздравляюћи вас, и при надежди да ћу од вас получити одговор, єсам до гроба

ваш доброжелателни Слуга
Вуко Стеф. Врчевић.

[на завоју изнутра:]

Паштровска села

1. Бечић 2. Чучук 3. Витодо 4. Дуклян бріег 5. Подбабац 6. Луканѣ брдо 7. Добковић[1] 8. Славњина 9. Рустово 10. Маровић 11. Чело-брда 12. Буране 13. Вріесно 14. Пржно 15. Поличак[2] 16. Свети Шћепан 17. Ђенаше 18. Врба 19. Тудоровић 20. Близикуће 21. Дробнић 22. Режевић 23. Крстац 24. Катун[3] 25. Чамин доо 26. Жуковица 27. Кнежево село 28. Брдо 29. Ново селѣ 30. Калудерац 31. Каштел Ластва 32. Пріеворац 33. Попова Њива 34. Магазини 35. Цупаньица[4] 36. Ђуровић 37. Голубовић

Овѣен є [1]). Монастир Дулѣво, храм Свети Стефан.
[2]). Монастир Прасквица храм Свети Никола.
[3]). Монастир Режевић, храм Света Троица.
[4]). Монастир Градишта, храм Свети Никола.

Племена.

Бечић Казанегра Ђурашовић Љубише Калаћурѣевић Режевић Серзентић Давидовић Главоч Єрменко Мицор Медин.

Ово су 12. племена, држани како благородни, будући од старине; Има их много другіех браства, али произишли су од ови дванаест, и зову се другояче и. п. од Марка зову се Марковићи, од Рада Радовићи, и т. д. али ове су 12. прве и найстаріе, како ондар тако и данас.

[Споља:] An Seine des Herrn
Herrn Vuk Stephan Caradsich
D-r der Philosophie Wohlgeboren
in Wien
Abzugeben in der Josephstadt am Haus № 41.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4393]

4.

Високоучени Г-дне, всеусрдніи мой!!

Будва на 23-го Априла 1836. словено.

На почитаемо ваше 12./24. Ѩнуаріа прошлог, имао сам чест одписати вам, и послао у исту мою разне назначителне рѣчи, и друго колико сам найболѣ могао изнаћ, по пошти, кою уздам се да сте већ одавна у руке имали. Од времена када сам вам исту мою послао настояо сам (по моему обећаню) да вам скупим кою пѣсницу, и другіех кое какви ствара, кое по моме мнѣнію уздам се даће вам ако не на ползу, а оно барем за разговор угодно бити. Купѣћи ове пѣснице, радіосам да не опишем кою од оніе кое сам вам у Будви поклоніо, а іопет купао сам код Г. Учителя Поповића у Рисан да ніе он истіех писао, кое залудня би работа била. Великіе Пѣсана (од Гусалах) на ове стране ніесам могао скупити да валя, баш николико, али послаће вам Г. Владика Црногорски ліепо число кое е купіо када сам код нѣга біо. Могло би бити да од овіе кое вам я сада шилѣм, да ће те доста избачити, будући да немаю многе никаквог внутреног вкуса у содржанію, обаче остае, да ако их віи поправите, ер дебото без поправлѣня ніедна неваля. Никако ніесам могао *ударит уз образ*, н. п. почне ми казиват коя пѣсну, и кад станем писат, валя да и свршим, ер іой немогу рећ ніе та ліепа. Препишивао сам свеђер у преши и ніе сам никакови знака ортографіе мећао и ако сам по смислу могао досећ, но ніе сам у правописанію за пару добар као што ево фала богу видите, пак, говори се *„болѣ се поштено сакрит, него срамотно приказат“*, ах . . . . . Него віи направляйте како знате.

Виђе ће те да су све ове пѣснице старачке, ер сам свеђер истраживао код старіех нашіех србкиня, а ови садашньи млади

нараштай *иоће све у моду, и узелису ме неке у омразу и сирдњу,* ер се сад ове неупотребляваю, него по музики, и бали, а не више србске праве игре и Србске пѣсне. — Но што я марим да се самном луде дугокосе посмѣхую, кад я знам да моме до смрти люблѣноме Караџићу, угађем. Али іопет неваля се (сохрани боже!....) на њима мразит. — Опрости те христа ради е будалим, и узимам слободу, као што се говори *„колико да смо из єднога вагана сркали“*, но одбите на простосердечну любов.

Ево дакле одлазим ондан, за Дубровник, и носим собом све ове пѣснице ков ћу предат Г. Гагићу као што ми заповіеда те у отраг назначену вашу, ков му ћу препоручит уствено да вам пошлѣ што приђе. Ако знате іошт какови ствари да вам пошлѣм од ове стране, пишите ми. Повторително іопет сада долазим вам препоручити да неизоставите мене и Г-др Марка у свако ваше Либро пренумератом сотворити, макар коштовали и скупо, што буде послаће мо.

Имао е Г-др Марко, и Јоко одговор од оне кньиге кою су преко вас послали Г. Милутиновићу, кои вам остаю обвезани, и поздравляю вас срдечно.

Моліо бих вас, да ми добавите, ако мога сте игђе нађ, Граматику Нѣмецку и Словинску, кою видите да би ми могла ползовати о краснорѣчію, и правописанію Нѣмецком, а богме и словинском — чуо сам, већ незнам єли истина, да сте віи издали либро о правописанію (ortografia) правог србског изговора рѣчи, єр бих штудірао да баре коликогођ могу досећи, о произношеніама ю, я, є; даклен ако е тако молим да ми чините имат и єдно и друго, а све оно што би сте поарчили пишите ми. Средство, по ков му моглиби сте послати, ако е могуће на Г. Гагића по прилици каковои, аколи не а віи у Тріешће на Г. Крста Поповића, ков му два слова пиши те да ми их пошлѣ. — Могло би бити да ћу и я овога пр. до: Августа у Тріешћу, за после од трговине, поћи.

Ожидаваюћи од вас одговор, само да знам єстели примили ове пѣснице а и прву, кою сам ви по пошти послао, єсам кои вас срдечно поздравлям, за вазда

Доброжелателнѣиши Слуга
Вуко Врчевић.

[Споља:] Високоученому Г-дну
Г-дну Вуку Стеф. Карацићу
Философіе Доктору, и проч.
у Бечу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4394]

5.

Високоучени Господине,
и мой Срдечни!

Не бих хтіо (као што у страху двоумим) да небудете получили чрез нѣгова благородія Г. конзула Гагића неко число различити мали пѣсница и поскочица а послѣдном приликом за Тріесте преко Г. Кап. Крста Поповића Пѣсне, од почетка свадбе Паштровске до свршетка, као што сам вам біо обећао у мою коя є пратила пѣснице преко вишепређеног Г-дна Гагића. Да о овому двоумим, узрок є, зашто уздао сам се имати одговор на мою прву, и овако у овом утврђен очекивао сам од вас (као озебао Сунца) одговор; а іошт к' томе надао сам се: да ми іошт штогод наложите ако бих у срећи способан біо вас послужити. Мало би за мене штете было ако небудете примили єдно и друго, али би ми врло мучно было ради вас, ер могли би сте рећ „валай му фала ліеполи ми посла". — Дакле молим вас пиши те ми: єстели примили?, и єли вам іошт штогоћ од потребе?, да бих вам могао скупити на ову страну; єр ако ніесте да их вам іопет пошлѣм, ако само бых на бріеме.

С' помоћу моег *Принципала* Г. Марка Ћеловића скупіосам около тристотине различити ліепи Српски пословица, од коіех виши діо неналази се у вашим Пословицама, и у напріед кою бих могао чути запишиваћу, свеђер при надежди, тобож да би вама требовало — ко зна, кадаби сте хћели, дако издате као другу част „Српскіи пословица" на свѣт.

Мислим да ћете бит чули шта ради у Тріешће злосретня *коллера*, коя већ ево се дошумала до Сплѣта ђе умире по седам осам на дан; већ бог Господ некати зна оћели сврнут у Боку. — Ако до ове десетак дана престане у Тріешће речена болест већ ми є справан Пасош за тамо, и за Млетке, и ако дођем писаћу вам что из Тріешћа.

При цѣлой надежди даћу получит од вас брзи одговор, есам, увѣраваюћи вас моим високопочитаніем, до мою смрти

Будва 4./16. Сетемврія 1836.

ваш обвезани Слуга
Вук Стеф. Врчевић.

П. П. Срдечно вас поздрављаю, Г. Марко Ђеловић, и мой зет Јоко.

[Споља:] An Herrn
Herrn Vuk Stephan. Karadsich
Doctor Philosophiae
in Wien
Landstrasse № 57, 1-ten Stock rechts.

[Вукова напомена:] одговорено 29. Септ. по нашему.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4395]

6.

Високоучени Господине,
и мой всеусрдни Господару именяче!

Почитаемо ваше писмо за мене веома драго имао сам срећу примити исти онай дан када сам из Тріешћа дошао, кою нашао сам код мое фамилѣ. Исту сам при Трпези обѣдуюћи, не єдном прочитао, коя ми е служила за преслатки вкус (salsa) свакоме залогаю. Сожаліо сам самаго себе, познаваюћи непрестани труд са сваке стране, что вас нећу моћ служити у брзо као што ми срдце растворенім рукама жели и тражи; али промишляюћи на дуге ноћи освіестим се и подкрѣпим себе да тадар за мога жельнога и любве достойнога Карацића, макар и у доцно, штогоћ с' радосћу послужим.

Ево ме даклен (и ако је доцна) да вам штогоћ по пошти пошлѣм, т: е у препису почти цѣло состояніе *Привилегія* и *Диплома* Паштровскіе, и одговор на неке ваше пункте кое сам садашном приликом могао послат. Сви они други кои ми сада изостаю послаћу их вам нешто по пошти, а нешто преко Г. Гагића, као што ми налаже те, што прије узмогу.

С' великом моіом жалости разуміо сам біо код Г. К. Крста Поповића (кои є послієд нашега разговора трећи дан умро када сам и іошт онамо біо) да му ніе предато было за вас ништа од они пѣсама свадбе Паштровске. Я по свой прилици погађем како є ово было: Онай не добри (неки Вукасовић) кои ми се обећао да ће предат, прочитавао є оне пѣснице и не знаюћи за кои су узрок списаше уздржао их є, да се шњима ђегоћ весели и проводи време. Уздам се даће га коштоват слано, а и ћу вама их на ново акобогда скупит и послат преко Г-дна Гагића. Пословицах скупіо сам вам млого више него стои у издату Пословицу у Црной-гори; но ми валя гледат вадит оне ков се у исто Либро налазе, и то све по Азбучію да буде вам ласніе. Басне, и суєверія има их код нас млого, но рећи ћу вам: оваке ствари (ако мисле на Штампи излазит) мени се представља, да никакову чест не приноси овоме нашему народу, єр их има некіе ствари ков су баш достойне су обштег смія и поруганія; пак ево вам узрок, ови народ када би чуо да ова ствар преко мене є пошла то би ондар куку мене было; али ничта суманѣ ако ми пише те ћу вам и од овіех ствари скупит, но с' временом.

Либра коя сте ми послали ніе сам іошт приміо, али ми є поручіо Г. Поп Вуко Поповић да су код нѣга, дакле послећу их приватит, на ков вам много благодарим.

Ево сам одговори

на Трећи пункт

Да се *нишаю и вишаю* ово є здравица кою говоре они настойници кои служе гологлави около трпезе када сватови у Ђевойке шѣде на обѣд. н. п. име є Оца младоженѣ Марко Ников, а Оцу Ђевойке Ђуро Перов, дакле говори се овако: „Од Марка Никова до Ђура Перова, а од Ђура Перова до Марка Никова, да се нишаю и вишаю (ма не вашаю) крувон и винон, и здравлѣн юначкіен дуклен буде воля и милост божя акобогда".

на Пети

У Паштровиће на мѣсто *„Заставске войводе"* као у Рисан што зову, „Застава". А на мѣсто залога н. п: заложіо сам пушку — нож и пр:, говоре: заставіо сан (не говоре сам) Пушку и пр:. И ако сам ви писао: „Паштровићи закладе сребрне, оли од злата заставе за ков вріеме", овѣен сам погріешіо

ер сам се у прву служіо по Рисански, а у другу по Паштровски. Сад се уздам даће те разумѣти.

на Четврти

Побратимаю се овако: Она двоица кои се имаю побратимит; поћу у цркву, коіех исповіеди онай Парох Храма. По исповіеди да им парох крст и узму да држе обадвоица, заклинюћи се да ће єдан другоме до смрти вѣран бити, и у вѣчной любови живѣти како два брата. Посліед ньиове заклетве узме Парох єдан гот вина и єдан уресай круха шенична и замочи у вино и дава єдноме пак другоме у три пута заособице (ово є баш као што чини при вѣнчаю жениха и Невѣсте) Посліед овога следує велика Єктенія *„Миром Г-ду помолимся,* и проч., пак кад доће за именовати обадвоицу, рече: *„О вже жити в' любви рабом божим* (имярек), посліед овога слѣдую разне Молитве, Апостол, и Евангеліе. Ово є све у почетку новоизмишлѣне любави од каковог свѣштеника измишлѣно и у оваком правилу скопчано, по коему и дана се управляю (но у држава Австріиским од Губерна єст забранѣно), обаче нигће у Штампи наћи могао ніесам вако у рукопису, пак и то у ціели ови Дистрект нема нако єдан поп Паштровски. Назначивам ви онай прокимен кои се пое када им Парох дава крух из вина, и ово є: *„Се нинѣ что добро, или что красно во вже жити братіи вкупѣ. Сеи бо обѣшта Господ живот вѣчни“.* Ово є Давидов Псалмо 132. стих 1-ви.

на Шесто

Овамо значи крв као и у Србію, и за то се и зове *„Крвник“* они кои убіе човека, но нека знате, да єдна мртва глава коштує овћен код нас 12 крви, т. е. свака крв ваља 12 цекина. Рећу вам како є ово н. п. рани човк човка, даклен кад слѣдує кметво (мир) то се ондар уціени ранна; ако є од најманѣ тадар уціене за саму єдну крв, т. є. да му плати 12 цекина. Ако ли є млого ранѣн тадар се уціени двіе — три — оли четири крви: Ако є пак на перикулу (опасност) од смрти те остане и преболи, по срећи, ондар уціене за шест крви, т. є. за по мртве главе.

на Седмо

У само Паштровиће біо є суд вам назначени под име *„Банкада“*, друго нигће у Боку, будући да се ова комунитад

у особиту разликост код другіех налазила, али іошт у вріеме Републике Млетачке, коє сада и код ньих као у Рисну, Мориню, Луштици, Кртоле, Побаре, Маине, и Браиће и єдан діо у Нови, само суде и кметую какву ствар коє одобрива владанѣ Задарско, за ради не имати од већ послова, коє би млого коштовало ови ꙗдни народ када би за сваку малу диференцу по Абокатима ишли да их они бране. У Котор, у Пераст, у Нови, у Столив, и у Будву мало се већ кметує єр є већ изван обичая, но почти сва ова мѣста, ако могу сами међу собом своє после отршаю, а оно што не могу зову се на царски суд коє им оно одлучи. А зашто!, ер у ова мѣста не находи се већ од они стари Србаля као код ови пресловути. У градовима у Боки т. є. у Котору, у Нови и у Будви єсу Подештати. Сва остала вишеречена мѣста имаю своє капетане и по двіе Суђе названи (aggiunti Comunali). У Паштровиће, и у Грбаль єсу Шиндаки са суђама као у друге. Остала Села има сваки Кнеза тако зовоми *Capo Villa.*

на Єданавсто

Овамо значе *ости* оно гвожђе с' коіем (када се натакне на дугачку а танку палицу) се бію рибе испод воде, ево оваке — 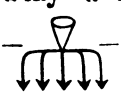 —. *Сваћа* значи н. п. Мати Младића оженѣнога, и мати нѣгове жене бива єдна другой сваћа. *Пеливой,* єст на начин єдне башче (giardino). *Ꙗреница* (овђен бићу погрешіо, єрбо ніе него Ꙗраница, значи (morosa Liubu). *Ньиви* значи, гои, н. п. гоим діете, гоим коня и т. д. *Спенђа* нѐ, него Спенза — трошак, од италіанског *speza. Ђинђер,* значи урес. *Селвія,* баш ни они од кога сам чуо не зна ми рећ, будући да є ово єдна ріеч турска. Обвезуюћи себе да ћу вас у све оно послужит што сте ми наложили, што приђе буде могуће, єсам кои вас поздравлям, тако исто и од стране Г-дна Марка и Јока Ћеловића, Г-дна Брдара, и од Г. Митра Любише (ово є они што сте се шньим разговарали на Тарацу Г. Ћеловића.

Будва на 4./16. Ꙗнуарія 837.

Ваш препокорни
Вуко Врчевић.

[На засебном табаку:]

Препис

Вазда у имѣ божѣ амин

Сумаріо (Количество) од привилеђія Господе Паштровске дата и потврђена од млоге господе Императора, Кралѣва, Пана и Принципа, и преведре републике Млетачке, починюћи од Діоклитіана Императора од Рима, рођен Далматин у вріеме свое столице у Град Бар (ово е у Арбанію) за три године. У ово вріеме огради єдан Град више Бара именом Діоклеа, у то вріеме учини Паштровиће франке и либере од сваке Анґаріе (ово мислим да е од сваке теготе) по свему своєму Имперію. А то у годиште (од рођенѣ Ісуса Христа Година) 300.

У годиште 350-то Константин Император од Рима када пође столицом своіом и пріеђе у Цариград потврди речену франкижію у све и по све кроз ціело свое Имперіо.

У годиште 530-то Ѣустиніан Император Цариградски када е долазіо у Драч (ово е мѣсто шест ура ода од Паштровића у Арбанію) потврди исто као и Константин.

У годиште 850-то Константин (прозван Карло) Краль од Унгаріе потврди увдно с' Папом Римскіем.

У годиште 871 потврди Бажиліо Император Цариградски.

У годиште 960 Ницифор Император Цариградски потврди.

У годиште 1100 потврди Алеѯіе Император Цариградски.

У годиште 1155 Федрико Барбароша Император од Рима потврди, када е пасао преко Паштровића и пошао пут Єрусалима.

У годиште 1204 Јасох Император Цариградски потврди.

У годиште 1266 Стефан Мегалипано Краль од Србіе, будући вѣнчао исту братаничну Дужда Млетачкога именом Еринча Дандула у Цариград потврди и сувише дарова Паштровићима власт да могу судити све диференце цивиле и криминале.

У годиште 1350 Стефан Император од Булгаріе и Краль од Србіе потврди и дарова Нобилима (благороднѣем) од Паштровића два кашћела у државу Паштровску, први на мѣсто зовомо *Голи врх,* а други именован *Међувале,* и потврди суд цивили и криминали, и речену франкижію у све и по све.

У годиште 1350 Ѣорђіе Деспотовић Принцип од Србіе потврди све.

У годиште 1370 Лудовик Краль од Унгаріе, разумиюћи да Армата Млетачка пошла е узети Котор, а провидор од

Армате бијше звао нѣке Паштровиће на свою помоћ за узети Котор ствар коя бѣше тешко жао Кралю од Унгаріе кои посла велику свою войску на Паштровиће и узе им два каштела ков им бијше даровао Имиератор од Булгаріе и Краль од Србіе, сувише посѣче и изгорѣ сву ньихову државу не остаюћи нако нека мала ѣеца од коіех су се насліедила ови данас живуши Паштровићи; и с ове ствари одвргоше се Паштровићи од сваке дипенденце (зависимости) од италіанског Дипенденца (за вріеме од година 53) и владаше се сами и о себи као коя друга република, ма не могући више трпѣти тешке напасти што подносаху на ньихове кунфине (границе) од Принципа од Србіе, одлучише од своіе добре и свободне волѣ да се подаду под покровителство преведре републике Млетачке іошт у бріеме када бѣше Принцип Францишко Фрушкари, али на начин и установленіе (patti e condizioni) да уживаю све оне чести и франкижію ков су уживали под осталіема Кралѣвима и Принципима као што ньихова привилеѣа дећаре (очитую, од италіанског *dichiara)* речени благородни Паштровића.

Вазда у име божѣ
Амин.

У годиште нашега Спасителя Христа амин. 1423. на 4. Априла, будући капетан ѣенерал од Кулфа (од италіанског Golfo) нобиле Господар Гверіер (Войник) Францешко Мембо з' дунліема (двоструклема) Дукалима од Преведрога Шената Млетачкога, доѣе у Паштровиће своіом Арматом на̀ мѣсто зовомо *На добри Піесак,* близу Маинах, кои учини скуиштину с' нобилима (с' благородніем) Паштровскіем у свою Галію чинећи пстнема и утврди у начин горе назначени, и сувише:

Капитуо ирви.

Оћу речени нобили Паштровски да буде од годишта до годишта поставлѣна банкада (суд вам назначени) за моћи судити ньихове ствари, и да буду проміенѣни сваке године.

Капитуо други.

Да има преузвишена република Млетачка бранити ньихове кунфине, и бранити ньихове разлоге код свакога ѣе буде потреба.

Капитуо трећи.

Облегаю се (обвезую се) речени нобили Паштровски да ће у сваку потребу реченога Шената Млетачкога дати помоћ

добровольно, и бранити од Скадра до Котора на своє спензе (трошак) за вріеме од осам дана, а послиед осам дана да буду плаћени као и остали Краичници кои су на Царску службу.

Капитуо четврти.

Оћу речена Господа Паштровска у згоду чесове рати олити за прогнати непріятелѣ из ньихова мѣста да има мислити речена република Млетачка и дати истіема сваку помоћ и судржати и бранити.

Капитуо пети.

Оћу речена властела да ніесу молештани (обезчашћени) у никакву ствар него да имаю све оне части што су имали под осталіема потенцама навлаштито Принципа Ђура Деспотовића од Србіе.

Капитуо шести.

Оћу речена властела да имаю имати од преведрога Шената двадесет Печах свите за моћи направити педесет Долама по ньиховоме куштуму (обичаю).

Капитуо седми.

Обећаваю речена Господа да ће давати свако годиште Шенату по гроша дванаест свака кућа (у оно вріеме незна се одиста колико є грош валяо, али данас и колико се стари люди могу споменути свећер є у ова Дистрект валяо по кр. 40.), а то за єдан спомен од любови.

Капитуо осми.

Оћу речена Господа да немаю плаћати никакве даціе по своме мѣсту реченой Републики, ма да су Франки и либери од сваке ангаріе, а да се имаю решпетати (почитовати) ньихова частна привилеѣія, и да се имаю кунфермовати (потврђивати) сваке године.

Капитуо деветн.

Оћу речена господа за пароха од цркве свете Маріе да буде куфермато и да имаю ньихов печат у сребро ипедента (од ньих зависима).

Капитуо десети.

Видећи речени Ђенерал Бенбо ньихову вѣрност и любов кою приказаше обећа истіема у све и по све колико упиташе речена властела.

Сувише рече исти Ђенерал Бенбо О господо Паштровска мене є потреба знати ваша часна имена за моћи приказати своєму Шенату и за управити ваш суд цивили како иде Сиђилом педентіем. У исто вріеме приказаше ньихова часна имена говорећи реченому Ђенералу ми смо овизи Паштровићи хизодамо Дабиштућ Алексић Паштровић. Наше име у данас звани у Привилеђу ови смо. 1. Радић Миковић. 2. Іваниш Ружанић. 3. Іван Калађурђевић. 4. Петар Главоч. 5. Новак Црнац. 6. Шояк Бурановић. 7. Каривой Новаковић. 8. Канош Мацедоновић. 9. Драгоє (прозван Радић) Тодоровић. 10. Ближанак Вазата. 11. Богдан Булгаровић. 12. Новак Томић.

Ове часне фамилђ бѣху одабране за ньихов цивили суд а промѣнивати од године до године и учинише искани сиђил (печат) пенденти.

Сувише упита речени Ђенерал господи Нобилима ньихово старо привилеђе да се не би покварило у дуго вріеме а да ће га држати у Млетке у ньихова Аркивіо (хранописаніе) а да ће дат изнова привилеђа у карту Пергамину куфермата од Целентисима Шената (потврђена од преузвишенога Сената) аформа (у начин) како стоє.

Сваку люцку и добру наредбу учинише међу собом реченіем ђенералом Бенбом на нѣгову Галію под Паштровиће на 4 Априла 1423-го года.

На 7 Марча 1423 будући већ потврђена Привилеђа Господе Паштровске, у бріеме Принципа Францешка Фрушкара, у исто вріеме писао є преведри Шенат здупліема (двострукіема) Дукайлима Ђенералу од Далмаціе, Провидуру од Котора, Кнезу од Будве, Кнезу од Бара и по ціелой држави нѣговой да се имаю решпетати и познати привилеђіи нобилах Паштровскіе и да су франки и либери од сваке ангаріе (по своме (ово є по свему-ціеломе) царству и држави Млетачкой, а сувише да могу доћи речена властела на ову нашу Славунску риву у Млетке своіем бродовима, брацерама и да немаю бити молештани од никога нако либери (свободни) сувише ако би было мѣста на речену риву и Пераштани, и Макарини пристати ма вазда да буду први наши нобили Паштровски.

Примѣчаніе

Од оног времена када є раздала Република Млетачка по своєму Імперію, дающи на употребленіе речене господе Паштровске речену риву, назвао є мѣсто оно (као што и данас

зове се) Riva dei Clavoni. посліед кога всегдашньи непріятельи словенског рода превратили су, на мѣсто Slavoni, Schiavoni, као бояги *Робльи,* и данас зове се ето, фала богу, Riva dei Cchiavoni, и не само што Италіанци зову овако, но и наши Бокези, ер є већ ово име у обичаю давно узето.

Посліед овога били су потврђена Привилеђа Паштровска први пут од принцина Францешка Фрушкара у годиште 1424
од принцина Лунарда Донати 1426
од принцина Ѣовани Моцениго 1481
од принцина Андреа Крити 1530
од принцина Піетро Лорендан 1568
од принцина Петрош Ландош 1593
потврђени привилеђіи у год. 1624
„ „ „ „ 1646
„ „ „ „ 1686
(на ова три не пише ко их є потврдіо).

Сувише писао є Сенат по ціелой своіой држави да немаю Паштровиђи бити молештани по ништа и за ништа ма франки и либери.

Біи и ово потврђено у годину 1715
у Млетке на 7 Новембра 1757.

На инстанцію (на прошењ) Лесандра Миковића, Зувана Белиглава и Филипа Бурице, Імбашадура (од италіанског Imbasciatori) Нобилах Паштровскіех, коизи се пожалише овоме Шенату на Кнеза од Будве за млого посалах ньиховіях, за та узрок писаше Кнезу од Будве и по свему ньиховоме мѣсту да се имаю решпетати (почитовати) наши федели (вѣрни) Паштровиђи и да немаю плаћати никакве даціе на оно што би аквистали (купили) за ньихову провижіон (потребу) изван нашега Штата (државе) ма да су франки и либери и да могу трговати у Вино, у жито, и у Месо разуміюћи се од Црне Понте до боке од Котора. толико наређуємо нашим славним Декретом информа (у начин), и подпишуємо.

Зуване Карнер
Батишта Гримани
Доменико Емо
Антоніо Контрарини.
Прокуратори од узвишенога Сената
Бернардо Баши Секретар.

Исте године заповіеда мо по своме нашему Штату (држави) с' нашіем Декретом, да се имаю решпетати часна привилеђа Паштровска нашіех феделіех (вѣрніех) и да могу носити у ову нашу пяцу ньихове трговине франки и либери од сваке Ангаріе и сувише по своме нашему Штату од наше Републике Млетачке и да немају бити молештани. Дата у нашему Палацу Млетачкоме Децембра 15, 1757. на истанцу (прошенѣ) Александра Бечића и Николе Давидовића Имбашадора Паштровскіех.

Антоніо Морожини
Доменіго Марцело
Піетро Бергамић
Николо Ерицо
Іакомо Бенбо

Пет шавіах (мудреца *savio)* нашега Штата Млетачког
Антоніо Крити Публики Нодар.

Назначуем вам и старинска имена овђен именованіе Благородніех фамиля Паштровскіех, и како се данас зову.

1. Радић Миковић, данас Давидовић.
2. Иваниш Ружић, данас Бечић.
3. Петар Главоч, данас Суђић.
4. Зуван Калађурђевић, исто данас.
5. Новак Црнац, данас Кажанегра.
6. Шаян Бурановић, данас Митровић.
7. Каривои Новаковић, ови се истрагіо.
8. Канош Мацедоновић, данас Ерменко.
9. Драгов Тодоровић, данас Режевић.
10. Ближанак Вазата, данас Љубиша.
11. Богдан Булгаровић, данас Ћуда, Срзентић и Зановић.
12. Новак Томић, данас Мицор.

Ово сам из све из єдног рукописа од слова до слова преписао кое никакова знака правописаніа нема. Обаче неке ріечи кое су туђег єзика назначіо сам их с' словинским, међу вмѣтителне.

Вуко Врчевић.

[Споља:] An den Herrn
Herrn Wuck Stepfan Karadsich
Philiosofie Doctor
in Wien
Wohnhaft an der Landstrasse Haus № 57.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4396]

7.

Високоучени Господине, и
Премилостивѣйшій мой Господару!

Од иста віи имате ціели разлог рећи када примите свако мое писмо: Ма забога! имали ови младић други какови посала, али мислили да ја у безпослицу шѣдим тер ми оволико писма надрља!? Но іопет мене подкрепљива ваш благородни дух и позната ми благонаклоност ваша, и сваки пут кад ме опомене да вам штогоћ пишем побуди се у мене некакова внутрня жеља да све образе (макар их десет были) испуним.

Наком десетак дана посліед кньиге кою сам ви писао, приміо сам преко Г. Попа Вука Поповића 10 комада различити кньига, тако исто и Г-дн Марко Ћеловић, кньиге послане нам као знак любави ваше, на кое усрдно вам обоица благодаримо. — Оне кое су быле послане преко нас на Г. Пламенца быле су од истога у начин примѣне.

Мене нема дневи у кои не настоим да скупим вам што є више могуће пословица, и скупіо сам около тристотине од коіех ніедна неналази се у вашой „*Пословици*“ и баш ја мислим да их више ни єдна нема, єр ево већ прошла є Година од како сам их почео купит. Све су по азбучію пописане, но ніе су у ціелой ріечи азбучно списате. Писао сам баш онако као што сам од кога кою чуо, и ніесам вас хтіо варат (као што сте ми єдном у Будви рекли) него баш по правици. Има их доста у кое улазе многе стидне ріечи кое не могу бит записане ни у рукопису а камоли у Штампи, и ће є коя излѣгла написао сам их само: н. п: Г.....!

Сад ја бых желіо да ми пишете оћули их послати на Г. Гагића запечаћене? али каколи?

Од онога истог времена кад сам ваше почитаємо писмо приміо почео сам купити суєвѣрія, тако прозвата у простоговореню Сутуре, и скупіосам их пасане 150. све у начин истолковане, и у напріед што найвише узмогу нећу сократити. О премилостиви Боже колико их є! и коликоће их іошт бити кое и данас се обичествую! На исти начин купим и Гонетака, од коіех скупіо сам пасано стотину и свакой толкованіе што коя значи. Не! Не! да ја мой труд жалим, єр є ово моя наймилія работа, а іошт кад промислим: на чіи

ћу их жертвеник посветити? Него ево мое гореће жалости ер ми противо стое два средства коя су баш она што мене служе, прво: што незна нико с' каковим их прилѣжаніем іа купим, него би мое намѣреніе за посмѣх узели, е рекли сміюћи: „О чем ови ради!“. Друго да никад у дан од ютра до вечера мира немам, ер посли од Трговине, фамиля (коіой сам почти у свему „шѣрчана тояга!“) приватни документи, традуціони и кметовске Сетенце, а особито ћораво Свѣштенство у цѣлом Дистректу што управљам спрамо духовним и мірским властима, забранюю ми да се одальим ћегоћ да што од кога чуем и да (срдцем и душом!) запишем у Такуин, него упражняваюћи се у овим поменутим послима слушам, и кад кою украдем (ако за мене служи) ріеч. У овим Суевѣріяма могли би сте више зафалити моіой Г. Матери, и Сестри Поли Жени Јока Ћеловића, кое сам нагнао да у састанку жена памте и мене да докажу: а и оне многе су ми казале кое су знале и ако у ньих не вѣрую (а кад би смо се лично гледали другоячіе бых вам рекао!). Но полако шньима! Исам их скупіо, и іошт ћу их скупит, али бых желіо найприће знат од вас, што вам служе ова Сувѣрія? — Дакле пишите ми оћули ова што сам досад скупіо уедно с' пословицама послати на Гдна Гагића?, пак ондар поклен их разабрете да ме извѣстите: камо среће да у предидуштему мѣсецу Лућу оли у Агусту вас могу у Тріесту виђет!

Проклета безбрижност! и краткочоество оногай кои ми не предаде на г. Крста Поповића оне Пѣсне од свадбе Паштровске! Ер не могу већ сад саставит двіетри жене кое су ми их и прије казивали, него од дан на дан обећава ми една стара, и сваки пут кад е замолим, одговара ми сміюћи се: „нека богати сад другиће мо пут!“ и с' овіем ти ме подмири; дакле вѣруйте да ово закосненіе мене пржи више него вас. Обаче нећу сократит настоят и молити е; и да бы Бог дао да буду справне за послати их с' Пословицама, и Суевѣріяма ако ми пишете.

Я се уздам да од речени Суевѣрія, ліепе, двіе части моћиће те сочинити вій. Болѣга посла не би было (зборећи користи ради) као преніети их на Нѣмецки; а с' временом ако ми бог даруе здравлѣ трудићу се да их я (на кои начин) у Таліанском Езику пренесем. Но за први пут о том нека ваше попеченіе буде.

И, прем да се у танком добру новчаном налазим, никакове користи не тражим, нити ми дай боже ни помислити!, но само препоручуем вам се да ме опоменете у ков ваше сочиненіе у ков сам вам и ш што додао, као што сте и друге сретньо опоминяли. И новце оставлям оніем кои их траже, ер я ніесам рођен да дѣиствуим занат од Трговине, али е тако шћело вѣчно нештастіе мое, да ми числена фамиля, іошт осамнаесте године мога возраста, на врату тешки ирам положи!.... Но свакако буди благодарені Г'ду Богу:

Да сам вам препоручен за каково ліепо либарце, ер знате добро ньихову оскудност у ове стране: а особито вас молим да ми чините добавит оно либарце на ков стои изображен Г. Христос као што сте послали Г. Пламенцу, за коя све оно што би сте потрошили добровольно платіо бых.

Новости важне немам вам никакове ивити од ови страна нако само єдну невселу, да е овамо у Боку и у ови Дистрект во обште глад. и другу: говори се даће почет од сад и Далмація давати Солдате, и капитолація бити ће осмогодишня.

Незаборавлайте ме мили мой Господару! него ми кадгоћ пишите ер исказати вам немогу ону радост кою чуем кад слатко за мене ваше писмо примим; у ожидаваню ковга, остаем с' достойним вам високопочитаніем любезно вас поздравити, на исти начин и Г. Марко и Јоко Ћеловићи вас срдечно поздравляю, есам

Будва на 1/13 Априла 1837.

Ваш обвезани Слуга
Вуко Стеф. Врчевић.

[Споља као на претходном.]

[Вукова напомена:] одговорено 8./20. Маија 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4397]

S.

Високоучени Господине
мой жельни Господаре!

Ево данас єдва већ отрсих и с' кньигом под данашньом датом послах запечећено на Г. Владиславѣвића, као што ми ви пишете, пословице скупѣне ков у вашим пословицама нема,

толико Суевѣрія, Гонетака и Пѣсме од свадбе Паштровске; ков му сам препоручіо да вам одма пошлѣ по сикурной прилици.

Приміо сам ваше предраго писмо и у нѣм обвито обявленіе на кньигу „Црна Гора и Бока Которска“, за ков сам се постарао скунити ков пронумеранта; али є вама познато число просвѣштени люди у овом Дистректу и то є єдинити узрок што сам само скуніо до сада около дванаест, пак и ови неоћу дати новце напріед прије него имаю Либро у руке, говорећи да они не мисле плаћати као за пословицу што су плаћали, дакле незнам ни сам шта радит, него вас молим ако є могуће да вам пошлѣм именн без новаца, а одма како добіем либра послао бих вам новце. — Могло би бит да бих на ови начин іошт ковга могао скупит, а мнозина би се пренумерирали, али є, веле, скупо Фіорин. — Оволико нека вам служи за владанѣ.

Шилѣм вам ево овћен у препису тако названи Русоволь ковга сам іошт одавна гледао у єдног овдашнѣг Старца, и будући да сада ето издаєте Сторію од Боке, мислим да би многа важна ствар преписати и у то новоидуће Либро положити. Ніесам ни найманѣ черте оставіо ни приставіо, него како ћете виђет све баш онако како сам нашао записато.

Ніесам ни іошт приміо Граматику кою сте ми послали.

Ако што буде неразумително списано, али не изяснено пишите ми да вам могу с' временом послат за штампу.

Незнам од иста єли, али ако є свеликом моіом жалости чуо сам да вам є син умро. Нећу вам далѣ иѣи зборит ништа. него вас само увѣравам, да свак кои вас познава неописано вас и нѣга сожалуе — промислите єли га мене жао.

Ако и учем могу вас послужити заповидите ми слободно, єр сам већ познат радим ли срдцем, али тако као преко волѣ.

Моліо бих вас много да ме успознате са коім Типографом кои печати Црковни кньига н. п. Часословаца, Требника, Псалтира и т. д. єр бих наручіо, да би ми за трговину послао овакови кньижица за корист мою и нѣгову; пак већ єданпут за вазда узеће мо взаймодавну корисподенцію.

Любите ме као до сад єр є мене то од вас найвеће награжденіе. — Молим Бога да се брзо ће видимо, и поздравляюћи вас всам при очекиваню вашег писма

Будва на 10 Луђа 1837.

препокорни слуга

Вуко Врчевић.

Благословеніем О-ца и Сина и Святаго Духа
(ово ѕ списано надначалним словима)

И Стефанъ Првовѣнчани Краль Сынъ Симеона Неманића по учинѣному ѿ Оца Моего и Благословеннаго Брата Моего Светителя Савви на Кралѣвство ме поставише, и проидохъ землю државе моѥя, и придохъ у Градъ Которъ и ненаѣохъ у нѣмъ цркве, и сограднхъ цркву Святаго Трифона су два Трула, и другу цркву Святу Госпоѣу Напарило. Пакъ отидохъ отоле на Превлаку надно Поля Грбальскога и сограднхъ монастиръ Святаго Архангела Михаила и поставихъ у нѣмъ Патріараха Арсенія[1] с' Братіомъ калуѣерима, и дадохъ поднимъ петъ селахъ на службу црковну Лущицу, и Кртоле, Лѣшевиће и Брда и Богдашиће;[2] И отидохъ отоленъ и придохъ у мѣсто Пераст и почехъ градити цркву Св-таго Мученика Георгія на школю у Отоку[3] с' трудом и помоћи Господе, и поставихъ у ню Игумена с' братіомъ калуѣерима, и дадох цркви Святоме Георгію на службу село Біелу до потока и Іошицу страномъ до Веригахъ, и доньи Моринъ до високе стіене, и Липце подъ Гредомъ и Бабиню, и Леденице више Рисна, и Столив страномъ до Арћакова, и Одолѣнъ и Кавачъ и Мрчевацъ, и Тиватъ; и заповедахъ Перащаномъ да то назиру крепко и служе и да ѕ подъ рукомъ нихъ. Ово састави смо годища шестъ стотинъ деведесетъ петаго. И ѿ сити Стефанъ родихъ четири Сына Радослава, Православа, Владислава и Уроша; и Владиславъ согради цркву Милѣшево, и пренесе мощи своѥго Стрица святаго Савви из Трнова, и поставихъ у Милѣшево седамдесетъ селахъ на службу и свако по имену у Русоволю нихъ книгахъ него у цркву св-таго Георгія у Отоку с више своіеме селима коѥ сам и више писао; тада Пераштанима заповиѣехъ да даю улѣ у кандила. Каде ово заповіедохъ на лѣто шестъ стотинахъ седамдесет и пет; и то све потврдихъ Царъ Стефанъ и поставихъ славни печатъ у овой Русоволъ. — А сада их ѿ печатихъ смиреніи Игуменъ Милѣшевски Василіе Іеромонахъ са свіемъ Соборомъ Церковнимъ С. Монастира ѿ годищахъ 842. Лѣта Христа.

[1] И данас се налази на ово мѣсто стари зидова, црквава, гробова и кое други какови ствари коѥ се почитує као древна зданія (antichità).

[2] И данас се сва ова села налазе и обитаваю у њима напредно челяд.

[3] И данас се налази ова црква на Школь под Перастом (она што ѕ код Школя ће ѕ света Госпоћа) кое данас служи Пераштанима за копалиште (cimiterio).

Преписана съ подлине копіе печатане Игумном Милѣшевским на Станѣвиће въ Черной Гори при Митрополитской Ресиденціи с' дозволениемъ правителствующаго 1803 года Мартъ 17 числа.

Види се дакле явно из овог *Русоволя* да у оно вріеме ніе было Латина у Боки Которской, ѳр ѳ црква С. Трипун, кою данас Латини уживаю су два трула као што више говори, біо храм христянски као што се и данас говори у Боку, ѳр се види ђе ѳ тепло стояло.

[Спољa:] An der Wohlgeboren
Herrn Vuk Stephan Karadsich
Philosophie Doctor
Vorder Brüll
Wien.

[Вукова напомена:] одговорено из Вуковара 30. Нојемвр. 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4398]

9.

Високоучени Господине,
мой премили Пріятелю!

Ваше високопочитаемо писмо с' великом моіом радости примивши читао сам ков сте ми из Вуковара на 30. п. п. Ноємврія писали. Моя ѳ неотложна дужност была већ до сад вам одговорити, али свирѣпа болест кою сам подніо у време од 28 дана и од ков сам као што италіянци кажу: per buso della chiave отузео живот, узрок ѳ тому біо. Евоме дакле сад мой премили Господине! да испуним мою дужност и желю кад ѳ бог дао да се већ освобођен видим од болести: Мило ми ѳ да сте примили послане вам неке пѣснице, Суѳверія и Гонетке; а жалим што се у то вріеме не нађох у Тріесте да вас искрено загрлим; обаче вій ме с' вашом облагонаеждивате да ће те до кратког времена на ове стране, и тіем себе у овой желы крѣпко разабирам.

Што ми пишете за Паштровске свадбенске попіевке увѣравам вас да их никако у Будву добити могао ніесам; вако да сам пошао ђегоћ до Паштровића но болест ѳ ту мою дуж-

ност а вашу желю отбацила. Ако би могле приспѣт да буду трукованe пишите ми одма ков нећу сократит вам по пошти послат.

Шилѣм на овоме листу имена Г. Г. пренумеранта у све 12. Вѣруйте да сам за ову ствар нагліо више него да се клонило мом собственном интересу. Шта ће те мой Господине! код оволико просвѣштенія доста є и удивително и ово.

За посао од кньига што сам вам биіо препоручіо срдечно вам благодарим, єр у време када сам писао ніе се было ни іошт почело у Црной Гори штампавати црковни кньига, а сад кад штампаю, штаће ми?

Кньиге ков сте ми послали преко Тріеста ніесам ни іошт приміо ништа али се уздам на скоро, држећи се вашег писма.

У све што могу молим да ми заповидите како да сте ме родили, єр є то моя велика радост кад у чем могу служити.

Любите ме како и до сада, и држите ме да сам и да ћу бити до мов смерти

Будва на 3. фебрара 1838. Лат.

Ваш слуга
Вуко Врчевић.

Будва.

Честни Іерей Јоан Греговић Администратор парохіе Будванске и Надзиратель. Г. Г. Марко Ћеловић, Јоко Ћеловић Лука Нобиле, Ђорђіе Маркићевић жителъи и купци будванскій. Филип Пановић богослов III-го лѣта у Шибеническом Семинарію, Стефан Любиша любитель отечества и Вуколае Врчевић любитель србског кньижества у све кньига 8.

Паштровић.

Преподобни О. Моисей Вукшић, Администратор монастира Прасквице, Синасій Давидовић Іеромонах тогоже монастира и парох, Г. Г. Петар Јокић Ц. К. Депутат на Кастел Ластву, Митар Попов Греговић и Стіепо Греговић жителъи Кастел-Ластвански и купци 5, сумма у сво 13.

Буко Врчевић скупитель.

[Споља:] An den Wohlgeboren Herrn
Der Herrn Wuk Steph. Karadschitsch
Philosophie Doctor
Per Zara
Carlstadt *Vucovar.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4399]

10.

Високоучени Господине,
Мой прамили именяче!

Ономадне, по обичаю пошао сам на пошту и угледавши внѣшни надпис ваше почитаеме 23/1, нешто се у мени тако побуди, да за мало у све рике и устима не завиках као и срцем: ха благо нама а іошт нам є жив.“ Ево, добро говорите двіе године од како ме усрећили с’ вашим пійсмом ніесте. И сам вас и оплакао біо, зато што сам чуо да сте у Вуковару умрли одма како сте без очію остали. — Но богу фала ето вас здрава у тіелу и су оба ока. — Српска зар благодареніа к Богу и молитве су вас подкрепиле, да нам іошт добра а себи вѣковѣчну славу оставите.

За бога! какве пѣснице од мене већ тражите? Паштровске? — Та и сам вами све од почетка свадбе до свршетка, су 384. пословице, с’ обичаем у обширно како се главе мире, како се копаю и како овамо туже на Г. Владисављевића на ваше име послао. Леле мене дакле ако є све ово пошло изгублѣно, а не лелечем зато што бих и на ново жертвовао олтару Српскоме труд, него закосњеніе, кое већ трудно се без уштрба може поправити. Пачек, послао сам вам преко истога Г. Влад: толико Суевѣрія, с’ толкованіем што су виле, єдогонѣ, вештице, Море, Мацарули и кое шта другога, кое сам промисліо да ће вам служити за Српску Митологію, коју мислите издати као што чуем. Велим ово сам ви у два пута шиљао биће и година ипо дана, већ не чух ни стрва ни ива. Ево вам по вашой жељи толкованіе оніе ріечи коіе од мене питате:

Рожанства Луча, извила се жица: Луч овѣе значи Дубрава; дакле се савила жица из оне дубраве у коіой се Христос родіо т. є. Витлеем; жица пак значи као єдна Луча благословена.

Пелавор. Ово є надимак *крайнѣй илоти* човеческой, а то сте лако могли примѣтити, кое ивно носи смисал пѣснице. Ово є баш ништа друго него єдна коя се рѣтко пое. а и онѣе ће весело време проводе она дружина коя не оваковій него 10 пута грђій пѣсана пѣваю.

Ако дакле по несрећи не будете ово од мене примили свободно пишите без икакве сумнѣ, за да ій могу іопет тражити и вама послати.

Камо срећа да се може мо на брзо вићети, као што и вій исто желите. Ево сад згода свакому кои жели дјелити желю с' пріательима Далматійскіем, ато чрез Параплова.

Што ме питате кад ћу у Тріесту, ништа вам о овоме не могу стаменито рећи, ер зависи ово о напрасной згоди трговачкій посала; ма прорицаюћи, надам се доидућег лѣта.

Айде да вам садашньом приликом одкріем нешто што ми давно на срцу лежи. жеже мучи и раћа честе уздахе, а знам да за мене не ма под капом небесном болѣга исповѣдника и к' тому ліечника како вас. Само имадите стрпленіа, и како гоћ было нека међу вас и мене закопана стои.

Ја сам од 18 година моіом несрећом приміо на себе шрам именем Домаћина, броећи себе, Оца стара и Матер, двіе Сестре неудате, и два брата, без икакве на овому свіету друге помоћи него мой живот с' коіем сам се боріо кроз много опасности, те сам по милости божіой моим трудолюбіем, Оца укопао, Сестре удао, браћу у Италіанском и Србском езику обучіо, и ево се су обадва данас и с' Матером налазим мучећи се на капитал Г. Марка Ћеловића. Ја што стекох (од 18 до 28) то изѣдох, и прем да ништа немам ја се богу фала задоволян налазим моим живѣнем кад сам све извршіо, себе и браћу намѣстіо да већ могу свой ухлѣбак сами добити. Сад ми ево топрв отворен пут да почнем за себе штогоћ тећи и промишлят за будуште мое живѣнѣ, ако се узмисли остарити (како и неће чиними се). Дакле мене се неманка и до смрти мучити, ер сам већ научіо да се шѣдећи не путуе ни спаваюћи мисли него што е злопатня ер сам ю сам товаріо. Но какав труд већ далѣ?, на ког' сам мрзіо и ког' сам ради витежке неволѣ обигравао, него ево ме оно што више рекох: Дами се штогод научити српски, (а већ таліански доста прилично знам) да ми е мало свіета вићети, и макар умро само да ми е код каквог ученога кое време провести. Сада ако изачем служим, не за другу плату него за сами трошак животу, примите ме к' себе да штогоћ од вас научим. Оли ако ми можете наћи код каквог трговца у бечу мѣста, ер ме надежда подкреплюе да бих себе више добра учиніо него закопан у Будви стаяти. Ево вам исказан Гунь и година пак буди вам препоручен ваш именяк.

Желіо бих вам казати два три моя сочиненія: Црногорац и Приморац у прози. Полустарка Залюблѣна у стиховима, и Плач залюблѣне пастирке. —

Доста већ забога! опростите на оволико дуга пійсма. Поздравляю вас Г. Г. Ђеловићи и благодаре на ваш спомен.

Очекиваюћи од вас одговор као озебао сунца, пребивам моим високопочитаніем

Будва на 12/24 фебр. 1840.

ваш препокорни слуга
Вуко Врчевић.

[Спољa:] An Hochwohlgeboren Herrn
Vuk Stephan Caradsich
Philosophie Doctor
am Landstrasse № 337.
zu *Vien.*

[Вукова напомена:] одговорено 16/28 Апр. 840.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4400]

11.

Високоучени Господине,
мой премили Пріателю!

Будва на Спасовдан [23, V] 1840.

Видим с' не малом жалости из ваше 16./28. Инуаріа прошлог, да ніе сте примили (залудньи мой труд) Обичае Паштровске т. е. оно: како се Паштровићи копаю, како туже за Мрцима, нити оне како се Удовице у род спремаю. Жалим не за друго вако што копію оставіо ніесам а друго за описати, то треба да се на ново каквой баби Паштровской пођем препоручити — Ах да се ова ствар може аспром купити! будите увѣрени да ми ніе ни најманѣ жао за жертвованѣ труда колико за добити ово код проста, кичельива, и сумнителна — Да знате колике су ми се жене одрекле на моя питаня, незнаюћи зачем их питам, него бог зна шта оне мисле, а највише боe се и премишляю да се као шньима ругам —

Дакле оће се іошт дае буди десет-петнаест дана док ово на ново изпишем, ер досада због немиле грознице од Воскресеніа што ме дави, и због разни други мои послова прије извршити могао ніесам.

Ево ме дакле да вам одговорим на оно што од мене питате, ер ово што сад могу, не бих рад да чека оно кое немогу сада исписати.

Прво. Ни гозбіа, ни Гозба, него управ част, овамо се говори. Друго: „Перя“ — просу се бисер по перя, значи као по перима илити лишћу, множ: число. Треће. „Любе воде“ — значи люблѣне собом воде, но треба знати да под име люба значи законита жена, и пріательица *Morosa*. Четврто. овђен се говори просто пѣсна, н. п. пѣван, а не 'пѣвам — А и прије сам вам ишіо да околишни ови народ све што се окончава на *мъ* они га изговараю *нъ* н. п. піен, іен, иден, чуен, и т. д. Пето: Лози на гранчици има бити тако, ніе погрешно. Овђен баш люблѣн не говоре, него Стиман у дружини. — Друго што остае несвршено надајте се до мало дана, и сувише послаћу вам около 30. различити клетава (изван Бога и светаца) кое овдашњи народ у различне зборе употреблява, и уздам се да ће вам бити миле ер су достойне философическом погледу.

Не знам како мою живу благодарност вама одкрити на отечески ваш позив у начин таки коим се лѣпше, а ни онако, изразити неможе; и баш су ріедка така срца коя се диче правицом и истинним пріательством — Но какав бих ја суров човек біо кад бих у нуждп оно све узео кое ми вій давате? Ја (рецимо као пріатель) туђин таквой благородной души, и честной фамильи на теготу бити? О! боже ме сохрани и промислити, а камоли одобрити. Мени се чини Г-дне мой! да сам вама у предпрошло мое пійсмо препоручіо себе на други начин, или се зар ніе сам знао дат разумѣти, т. е. ако ми мога сте наћи мѣста у каквом трговачком шкриторію код каквог Србина у Бечу, или макар и код иностранца, само теке да могу дае буди храну и одећу добити; а код вас у оне уре кад бих біо изван шкриторіа, могао бих вама преписивати и што оћете чинити — Обаче квартир би ми код вас требовао, ер вама штогод помагаюћи, и штогоћ учећи код вас, иначіе неби могло ни бити.

Може те свободно рећи оному кои би ме хтіо примити да знам италіански водити коресподенцу мало манѣ него србски,

доста прилично аритметику, и већ изучен о послима трговачким. Нѣмецки, надежда ме подкреплюе да бих у брзо штогоћ код вас научіо.

Знади те пак да се дилектавам преводити доста ліепи періода с италіанског на србски єзик, а биће те може бити видіели у Шибеничком Магазину, (видеће те у идуштем 1841.) но недостатки србске граматике забранюю ми висока сочинћніа преводити, а да сам код вас усудіо бих се превести какову ліепу трагедію, или комедію.

Желіо бих да ме обеселите колико приће, али да ми кавите да ніе сте могли нађ мѣста, ер иначіе, на ваш врат, на ваш собствени трошак бити без икакове мое помоћи, совѣст ми никако не допуштае.

Због дакле мой Господине! Надаћу се вашем одговору, а вій се надайте моему. Любите ме као и досад, увѣрени да сам

ваш препокорніи Слуга и Добр.
Вук Врчевић.

[Споља:] S-er Hochwochlgeboren dem Herrn
Vuk Stephan Karadsich
Philosof und Doctor. Wohnt auf der Landstrasse
in der oberen Reisnerstrasse № 472.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] одговорено 3. Авг. Римск. 840.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4401]

12.

Високоучени Господине!
мой любљени Пріателю!

При очекиваню вашега пійсма на одговор најпослѣдне мое вами писане као што Жиди Мессію чекаю, пребивао сам међу оћу и нећу бих ли вам послао давно питани обичай смртни у комунитад Паштровску кога сам довршіо има десетак дана; но не видећи ни іошт од вас никаковога одговора, а сматраюћи на ваше вруће препоруке ево вам преко посте шалѣм боећи се да се по другом приватном путу не из-

губи. Збіао сам колико се највише могло и допуніо сва 4 образа с оним кое ми вій ніесте ни питали, а ја промишлям, да ће вам од потребе быти. Хтіо сам вам послати садашньом приликом и стари обичай будвански младића и младица на Спасовдан, кои не само што ѕ обдарен сам по себи лѣпотом него и нарешен су двіе много ліепе пѣснице — Исто обичай с' пѣснама на Івандан — Исто 12 пѣсница древног сочинѣнія и стила кад се пѣва ђетету пикаюћи. Неке престаре молитве кое су достойне прегледа и сміеха, ка и судити о висини ума простака. И около 50 србски клетава (изван Бога и светаца) коя су у обичаю у Црной гори и Боки Которской, но сва ова изоставіо сам због трошка поште и у суйми оћели вам ово ишта требоват за садашню кньигу кою издати намѣравате. Ако дакле вама што од овога служи, не стои вам друго него писати, а ја тек што ваше пійсмо добіем преписати у чисто пак послати — или доніети? Почео сам скупляти приповіедке србске кое доста на ове стране могу изнаћи, и кое су више моралне и увеселителне, него што друго, обаче могли би смо се шньима дичити кад би сте вій способ употребили да их прије ваше смрти непечатати дате.

Не остае ми друго него очекивати, као озебао сунца, ваш одговор, ѳр ме много премного служи знати ће ли ми се моћ наћи за кое време мѣста како сам вам се препоручіо или не, и при овим назвати са моим високопочитаніем

Будва на 3./15. Луђа 1840.

ваш искренній Слуга
Вуко Врчевићъ.

[Споља као на претходном].

[Вукова напомена:] одговорено 3. Авг. Римск. 840.

[Орић. у арх. С. К. Академије бр. 4402]

13.

Високоученній Господине,
и милій именяче!

Богъ сами зна колико сам пута у ово дуго наше мучанѣ самъ себе коріо и промишляо говорећи: за бога шта

се ово догоди? нити мене Вук нити ли Вуку. Єдва самъ ћеће од кога слушао и да сте ми іошт жійви пак точка. Поздрав пачекъ ваш преко Г. Попа Вука приміо сам, и чекао сам добру и сикурну прилику за те стране да вам пишем, и да вас увѣрим да сам іошт оній првій, и да жалим што ме у читулу усопшій мећете, т. е. не зато што ми непишете, него зашто ми штогоћ не заповидите, єр знате, само могули да сам ондар радостан када вас у чему нибуд могу служити.

Нећу се бояти са свійм тіим да сте ме заборавили, нити могу захтевати да ми често пишете ма сваке године по єдномъ, али макар ником двіе, єр вам немогу описати радост кою осећам ваше писмо читаюћи.

Предатель овога листа бити ће Г. Лапена мой пріятель доказаћеви како сам и ћесам знадите само да сам се оженіо биће 3. године, двое ми се ћеце раћало па умрло (биће зар до полазника) и да сам на службу царску су 300 годишньи фіор. у сребру, а могу и четврту добити с' приходима допуштаніема.

Ево дакле ли оваку прилику непропустам да вам не пишемъ, а вій мене молим вас штогоћ пишите и наручите. Ивите ми ће се сада налазите, како сте од очію, о чему се забавляте, како вам дѣчица и како напредую — едаће Бог да буде кои Вучићъ од Вука прави и іошт коешта.

Збогомъ мили Господине, любите ме и по сада као што вас люби и почитуе до смрти

Котор на 13./25. Иннуара 1845.

ваш препокорній
В. Врчевић.

[Споља:] da Cattaro
All' Illustrissimo Signore
Sig. Vuk Stef. Caradsich
Dotore in Filosofia
a Viena.

[Вукова напомена:] одговорено 13./25. Марта 845.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4403]

14.

Високоученій Господине,
премлій мой Пріятелю!

Приміо самъ премилій ваш лист од 7./19. декембра комъ самъ се врло обрадовао, чуюћи да сте намъ іоштъ здраво, и да се као правій Вукъ о користи обштой бавите и узъ перкосъ дубоке ваше старости и слабости юначкіи борите. Знамъ да сам се осрамотіо што вамъ до сада нань ніесамъ одговоріо, и жалимъ изъ свега срца што вамъ садашньомъ приликомъ ништа послати неимамъ. Знайте да васъ свеђеръ на памети имамъ, и да за мог Вука доста бихъ труда жертвовао само кадъ би ми посли и многа друга обстоятелства с пута уступили, али є судбина тако хћела да се овогъ царскогъ Імпѣга прифатимъ, кои ми доста пута ни ручати с миромъ недопусти а комоли што друго.

Ништа су манѣ кадъ ми се што-што прикаже прикупямъ и запишуемъ, но будући, да є врло мало отлажемъ све на єданъ путъ преко Г-дна Владисавлѣвића послати као што ми наређуете.

Изнашао самъ неке Србулѣ, и прем да су старре искупићу ихъ, и уздам се даће ми ихъ дати они чіесу кадъ имъ обећамъ за старе нове дати, као што ми вій пишете.

За два лица Грблянина и Гербальку у фигури измолована овій дана замоліо самъ єдногъ Бечкогъ Господина те на Циркулъ пише, и тако ми є онъ обећао, єръ иначе на ове стране трудно е майстора за оваково рукодѣліе наћи, и кадъ готови буду послаћу вамъ ихъ с' осталомъ скупѣномъ радньомъ.

Сада ево мене да васъ молимъ, а и одъ стране Г-дна Марка Ћеловића, да кому вій знате и по доидућой пошти пишете или у Пешти, или у Будимъ да у исти часъ одправи преко Тріеста а изъ Тріеста по пароплову на моје име Sigr Vucolao Verçevich Segretario e Maestro di Zuppa in Cattaro, єдну стотину *невезаній* Часословаца, и попраћено с' єднимъ пійсмомъ пошто су, колико времена за новце чекаће, и кому бихъ новце послао, и накои начинъ, єръ су намъ ове кньиге одъ велике потребе а и користи зато што се толико Србскій школа у овомъ окружію отворило; ꙗвляюћи вамъ, да и вій ꙗвите оному ком писати будете, да приђе три мѣсеца писаћемо му за другу стотину, него препоручите за ціену, и

да ако ихъ нема наштампаніе нека ихъ штампати чини, єръ у двіе три године слободно 500. екземплара чинићемо му продати. Но не везани нека буду како сам вамъ више рекао, зато штоће цѣньи быти, и што є мой братъ, те стои на Бутизи Г-дна Ћеловића Buchbinder.

Знади те да васъ за ово не быхъ мучіо, али самъ одъ лани два пійсма писао (и франкирао) Г-дну Ѳеодору Павловићу Учреднику Сербскій новина за ове часословце, и на єдно ни на друго моіомъ жалости одговора не имахъ, и ни нашто друго не промишлямъ него да ихъ є (заръ) полиціа дочепала, или ко вамъ зна шта є. Ја се пакъ надамъ, прем да є слобода моя велика, да ћете ми за ово обрадити отечески, и мене у овой струци и Г-дну Ћеловићу погодити, и даћемо што приће ове Часословце добити, и прије ньи одъ васъ весело пійсмо имати.

Никакове важне новости немамъ вамъ явити одъ Церне горе ни одъ Ерцеговине, нако што є старо, као н. п. да су сви Кучи приступили подъ покровителство владичино, биће ій около 3000 пушака све крвави юнака, и само єдно браство Дрекаловићи што се зову имаій говоре за 1500. Да є Николай 1. обдаріо Церногорске сиромахе су 20. хиляда рубаля и т. д.

Препоручуюћи се вамъ вруће за Часословце поздравлям васъ одъ стране мое Г-ђе и Пашенога могъ и нѣгове поше, и не заборави те вашегъ кои васъ люби и почитуе

Которъ на 16. Марта 1846. Латино.

истиногъ почитателя и пр.

В. Врчевићъ.

П. П. Да вам є препорученъ мой Пашеногъ попъ Вуко за они црлѣни поясъ што сте му писали да сте препоручили, а зато што му га є быо обећао Г-днъ Епископъ кадъ є овамо долазіо, али му є разбіо добри нашъ Прото Которскій.

[Споља:] An S-r Hochwohlgeboren dem Herrn
Herrn Vuk Stepfan Karadsich
Philosof: Doktor Wohnhaft auf der Landstrasse № 362.
Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 2. Април. 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4404]

15.

Високоученній Господине,
премилій мой Пріателю!

Христосъ Воскресе!

Которъ На Васкрсеніе [7. IV,] 1846.

У послѣднѣ мое пійсмо (опоминѣм се) кад сам вам вруће біо препоручіо за Часословце да ми добави те, обећао сам ви даћу вамъ послати Грблянина и Гербальку измолована, дакле ево вамъ ій шилѣмъ. Ово є старинскій, и садашньи ношай, єр се нашомъ, а особито моіомъ као ньіовомъ Секретару несрећомъ у Герблю ништа измієнило ніе. Давно вамъ оћахъ ово послати да ме ніе за носъ вукао єданъ овдашньи чиновникъ кои є у овим послов'ма искусній него овай Солдатъ кои ми є ючеръ довршіо, а на Цвіети добавіо самъ у куће моіой овћенъ у Которъ, садашнѣг мога Синдика одъ комунитади и нѣгову Домаћицу. Ако и ніе башъ трефіо ньіовъ обличъ, нити радню майсторскій испословао, мислимъ да изъ одѣла лакоће тамо у Бечу кои искусній живописацъ недостатке поправити.

Приміо самъ преко мога пашенога. Г. Попа Вука єдну кньижицу вашу о Српском правопису и єзику лани штампано у Бечу, и ништа ми ніе писао, зато судимъ да сте ми га на даръ послали. Ако погаћемъ зафалям вам као и за остале кое сте ми поклонили. Ако є тако, дакле прими те и вій мой мали даръ Грблянина и Грбальку — какав сам да самъ твой самъ.

Ево ме с' вама за Сербулѣ. И самъ вамъ добавіо около петнаестъ комада различній штампанній и рукописни као штампа церковній кньига. Мало коя што ніе ціела, а мало коему (два трій) комаду погинули су први, а некимъ послѣдній листови. Да су стари то се само по себи зна, али слова чиста и ліепа. Имаю неки и одъ 1600. Нећу вамъ описати мой трудъ и начинъ одкуд сам ихъ и какосам их докучити могао. Неке самъ у Црницу у Црну гору добавіо, неке крозъ Манастире Паштровске, а неке крозъ Грбаль. Рећу вамъ: да су оній чійсу продавали ове кньиге на пазаръ за све комаде незнамъ были уфатили 20. фіорина. Но кад су видѣли *да их тражимъ*, свакомесу се подигле уши тако, да не само што сам имъ (по вашему пійсму) обећавао нову за стару, него

су и кои додатакъ у новцу неки и неки тражили. Многи неоћу дати нако за новце ѳръ овамо ніесмо скаредни одъ церковній кньига Рускіе. Све су дакле ове кньиге кодъ мене дома. Има ліепіе Евангеліа, Летургіа, Апостола, Минеа обштіе, Минеа праздничкіе, и пакъ ѳдна коя, чиними се да више вреди но десетъ, зове се *царуля*, у штами, у кою има начинъ како се одъ ћака до патріарха поставляю, и цари кад се поставляю, и побратимство како се чини с' ньіовимъ доидућимъ апостолима и Евангеліама. Што ѳ іоштъ за мене мало стидно, да су мене многа нека овдашня лица, нашегъ и римскогъ закона с' разлогом укорили, говорећи ми да нечинимъ поштено што Боку одъ овакіе древностій чистимъ, али самъ свакоме мудро одговоріо, т. е. да до 20. година или мало више, и ово мало, што их ѳ пропало би, и да иду ове кньиге ћеће као светиня чуване быти, и користовати народньи умъ. И дакле налазимъ за пристойно, и за да небихъ на бруку біо с овимъ дивляцима чіесу кньиге, да вамъ пишемъ коликоћу коему платитъ, а то вам ѳ лако н. п. пропитайте колико кои нови комадъ тамо коштуе, ѳр ѳ трудно опетъ одъ туда кньиге шиляти, а вама ѳ, мислимъ све ѳдно, а и ласніе у новце послати. За ово молимъ васъ што скоріе извите ми поштоћу коме кою платити кадъ неоћу него новце, пакъ ако вій будете хтѣли, и оній чіесу задовольни одъ ціене кою ми забилѣжи те, и быхъ платіо, и вама ове све кньиге послао, или у противномъ случаю свакоме свою вратіо.

Ево ме и за юначке пѣсне. Изъ пійсма коега сте писали Г. Попу Вуку разуміо самъ да се већъ штампава пета кньига нашій народній юначкій пѣсана, и зато не шилѣмъ вамъ за сада, узимаюћи предъ разсужденіе да ће те ій быт скупили за ціелу кньигу допунити.

Извлям вамъ дакле, да самъ узъ пркосъ мои наглій посала, труда и муке с' коим се боримъ као мученикъ (ѳръ ніе шала 46-ро ћеце учити, и управляти су 5000 душа кое грбальску комунитадъ счисляваю) около двадесет и петъ юначкіе пѣсана, свака составлѣна одъ 250 до 300. стихова, много ліепіе и пре старіе, и най вишій опазь имао самъ на то да ніе ніедна одъ оніе кое сте вій издали одъ када сте почели сакупляти. Ніесам се надао даћу ихъ оволико скупити, зато што су се ваше пѣсне просуле овамо колико игѣе и старе већ у заборав бациле, али одавна почео самъ купити кад самъ кою кадикадъ чуо и знао да ніе до садъ на свіетъ излазила.

Млого су неке ліепе и старога кованя и нарѣчія а особито моралне идее и накићене поезіе. Уздам се даћу іоштъ кою скупитъ, али ніе пустога времена ни за мене кои пишемъ ни за пояча кои о куки и мотики живи. Знади те да се отворила србска штампарія у Задру много боля него в пріедъ была, и да в преко овдашнѣ неке господе препоручила да би се коя србска пѣсна юначка скупила, но мене іоштъ нико ништа ніе рекао, нити се заръ за мене сећаю. Купе дакле неки, али су све *коиіе* одъ вашіе пѣсана, а оригинална, вѣруйте ніе проклета, нити в кадеръ ко у ове стране изванъ мене и Попа Вука онако како в, и како треба купити и писати.

Дозволите ми, нека вамъ одкріемъ мою намѣру безъ шараня и као човекъ су мало плате на годину, и коему фамиля се умножава и достасе оће. Ја ћу купити толико пѣсана колико ће бити доста за іоштъ єдну кньигу ньи ціелу напунити и с' временомъ да в вій као и остале на свіет дате, а ако вамъ се допадну и зарукомъ испане да одъ ове кньиге користи учините, да и мене чимъ *приюзнате,* не ни стотину ни педесет фіорина, него да могу начинити єданъ *Veladan* одъ свите за знакъ ваше любови а мога труда — ако пакъ вій не буде те хѣети више издавати пѣсана ѕвите ми, за да ихъ могу продати Задарской кньигопечатньи.

Ја купимъ, и скупіо самъ неколико и поскочница т. в. малій и любовній старій пѣсница — ако вамъ што требую пиши те ми, а ја у толико кад ми се коя прикаже купићу само оне (као што самъ и на юначке пазіо) кое ніе сте вій до садъ издавали.

Ево вамъ дакле мой неумрлій Вуче! све што вам могу и знамъ рећи, садъ вій добро размисли те, и гледай те себе како што и ја гледамъ, да небуде те колико за Сербулѣ толико за пѣсне штетній, и да вам буде коя користъ, ако не у новцу оно дав барем у чести, пак ми у брзо и юначки одпиши те да се и ја овамо за себе, и с' кіймъ посала имамъ уміемъ владати.

Препоручуюћи вамъ опет за Часословце, пребивамъ истиннимъ почитаніемъ

ваш покорній Слуга и Добр.

В. Врчевићъ.

[Споља као на претходном:]

[Вукова Напомена:] одговорено 1. Маија Римск. 846.

[Орг. у арх. С. К. Академије бр. 4405]

16.

Високоученій Господине,
премилій пріателю мой!

Ваше премило пійсмо од 1. Мая по римскіи проспѣ ми у Грблю баш ондар кад ми єдан Грбалскій поячъ єдну предугачку, али врло ліепу пѣсну казиваше. Видим шта ми одговара те на мое писмо на воскресеніе, и заради у нѣм назначене ми неке пункте налазим прво свама се полѣвше разумѣти колико за мою толико за вашу мирноћу и о заедничкой нашой користи, прије него ишта зачнем чинити.

Ево ме свама найприје за Србулѣ. Богаради да се ніе сте преварили и своіой ћеси крвничили? Говори те ми да за найболѣ Србулѣ до 4 Фіорина дам, а за погоре и не ціеле како узмогу — Овое до сада добро, биће Србуля коће дати за f. 4 а неко неће, дакле ово на страну, но како говори сте да би сте волій дати кньигу за кньигу него новце, ово не разумем! Знади те да овамо, а не овамо него у средъ русіе Євангеліе се не може лакше узети од 8 таліера, Тріодъ 7. Миней 3. Октой у двіе части или Осмогласник у єдан комадъ 5. Пентикостар. 4 и т. д. Ово є цѣна у штампаріе найновіе руске? а вій, будлиће те их добавити и кньигу за кньигу дати пошто ій можете купити? И сам и.прије вашега пійсма неким обећао тако а с' неким за новце се погодіо, пак обећаем тако и посліед пійсма, и скупіо сам ій више од 26. комата, и боећи се да се не вара те не шиљѣм вам ій по доидуће му пароплову прије него вам опет пишем. Одговориће те ми дакле, стои ли вамъ болѣ кньигу за кньигу дати, или аспромъ? Єр у больой вашой згоди, радіо бихъ погодити се с' оніимъ кои тражи кньигу за кньигу у новцу и што више од 4 Фіор. обећати, или оним коим сам найвише обећао по 4 Фіор. обећао кньиге ако могуће буде — Има ій неке што сам погодіи по 3 а неко по 2 Фіорина кое ніесу сасвим ціеле него подеране,

како што ме вій увласћуе те. Многе су, а не многе него почти све у 1500-и години, а нашао самъ Октой од 1494-те године наштампане.

Виђи те (душе вамъ) на октой овій од 1494 нашао самъ закрплѣне неке листове су ове три коматића кое вам обвіам у ово пійсмо (да видите одбучіо самъ) каква є ово некад штампа била? виду се многе ріечи: Пургаторія. Србска су слова а половина латинска, и пак нека слова коя ꙗ у сва ова и у мой віек никад ніесам видіо, као н. п. слово д овако є ⱀ, ѣ. ⱑ, у. ⱄ, в. ⱐ, ж. ⱓ и т. д. Овакіе слова нигђе у све комаде ніесам нашао. Желіо бих знати што є ово, и од кад є овака штампа?

За пѣсне юначке и мале: и да ніе біо замршен посао од Србуля, због саме користи ваше (нека ми Бог зна, а и самоће дѣло освѣдочити) не оћах вам ій послати шньима, єр не престаем купѣћи, и из разній мѣста добавлям люде и жене за добавляти оне кое се іошт ни чуле а камоли штампаване ніесу, и прикупіо сам их велико число до сада. У неђелю чекам єднога подгоричанина (пушкар, стои у Будву) єр сам чуо да много пѣсана уміе великіе и маліе. Дакле кад већ баш узазнамъ да већ у ову околину неузима нештампаніех купићу, и радићу да, дає буди узима те што наштампати.

Пиши те ми оћули вам почет купити народне сміешнѣ приповіедке? скупіосам ій неколико, а уздам се да бих могао скупити да наштампате прилично велику кньигу, и уздам се, да не само што би вам користи, него и полезности народу быле, єрсу сміешне, а при том нравоучителне.

Пословице, и загонетке ніесам ни слушао нити сам вам ніедну скупіо.

Чини ми се да сам вам писао: скупіо самъ около 400. имена мушкіе и женскіе коіех у Бога нема, као н. п. Крцета, Шоня, Преле, Думо, Шалла, Шоћа, Мргуд, Жмуро и т. д. кое се у приморѣ међу тежацима а у Црной гори налазе. Свакоме имену свое толкованіе како є кое изишло знам и записао сам. Мислим да би и ово користовало народ, и приђе ваше смрти да наштампате под име *„Именякъ Србскій“*. Самій представити себе не можете како би ова кньижица лѣпа и корисна была, ништа манѣ него ли Србске пѣсне.

Скупіо сам разне, моій дана догађае, и идеалне приповѣдке, и приправіо, кад би бог дао коега списателя да сачини неколика србска романца.

За књиге ваше нове, што ми пише те да бих вам ій могао протурити овамо, вѣруй те ми да ништа учинит неће мо (боим се) ѳр сам пропитививао. Ко би хтіо, и желю имао к' читаню, даће Бог аспри, а ко би могао одговара ми: душе ти прођи ми се. Ништа су манѣ кад буде пошљите ми десетак, ако могах што учинити учинићу више вама него себи. Бог ми зна.

Ево ме пак најпосліед свама што ме тамо к' вама зовете да негђе путуемо. Опомени те се да сам Секретаръ, и учитель, чиним конат да могу доћи за два мѣсеца, ато Сетембар и Октомбаръ кад ѳ *ваканца* од школе; а као секретар могао бих добити допуштенѣ, само кад бих мѣсто мене оставіо коег младића пріателя, коему валяло би, не говорим сву мою плату дати него нешто даровати. Знади те да се оће трошка поћи и доћи с' паропловом, а из Тріеста какоби сте ме вій до Беча сѣтовали. Сад мой Господин Вуче! Ако вам стои добро да само и ніесам штетан од врло суве мое ћесе, и да вам небудем тамо на теготу ево ме, а за мою, (изван овога што рекох) корист нетражим вамъ ни крајцара, но ако ваше поболша станѣ, и ако користи моћ будемо учинити од ови приправа што сад купим, осланям се на ваше искренно пріательство.

Ово ѳ све што вам имам рећи. Жељіо бих дакле, да ми за све ово одговори те по добром вашему рачуну и промислу само да не будете штетни с мое стране; а особито за Србулѣ, и оћу ли доћи овога доидућега Сетембра и Октомбра тамо, за да могу на вріеме ствари уређивати, и да чим више могуће бити може пунан тамо дођем оним стварима кое вама требаю, и за кое одговор чекам.

Преситна су слова него опрости те. Збогом, поздравляюћи вас од стране мое, домаћице ми, Г-дна Ћеловића, и Г. попа Вука, молим люби те и незаборавите

Котор на 24./12. Мая 846.

вашега именяка
В. Врчевића.

За часловце, биће те од Г. Ћеловића добили пійсмо.

Не забуди те ми на правопису, ѳр сам у хитости писао.

[На коверту изнутра:]

Заборавих нешто, и што ѳ од потребе. Да у двоице нађем двіе ѳднаке Србулѣ, пиши те ми оћули обѣ али само ѳдну

узети ѳр таковіе имам код куће и имам забилѣженіе код людій. — За друго све нађиће те у пійсмо.

[Приложена три одломка босанчицом штампане књиге].

[Споља:] Herrn
Wuk Stephan Karadsich
Philosophie Docktor
auf der Landstrasse № 362.
Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 29. Јул. наш. 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4406]

17.

Високоученній Господине,
премилій мой пріателю!

Доистами ѳ за неко чудо што на мое писано вам іошт на 23. Маја т. г. никаковога одговора не имах — за чудо велим, зато што до сада ако сам икад жељніе очекивао ваш одговор овако ніе сам никад, будући да доста некіе ствари садржавало ѳ. Незнам штаће рећи? сумњам да вам ніе дошло у руке, ѳр знам да ми ніе сте никад оволико одговор закаснѣли, а опет ніесам (нити бих) ни и вама, дакле ако се ѳ изгубило жао ми ѳ, а ако стега примили а неодговорили ми до данас и тако жао ми ѳ.

И сам вам за млого кое шта писао, а особито за Србулѣ, да сам ій скупіо около 30, и писао вам како би вам болѣ стояло, т. ѳ или за новце или за промѣну од ѳданачкіе књига. Писао сам вам да сам скупіо (а и данас купим) пѣсана маліе и великіе, коіе до данас ніесу нигђе наштампаване, приповіедака Србскій, имена сміешніе людій и жена и т. д.

Знади те да сам и на чудо, и те на. какво да знате, од Србуля и ньіови Господара: Неки тражи аспре, а неки књиге обећане, неки веле: „дай ми књигу натраг“, а неки: „што ме превари?“ и т. д. Отлагао сам и све одлажем, еда бих ваше пійсмо и одавно наканивао сам се да вам пишем, но све у надежди, као што рекох да ћу добити одговор данас, али

другом поштом. Но већ вићу да є ствар за мене неопорна, и да є нешто ново, и зато ево ме молећи вас да ми какав год знате одговор дате тек што ово мое примите.

Одговоріо сам вам пачек и за мой долазак тамо у Бечу ако би вам онако добро стояло.

Прошлій дана добіо сам преко Г-дна попа Вука трећу част вашіе пѣсана, но ніе ми ни новце тражіо, ни ништа од ваше стране рекао, дакле ливите ми и за ову вашу кньигу што коштуе. Млоги су овамо квоцали што сте многе пѣсне увукли из прве двіе ваше кньиге „Народній“ пѣсана.

Препоручіо ми є Г-дн Марко Ђеловић да вас поздравим од нѣгове стране, и да вас препоручим за Часословце, єр є послао новце на Г-дна Владисавлѣвића, прошла су већ три мѣсеца пак ништа іощт не доби — дакле давам є за ово препоручено.

Знам пак, да сте віи обременѣни бог зна с' колико страна, али ни мене не заборављяйте, и знадите да сам надвор су неколико фіорина, те сам за Србулѣ некоіма у новцу платіо.

Ако би се почем мимоишло ово мое писмо с вашим, опростићете ми, и жао ће ми бити, ако ли тако не буде, молим да ми одговорите.

При очекиваню дакле вашега одговора срдачно вас поздравлям вас и вашу Г-ђу од стране мое и мое Домаћице, увѣраваюћи вас о вѣчной моіой привезаности.

Котор на 4./16. Авг. 1846.

Ваш покорній
В. Врчевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4407]

18.

Високоученій Господине,
премилій мой Пріателю!

Котор на 29. Августа 1846. Лат.

Мое пійсмо послѣдне мимоишло се с вашим од 29. п. н. Юліа, жао ми є да сам вам онако писао, али вій ћете знати

да сам право имао, као што и ѿ сад видим, да ніе сте ми могли прије одговорити.

Видим што ми пишете за Србулѣ. Ѣ сам вам ій скупио 25 како ћете из овђе приложене ноте вићети какве су и пошто су. Данас сам ій у єдан мали кашун све сложіо и зачавлао, и по до идуће му пароплову од 8. Сет: по римскій мислим вам га послати на Г-дна Владисавлѣвића како што ми пишете, с препоруком да вам ій свіе пошлѣ тамо у Бечу, а већ сам на заклопу од речене скриньице записао Sig. Vuk Stef. Karadsich Viena al Sig. Demetrie Wladisavljevich Trieste. Увѣрени будите да за ціену другчіе учинити никако болѣ ніесам могао, а како сам ій добавіо и су колико политике (а нека труда) то Бог сам зна и ѿ. Има іошт некіе кньига овакіе овамо код неки богаташа, но бог ме сачувао и писати вам колико траже за ньи. Добро се рекло: У богата Влаха скупа Шеница. Видіеће те да сам преко ваше опредѣлѣне ми ціене многим обећао по єдан Часословац, зато ове 10 што ми имате послати нек буду развезани, а мой ће их брат свезати за вашу и мою любав.

Видіеће те да у новцу вій мене имати дати f. 71. x. 50 од коіех сам f. 27 мое морао напріед платити, и за ове друге ископаше ми душу сваки дан тражећи: „камо новци“, него да вам є препоручено да ми ове пошлѣте новце преко Г-дна Владисавлѣвића.

Послаћу вам и 39 пѣсана юначкіе кое сам скупіо а 50 маліе женскіе, кое се ніе су іошт до сада наштампавале, ослањаюћи се на ваше пріателство како сам ви и приђе писао. Но, будући да сам ѿ због млого узрока у итости писао, бог зна колико се бит погрешака граматически увалило, а знаци правописаніа о том се и не збори. Ако не буде какав искусан у занату човек, и кои добро мой рукопис не зна, ништа учинити неће, страх ме, єр и ѿ кои сам писао трудно би прочитао, ма какво є да є ево вам ій оћу послати.

За имена Србска некрщена, ніе сам времена имао да свакоме имену свое толкованіе придодам, а надам се іошт кое име скупити и с' временом послати.

Послаћу вам и два листа рукописна: 1-ви како се ђаво заклиня да изиде из човека, и 2-ги у кои су записани млоги догађаји — по прилици оба су старіи од 200 године — ко зна да вам и ова два листа штогођ користи не донесу. Пр-

вога сам нашао у єдног старога попа те му водим Регистра, а потонѣга у Манастир на Станѣвиће између књига црковніе.

За рукописе Душановій закона и остале коекакве дипломе нашій кралѣва и царева, докучіо сам да има нешто под затвор у церквіа С Трипуна овђе у Котар, и радићу да ій вићу пак ћу вам другом приликом ізвити какве су и што су. Глаголитскій или Глаголяшкій рукопис или на штампи овамо нити се кад чуло да є било нити се данас зна да гђе има.

Мило ми є да сте у Србій нашли коекаквій књижица. Што ми пишете да запишуем узгред кою пословицу, загонетку, и готанѣ незнам какоћу, єр штетно ми се чини да записуем оне, кое сам приђе запишивао и вами послао. Знади те да сміешніе приповедака засад купим, и минуо сам стотину. Знадите пак, да све оне што вам шилѣм, што сам послао, и што ћу вам послати све є онако како што сам што од кога чуо, єр ја цієним више народност него мою способност, а видите да се и іа (боже опрости) држим вашега начина писаня, т. є просто и да се могу изразити с моим єзиком без улаганя туђій рѣчи.

Из мога пійсма велите да сте упазили три четири за вас нове ріечи, и да не знате єсули народнѣ или од мене скованe, т. е. 1. крвничити, 2. увлашћивати, 3. штетан, 4. користовати и 5. скаредни. Знай те да су све ово народне ріечи, као н. п. у Црной гори и у Грблю. 1. крвничити, исто є као пакостити, прва є баш србска а послѣдна происходи од пакостъ словенскій: „Даде ся ми аггелъ сатанинъ да ми пакости дѣтъ“, и сувише: крвничити значи све оно што нам на путу противно стой. 2. Увлашћивати, долази од власти као н. п. у дат. пад. ја вас увлашћивам да ми то и то учините што колико да сам ја. 3. Штетан, знате да є штета код нас рѣч коя се сваки дан поминѣ, на пр. да се сломиє што или проспе у кућу, ето догоди ми се штета. 4-то користовати, или помоћи то є свеедно код нас. 5-то Скаредни, ова рѣч премда є посрблѣна долази (чини ми се) од италіански Scarso а словенскіи оскудни од оскудост: „вся сѣяи скудостію, скудостію и да пожнѣтъ“. Овакій и овим подобній рѣчи може бити да ій ја имам у глави и кою стотину без да ій вій у Србій или код народа ніесте чули и камо срећа, да би смо се могли ђе састати? Вѣруйте, да би сте имали ціелу нећелю дана чега писати што бих вам из моіе главе казао, што се тиче простоте и народности, єр ја од дѣтинства па и данас што єдан пут чуєм

дубоко у срце и у главу закопам, ер ја што више могу (а немам куд више) с простацима време проводим и што што крадем те се не само ползуем него и увеселјевам, и душа ми се радује кад такога човека могу чим гођ помоћи, ер код мене свашта по мало има зато што сам: „всѣмъ вся бихъ да вся пріобрящу“.

Што ми пишете, бисте ли ми послали, тобож за мой труд у дјелу поклона, кою вашу књижицу мјесто новаца то ја примам не само по једну од сваке за мене а за продаю збора нема, вако ако бих ій могао кад кою продати писао бих вам да ми пошљете друго. Учиниће те, дакле, добро, послати ми прву, другу част јуначкіе вашіе пјесана, и ону од маліе те су и тужбе паштровске, ер ниједну немам изван оне најпотонје те сте штампали него заимао, а неке подаріо. Ове књижице послаћете ми кад и Часословце (10) пошљете, и друге књиге за књиге Србуље ако их моћ будете добавити, ако ли не мога сте књиге оно новце (како сам вам записао на свршетку приложеног листа) а новце за исте, што прије молим вас. За мой труд ја се ослањам на вас, мени је ваше станје добро познато како што је вама мое, нити ја тражим од вас пуну плату него како знате и може те.

Ово пишући ево ми мое супруге Ане и за толике поздраве она вама и вашой госпођи одвраћа срдечній поздрав и почитаніе и замоли ме да вам пишем да би сте потрудили вашу Госпођу и тамо у Бечу да би сте іой добавили један златній, и тако названи Pontapetto што госпође носе на прси забодено на абиту, ма штогођ по моди и те о њему висе некакве китице, да коштује од десет до петнаест Фіорина найвише. Вій знате шта су маштаніа женска и зато принуђен сам вас, не вас толико, колико вашу Госпођу да іой овай понтапет она по њ вкусу изабере и преко Г. Владисављевића пошље. Што потроши те одбићете од оній новаца што ми пошљете за Србуље — Молим вас.

Мислим, о не мислим, него вјеруем да је много, него бога ради опростите. Ваше поздраве изручіо сам, и сви вас самном поздрављаю и уважаваю.

Увјери те себе да сам

ваш истински почитатель
В. Врчевић.

П. П. Пачек за пјесну Смаилагића друге нема нако оне што је Г. Николаевић напечатао у Магазину прошле године.

Прегледъ и ціена Србуля

1. Литургіа од 1554. како стой пред найкрадньіем листом . . . . . 4 „
2. Єдан діо од Пентикостара, обећао сам зань Часословац.
3. Кньижица у кою се налазе рукописне: 1-о разне молитве. 2-о Слава и васлава што Србльи у славу божю пію на Крсна имена. 3-ће найстари обичай свадбенскій у Грблю. 4-то С. Богородица казуе муке свога Сина, и како се грѣшници муче у паклу, обећао сам Часословаца два
4. Минеа обшта без края и конца . . . . . 3 „
5. Осмогласник од 1494. као што на првій лист пише, штампан у Црну гору, кньигу за кньигу.
6. Летургіа од 1519, штампан у Млетке, и сувише Часословац . . . . . 4 „
7. Октоих од 1537 као на краю и у почетку, кньигу за кньигу.
8. Минеа обшта рукописна, без дате незнасе од когае писан . . . . . 2 „
9. Тріодіон постній, кои починѣ од Лазареве Суботе до воскресеніа, штампан у 1563. у скендерій, разметнут . . . . . 4 „
10. Євангеліе рукописно, без да пише кад є и ѣе є писан, ни одкога . . . . . 4 „
11. Псалтир рукописній без края и конца, не знасе од когае писан . . . . . 3 „
12. Євангеліе рукописно ціело без дасе кад є и од кога є писан, су 4. изображена Евангелиста и сувише 1. Часословац . . . . 4 „
13. Октоих рукописній, су неколика прва листа пергамента, без дате . . . . . 4 „
14. Пентикостар рукописніи (безъ дате) починѣ од Лазареве Суботе . . . . . 4 „
15. Соборник, плити Минеа обшта штампан у Млетке у 1538. (виђи найкрадньи лист) . . . . . 4 „
16. Октоих, штампан у Млетке у 1537. с разнима изображеніама и сувише обећах му Часословац 4 „
17. Молитвеник, т. е. све оне молитве што се чине када се Свящество поставля, починюћи од

чтаца до патріарха, како се цари круне, побратимства и т. д. штампан у Млетке у 1500. год. од некаква Загуровића . . . . . 4 „
и Часословац сувише
18. Єдан исто како ови горньи, иста штампа, само што нема дате . . . . . 4 „
19. Пентикостер, штампани, исто као они под № 14. без краја и конца . . . . . 2 „
20. Євангеліе рукописно ціело, без дасе зна кад є и од кога є написан. Погодих се два октоиха или два у єдну част, т. є. осмогласник.
21. Пентикостар исто како оній под № 14. и 19. без да се зна кад є и од когае наштампан . 3 „
и сувише єдан Часословац.
22. Апостол рукописній у 1449-й години од Јермонаха Рићанина као на краю стои и сув: Часословац . . . . . 4 „
23. Ірмологіа, по нѣ рукописна а по нѣ штампано, не знасе од кад є и кога писан . . . . . 3 „
24. Молитвеник или велики требник, штампан не знасе кад . . . . . 4 „
25. Єдан исто како ови горньи . . . . . 3 „

у новцу У све f 71 „

Поноса, даціе и за кашун . . . . . „ 50
Сувише кньигу за кньигу
и 10. Часословаца.

NB. ако кньигу за кньигу не би се могло наћи, ондар за сваку по ф̃іор. 4. четири.

В. Врчевић.

[Споља:] An dem Herrn
Herrn Wuk Steph. Karadschich
Doktor der Philosophie
wohnhaft auf der Landstrasse № 362.
in Wien.

[Вукова напомена:] одговорено 16./28. Септ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4408]

19.

Високоученній Г-дне!

Котор 2./14. Окт. 1846.

Баш оній исти дан кад сам намѣравао вам послати по пароплову обећане вам пѣсне юначке и поскочнице, добих ваше предраго пійсмо 16./28. п. п. Септембра. Мисліо сам оній дан даће кои од овдашньи нашіи трговаца за Тріесте да ій на Г-дна Владисавлѣвића пошлѣм као и Србулѣ, кад тамо, сретньо чух да иде за Беч Нѣгово В. П. Г. Владика Црногорскій, и шньим Г. Медаковић, тако првога ніе сам хтіо молити ни досаћивати кад сам потонѣга моліо да се овій пѣсана прими и вама сикурно у руке преда онако незапечаћене, и непопраћене с' моим пійсмом зато што прво полиціе ради а друго због кратког времена, него ево вам сада за исти посао шавлям, и уздам се да прије но вам ово мое пійсмо у руке дође даће вам речене пѣсне бит дошле у руке. Ја сам дакле испуніо мое обећанѣ, а вій ћете ваше кад видите, и кад моћ буде те.

Како ми вели те биће вам већ и Србулѣ приспѣле, и наивећа за мене радост и плата битиће ако вам повольне буду и не много скупе. Но, „больи вам ніе сам могао бит, а грѣи немам куд“ говоре наши стари.

Ја ћу дакле, по вашой наредби и у будуште овакови кньига рукопісній и штампани купити ако ми се деси прилика и по за билѣженой ми ціени.

Єднако купим кад ми се ћеће коя сміешна приповѣдка деси, и она имена люди и жена коя су измишлѣна и случайна у нашем народу, пак с' временом све на єдан мах вам послати.

Што ми говори те за новце да бих узаймо код Г. Марка Ћеловића, нато вам и Г. Ћеловићу фала, зато што могу вас толико причекати колико вій кадри будете мени послати.

Моя домаћица, обрадовала се за Pontapetto, и искрено вам и вашой Госпоћи захвалюе, и више она очекива *Pontappeto* него ја новце, или вій Србулѣ, дакле вам наново препоручуем, да ме курталишете од оваке свете и безконечне у у исто вріеме піавице крволочне.

Зафалям вам на трећу кньигу пѣсама, кою сам приміо, а напріед захвалям вам на I. и II. ков ми обећа сте послати.

Да вам є препоручено за Часословце Г. Ћеловића кои вас поздравля и врућe препоручуе.

За сада не остае ми друго, него срдечно поздравити, и истиним високопочитаніем пребивам

Вам покорній слуга и добр.
В. Врчевић.

[Споља као на претпрошлом.]

[Вукова напомена:] одговорено 19/31 Окт. 846.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4409]

20.

Високоученній Господине премили
мой пріателю!

По послѣднему Пароплову на 4. текућега по римском исправно примио сам чрез Г. Владисављевића послане ми од вас 100 фіорина у сребру и златанъ пантапет, т. е. за рачун Србуля f. 83 x 50 а мени на даръ они остатак од фіор. 16 x 10, дакле нека вам ово за вашу мирноћу и владанѣ служи.

А за дар мой и мое жене? и вам незнам како започети за открити ону и онолику благодарност, кою сам дужан зафалити колико вама на новце колико вашой Госпоћи на Pontapetto златни, но у двіе ріечи или болѣ є у єдну рѣч вам истинно обоица остаемо обвезни.

До данас (и мислим) да нема єдне Госпоће од нашега закона, коя ніе на честито моіой Ани долазила и понтапот гледаюћи пофалила, похвалююћи добри вкус ваше Госпоће коя є онаки дар овамо ріедки и онако *nobile* знала изабрати, и тако: да се моя жена врло дичи с' даромъ шта више? іошт казуюћи да іой є из Беча дошао од вас на поклон. И она вам дакле самном заедно из срдца захвалюе, и знатиће уважити до самрти оваки дивни спомен.

Што ми за Србулѣ пишете радићу іошт кою скупити и послати.

За часословце, ніесам никому дао ніеднога ѳр ій овамо нигђе нема него Г. Ђеловић очекива оне из Будима као озебао сунца, а мђу ништа манђ те десет што ми іошт имате послати. Када ми ій пошлђте не заборавите ми послати и све части ваше пѣсана, ѳрђу радити не бих ли за ваш рачун могао кою продати, и вама іошт за кою писао.

И прикуплям ѳднако сміешніе приповіедака и имам ій већ около 120. уздам се да су почти све оригиналне — тако исто и онай имена купим мимогред ђе-ђе кое.

За ови пут не остае ми више него срдечно вас и вашу Госпођу поздравити од стране мое и мое Ане, и с' истиним почитаніем и домкошном любави прибавим

Котор на 2/14 дец. 1846.

ваш истинний почитатель
В. Врчевић.

[Споља:] Signor
Sigr Vuk St. Karadzich
Landstasse № 362.
Vienna.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4410]

21.

Високоученніи Господине,
премили мой Пріателю!

Мислимъ да сте већ давно примили мое пійсмо с' коим сам вам мвіо како сам приміо послане ми новце за Србулђ и Pontapetto златни, а садашньом приликом два ме главна посла нагоне да вам ово одправим, и зато жалим што су оба моя собственна посла, а вама нинакакву корист ако не на штету. Ево ме:

Кад сам сакупляо за вас Србулђ, дознадохъ од некуда (моіом несрећом) да неки Которски пушкар Мариновић има ѳдну кньжицу сву рукописну и давну, тако га замолим и човек на пріательску само у заям на прочитаніе даде ми ѳ, и поклен сам видіо да би за вас требовала, упитам га: были ѳ продао? али он одговори ми: „За никакве аспре“ — Ко

зна шта є он као простак мисліо да ваља: а іошт кад є нешто мало у ню знао читати.

Ова кньижица вукла ми се по кући из мећ оній Србуля кое сам вама послао, и мало манћ да сам є већ біо и заборавіо: кадли имаће мѣсец дана ево ти Мариновића да му дам речену кньигу. Сву сам кућу (и мислим) десет пута пребрао па и своя нѣдра, што наши веле, кад ли є ніе.

Промишлям да, кад сам слагао Србулѣ у оном затвору, да ми се по срећи небуде омакла измеђ' ньи и вама є тамо послао неотице; зато Богаради ако є овако, макар по пошти, или преко Гдна Владисављевића пошльи те ми є. Знам да на ню ніесам мећао оніи мали булентин као на све остале. Ова є кньжница колико полустав; кратка и дебела; сва рукописна ліепа церковна слова, и добро сачувана. У исту содержаваю многе знатности старог завѣта, и толкованія, као о раю, страшноме суду и т. д. а молитве никакве.

Ако по несрећи не буде се увалила из мећ моя Србуля што сам ви послао пребери те оне што вам є послао мой пашеног Поп Вуко, промишляюћи да ми є ніе кои из куће украо и нѣму продао знаюћи да є и он овакови кньижица свуда тражіо. У овом случаю ако Бога знате пошльи те ми є а оно што буде те вій дали платићу вам и зафалит без нинайманћ речи Попу Вуку или лупежу.

Опростиће те ми што вам оволико и овако пишем, али є така моя мука, зато што ми Мариновић душу извади, и шта више? сваком се жали да сам му и кньигу дестрегао, и мени у очи рекао да ће ме на суд звати кое би моіой чести жестока увреда была. Уверен сам да ако буде у ваше руке даће быти и у мое — и доста є већ и мислим.

Други посао: Г-дн Марко Ћеловић десет ми є пута писао (па и укоріо) за добросретнѣ Часословце што не дођоше. Има право, али и у томе крив ніесам, а мислим ни вій. Богаради шта є ово!? — Ево већ близу година да є новце послао, зато дужан сам вас молити, и чрез вас коега вій знате да поспѣши ій послати, или барем новце. Ово вам препоручуем, а може быти да су већ и у путу за овамо; ако ли пак непогађем, пріательски вас молим да за ово обради те, и по дилиженци на Г. Владисављ[ви]ћа пошлѣ те а он на мене по доидућим парацловом у Котор.

Очекиваћу ваше пiисмо за єдан и други посао као престарала ђевойка сватове, него тек што вам дође ово мое, одговори те ми молим вас.

Само сам до сад скупiо четири за вас Србулѣ, а уздам се даћу о пролѣћу тамо, послати вам неколико ако само игђе ће буде коя.

Пѣсну юначку немам ће купити, говорим оніе кое вама нiесу познате, а сміешніе приповіедака купим непрестанно, и оній имена измишлѣнніе.

При овим, срдечно поздравлям вас, и вашу Госпођу скупа моіом женом, и желећи вам од свега срца свако добро, увѣравам вас о непремѣнной моіой любави, уваженнію, и с' почитаніем пребивам називаюћи се до смрти

Котор на бiеле покладе [15-II] 1847.

вам обвезанній слуга
и пріатель
В. Врчевић.

[Спољa:] All Egreggio Signore il Signore
Wuk Steph. Karadschich
Dottor in Filosofia ecs
Landstrasse № 362.
Wienna.

[Вукова напомена:] одговорено 9/21 Марта

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4411]

22.

Високопочитаемій Господине!
премили мой пріателю!

Пiйсмо ваше од 9./21. Марта примих у Суботу свiетле Недѣлѣ, коега сам више од єдном прочитао, и много о нѣму судіо и размишляо како би вам онако одписао како би вама и мене препорученім ми посао иза руке сретньо испануо.

За одписати вам све по танко трудно є, и боим се бес да би смо се лично видіели и стотину питања вам учинію и

на ньи одговор чекао, или да є буди пунани шест листова натрпао, зато што є посао и за мене и за вас врло тежак, и ризик є, да или би смо были обоица штетни ћесама или претили посао за обоицу нас учинили, када би Херцеговину обишао као што ми вій пише те. Ништа су манѣ ево ме да вам представим неке найпоглавитіе пўнкте о коим треба да и вій у читаво разсужденіе узме те као што сам и ѡ вр ньи добро судіо.

Ѡ сам овамо код кога имам измоліо да би ме на два или три мѣсеца найвиште пустіо да отидем у Херцеговину, и нашао човека кои би за мене остануо, и ѡ сам готов душом и тіелом, но знади те да се оће за сада трошак као што вам ѡвлям

1.	За чоека и коня пратіоце од кад кренем доклен се вратим, мислим да ћу моћ наћ с' фіорином на дан; и то треба ми наћи човека од куће Огнѣновића, иначе ризично би моіой глави било, и кои зна и познат є кроз сву Ерцеговину, у два мѣсеца (мећем) дана	f.	60 „
2.	Дара поячима, сліепцима и бабама . .	„	10 „
3.	Чоеку, коню и мене хране по 40 кр. на дан, чини	„	40 „
4.	За контумацію у Дубровник, храну и другіе трошака	„	11, 26
5.	Параплову из Дубровника до Котора у треће мѣсто	„	1 „
6.	Чоеку кои би остануо мѣсто мене за учителя, и писара у Грблю по 15 f. . . .		30 „
7.	Везиру и паши дара, као што су ме свѣтовали, оће се найманѣ		4 „
	то чини у све	f.	156, 26

Ово є мой Г-дне Вуче! без чега се не може кренути за Херцеговину, и бог да би дао да би се о овоме могло пасати, а што бих манѣ потрошіо то би вашой, а и моіой ћеси заштедіо.

Сад дай да проговоримо за ваше кньиге кое би сте ми послали, да као трговац шньима одам и за Србулѣ у замѣну давам. Чуй те ме:

И неналазим користно да ми ій у Котор шалѣте, зато што понос ньов коштавао би без прилике, носећи ій собом од села до села, и што є іошт горе, у страху оћу лій ій или не продати, и тако би изѣло теле краву, него є ово мой совѣт с' вама, да вій мени (у неотложном случаю к' нашой намѣри) пошлѣ те у писмо све оне кньиге кое би сте ми у Мостар послали, и да свакой свою ціену назначи те. Но да не бих заборавіо: понайвише пошльи те часословаца, требника, псалтира, осмогласника у 1. или 2. части, миней общу, и само 6. апостола 6. єваніелія и 6 Тріода постній и пак 6. центикостара; а од школскій кньига, и пѣсана боим се да би мало користовао, пак и бих знао се владати и за Србулѣ обећавао и новцу или и ньима или они мене придодавали, него у Мостар валяло би да ове кньиге нађем.

Требовало би да ми пише те: оћули све пѣсне юначке, поскочнице и оне од свадби записивати без да не пазим на оне кое сте до сад напечатили; тако исто и пословице и загонетке? Єр ко зна кое су досад наштампане и єли коя пословица кою сте напечатали или од оніе кое сам и вама прошліе година послао.

И се уздам да бих рпу оваковій посала у Херцеговину скупіо; а особито сміешній приповіедака к' оним моим (123) што записане имам, напіалица, и т. д. Оћули купити заклетве с' коіема се Србльи наши заклиню изван Бога и светаца, и оніе имена измишлѣніе, єр и и од єднога посла и од другога имам досада скуплѣно по 200. кое одавна купим? Бихли записао имена коньима, воловима, козама, овцама, псима, єр свако од овіе четвороножни животина има свое собствено име? Бихли Сербулю ћекою и више од 4. фіорина платіо? єр мени се чини да би вам болѣ было него давати кньигу за кньигу, ако пак и сада би сте ме увластили као и приђе да міењам.

И се уздам да кад бих пошао скупіо бих толико да не бих стидан біо од вас, а пак вама и себе користи учиніо, зато што сам већ у ове после вѣшт, и учан с' простим народом живѣти.

Сад, мой Господине! промисли те и вій, пак кад види те да вам стои добро, одпиши те ми да на врієме за пасапорт пишем, и да ми пошлѣ те f. 156, x. 26 како сам вам мало приђе плвіо; а што се тиче мога труда осланям се на вашу любов и образ.

Дозволи те ми іошт нешто да вам речем: ако се вій страшите да нећемо на крај с' трошком изићи прими те мене за ортака у свему ономе што вам ја скупим, и што бисте од мое раднѣ на свіет издали; т. е. мой труд у скупљаню а ваш у слаганю, а трошак сав најприје да се извади ако би Бог удіелію какве користи — Сад вій одабирай те, и гледай те свою корист, а и мене не заборави те — Бог нек ми є свѣдок како сам радіо и како бих за вашу корист.

Но знади те пак, да би моя највећа плата была за мой труд кад бих вам мою радню у руке ваше предао и лично се с' вама разговоріо, зато, еда би Бог удіелію да би сте ми могли наћи какво ухлебленіе или код вас или у Бечу да сам близу вас да єдан другога помага мо, и ондар би сте ме познали кои сам и колико ми труд мои важи; зато, ако мога смо што установити за пут у Херцеговину, желіо би, ако є икако могуће да би смо се састанули у Сараево и ту могла би за обоицу нас срећа саставити, и ту бих се вама препоручіо да ме ћегоћ усрећи те, ер богме у овой провинцій ніедан срећан неможе остарати кои се су три прста маха; а знам да с' моіим трудом и вашом препоруком у те наше стране могао бих болю кору хлѣба стећи него овамо.

Ево вам дакле све оно што вам имам у кратко одговорити на ваше піисмо, сад вій промисли те и чини те онако како вам се најболѣ узвиди пазећи свой тоболац и да ніесам ја без ништа; и за ово чекаћу од вас одговор.

Знади те да сам већ приміо оне часословце, ма манѣ пет од стотине, зато молим вас од мое и од Г. Ђеловића стране да пише те зашто ніе послао пунану стотину, а и вій незаборави те оне 10. послати ми што сам за Сербулѣ обећао а за кое ми душу извадише тражећи.

Обеселили сте ме кад сам чуо да се нашла она рукописна Србуля, и уздам се даће те є већ бит послали.

Знади те да сам изнашао около 20 Србуля много ліепіе, но некако начудо сам не може мо се погодити, ма ако видіех за неке три комата обећаћу и до 5 фіорина ер су рукописне од 1563-те године него би сте учинили велико добро да би сте ми у прво ваше пійсмо обвили єдну банкноту од 25. фіор. зашто без аспри недаде нико, а за све нећу боим се имати ер є овамо све поскупѣло да не може живѣти ни они кои има 600 фіор. честито, и то є єдинито што нагони неке тврдице да продаю ове Србулѣ, кои єдном

говораху да ій неби ни за єдне новце продали, иначе принуђен бих біо или на камату узаймити или кога моліо ће се боим да ми не би капа фајдисала.

Мислим да є доста за ови пут, дакле збогом. Моя госпоя поздравља вашу а и вас не изоставља; прими те поздрав од мога пашенога Попа Вука, мое тазбине, и од Г. Ђеловића, єдногa и другога, а вас поздравља, љуби и уважава

Котор на Кралѣв дан 1847.

ваш непремѣнни почит.
В. Врчевић.

П. П. Срце ми є од радости играло кад сам у Задарске новине читао Србски балл у Бечу, и да є ваша Г-ђа ћер коло водила — Евала іой —

Дај боже да іой лично будем кад зафалити кад є тако знала и зна себе пред свѣтом дичити. Изручи те, молим к' ньой мою живу благодарност с' поздравом, прем да ме не познава

опет ваш
Врчевић.

[пошт. жиг:] Cattaro 18. Apr.

[Споља:] S-r Hochwohlgeboren den Herrn
Vuk Steph. Karadschisch
D-r der Philosophie
in Wien
Landstrasse № 362.

[Вукова напомена:] одговорено 16. Јул. наш. 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4412]

23.

Високоученій Господине,
премилій мой пріателю!

Прошли су већ три мѣсеца дана на 19. овога мѣсеца од како сам вам єдно дуго и обширно мое пійсмо оправіо, на одговор ваше 9./21. Марта т. г. на кое надао сам се с' ову

страну мѣсеца дана каквог од вас одговора добити — Знам, да при многим вашим послима, старости, болести у очима били сте у Сріему као што сте ми и писали, а и у новине читао сам да сте у Карловцу допирали па и за ваш нови и богати рѣчник радостно читао сам. Но опет при свему овоме чудим се да до ове уре ништа од вас не добих, за да на вріеме штогоћ почнем радити за они посао вам познати о ком сте ми вій напоменули, а ја вама одговоріо с' вишепоменутіема пійсмима; а заиста ако сам икада већма болѣ очекивао ваше пійсмо овогай маха очекивао сам и еднако очекивам, и толико сам увѣрен даћу брзій одговор добити мож'да прије него вій ово мое.

Ако ми небуде те одговорили прије него ово друго мое пійсмо добіе те, за мое ће тамо намѣштанѣ (за кое сам вам се біо препоручіо) и ако до сада што урадили ніесте; ништа не ради те, а еднака вам фала, зато што ме една луча сяйна брзо, ако богда чека.

Ако сте вій мене заборавили, ја ніесам вас, нитиће доклен ми црна земля не буде очи затворити: ја сам вам прикупіо и у чисто по азбуки ставіо 807 пословица, у кое надам се даће бити више од 300 кое су у вашим напечатане; 440 загонетака с доидућим доказом шта значи; 170. сміешній приповѣдака кое до сада нигће напечатане ніесу биле; 320. заклетава изван бога и светіех; 400 имена коіех у бога нема (идеалній); 94. пѣснице приморскій свадба ћевойчиній и младоженьи, и 32. Србулѣ. Ово до сада имам и еднако купим; али баш ріедко игће од свега овога битиће не чувено изостало. Шта више? почео сам има еван мѣсец дана и суевѣріа купити и до данас скупіо сам до близу 300. Мало ко за ове мое после зна нитиће знати прије него се свама договорим, или ах! лично іошт еван пут не видим за обшту нашу корист, а и вѣруй те и роду нашему кад само знати и моћи буде мо оволико матеріала на добро и свременом употребити. Дай те, богаради, ако е икако могуће тркни те до Боке, или би ја до Беча, па би сте се ондар увѣрили какови важній предмета о србской литератури пріуготовлено има, ер ако овоме вій на край не изиће те, страх ме да се ни Вучић други а камо ли Вук у овой струци идеах радити неће — сад: бог вам а душа вам, пак размислите и юначки ми ваше мнѣніе о овом одкри те.

Све ово што имам прије него се или лично види мо или се даје буди пійсмима не удри мо, ја не шалѣм.

Знади те да у горню Морачу (у Црну гору) имаю 32. Србуљ различите, међу коіема имаю неке и на пергаменту, а 6. комата у манастир под Острог, но никако ни за никакове новце продати неоћу но у промѣну, ма не кньигу за кньигу него могло би се дати и по двіе за єдну, али каколи? ма о тому ће моя мисао быти, а чисто вам не знам за сада шивити.

Ако жели те да ове и іошт неке кроз Црну гору скупим, потребито би било да ми одма одправи те, или што приђе добави те онолико кньига црковніе колико сам вам у пред овим пійсмом біо писао да ми у Ерцеговини у Мостару пошлѣ те. Уз ове пошльи те ми и кою вашу кньигу народній пѣсама, ма од свію части кое сте до данас на свѣт издали, т. е. и юначкіе и маліе, и такоћу се некако крпит како гоћ наиболѣ узмогу и знати будем — Само вам се каже, да ми шивите (ако ми ій пошлѣ те) свакой кньизи ціену.

Мислим да из првог мога пійсма и из овога све ће те лако докучити мое мисли, намѣре, и мнѣніа. пак се вій тамо владай те, како найболѣ узазна те и може те, само теке то толико желіо бих да ми у брзо одговори те за све и у обширно. молећи вас да жертвуе те на тіомиру за мене уру или више времена.

Зачудиће те се кад нађе те по фоля карте почетак овом мом пійсму, а свршетак на ціелу, чуй те: Мала моя Милева сад ово пишући дотрча из школе и да ме измилуе по обичаю превали ми мастило и све нагрди пак сам морао одбучити и на ово преписати, дакле опростиће те.

При очекиваню вашег одговора, кое уздам се даће ме обеселити, поздравлям вас срдечно скупа вашом Госпојом женом и шћером, кое исто ради и моя Анна, увѣравам вас да сам и да ћу до смрти бити

Котор на 14./26. Юлія 1847.

ваш непремѣнни Слуга, и доброжелятель

В. Врчевић.

[Споља:] All' Illustre Signoré Sig.
Wuk Steph. Karadsich
Dottore in filosofia
a *Wienna*
Landstrasse № 362.

[Вукова напомена:] одговорено 26. Јулија 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4413]

24.

Високоученій Г-дне,
премилій мои Пріателю!

Ни озебао сунцу, ни прерасла ћевојка сватовима, ни калуђери воскресенію ніесу се обрадовали тако као и вашему пійсму 16./28. Юліа су исправне (25) фіорината сребра у банкнотама. Жао ми е што сам вам писао єдно мое битиће 13 дана, и до данас, мислим даћете га бит примили.

За све друго што се посала нашій тиче оставлям за сада на страну, но само ево ме да вам напоменем за ваш долазак у Тріесту као што ми пише те овога августа.

Кад оће те доћи у Тріесту, срамота би била а и греота па и штета да би вій до Тріеста допирали па се нас два лично не виђели и излюбили, а ималиби смо о чему говор водити и єдан другому на руци бити, а камоли овако єдан другога любити пак се не изгрлити.

И не могу никако да се недам чути: богаради, кад сте до Тріеста дошли зашто нећете и до Боке тркнут? И сам чуо од многіех говорити да и ваша Госпођица Шћер с' вама путуе.

Ако ніе сте вій мене жельни и єсам вас, него дай те да изабира те илиће те доћи вій до Боке или и до Тріеста, с' тіим условіем: да, или и вама платим половицу трошка до Боке, или віи мени до Тріеста, т. е. само вапору за друго мѣсто.

Размисли те дакле, пак ми юначки одпиши те или да вам се надам, или да се приправим и до Тріеста дођем, па би вам доніо мое и Пашенога мога Србулѣ, и све оно што сам скупіо; и да се за све наше после разуміемо. И бих много радіи да вій овамо дођете, а опет ако віи немого сте трудити се ето мене тамо како рекох, радостно.

Но и ово нек се разуміе мо: Ако віи дођосте овамо, да сте код мене а и она три дана што бих у Тріесту стало, заиста се од вас раздвоити нећу — Айте не жали мо по ове 18 фіор. и 40 х. шта? (или вій амо или и тамо дошао) искупаћемо акобогда некако, а све што има мо збора никако се у писмима изразити не може мо.

И када бих до Тріеста дошао и свраћуи кроз главна мѣста у Далмаціј, учиніо бих познанство с' многим, и за пре-

нумеранте на коему драго изданіе од овій ствари што сам скупіо, и вас увѣравам даћу до 200 (ако не више) пренумеранта скупити, а и у Руссій и на многа друга мѣста изван Далмаціе пріятеля и познаника имам — Желіо бих пак и с' Г. Владисављевићем лично познанство учинити.

За сад доста, а кад се ако богда види мо биће разговора доста, него због, и люби те као што вас люби и поштуе

Грбаль на 10 Августа 1847.

латано
у хитности

Ваш истини пріат.
В. Врчевић.

[Споља:] All Illustre Signore Sig.
Vuk Stef. Karadsich
Dottore in Filosofia
in *Trieste.*

[Вукова напомена:] одговорено на Пребражење 847.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4414]

25.

Високопочитаеміи Г-дне
именяче и пріятелю!

Котор на біеле заузе [21.—II.] 1848.

Знам да сам се люто осрамотіо, па нек речем и омагарчіо што вам, од нашега растанка тек сада првій пут пишем. До иста, да небих біо увѣрен да вій већ мене држите да све оно што могу учинити за вас, чиним, морао бих се бояти да небисте што о мени зло судили, и зато нећу вам рѣчима досаћивати него дѣлом освѣдочити да нити сам вас заборавіо нити заборављати мислим докле ми црна земля очи не затвори.

Што вам до сада ніесам писао, млоге су ми противности на путу стаяле, а међу овим жао ми е сува пійсма вама шиляти; а што сам могао за вас радити то изоставіо ніесам.

И сам вам послао ту скоро преко Г-дна Владисављевића седам Србуля с' онійм Г-дна мог пашенога, и жао ми е што

вам ніесам могао више ій послати, но другом приликом гледаћу више, а већ имам код куће друге двіе. Ево вам овђен обвито списаніе од истіех, и ньіова ціена, за кое сада ми ништа нешиљите доклен вам іошт кою, или іошт што друго не пошлѣм.

Ништа вам скупіо ніесам друго него около 4—5 стотина (ѣ мислим) рѣчи од коіе надам се даће бити коя стотина новіех за нови ваш рѣчник, и іошт єднако купим, па кад ми гоћ пишете послаћу вам ій, а друго незнам вам шта, судећи да нема већ ништа у Боки за вас кое ѣ или Поп Вуко ніесмо скупили.

Од оній прича народній цигле двіетри имам, но надаюћи се да по времену іошт кою ћеће украдем, немам вам се с' чим приказат; вѣруйте да ове приче у народу недаю се тако лако чути, или зар немаій млого, каколи? Требую ли вам около 5—6 стотина загонетака?

Ѣ сам приміо од вас 100. Фіорина преко Г-дна Владисављевића а преко Г-дна Попа Вука 5. Новіе (ваши) Завѣта, с коим ѣ се од ваше стране за све и по све налазим не наплаћен него преплаћен, препоручуюћи се и унапріеда вашой любави, с' тіим условіем да вій мене или мало или доста платили ћћу вам єднако обвезан остати, и штогоћ будем моћи радићу душом и тіелом.

Шта бій од црковніе кньига? без ньи трудно є већ Србуля добављати, а шньима већма лако, само кадбисте оній кньига на нас двоицу послали кое сам вам негће у єдно мое ѣвіо.

Што ми пишете за оне рукописе код овдашнѣг чиновника, знади те, прво дасу рутине, и там' амо распршане да се ништа становито неналази зато што є француз ако є што валятно било собом поніо, а друго овай човек на високо дува, дакле у двіе ріечи: ту нема ништа, ни добра ни ціене.

Те приповіедке, с' вашим временом, кад вам ништа неваляю, пошальитеми под печатом, молим вас.

Дайте да вам штогоћ о мени пишем: Мени се син родіо Стеван на сами Аранђеловдан. Грбальско общество подпаде Котору, те се намѣстих доклен бог што болѣ даде на мѣстни ц. к. Трибунал за діюрниста су 270. годишньи Фіорина, но ево ме мои Ришняни премолише да им за Писара (Segretario)

пођем ће калколирати могу около 350 фіорина, и Бог зна како ми ѕ вићет туђу у кости оставити. На 1. Априла већ битићу у реченой служби.

Шта велите о путу моме за Херцеговину? Богом и душом, незнам ни ја бихли могао поћи и какав ће конат и мени и вами изаћи. Не боим се даћемо ѕдан другога преварити, него оћу ли моћи скупити што би вама ново и за корист било, и пак знадите без књига новіе тамо ни мени ни кому другому пута неби било.

Удадели се ваша Г-ђа Шћер? Како вій и Г-ђа ваша? Мислите ли у Србій на свой кам као ја у Рисну ићи? Мій овамо (кои смо назови ваши подражатељи) боримо се јавно и тайно против некій дрвени главах што вам куде Нови Завѣт. Видим да свіет о вама и зла и добра пише; за прва неће те бити прави Вук ако им неодѕкнете онако као што вій знате и умієте, а за потоня сваки се ваш Вучић дичи и дичиће се но не толико доклен сте живи као кад већ починете и док покойни не будете, па бог зна до колика вѣка.

Писастели коме, и добистели што од кога заради мене како у Тріесту зборисмо? Немойте млого коекако за мене пискарати, ѕр нећу да се таки човек препоручуе онђе ће му препоруке неваля, а ако би вам ће испало шаке незаборавите вашега старог и вѣрног пріателя.

Дану гледайте добавити и послати, ма што прије, кои српски портрет као н. п. од свію садашњи нашій Епископа, Милоша Обилића, Релѣ, Кнеза Лазара, Марка Кралѣвића, старог Јг богдана су 9. Јговића, и друге оваке, а и кои нашега краля, и кои од старіе и новіе српски списателя, зато што овакове радо наш народ купуе и за промѣну даю другіе књига и рукописа.

И мислим да ѕ за сада доста, и при очекиваню другога вашега писма остаем срдечно поздравити вас и вашу Г-ђу, и од стране мое Домаћице и мога пашенога Попа Вука (коему се шести син ту неки дан родіо) и пребудите ми здраво кое вам од свега срца жели

ваш препокорній
В. Врчевић.

Ево вам нота од Србуля

№ 35. Житіе светога Савве Србског, минеиски списано од Попа Рада Инковића „в' лѣто од сотвореніа міра 7237

36. Миней мѣсец Фебрар, списан минеиски од Арсеніа патріарха пецкаго „в' лѣто 1682

37. Житіе разній светителя рукописни минеиски, незнасе кад ни од кога —

38. Миней мѣсеца Сетембра рукописни и незнасе кад ни од кога.

39. Собраніе разній поученіа уз часни пост, и за госпоцке празнике рукописни незнасе од кога ни у кое вріеме

40. Салтир писан у 7100 (од свореня свіета) од Јермонаха Данила у Монастир Шудиков

41. Євангеліе рукописно на пергаменту минеиски, незнасе кад є ни одкога є написан.

NB. Немећем вам пачек ціену зато што су све ове 7 комада Г. ђакона Зеца из Побора, него вій ставите, и оноликo колико нађете за пристойно послаћете кад буде, а шћу нѣму приказанѣм вашега піисма.

[На засебном табачићу:]

Назначеніе

Књига Србуля кое сам скупіо, и шалѣм Г-дну Вуку назначујући свакой свою цѣну,

	Ф.	к.
1. *Соборник*, печатан од Божидара Вуковића у Млетке 1538-ме године, као у почетку, и на краю	4	„
2. *Євангеліе* печатано, незнам ће, од некаква Дякона Кореса, и Міаила из Зренова у 1570.	3	„
3. *Єдан комад од Охтоя*, печатанога без почетка и края	1	20
4. *Требник* печатани, без края и конца и почетка, у кои се налази како се Патріархи и Цари ноставляю, зову се царуля . . .	2	„
5. *Псалтиръ* и требник заедно печатан, ма ніе ціело с' почетка и края, и без дате . . .	2	„

	ф.	к.
6. *Тріод постній*, такођер печатани, без да се зна ће е и кад е печатан	2	„
7. *Летургіа печатана*, без дате, у коју су Еванђеліа воскресна. и страстна, с' доидућим апостолима	2	„
8. *Псалтир* печатани, и на краю истога часословац, без дате, и без да се зна ће е печатан	2	40
9. *Собраніе госпоцкій* и праздничкій тропара, печатан у Венецій од Винценца Сина воеводе Божидара Вуковића, ніе дату ставіо	1	40
10. *Летургіа* печатана у Венецій од вишереченога, подгоричанина (виђи на краю) без дате	3	„
11. *Слава и васлава*, рукописна, списана од некаква Ђура Дамяновића (грбљанина) у 1543, и сувише многіе коекаквій знатніе случая	2	„
12. *Молитвеник* рукописній, у кои имаю записане и оне молитве што грбљяни читаю кад носе крсте, и многи члени извађени из *кромчіе*, [!] и требника, и оне кад се ђаво изгони из челядета	2	„
13. *Требник велики*, печатан незнасе ће од некаква Јакова године 1550	3	20
14. *Тріод постній* печатан, незнасе ни гће ни од кога	3	„
15. *Литургіа* печатана у Италій од Ђура Љубовића у 1527. с' нђговим отмђним на краю говором	4	„
16. *Пентикостар* рукописній, незнасе када е и од кога писан	2	„
17. *Соборник* печатан у Венецій од Митрополита кир Гинадіе Ардељскій, незнасе коега года	4	„
18. *Пентикостар* печатани у град Скендерій од майстро Камило Занета у 1563 — виђи на билђжку мою, мђсто херувике што су у она доба пояли, па и данас стари попови пою од воскресенія до троичинадне . . .	4	„
19. *Требник* печатни, не знасе када, од кога, ни гће	2	20

		ф.	к.
20.	*Летургіе* печатана у Млетке у 1519-то годиште, не зна се од кога · · · · · · ·	3	40
21.	*Требник* печатан, незнасе ће, када, и од кога; без края и конца · · · · · · · ·	1	40
22.	*Соборник* печатани, незнасе када, ни од кога (виђи № 1. исти) · · · · · · · · · · ·	2	20
23.	*Соборник* печатан у Млецима при дужду Андреи Грити, од Јеродјакона Моисеа родом из Будима ѿ манастира Дечана у 1538 ·	3	40
24.	*Пенстикостар* печатан у 1563 од некаква монаха Стефана Скадранина у Скендерій, монастир[!] Камило Занести · · · · · · ·	4	„
25.	*Летургіа* печатана у Млетке у 1519 од некаква Монаха Пахоміе, родом Црногорац од ріечке нахіе, с' Єванеліама праздничким, воскресним, и страстним · · · · · · · ·	4	„
26.	*Псалтир* рукописни незна се кад, ће, ни од кога · · · · · · · · · · · · · · · ·	2	„
27.	*Мѣсецослов*, исто као ови горньи · · · ·	1	40
28.	*Осмогласник* исто исто · · · · · · · · ·	2	40
29.	*Летургіа* печатана у Млетке од Божидара Вуковића без дате, ма є иста као она № 25	3	„
30.	*Летургіа* печатаніи без края и конца · · ·	2	40
31.	*Осмогласник* исто · · · · · · · · · · ·	2	„
32.	*Псалтир* печатани исто · · · · · · · · ·	1	„
33.	*Летургіа* исто исто (као она 25) · · · · ·	2	„
34.	*Соборник* печатани у 1538-и годиште од Божидара Вуковића · · · · · · · · · · ·	3	20
	У све фіор.	90	„

NB. Єдна с' другом, од овде назначена Србуля коштуе по f. 2. х. 41.$^{1}/_{4}$

Примих од Г. Вука на рачун овій књига три банкноте · · · · · · · · · · · · · · · · · · · 25 „

Тако мене іошт Г-дн Вук фіор. 65 „

В. Врчевић.

За Сандук, догани, и поноса · · · · · · · · · 1 13

У све 66 13

[Споља:] All Egregio Signore Sig.
Wuk Stephan Karadsich
Dotore in Filosofia etc.
in Wienna
Landstrasse № 362.

[Вукова напомена:] одговорено 2./14. Април. 848.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4415]

26.

Високоученій Господине,
премили мой Пріателю!

Врло ме е обрадовало ваше пійсмо ту ономадне примѣно преко Г. Попа Вука с' обявленіем за новоиздану вашу кньигу, ер од 8/20 августа ништа не примих, пак сам жестоко біо препануо да вам се ніе што догодило, у врієме кад се буна родила у *Ландштрасу*. Ево дакле и мене богу фала жійва, и уз пркос моіе посала, и од сваке врсте догађая и овамо код нас гледао сам да штогод за вас скупим. — Знам дасам се осрамотио што вам у овом дугом времену ништа неписах но „ако сам се одоциіо, писам се опозніо".

И сам вам скупіо 454 загонетке и осам од оніе приповіедака чудесніе за кое сте ми више пута зборили и писали, и ево вам све ово шалѣм преко Г. Владисавлѣвића, и сувише назначене оне пословице што сте преко Г. Попа Вука на нас обоицу послали.

Вићите ове приповіедке чудесне — пишите ми требаю ли вам од овакіе, или не па у добром случаю да вам іошт кою скупим и пошлѣм.

Имена пренумеранта на вашой кньиги за ови пут нешилѣм, него до ово десетак дана, и ја и мой пашеног када скупимо неколико послаћемо ви заедно.

Приміо сам оне приповіедке сміешне што сте ми послали. Србулю до данас немам никакову. Приміо сам и оне 40 фіорина преко Г. Владисавлѣвића, а што ми у ово послѣдне пійсмо говори те да сте ми дужни 20 фіорина за трошак пароплова остали, ја, право ніесам гледао нато, нити гледам,

али штогод вій учините за у будуће, и за доидући мой труд што би было, послали ми мало или доста ћу вам еднако благодаран остати као и за прошасте.

Обліеколила се е око мене моя Г-ђа као враг около крста, да вам пишем да на конат или мога труда, или наплате, добавите и пошлѣте іой едан *Манин* златни што Госпоће носе иза шаке, зато моли вас и она и ја да би сте ово оправили, но ја с' мое стране препоручуем вам да више од 15 фіорина никако непотрошите, него ако мога быти од 10 до 15 фіор. найвише, а ако за оволико немога быти оно и не узимльите. — Ово сам принуђен вам писати из неке свете дужности спрамо нѣ што имам, али су жене таке, да што им у глави дође ни враг іой не вади.

Ја мислим быћете чули како су Никшићки Турци посѣкли неумрлога Попа Марка с' Кривошіа су три друга кнеза на станак и на вѣру, битиће петнаест дана, па одніели главе им везиру у Травник. Ево баш у ови час дође глас да су Кривошіани ючер дочекали Карван Нишицки (кои слази на Дубровник) и доніели дома 4 главе, али они говоре да све ове 4 не вреде за самога пок. Попа, него даће іошт десетак доклен сви непропану и непогину:

Када вам будем послати имена пренумеранта, писаћувам іошт штогоћ; него због те. Поздравлям ја с моіом Г-ђом, вашу Г-ђу и вас, тако исто младу фрайлицу, и штогоћ ми пишите за нѣ удаю како бій?

Увѣрите себе да сам

Рисан на чисти уторник [16, II] 1849.

ваш покорній непремѣній
В. Врчевић.

[У прилогу су два листа, први писан руком мени непознатом, а други Врчевићевом:]

I.

Боље је прга (а не *иргута)* неопарна (т. ј. сухопарна) etc. etc.

Фруг. Овдје кажу за човјека, да је *фруг,* кои није ни мало трбушаст. Да не буде од frugalis?

Салачка. Салачке најсиромашније и најпростије жене, па нити су за коло ни за хоро.

Врх себе погинути (т. ј. бранећи себе).

Срамота спаше а господар (још боље *а* мајка) јој не даваше. Ово се рече за онога, кои укори кога чим малијем, па овај опет њега прекори чим већим и изведе га на м.. вашар.

Докле жњела, дотле јела. Види: док пече, дотле и тече.

Остаде му као из Гацка. Будући да је Гацко доста по далеко одъ Црне горе, па што се из њега плијена догна, то се ни кад не врће.

Све право *на аманатъ* т. ј. по души.

Један гост, сви гости. т. ј. кад један гост дође у кућу, онда и сви укућани постану гости, јер се и они узаћ часте.

II.

Неопарна, исто као несмочана, т. е. зелен варена, без икаквог зачина.

Фруг — ова се ріеч код нашега народа не зна шта значи, да ніе од италіанског frutto, као н. п. тром.

Поп Почек. Овај је поп од баба-земана у Будви рођен, и никад нико ніе могао знати каквом је смрти обршіо.

Ово су бабине искре. Кад се баба наіеди, пак оће да виче а неможе — подруга.

Подніо се као салачка у колу. Причаю, да је некакав Салачка у колу играући стрмоглавіо, па на та мах испіенуо.

Профукаћуте да се из гриза не усмрдиш. Ово управо незнам шта значи.

Срамота ніе врх себе погинут. Ово се само по себи дава разумѣти; т. е. ко погине врх свое муке.

Срамота спаше а господар недаваше. Кад човек сам свою срамоту нектећи очитуе.

Триеза крува не вде. Домаћин рече о Крсноме имену кад му пріатељи (званице) реку: што чиниш? — штоћети толики крух што кидаш?

Црну врагу све што је свіетло мрзи. т. е. Срамотну човеку све што је право и поштено то је нѣму сопротивно.

Тако ти помогла Рња (а не Рњо) *из Луштице.* Ово је име идеално а при том и поругателно, као тобож да је некакав светац — ово се у шали говори.

Што бог да и шкоба. Шкоба је они сваки кој најзадњи што у дружству а у игри оправља, — ово понајвише ђеца

између њи говоре кад у новце играю на бруже, или на подклечак.

Превари чучало погледало, т. е. болѣ е ићи него чекати кога пак се обзирати кад ће доћи.

Љто и зима годину изниа, т. е. по године има зиме, а по године врућине.

Діочина (а не діачина) кад се браћа діеле, онай се бивши њиов темел, разаспе, и там' амо поскитаю чсляд кутня.

Докле жнѣла дотле вла, т. е. ако сам се мучила, ано сам и имала, а ако нерадим, немогу ни имати.

Досиѣла Маре завѣт, (*је* нема него е погрешно) т. е. кад се каква ствар соверши.

Друг ти зерцало а серміа памет. Сермія е у єдну рѣч све што човек жійво има, као н. п. брави, коньи, волови и све остало скоцко, и четворо[но]жно има.

Ѣетићу ніе кам врх главе, т. е. діете или ѣетић иде у напредак.

Е, неће гомила дажда, као на пр. Е, неће пяница вина, или: Е неће вук меса, ер гомила тражи кишу.

Кои иде у калуђере н. пр. Ѣеса сребрна, значи да донесе штогоћ у монастир и да приложи, а да трпій муку свакояку.

Оли ковач буди оли брда не мрчи, ни ова се пословица овако у нас не да чути, него, или куи или се не мрчи, т. е. незбори када зборити незнаш.

Остаде му као из Гацка, као иза 9. ђеда т. е. када човеку што одкуда готово дође одкудасе ніе надао.

Свега чеса по залогай, а зеля се набалай, т. е. од свашта по мало, а од зеля доста: рѣч е набалай туђа, ма значи као накусай, или наждери — нафукай.

Ако си ми га прескочіо ніеси ми га укопао. Када се бацаю люди камена, пак єдан другога пребаци, ма не ціели укопай, т. е. онолико колико би се могао укопати у землю.

Даћу ти што и Паштровић поиу. Приповіедасе да е некакав Паштровић умирао, пак га наговори поп да би му оставіо некакву землю, а он му одговори да му оставля (да опростите) говно.

Єдна ти за сто, а сто за єдну. Кад ко коме што врло препоручуе, а значи као да єдна препорука валя за 100, а ціела 100 за єдну.

Све право на аманат, рекне они кои оће да што право каже, или рече му оній кой слуша те да му здраво, и истинито каже.

[Даничићева напомена:] одговорено 31. Јул.

[Спољa:] All' Egreggio Signore
Sigr. Vuk Stephan Karadsich
Doctor in Filosofia
in *Vienna*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4416]

27.

Високоученіи Господине,
Премили мой Пріателю!

Из постелѣ с' колѣна ранѣн у лієву ногу (у Рисан) на Мали Госпођиндан 849.

Ево данас тринаести дан од како се при єдном веселом дружству омаче єдноме мом пріателю пушка мала изапаса те мене покрай голіени лієве и кроз бут проћи зрно, те єднако евоме чуваюћи постелю, и рану превіаюћи — нема опасности Богу фала али ћу се живога шда напатити.

Баш шютра дан мог догађаја обрадоваме ваше писмо од 31. юліа из Беча (незнам єли по нашему календару).

Ваше кньиге до ове уре не примих ни ш ни мой пашеног, нити знам што ово од ньи може быти.

Ево вам обратно толкованіе оній рѣчій што сте ми послали с' поменутом вашом — А ево вам и други листић од неколико ріедко чувени, но управ народній рѣчи кое сам у овоме лежаню записивао и слушао говорити ћеће кою — опростићете ми што ій у чисто ніесам преписао, єр немам времена прем да сам у постельи, од множства сваке сиже женах и люди кои ми на посѣщеніе долазе. Од давна є моя намѣра была да вам овакови ріечи купим, но знаюћи да Г. Поп Вуко овакове купи бояо сам се да обоица єднаку радню почем нерадимо.

Но премишляо сам да оволико ій, битиће коя нова за вас и од моіе. Ако би коя овака (рѣч) била назначите ми да ѥ имате с' ѥдном малом линеом, а ако кою небисте могли разумѣти, с' знаком вопросителним пак ми повратите да вам ій толкуем; а и садабих кою протолковао, негосе боим дами небуде мука утомах.

Од онакіе приповіедака као оній што сам вам послао, ріедко ій ѥ добавит, ѳр ове се не кажую пред ученим вако ћевойка ћевойки и то по найвише недозреле и при дугой сѣдници — Ништа манѣ опет сам мојой Г-ђи вруће препоручіо, и коюви год пошлѣм (до 2 мѣсеца найдалѣ) тоће быти нѣзини труди, ѳрсе весели Манину, за кое опростићете ми, ако знате ціенити женско обліеконѣнѣ.

Свршиваюћи ово мое писмо (баш с' колѣна) молим искрено да ме успознате с' Г. Даничићем, коега чуем а лично не познавам, и у ког се надати можемо да вріедан Вучић расте уз Вука, и по Вуковой смрти остаћенам (ако бог да) други нови Вук — Молим за сада поздравитемига.

Вашу Г-ђу, младу фраилу од мое и Госпоћине ми стране поздравите и любите

вашег покорног
Вука Врчевића.

Толкованіе ирвій рѣчіи

Кућа *поземлюша* зове се свака она коя ѥ сувомеђица а не у клак ограђена, и коя неіма тавана.

Шараподъ протегне се покрив кући два три лакта (или више), како ће стреве падати далеко од вратах кутньи. Крај овоме покриву подупрт ѥ су толико подпирача дебеліе; по сріеди дульине поподи се штицама, а спредня шупльина оплете се прућем као тор, пак се по шараподу лѣти шета и по ноћи спава.

Шамрак значи они церв што обично козама и овновима у рогове доће.

Свентрати: панути ненадно у несвѣст, као напола мртав.

Окоћен. Многи говоре конь се окотіо, али право значи: ождріебіо. Но будући вій мени препоручили да онако пишем као што од кога чуем у овоме се лако чувам. — У трећой приповедки ништа вам незнам казати далѣ, нити ѥ у Рисну онай од кога сам ѥ чуо.

Ћепар, неће бити него: Ћепариз — дрво велико и познато.

Џара — сосуд земљани обаки (голем) у коій храни се, масло, улѣ, цквара и т. д.

Клюка — значи што и: *кука* н. п. кад устане кука и мотика.

Трем (у онай трем) исто као: у онай мах.

Дегати се значи контрестирати слав: словопретити се.

Виленик. Човек кои од виле добіе дар пошто се шньоме побратими.

Сѣновита ђевойка; кажесе ово и човеку. Значи: Она сѣн спрамо сунца, или свећа може човек (каже суевѣріе) изгубити, и она сѣн више се нигда к нѣму невратити, па она без нѣга там' амо тумара а он без нѣ зовесе сѣновит.

Вратнице. Код нас они комад штице чим се н. п. врата од шта, или прозор затвара — А бушити значи оно све што наедан пут пане и буну узрокуе.

Пронюњорити — кад човек или жена тако говори полако и замршено да му се ништа разумѣти неможе.

Удесни прстен. Ово баш управо ни ја незнам, ма по свой пролици (матер ми каза да в чула) они прстен кад се дава за обилѣжѣ заручници, па кажу да нівсу све уре сретнѣ, а удесне кажесе несретнѣ, пак у онай час кад се прстен дадне трефи се (зар?) она удесна ура.

Затравлѣна, исто као замаћіана, с' том разликом, да затравлѣн значи, залюблѣн (imamorato, ferlibt) пошто се некаква трава у води да попити.

Лаком главом не даде, т. в. за мало што неумріе.

Сѣн ђетета — виђи *сѣновита ђевойка.*

Удуречен значи: укочен, то ест мртац пошто умре пак се олади.

Обліеколити — се — осе. — Кад се човек около човека вртій и моли га да му какову любав укаже, и никад га се неће да окане док му неиспуни желю.

Шкоба зове се найзадньи они кои има у дружству извршити ону игру што они пред ньим ураде — Ово се исто и женском полу говори.

Бруже. Ово в една игра новчана што обично рисанска ђеца играю, н. п. сваки таван има саставу од штица, а коноба салиц од плоча или опеках пак ударе новцем на више, и чій пане далѣ од оне саставе добива.

Подкечак камен колико добар орах чим ћеца у єдно скуплѣне новце удараю па колико изврне они кои удара толико (новца) понесе.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4417]

28.

Високоученій Г-дне,
премили Пріателю!

Рисан на Міешнѣ Аранѣеловадне [5, XI; пошт. жиг: Cattaro 17. Nov.] 1849.

Ваше почитаемо пійсмо, из Беча писано на 15. Октомбра п. п. (чини ми се биће по нашему календару) ево данас шести дан исправно примих. У исто вићех да ми неколико ріечи вашіе, а и оне мое шилѣте да ій протумачим, а з' договором Г. Попа Вука; и препоручуе те ми час прића да ій протумачимо и по пошти пошлѣмо, макар пійсмо и крупно било.

Поп є Вуко у Котор, има 10 дана да се вићели ніе смо, а іошт до оволико нећемо се вићети ер он овамо неможе, а ја онамо, зато постарао сам се уз пркос троструке мое службе у кою сам се упртіо, те сам нотньо и дневно радіо те мое и ваше протумачіо, и ево вам ій шилѣм. У ваше ріечи нашао сам 20—30 што никад нигће чуо ніесам и преписао сам ій на посе, едабих кад се видим с' Попом Вуком, или кога другога да упитам, па ако дознадох и ньих ћу вам послати. Немойте се старати, т. е. да сам вам кою ріеч тумачећи сковао по смислу, него баш онако шта є и како є, ер се држим добро ваше ріечи кад смо се последни пут у Тріешће вићели, т. е. да се народности држим онако како народ говори, пак не само што се овога држим у преписиваню оній ріечи кое за вас купим, него и у писаню вама.

Ја сам іошт седам, од оній чудесни приповѣдака народни скупіо, и ћах ій садашньом поштом одправити, али због тежине, заштедіо сам вас од поште, а и овакоће те доста за ову платити, него, или док іошт кою прйкупим, или док ми пишете држаћу ій при себе.

Мени се чини, да бих имао ја іошт кою стотину овакови ѣчи као оніе што сад вам протумачене шалѣм, а може бити и да се варам; но са свим тим ако ми се коя деси записаћу є — ја єднако купим и друго коешта за вас, али сам (ђидник) у велику послу; цѣло общество на врату, школа од 63-е ћеце

у двоструком єзику, и Секретар Церковни пак не могу на моју жалост да свуд допрем.

Уздам се да неколико времена, ако ми изиђе єдан посао у начин, имаћемо Србуля до миле волѣ, и то до близу 100 из два Ерцеговачка манастира. Човек є отишао да окуша, већ бог зна оћели бит пошао као Петроніе на Браиће.

Ваше кньиге (Ковчежиће и Пословице) већ єдва прими смо ја и поп Вуко. Врло сте зло учинили за нас двоицу да сте укинули на прве по 10 крајцера, ер ове свак радо купуе и прима, а пословице, обоици нама остадоше до данас тако, и бог зна оћемо ли им наћи спача и по кою ціену.

Знади те, да од Беча до Тріеста потрошено є 12 фіор. и 45, од Тріешћа до овамо 2 и 45 и Дивони 3 и 45, па другіе трошака там' амо около 19 фіор. коећемо мій двоица исплатити тек од кньига кою пару уфатимо.

И вам се ніесам досада никада извинявао о начину мога писаня, т. е. да ја брзо (и баш много брзо) пишући не пазим ни на правописаніе нити на граматику, па доста пу̑та немам времена ни да прочитам оно што сам писао, него богаради опростиће те ми.

Мећао сам знаке правописаніа како ми є Г. Даничић за образац послао, и овиће ми и за будућност служити.

За Србулѣ (пачек) пиши те ми оћу ли куповати као и досле, или може бити да вам више ніесу ни од потребе.

Ни озебао сунца, ни престарала ђевојка сватове, ни гладан вечеру, нити калуђери гулозни воскрсеніе толико радостно неочекива као моја Г-ђа манин, а ја незнам вам шта рећи него колико бих рад да вам могу што више скупити, и на руци бити, толико више чини ми се да вам дужан остаем!

Доста већ, ер нестаде поля за оранѣ, него у очекиваню нове какове ваше заповеди поздравлям од свега срца а с' обичним почитаніем вас, вашу Г-ђу, и Фрајлицу, и молим да ми поздравите равним начином и новог мог пріателя Г-дна Ђура Даничића — Да Г-д Бог обоицу за дуго поживи а свама

вашег покорног
В. Врчевића.

Толкованіе моіе ріечій

1. *У̑тор* од Бачве, оно изкинуто мѣсто у ду̑ге од бачава ђе се углабѣ дно од бачве.

2. *Крняга* комад од тикве или каквога другога су̂да сломѣнога.

3. *Ћевняк* оно у што се увалюе ціев на ком є омотана пређа или жица од вуне те ткàлѣ промичу када ткаю постав, или сукно.

4. *Лопижа* у дистректу будванском и у Грблю, камена, илити земляна пинята, а у Рисну: камена пинята, а Лонац значи они мали те не вѣша над огань о комострама.

5. *Кр̏жуля* она патка те є маня, те обичаваю на стотине, а другда и на иляде у ꙗту леħети.

6. *Ру̀междавац* она мека кост у носу, те діели ноздре илити двіе рупе у нос.

7. *Гра̀валя* велика тигла те се по врх шлѣмена на кући и другіе тигала меħе ер є много шира него друге.

8. *Кр̏ліеши* оне двіе кости на врх прсій те се мршаву човеку виде под душняке.

9. *Ко̀тали* што се меħу поврх зида испод тигала, да неби стреве падале низа зид него подалѣ — ово су плоче камене.

10. *Жмѝра* кад се топи лой па они комадиħи што остану те се немогу растопити.

11. *Жу̀мба* }
12. *Жбу̏гара* } рупа кроз кою се єдва може гледати.

13. *Цква̏ра* растоплѣни лой поміешан с' маслом, и другом каквом машħу као с' улѣм.

14. *За̀тои,* виħи цквара.

15. *Фѝндика,* младика, т. е они прутиħ што єдне године избіе из дрвета.

16. *Мѐзга* све оно што изпод тіеска (макар што било) остане а ништао веħ не вала.

17. *Ме́зга* сва растѣніа кад на свое вріеме почну отварати лист.

18. *По́колѣня̂к* у приморю мѣсто таваюлах при трпези, по селима меħу. Он є дугачак толико да око све трпезе може досеħи, и свакоме про колѣна стои да се шньиме очисти.

19. *За́поняч* они комад ноге чим се запуча трбух пециву кад се на ражань пече.

20. *Пр̏ляга* земля много каменѣм ситним поміешана.

21. *Кр̏ня̂дак* комадиħ од зуба што остане вадеħи кліештима, или кад се здрав са̀м обруни и у глави, или вилици остане.

21. *Фр̏кун*, или

22. *Фр̏куниħ* (мало поманьи) ђетић около 12—15 година.

23. *Бу́бу́ль* они каменьи обли покрай мора (у дистректу будванскоме).

24. *Облу̑так* (у Рисну) као бубуль.

25. *Пло́йка*, плоснати, а округли камен, с' којем се Ришняни, поперивши циль и гађући га на плойке играю.

26. *Лі́енка*, дрвена обла а дугачка палица, коіой краи о друга два комата дрвена висе, преко кое се превіесаю альине и друго коешта (у Рисну).

27. *Кр̏пета*, она шарена на пасове крпа што се простире на трпезу — у Рисан зову: Трпежняк.

28. *Савіача*, дрво, около коега се увіа карта за фишеке.

29. *На̀біача* оно дрво чим се туче бакалай, тал. *Mazzola*.

30. *Ку̀ку̀льица*, рисанске, и доброи'ке кад се оплету и пунане косе набію игала сребрніе.

31. *Безочняк*, човек кои без икакве учтивости што тражи, и оће да му се дадне.

32. *Пѝздоклек* ру̑га оним людма кои свое дневе у залуду около женског пола шѣди и о безпослицама разговара се.

33. *Мѐрђуо* она златна пантльика, што ришняни около доламе (од врата до па̂са) међу.

34. *Фриж*, виђи: Мерђуо.

35. *О̏швице*, златни мерђуо што Рисанке омотаю око вра̂та па скупе краеве покрай раздвоя си̏сах.

36. *Ку̑ку́ль* она гука што Рисанке на врх главе испод фацулета носе.

37. *Гли̏боня*, лѣнив и пога̏н човек (у Будви).

38. *Фа̏стач* н. п. ђеца коя много досађую, мн. чис.

39. *Ого́тина*, н. п. муч зла̂ оготино оготана, псовка женама (у Грблю).

40. *Зба̀баст*. Човек кои пріе реда остара, и иде прегнуте главе и леђа.

41. *По̀лапан* човек, или макар какво живинче, кое много, а у хитньи поеде.

42. *Здѐндаст*, или } човек вісок а дебео.
43. *Тр̏снат* }

44. *О̀туташан*, човек малога раста, а пунан меса.

45. *О̀кошт*, човек мр̏шав.

46. *Су̑врляв*, као и окошт.

47. *Кру̑т*, виђи: Трснат.

48. *Фѐтак* — напола раздрпан (у Дистректу Будванскоме).

49. *Бѣ̀гунче,* или: *Бѣ̀гуница,* невѣста млада коя побѣже у род од мужа.

50. *Тѝсутньик,* човек кои добро тече, т. е. на иляде.

51. *Кр̏шан* } човек необичне нарави.
52. *Досадан* }

53. *Тра̀няв,* ліен, споро свое после извршуе.

54. *Шу̀няв,* човек кои неколико кроз нос говори.

55. *Па̀смо,* мѣра прелѣ 21 жица чини пасмо (предива) а у свако пасмо 7.

56. *Чѝсуница* три жице предива, а

57. *Мо̀товило* (на кое се предиво мо̀та) чини 7 па̀сама.

58. *Бр̏кляча,* она тро, или четверо рога палица с' којом Селяци міешаю ка̀шу, или ско̀руп.

59. *Ро̀гуля,* вѣштица, па за неспоменути пред ђецом реку (у Грбаль) пли

60. *Кр̏стача* (у Рисан).

61. *На фіюфиќ,* рече се каквом младићу или младици, подруге ради, кад се у велики лукс обуку.

62. *Чѐтка* оно што се чисте альине свитне (у Рисну).

63. *О̀пршняк* они коматић чесове крпе што се лудой ђеци испод браде меће. да неби єдући обрляли се.

64. *Су̀др̏нут,* човек напола манит, или: *Обіесан* (у Рисну).

65. Бле́ка, или } човек лудаст, и на пра̂ву.
66 *Блѐска* }

67. Пи̏няв } човек, виђи: кр́шан.
68. Ца̀няв }

69. *Жу́гліери,* одушке те се покрай ґркляна виде кад човек много виче.

70. *Кр̏шіель* она живина на начин кр̏пуше бравѣ те се псу обично укоте у уши (и трую се киташенцом) али су напола манѣ од пра̂ве крпуше.

71. *Ци̂ца* свака шарена ствар кое се могу дати ђетету рад забаве, рече се: на ти ліепу ци̂цу.

72. *По̂пица* оне мале дрвене дѣвойчице го̀ле те им мале ђевойчице праве потле альине (у Рисну).

73. *Летрат* (у Рисну) Портрет, од итал. Ritratto.

74. *Тѐстемелук* домаћи постав од ла̀на што се у Рисну тка̂.

75. *Уко́сници* оне ките од сребра те селянке вѣшаю док су младе о коси да им пада низ образе и да тандприкаю, т. е. звоне кад главом окрену.

76. *Ма̏х* оно біело, као паучина те обично уфати млад сир, или круг забачен.

77. *Со̏лу́фи*, она два коматића косе те се людима (или женама кад е мо̂да) види испод капе покрай два уха.

78. *Прѐводльи́в*, или

79. Прѐводи́чан, човек, кои се по туђой памети вла̂да.

80. *Ста́рольикаст*, виђи: Збабаст.

81. *Ку̏крича́сто*, дрво н. п. кое се запусти за толико година па се не пречишћа они суварак, што свако дріево у себи има.

82. *Па̏та̏ляк* едан комад од оніе што се подкреше кад се кукричасто др̏во прочишћа.

83. *О̀шмр̏к* она труба те се из неба савіе и у воздуху носи све што предасе нађе.

84. *У су̏мит*, или: Су̏митице кад двоица леже, па ђесу едноме ноге, ту другоме главе.

85. *Му̏анат*, човек, ком се не сміе ништа рећи тако, али овако.

86. *Стѐжер*, у Паштровиће значи Темель, ма не од кућевне грађе него од племена, браства, рода, колѣна и т. д.

87. *Покркля* (у Рисну) она танка бравля цріева сплету се као коса женска те се вари и еде са зелѣм.

88. *Ку̏лин*, оно сириште у брава (у Рисну) нађедесе брашна фрметинова, лоя, бувица (исто као покркля едесе и вари).

89. *Пу̏здро* натура (к . . . .) прасца. Кад се убіе, окине се и при нѣму засѣку неколико са̀ла, те мажу чизме, каише од ћесах и другу кожу да буде мекша (у Рисну).

90. *Пр̏чица*, човек малашан а мршав, па кад е срдите нарави.

91. *Пружало*, начин, чим ђеца (у Рисну) фатаю тичице.

92. *Шко̂пица*, една мала бритвица, с' којом обичаваю у приморю шкопити крмаче.

93. *Швагнут*, виђи: Су̏дрнут.

94. *Бр̏стина*, сви они врхови дрветах кои шибаю по очима путнике кроз гору.

95. *Ба̀бушка*, она мала обла зрна што обично многи ду̏бови сваке године при корѣну изба̂це — од овіи бабушака прави се и ма̀стило за писанѣ.

96. *Ћо̏саст* човек кои нема браде ни бркова.

97. *Тлѣ̀ница* она танка кожица врх біелца од ꙗ̂я испод ко̀ре, или она што се уфати по врх мліека.

98. *Бу̂здо* човек лудаст, с коим се люди ругаю.

99. *Дро̂ньо,* човек єдноумац.

100. *За̀чепица* кад човек не оће да што коме погоди, вазда изнађе какву зачепицу (узрок).

101. *Мо̂уна,* кошуля коя у себи содржава толико зрна боба док зазрене на стабло.

102. *Тра̏повіесан,* човек н. п. кад прѐне иза сна пак іош добро се ніе разабрао од сна.

103. *Прѐшлѣн,* трска од шта се праве свѝрале илити ду̏ду̀ци чобански, раздіелѣна є на толико прешлѣна.

104. *Стрѐва,* оне каплѣ што с' куће падаю кад да̏жди.

105. *Подволяк,* што ђеца или човек дебео има испод браде.

106. *Р̏шум,* (у Рисан) а у Црну гору

107. *Мѐћава* — силни вѣтар с' кишом, и сіавицом.

108. *Зу̂бац,* камен корчулански, што се у зиду уз пра̀г од прозорах меће за вѣшати коешта нань.

109. *Сту̂па̀ц,* високи дугачки корчулански, на кои се наслоне велике плоче у средини куће, те служи за Пергуо; ит. *Pergolo* (у Боци у велике па̏лаце обичаваю).

110. *Ку̂пац* мушк. рода } чим се запучаю (у Рисну и Цр-
111. *Ко̂пча* женског } ной гори) чарапе и доколѣнице.

112. *Чу̂пица* (у грблю) виђи: копча.

113. *Прѐсмичав* подруга човеку млого високу а мршаву (у Црной гори).

114. *Сѝмбаль* сѝжа од рибе морске, итал. *Moscone.*

115. *У̏вѐлак* воћка мушког рода кад на дрвету свом не сазри, као н. п. шѝпак, ко̏стань, желуд и т. д.

116. *Ча̀мак,* она мала у̂ш те се єдва очима голіем може виђети.

117. *Лу̂та̀в* - ва - во, шипак, дѝня, грожђе; кад ніе слатко, нити има правог своиственог вкуса.

118. *Вр̏льокаст,* сваки они кои негледа управо, него с' єдним оком тамо, а з' другим онамо.

119. *Бу̀льокаст,* кое му су очи велике, а некако много надвор.

120. *Цр̏няв* човек одрпан, у раздрте альине.

120. *У̏плѣвак* они црвићи те му̀ве изасеру у месо, или што се налазе у сир, одкоіех се окоте цр̏ви.

121. *О̀чи̂нци,* кад се чини на решето (чисти) пак оно што изиђе те се баца (а дава кокошкама).

122. *По̀ловник,* у Боци, на мѣсто да од тро̂па чине ракію, ставе вр тропа воде, те у фамильи пію да штеде вино. Ово є што кажу таліанци, кад забіеле вино с' водом: bevanda у пра̂вом смислу.

123. *Ру̂тина,* раздерата альина, или комад од нѣ, што већ низашто не служи.

124. *По̂дерина,* альина што они кои є носіо неоће више да носи, него є даруе сиромаху, или є прода.

125. *Кр̂воиіа* човек кои люде без икаковог сожаленіа убіа — слав. чловѣкоубица.

126. *Жи̂жак* оно плу̂то што се меће у канђела црковна, и у сред нѣга гори стіень.

127. *Ма̂нтала* (у Рисну, и у Боци) вари се цвіет брашна шенична *(Mutmel)* у вино тек из грожђа исціеђено на начин тврде ка̀ше.

128. *Ма̀стика,* ви̂но тек из грожђа изціеђено, а не да врій у троп, па да се оціеди наком 7—8 да̂на.

129. *Ло̀зница,* оно грожђе те ра̂ђе на лозу кои се за̂пушти, и не обрежива се никад. Ова ло̀за рађе много грожђа, али су гроздови мали, и ситна зрна, а вино од нѣ ліепо али танко.

130. *Дѐлилук* кичельиство чини ми се ово ће бити турска ріеч.

131. *Бѐстилук,* будалаштина од итал. Bestialità.

132. *Ма̀мльив* човек, кои луду дѣцу, или лупеже ма̂ми да му што дарую, или да у ньи ціене ку̂пи какову ствар.

133. *Ра̀иав* (у Грблю) или

134. *Одр̂иан* (у Црну гору) виђи прняв.

135. *Ра̀зчуиан* (у Рисну) или

136. *Разкукорен* (у Будви) човек не очешлян, космат.

137. *О̀бара* свакояке зелени заедно сварене те се уз поста єде на улѣ.

138. *По̂иара,* крух издроблѣн, пак се врелом водом поспе, те с' улѣм, солю, и папром зачини, и уз поста єде.

139. *Іви̂ца,* краеви од поставе, или фацулетах, те, кад се кидаю кидаю се од ивице до ивице.

140. *Су̂вица* зрна од грожђа према сунцу осушена, те се даваю пред ракіом.

141. *Сòшица,* дворогаста палица, с' коіом се сади зелѣ, лук, и проч., или

142. *Сàдилица* (у Рисну).

143. *Зàмчица* (у Рисну) н. п. майка или отац, рече опаку ђетету.

144. *Мàмиаспра,* селяци реку, да н. п. оно што им ніе за потребу да є свака ствар: мамиаспра.

145. *Трòпине* троп, они што остане кад се вино источи, па потла пече ракіа и већ ни зашто не валя вако да се баци на бунище.

146. *Слӯз* кад човек пàти од срчане, и добіе чêсти отвор, или кад попіе лѣкарію да се очисти озада, пак у потонѣ почне излазити некаква вода с' пѣном.

147. *Фр̏к* т. е. дай одма н. п. новце: фрк паре море.

148. *Фр̏ч* н. п. мачке кад су у амор те ій стане врняука, рече се: Ено мачке у фрч, а рече се и ђевойци и ђетићу (вруће крви) пошао є, или пошла є као мачка у фрч.

149. *Бàздрк* они глас што се чуе кад човек (да опростите) прне.

150. *Нѧ̀ка,* кад човек, човеку у сваћи или инату, забіе паоц од руке испод прста кажипута и стисне шаку, пак пут нѣга рече: На ти ово.

151. *Гр̏сти* (у Будванском дистректу) значи прѐгрш.

152. *Пѐрда* (у Рисну), а

153. *Прѝебой* (у Будванском дистректу) од штица раздіо што діели єдну собу (камару) од друге.

154. *Р̀ц* (у Рисну) или

155. *Жвр̀ц* у инату рече човек човеку, н. п. ками да ти є, или: а были? каменя да ти є.

156. *Ӣка* т. є. освои ꙗчина войске.

157. *Зіехавица,* обично што човек зине кад му се дріемлѣ, или діете кад є санльиво.

158. *Кркаче* носити кога на леђа.

159. *Пòжабке,* одити на ноге и на руке.

160. *Наузнак* лежати леђима, а трбух на више.

161. *Лàк испод капе* (у Подгорици) значи: лӯд.

162. *Бѐрберина,* кад лѣкар ліечи ранѣна човека, рече му: плати ми берберину.

163. *На упрт* носе Церногорке вреће, и коше на леђа па ӯжем свежу испод рамена и на прсима.

164. *Тр̀чке* — трчећи.

165. *Одскочке*, н. п. ѝ гађем каменом какву ствар, па не погодим у оно у чем гађем, него у што друго, пак камен одскочи и погоди што сам гађао.

166. *Брч*, н. п. у найвећи брч од грожђа, од смокава (кад здріеваю) и т. д.

167. *Кувела* н. п. смоква прездрела, кувело грожђе и т. д.

168. *Пйк* (у Рисну) рску дѣца кад се играю на орахе или на што друго, пак на мѣсто да реку: нека сад. реку: пйк.

169. *Ра̀спик* исто као горѣ т. е. сада удри слободно.

170. *Зѐбак* (у Рисну) ћеиф.

171. *За̀мет*, сметня (у Рисну) — и ово е чини ми се ріеч турска.

172. *Цѝгло*, т. е. едан сам, циглом едном, — само едан пут.

173. *Ду̑бке*, т. е. кад човек или діете управ на свое мѣсто стане (као солдат при екзерцицію).

174. *Дубайка* сандучић уски а високи, у кои се мећу (у Рисну) ђеца повѣна да почну опирати се на ноге.

175. *Шу̑мке*, кад човек иде на прсте од ногах да га нико не чуе.

176. *Ѣѐсхотно*, (у Црной гори) уско, тіесно и т. д.

176. *То̀тнѣму* т. е. не мари, какому драго (у Рисну).

177. *Одо̀лен* (у Рисну) с' овога мѣста.

178. *Дондолен* (у Рисну) до онога мѣста, и прво и друго каже се прстом.

179. *Бліеска*, кад човек човека удари по очима, или он сам себе па му у они час (бліеске) дођу на очима.

180. *Тру̑бла* кад се постав, или Сукно увіе с' еднога края на други као ђетиньи повой.

181. *Ровечно*, сваки постав кои е тек с' натре испод рука ткалѣ изишло — постав не убіелѣни.

182. *У̏гѝч* они ован кои се никада не шиша с нѣга вуна, него (у Ерцеговини) ради делилука вазда по еднога држе у стоци.

183. *Дезвіао*, човек, полудіо — напола манит, — побудаліо.

184. *По̀тутолица*, кад се коему дадне много свободе за више зло. — Ово се и псу̀ говори, н. п. потутакни пса̀ да на кога лае или да насрне.

185. *У причек* — у вересію, у дуг у заим.

186. *Лиѣимице*, удрити кога ножем лиѣимице: т. е. ни оштріем ни тупіем, него плоскимичке (ширином).

187. *Узо̀вне* (у Рисну) на начин удивителне, н. п. узовне зар ніеси чуо — зар незнаш? — како не? и т. д.

188. *Зло̀варно* — рече се опаку ђетету, и н. п. кад се пита: „Ѳли зловарно то діете? мѣсто опако.

189. *На ирѐкрѣти* кад човек незна или ће тамо или амо, или ће ово, или оно.

190. *Зàуварно,* болѣ и штогоћ него ништа.

191. *Стӯштило,* намрчило вріеме, сад ће киша.

192. *Запушило,* види се да киша ліе, и да се пут нас приближава.

193. *Тѝтня,* речесе ђетету кад спава, т. е. гои — претля.

194. *Узбӯшло,* рече се кад што узаври у пиняту кад в на огањ, па баци пѣне, и оће да пребуи изван пиняте.

195. *Ко̀рдисанӯ* — погибіа — вињи: тако ме море нећордисало (у пословиц).

196. *Нѣ̀даћа,* као и несрећа.

197. *Кӯпица,* она мала чаша цклена што се піе из нѣ ракіа.

198. *Цà̀няти* — досаћивати.

199. *Бр̀босати* — као вцати.

200. *Навр̀лѣ̀ти*-ло, н. п. приступило в много више (макар чеса) него се надах.

201. *Пр̀чакати* — мучити се макар ће, само за добити кору лѣба (у Рисну).

202. *Шкр̀коћати* — шкрипѣти зубима.

203. *Лаићати* — лàкати.

204. *Бр̀чкати* — премећати ситне ствари прстима.

205. *Избазѣ̀ти* — мѣсто: изпрђети (у Црну гору).

206. *Кӯцати* на врата (у Рисну) а

207. *Цӯкати* (у Будви).

208. *Пр̀декнути* н. п. удрићу те да прдекнеш (пориљаш) тамо.

209. *Тр̀ляти* одити а незнаш ће идеш.

210. *Натр̀ляти* — набасати, награисати.

211. *Набр̀бати,* штогоћ испод прста, кад човек у тмуши поноћи тражи.

212. *На̀ринути,* десити се с' коим па у сусред удрити се прсима.

213. *Пò̀илузнути,* посрнути.

214. *Натà̀нћати,* кога на зло научити да уради.

215. *Ò̀коштати,* приближити једну ствар к' другои.

216. *Ока̀ряти* — поправити се послѣ болести — преболѣти.

217. *Свр̀ствовати,* дочекати да видим све оно што ми срце жели.

218. *Пр̀тляти* зборити неуредно, и безпутно.

219. *Чантрати,* они говор што човек кроз огань, или кроза сан збори да му се мало што разуміе.

220. *Бр̀цнути,* тек само мало дофатити.

221. *Кѝкоћати* сміати.

222. *Шкалькати,* гилићати кога испод паузах, по поплату од ногах да га є тӯга.

223. *Бр̀целяти* — виђи: прчакати.

224. *Пȍдкећити* — подеспечити — нећу ніе ми драго было (у Црной гори).

225. *Подпетити* понесрећити — удрила несрећа, недаћа — назадак и т. д.

226. *Шмѝгнути* побѣћи кридимице да нико не чуе и не види.

227. *Кȍрдисати* — корити.

228. *Цѐцати* — циляти (у дистректу Будванском) люляти.

229. *Жмӯрити* гледати на пȏ очи отвореніе.

230. *За̀предати* зановетати.

231. *Прѝздрети* н. п. по ноћи у страху, учини се да є конь, човек, па̀с, или макар што живо, кадли томе ніе ништа него каква шума.

232. *Кр̀чумати* — носити єдно бреме, а ніеси кадер.

233. *Віарити,* там' амо у тȍ мах одити без ичесова посла (у Рисну).

234. *Издр̀кати* — добро кога истући тоягом.

235. *Смуцати* — виђи: віарити.

236. *Пѝждрити* — гледати кога, или што тако радо да не тренеш очима.

237. *Са̀жуняти* слêћи, поплескати.

238. *Бȍбоћати* кад є човеку зима пак кад се тресе и удара зуб о зубу.

239. *Оглушити* — заборавити.

240. *Гр̀кнути* — наринути — Наврвлѣти изненада.

241. *Ȍптати* — опазити.

Болести

242. *Ѐжня,* знак од грознице са зимом.

243. *Фра̂нза* — венерическа болест.

244. *Ра̀кита,* ђечина болест што не могу устат на ноге — од ит. Rachitide.

245. *Пу̀стима* — ударац од камена, или кундакам од пушке пак се не осіели [?] нити на ударац стави піавице.

246. *Натрто* — н. п. Самар коню (а зову и Са̂дно у Грблю).

247. *На̀бѣно* оно црно што остане испод коже кад човека што удари или претуче камен, или

248. *На̀тучено* (виђи 247).

249. *Фр̏лесіа* велика назеб (у Црной гори) од ит. Costipaziune.

250. *У̀лѣзина* оне красте по глави, или по образу те обично дѣци долазе кои су од сисе.

251. *О̀твор* — проточ — *Diarea.*

252. *Затвор* кад човек за толико да̂на неможе поћи од себе (costipazione).

253. *За̀пало ме̂со* у ртеницу, кад нешто заболи да се човек сагао неби за сав свіет да му да̂ш.

254. *О̀жичица,* бол у стомаху.

255. *Зле длаке* — бол од очію (у Грблю, имаю обичай кад очи боле, да ваде неке особене длаке из горнѣ и из донѣ трепавице).

256. *Ху̂чац* бол од ушію.

257. *Зазубице* — коньска болест, кад му узрасте месо до спрама зу̀бова.

258. *Жи̂ви огань,* кад коме, што по усници доньой, или горной изметне.

259. *За̂мавица* — саматонѣ трубѣнѣ, вртеж у глави.

260. *Су̀нчаница* — бол велики у глави.

261. *Свр̀гао дро̂б* бол у ожичици (и говоре простаци: свргао сам дроб).

261. *Тру̀пац* она ма̂ла крастица што изађе челядету на усницу, и говоре (у Рисну) да коме ово дође да є іо од онога што є мачка єла.

262. *Лю̀ћавина* — ригавица — а у Рисан штукавица, н. п. штукће ми се споминѣ ме неко.

263. *Ма̀равеле* — од итал. Moroide.

264. *Сіавица* н. п. у зуб, у око, у ухо, и т. д.

265. *Чмичак* она пу̀вица те обикновено изиђе на горньой или доньой трепавици.

266. *Ма̀деж,* она црна пувица што обично по образу младой челяди изиђе.

267. *Ло̀душнице* — оно што отече испод бра̂де, и по толико дана трае.

268. *За̀душнице,* исто као горнѣ (у Грблю).

269. *Прѝет* — од велика труда па заболи иза плећах.

270. *Прѐсега* — одр'о се од велике ношнѣ, или од ика бремена, — предр'о се.

271. *За̀паха,* пожути у образу (човек) а незна шта га боли, па говоре: да те ніе запахнула зміа? жа̀ба губавица? па̀с, и т. д.

272. *Тр̀иіа* (у Црной гори) н. п. трпіа ти напала, т. е. каково зло да трпиш, а да се неможеш осветити.

273. *Ла̀шпера,* отече од ове болести глава, рука, нога, или ђе дође, од ит. *Rissipiglia.*

274. *Пога̀ница* — зміа кад увѣде.

275. *Утр̀с* кад човек иде у много дана, пак се утре измеђ дебелій мѐснах (месне овамо значе оне двіе банде од гузице) опростите.

276. *Фру̀с* оне црвене пувице на начин осница, те обично на ђецу долази, и ваља га добро чувати од воздуха — од итал. *Ferse.*

277. *Пѐтићи,* на начин фру̀са, само што нема пувице него на мрвице крваве као да е бу̀ва увѣла.

278. *Пошта* (у Рисан ку̀ну жене с' пошталo те) пріека смрт.

279. *Жу̀тица* — кад челяде сав пожути као шафра̀н, или жу̀кови цвіет, ит: l' Iterizia.

280. *Сѝчіа* (у Рисну), или

281. *Чѝчіа* (у Будви) кад челяде оболи, пак му се обрати болест у сѝчію, од кое преболѣти неможе, тал. Etica, или Tisi polmonari.

282. *Срчѝна* болест утробна, обично дѣци долази, или

283. *Од срца.*

284. *Сунчарица* вртеж, и бол у глави — говоре овамо да дође кога много пече сунце.

285. *Ло̀драсти* — слезена испод лебара кад боли.

286. *За̀духа* утробице біеле болест, тал. Asmo.

287. *Роиња*, челяде кад умира и већ оће, кои час да му душа испане.

288. *Трёсавица* кому се руке или глава тресе.

289. *Штўкавица* — (у Рисну) рйгавица.

290. *Штрока* — прасе се... штрока, и види се... месо и сланину (кад се убіе) све мала нека... цакао лёћа кристал...

[Споља:] All Illustrissimo Signore
Vuk Stephan. Karadsich
Dotore in Filosofia
Landstrassc № 364.
in *Vienna.*

[Даничићева напомена:] одговорено 14. ној.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4418]

29.

Високоучени Господине,
и пріателю!

Приміо сам почитаемо ваше писмо од 14. ноемв. на кое вам и одговарам.

Ріечи оне кое од мене тражите да вам ій протумачим, ево вам ій на краю овога листа.

Госпоя се моя радуе о манину, и зафалює самном заедно, и кад га примимо ивићу вам и зафалпт, но незнам чим ћу га платити.

За ковчежиће и пословице, нешиљите ништа мене и попу Вуку ерсе уздамо даће мо извадити онолико колико смо потрошили, и како год вій учини те с' нама биће то од нас и одобрено.

Приповіедака до сад имам десет, а послаћу вам ій с' Србуляма попа Вука и ако іошт моћ будем кою скупити, чини ми се послао сам вам и прије десетак, а уздам се даћу іошт кою у брзо добавити и послати, него немой те ій іошт издавати едабих вам могао скупити за поголему кньижицу саміе приповіедака.

Од Србуля, іошт до данас нечух, и од онога мога пріателя нечух ни трага ни гласа.

Ево ме сада Богу па вама (говоре Грбљяни кад се препоручују). Шалћм вам овђен приложено пијсмо за Г. Петрановића отворено (код нас каже се: разбулано). вићи те што му пишем пак га запечатите (забулай те) и предай те молим вас. И знам да од ове мое молбе неће быти ништа не зато што вій двоица нећете обрадити, него даће ово жребіе на другога пасти, т. е. на коега ко има доста новаца, или ко има код великаша ліепу протекцію, или на онога ко има ліепу жену, а мене све ово (манка у Рисну каже се) оскудѣва.

Да сам вам дакле препоручен, састаните се с' Г. Петрановићем, пропитай те были ме могло допасти, и были ми стаяло добро, пак было не было,. еднако ћу обоици обвезан остати.

Да сам опет вам велим препоручен, вій тамо здружени гледайте ме усрећити макар у каквом публичном чину само теке да могу живѣти и под старост каквугоћ пенсію уживати, а обоици е тамо на руци, доста би сте могли кад бы сте хћели добра учинити себи и своима.

Молим за одговор што прије или од вас или од Г. Петрановића и не заборавите вашега мученога именяка.

Незаборавите молим вас поздравити Г-ђу вашу и Г-дичну шћер, а и Г. Даничића, а вас люби и почитуе

Рисан на латински Божић 1849.

ваш покорній
В. Врчевић.

Ево тумачењ ріечи

Крпуша, она живина (животна) те се обично укоти псима у уши, или те се налази у Браве овче и козѣ.

Киташенац, именит. киташенца род. од италіанског, али латинскн Extratto quitasenzio, ово се прави само у Ліезини *Lesina* у Далмаціи од дивѣга Русмарина — Rosmarino и то смрди да бог сачува — овамо код нас найвише купую те трую црве кад се укоте у уши псу, или прасцу.

Дрењо, човек тром у свему, кои мало збори, а избѣгава друштва (у Рисну).

Єдноумац, човек кои оно што му наум пане оће да изврши макар и погинуо, човек без разсуђенія.

Сіавица кад сине а не загрми, т. е. по толико пута заособице сине а не чуе се гром, многи зову Сіавица и ону ситну кишу те свѣтром дође и кад се супроћ нѣ иде неда очи отворити.

Пергуо, ја вам незнам другчіе описати ма ево вам нешто поболѣ, н. п. кад човек гради кућу, на први таван (или на други) по средини зида и спрамо ће има доњи таван забіе у зид два велика Ступца камена, а преко њих велику плочу колико највиша трпеза, пак на около ове плоче ограда изрезаніем каменима или исплетеніем гвошћем, да кад се ставана изађе на двор из куће на пергуо ради прохладе неби човек или діете пануло.

Кушац є мушко, а копча є женско, ако незнате ево вам ♂ а копча ♀

Сижа — у Рисну сôрта — качество.

Садилица, ево вам є ♈ шињом се забоде у землю и учини рупа ће ће се метнут струк зеля или лука кад се сади

Ровечно, сущ: н. п. ровечан постав, ровечна кошуля (ако є сашвена) ровечне гаће и т. д.

Пріет. Єст тако.

Штрока, прашћа само болест, и кад є штрокаво прасе нико од нѣга не еде.

Нашлѣдак наслѣдіе — говори се н. п. мой нашлѣдак, а отац сыну говори мой пошлѣдак.

Ћепови, у множ. брою, а у єдинственом каже се *ціеп.*

Зановіетати, ја овако нигђе овамо ніесам чуо, него: зановетати, н. п. запрдовати, т. е. зборити, или молити кою ствар коя ніе моґућна, или прилична.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4419]

30.

Високоучени Ґосподине,
и пріателю!

Рисан на мали Божић 1850.

Прошасти Божић, и данашња нова година желим да за много другіе дочекива те у здравлю и сваком задовольству, з' доидућим празницима.

Ваше часно писмо примих на ма́терице т. е. осми дан, на кое крстіо сам се како є могло из Беча у Рисну у осам да́на приспѣти, и нань вам ово одговарам.

Манин ни јошт примio ніесам, али се уздам здоидућим Вапором, ерће бити Г. Владисављевић закасніо због зимах и Божића, на кои вам, како и у послѣдне мое єднако зафалям.

За Габелу што ми пишете да вам протумачим шта у Рисну значи, о томе ништа вам стално одговорити не могу, прем да сам питао многе ста́рце од нашега мѣста, кои веле да є ово име остало іошт кад є Рисном владало владанѣ Римско па надвладало турско, и да незнаду узрок очити, како є и зашто є ово име постало. И сам сврху ове ріечи много людій питао, и неке историе о Рисну претресао но стално ништа докучити ніесам могао. Чуо сам да негће тамо близу Србіе има турско мѣсто што се зове: Зелена Габела, па на мое питанѣ: шта то значи, и какво є то мѣсто? многи су ми одговорили, да є ово мѣсто ће турски посланици (арачліе) од године до године долазе те арач купе, а нашао сам у талі-анском рѣчнику (Stulli da Raqusa) рѣч Gabella да толкуе овако: „мѣсто ће народ, (раја) доноси годишньи арач, данак, — мѣсто скупштине и т. д. Дакле ја судим, да ничіа друго ніе ова ріеч Gabella, него ріймска, ће су арач Ерцеговци, Бошняци и оближньи народи доносили па може бити потлѣ и турцима.

У Рисан габела значи пяца, као ће є найвећи скуп людій, и ће се тргуе, и сваки Ришнянин кад из дома крене рече идем у Габелу — біо сам у Габелу — ће идеш? у Габелу и т. д. у Габелу кућа нема у коіой пребивају фамилѣ вако облизу и по далѣ него су све бутиге на около.

Надам се даће те бит примили мое послѣдне писмо негће около божића с тумаченѣм нѣколико ріечи, и другіе новіе, и држим у срцу да сте штогоћ проговорили з' Г-дином. Др. Петрановићем за они посао ког сам вам обоици єднако препоручіо и нань очекивам у брзо какавгоћ одговор.

Ево вам опет неколико (чини ми се) новіе ріечи ако вам служе — Незнам имателя вій тамо рѣчник Г-дна Стулли Дубровчанина кои починѣ у двіе части с' таліанскіем а двіе части с' дубровачкіем нарѣчіем, т. е. првій с' толкованіем србским и латинским, а други с' италіанским и латинским, много богат у нашему єзику, скоіем се и ја и многи други овамо служимо. Ако га нема те мени се чини да би вам

много потребовао за ваш лексикон, дакле ако вам служи да вам га пошаљем, пишите ми, а најлѣвше би било са Србуљама Г. попа Вука, он ѥ у двіе части, поголеме и не коштуе него невезан 4. фіор. сребра, а свезан 5, и ако небих нашао послао бих вам или у продано име или у заям ови мой.

Ево вам оніе ріечи

О́мисіети, Уси́ћіети, У̂чац, Ћутук, Заклепак, Замчица, И́нканѣ, Кврчати, Квачати, Мляштати, Ци́брина, Пріечац, Хо̂ђа, Хрсуз, Чи̏ч, Шка́рпати, Су̀кћати, Данка, Припрљити, Раскалабати, Полоѣно, (Сніег Пляскавац, Сушац), С' руке или иза руке, Обратисе, Препознатисе, Окоштати, Богорадник, Запеузит, Жда̀мак, Пи̏ћа, У̀дес, Гре̂бица, Корица, Провор, Церкатисе, Што-што, Де́рак, Перваз, Чесница, Придавак, Опрхнути, Заценути.

Незнам, знатели вій, да овамо ови наш народ, а исто и у Церной Гори, у говору (ма сваки) има свой особити изговор, или приставак, междуметіе (италіански intercalare), и ево вам овђен неке кое сам ја чуо.

Ова междуметіа, сваки се са своіем служи, и н. п. употребиће га тако често у говору, као што би ѥдан списатель употребіо запятую, или точку.

Брате мой
Брате ти мой
Брате ти мой свіетли
„ „ „ часни
„ „ „ на ѥдну примѣр
„ „ „ красни
„ мой свой си ми
Брацо ти мой
Га̂во (т. е. главо) ти моя
Господине тійсими
Како зовеш.
Разуміеш
Дакле
на часну примѣр
на ѥдну примѣр
на примѣр
Господине имам те
„ мой имам те
Ако ти ѥ драго милости

Виш (т. е. видиш) тій
Емитисе (црногорци само)
Помозими реч (кад ону рѣч што кажуе не може у они час да изрече)
Не забуди (т. е. не заборави) на кою си, рече они слуша ономе што говори, кад оће да му питанѣм каковим разговор прокине.
Кад ти є било.
Еле
Богме
Сладка ти кости моя
Госпоцка лозо ти си ми
Господине мой, и то што ми те Бог дао
Сувише пак найобичніе су слѣдуюће као ко кажуе оно што є други нѣму рекао.
рече
каже
говори
вели
вйка

Пиши те ми требую ли вам нека суевѣріа што сам одавна скупіо и сад єднако купим.

За сад доста, него као што ш улажем мой мали труд ради вас, гледай те ѣегоћ и вій ваш около мене, а кунем вам се Богом и мојом душом да ніесам танко од мое куће жертвовао бих єдно по године дана с' вама и с' Г-дном Даничићем, и чули би сте од мене іошт коекакви ствари коіех сам пунан, и коя незнам знатели єсамли кадер што се народности, обичаш, и другог тиче, и зато велим ако є могуће ѣегоћ тамо какво мѣсто да ми нађете, а ако би вам за два три мѣсеца од мене потреба была слободно можете ме позвати тамо, не за вишу плату него за ону кою овђен сада потежем, и трошке од пута.

Збогом те поздравите Г-ђу вашу и Г. Даничића и вѣруйте да сам

ваш покор.
В. Врчевић.

Ево вам іошт неколико (чини ми се) новіе ріечи. — Ако неби сте знали послаће те ми да ій протумачим.

Брдун, зауварно, буцак, зебак, бритвулин, прозукло, прамчићи 1. болест, љућавина, фрцела, поклачун, зифт, зибра, даграм, мама, пијска, пиа, набуборено, прчица, кеняц, кеняча, Нокиля — болест, кеч, кршиель, осмероножица, мећава, Ршум, помет, уштипци, соцбина, Сова, ліес, Ает, поплавица, подметак, игленица, канулић, Машера, Сердахце, Петуралић, Скаблица, скути, мошнѣ или димнѣ, Затилак, бабина рупа, подкапак, прићесак, уляница, прашник, пљоска, цица или чутура, цунет или фиштун, дудук, Самоток, тутакати, узлудобар, брцеляти, шушурати, мастило, ринга, чечелити, Спрдня, брлог, прляга, котулач, (да простите говна: балега — од коня или вола, брабоняк — од козе или овце, пашак — од иса, кокошиняк — од кокошке, Мишяк — од миша, Прашяк — од прасета, Мачяк — од мачке), окаменяк, окаменица, рпа, рт, кутньица, риговица, чепукати, Смлеш, прітка, шибика, штапова — звіезде неке 5. те су успоред, (имена некіех тіицах: ћукос, косовац, клоцавац, кодороша, мудрокос, чучка, дрозговац, попић, плискавица, грмуша, стріеш (у Рисну, а у Будви: Стрижић), зеба, гарделин, срачак, чкврль, кралев кокот, чавка, бабин кокот, ћурлин, ронац, кржульица (патка мала), ацилелек — Pelicanus, фризулин.

Дайте да вам и ово допуним: имам двіе ліепе тужбалице. 1. како е нека Будванка тужела еднога властелина кому се кућа ископала — а 2. што е една невеста у Кривошіе тужела свекра при негову животу, кои, пошто е (већ стар) видіо даће умрет заклео е Богом да почне тужет да чуе какоћега жалит, и она почела, и тек што е свршила издахне — требуюли вам? — Сувише ліепу пѣсну каио су изтинули ту онемлани они турци у М-стир подострог.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4420]

31.

Високоученій Господине!

Рисан на 14./26. фебрара 1850.

Данас, у нећелю уриш буриш (т. е. Нећеля Митара и Фарисеа, кад е ціелс Нећелѣ допуштено меса єсти) од ваше стране з' двіе ме стране сунце огрея. Дође І'. Марко Јова-

новић из Тріешћа и донесе ми од Г. Владисавдѣвића Манин, и писмо ваше приспѣ ми, писано на 6 овога тал.

Найприђе нека вам од свега срца захвалим за послани Манин моіой Г-ђи, од стране мое и нѣзине, она е останула толико задовольна од нѣга колико да миліона валя, и ђегођ е была коя нѣзина пріательица, већ га е до ове уре виђела, и као на честито долазећи іой, у моіой се кући данас више попило него од Божића.

Сад ево ме да вам опет од свега срца зафалим за труд ког сте имали договараюћи се с' Г-дном Петрановићем ради мог ухлебленіа. Видим, да больи болѣ одніеше, но уздаюћисе у обоицу вас питам се уфанѣм даћете ме имати на уму, у напріед и на какво друго мѣсто.

Г-дн Петрановић одписао ми е, толико колико се ни надао ніесам, или да болѣ речем заслужіо, и обећава ми да ме заборавити неће. Ꙗвля ми да найдалѣ до свршетка доидућег Марча мѣсеца битиће организаціа овамо и кад буде да по вольи и по способности кункурирам, но не каза каковаће се Уфиціюма организирати, зато молим вас да га од мое стране поздравите и да га питате шта ће се организирати и кад, пак ми ꙗвите да се могу на вріеме приправити, и кому препоручити, молим вас, реци те му да ћу му до неколико дâна писати, али не приђе него од вас одговора добіем за ови посао за кои вас молим.

Оніе женскіе приповіедака имам већ дванаест, кое бих вам послао да Поп Вуко оће да шилѣ Србулѣ. Уздам се, да ако вам ій до неколико дана Поп Вуко не одправи, скупитићу іошт кою, зато моя Г-ђа кад е Манин видила сама е повикала: „Сад нећу ништа друго радити него за Г. Вука приче код пріательица изблекивати.“

Г. Попу Вуку препоручіо сам да вам што ново о Грблю, и о оним краевима опише, и обећао ми е даће.

Г. Владика Церногорски са свіем оздравіо; а што е у новинама стаꙗло да е побѣгао, то ће быти неко нешто они дан омастіо, пак слагао да му альина болѣ маст уфати.

На ови други образ ево вам толкованіе оніе ріечи. Молим поздрави те вашу Г-ђу од мое и Г-ђине стране, а вас поздравля, чтуе и уважава

ваш ваздашньи Слуга

В. Врчевић.

Пачек: молим вас поздравите ми Г. Ђура Даничића.

Прашчићи, болест она што многи испод грла имаю, те им се провалује, па опет зарасте, зла врло болест. Італіански зову се: Scroffoli.

Брдун, два грозда грожђа на једном пруту, један уз други, те (у Рисну) онако одкину заедно и преко два чавла обѣсе да се потла зоблѣ усувичано.

Љоћавина, кад човек једе што много масно рече: удави ме љоћавина — рече се и *подриг.*

Дограм, дуван нерезани што Црногорци пуше.

Кеняча, речесе жени, а *кеняц* човеку, исто као: Магарица, или магарац.

Осмероножица, оне мале уши, те се обично укоте у длаке (да опростите) између нога, или под пазуа.

Помет, кад пуне бура, па носи сніег, и прави дим те очи заслѣплюе челядма путницима — у Црной гори.

Поилавица, мокрота неосушена, кад киша нађе пак се там амо локвице виде.

Подметак, она крпа што матере мећу испод гузичице ђечине да неби са свим опоганили пелену и повой.

Скаблица, (у Рисну) кошулю, кад каква сирота направля, па од по живота на више метне финога постава, а скуте од другога ординаріега — дакле оно понѣ горнѣ зовесе: скаблица.

Подкапак, она капа од вуне те србльи носе испод феса црлѣнога да му лѣше стоі — зовесе и *цјепота* у Црной гори.

Прићесак, мала ћесица што при ћесама стои, али се спріед потегне на трбух, унь се носи обично, кресиво и кои новац. Кресиво се зове код нас — крем, огньило и усѣка.

Прашник, оно мѣсто ђе стои прах на чарак од пушке.

Самоток, — улѣ што се само сліе у локвици, у истоме млину, прије негосе стави под тіесак.

Узлудобар, трава што из старіе зидова ниче

Окаменяк, (у Рисну и Грблю) мѣсто: миш

Окаменица (исто) зміа.

Кутньица, речесе жени коя добро штеди.

Смлѣш — (у Грблю) Раоник.

Учац — оток, кад рука или нога отече.

Заклепак, ударац, тилутице руком иза уха.

Пріечац — преприечити пут да є приђе хôћа — цеста кралѣва, на завіютке.

Чи̂ч, она наижешћа зима без вѣтра.

Полояно — Небо кад є све єднако біело, као н. п. да оће да пане киша — Полоити говори се само оно што се лоем намаже.

Богорадник, човек кои проси.

Гребица, кад се каша вари па она корица те при просульи пріене.

Превор, болест. *Puntura* — *Zugh.*

Придавак — оно засѣчено на бадняк.

Опрхнути — около усница кад є велика бура.

Дрошкорица, ово ніе никакова рѣч, него име єдне планине у Кривошіе.

Ꙗвлѣ ніесам нигђе чуо, али єсам: немаму трага ни ꙗвя, или: нема му нигђе стрва ни ꙗвя.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4421]

32.

Високоученій Господине!

Рисан 12./24. Маја 1850.

Од ономадне сам се каніо да вам пишем о єдному послу (као штоће те чути) док ми синоћ приспѣ ваше од 29. п. п. Априла, и тако стискох оба посла у єдан.

Ништа више од 15, од оній чудесни приповіедака ніесам могао вам скупити, уз пркос мога и мое Г-ђе настояня, и бозна мучноће мо іошт кою скупити у ове краеве, ако ђе далѣ од Боке кою не чух. Истина є чуо сам и іошт десетак, али є то све налик оніе што сам вам послао и што ій имам, али да болѣ речем покварене идући од уста до уста, пак неко умећао коешта, неко неупамтіо баш како є чуо, а неко као мимогред чуо па и заборавіо.

Ꙗ сам баш синоћ зборіо Попу Вуку да ми каже штоће рећи да вам нешилѣ Србулѣ, а он ми є одговоріо да чека нећели іошт кою прикупити — с' мое стране теке вам ій он буде отправити, држите за темельито даће те примити оне

приповіедке, и сувише (као што ми пишете) она суевѣріа, тужбу будванке над властелином, и ону пѣсну од турака под Острогом, али ону тужкиню што є Невѣста, жива свекра тужѣла негђе ми се заметнула, и мучно ћу є наћи ако другу ненапишем од исте жене, прво што на Габелу слѣзе.

Ево ме дакле о послу о ком сам вам хтіо писати.

Човек коега сам шиљао у Херцеговини ради Србуля, вратіо се битиће єдан мѣсец дана, и ĵавлями да у Монастир Косіерево има ціела єдна соба старіе Србуля под ключ; да у Никшиће (ђе є глава попа Марка) у некаква попа има 15— до 20.; и у Монастир Подострочви има около 30, а сувише код много попова ђе гђе коя. Ови човек ніе одіо ни да погађа нити да пита били продавали, него имали ій, и по издалека докучіо, као н. п. да им мало или нимало неслуже.

Ĵй незнам вама сада служели, или неслуже исте Србулѣ, а опет незнам колико би ій могао човек купити и по кою ціену, али ш се уздам када бих ш главом Херцеговину обишао, сад кад є фала богу мирно, и кад є консул наш наименован у Требиню, него чуйте коя би была моя намѣра пак, промислите и одговорите.

Да кренем с' пасошом Задарским на 1. Сетембра (єр ми є вакаціа унь и у Октомбар од школе, а мѣсто секретара оставіо бих мѣсто мене другога човека за исту мою плату) преко Дубровника у Требинѣ, па од мѣста до мѣста натраг пут Рисна, и све церкве и Монастире пребрао и Србулѣ неке за новце, а неке за промѣну другіе церквеніе књига испромѣнивао, а узто уздао бих се іошт коешта за вас скупити, а особито пѣсана, приповѣдака, и кою ріеч, и уздам се да би смо се штогод користовали.

Трошак би біо онай исти коега сам вам іошт ономлани ĵавіо кад сам мисліо преко Херцеговине и Босне путовати и с' вама се у Біоград састанути, т. е. два фіорина на дан, за мою храну, коня и ћириџію, и ђеђе коме мали дарак поклонити, али є найвећи посао што се Србуля тиче: Бистели вій могли добавити кою церковну књигу за промѣну?, ер моглоби се дати да неби нико хтіо новце вако књиге, а ђегђе кою могао бих и за новце.

Опет вам говорим промислите, и одма одпишите, за даби и ш могао на врієме мое после уредити и допуштенѣ од власти тражити. Што се тиче пак мога труда, то акоби бог дао да се вратим жив, по радньи ослоніо бих се на вас, знаюћи да се

небисте о мени огрѣшили, ма што се тиче од 120 ѳіорина у сребру за трошак то би сте морали ми послати при свершетку Августа, свеђер врх части мое да ако манѣ или више потрошим да вам праветни рачун предам.

Ево вам овђен гунь и година, пак како год видите тако и одговорите, али одма.

Г-др Владика Церногорски сад є на Прчань, иде богу ѳала све на болѣ — код нѣгасам већ три пута досада біо.

Поздравляюћи вас срдечно цѣлом фамильом, тако исто и Г. Ђ. Даничића пребивам за вазда

вам готов на служби
В. Врчевић.

[Споља:] Col Vapore.
All' Illustrissimo Signore
S-r Wuk Stef. Karadschitsch
Dotore in Filosofia
Landstrasse № 517.
in *Vienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4422]

33.

Високоучени Господине!
и пріателю!

По послѣднему вашему писму 29. априла о. г., више сам пута питао Г. Попа Вука кадаће вам послати оне Србулѣ, еда бих вам послао и ѕ узгред коешта као што желите, а особито оне приповіедке, пак ми оң сам (вели) незна кад ће, него све каже доклен іошт кою прибави.

И судећи да вам є ова моя радня (може бити) преча него Србулѣ, и незнаюћи кад ће Поп Вуко вам ій одправити, шилѣм вам под печатом ове на Г-дна Владисављевића по єдноме моме пріателю кои одлази за Тріешће, а нѣму писао да вам пошлѣ како гоћ он најболѣ види, већ сад незнам оћули бит грѣе учиніо.

Опростиће те ако ніесам у чистіе преписао оне Србске приповіедке, него онако у итости баш како сам од кога кою чуо. За ньих вас молим, да све заедно печатате у особитой

кньижици, и дако іошт к' ньима кою набавим. Препоручуем вам, да ако є икако могуће да изобразите литографирано штогоћ, као н. п. Старца ће прича, а да се около нѣга окупило свакогодишнѣ челяде, и да им се на лицу види нека особита радост и чудо. И незнам колико би вам трошка спало а увѣрите се, да не само што неко више уваженіе кньижица има, него и ціену узвишава. — Слободно, ціеним, да ове и оне прве (без другіе) када бисте печатали моглибисте свободно ставити ціену од 40 крайцера. — Око вам што и за суевѣріа говорим ако ій узмислите печатат, на копм би могла подніет иста фигура; а од ньи, надам се іошт оволико (ако бог да) скупити, ако вам само узваляю, и ако ми пишете.

За сада доста оволико. Поздравляюћи вас с обичним почитаніем, као и Г. Даничића, називлѣм се

Рисан на 1./13. юніа 1850.

ваш препокорни
В. Врчевић.

16 Приповѣдка
234 Суевѣріа
5 Тужбалица
1 Пѣсна од Турака што су изгинули под Острог.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4423]

34.

Високоучени Господине,
Уважаеми Пріятелю!

Заиста я мислимъ да ћете се бити начекали наручене ми и обећани вамъ 12 бочица Задарског' Розолія, Главни є узрокъ тому біо, што вамъ ій ніесамъ до сада послао, што ме овдашня єдна Преля, и плеля варакала док' ми є за брата Илію већъ приуготовила двіе вунѣне гуће, коіехъ му ево у истомъ сандучићу (у кому є и розоліо) шалѣмъ, съ молбомъ да бы сте имали доброту предати му су унутра двіе далматинске за дѣцу капице.

Я вамъ нешалѣмъ рачунъ одъ истог' розолія, єръ ни вій мене не посласте одъ ваши нови примѣни кньига, него држ' те

рачунъ, и чините како и досадъ, а међу тимъ вама велика хвала. Врло имъ је слаба продаја, већ овамо кодъ насъ (као обично свуда међ' србе) најгрђи трговацъ съ књигама.

Мило ми је што написасте ономе вашему пријателю да ми пошље неколико ваши нови завјета, као што самъ васъ био лично молио, јеръ самъ кодъ Г. Стојковића добио 10. и едва до сада два продао.

Што бы одъ ваше нове књиге пјесмарице? Я чекамъ сваки данъ огласъ, и наню се уздам скупити доста предбројника.

Мой поклонъ вашой Г-ђи кћери и Сину, а васъ поздравля, и почитује

У Задру на 18./30. Нов. 1850.

ваш покорни Слуга
В. Врчевићъ.

[Споља:] Високоученому Господину
Г. Вуку Стеф. Караџићу
у *Београдъ*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4424]

35.

Високоученій Господине.

Од Октомвра мјесеца (чини ми се) прошле године ништа вам не писах, и знам да сам се огрешио о вами као вій о мени ма кад је тако преби мо чудо за грдило или нека је „звек за мирис". По Перянику Г-дра владике Црногорскога примиће те ове молитвене пјеснице кое сам по жељи вашой скупіо, кое, страх ме је да неће ништа вам валяти колико ни народне приповіедке.

Поздравляюћи вас искренно, и Г. Даничића, и пребивам с' обичним почитаніем

Котор на Павловдан [30, VI,] 1851.

ваш препокорній
В. Врчевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4425]

36.

Високоучени Господине!

Котор на латинско преображеніе 1851.

Ту неки дан умріе врсни и у Котор незаборављени Г. Спиридон Гратиш бивши толмач при овдашнѣм окружном капитанату нашега єзика, човек у свему славни ріедки међ' нама историк, и прави отечественик. Он є од свое младости іошт прибавляо докуменатах, догађая, премѣна, постаня мѣстах, обичае и овим подобне, и дан по дан спремао се є да изда Исторію Боке Которске и Црне Горе, и доиста очаше да га у своіой 50-той години напрасно смрт не угради.

Овдашньи ц. к. Трибунал именовао є мене за тутора нѣгове фамилѣ, и за раздаванѣ туђіе писама кои су се при нѣму (као адвокату) нашле, те тако и напредуем єднако до данас. Измеђ толико товара (може се рећи) туђіе карата изнађем и оне кое є он біо спреміо за Исторію, и све сам преписао како из овог приложеног листа видіети можете. Зато што се опоминѣм да сте ми негђе подавно врло были препоручили ради оне ваше Историе о Боки Которской и Црногорске кою іошт не издадо сте.

Нѣгова удовице, намѣрава продати коме ове све карте, и већ су іой се двоица до сад препоручила за ньи, но на мое молбе ніе іошт нікоме одговорила, зато вас молим да прегледа те, и ако вам потребују све или коя од ньи да ми з'доидућом поштом одговорите, не без цвити ми колико бисте найвише за ньи или за діо од истій дали. Ако пак вій небисте могли дати онолико колико би она хћела (ер никако неоће да каже колико за ньи тражи) оно цвите ми еда бих како могао кридилице од нѣ преписати, т. е. на наш сраски єзик превести.

Она има сувише єдну кньигу (дебелу као наш Апостол) печатану, наименован Statuto di Cattaro, и другу исту Готически написану у 13. вѣку и ћеће кою ріеч могу дићи као наприм. Regnum Slavorum; Stephan, Dussan и проч. — но несрећом нашом немамо данас никога поштo є Гратиш умро кои зна дићи слова готическа. — Да би сте ми тамо сочинили азбуку Готику с' додатком оздо таліанским словима,

т. е. начална и подначална мучіо бих се некако и да дигнем коюгоћ ріеч, ма не у штампи него у рукопису.

Послао сам вам по Виду Брђанину неке лѣкове и молитве простачке, кад є сад тамо долазіо, и рече ми да вам є у руке предао, с' єдним кратким попратителним писмом, кое будући без учтивости писано, ере сам на вас мало једак, иштем опроштенѣ, али сте се и віи као прави Србин осветили спрамо мене да ме ни поздравили ніе сте у писмо мом пашеногу Г. Попу Вуку писано. Но, рекао є пророк Давид; нѣст противо рожи рати: а Србин: тешко шуши с' вуком ратујући.

Ако би вам дакле по вольи биле ове карте или коя од ньи, или ако бисте желѣли у препис имати (свеђер мѣсец дана мое раднѣ од зрака до мрака было би) молим вас на рачун, или до рачуна, (ер и сам незнам колико валлю) попшьитеми верижицу (catinclla) од орлоћіа златну, ма не около свега грла него о чему стоп орлоћіе, са своіом на врх кључицом што се запиниѣ о ћилету, и своіем кључићем, препоручујући вам да буде штогоћ *фаин* ер бих рад є пріед мое смрти на себи виђети. Ако вам пак небуду угодне карте на вас недужим, него за кою радню прошасту и за іошт нешто по све новога што за вас купим урадиће те спрамо мене као и досад што сами нађете дае право.

Србуля нигђе ни за ліек, зашто од како се є вратіо Поп Филип Тановић плаћа ій по 8 до 12 фіорина сваку за србску некакву словесност. Неодговорп сте ми требую ли вам двіе нове пѣсне: 1 ва о смрти попа Марка, а друга како су посѣкли Турке (Црногорци) у подострог имаю пешест година?

Молим вас, ово приложено писмо изволиће те предати Г. Ђуру Даничићу, когаће те од мое стране много поздравити.

При очекиваню вашег скорог одговора ради овій карата (дае буди) поздравлям вас срдечно, молећи вас при свршетку да се ништа вѣшти нечините Попу Вуку да сте ми писали, ни кад ми мисли те писати.

Увѣри те себе да єсам
Ваш до садашньи почит.
В. Врчевић.

Сад се налазим у Котор као Scrittore Municipale.

О Котору

1. Писмо од продае писано полуготически у Котор на 27. Марча 1527, како Лудовико Бућа продава Антонію и Нику єдну кућу у Котор за 724 дуката млетачка.

2. Исто од 10. Маја 1602, како продава капетан Бернардо Ком некаквоме Марку Батисти од Мацероти (шавцу) у Котор єдну кућу за 30 дуката.

3. Исто писмо, у понеђелник 20. Новембра 1634, с' коіем продава Јзепо и Бенето браћа и синови пок. Трипа Пашквала Нику и Јовану браћи пок. Матіа Лонга єдно кућиште да 40 дуката.

4. Исто, у понеђелник 12. Окт. 1682 с' коіем продава Франо Враћа Нику Кажели а синовима пок. Маціа Лонга у Котор єдну кућу за 7 цекина.

5. Доказителство, писано у таліанском језику у Дуждев Палац у Млетке на 20. Юліа 1729. с' коіом ондашньи Дужде Алвизо Моцениго ꙗвля Лоренцу Ређу Сыпу Ђенара Ређа из Кастел новога да є совршени Бумбардіер на суво и на море.

6. Свидѣтелство у истом єзику и мѣсту од датума 20. Нов. 1570. с' коіем Антоніе Брути онданьи Ректор Млетачки су 5 свои совѣтника освѣдочава храброст и привржeност ондашнѣ Републике Бартолу Дукаћину из Оциня (da Dolcigno).

7. Писмо исто као ова два горня и на исто мѣсто с' коіем Млетачка Репиблика одобрава благородство Маріе шћере Николе Стефани а жене Виценца Пашквала из Котора од 12. Юліа 1696.

8. 9. и 10. Ова три су и готическим словима писани без да се могу дићи овамо, и сви су около 13-гъ вѣка.

НВ. Сви ови горньи єсу у зечјой кожи, а ови № 5. 6. и 7. врло ліепо ишарани с' изображенѣм Лава (Свет. Марка).

11. Описаніе све Боке обширно некаква чиновника у 15-м вѣку ондашньой власти; т. е. шта є кроз Боку видіо и какво е нѣзино положеніе, и друго коешта.

12. Назначенѣ 304 фамилѣ которске, с' назначенѣм кое су властеоцке почанске, и занатльинске од 1491 до 1805 — од коіе данас (некіе) ни трага нема.

13. Описаніе, како су найприђе Христяни у Котор добили цркву Свет. Луке, и с' каковим условіем.

О Будви.

1. Обширно статистическо, ђеографическо и историческо описаніе Града и оніех страна.

2. Диплома бивше фамилѣ Зановића.

3. Четири различита писма приватна ради Будве.

О Паштровићима.

1. Обширно описаніе овог общества; Нѣгова Привилегіа од кога и кад су добили, и неке премѣне од године 300 посліед Христа до 1650, вріеме у кое є постало самостално, и независимо.

О Грблю.

1. Єдно оригинално готически писано доказателство (о грблю) незнам како, од 14. Марча 1452.

2. Описаніе некаква кнеза Вука Ієова Аютантовића (од старине Млъковића, српски писано — оригинал се налази данас у некога Митра Ђурова Кнежевића у Грбаль из коега сам и преписао) писано нѣговом руком на 30. Марча 1505. Како є Грбаль страдао од Турака, како га є он обраніо и самовластна учиніо, па подіеліо на 4 кнежине.

3. Ліек како су ліечили у она времена конѣ, волове и ситну животину.

О Церной Гори.

1. Десет петнаест разни комата о Црной Гори. станѣ, положеніе народ и проч. од 1658 до 1778.

2. Писмо фратра Дубровчанина Долца те є умро у тамницу на Станѣвиће прошлог вѣка, будући обазнали Црногорци да о ньіовой превари ради.

3. Неки уговори измеђ' Аустріје и Црне Горе у 1778. году — у српском єзику.

4. Титолаціе Јосифа второга Римскога ћесара у српски єзик с' таліанским словима.

5. Три оригинална свидѣтелства црногорца Николе Дода: 1-о Свет. Петра владике црногорскога — 2-о Полковника (немогу му дићи име) Рускога од стране Екат. Царице и 3. од ћесарова Министра (ни нѣму неможе се дићи име) прва два у српском єзику, а трећи у италіан:

О Млецима.

1. Двіе рукописне књижице подугачке, од два особита Млечића, описујући обширно, и баш онако како є без айтера (по нешто другчіе єдан од другога) о паденію Републике оне — у 1797-м году.

Неки разни други комати.

1. Пет исписани листова, постанѣ разни краљѣва, Градова главній, Пророка, Светаца, и проч. од пріед и посліед Христа с' назначенѣм године.

2. Печатано писмо Јерусалимски Латина (печатано у Риму 1758-ме године) противо оній Христяна, да се грѣе не може.

3. Єдно приватно писмо Александре Грати (одиве которске) нѣзином руком писано из Болонѣ у Котор своему сыну на 29. Априла 1662 о неким новост'ма.

4. Родословіе Наполеонове фамилѣ,

5. Писмо, писано на 17. Юніа 1807. Усрем Мемету везиру Босанском, унашему єзику, Lainay ѣенерала француского Лаинау заповѣднику свое войске кад є ударао на Клобук (у Ерцеговину).

6. Писмо (исто као горнѣ) писано вишепоменутоме ѣенералу од Петра Поповића Баряктара Села Моидежа (Новске државе) о издай турске войске, (без дате, ма бытиће оніе дана кад и горнѣ).

7. Имена по азбуци свію поглавитіе (старинскіе — благородніе фамиля од Далматински Градова, и главній вароша.

8. Своеручни подпис, на єдно свидѣтелство раждаемих, од 19. Юнніа 1745 ондашнѣг которског Бискупа Стефана.

9. Први лист печатани у Млетке 11. Юнніа 1538. од Церквене книге (Србулѣ) Соборник при Г. Божидару Воуковичю као од оніех те сам вам шиляо.

Опомене.

1. Кое су побилѣжане црлѣним знаком збандочке, све су оригинали.

2. Од 1. до 10. све є на зечјой кожи. *Pergamina.*

3. Кое сам назначіо да су у нашему єзику знаду се, а све су друге у Италіанском, разма оне прве 4 полуготическе — semi gotico.

[Споља:] All Illustrissimo Signore
S-u Vuk Steph. *Karadžich*
Doctore in Filosofia
Landstrase
№ 517. *Wienna.*[1]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4426]

37.

Високоученни Господине,
премили Пріателю!

Котор на 15/27 Септ. 1851,

Ваше почитаемо писмо од 18 Юліа о. г. приміо сам баш шютри дан у ютро пошто сам и ѣ вама одаслао єдно мое на Латинско Преображенѣ писано, и на кое сам ту неки дан одговор добіо од 11. Августа п. п. и ево ме да вам на прво найприје одговорим:

Кад ме онако усилявате да вам явим чему сам се на вас наіедіо, и чему сте се о мени огріешили немогу (с' моіом жалости) да вам не речем да єсте, али неотице. Віи сте мени у много писама рекли (па и у найпотонѣ) да ѣ за вас купим свега чеса, и да ѣ не могу знати шта вама треба штали не, па сам ѣ тако и радіо. Много ствари што сам вам послао, вазда реко сте да вам є мило, но нигда не изоставп сте боцнути ме под витна ребра (неотице) да већ од они ствари имате и да су вам неке давно познате; а найвише ме уболѣло на оне народнѣ приповіедке кое сам заиста великим трудом, дангубом, (а душе ми и трошком) скупіо, па сумня те, дали су оне народнѣ? И их ніесам кýпіо од жена и люди данашнѣга доба него од они кои ни оченаша незнаду, сад єсули народнѣ или ніесу знам толико колико и віи? Ово доста, и прекинимо безпослице молим вес, него о нашему послу.

Ради мое службе вама єднака Фала, ѣ сам увѣрен с' ваше стране колико ме любите, но не Фала Г. Мажуранићу кои ми іошт и не поврати мое прошеніе с' уложеним документима мое службе, као што є многіем овамо повратіо. И бих вас

[1] Овака адреса и даље.

моліо само то, да би сте преко кога најболѣ знате препоручили Г. Мажуранићу да ми прошеніе поврати єрми служе они документи, а већ се све организирало онамо. Фала вама и на ваше намѣре, што говорите да би сте ме ради у Србію (ако пођете) повести. Само нам боже дај здравлѣ пак ће мо по згоди и срећи и владати се.

Ви неможе те рећи (а опростите) да сам вас икада укоріо што ме ніесте плаћали за оно што сам вам шиљао, ер прем да сам сиромах од новаца, опет сам чиніо (што и ви велите) из оне истине љубави, а не из интереса, пак што сте сами хѣели то сте ми и давали, а ѫ као дара ради и примовао с' благодарношћу. Сад ево ме на послѣдне ваше од 11. авг. да вам одговорим.

Она књига печатана: Statute di Cattaro напечатана є у години, у латинском єзику, за кою сам вам писао, удовица пок. Шпире Гратиша неда є манѣ од 25 фіорина. Она несодержава него законе ондашнѣга доба у Котору, и іошт кое какви ствари о нашему народу као у мимогред. Ви недавате него 10 фіорина, ма ако вам служи ишта, пиши те ми ѫ бих є ове доидуће зиме мало по мало преписао за исту ціену, или за ону златну верижицу за кою сам вас моліо, па ако вама неваля валяће кому другому.

Ѫ држим да ова полуготика списана содржава у себи много драгоцѣни ствари, а шилѣм вам само почетак и свршетак єднога писма у ню нађенога баш онако како є у 12-м вѣку писана; за исту тражи Г. Удовица 15 фіорина у банкноте. Неколика листа (од оглавленіа ствари што содржава) подерана су, али ціела, само на краю подерани су неколика, да се мало што може разумѣти.

За остале ствари што сам вам писао, ѫ сам поручіо Г. Владици Церногорскоме, по вашему савѣту, и до данас не одпоручи ништа. Ако он неби хтіо, гледаћу вам ій послати за кою малу ціену, или преписати.

Пѣсну о погибіи Попа Марка не могу вам є овом приликом послати, него уз чеса другога кад вам пошлѣм, послаћу вам є. А од Турака што су погинули у острогу нема є у Боци ни у Црној гори другчіе него само єдне те є придугачка те починѣ:

На иляду и осме стотине
Четрдесет (незнам кое) године
Подиже се Петрови Владика и т. д.

Ако ову нема те пиши те ми.

Да смо ближе, или да се може мо вићоти ѡ бих доста нешто жертвовао, зато што бих с' Г. Даничићем (ако віи не би сте хћели) гледао да издамо Исторію Црне Горе и Боке Которске. ѡ бих се приміо скупити ћегоћ се и штогоћ се у Боци и у Црној Гори налази, и купіо ће у займу небих добити могао оне ствари, а Г. Даничић да се потруди сложити и у ред ставити па у ортаклук у свему, ѡ бих се приміо за 200 предбројника скупити. Но без личнога договора и разбираня писама и кньига мучно би смо накрай испртили. Дану Г-дне! поразговорите се с' Г. Даничићем о овому, и размисли те; ѡ се уздам да би смо и корисни штогоћ били, па или да би могао он тркнут до овамо, или ѡ до тамо, а мой или нћгов трошак да удари мо по пола на срећу божю, и с' вашом помоћи. И за ово ми, молим вас штогоћ одговорите.

Моліо сам мога пашенога Попа Вука одавна да би ми дао єдан комат вашега пріевода Новога Завћта, и єдан Г. Даничића па ми се одрече, и зато смо се врло покоцкали и мало се поинатили, ер ми є жао што ни єднога ни другога немам.

За сада доста, и срдачно поздрављаюћи вас скупа вашом Госпоіом, и младом фрајлицом, тако исто и Г. Даничића остаем увћрити вас да єсам они ваздашньи

Ваш покорни пріатель
В. Врчевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4427]

38.

Високоучени Г-дне, и Пріателю!

Писмо ваше од 28. Септ. примих а како ми у исто обећате и потонћ од 27. п. п. Новембра, на коя сад вам одговарам.

За предбројнике на ваш Ріечник, віи ми рекосте да макар и до 100 фіорина скупим и вама имена пошлћм, вама захвалям, ер то желите мени у ime дара дати, но ѡ са свіем тим не могох но єдва четири, ма шалћм вам 11., да ако нехћеше могу с' временом коме коега продати, али даровати као што сам чиніо и од Пословица кое сте ми с' Ковчежи-

њима на дар послали. Дали незнате наше даваоце? наши би хћели имати књиге мукте или за врло малу цјену, као они отац што є жени рекао кад є по свјету пошао: Ђецу ми рани, а крух ми штеди.

Опет вам велика хвала ради моега ухлебленіа препоруке Г. Мажуранићу, и ја се уздам да ћеми дай буди одговорити (већ є вријеме) да нема ништа, увјераваући вас да су ме већ изневјрпле све надежде као прераслу ћевойку удаш, него се надам да ћу овамо какво мјесто добити, па ако и у Боки или у Далмаціи немогох, у Црну Гору чека ме кад оћу єрме позивлѣ нови Данило и већ смо у ріечи. По Божићу он мисли тамо, но да вам є препоручено проговорити што добро о мени, а он већ добро о мени суди и мисли.

Ради стари књига и рукописа што код себе имам, за сад уздржаваћу код себе доклен іошт кою прибавим, те или с' вама или с' ким друго гледаћу да се нагађем. А она књига рукописна стара за кою сам вам писао ніе на Пергаменту него на хартій, и већ сам обазнао да є ово књига Statuti di Cattaro законик которскіи с' привилегіама свію кралѣва српски, од ista оригинални и писан у 1325-й години но она га неда манѣ од 25 фіорпна.

Г-дн Владисављевић ніе ми никакови књига послао, али ми є мой Пашеног Г. Поп Вуко казао ваше писмо у ком му пишете да ми да неке, и рече ми даће дати, и кад ми ій да ћу вам и захвалити.

Знади те да смо нас два сада у прву любав, и єдан другому покаживамо ваша писма. Мій смо се били нешто завадили због домаћи послова, но како рекох, сад смо у већой любави него смо икад были, зато по данас кад гоћ би сте обоици писали, увите мое у нѣгово, или нѣгово у мое а и Ріечнике пошльи те нам заедно кад буде. Ево дакле и ваша се, тако, желя допунила.

И сам увѣрен, и да ме не увѣрава те о вашой спрамо мени любави, и тамо то желим да вас и мене Бог поживи за дуго па и по данас као до данас єдан другому на руци будемо.

За златну верижицу, што ми пишете, не хитай те него кад моћ будете, а ако ми є и непошлѣ те єднако ћемо быти пріятельи, и све знам како сте као што и вій знате како сам ја.

При овим срдечно вас поздравлям и вашу Г-ђу, и фрайлицу, па и Г. Даничића, желећи вам свіем да доидуће праз-

днике Христова Рождества ове и многе заособ у сваком добру, здравлю и радости будете дочекивати, и увѣрпте себѣ да есам

Котор на 18/30 Дец. 1851.

Ваш непремѣнни почитатель
В. Врчевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4128].

39.

Високоученни Господине и пријателю!

Котор на Месне Покладе [3-II] 1852.

Нови Данилъ Петровићъ Господар Церне Горе ево креће за те стране, па отолен за Петрбург да се онамо завладичи, и о доидућему Петрову дне мора на Цетиню быти; и већ е за Господара и Владику народу проглашен.

Он, тек што се из Беча вратіо позвао ме к' себи овђе у Котору и понудіо оћули се примити на нѣгову службу врло добром платом, и одговорио сам му, да тек' што он прими под владанѣ Црну Гору да оћу. Ючер када се е вратіо, біо сам му на честито и на поклон те тако углави смо да теке се врати да ме собом води.

И дакле знаюћи дањете се вій шньме вићети, ево ме к' вама молећи вас као Оца и благодѣтеля молећи вас да вій, (неказующи му да знате нашу углаву) штогоћ о мени проговори те и да ме како гоћ најбоље знате препоручи те, т. е. да ме као нѣму предложите увѣраваюћи га да за нѣгов посао болѣга неби нашао, а о мени и моіой способности проговори те увѣраваюћи вас да штогоћ му о мени рече те неће те се преварени наћи. По нѣгову одлазку желіо бих да ме извѣстите, ако се надати могу оволико од вас као што се и надам.

За сад ништа више до друге згоде, и при очекиваню вашега одговора, пребивам као и досад

Ваш истинни почитатель
В. Врчевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4429]

40.

Високоучени Г-дне, и пріателю!

Ваше предраго писмо од 28. Марта о. г. приміо сам, тако исто и Рієчнике ваше преко Г. Владисавлѣвића после мѣсец и више дана. Три сам до сада продао, а четврти дао Г. Попу Крсту Лумбардићу Пароху у Кастелови, зато што мой пашеног мѣсто овога єдноме моему предбройнику на исти; дакле, како рекосте у више назначено ваше, мени припадаю ваши 6 фіорина а не моему Пашеногу.

Благодарим вам од свега срца за препоруку Г-дну Данилу ради мене. и као што сте ми обећали уздам се да ме нећете те заборавити кад се исти буде вратити из Русіе, молећи вас да ми јавити будете баш онако што вам Г. Данило рече о мени за мое владанѣ: а ја сам оног мнѣнія као што сам вам јавіо у мое од 18/30 Дек. пр. год. т. е. да му се нећу ни најманѣ намећат, нити пак за средню плаћу жертвовати онамо, остатак моіе дана.

Она стира рукописна кньига за кою ми говорите да вам є пошлѣм неда є Г-ђа удовица Грати нипошто без 25 фіорина. Она є оригинална што се законика которскога у 13-м вѣку тиче, но ніесу привилегіа него преписани од исте руке онога што є законик (Statuto) сочиньвао; єдно є и друго списано полуготичко, и у латинском єзику тако, да га с' тешком муком може дићи највѣшти историк или старокньижник. Ја не знам шта би вам ова кньига валяла, кад привилегіа српски кралѣва оригинална ніесу, а што се законика (Statuto) тиче, то вас, ја мислим, не вреди, вако каквога которанина кои люби древности отечества, и да є оваковога коега у Котору вредило би и 100 фіорина. Сада, дакле, размисли те и пиши те ми, ако вам треба; а ја би радіе ако буде могуће укинут іой да є буди они пет фіорина, како би било 20; а за ово вас не јамчим него се уздам пошто види новце.

Предбройнике на Приповіедке купим, но прем мало ій имам, а идеални имена (као на Рієчнику) немогу вам метати єр би морао вам новце за исто послати. — Другом приликом послаћу вам имена колика год буду.

Овіе дана чекам пешест Србуља изъ єдног манастира бѣлопољског, чак нећe изъ Арбаніе, и то од иста, зато по вашой препоруци, изволи те ми што скоріе явити найвишу

ціену за сваку поединце зато што Г. Прото Николаевић већ ми е забилѣжio нѣгову за Србску словесност, па макар и с' коіом малом штетом бих волио вама него другоме.

Истина е да ове године нема путованя за Босну и Ерцеговину ради наше посала, ма чиними се ни до године, па боим се никад како се е већ овакова буна и премѣна власти и народа догодила.

Ево одговорих ти вама на ваше, а сада остаем надаюћи се ти добити од вас на ово мое, и при овим срдечно вас поздравлям скупа Г. Даничићем, и увѣравам вас да есам досадашньи

Котор на покладе петрове [25-V] 1852.

Ваш истинни почитатель
В. Врчевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4430]

41.

Високоучени Господине,
Премили Пріателю!

Од како сте одавде пошли очекивали смо и ти и мой Пашеног Г. Поп Вуко даће те нам штогод писати, а ово исто може бити да сте и вій од нас два очекивали, и зар с' овога ни вій нама ни мій вама до данас ништа не писасмо.

Надао сам се од вас, или од Г. Д-ра Петрановића іошт из Задра добити каковигоћ абер ради мога посла за кои сам вас и Г. Петрановића моліо. Знади те да сам се већ приміо службе Нѣгове Свѣтлости на Цетиню, и од 1-ог доидућег октобра мислим (ако богда) у службу исту ступити. Плате ми е 500 фіор. у сребро (у цванцике) квартир и іошт коешта; а по времену, ако само ти кадар будем заслужити, надежде ми срећа не утіече да ми се ова повиси. Ти пак еднако вами и Г. Петрановићу захвалям од свега срца исто као да сте успѣли у вашим препорукама, зато што ово приписуем судбини или може бити моим недостатцима.

Ево вам обвіам овѣен имена Г. Г. предбройника на вашой кньижици. И пріед бих вам ій послао, али сам од Преобра-

женіа еднако у постельи и топрв ономадне сам се извукао из куће, и о длаци сам остануо.

За сада оволико доклен вам другом приликом обширніе штогод пишем. Препоручуем вам за оно Еванђелѣ за кое сам вас моліо, и за оне дватри часословца.

По данас уздам се дањемо се чешће описивати и већие посла преметати (ако богда) него досад.

Срдечно поздраляюћи вас скупа цѣлом фамильом и од стране мое Г-ђе, пребивам с' доякошньим почитаніем

(Котор 4-IX 1852).

Ваш покорни
В. Врчевић.

П. П. удовица Грати дала би ону стару рукописну књигу за 15 фіорина, дакле?

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4431]

42.

Котор на 5 Окт. 852. Лат.

Високоучени Г-дне,
и пріателю!

Ваше почитаемо писмо од 18/30 Августа суминуло се негђе около Дубровника с' моіем (чини ми се од 4 Сетембра), и врло жалим што се овако деси.

И вам од свега срца благодарим за труд коега сте отечески за мене имали препоручуюћи ме Г. Ђенералу Мамули. Тому сам и крив кои ніесам школу свршіо, с' едне стране, а здруге као што вій у вишепоменуто ваше писмо реко сте „не гледасе данас ко што зна, него кое што учіо".

Како сам вам (чиними се) и у последнѣ мое швіо, и се већ, по примих службе Нѣгове Свѣтлости кнеза Церногорскога као (за сад) учитель нѣгов у Србскоме и Італіанскоме езику, и Директор кньигопечатнѣ кою мисли обновити, а с' годишньом платом од 500 фіорина у цванцике, квартир мукте и діо ако би се штогоћ добило на печатньи, и тако с' дои-

дућим 1-вим Октобра по нашему идем ако богда горѣ, сам оставляюћи челяд до пролѣћа овђе.

Одіо сам по заповѣди Г. Княза на Цетинѣ прошлога малога Госпоћина дне, и ради они слова печатнѣ старе рече ми да вам пишем да он не налази користи тамо ій шиляти зато што по учињеному рачуну неби га окрпило до Беча 20 Фіорина, и зато наредіо ми є да вам пишем: шта би се за она слова уфатило? да неби почем изѣло теле краву, ер ако се тамо за иста слова уфатило да є буди као за просто олово да он неће шиляти него би у новой граћи куће употребіо би у праге мѣсто олова.

Изволи те дакле молим вас з'доидућом поштом илиби корисніе било речена слова тамо послати или макар ће ближе у предаю, и пошто найвеће? или не.

Друго: молим вас на име Нѣгове Свѣтлости да би сте пропитали тамо у Беч за колико би єдан валятан штампадур у Церной Гори дошао, т. е. кои би біо кадер у оба слова печатати, и то найценѣ ерће их се мнозиня появити, али се за ово осланя Г. Княз на вас, дакле и за ово одговори те молим вас.

Имена пренумеранта на приповѣдке послао сам вам, тако исто и мой пашеног Г. Поп Вуко кои вас поздравля и захваліое за посао кои сте препоручили Г. Мајору Маеру кад сте у Задру били.

Міи се двопца често вас опоминѣмо и у вас грохот сміемо опоминюћи се о оним вашим приповіедкама у Локанди—Локандіерица жалосна полуђела є; зар є уклао Поп Вуко ер нам є у нѣ лудост узела два Фіорина за они обѣд за кой доклен ш и он будемо живи ваздаће мо се од вас стиђети.

Србулѣ кое имамо нас два придржавамо неби смо ли іошт кою скупили, и такоће мо заедно кад гоћ буде послати; него се и віи неодоцни те послати нам оне кньижице црковне, а особито мени оно єванђеліе, али не из Стойковића — стид га било да вам 30 Фіорина (па и то као вами за любав) зань тражи!

Мало што вѣруи те Дневнику што о Црной Гори пише, ер су све оно више идеалне него истине вѣсти. Г. Ђорђіе ни у сан не сніева да буде Владика у Црну Гору. — На уставке мале Госпоје пресегу су учинили сви чиновници, т. е. сви Сенатури, Капетани, Войводе и Перяници на сред поля пред 2 или 3 хиляде народа, а то на крст и на Євангеліе кое

су држали два у одежди обучена свештеника између двіе воштане свіеће гореће стоећи. Заклетве сам и скроіо по начину аустрискоме но по духу Црногорскоме да се тврђе и страшніе ніе могло.

Опоминѣм се да ми рекосте у Локанди да тамо у Бечу има икона наши на поставу изображени, и то ліепи и доста ціене; зато, ако в тако што скоріе, или заедно с' кньигама пошльи те ми 4 ради єдне пробе, т. е. єдну матер божю ђе држи Христа на руке, другу самога Христа на престолу, трећа осѣкновеніе главе С. Јована, и 4-ту Ангела ђе држи држи боланцете (вѣси) или ти теразіе у руци. Ако неби коя од ове четири била а віи намирите другу кою, само да буду све четири єднаке величине, и да се разумиѣ са своіом около дрвеном позлаћеном шважом. И се уздам, не само да би смо ји у промѣну за Србулѣ давали, него и продавали на обоице нас корист. И за ово ми штогоћ одпишите.

Нестаде карте. Збогом

Ваш доякошньій
Врчевић.

Поздравите, молим, Г. Даничића, вашу Госпою и фрајлицу.

[Орит. у арх. С. К. Академије бр. 4432]

43.

Високоученій Господине,
Уважаемій Пріателю!

Писмо ваше од 10 текућега исправно приміо ючеръ всамъ, и на исто вамъ одговарамъ овомъ прилпкомъ што Г. Филипъ Вуковићъ креће за те стране.

И самъ показао ваше писмо Нѣговой Свѣтлости, и све што се у истому писму содржава разумително е до само онога што се слова тиче, зато изволиће те, молимъ васъ, по доидућој пошти явити ми: колико би се потрошило за нова слова Гражданска и Церквена? Колико велимъ за прва на наликъ, или као она Єрменскогъ Манастира с' коимъ вій печатате ваше кньиге, а за последнѣ, т. е. Церквене за моћи печатати Часословце, Требнике, Псалтире, Литургіе, и Буквare?

Вій знате све што се оће, т. е. ніе доста само слова з'доидућимъ потребама, но као н. п. На Часословце хћелоби се изображенъ Отацъ, Синъ и Свяги Духъ надъ ньима крозъ зраке вирећи (као они Будимски). — На Требник ћеће коя, коя фигура сходна священой Исторій. — На Псалтиръ Порокъ Давид ће удара уз Арфу, — На Летургію (ако не сва три Јерарха) ано баремъ Святій Јованъ и т. д. И не сумнямъ него сам више но увћренъ да вій ово и сами знате, но за свако болћ подразумлћне нађох за добро васъ опоменути.

Нћгова Свћтлост заповидіо ми є да текъ што одъ васъ добіемъ рћшителни одговоръ одговорићу вамъ и тражену капару послати, послати велимъ ако само приличномъ цієномъ буде, за кое ослања се Честити Князъ на ваше пріательство.

Што се пакъ тиче Штампадура ніе скупъ, и Господаръ одобрава као цієну тако и предложено условіе, но ништа немой те шньиме главити до другога могъ писма, и докленъ сва потребна за печатню буду пріуготовлћна.

Шплћмъ вамъ по Г-дну Вуковићу єдно слово Начално, и єдно подначално Церквено старо, зато ако би се како могло да намъ ова стара буду служити и к' ньима прибавити, аколи неби валяли, онда шиљћемо сва слова да се продаю тамо у Бечу, или у Тріесту, закое самъ већъ говоріо съ Г. Вуковићемъ да окуша корпсть.

У напріедъ пиши те ми управъ на Цетинћ ће се одъ 1-огъ Октомбра по нашему задоволянъ и здраво налазимъ.

Кадъ ће за тамо Господаръ, мени є непознато, но толико могу вамъ рећи да за садъ неће еръ є обтерећенъ многимъ народньимъ и книжевнимъ пословима.

Попа Вука видіо ніесамъ нитићу за ускоро, али ћемо се мій ласно сподразумћти о заедничкимъ нашимъ пословма.

За садъ прими те оволико, и у очекиваню брзогъ вашегъ одговора пребивамъ з'доякошньимъ моимъ почитаніем и подписомъ.

Цетинћ на 22. Окт. 852.

Ваш непрћменни Слуга
В. Врчевићъ.

[Споља:] Високоученому Г-дну
Г. Вуку Стеф. Карацићу
Landstrasse *у Бечъ*
№ 517.

[Вукова белешка:] Иконе од Молерчића.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4433]

44.

Високоучени Господине!
премили пріателю!

Цетинѣ на 17/29 Дек. 1852.

На мое писмо од 20 п. п. Октомврiа по Г. Вуковићу послано од дан на дан очекивао сам од вас одговора, а нарочито кад се є Г. Вуковић преко Беча овамо вратіо. Изчудити се немогу овоме вашему дугоме мучаню, зато што могу вас чекати одговором за мое и ваше после, но не могу да се наодговарам Нѣговой Свѣтлости за она Штампарска слова за коя сам вам писао и моліо. Молим вас дакле да ми што скоріе одговори те ако не буде те одговорили пріед него ово мое писмо прими те, као што се дешавало и више пута.

И се надамъ по вашему обаћаню брзіе дана добити ваше новопечатане приповіедке, оне иконе, кньиге церковне, а особито оно Єванђелѣ за кое ми Грбляни душу извадише. Не заборавите ми одговорити и за ону стару кньигу рукописну удовице Гратиша.

Попъ Вуко писао ми є да вам є послао с' нѣговіемъ и неке мое Србулѣ, за кое учини те како за право нађете.

Извлям вамъ да сам добавіо єдно рукописно Євангеліе ціело, на зечіой кожи, писано одъ некаква попа Младѣна, има датумъ и говори: „при србском князѣ Лазарѣ“ — по средини є изѣденъ од миша т. е. околиш неписане до сами слова, а ћеће кое слово окинуто али се ласно види по смислу кое слово фали. Изволи те дакле јавити ми одма колико највеће за нѣга давате да га другоме не продавам. Мени се чини да важніе од ове Србулѣ ніесам вам іошт шиляо — имам и три четири друге Србулѣ рукописне, дакле очули вам и ове шиляти или не? и пошто би ій могао и платити?

Да вам є препоручено, како сам вас и пріед моліо, за єдну верижицу златну, увѣраваюћи васъ да све оно што вій буде те захтевати, и како за најправетніе нађе те, а ако нас Бог уздржи имаће мо іошт међу нама рачуна, ако ничим (с' мое стране) ано шиляћу вам Србуля.

Молим вас и ово: да би сте ми послали уедно с' кньигама єдну стотину Фоля (листова) карте на начин оне те су

ваши нови завѣти обучени за ради везаня књига, а ако небуду прескупи и 200 стотине ма некасу различиге фарбе, и за ово се може те извѣстити од књиговесца новіе завѣта. И вамъ досадихъ ма опрости те.

При очекиваню вашега одговора пребивамъ досаданьим високопочитаніем

Вашъ препокорніи
В. Врчевић.

П. П. Шта є од Г. Даничића? ако є код вас поздрави те га молим вас?

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sigr. Vuk Stefan Karadsich
Dotore in Filosofia
Landstrasse № 564. *Vienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4434]

45.

Високоученій Господине,
уважаемій пріятелю!

На пійсмо ваше одъ 3/15 п. п. Марта топрвъ вада вамъ одговарамъ. И самъ вам дужникъ съ одговоромъ и на прво ваше одъ 20 Декембра пр. год. Зато евоме сада да се стародужине литросимъ пакъ и на ово последнѣ.

За слова црквена и гражданска около коіе смо се препишивали, и за Штампадура нема за сада збора єръ претеже виша, него нека за садъ ово стои докленъ се поправе домаћи и много виши послови Црногорски; а вій у толико опростићете.

Мило ми є што се сами сећате, и мене тимъ извинюєте што вамъ нієсамъ често писао о прошлим ратнимъ догађаима Црногораца и Турака — доиста погађате и тако є. А што ме корите да вама нієсамъ писао него Г. Медаковићу, морао самъ онако играти како ми се свирало. И самъ све одъ почетка рата до (мало манѣ) свршетка обширно и исторически описао, съ предговоромъ одъ постаня књажевскогъ, и съ намѣ-

ромъ да ово дамъ печататъ доидућега лѣта ако ми само врѣме допусти.

За Србулѣ што ми пишете, и као што самъ досада радіо радићу и посада ако ми се деси прилика за добавити; а ову на Пергаменту што имамъ (єванђелія) послаћу вамъ съ другимъ, или уєдно съ Попомъ Вукомъ.

Приміо самъ одъ Г. Попа Вука 2 Часословца, 2 Псалтира, 1 Требнакъ и єданъ Служебникъ за вашъ и мой рачунъ па како вій видите онако и учините. Да вамъ є препоручено (богаради) за оно Єванђелія.

За ону артію те самъ вамъ писао ради везаня књига нека за сада стои.

Препоручуємъ за оне иконе, а и за верижицу златну докленъ се поручанамо.

И самъ вамъ послао преко Попа Вука 5. Србуля, а вий сте мени дали у Котору за єдну 4 Фіорина у цванцике.

Ево ме да се съ вама нешто по совѣтуємъ, овђенъ бихъ могао продати много црквепія књига, а (како ми є вићетъ на Фаџолу) богъ зна кадъ ће се овђенъ завести печатня. Мени бы было одъ потребе неколико, зато моліо бы васъ ако вій желите, и можете да ми добавите што више можете Часословаца, Псалтира, Требника, Летурђія и Пасхайлія и да у ортаклукъ пристанете, н. п.

50 часословаца
20 требника
20 псалтира
20 летурђія
10 пасхайлія
} за садъ.

Мене бы мілія было да ми пошлѣте не свезане, зато што бы ме много цѣнѣ спало; па по аманту да ій вій мени добавляте, а и продавамъ. Немогосте ли вій изъ књигопечатнѣ безъ новаца добавити да платите вій половицу а и половицу; или ако хѣене насъ вѣровати печатня да му и одъ 6 до 6 мѣсеца новце шилѣмъ, єръ бы много могао продати као што самъ ове продао те сте ми послали.

Немойте задоцнити съ одговоромъ єръ бихъ морао писати или у Біоградъ или у Будимъ у противномъ случаю.

Ако имате кою одъ овій пошљите и назначите цівну — О свему овоме што скоріе чекамъ одъ васъ одговоръ.

За сада оволико, и увѣрите себе да всамъ

Цетинѣ 5/17 Априла 1853.

Вашъ ваздашньи почитатель
В. Врчевић.

[Споља:] Високоученому Г-дину
Г. Вуку Стеф. Караџићу
Философіе Доктору
у Бечу.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4435]

46.

Високоученій Господине,
и пріятелю!

При очекиваню одговора на последнѣ мое пійсмо вами упућено и коега еднако очекуемъ приспѣ ми златна верижица за кою вамъ одъ свега срдца захвалюемъ, као и за 4 послане ми инконе. За ово обое и самъ одъ већъ задоволянъ но ни за прву ни за последнѣ незнамъ цівну, тако исто и за оне црковне мал књиге такође преко Г. Пашенога Попа Вука послане ми.

Шалѣмъ вам оно Євангеліе на Пергаменту писано у 1499 одъ некаква попа Младена, онако разметнута, еръ како самъ вамъ приѣ писао хтіо сам га окрпити и ліепо свезати, и прими ћете га преко Попа Вука. Нешилѣмъ вамъ оне друге три рукописне Минеа, изъ два узрока: 1-во што не стои ни на едномъ кадъ нити од кога е писанъ, а 2-го што ми вій рекосте да вамъ овокове по ништо иду, а я ій маломъ цієномъ добити не могу.

И самъ вамъ одавно писао, па и у Котору казао да ако се іоштъ ће коя налази у Приморѣ, у Црнугору или кудъ подалѣ болѣ ій може добавити Попъ Тановић кои ове Србулѣ одавна почео добављати, повисіо имъ цівну и негће у Србій (ћели) шилѣ.

Одъ како самъ дошао у Црну гору нівсамъ васъ заборавляо дав буди набавляти кою Србулю изъ одальни мѣста (ако немогу што друго, вѣръ вѣруйте ми неостав ми времена) и многи су ми обећавали, али само єданъ ћакъ изъ Жупскога Манастира (близу Никшића), доніо ми є четири, и ово су:

1. Житіе свет. Савве на артій писано од некаква архидякона Григория у 1647.

2. Молбан пресв. богород. на пергаменту, писанъ у 1351. одъ некаква калуђера Мартина.

3. Євангеліе такође на пергаменту одъ калуђера Макарія, но не пише кадъ, али стои на краю: донесесе ово Євангеліе у Манастиръ Пецки у 1561. и дакле мора много прије быти писанъ.

4. Пролог, на пергаменту, нема ко га є писао ни датума. Све ове четири су здраве, чисте и доста приличпо писане.

Овай ћакъ оће новце, но ій неда ако му ціену неназначимъ за све 4., а я боећи се да себе и васъ не преварим замолио самъ га да ій кодъ мене остави докъ одъ васъ одговоръ добіемъ; зато изволите што скорів писати ми колико ћу му найвише за ньи дати за вашъ рачунъ, опоминующи васъ само то да ако не буде задоволянъ поніеће ій кому другому, па даће попу Вуку богомъ просто негоће кому другому, а я с' мое стране, за ове четири не тражим одъ васъ ни: „Фала ти".

Башъ ономадне долази єданъ човек (трговацъ) изъ Фоче, на плач кодъ Нѣгове Свѣтлости противъ четника, Црногорскій ускока, и рече ми да ій тамо кодъ ньи има доста, и тако га о свему разумѣхъ, а онъ ми обећа даће ми скупити, и шиляти на Г. Јова Лаиновића у Дубровникъ већъ незнамъ оћели ме преварити. З' другіе страна такође очекуемъ коюгоћъ, и ако буде коя явићу вамъ.

Явиће те ми шта ме дужите, примайте што вамъ шилѣмъ и што вамъ (ако богда) мислимъ послати, држите на рачунъ што ми шилѣте пакъ сіеците како васъ богъ учи.

Забора оно Єванђеліе гледайте ми послати. Одговорите ми за оне кньиге црковне може ли што быти? Што бы одъ Србскій приповѣдака? Я ій іоштъ не добихъ, а видѣхъ кодъ Г. Вуковића єдну. — Лівпе су. —

За слова штампарів за ову годину трудно є, прије пролѣћа докленъ се виши, и пречи послови не ставе у реду,

ѣръ се овђе нешто великога пріуготовлява, а о пролѣћу доиста оће и печатня.

Чекаюћи одъ васъ одговора на прво мое и на ово, поздравлямъ васъ и вашу Госпоћу и фрайлицу тако исто и одъ стране мое Супруге, и увѣравамъ да есамъ

Цетинѣ у очи троичина дне [6—VI] 1853.

Ваш непремѣни почит.
В. Врчевић.

[Ориг у арх. С. К. Академије бр. 4436]

47.

У Бечу 3./15. Јулија 853.

Драги мој имењаче!

Дошавши из Баденскијех бања у Беч нашао сам писмо ваше писано у очи духова, на које вам ево одговарам.

Што се тиче те 4 Србуље, за које ми пишете да вам их је донио ђак из Жупскога манастира, ја вам одавде цијене за њих никако не могу одредити, и ви који сте били трговац можете знати и вјеровати да то није могуће: како ће човјек испреко свијета казати шта ће дати за једну ствар коју не види, па тако од једне ријечи да се погоде и пазаре? Него ви, као мој пријатељ и пуномоћник, купите то по што се најцјење може (као сваки човјек што купује свашто); а ја ћу вама, макар их ви купили по цванцику, за те на пергаменту дати према оној цијени коју сам вам прије одредио за Јеванђелије, за ону пак на хартији, кад је видим каква је и колика је, гледаћу опет да вам дам што више буде могуће, тако да ћете бити са свијем задовољни, као што сте ме увјеровали да сте и до сад били. И ова овдје назначена цијена нека вам и у напредак свагда буде за правило, да ме више никад не питате *пошто ћете што купити или шта ћу за што дати*. Тај ђак може вас питати шта ћете дати, јер сте ви пред њим, и можете му казати шта хоћете, пак се послије можете даље погађати. Когод шта продаје он ваља да каже шта иште за своју ствар, (као што се и у пословици вели:

„Твоје је дијете ти му име ђени“); ако ли баш тај ђак никако неће да каже шта иште за те књиге, него хоће да му ви кажете шта ћете дати за њих, а ви му, н. п. кажите, да ћете му дати за сваку по три цванцике или цекин за све четири, па ако по то не хтједне дати, он ће вам онда морати казати шта иште, пак се даље погађајте док се не погодите: кад би сте му за сваку с једне на другу дали по талијер, он би обиграо сву Херцеговину еда би још гдје коју нашао; а кад бисте им подигли цијену на цекин (свакој с једне на другу); онда би и Црногорски главари, сви осим двојице, оставили све своје послове па ударили у тражење тијех ствари, — ви ни за то Јеванђелије нијесте мене питали шта ћете дати зањ, него сте га купили како сте могли: тако купите и то, и у напредак купујте све, нешто скупље, нешто цјење, како се може. Ваљало је да сте ми с тијем Јеванђелијем послали и те писане минеје, као што сам вам прије, кад сте ме питали, писао да их купите и пошљете ми. Ја вама нијесам рекао, да мене ни за што нијесу *никакви* рукописи на хартији без године писања, него сам то рекао за оне мале који су као часловци и још мањи, па, гдјекоји још писани више рукописнијем словима него минејскијема; али и оваке опет треба узети, само не скупо, него који по по цванцике, који по цванцику, који по двије и т. д., па међу десет таковијех који не вриједе ништа може се наћи један који ће накнадити онијех девет (ово се исто може рећи и за комаде од штампанијех Србуља).

Да рекнемо да Тановић, којега ми напомињете већ неколико пута, и плати за коју Србуљу више него што сам ја вама казао да их купујете, али, поред онога што сам вам о томе прије писао, ја слободно могу рећи да се он онијем за кога их купи не може онако похвалити, као што бисте ви могли мноме: — немојте ме нагонити о томе даље да говорим; него вам морам то казати, *да сте ви сами криви што се и још више мноме не можете похвалити:* да ви мени нијесте почели писати: „јавите ми шта ћете дати (за то и за то) *да не давам другоме*“, ја бих вама с радошћу поклонио и ту верижицу премда ни сам немам такове, као што сам вам и прије поклањао они стварце које ни у мојој кући неби биле на одмет; па не би остало ни на самој тој верижици. Али кад сам ја видио да ви мени тако пиште, одмах сам морао помислити, да сте ви не само заборавили моје дојакошње при-

јатељство, које сам ја вама *на различне начине* дјелом показивао, него да не морите зањ ни у напредак. Па и сад што ми пишете да за те 4 Србуље не тражите за себе ни да вам речем: „Фала ти!“, то су само празне ријечи, које би само онда имале своје значење, да сте ви мени пред њима јавили, да сте Србуље те по то и по то купили и мени послали; па би онда била моја радосна дужност гледати како бих вам захвалио, не гледајући што ви велите да хвале не тражите. Ако сте ви од срца ради, као што и у овоме писму пишете, *да ја сијечем како ме Бог учи*, онда не треба да ме питате шта ћу дати за што, него да купујете за мој рачун као што бисте за себе и управо да ми јављате по што сте што купили, као што сте ми у више писама обећавали; али кад ви мени овако пишете и радите, онда ја нити имам што сјећи, нити могу имати радости да вама учиним што мило. — За овај праведни пријекор не мучите се да ми се правдате ријечима у писму, јер бисте тијем могли још већма и мене увриједити и себе осрамотити, него ако сте радити да и у напредак будемо пријатељи као прије што смо били, ви ваља погрјешку своју барем у себи да признате и мени *дјелом* да покажете да се кајете, а ја ћу вам онда све опростити и бићу вам онај који сам и прије био. Ако ли ви за пријатељство моје не марите и мислите да ћете од другога имати веће користи но од мене, а ви чините у свачему како вам год драго и како налазите да је за вас боље и корисније.

Ако останемо пријатељи као што смо били, онда ако би што из Фоче дошло на Лаиновића, може бити не би било потребно да се из Дубровника књиге шаљу вама па послије ви одатле да их шаљете мени, него би сте могли писати Лаиновићу да их шаље управо мени; па се ви рачуните с Фочанином а ја ћу с вама.

Цијену за те црквене књиге и иконе нека вам каже поп Вук (не могу мислити да ће вам друкчије казати него што сам ја њему писао), а за мене би сад тешко било рачуне тражити. Приповијетке мислим да сте примили, а и писмо моје од 25. Маија, у коме сам вам писао и за оно Јеванђелије за Грбљане; и очекујем од вас одговор за све.

Љубезно вас поздрављајући остајем још ваш

стари пријатељ
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] *На Цетиње.*
Благородноме Господину
Вуку Врчевићу, секретару
Њ. Св. Књаза Црногорскога и Брдског.

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4437]

48.

Високоучени Г-дне и пріятелю!

Дужанъ самъ вамъ одговора на два ваша писма (пунана вике и укора као Доситеу одъ Серафима) на коя одговорићу вамъ кадъ вамъ неке Србулѣ пошалѣмъ одъ давна вамъ бихъ послао неке десетакъ али чекамъ изъ Мораче два пута оволико, а ово вамъ у хитости пишемъ по Г-дну Вуковићу само толико да іоштъ у превари (те великой спрамо мене) не живите, и да се само увѣрите да сам іоштъ они првій и вазда

Цетинѣ 11./23. Нов. 1853.

вашъ покорній пріят.
В. Врчевићъ.

[Споља:] Високоученому Г-дну
Г. Вуку Стеф. Караџићу
Доктору Философіе
у *Беч*
Landstrasse № 363.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4438]

49.

Високоученій Господине,
премили мой пріятелю!

Ево и мене накомъ толико силе доба и времена да се васъ опоменемъ но што оно наши веле: „ако доцканъ ано собразанъ“ — Преко Г-дна Попа Вука данасъ шилѣмъ вамъ № 27 разній Србуля. Очахъ вамъ послати давно оне прве да ніе самъ очекивао оне изъ Мораче ево по године ако не више,

а у исто врѣме и неке изъ Никшића, а неке изъ Добриловине (одъ 30 до 40 комада) ков ми іошть недоћоше, али самъ шиляо човека на обѣ стране крадомъ, и уздамъ се да ће ми и оне доћи, него є пре далеко, и несретня ме ћирія прикла као за ове (21) изъ Мораче што самъ 8 фіорина (изъ мое душе) у Цванцикама платіо. Ево вамъ дакле у уложеномъ листу назначенѣ свію 27 комада, и на нѣдному цѣну ставіо нѣсамъ єръ правога нити пакъ прилпчнога конта могу знати, єръ самъ неке куповао по цѣни забилѣженой ми у найпотонѣ ваше пісмо одъ 8./20. Септ. пр. год., за неке давао Церквени књига, за неке пѣсмарица и т. д., него, како самъ вамъ вазда говоріо тако и сада: сѣците како васъ Богъ учи чуваюћи себе а пазећи мене, еда быхъ васъ вѣчъ подъ старость увѣріо да самъ они ваздашньи, а не као што вій о мени другчіе судите и мислите да се я лакомимъ интересомъ и прѣваромъ каковомъ, одъ ковга ме богъ учувао! И далѣ о овоме говорити нећу нити вріедити васъ као вій мене, него врѣме ће освѣдочити све и свакога.

Рачунъ вашъ ковга сте ми послали иде добро, и мой дугъ коисе состои изъ 60 фіорина изволите га одбити одъ рачуна овій Србуля съ временомъ, а кадъ уцѣните нешпльите ми прије но видимъ колико мовга остае при вама, єръ быхъ вамъ хтіо наручити да ми добавите єдну стваръ за кућу. И самъ приміо одъ мога Пашенога Г. Попа Вука єдно Єванґеліе и єдан Апостолъ на мало коло (ков не улази у послани ми рачунъ) ато да ихъ предамъ онимъ Грбљанима за оне послане вамъ србулѣ, но они неоћу нипошто ни обов а камоли єдно, него оћеду Єванґеліе на велѣ коло како смо се и погодили и како што и вій добро знате, но немогасте ето добавити, а мене шньима на грдній белай остависте, него богаради гледайте небистели га како добавили и ослободили ме одъ оногъ глупогъ народа кои су ме вѣчъ впше пута ружили и власти Которской тужили.

Жао ми є што ми се извинюєте да ми нѣсте крайцаре єдне добили на књиге Церковне те сте ми послали — кадъ быхъ я о вашой чести сумняо я чести имао небыхъ! Я самъ се вазда свакому, па и самимъ вама хваліо да самъ лѣпе користи съ вама имао и ко є у моіой кући долазіо зна дарове ков сте вій одъ добре волѣ моіой Супруги послали, а мени се чини да самъ вамъ за обадва (како самъ уміо) захваліо, дакле: єсамъ ли или не припознавао ваше дарове? Моя до-

садашня, пакъ и посадашня надежда ніе да изгледамъ одъ васъ дарова, него што гоћъ вій нађете да є право радите а не корите забога!

Приповіедака вашій 30 приміо самъ ќое сте ми послали на даръ за кое вамъ захвалямъ, и увѣравамъ да нпшта друго до 4 продао нівсамъ, него раздао а не скуцао.

Опоминѣмъ се да сте ми препоручили у Локанди которской да бихъ вамъ скупіо кою пѣспицу народню (као оне причице те мене и попу казасте) дакле имамъ неке ако су вамъ за потребу, а другіе ствари Богъ зна кадаћу моћи вамъ посансега помоћи.

Видіе ћете изъ приложене ноте да су двіе Србулѣ подъ брой 7 и 8. Г. Влаховића кога самъ моліо да ми ихъ прода па нехће него ми рече да му за ньихъ пошлѣте єданъ прстенъ златни колико оне двіе валяю. А она № 9. овдашнѣгъ Архимандрита коіой ћете особиту цѣну мени назначити да може онъ видѣти, тако моє остаю 24. као што ћете видѣти.

Ако имате, гледайте ми послати неколико Часословаца, Псалтира, Летургія и Требника као оне прве, а ако немате ано добавите што пріедъ можете, као и оно Євангеліе Грбляна. Држте рачунъ, а и я ћу докленъ неотице не бы кои одъ насъ два штетовао штогоћъ.

Шта є одъ Г. Даничића? явите ми; тако исто како сте вій са своимъ челяди коіехъ поздравите одъ моє и Супруге ми стране, а васъ особитимъ начиномъ поздравля, почитуе, люби и уважава вашъ до мотике

Цетинѣ 28. Ѣенара 1854. по нашему.

непремѣнни Слуга и пріят.
В. Врчевићъ.

Ево вамъ Србулѣ

1. Житие (или прологъ) свіе светіе рукописно минеиски одъ єднога Монаха у 1647-и години.

2. *Молебникъ* (исто као горньи) одъ єдног монаха у 1351-и?

3. *Євангеліе* исто, у 1561-и години (донешена а много пріе писана).

4. *Прологъ* илити житіе светителя незнасе кадъ ни одъ кога писанъ, али є исти рукописъ као на № 2.

5. Летургія рукописна незнасе кадъ ни одъ кога.

6. Прологъ, писанъ одъ Ђурђа Балшика не пише када.

7. Ове су Г. Влаховића Миней мѣсеца Фебрара рукописни незнасе када ни одъ кога, но на краю има нешто забилѣжено у 1740-то години.

8. Каноникъ писанъ одъ некаква калуђера у 1559-и.

9. Овое Архимандрита Октоихъ печатани незнасе када ни гдѣ єръ ніє ціо.

10. Миней М-ца Новембра писанъ у 1526-и години, незнасе одъ кога.

11. Апостолъ незнасе одъ кога ни кадъ є писанъ.

12. Маргеритъ, или слово Јов. Златоустога незнасе кадъ є ни одъ кога є писанъ.

13. Толкованіє Апостолско Јов. Златоустога, незнасе када писанъ нити одъ кога.

14. Псалтиръ (свакоєга стиха редомъ толкованіє) има на краю неко назначеніє.

15. *Євангеліє* незнасе када ни одъ кога є писано, на велѣ коло.

16. Проповѣди Јов. Златоустога, незнасе кад є ни одъ кога є писанъ.

17. Свете чудесне приповѣдке, има само на краю неко назначеніє али се не зна ямачно.

18. Проповѣди и толкованія свящ. писанія, незнасе кадъ ни одъ кога писанъ.

19. Апостолъ, писанъ у 1615. одъ некаква калуђера Теѱлевія у 1615.

20. Єфремовникъ (управъ чудновата) незнасе кадъ ни одъ кога є писанъ.

21. Тріодъ постни писанъ одъ Попа Никодима (обрати први листь) у 1444.

22. *Євангеліє* на велѣ коло, незнасе кадъ ни одъ кога писанъ.

23. Октоихъ, незнасе када ни одъ кога писанъ.

24. Чудествахъ 77 Свете Богородице нема ко є писао ни кадъ.

25. Минеа обща безъ края и конца а нема ништа написано.

26. Наравоученая слова, безъ почетка и сврхе незнасе одъ кога є ни када писанъ.

27. Приклади, писано у Атонской гори одъ некаква рускогъ калуђера Самуила Бакачича у 1687.

NB. 1. Броєви су стављени на сваку Србулю на корице на прву обратно, а коя є картомъ обвѣна здвора да се види.

2. Ове Србулѣ те су подвучене —— све су на зечіой кожи, а све друге на карти.

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sig. Vuk Stefan *Karadčich*
Dotore in Filosofia
in *Vienna*
Landstrasse № 517.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4439]

50.

Високоученій Г-дне,
и пріятелю!

Узъ ово приложено пійсмо Нѣгове Свѣтлости Г-дара Княза примите и ова моя мимогредна нека слова:

Войвода Шујо пошао є ономадне съ Цетиня. Стояо є на Цетиню дватри мѣсеца о трошку Господареву, а при кретаню даровао му є 8 талієра. Мій смо се два успознали и ніє самъ га ни я заборавляо ако ничимъ ано дуваномъ и чашом пића. Онъ самъ собомъ заслужує быти люблѣнъ єръ є огледало старій србскій витезова, и врло паметанъ човекъ; громорадањ човекъ у стасу, мрка погледа и управъ страшанъ юнакъ изгледа, али є са свимъ гропуо животомъ а и потребіо єръ су га синови обаталили — Обична судбина о... ній юнака!

Као што ми явля Попъ Вуко, вій сте већъ давно примили оне послате Србулѣ, и одъ данъ на данъ очекивамъ одъ васъ одговоръ на последнѣ мое пійсмо. Пише ми да єднако страдате одъ главоболѣ и бола одъ очію — жао ми є ово чути єръ могасте іоштъ штогођъ пріе смрти своєму роду оставити.

И овомъ приликомъ пропустити не могу да вамъ не препоручимъ за оно Еванђелѣ на велѣ коло Грбальско єръ погибохъ одъ ньіове досаде, а ево неке године одъ како имъ одъ тешке неволѣ полагуємъ.

Жалимъ што вамъ одавде не могу больи быти него самъ, али пазимъ да быхъ добавлянѣмъ Србуля како мою дангубицу намиріо, зато пазимъ само ако моћъ будемъ.

Послао ми є Попъ Вуко 8 Псалтира и 2 служебника, но Требникъ и Часословацъ ніє ніеданъ, зато и вама препоручуємъ пешестъ єдніи а пешестъ другіи да ми набавите и ціели рачунъ опремите зашто имамъ єднога Попа за ортака.

Због омъ те! примите найискрени поздравъ, и увѣрите се да єсамъ съ почитаніємъ

Цетинѣ 12./24. Мая 854.

ваш непремѣнни почит.
В. Врчевићъ.

[Споља:] *Col Vapore.*
All' Illustrissimo Signore
Sig-n *Vuk Stepf. Karadich*
Dotore in Filosofia
in *Vienna*
Landstrasse № *563.* *517.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4440]

51.

Високоученній Господине,
и пріятелю почитаємій!

Пійсмо ваше одъ 9. Априла п. п. съ рачуномъ одъ посланій вамъ Србуля исправно и са задовольствомъ примихъ.

После оній 60 фіорина ков самъ вамъ био дужанъ я самъ приміо одъ мога Пашенога Г. Попа Вука неке кньиге црквене (као што ћете на краю овога листа видѣти) и съ онимъ ков ми вій шилѣте износи рачунъ фіорина 75 ков одбіяюћи одъ 135 по рачуну те вій мене имате дати оставте ми дужни фіор. 60 у цванцикама, као што сте ми віи сами назначили.

Одъ овій 60 фіорина изволи ћете предати 126 цванцика Г. Матій Новаку у Бечу кои ће вамъ ово мое пійсмо предати, єръ онъ толико има имати одъ Нѣгове Свѣтлости Господара Кньяза пакъ смо пребили да ій я овамо потегнемъ одъ Господара, а онъ тамо одъ васъ.

Я самъ, како рекохъ задоволянъ одъ ціене Србуляхъ, и ако ми 3 у ништа пођоше, ма сте ми намирили у опе 19 а особито у оне на зечіой кожи, дакле свакако да Богъ поможе!

За ону Верижицу што говорите да сте ми рачунали по Банкнотама а не у Цванцикама, и да ћете ми намирити, молимъ васъ да се проћете ове безпослице єръ самъ я вазда задоволянъ съ ваше стране до сада био, пакъ уздамъ се даћу и у напріеда само ако моћъ будемъ добавити оне Србулѣ изъ Добриловине као што самъ вамъ већъ писао.

Оставше 18 Фіорина коє ми при вама остаю, молимъ васъ да изволи те ми послати 2 прстена златне, ато єднога за Г. Влаховића за нѣгове 2 Србулѣ подъ № 7. и 8. а други за мою Супругу колико засегну 18 Фіорина, пакъ ондаръ бытиће међу нама штоно наши веле: „чистъ конатъ дуга любавъ“ докленъ акобогда изнова започнемо.

Узъ ово примите найискреній поздравъ одъ мене и мое Супруге, молећи да одъ насъ обоице учтиво поздравите вашу Госпођу и фрайлицу, и увѣрите себе да єсамъ до мотике

Цетинѣ на 8./20. Юнніа 1854.

вашъ истинни почитатель
В. Врчевићъ.

Ево доданашньи рачунъ:

Примихъ одъ Г. Попа Вука

6 Псалтира по Фіор. 3	f.	18·—
2 Служебника по f. 5·10		10·20
1 Исто у 8-мини 4·20		4·20
Вій ми шилѣте		
5 Часовлаца [!] по f. 1·40		8·20
3 М-цословца „ „ 3·30		9·—
3 Требника „ „ 3·20		10·—
3 Служебника „ „ 5·—		15·—
У све		75·—
преда ћете г. Новаку		42·—
Я вама Фіор.		117·—

Віи мене имате дати 135
и кадъ одбіемо горнѣ 117

остаће при вама моіе . . . . . f. 18 одређени у пійсмо за 2 прстена.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4441]

52.

Високоученій Господине,
почитаемій Пріятелю!

Ево вамъ оне пѣсме (№ 1.) кою ми є Ђуко Срећановићъ казао, и друге особито писане. Ево вамъ узъ ове іошт друге четири кое ми є казао єданъ Ускокъ Херцеговачки те є скоро добѣгао, међу коимъ є и єдна одъ ономланьскогъ Жабљака. Я самъ био добавіо овога Ускока да ми каже 10—15 са свимъ нови и преліепи пѣсана, ранећи га и нешто плаћаюћи, пакъ ми се омаче говорећи да не може дуго стоятн на Цетинѣ, него обећа ми да ће опеть доћи (о момъ трошку) по малой Госпи, дакле я се нѣму надамъ а вій мене.

Я самъ ове пѣсне у великой хитньи преписивао кадгоћ самъ могао угребити по неке уре дневомъ, већъ богъ зна оћетелій моћъ у све разумѣти. То се зна, да ни никаква знака правописа ставіо нісамъ, но ова ћете вій по смислу сами знати. Не хитайте дакле печатньомъ четврте части докленъ вамъ іоштъ кою не пошлѣмъ.

Одма по малой госпи шилѣмъ люде у Морачу, а изъ Мораче у Добриловину (близу Србске границе) да доносе оне Србулѣ има ій два коньска товара; ато па срећу божю, већъ богъ зна оћули извадити трошакъ, а нека погодити се съ Морачкимъ калуђерима.

За прстенъ што самъ вамъ писао не шильите ми, него мѣсто нѣга, молимъ васъ (еръ ми додія жена) єдно канђеоце сребрно предъ кутньимъ иконама дами гори, ато одъ 25 до 30 Фіорина у Цванцике. Битиће мали, но гледайте одъ найтаньіе само да є већи, и штогоћ *галант*.

Сувише гледайте ми послати часъ приће єданъ велики Требникъ, те зову: „на велѣ коло“, а и оно добро сретнѣ Еванђеліе Грбальско ако сте га добавили. И Требникъ (и ако є Еванђеля) и ово канђело чекамъ што приће у єдном сандучићу молимъ васъ, съ рачуномъ кога ћемо до мало дана ако богда имати.

За сада доста, други путъ више. Збогомъ те, любите ме, као што васъ люби, и почитуе

Цетинѣ 20. Авг. 854. по наш.

вашъ покорній Пріят.
В. Врчевићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4442]

53.

Високоученій Господине,
премилій Пріятелю!

Преко моега Пашенога Г. Попа Вука шалѣмъ вама петъ комада Србуля, не чекаюћи оне коіема се већъ одавна надамъ.

По ньіовой важности уцієните ій и држ'те рачунъ до другога нашега даваня и приманя.

Канѣело самъ приміо и хвала вамъ, єръ самъ врло задоволянъ; а быти ће вамъ и Попъ Вуко за све писао као и за неку Петихлѣбницу Г-дна Ћеловића и за кою церквену кньигу.

Ако бы сте ми кою кньигу церквену послали, пошльи те ми и рачунъ међусобни молимъ васъ, а за Петохлѣбницу Г. Ћеловића опетъ вамъ препоручуемъ.

Други путъ више. Ако ми штогоћъ будете писати, пошальи те ми преко Попа Вука, кои ми є прочитао последнѣ ваше, и хвала вамъ.

Мой поклонъ съ поздравомъ и вѣруйте да єсамъ до мотике

Цетиньѣ друге нѣделѣ часнога
поста [13, II,] 1855.

вашъ непремѣни
В. Врчевићъ.

Ово су оне 5 Србуля:

1. *Минеа обшта* печатана у Млетке одъ Божидара Вуковића у 1646. (као што на првій листъ стои).

2. *Летургія* печатана не знасе кадъ ни одъ кога.

3. Комадъ *Псалтира* печатана у Млетке у 1618(?) одъ некаква Јеролима Загуровића властелина Которскога.

4. Минеа обшта, печатана у Млетке одъ Божидара Вуковића (нема датума али по свой прилици кадъ и ова подъ № 1) као на краю стои.

5. Комадъ Псалтира(?) печатано од некаква Барто Гинамми (вићи на краю).

NB. Будући ове 5 комада дошли сви заедно у єдной крошньи измѣшано и сквашено, морао самъ намѣштатъ листове, чистити, и у тіесакъ метати да чистіе у Бечу пођу.

[Споља:] Високоученому Господину
Г. *Вуку Стефану Караџићу*
философіе Доктору, и проч.
у *Бечъ.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4443]

54.

Високоученній Господине,
Уважаемій Пріятелю!

Мислимъ да ако ніе прошла да є близу година дана да єданъ другоме не пишемо, и ово ми се врло и некако чудновато чини. Мислимъ да є тому главній узрокъ што (заръ) чекате вій мене да вамъ што одовуда пишемъ, као што и я одавна очекивамъ штогодъ одъ васъ, и тако премуча смо неотице а не успркосъ єданъ другоме — Богъ учувао.

Небудући научењъ оволико дуго ћутити, нити трпѣти више не описивати се съ вама евоме да вамъ се явимъ и съ вама поразговоримъ.

Мислимъ би ћете чули како самъ одступіо званія или одъ службе Нѣгове Свѣтлости Кнеза Црногорскога іоштъ одъ Ђурђевадневи, и да се сада налазимъ у Задру као ц. к. дѣиствителни чиновникъ при мѣстной влади као *Accessista* су годишньи 350 фіор. и сувишньом наградомъ годишньомъ за разне преводе званичне раднѣ у преводу съ Српскога на Италіански, и обратно. За садъ є одвећъ мала плата, али ми се топрвъ сада путъ будуће среће отвара.

О моіой прошлой судбини, или болѣ рећи трлабуки имао бихъ доста говорити, но болѣ мучанѣмъ побѣдити, и прифатити се трудолюбія, поштепогъ поведенія, вѣрности и све оно што се захтева єдногъ оца одъ пунане куће ђеце, пакъ овимъ и помоћу Нѣгове Екцеленце Г. Барона Мамуле — кои ме отеческимъ окомъ пази къ болѣму корачати

Мени є Господаръ Кнезъ при одлазку красно своеручно свидѣтелство испустіо, и невредимъ у любави спрамо мене остануо, а друго другому на часъ!!! —

Я самъ вамъ преко Г. Попа Вука неке комаде Србуля послао и богъ зна кад ћу вамъ већъ послати кою, и могули

вамъ икада ишта съ мѣста ће се налазимъ скупити, но ако и немогу не мой те да се заборавимо.

Вій ћете прегледати нашъ рачунъ, и съ временомъ послати ми да знамъ ко коме што остае дужанъ, али я мислимъ да ће быти одвећ маленъ, было съ єдне или съ друге стране.

Биће вамъ одавно Попъ Вуко писао да добавите за мой рачунъ три менеа, но садъ се не споминѣм одъ кои мѣсеца, дакле ако сте ихъ набавили гледайте да ій тамо распродате, а аколи не могасте ано ми явите ньину ціену и пошльите на Попа Вука у Которъ, али мене прво явите. Аколи пакъ ніесте ій ни іоштъ набавили, и немойте.

Ево ме опетъ за оно Еванђеліе на велѣ коло Грбальско, за кое самъ вамъ већъ много пута досађивао. Гледайте ако є могуће єдно одъ оній те се сада у Бечу налазе печатани подъ надзиранѣ О. Герасима Петрановића, еръ ми Грбляни душу извадише.

Ако се опоминѣте за они стари законикъ которске властеле те се нашао кодъ покойнога Гратиша; являмъ вамъ да є кодъ мене, ато дарованъ одъ удовице покойника за труде кое самъ фамильи нѣной учиніо, садъ ако вамъ треба явите ми да вамъ га пошлѣмъ, пакъ ћете ми га у рачуну съ онимъ србуляма како видите ставити.

Кадъ ми будете писати, изволи те ми ставити адресъ Vukoiao Vrcevich C. R. Accessista Luogotenenziale a Zara. А вій поновите орой куће, и улице ваше, и єли іоштъ „Landstrasse“ ?

Молимъ васъ да ово уложено чините имати Г. Андрићу.

У прво писмо обзнаните ме како сте садъ одъ бола очію, и здравля? удадели вамъ се фрайлица кћеръ? како Г-ђа ваша? шта є одъ Даничића? шта сада мислите издавати? молимъ васъ.

За сада збогомъ! примите мой искренни поздравъ съ поклономъ, и увѣрите себе да єсам съ почитаніемъ до мотике

Задаръ на покладе Госпођине 1, VIII, 1855.

вашъ непремѣнній
В. Врчевићъ.

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sigr. Vuk Stefan. Karačić
Dotore in Filosofia
Landstrasse. *Vienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4444.]

55.

Високоученій Господине,
Уважаемій пріятелю!

Прошла су три, аконе четири мѣсеца дана одъ како самъ приміо ваше почитаемо писмо, кое ми се негѣе у овай тренъ заврѕло, и съ коимъ сте ме као Отацъ єдинка сина опоменули да кункурирамъ на мѣсто Консоларъ-агента у Ліевну у Босни, на ков я не бихъ у сну сасніо безъ успомене ваше.

По совѣту вашему я самъ лично био къ Нѣговомъ Превосходителству Г. Барону Мамули, и моліо га за речено мѣсто, съ предварителнимъ поздравомъ одъ ваше стране, те по Нѣговой ріечи учинихъ и предадохъ формално прошеніе съ дотичнимъ свидѣтелствама науке и други ванредній мои служба званично указани, ато на 28. Октомбра пр. год. Нѣг. Прев. обсѣао ми є речено мѣсто, и што се є болѣ могло попраѣено на Генералъ Консула Г. Атанасковиѣа, и ево до данасъ никаковогъ трага ни явля на ово.

Моя є намѣра была после неколико дана да се вама пріявимъ, а да се препоручимъ да ме препоручите на Министерству иностранній дѣла одъ кога, као што чуемъ, мое наименованѣ зависи, али будуѣи Нѣг. Прев. управъ обсѣа ми, а съ друге стране надаюѣи се да ѣе се то свршити (или оѣе или неѣе) мучно ми є было досаѣивати вамъ, у нади да ако ми доѣе да вамъ муштулукъ ухватимъ и богме да вамъ одъ свега срца и душе захвалимъ.

Ово се протеже да се и самъ исчудити немогу, но промишлямъ да ніе због други неки конкорента, т. е. четворице одъ овій краева, и премда є само єданъ больи од мене што се тиче Свидѣтелствахъ школски, опетъ ніе ніеданъ онако свойски препорученъ као я.

Знадите да Нѣгово Прев. мене люби као и вій, и подупире се (штоно наши говоре) изъ петній жила да ми добра учини, но вій знате како є данасъ, т. є. да до нѣга ніе него до мене еръ школе свршіо ніесамъ, но за поменуто мѣсто, и онъ ми є исти рекао да бихъ валянъ био; и зато се надамъ у Бога и у Нѣгову препоруку да ѣу одржати.

Ма међу могуѣимъ стварима могло бы се дати да є ко други другога препоручіо управъ тамо на Министерство, пак

у залудъ и препорука моегъ благодѣтеля и Г. Атанацковића. Може быти да се я у овоме врло варамъ, али страхъ у муци раѣе свакояки суйма.

Пошто є ово овако нашао сам за добро да се, (ако и доцно) обратимъ вашой отеческой любави, и молити васъ, кад сте почели да и свршите, ато да пропитате на Министерство шта є одъ овогъ могъ посла, и ако небуде слѣдовало наименованѣ да ме препоручите каковом вашему пріятелю како найболѣ знати и умѣти будете, а мене доидуѣомъ поштомъ, како гоѣъ было извѣстите, еръ цркнухъ као кріештавацъ у овой неизвѣсности.

Да бы ми Богъ дао ову срећу, ето згоде, и прилике да се накупимъ онамо свега и свашта за обоице насъ користь, а овако живѣћи и ништа за свой родъ нечинећи плачемъ а нема ме ко жалити.

Вій ми чини ми се писа сте да ћете ми на скоро што-што о нашимъ пословима писати, но богороди Г-дне! на страну све за садъ, а около овога садъ ал' икадъ обрадите, а међу тимъ очекиваћу ваше (ма какво было да было) писмо као озебао сунце.

Други путъ више, и друго о нашимъ пословима. Примите поздравъ одъ стране Нѣг. Превосходителства Г. Барона Мамуле и Г. Мајора Маєра, кои су ми оба рекли: „кадъ му успишете поздравите га“ — Мой поклонъ вашой Г-ѣи, и фрайлици, и одъ стране мое Супруге, а васъ особито поздравля, люби и поштуе

Задар 5./17. Фебрąра 1856.

вашъ покорній Пріятель
В. Врчевићъ.

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sig. *Vuk Stepf. Karadsich*
Dottore in Filosofia
in *Vienna*
Landstrasse № 563.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4445]

56.

Високоученній Господине!
Уважаемій мой Пріятелю!

После примѣня вашега писма од 17./9. [5 ?] Марта о. г. не би ни с' мое ни с' ваше стране ни трага ни явя, кое ми є врло не обично премда не сумням ни найманѣ да се што препначило код вас спрамо мени као ніе ни с' мое спрамо вас бог ми недао!

Я по вашему совѣту купкурирах на мѣсто кунсулар-агента у Ліевну, и добро ме Нѣгова Екц. Господин Барон Мамула препоручи (залуду) Г-дну Атанацковићу, но бечліе тамо иштетиніе и наком 9 мѣсеца именоваше Маричића као што ми вій писасте. Бог зна што є за болѣ!

Незнам єсте ли чули или у ков новине читали мой позив на „Шальиво забавне, и Морално поучителне Србске загонетке"? Ако ніе сте може вам Г. Андрић све казати, а међу тим да сам вам препоручен ако є могуће за коега ту у Бечу пренумеранта. Ако немога нико други быти, молим да ми пошлѣте имена ваше Госпоће, Фрайлице и сина да их печатам међу предбройнике с' предварителном молбом да их будете с' оном любави на дар примити с' којом ћу их я вама послати.

Предатель овога мога листа бытиће вама познати, и некада за Владику Црногорскога предложени, Архимандрит Острочки Никодим Раичевић, коега є књаз, не говорим прогнао, него сав приход онога Манастира и милостиню са свеца к' себи присвоіо, а нѣму опредѣліо годишню плату f. 200!! дакле не могући живѣти оставля Црну гору и иде главом по свіету не были себе ће мѣста нашао. ах! Я вам га Господине препоручуем да му на руци будете, или на Русинско посольство преко Г-дна капелана Раевског, или на Г. Барона Мамулу ако га у Бечу застане. За све друго он ће вам устмено казати и препоручити се, а међу тим се обопца надамо ваше отеческо срце да га непустите да под старость по свіету проси, и без икакова єзика туђега по свіету скиће.

Ако бы се речени Архимандрит на ове стране повратіо, молим вас искренно да бы сте изволили по истоме послали єдан сахат (orologio a Cilindro) сребрни од 16 до 20 фіорина,

ер сам без њга ево неколико мѣсеца, пак сам као изгублѣн. Посла ћете ми и рачун колико ко има кому дати, пак у Децембру мѣсецу тек печатам речену књижицу вѣруйте ми послаћу вам колико дужан будем.

Дану Господине! овом приликом уз мимогред да вам штогоћ предложим ако бы згода и ваша наука, или мнѣніе было, т. е. да бых могао обићи Босну и Херцеговину по ради Србуля, и свашта другога, не говорим за ваш рачун ер бы то врло мучно было, прво трошка ради а друго небы могуће было мени одпуст добити ако тамо у бечу не бы сте вій могли штогоћ израдити. На пр.: Да бы сте вій с' Г-ном Миклошићем штогоћ проговорили (кои е прошлій дана кроз Далмацію и у Црну гору био и за тамо се вратіо) кои купи старославенске ствари, па да ми се допусти да продавам (као трговац) Црквене књиге те се сад у Бечу печатаю, тако дакле могао бых званично путовати, а међу тим и вама свега и свашта набавіо а мене неке користи приніо. Што се пак тиче оне користи кое бых я Г. Миклошићу или Бечкой Библіотеки приніо, и трошка путнога, (а све за све моега дозволеня к' пу̀ту) то бы сте вій два тамо знали измислити како бы најболѣ было за сву троицу еднаку корист. За ово мало промислите пак ми с' временом и одговорите. Вій пак знате шта има кроз Босну и Ерцеговину, и какови драгоцѣности скриваю ове двіе државе кое іошт ніе нико обискао, а камоли очешляо. Ово е ваша и моя давна жеља, дакле прорешетайте ствар и размислите, небы смоли прѣе наше смрти и к' овоме цилю доскочили.

Молим вас ово уложено писмо чините предати Г. Андрићу кое ме много важи.

Има ћете што читати, но опростите, мой поклон вашой Г-ђи, и вашой фрајлици, као и вама од мое и женине ми стране, и очекиваюћи од вас жељни ваш одговор, називам се с' почитаніем

У Задру на 9./21. Окт. 1856.

ваш вазда покорній
В. Врчевић.

[Споља:] Високоученому Г-дину
Г. Вуку Стеф. Караџићу
Доктору Философије и проч.
Landstrasse № 517. у *Бечъ*.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4446]

57.

Високоучени Господине
Уважаемій пріятелю!

После последњег' мог писма послана вам по Г. Архимандриту Острочком, и знаюћи да сте га примили, очекивао сам и єднако очекивам на исто од вас одговор па и сад єднако сваке поште, єр є посао кога сам вам препоручіо одвећ важан за мене. При полазку из Беча писа ми Архимандрит по вашой ріечи да ћете ми на исто писмо одговорити, не само него и доста Црквени књига, као и наручени вам сахат послати.

Све ово, као што рекох, очекиваюћи од вас, приспѣ ми прошлій дана из Беча єдно писмо од неког Г. Попа римског Любића, с' коим ме моли од стране Г. Миклошића да бы му послао у препису єдан стародревни тестаменат Грбальског єдног жителя.

Премда я лично не познавам ни Г. Любића ни Г. Миклошића я му хоћах послати речену копію, и понис свію стародревни оригинални рукописах кое имам, као што ћете видіети из приключеног листа; али будући вама ствар предложіо у напоменуто мое писмо дабы сте говорили с' Г. Миклошићем, и кое вам сада не понављам, тако без вас нећу ништа с' ником радити, него вас опет молити да прикажете Г. Миклошићу уложени листић да види шта имам, и ако му буду од потребе ласно ћемо се за све погодити, ако не за аспре готове, оно за толико књига Црквеніе кое су у Бечу печатане. У исто доба поболѣ (молим вас) с' истим поразговорите се како гоћ знате и уміете, не бы смо ли штогоћ за обћу корисць урадили, а по ономе плану као што сам вам пріед предложіо.

Я пак не знам, имали какав уплив г. Миклошић при министѐрству, и можете ли вій двоица измислити начин како бы се могло све учинити о држављном трошку.

Знам пак то да бых за вас и за мене голем посао оправіо, но само у добром случаю требало бы да од туда, или званично власть, или кои од вас два приватно пише Нѣговой Екцеленци за мое допустенѣ дайбуди на 6. мѣсеца. Ово су моя предложеня коя собом носе 90 по сто да неће ништа быти, али незнам како другчіе измислити за постићи давну

вашу и мою желю о коіой смо іошт од 1847. гонетали. Уприте дакле из петній жила, а ево мене готова, само да ніесам штетан у кеси, а од користи како буде, само молим вас час пріед да знам оћели што бит али не.

Незнам были вам требовало неколико народньи пѣсница, али онакове као оне ваше приче те ка̀за сте мени и Попу Вуку у Которску Локанду, и кое се (наравно) немогу печатати, и оћули іошт кою на ове краеве скупити ер их много има у народу?

Моя кньижица бытиће до десетак дана готова, и кад буде послаћу вам као и Г. Раевском и Г. Андрићу на дар по едну.

Я се исчудити немогу шта е то од вас да ми ево година дана ништа не пишете, пак ми е необично.

Молим вас ови уложени чланак предаите Г. Андрићу; и очекиваюћи од вас одговор, есам с' поздравом, и отличним уваженіем

у Задру на біеле покладе [17, II], 1857.

Ваш покорній
В. Врчевић.

Означенѣ

Стародревни рукописни оригинални документах налазећа се код долу подписанога

Ред	*Садржай рукописа*	године од Христа
1.	Описаніе свію Црква и Манастира кое е поградіо првовѣнчани Краль Стефан син Симеона Неманића у Котору, и кроз которско окружіе (ово писмо невѣруем да е оригинално) · · · ·	842
2.	Писмо при Томи бившем Войводи Зетском (у Албаній) с' коим означуе границе међу Зетом и Хотима, а писано од некаква Дяка Стояна.	1446
3.	Исто, од нагађаня и продае између' некаква Андріе Крековића (родом Паштровић из Дистректа Будванског, окружія Которског) и оцем Иванбега Црноевића · · · · · · · · · · · · · · ·	1473
4.	Исто, од два которске властелина: Николе Якобовића, и Винценца Францесковића, позвани од Иванбега Црноевића да изнађу границе Монастира св. Николе (сад разрушен) у Враньину — полуостров у Црногорско блато · · · · ·	1482

5. Описаніе свію земалях кое су у Будванском Дистректу (которском окружію) а припадаюће Монастиру Цетиню, без датума, али є исти рукопис као они под № 3., дакле около? 1473
6. Кметовска Сентенца или пресуда Црногорскій властела (при Ђурђу Црноевићу) около некакови границах 1492
7. Писмо с' коим се означую границе некаковим земляма Манастира Цетинског, (при Ђурђу Црноевићу) 1492
8. Сентенца од умира єдне мртве главе (при Ђурђу Црноевићу) 1492
9. 27. рукописни листова, кои садржаваю разне ствари, а особито примѣне земалях, паспиштах, горах и куповице Манастира Цетинског (при Ђурђу Црноевићу) 1492
10. Писмо у кому се означую землѣ и друго што є Иван бег Црноевић даровао Манастиру на Цетинѣ 1511
11. Тастаменат некаквог Рада Салића, писан од владике Цетинског Рувима 1550
12. Писмо с' коим є Иван Бег Црноевић населіо жителѣ Умачке (мало далѣ од Цетиня) и шта им є опредѣліо 1565
13. Писмо од промѣне земалях измеђ' Иван Бега Црноевића и ондашнѣг кнеза Вука Бѣлоша . 1599
14. Писмо Владике Рувима како є од купіо неке Црковне земѣ Манастира (данас разрушен) од Турчина Али бега Худара Војводића, и нѣгова брата Мустафе 1626
15. Писмо, с' коим некаква Ћерана Стіепова прилаже за душу Манастиру на Цетинѣ єдну землю (при владици Рувиму) 1629
16. Писмо, с' коим є даровао истоме Манастиру (и при вишереченоме Владици) Вучета Вукоманов, свое имуће 1629
17. Писмо, с' коим є купіо Владика Рувим єдну стаю млина воденога у некаква турчина Алибега Хъдръ Воеводића 1629

18. Рукопис Владике Рувима(?) по кому є изсѣчено у малои цркви (у Манастир под Маине) унутра више врата 1630
19. Писмо с' коим су Вушица и Вуіо браћа Вучетићи приложили Цетиньском Манастиру сав ньіов темель, при владици Рувиму (?) 1631
20. Писмо, с' коим є некаква Макна даровала ондашњем Цетинском Владици Рувиму све свое имуће, с' тим условіем да є до смрти прерани 1642
21. Писмо у ком се означуе што су неколициня даровали за душу Цетинской Цркви при Владици Висаріану 1650
22. Писмо налик горњѣга при истом Влад. . . . 1658
23. Погодба између два села (Катунске Нахіе) Цуце и Ћеклиће, при ондашњем Владици Савви . . 1718
24. Писмо Владике Савве и Владике Василіе и свіех Црногораца писато Новљанима да им буду у помоћь против ондашњег нападаня турске войске 1755
25. Исто, при Иван бегу Црноевићу с' коим є исти даровао цркви Цетинской неке землѣ, без датума, али мора быти врсник онога под № 10 — дакле около 1511 (?) . . . . . .
26. Тастаменат некакве Руже Вуіове с' коим оставля Манастиру на Цетинѣ діо воденога млина, без датума . . . . . .
27. Описаніе свакоег села Црногорскога (онда састављуюћа само катунском Нахіом) кад су іошт у Црной гори турци живѣли, без датума
28. Писмо налик онога под № 12, али другчіе, без датума.

Вуко Врчевић.

Manoscritti Italiani

Originale

1. Statuto della Citta di Cattaro, in iddiuma latino, scrito nel 1424. (come sull' ultima pogina declibro) sotto ie dominio dell' Ex reppubblica Veneta e dell' innallora Doge Veneto Francesco Foscari. mancante il libro d'alcuni fogli intercallari 1424

Copia autenti.

2. Riassunto di tutti i diploma a e Privilegi concessi della Comune di Pastrovichi (nelle Bocche di Cattaro) da varj Imperatori Romani, Ungheresi e Serbici, coll' autenticita delle me decime fatta nell' anno 1766. dall' ...allora Prevoditore Dalmato Balbi . . . . . dal 350 fino 1765

Zara 28. Febbrajo 1857.

Vukolo Vercevich
Cr. Acsessista Luogotenziale.

[Спољa:] All' Illustrissimo Signore
Sigr. Vuk Stef. Karadsich
Dotore in Filosofia
In Landstrasse № 317. in *Vienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4447]

58.

Високоучени Господине,
Уважаеми Пріятелю!

Я мислим да сам и досадио с моим писмима тако, да већ од мене и нежелите ніедно добити. Ви ми подавно обећа сте штогоћ одписати, а особито на вам учињено предложеніе ради мога одласка за Босну и Херцеговину; тако исто кад сахат од вас послани ми примих, пак напотле кад ми десет ваши дични нови књижица на дар посла сте обећаюћи ми да ћетеми из Біограда писати.

Чекай данас, а очекиваюћи сютра, искочих (што но Црногорац вели) жив из чапре, нити пак другому чему ово приписати могу него вашой главобољи и очноме виду. Мени и Г. Миклошић яви, да се в с' вама подразуміо о свему, и рече да ће те ми ви явити.

Вама в од прилике све познато што сам я Г. Миклошићу писао, а све се у єдну ріеч састой да я без вас нећу ништа ни започети ни свршити. Незнам пак шта ви мислите, и оћели што быти или не прије него ваше давно очекивано писмо не примим.

За излишно дакле налазим вама сада овђен понашати, но само то, да што сам я запрешіо сада болѣ него икад, узрок є главни што Црквене кньиге у Бечу штампане мораю быти много цѣнѣ него оне из Русіе, а іошт цѣнѣ онда кад бы сте ви и Г-дн Миклошић (ђе лѣпше знате, и како болѣ уміете) доказали да є болѣ да се кроз Босну и Херцеговину уведу наше црквене кньиге кое су у Аустрій штампане него оне у Русію.

За мой пак допуст на єдно два три мѣсеца дана ето такође ліепе згоде кад є Нѣг. Екц. Г. Барон Мамула у Бечу данас.

Без да вам што друго говорим, или совѣтуем (єр не треба), очекиваћу ваше совѣте и начин ако бы се што могло учинити, аколи не оно никоме ништа, и поздравляюћи вас с обичним високопочитаніем, єсам до смрти

У Задру на 4/16 ђуня 1857.

Ваш непремѣни Слуга
В. Врчевићъ.

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
S-r Vuk Stef. Caradčich
Dotore in Filosofia etc. etc.
in Belgrado.

[Орг. у арх. С. К. Академије бр. 4448]

59.

Високоучени Г-дне
Уважаемій Пріятелю!

Прођоше, на маою жалость неколико година, да я немахъ среће добити одъ васъ, на толика моя писма, ни одговора, а камоли посла у коима смо радећи већъ оба остарали.

Право вамъ рећи на ово ваше (за мене врло необично и жалосно) мучанѣ, у почетку семъ мисліо, као што єднако мислимъ да є то због ваши очію и главоболѣ, пакъ жалихъ и себе и васъ, не сумняюћи ни у сну да сте се ви на мене што налютили, знаюћи мою спрама васъ совѣсть, и ціенећи ону честь и користь кою самъ дай буди я съ вама добіо у ово предуго вріеме, ако ніе сте ви самномъ ни єдно ни друго.

Овако, а не другчије спрама васъ живѣћи, и знаюћи да у Задру стоећи ништа вамъ немогу ни палѣтковањемъ акамоли срномъ радити, али ме опетъ нешто врло у души тишти и мучи ово ваше управо (допустите ми рећи) гріешно спрамо мене мучанѣ, и шта више, што никакова одговора немогахъ дати Г. Миклошићу на нѣгово писмо коега ми є упутіо на одговоръ онога предложенія коега сам му преко васъ, а не иначе учиніо.

Ту скоро када се вратіо Г. Архимандритъ Петрановићъ изъ Беча, упитахъ га за вос, кои ме одъ ваше стране поздрави, и рече да сте му обећали писати ми, съ тимъ додаткомъ да сте нешто на мене врло іедки.

Я самъ овай одговоръ залуду очекивао све до данасъ, и невидећи га убояхъ се да опетъ коя година не проће, немогахъ више срцу одолѣти него писати вамъ, и молити да ми не кріете ту мою неправду коју сам вама икада учиніо, на кое самъ готовъ не само извинити се, него и увѣрити васъ да самъ я спрама васъ вазда био чистъ, искренъ, и поштенъ, пакъ бы и греота и срамота было да самъ се я преиначіо. Не никада!

Я нежелимъ дакле друго ништа за сада одъ васъ чути, него ако є вама што на срцу да ту болу вашу и мою не понесете у гробъ, и друго; да ми явите оћули вамъ послати оне старе рукописе, те ако што ваљше или вама или Г-дну Миклошићу, да бы сте ми послали кои часословацъ. Часословацъ печатанъ у нашой држави.

Нехће стели ни на єдно ни на друго ништа одписати ми, увѣравамъ васъ овимъ моимъ (у томъ случаю последнимъ) писмомъ, да я одъ садъ као досадъ остаемъ при истимъ и ваздашньимъ почитаніемъ, и благодарности

У Задру на 15/27 Окт. 1858.

Вашъ до мотике покорни
В. Врчевићъ.

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Vuk Stefan *Karačić*
Dotore in Filosofia
Landstrasse
№ 363? in *Wienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4449]

60.

Високоучени Господине
Уважаеми пріятелю!

Ваше почитаемо и жельно писмо одъ 25. п. п. Октомбра радосно примихъ, и што ѳ за мене найглавніе было, — т. ѳ. узрокъ што сте на мене іедки — разумѣхъ, на кое нећу дулыити лакрдію, кадъ ме ви сами неотице окриви сте и као они кои сте оправда сте. Ево ме дакле да вамъ за остало одговоримъ.

Све старе рукописе, одъ коихъ ви имате попись, као и они давно вамъ познати которски законикъ шилѣмъ да неречете да вамъ ихъ нећу послати, а чисто самъ увѣренъ да све ово или мало или нимало вама ће служити. Ови стари рукописи мало манѣ него све уграбіо самъ као на силу некимъ Црногорцима кадъ су Омерпашине године фишеке савіали, и богъ зна какви много лѣпшій и важній писама у фишеке раздрли, одъ кише сагнѣло, и миши у гніезда развукли.

Шалѣмъ вамъ пакъ и неке са свимъ стидне србске приповіедке кое самъ могао у чисто преписати, а имамъ у такуину іошть едне 40—50 кое самъ само назначіо а немахъ времена да ихъ узъ ове препишемъ. Видіећете пакъ неке кое самъ одъ васъ чуо кадъ сте мени и момъ Пашанцу Попу Вуку у которской локанди єдну вечерь причали. Тако исто около 80—90 такође стидни пѣсница, кое самъ я собомъ у глави изъ Боке доніо, неке одъ овдашнѣгъ народа чуо, а найвише ми ѳ казао неки Радошевићъ овдашньи писар бивши Фелбаба изъ Кроаціе Србинъ.

Ви сте єдини на свіетъ кому могу овакове стидне ствари одкрити, но ніесамъ вамъ се могао отрећи, али молимъ васъ, и ономъ нашомъ старомъ любави заклинѣмъ, ако ви почемъ немога сте очима читати него други ко, неказуйте му мое име.

Одъ ови пѣсницахъ може се рећи да ништа неваляю спрамо множества они те ихъ на уста зна неки Попъ Петаръ Стоисавлѣвићъ изъ Книнске Претуре. Писао самъ му у два пута небыли ми ихъ преписане послао, но никада нехће, одписуюћи ми да ако се икада видимо казаће ми ихъ а да я моіомъ рукомъ пишемъ. Кадъ ће то, и очели быти, незнамъ али ћу настояти колико найвише узмогу, а међу тимъ имате заиста што читати, и ако вамъ повольне буду чинити оно што знате.

За све ово, што вамъ шалѣмъ, нити вамъ назначуемъ ціену, нити држимъ никада рачунъ, знаюћи да га ви држите, одъ коега самъ вазда био намиренъ и задоволянъ, али ми є то жао што самъ западуо у овай градъ ће вамъ ништа на користъ быти немогу.

Што ми пишете за трошакъ ради мога одласка у Босну и Херцеговину, я самъ знамъ да є то врло тежко пошто Царска библіотека неће да зна за трошакъ, или каково учено дружство, а за те Црквене књиге знао самъ подавно казивао ми є Г. Епископъ Кнежевићъ. За трошакъ пакъ, кое га бы сте ви и Г. Миклошићъ саставили, то одъ прилике могло бы се рачунати по єданъ таліеръ на данъ, дакле за найманѣ три мѣсеца около 100 таліера, и то тамо на пролѣће, али ако ви тамо непзрадите за мой одпустъ и новце нема ништа. То бы сте садъ могли найболѣ докленъ є тамо Нѣгова Екселенца Мамула, а ако небисте хтѣли, оно вамъ се препоручуемъ да ме нѣму препоручите онако отечески, єръ ме єданъ мой овдашньи непріятель облагао на праву бога. Молимъ васъ дакле да ми ово добро учините, и да га увѣрите ко самъ я.

Повраћамъ се даклень опетъ на мой полазакъ у Босну и Херцеговину. Промисли те добро прије него се рѣшите, быхли я могао на оне стране наћи они ствари кое вама и Г. Миклошићу требуе, да не пођемъ као — што у Боку говоре — „као Петроше на Брање“ — т. е. пошао и дошао а ништа не оправіо; и быхли нашао на снопове, али бых одіо у палѣтковань, єръ я незнамъ о томе ништа друго до само то: уздамъ се у себе и у мой трудъ, а све за све быхли я почемъ себе онамо на какову опасность изложіо?! О овоме доста съ мое стране, чекамъ дакле одъ васъ совѣтъ и одговоръ, кои одъ прилике состаеће се укратко „неможе быти ништа“, па ако и небило ано здраво ми двоица, доста смо чиними се заедно радили, пакъ после насъ: ко ће боље широко му полѣ.

Мени су одъ потребе шестъ Часословаца ако ихъ имате везани или невезани све є єдно, аколи немате, молимъ васъ познайте ме съ каковимъ Печатаромъ Будинскимъ или Пештанскимъ, и можете му свободно явити да быхъ му могао распродати крозъ Далмацію, Боку и Црну Гору много. Међу тимъ могао бы ми послати за сада єдно 50 невезани, ато на процентъ за четири мѣсеца, а небудели хтѣти на процентъ ано на исти рокъ на камбіялу, свеђеръ съ приличномъ ціеномъ. Ако небы имао невезани све, оно може неколико и ве-

зани, єръ є на везане виши ђумрукъ овамо. Ово вамъ препоручујемъ и молимъ да ми опростите.

Прими ћете шестъ књижица мои загонетакахъ кое самъ лани печатао, молећи да ихъ изволите за нашу љубавъ стару на даръ примити, за многе оне ваше кое сте ми досада даровали.

Ако имате кою вашу пѣсмарицу одъ све три части, пошљите ми єръ траже многи Црногорци те су овде зачамали у Задру да купе.

Радуемъ се одъ свега срца да сте прпђе ваше смрти онако усрећили сина и кћеръ, съ коимъ се дичити можете. Даруй Боже да и унучадъ дочекате одъ обоице вашимъ рукама загрлите.

Ево вамъ млого написахъ, но одъ желѣ на комъ толико доба, и пошто є већъ међу нама миръ (опростите шалимъ се) обширно се съ вама разговорихъ.

Очекиваюћи одъ васъ єданъ повольни одзивъ, прими те мой и мое Супруге искренни поздравъ уедно съ вашомъ Госпођомъ, єсамъ съ почитаніемъ

У Задру на Божитнѣ покладе [14-XI] 1858.

Вашъ ваздашньи покорни
В. Врчевићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4450]

61.

Високоученій Господине,
Уважаемій Пріятелю!

Бытиће десетакъ дана да є мой главни пріятель Г. Катихета Попъ Нико Вуиновићъ изъ Задра упутіо преко мѣстне Ц. К. Школске Дирекціе (одъ кое зависи) єдно прошеніе за Ц. К. Дирекцію виши наукахъ оній младића, кой уче поморски занатъ, молећи да бы добіо єданъ Стипендіюмъ годишньи 200 Фіорина одъ три упразднена мѣста.

Ова є наука у Тріесту, и речена Дирекціа када буде предложиће наименованѣ на високославно Бечко Министерство Просвете кое ће тамо кога заслужна нађу. Ни онъ ни я непознавамо тамо нашега човека, кои би му ови посао тако

врућe препоручіо коме иде, него обадва се као оцу препоручуемо и молимо да изволите препоручити овай посао коме ви найболѣ знате и видите, лично или чрезъ каковогъ вашегъ врсногъ пріятеля, небили како допало Вуновића едно одъ три мѣста.

Я врло добро знамъ да є то вама врло тешко подъ те године иѣи по далекимъ путовима подъ старость, али вы имате богу хвала и съ десне и съ ліеве пріятеляхъ а особито мени не чени да бы намъ могао валяти г. Миклошићъ, коему се я преко васъ покорно молимъ.

Вѣруй те ми Господине, да ћете учинити не само намъ обоици любавь него и добро, за кое вам се опет найвруће препоручуемъ.

Мислимъ да ћете већъ бытъ примили послане вамъ одъ мене рукописе, но боећи се да по случаю ніесте іоштъ, за то што є писмо у завежаю съ рукописима ево вамъ шалѣмъ билѣтићъ мѣстне Дилижанце по коему можете дигнути. Заборавіо самъ вамъ писати да самъ я овамо платіо фіор. 1 и кр. 20.

Као на ово писмо, тако и на прво очекиваћу съ нетрпимости одговоръ, и међу тимъ примите мои срдечни поздравъ, и вѣруй те да єсамъ с почитаніемъ

У Задру на 1./13. Дек. 1858.

вашъ покорни пріятель
В. Врчевићъ.

[Спољa:] All' Illustrissimo Signore
Sig. Wuk Stephan Karadčich
Dotore in Filosofia
Landstrasse
№ 517. in *Wienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4451]

62.

Високоучени Господине,
Уважаеми мой Пріятелю!

На два ваша писма закаснихъ одговоромъ, не изъ немарности него због мое опасне болести, коя ми є чинила 19 дана постелю гріати, па ево ме садъ.

Я самъ вамъ послао Србулѣ безъ икаквогъ трошка до Тріеста Г. Стойковићу добро свезане, и писао му да вамъ онъ упути у Беч вашой Госпоѣи као што самъ я био већъ адресирао на сандуку.

У ѳдну Србулю те ѳ завезана шпагомъ наѣи ћете красни и дугачки 5 пѣсана (назначени у уложеномъ листићу) кое ми ѳ Саво Мартиновићъ двіе по вашой жельи сочиніо, а друге двіе по моіой молби. Онъ ми рече да бы саставіо и ону о княжевой женидби, коя бы много ліепа была и знатна, а имамъ друге три те бы ми казали овдашньи Црногорци (кое ніесу нигѣе штампане) но за неодоцнити се съ онимъ готовимъ ніесамъ започео ништа, нити ћу ако ми ви не пишете.

Я мислимъ да бы добро было да іошть непечатите оне двіе те ѳ Г. Тиролъ препісао, нити ове 5 кое самъ вамъ послао, приѣе него вамъ и ове 3 непреписане пошлѣмъ, зато што бы сте могли ѳдну поголему кньигу наштампати одъ знатни догаѣая при пок. князу Данилу. Но ви чините како знате, а я самъ готовъ васъ послужити у све оно што могу.

Боим се бы ћете на чудо преписуюћи оне те самъ вамъ послао пѣсне за то што самъ у великой хитньи припадкомъ преписивао узъ много мои приватни и званични послова.

Моя ѳ жена примила послану альину на даръ, за кое вамъ са мномъ заедно захвалюе, тако исто и све кньиге послане, кое самъ одма предо, и кои вамъ ево сви захвалюю и поздравляю.

Г. Игуманъ ѳ већъ наручіо да му се ради оно што сте му препоручили, а я и Г. Дяконъ почели смо по ѣеѣе кою пѣсницу и загонетку, и имамо већъ готовіе (загонетака) преко 130.

Кадъ бы се прикупило добаръ діо гледаћемо послати вашой Г-ѣи, или ѣе ви наредите.

Врло ми ѳ жао што сте онолико потрошили за розоліо, аливамъ я ништа кривъ ніесамъ, ѳръ самъ по вапору послао као што свакъ вазда шилѣ, него ми рекоше да ѳ дація (ѣумрук) на нѣму одвећъ велики. А што ми се жалите да ніесу све ботилѣ од ѳдне сорте, т. ј. Мараскино, то ѳ све ѳдна сорта што се тиче финоће, ѳръ ѳ ѳдна фабрика, и одъ найзнаменитій у Задру, па макаръ каково име носиле.

Незнамъ заборависте ли говорити или писати у Будиму за оне Часословце, ако ніе сте, да самъ вамъ препорученъ.

За садъ ми неостае друго него васъ одъ мое, женине и ђечине стране срчано поздравити, и препоручуюћи се вашой досадашньой любави есамъ

У Задру на 8. Марта 1861. Латино.

вашъ покорни пріятель
В. Врчевићъ.

Узъ писмо Г. Врчевића непропуштамо и насъ двоица нашъ поздравъ вамъ а уедно и захвалность на послатимъ Рѣчницима изявити.

Лукіанъ Кундапцић
игум.
Нићифоръ Деретар
Діаконъ.

Колико е у кою пѣсну стихова.

у I.	О князу Црногорскоме	1835
II.	Удараџъ на кулу Адама Илића . .	520
III.	Удараџъ на Ченгић Алајбега . . .	344
IV.	Удараџъ Црногораца на Куче . . .	803
V.	Бој на Колашинъ	878
	У све . .	4380

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sig. Vuk Stefan. Karadčić
Belgrado
in *Servia.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4452]

63.

Високоучени Господине,
Мой Стари Пріятелю!

Ваше почитаемо одъ 6. юнія о. г. писмо примихъ, и топрва вамъ садъ на нѣму одговарамъ. Знамъ и увѣренъ самъ да сте се обрадовали овоме моме новомъ званію, еръ е мене одавна позната ваша чиста и велика любавь коіомъ самъ се дичіо и поносіо, и хвала вамъ на честитаню.

Гледамъ и настоимъ узъ мое многоструче послове небыхъ ли какву ріечь овамо за васъ нашао, или пѣсну, или Србулю за коеми препоручуете. За ріечи, досада ма ни цигле едне чуо ніесамъ него све турски, као у приморю таліянски; Пѣсне юначке слабо овђе у Требиню има игђе Србина пояча, али есамъ едне 20—30 женски поскочница, па гледамъ да іоштъ што скупимъ и у едно вамъ пошлѣмъ. У Стоцу (далеко 8 сахата одавде) казаше ми да има Турака найвѣшти пояча у Херцеговини, но ни самъ незнамъ како бы коега пояча добавіо, или онамо пошао, кое е обое мучно. Наравно, све ове юначке кое Турци пѣваю узъ гусле есу на погибію Србаля, па незнамъ были вамъ валяле за штампу, а може быти да ихъ е много и ліепіе као кодъ Србаля.

Србулѣ нигђе до данасъ напипати за живу главу, али и я и отацъ Никифоръ Дучићъ изъ Манастира Дужи (кои васъ одпоздравля) запели смо пружала на све стране, и нестоимо залуду.

Писа сте ми да ће ми Г. Милошъ Поповићъ учредникъ Видовадневи шиляти мукте Новине, а я нѣму по ђеђе кои чланакъ, но одъ тога до сада не бы ништа. Ако ме задужи гледаћу да му се одужимъ колико ми служба дозволи.

Рая овамо, помоћу бога и мога великога майсторлука мало е за сада одахнула и болѣ него икада.

Мени е фамиля у Дубровникъ, зато што по три пута на неђелю чуемъ за ню а она за мене преко мога поштіера, и због васпитанія ђеце. До сада самъ двапутъ кодъ нѣ бно, али они оздо немогу за млого узрока къ мене. Богу хвала здраво су.

Ништа ми не писа сте прими стели оне дуге пѣсне те вамъ изъ Задра послахъ казане ми одъ капет. Сава Мартиновића. Жао ми е ако су се изгубиле.

Молим васъ поздравите ми брата Илію, и явите му да самъ сь челяд'ма здраво, и да му немамъ кадъ писати. Тако исто и Г. Тирола молимъ васъ.

Узъ ово примите мой найсрчани поздравъ, као и вашой Г-ђи жени и кћери. Желећи вамъ одъ Г. Бога дубоку старость, и да се пріе наше смрти іоштъ едномъ загрлимо, остаемъ съ почитаніемъ назвати се

У Требинѣ на 17./29. Августа 1861.

вашъ ваздашньи пріятель и Слуга
В. Врчевићъ.

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sig. *Vuk Stefan. Karačić*
Dotore in Filosofia e Cavaliere
in *Belgrado*
nella Servia.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4453]

64.

Високоучени Господине,
Уважаеми Пріятелю!

Ваше четврте књиге нашіе народни пѣсана огласи доцно ми приспѣше, а да су и раніе све бы еднако было зато што се овамо о чуду и погибій одавно люди баве а не о читаню. А да е и наймирніе овде нема ко зна читати да пешестъ дукањція, а калуђери намъ се изъ овдашня три Манастира рашткаше безъ стрва и трага као што оно наши веле: неко к' Лиму неко къ Сараеву.

Я вамъ ево шалѣмъ неколико пренумеранта ако ихъ и ніесамъ питао, уздаюћи се да ће купити. Ако приспѣ да имъ се имена печатаю пріе ћу ихъ распродати, а ви већъ то добро знате шта прости читаоц жели. Я вамъ новце нешалѣмъ али за оне што продамъ послаћу вамъ.

Я самъ занешенъ великимъ пословима ови дана да незнамъ ће ми е глава, еръ се овамо колю на пасю.

Кадъ ми пошлѣте књиге препоручуемъ вамъ да ихъ добро у дебелой артій замотате, и да адресирате Ragusa per Trebinje да неплатимъ дацію.

Ако е ту Г. Тиролъ поздравите ми га молимъ васъ.

Васъ люби, почитуе и съ срчаномъ чести

У Требинѣ 23. Маћа 1862. нашки.

вашъ покорни пріятель
В. Врчевићъ.

[Долази списак претплатника штампан у IV књизи Срп. Нар. Песама].

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sig. *Wuk Stefan. Karačić*
Dottore in Filosofia
Landstrasse № 517.
in *Wienna.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4454]

65.

Високоучени Господин,
премили мой Именяче!

Одавна вам ништа не писах, па ни Г. Тиролу, и чини ми се да сам вам дужанъ на два или на три одговорити. Но ако не писах, не заборавих нити ћу док у мене душа узкуца, ер колико гоћ я посла имах кроз прошле двіе крваве године ви сте ми вазда и на душу и на срце стаяли. Тому е добар свѣдок што я имамъ до сада моіом руком преписане 19 прави юначки пѣсама а 295 маліе женскіе. Колико их іошт овамо има (никад не чувени) могу рећи да ніесам іошт ни почео. Ево вам уложени списак од свію с' неким додатцима.

Я сам вам скупіо и 10—15 Србуља али праве рутине или штоно ви зовете купусаче, зато што е овамо свуд куда сам я одіо, пробрао оно што валя Отац Никифор Дучић бивши Шумски или ти Дужки Манастир, и чини ми се вама послао. Ви знате наш народ какав е кад чуе да их ко тражи, па затегну на ціену да е стидно и чути. Я неке ніесам ни платио, а неке под уговором узео т. е. ако не узбегенишете да их повратите. Я бих вам біо послао ове ма чекам неко што ми е обећао єдан поп из Гацка па да су све заєдно.

Што ми лѣтос писа Г. Тирол за єдну Икону богородичину што е ваша кћер измоловала, и памієнила Манастиру Дужи; я обећах калуђерима па зато ме и питаю камо е. Ако е на билѣзи готова изволи те послати у Дубровникъ на мое име адресирано per Trebinje via Ragusa. Ако икако може те уз икону пошальите ми молим вас єдну пѣсмарицу женскіе маліе да даруем неким ђевойкама, и кою вишіе юначкіе за еднога врсног пояча, или да е дам у промѣну за Србуље.

Дай боже да се опет ђе видимо пріе наше смрти, кад нам не би суђено виђети се прошлог лѣта.

Шилѣм вам ово уложено писмо за Г. Утѣшеновића, с'найвећом молбом да му за мой рачун предате двадесет фіорина у карти док акобогда наше конте свременом будемо учинити, а ви држите рачун као и досада неће нам ямачно трећи ни знати а камоли судити.

Поздравлаюћи вашу госпођу, и Г. Тирола, и вас и поздравля, и люби и уважава

У Требинѣ 10/22 Марта 1863.

Ваш истинни почитатель
В. Врчевићъ.

[Прилог:]

Кое су юначке пѣсне, и колико у коіой има стихова

		стиха
1.	Јовлѣвић Видак и од Задра Тодоре	341
2.	Ускок Радоица, и Бан Задранинъ	290
3.	Новлянин Алія и девет брата Витковића — истини случай у Требиню	337
4.	Женидба Бега Любовића — исто	318
5.	Буна Рає у Херцеговини од 1855 до 1862	728
6.	Майка крвница	283
7.	Два Янића и Сарайка ђевойка	210
8.	Женидба Бана Дринянина	420
9.	Исто Крушевца Бана	252
10.	Арамбаша ђаче и Осман Баряктар	336
11.	Дизање оружя раи у Херцеговини (1852-ге)	266
12.	Бои на Зубце (1862-ге)	284
13.	Беговић Омер и Анђуша Войводина	272
14.	Женидба Бановић Секула	417
15.	Новлянин Алія и Милош Чобанинъ	266
16.	Женидба Янића Комнена	390
17.	Исто Максима Баряктара	260
18.	Ђуро Даничић и Покрайчић Павле	266
19.	Женидба од Янока бана (найкраснія)	448

Ове горнѣ до данас преписане пѣсне пробране су од преко 100 чувени пѣсана. Оне су чисто народнѣ и юначке, ни чувене по свіету акамоли штампане. А да є времена, или човека вѣшта скупіо бы преко 200 кад би све среда пописивао. Овамо є расадник и од пѣсама и од пѣвача, но ако не умріех мало по мало преписива ћу болю и болю кад гоћ

ми се прилика деси а вріеме допусти. Обично сам све ове по ноћи преписивао кад би ми нояч дошао а преко дан ніесам могао. Осим труда има пођешто и трошка.

Маліе пѣсама женскіе имам до сада преписаніе

1-во поскочница, маньіе и вишіе ђетиньи уз бешику и сватовски	257
2-го побожніе, управо моралніе	26
3-ће божитньіе веселіе, и од коледа	12
усве .	295

Прве сам купіо од србски и турски жена и ђевоіка, и чини ми се да ми се ніе ніедна увукла од ваши, наштампани, осим налпк ваше, ма и то са свим другчіе, ер сам на то добро пазіо да се у залуд не мучим.

Друге од старіе жена и люди нашега закона.

Треће и од жена и од ђавоіка, много ліепе, и веселе управ за божић су двіе божитнѣ ліепе и сміешне приповіедке народнѣ. Зачудо ми е одкуда овамо коледо!

Мислим да кад іошт прикупим едне 50 битиће мало маня кньига пего една од ваши досадашньи пѣснарица, зато треба причекати.

Купим од еднога найвѣштіег долибаше у Херцеговини Напіялице крснога имена и сватовске.

Уздам се тамо до Ђурђевадана имаћу вам се чим приказати.

[Споља All' Illustrissimo Signore
Sig. *Vuh* Stefan *Karadžić*
Dotore in filosofia e Cavaliere
di piu. disticti ordini
Landstrasse *in Vienna.*
№ 517

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4455]

66.

Високоучени Господине,
уважаеми Пріятелю!

Ако вам одавна ништа не писах, ево ме да вас у самоме дѣлу увѣрим да сам они ваздашньи ваш пріятель, лю-

битель и штователь. Ево вам 29. нови, дугачки и нигђе печатани, стари и нови пѣсама, кое сам са зноем чела, великом молбом и приличним трошком уз тешке и многе моѳ послове за љубавь вашу скупіо. Я ніесам метао знаке правописа но жлѣ ѳр у найвећой хитньи обично ноћу преписивао, зато знам да ће Г. Тирол на велику муку бити у чисто преписујући. У залуд се мучила новозаведена Матица Србска у Задру да іой ове пѣсне пошлѣм кад ѳ чула да их куним, и то с' богатим обећанѣм, ѳр ѳ мене више ваше пріятельство но свію у Задру Матичара. Много и много има у њима турски ріечи, кое сам желіо на свршетку истумачити, ма вѣруй те ми не могах нити могу. Оне, кое вам неби било познате, побилѣжите па ми пошљите да вам ій истумачим. С' овим 29. уздам се да ћете моћи голему 5-ту част пѣсама накрляти уз оне те сам вам іошт у Задру преписао.

Што се тиче маліе пѣсана женскіе, т. ѳ. поскочница, кайда, сватовски, божитньи, и побожни (осим напіялица) имам ій до данас 336. нигђе до сада напштампани, већ ако ми се ніе ћекоя неотице увукла од они ваши у првой части, а п да ѳ увѣравам вас да ѳ са свим другчія. Ове вам за сада никако не могу послати него када ако богда дођете доидуће всени овамо — као што ми обећа Г. Тирол, пак ћемо се онда нешто поразговорити. Међу тим я ћу гледати да их у чисто и у реду препишем, а дако у толико іошт кою набавим. Гледай те ако мислите доћи да будете у Дубровнику на 25. Августа по нашему кад ѳ свети Апостол Вртоломія моѳ крсно име, да напіемо у славу божю пріе наше смрти, молим вас.

За Србулѣ я их немам готови но само пет, ѳр 7. повратих некоме оряту Јосифу Ковачевићу из Попова, на артій, мале и подеране, ѳр ѳ имао образа да ми за ньи тражи Ѳванђеліе на велико коло, Триод и Пентикостар!!! а како вам скоро писах іошт чекам неке од Попа Риста Одавића с' Надлуга кои ми вазда обећава а недоноси, па тобож очекивам да их буде више у сандуку.

По писму Г. Тирола од 25. п. п. Мая тражим човека кои би до у Дробиняке пошао до Новице Церовића за оне те он има, али у овой іошт траюћой опасности айдуках нико не сміе да се усули, ѳр има там' и амо 8 дана ода преко страшни стаза и богаза. Ѳдан ми се човек обећао али се я боим да не ударимо на сіясет у случаю ако би нам их послао, ѳр

празнорук човек тражи 6. фіорина у цванцике до онамо, а ћирія коню ко зна прво оћели люди хћети ризикати а друго по што од Товара? Сад ће кирія одавде сувом до Дубровника па морам до Беча? А све за све пошто ће Новица србулѣ, и какве ће бити? Чега ради я сам од тога мнѣнія да пошлѣм човека к' Новици с' питанѣм од ваше и мое стране имали іошт оне Србулѣ за кое ми є іошт на Цетинѣ говоріо; колико комада на артій, коликоли на кожи; пошто би их дао за новце или за какве и колике црквене књиге; и найпосле пошто би кириє било, па онда да видимо и да се я и ви договоримо. Я мислим да ћете и ви на ове мѣре пристанути. Науміо сам послати му на дар и єдно од они 9. Євангелія (што сте ми послали преко Г. Лаиновића су 2. књиге народни мали пѣсама 1-ва част) од ваше стране, а явићу му да сте му преко Цетиња послали єдну пѣсмарицу IV-ту част.

Ова Євангелія те сам приміо, све ме страх да не буде: жали боже трошак од Беча до Требиња зато што ніе обичног формата ни главе у реду као и остала до сад штампана Євангелія. Ви знате што є наш народ: они, да си Христос с' неба у другчіе альине од оній те є у икони рекли би да се полатиніо, єр они оће да є на старачку. Неки попови, коима сам казивао веле: то є уніоцко, а неки: Латинско. Ово исто говоре и за оне Црквене књиге те су о трошку наше владе у Бечу штампане 1855-те године. У дар их примаю а ма за паре нико ниипшто ако ніе су из Русіе, а найскуплѣ су оне у Кіево печатане!!! Ако могах кою продати гледаћу али по 4. дуката(!) мучно. Како ми пише Г. Тирол од ваше стране да ћекое од ови Єванћелія даруем коіой сиромашной Цркви и Манастиру врх признанице, то ћу и учинити а међу тим вам од свега срца предварително захвалюем.

Држите молим вас рачун од онога што є по међу нама док се акобогда видимо, а међу тим захвалюем вам за оне 20. фіорина те сте за мой рачун дали Г. Утѣшеновићу.

Као што ми писа Г. Тирол да ћете ове године дати на штампу пету књигу народни юначки пѣсама, зато гледайте да на свое врієме пошалѣте ми пешест обявленія ако могах скупит' вам неколико предбројника.

Надам се од дана на дан примити икону кою є измоловала Г-ћа Мина и обрекла, или ти наміенила Манастиру Дужи Бог се и нѣ сваким добром опоменуо.

Уз ово примите мой покорни а ма срчани поздрав, молећи вас да изручите мой дужни поклон и поздрав вашим Госпоама Супруги и кћери. Поздрави те ми молим вас любезно Г. Тирола, и молећи Бога да се іошт єдном у моіой кући поиграмо на Сете Мезо те да тако и мом Косту желю испунимо, єсам с' почитаніем

Требиње на 8. Юлія 1863. Латино.

Ваш до смрти покорни и непремѣнни
В. Врчевић

П. П. Молим вас, на прво писмо што ми уснишете назначите ми єли брой ваше куће 517. као што се мене чини.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4456]

67.

Високоучени Господине,
мой стари и незаборављени Пріятелю!

Одавна сам вам морао писати, а найприје за оне Србуље у Добриловини, но вѣруйте ми да никако ніесам могао прије без да вам докажем чему не и зашто, єр вама, кои ме познавате, не треба много оправданя него искреност кою сам вазда спрамо вас као светињу уздржавао.

После неколико дана нашега растанка из Дубровника, я шиљах Новици касте човека с' писмом ради Србуля, од ваше и мое стране молећи да нам их како гођ он найболѣ види овамо оправи, или иначе да нас шѣтуе како би смо радили. Човек иде и доће, и донесе са свим суопаран одговор, коега вам у оригиналу шалѣм да видите. Како ми є вићети, ту нема ништа но жали боже 6. Фіорина кое сам дао оном човеку, ато ради два главна нѣгова предложења; прво што вели да се нађе човек коиће у Добриловину поћи, и кньиге разабрати, а друго што веле да Шаранци (чія є црква) недаду него за сваку кньигу стару, другу нову!! Пошто є овако я вас не бих знао како совѣтовати, єр без човека вѣшта налик мене

ту ніе прилике, а іошт манѣ кньигу за кньигу. Мени се овако чини а ви ако знате болѣ на кои други начин пишите ми я ћу онако и радити. Да я ніесам оно што сам, и да є пролѣће, вѣруйте ми не бих жаліо моіом главом поћи, ама обоє за сад нам на путу пріечи. Ако ви велите, и ако икако можете (кад буде о пролѣћу) писати Г. Васићу, кои неће овамо приће пролѣћа, да би ми допустіо у Добриловину поћи ево ме готова и веселѣм као одива на побожитню час у род.

Што би од ваше нове кньиге српски велики пѣсама? Я сваки дан очекивам позив, па потле да се штогоћ ради и о моим малим женским као што смо уговорили. Кад ваше добіем кньиге онда послаћу вам и мой предговор вама кньижицу посвѣћуюћи. Србуля за сад нигђе ни одкуда осим она подерана те сте вићели. Явите ми оћули вам оне из Дубровника опремити или каколи?

Икона Богородичина кою є ваша Г-ђа ћер Мина измоловала єдва ономадне здраво ми доће, ато због ненадне смрти напрасне нашега незаборавлѣнога пріятеля Јока Лаиновића Бог му душу упокоіо, пак є требало да се прими преко Трибунала. Я сам є изложіо у моіой соби на видику, и свак ко є чуо долази да гледа с' удивленіем красоту раднѣ те се пред ньом прекрсти и целива. Невѣрую да є женска глава исписала, али им я покажем озади своеручни подпис Г-ђе Мине. Хвала іой и од моє стране за оваку красну радню и драгоцѣни дар. Бог вам є поживіо и усрећіо.

Дужским калуђерима сам већ явіо, и чекам дан по дан кад ће кои од ньи банут да є торжествено носе ђе є и намієпћна.

Три Иконе Г. Тирола, те сте ми их дали у Дубровнику, многима сам показивао и допадаю се многим, но до сада не би муштеріе ніедной осим єднога попа те рече да ће купити ону Св. Троице. Као што сам вам уствено дао мою ріеч, увѣрите Г. Тирола да ћу настояти више него да є он сам овђе, али є слабо уфанѣ зато што народ неможе іошт да о црквама мисли него о лютой сиромаштини, а друго и да є готов красити цркве неразуміе ціену оваког иконописа, зато што є навикнут гледати оне према коіема се є греота прекрстити. Међу тим, молим вас поздравите ми га, и желим знати ели он пристао на оно моє предложенѣ ради штампаня мои мали пѣсама.

Не остаюћи ми за сада друго него поздравити најсрчаніе као вас тако вашу Госпоћу Супругу, и Г-ћу Мину, а и вашег унука, и желећи вам од Г. Бога іошт дуго и весело здравлѣ, есам с' почитаніем

у Требинѣ на 10./22. Дек. 1863.

ваш покорни, и непремѣни
В. Врчевић.

[Споља:] All' Illustrissimo Signore
Sig-n Vuk Stefan Karadžić
Dottore in filosofia e fregiato
di piu distinti ordini

in *Vienna*
Landstrasse № 572.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4457]

CCCVIII.

ВУКОЛАЈ ПОПОВИЋ

Господине Вуко

Ето шилѣмъ вашой милости по Мандй неке прыпѣве женске, за кое самь иходиш мо селу иощъ молыш и плаћао що выше дамы тко каже, ево самъ нѣке искупиш и вама ихъ шилѣмъ, на голо свѣсу по турскомъ начину, алы ако могнемъ иощъ тражићу иопростыте защо самь на хытанѣ писа ихъ берзоплетомъ мукаћеви быть проучитъ. Етовы шилѣмъ ону яребицу осолѣнае добро можевысе тамо наредити лѣвше дае изиете и поздравлямъ любазно и остаюћи на вашу заповидъ

Стапѣвыче юныя 9, 1835.

покорнѣиши слуга
Вуколаіи Попович.

[Споља:] Благородному и Высокоученому
Г-дну доктору Вуколаю Карацыћу
у Котору.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4458]

CCCIX.

ЈОВАН ДИМИТРИЈЕВИЋ

Любонародный Господине,
Мени высокопочитаемый!

Бывшу вам' у Тріесту шпоминѣм се врло добро ваши благонадежни рѣчи с' коима сте ме шбнадеждили были, да нећете пропѕстити и вы ѿ ваше стране ньиговом Сіятелству Князу Милошу Обреновићу мене препоручити. Г. Доктор Фрушич писао є на своіе пріятелѣ у Сербію да бы ми код' ныіова Сіятелства исходатајствовали милостиву помоћ чрез кою бы могао и Медиціну покрај моіе већ извикнуте ми Хирургіе у Паризу совершити.

Зато всепокорнѣйше вас молим да небысте поштедили труда и вы ѿ ваше стране по могућству препоручите за кое ћете ме особито обвезана и вам до конца благодарна имати

[Пошт. жиг: Wien 5. VII (1835?)]

вашега покорнѣйшег слугу
Јшанна Димитріевич
Цк. Лѣкар на
Брику Делфину.

[Споља:] Triest.
An den Wohlgeboren und Hochgelehrten
Herrn Vuk Stefanovics
Wohnhaft in der Josephs-Stadt am Glassis № 41,
im ersten Stock.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4459]

CCCX.

ПЕТАР ПОПОВИЋ

Высокопочитаємій Господине

С' приликомъ овомъ не пропуштавамъ вамъ обявити наше и свію ваши пріятеля добро здравлѣ; Истимъ путемъ и препоручити овогъ Старца нашегъ: да бисте га само научили и упутили, онђе ће намѣрава поћи.

За посвѣдочити и здѣломъ обећанѣ мое, пиеснице неке сватовске и друге различите шалѣмъ вамъ, знамъ да ніесу важне, али сотимъ се утѣшавамъ; що ће их̃ быти унапріедъ лѣпшій и больй.

Новости башъ важни немамо никакшви, потле да разглашеній юнакъ Симо Радуловичь, 2-гъ Іулія погинуо у Кривошіама естъ, защо и какш, старацъ исти Г. Ішовичь, може вамъ изиснити.

Поздравляюћи васъ одъ многій, вѣрyйте неизброенійхъ, а особито одъ стране брата и невѣсте мое, Капет. Леса и Госп. нѣгове, Госпоћа Мара Койтозовича, Ћеловићъ такоћеръ и Тета поздравля васъ. И пакъ препоручуемъ се за новость кою, и обећавамъ се сада и вазда

Рисанъ 14. Іулія 1835.

вашъ ко услугамъ готовъ
Петръ Поповичь.

[Споља:] Высокопочитаємомъ Господинъ
Господарь Вукъ Караџићъ
у Бечъ.

[Вукова напомена:] одговорено по Лукети 23. Април. 836.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4460]

CCCXI.

ПАВЛЕ КАРАНОТВРТКОВИЋ

1.

Високоучени Господине Вуче,
мени особито почитаеми!

Ваша велика услуга и ревност кою ви вашему роду неутрудно дан ноћ подносите и себе за њега жертвуете, та ме уче и даю вас познати. Прво мога страдања (коме већ треће лѣто настало) имао сам срећу вас у моме отечеству из ваши пѣсана познати, а послѣ пострадавши и приспѣвши у Сербію у дворъ Свіетлога Кнеза сербскога, онђе іошъ болѣ разумѣм за ваше славно и велико име. Од оно доба на сваки начин желіо сам да се с' вама састанем, било у Тріесту или Дубровнику или найпослѣ и у самой Црной Гори, но бавећи се о моіой великой бриги и сиротиньи, немого приспѣти на вріеме у Тріестъ, ђе сам мисліо найболѣ с вама о нашима пословима разговорити и посовѣтоватисе. Вама ће бити зачудо шта я толико говорим а не кажем тко сам и одкуда. Нећу рећи за цѣло, ма може бити да акоме лично и непознасте, дѣла и страданія моя биће вам позната. — Я сам' сиромашки попо из Босне (недалеко од Банѣлуке) кои страдам са више мое браће за вѣру и народ! — Незнам доклен ће судбина гонити ме? Кад помислим ђе в мое отечество у ком сам родіо се, ђе ми мое добро, кое сам имао! — Ахъ Боже! а сад од тога удалѣн и свега лишен, морам пребіятисе од немилога до недрага. Но све би прегоріо и лако претрпіо, само кад би знао дању моіой браћи и отечеству ако и позно, од помоћи и користи бити, Овђе ніе любезни Г-дне мѣста, да би вам могао сву мою тугу. мисао и намѣреніе изказати, но само од части назначуем вам, да ми са вашим великим умом и духом у совѣту подпомогнете, коећу гледати на велику користь мое браће и отечества, обратити. Я ћу іош овђе неколико дана постити па послѣ отиѣи у Костайницу к моіой невольной фамиліи, да тамо зимуемо, пак на пролѣће што Бог даде. — Опростите любезни Господине, што овлико први пут пишући вам, с пута салазим,

али ніе иначе. Молим кад изволите одговорити ми, да писмо на Господина Епіскопа управите у Карлштадт, коиће мени од туда сообщити. Оваи Сербљин кои вам ово писмо предаде, може вас доста о мени и моима страданіяма извѣстити. Далѣ препоручуюћи себе вашой великой милости и пріятельству остаем ваш

у Тріесту 23. Септебра 835.

покорни слуга
Павле Каранович
бивши парох Банѣлучкій

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4461]

2.

вйсокоучени и благородни
Господине

У србию приспео ѣсамь о светоме архагелу Михаилу, икодь светлога и премилоствога княза нашега све преповедо какосмо билп заедно свама у бечу иказо ваше мѣнйе и вашу благородну наклоность прама княза и отечества нашега ицелога данашнѣга правителства итумиѣ помого Г. Радичевиѣ што се тицало ваши народни песама дабисе притекло у помоћѣ, ясамь запста куцо наврати оѣедисе отворити тоћемо видити аивисе чешће явлаите дасе нота незаборавла нешкоди често виѣати се предь очима аособито у србп иопоминяти за свашто, я нисамь мого ништа пренумеранта скупити до данась осимь мене, изь корватске изместа Дубіце трговаць лука Ерваћанинь сину моисеу любителю книжества, даклень кодмене вами 6: талира или 12 ф. ср. новога засада, нема ништа избоснесу отишли 18 Србала у цариградь тужитисе назулумь штоив веци паша поглобио инапустио спаие изулумѣаре и кристияне ние, хотео прогласити народу царски фермань или катишеривь изатоће кристияни босански молити цара даимсе обдржи штов царь вдань пут у народ пздо а паше дага не крию и да рая дае по указу царскоме данакъ ипрочая, молимь високопочитаеми Господине препокорно васъ будите тако, добри и призовите Г. Стояна и Срету зашто они мени затолико непишу време тое срамота управо дая пишемь четири

писма Стояну аонь мени нислова аштасамь я зани овамо говорио дани отаць ниовь небимь болѣ посо свршио него я па мени нисловца одь говора натолика писма моя, молимь васъ учтиво любезни премилостиви Господине ипрепокорно даи дозовете и кажитеимъ како валя идапмь кажете неками мое, портре штоме измало срблинь молерь кое познато свема нашимъ питомцима иако неби Стоянъ ѣпо послати аоно нека коиму драго дяка пошле посигурнои прилици яѣуму благодарань свагда бити иошть платити само дасе добро оклопи дасе неби покварило итоакобисе ледь отопио напболѣби било наводи небисе старо даби валило штогод ипокварилосе, аясамь молеру платио ипрепоручиога овамо аидякомь или тои господи нашои млого вало итолико писо Князу иправителству занновь трошакь иошть избеча коеѣеси они добро осведочити штае моя препорука значила и амрель остомие кодь Г. Стояна, ито свашто дамисе пошилѣ уземуну преко трговца Иована Карамате иписмо идруго свашто што иде, намене, васъ посто пута молимь дами пишете отоме свему аичешѣе дасе знамо дасмо барем живи насвету жаомие дауитоѣи пишемь вамь тешкоѣете читати алисе уздамь даѣете опростити своме нелице мѣрноме звипженику коиѣ учно подь буквомь икодъ светога кременскога рама ипрочая давамь кажемь коикась поздравлаю тоби млого брояти било него само ови Кпязь Княгиня ефемь томания посто пута ипрочи, ипишитеми ново.

Кое есамь васъ любеѣи као мога брата ипочитуюѣи иесамь вашь благодарни ипокорни почитатель истинити.

Княза србскога Прдворни свештеникь Павель К. Тврт-ковиѣь у београду

1840. декембри 26.

Г. Копитара непознатога поздравите одмене молим васъ

[Споља:] S-r dem Hohgelehrten Herrn
Vuk St. Karadzitz
Doctor der philos.
Erga Recepisse *in Wien*
Landstrasse 57.

[Вукова напомена:] одговорено 4. Марта 841.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4462]

3.

Высокопочитаемый Господине!

Зачудо мие да ми за толико времена на мое писмо ништа не одговарате, незнамъ да ли га примисте ил' што бы, зато ћу молити да ми и на пређенѣ и ово саданѣ скоро одговорите. Я вамъ до садъ нисамь мого пренумеранта на пѣсме послати, но само онолико у коликосте изъ могъ пређанѣгъ писма извѣщени, но скоро ћу я у Крагуевацъ поћи и тамоћу вамъ, съ найвећомъ ревносћу радити да баръ све совѣтнике пребавити вамъ узмогнемъ, а и самъ мие Князь обећо и Г. Радичевићъ рука помоћи у томе быти. Поздравяюћи како васъ тако Г. Г. Стояна, Томића и сву Г. у Србске питомце, молићи да се свое цѣли држе и ньой скодствую. — Молимъ и васъ да Г. Настасу накричите да ме, докъ е мое тамо портре, излитографира, и да ми одма пише.

у Бѣограду 20. февруара 841.

вашъ почитатель
Княза Србскогъ придворный
священикъ
Павелъ К. Тврковић

п. п. добро бы было да и вы замолите Княза и то да рекнете да сте све то на мене оставили да я саберемъ, еръ ће се прie сѣтити

[Споља:] Благородному и Высокоученому
Господину *Вуку С. Караџићу*
у Бечу.

[Вукова напомена:] одговорено 4. Марта 841.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4463]

4.

Высокопочитаемый Господине!

Ево ме већъ вдаредъ опетъ у премилой нашой Србіи. До садъ самь се као што вамъ е познато непрестано у Руссіи

бавіо и одъ благодѣтеля наши русса понайласкателніе дочеканъ, у петерсбургу 4. месеца самъ се задржаво, и свуда и одъ свакогъ добро пріймлѣнъ и дочеканъ био. А и моѳ самъ ствари све у добаръ поредекъ ставіо, и повольи ми ѳ путъ мой испо. — Но нисамъ нигде пропустіо, гди се годъ прилика десила и реч повела хвалити ревность вашу къ Књижеству Србскомъ. Писао самъ вамъ изъ Петерсбурга незнамъ ѳстели примили, одговорите ми и на ово. Као што самъ вамъ и нѣгда писао за Србске народнѣ пѣсме, товамъ то и сада велимъ, а пренумерирачу и іошть нѣколико изъ руссіѳ, само ако ѳ тому време, и премда ми новаца нису дали яћу за ньи дати, но само ми явити гди ми валя новце овде положити, да ій тамо пріимити можете; а вы се постарайте те што скоріѳ књиге пошльите. — Будући самъ намѣранъ издати и другу часть мои древности то умолявамъ васъ а поздравите ми и Г. Копитара, да ако бы се каковы рукописны' древности', славенства или Србства тицаюћи се наодило, имате доброту мени послати, и я ћу ій у књигу ставити подъ титломъ онога ков прило; па немойте сотымъ мыслити, да се я у ствари литерарне мећемъ, но я древности истражуемъ и сотымъ по могућству желимъ какову ползу Књижеству нашемъ учинити, при повратку изъ руссіѳ састосамъ се са Г. Кнежевићемъ, и у разговору вели ми, да се одъ мене желателно закгева штатистическо описаніѳ босне и Ерцеговине, а вами ѳ свима мучно тамо туръ занѣти.

а проно Господине, честитамъ вамъ медалю за трудѣ ваше получену кою са славою и честію да носите.

Молимъ одговорите ми

у Бѣограду 24. Марта 842.

покорний слуга
Княза Срб. придв. свящ.

Одьговоритеми човече акосте ядранинь

вамь истинити пнелицемѣрни почитатель
Павель К. Тврковићъ

[Спољa:] A. Monsieur
Monsieur Vuk Stephan de Krračić
à Vienne.
mit den Briefe des H. Tirka

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4464]

5.

Высокопочитаемый Господине!

Высокопочитуюћи іа ваше Роду нашем' са скуплянѣмъ и издаванѣмъ народны наши Пѣсама учинѣне заслуге, и васъ особито уважаваюћи, не у малой према вама чувствуем се быти неправди; што самъ у одговору моме Г-дину Надеждину, печатаномъ у додатку къ Србскимъ Београдским Новинама dt-o 4. Јуліа т. г. Бр. 27 узимаюћй васъ себи за штитъ и обрану, оба насъ неучена назвао; не намѣраваюћи са овымъ казати: да сте ви, высокопочитаемый Господине, неученъ, што о мени исповѣдити не стидимсе, а о вами рѣчи не могу. Са онымъ іа сам само то казати хтео, да се и вы, у оно давно врѣме, кад сте народне пѣсме скупляти почели саданьи степенъ изображенія не имавши, као што сте и сами предъ светомъ писмено изявили, по понятію, тко се ученъ зове, ученымъ нарицати нисте могли, а мене вамъ у одношенію къ наукамъ споредити нити самъ хтео, нити могу. Вы сте, увидѣвши народны наши пѣсама цѣну и преимућство са издаванѣмъ тію Роду на корыстъ быти тежили, што и я са собиранѣмъ древностій тежіосам и тежимъ; а у доброй намѣри и у добромъ дѣлу ученогъ и у Србству славногъ спомена мужа учителемъ имати не на умаленіе но на увеличаніе служи.

Видећи іа йако сада, да се израженія моя и иначе толковати могу, и васъ когъ од срдца любимъ и као Роду заслужна искрено почитуем, ни у найманьой точки увредити не желећй, ово вамъ на ваше свршено оправданѣ и по хтеню употребленіе писати одужена се держим. Надати се усуђуем, да ћете ви ономъ, кои васъ увредити ніе хтео, ако іе то нехотице случило се, драговольно опростити

Са особытимъ высокопочитаніемъ

у Бѣограду 3. Аугуста 1842.

вашъ искреный почитатель
Павелъ К. Тврковић
княжески пр. священикь

[Споља:] An S-r des serbischen Literaten
Wuk Stephan Karagjić
Doctors der Philosophie und
Mitglids vieler gelehrten Gesellschaften
Hochwolgeborn
zu Wien
mit Briefe des H. Kurt.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4465]

6.

Почитаемій Г. Вукъ!

Вы мене више пута истина ружисте и свакояко критизирасте предь светомь на правди, кое заиста нисте право имали, а мое намѣреніе у одговору Г. Надеждину, ніе было васъ увредити, и на жао вамъ учинити, као и Г. Надеждину, него само мое в намѣреніе толико было оправдати и позватисе на ваше собираніе пѣсама, ков сте ій вы собирали; А вы заокуписте ме на еданпутъ предъ светомъ свакояко ружити и у право безчестити, на кое заиста заслужуете, да вамъ на вашу критику и безчестіе одговоръ дамъ, но кадъ буде време томе, яћу гледати оправдати себе, да не останемъ башъ подъ тимъ руженѣмъ, а друго мое намѣреніе нитіе было, нити самъ мого другоячіе казати него као што вєсте.

А Штосе мое й ваше науке тицало буде, као што ме вы свакоякимъ називате, да самъ безъ сваке совѣсти, и да самъ безобразанъ, и лажљиви простакъ, ово сигурно нисте право имали казати, та валяда ніе башъ све ни тако.

Што се пакъ Српски Споменика тиче и собиранія нѣовогъ, я немогу другоячіе казати, него као што самъ ій добіо, и у С. Н. Листу два путь навео то естъ, да самъ до 40 у Дубровнику добіо, гди міе казано, да ій у Архиву Српску однесемъ, или гди знам, а о печатньій ни спомена било ніе. Такођеръ до 100 добіемъ у Тріесту, одъ почившегъ Г. Фрушића, коій міе наложіо, да ій почившемъ Г. Епископу Мушицкомъ на прегледанѣ предамъ, тако како ми онъ заповеди онако да ій поступамъ шињима, а опеть о Печатньи никаквогъ разговора было ніе. Као што тако и учинѣно буде, но Г. Мушицки ми по прегледаню наложи, да ій подъ именомъ моіймъ,

кадъ немогу подъ Ньовимъ у Србіи одма печатамъ. Гди іошть неколико совокупимъ у Србіи; ово све дае тако было заиста могусе свагда Богомъ и душомъ моіомь заклети, а никако другоячіе.

А вы Г. моглисте и можете ме ружити како знате и како хоћете. Но я судимъ да ће светъ найболѣ како васъ и ваше Пѣсме, тако и мене и мое Споменике увидити, и отомъ разсудити. А што се мое ревности ко кньижевству тиче, тоћу се трудити, као што се и трудимъ, колико у станю будемъ у помоћъ притећій.

Я самъ фала Богу прибавіо іошть, како древни Рукописа и Повеля, тако древни србски новаца и проче древности, іошть ко томе, Списао самъ материю на 150 табака Славенске древне Історіе то естъ описаніе свию древни Славенскій Народа, а потомъ гледаћу и потрудићу се Србску Стару и нову Історію, у колико самъ могућанъ на Србскомъ Єзыку на светъ издати, истина вы мене называте неученимъ простакомъ но яћу гледати да материю Історіе и ове друге составимъ и Свету на разсужданіе издамъ, па нека сваки читатель по своіой волыи разсуждава и пресуђуе.

Но за сада доста я каза, како окритици вашой тако и момъ дѣлу коим се занимамъ; сада пакъ долазимъ учтиво молити, одругомъ предмету; Пишеми изъ Хорватске места Дубице до Босанске границе, неки Лука Хрваћанинъ трговацъ и нѣговъ сынъ мойсей, да ій пренумерирамъ на ваше С. Н. Пѣсме.

Тако васъ молимъ имайте доброту, пренумериратій, а новце ће те одма примити одъ мене, или ако желите четири моя Србска Споменика, — да вамъ я пошлѣмъ — стои на вашой вольи.

А вы мени мое и Лукине Пѣсме како се трукую пошлыите на кога вы найболѣ знате овде у Н. Садъ.

Я бы васъ и ово моліо, као што су мене неки Босански Священици молили, да имъ гледамъ, и да имъ набавимъ ты Србски Пѣсама, но сиротиня е пука, нису у станю платити, него кад бы вы хотели тамо послати неколико екземплара то бы заиста велику задужбину и добро учинили. Но то на вашой вольій, я вамь само по дужности опоминѣмъ и молимъ ако вамъ могућно, ербо ій Народъ са велпкимъ вниманіемъ особито радо пазы и чуе, а нарочито оне Юначке пѣсме, кадъ бы сте хотели и могли по више екземплара послати, заиста небы сте ништа сотимъ изгубили.

Тако молимъ васъ одговоритемiи то, можетели учинити или не да знамъ.

У Н. Саду 2. Ноемвра 1844.

Притомъ Єсамъ вашъ
покорнiи слуга
Павелъ К. Тврtковићъ.

[Спољa:] Hochgelehrten H. Herrn
Vuk Stephanovits Karagsits
Lietherathor
K: et J: in Wien

[Вукова напомена:] одговорено 29. Нојемвр. 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4466]

7.

Господинъ Вукъ

Я васъ молимъ као звижденика дабисте имали любавь то писмо Г. Янковићу у руке предати акоѳ ту — друго васъ молимь као списателя да ми пошалѣте ваши три части србски народньиѳ пѣсана мояѳ библиотека у Новомь Саду пропала и одъ 2 киладе и седамь сто комада книга само, сто педесеть нашао самь, а за древность прочу млого би било овде говорити, докъ би све по реду казао и описао штамиѳ у пламену ѫовогъ сада изгорело, зато самсе сада лишио и народньи пѣсана, — я би вамь одма платно преко кога вими наложите и пошалѣте кньиге, треће, пошальитеми неотложно ковчежић одвась написати издати, тамо мене имоиѳ особито интересира и оне здравице на крсниѳ именама иобичаи насвадба, кое нису написате а у босни моиоп постоибини, да додамь, има млого налико нанаше обичаѳ, али имаоби млого и додати — донесемь прошле неделѣ одъ овдашнѣга помоћника окружногъ Мите Марковића, пастанемь чатити као у босни прави звижденикь, амоити стари симо иошть неколико овде налазећисе босанаца и србијанаца, окомене слушаюћи врлоимѣ по вольи било, а старити чича симо погоди, я би рекао да ѳ то писао и градио стари и роми вукь, тогаби вука рече требало одниѳти у босну дапише тамо наше адете, и рече помирисе попо са вучиномь кадъ онама пише, зато дину душмане и звижденичe мои да се помиримо. За ковчежић, послаћувамь материала

затакова дѣла, я се сада по окончанію вое самацарскомь налазимь у срему у иригу — да вамѣ — било видити како звиждениkь туче сасвоимь босанцима мацарию, па кадъ треба поповати попуе, а кадъ треба писати пише башь ако иние по повои логики ивкусу икадъ се бие ивоюе Звижденикѣ и тамо први, па га се проћите, него пошальтему кньига народьие да чата народу иоживлява срца патриотизма, то вамь пишемь као момь старомь Звижденику

вашь п-тврtковићь — са ћурулицомь Звиж —,

у иригу 20 февруара 1850 — ако неби био ту Г. Янковићь писмо испараите.

[Споља:] Seiner Hochwohlgeboren
Herrn *Wuk St. Karacsits*
Serbisken Literaten
Wiea.
Pavel Tvrthović Pfafeer
Иригъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4467]

8.

Любезни и мени млого цѣни,
Господинъ Вѹкъ!

Я вама обећа, даћу додатакъ Србскихъ Споменика одма послати, іоштъ штогодъ у погледѹ какове Грађевие за ваша дѣла и сторична, но знайте дасе ние могло, ясамъ могао истина послати вамъ одма до датакъ, али радсамъ био іоштъ што выше, како реко послати вамъ, и тако, овдаћѹ и ондаћѹ, докме притоме и мои Светозаръ сада наново незаокѹпи да и вама и нѣму пошалѣмъ по еданъ, кое ево и пошилѣмъ ако вамъ бѹде штогодъ помогло, драгоби ми били, даме мили мои Приятелъ и стари Звижденикъ неби покарао; Ербо разумие штае свети Кременъ, и старо и ново доба године, и тако кадасамъ онда дошао кѹћи, нађемъ све неѹрађено но и у нередѹ и докъ све у редъ доведемъ дођоше покладе божићнѣга поста, притоме у дамъ мою кћеркѹ Драгиню за Клирика коими садъ капелани, и обвеселиме дамие диете у кући у дато, и у едно зетъ и капеланъ мои постаоми, а за Светозара чуемъ, дасе и онъ тамо добро влада, и учи, но ево туге дамисе Драгиня одма повенчаню разболи, кояме наивише као мое диете опечали, и

баци у бригу, дами убригу баци млого све важне послове, на еднȣ странȣ таи слȣчаи за бацȣе и незгодна чини; Ербомие диете особитогъ духа и поведения, затомее и у печалъ доста положила, докъ невидимъ нѣзину болесть наедну или на дрȣгȣ странȣ; ясе васъ веома опоминѣмъ, и вашега лѣтошнѣга и шаливо веселогъ у гошћения, као и одъ ваше вамъ мени млого како овде кажу штоване породице; одавде ти ново ништа казати неимамъ, осимъ, да по турченяци башъ погнявише крштени народъ ȣ тȣрско Европеискимъ провинцияма, на поругание целе Европе, коеће данашнѣ доба история све товише памтити и жалосни яда ныови навѣки опоминяти се — ясе већъ немогȣ да прикȣчимъ граници одъ ныово ядикованя т. е. шта потурченяци са Християнима раде, тосе пише, али се описати ни полакъ неможе, ербое нечувена чуда онома особито у босни Ерцеговини ради, да се свакȣ мѣрȣ пре вазишло, кажеми еданъ мои рођакъ дае било болѣ кадасу янычари били него сада, садае наигоре побише и свд отеше доголе душе, ето вамъ ново, акоднасъ у Славони другояче, раи земни, — кȣбурисе мало сановцемъ, али и мадемъ свега у кȣћи, ести и пити, и гриятисе на овои зими, пакъ добро, само дами богъ поклони и оздрави ово женско диете, кое мене и мога младога Попȣ снȣждава; и сада васъ молимъ као моегъ драгогъ Приятеля и Звижденика, дами пишете штогодъ, и да поздравите неброено пута како вашȣ милȣ вамъ Госпȣ Сȣпрȣгȣ, тако Господичнȣ кћеркȣ, да е не само почитȣемъ него и у важавамъ, као каковȣ Косовкиню око призрена наисрдечние, и некасе уда за Србина макаръ био одъ Липовине, а валдаће и больи и одъ дреновине бити, іоштъ васъ молимъ да када покои путъ доће квама мои синъ, као што самъ му препорȣчио, дага поучите по вашемȣ староме ђитапȣ и у ду[ху] народнѣ чести и послушности спрама богȣ и старнемȣ своемȣ, особито одъ кога зависи, и благодѣяние у жива, яби био радъ, да самъ могао вамъ штагодъ важниега послати, али нисамъ, како реко могао збогъ непрестаногъ посла по парохиі, и описиваня прошлости; да се баръ знаде дае и некакови босански Звижденик живио кадѣ годъ.

Кои Сотимъ остаемъ вашъ васъ одъ срдца любећи
У Слатини дне 14 Јануара 1858 год.

Почитателъ!
Павелъ Тврдковичь
Парокъ Слатинскіи.

[Споља:] Многозаслѫжномъ у Родѣ
Србскомъ Господинѣ
Вѣкѣ С. Караџичѣвѣ
Списателю Србскомъ
у Бечѣ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4468]

9.

Мени высокопочитаеми Господине!

У додатку Српскогъ Дневника наиђемъ на позивъ претплате на Српске Народне Пѣсме 4 часть, коеће се до конца мѣсеца Јуніа т. г. штампати и разаслати, и кое пренумерантна цѣна есте 2 fl: а. в. кое овде у привитку имамъ честь послати вам 2 fl: а. в. съ томъ молбомъ даме на више поменуто дѣло прибилѣжити изволите, и то овако: за себе и синове свое Светозара и Љубомира, т. е. акоћете пренумеранте штампати дати, — са високимъ почитанѣмъ и срдачнимъ поздравомъ остаемъ

У Слатини дана 1. Априла 1862.

истинити почитатель
Паво Тврткович
Парохъ Слатинскій.

Н. В. У Славоніи, последња Пошта Слатина, преко Осека.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4469]

CCCXII.

ТОДОР ПАВЛОВИЋ

1.

Благородный, високоученый Господине,
Г-дне особито почитаемій

Съ пута вративши се юче, ваше любезно и почитаемо писмо, у смотренію В. Импер. Россіс. Академіомъ мени дароване колайне писано ми, кодъ куће затечемъ; извините ме дакле, молимъ, што самъ се благодарность ону послати вамъ закасніо, кою за усердіе ваше томъ приликомъ указано ми, у серцу осећамъ; небы ни часа пропустіо, да самъ писмо ваше пре приміо. Ја слутимъ, да є вама мило, што се Сербљинъ тогъ отличія одъ стране Импер. Россіис. Академіе удостоиіо, и по томе и на томъ участію благодаримъ вамъ о томе увѣраваюћи васъ, да є и мени отвећъ мило было разумети, да є иста Академія труде ваше о кньижеству опетъ са 100 дуката наградити Великодушно изволила. Повторительно вамъ благодаримъ на пріятельскомъ усердію вашемъ, а Г-дну секретару Покасовскомъ писаћу кои данъ.

Съ поздравомъ и почитаніемъ изостаюћи

У Пешти 9-ог р. 9-bra 1835.

вашъ слуга покорній
Ѳеодоръ Павловичь.

[Спољa:] S-r des Herrn
Vuk Stephan. Karadschics
Mitgliede mehrer Gelehrten Gesellschaften
Hochwohlgeboren
in *Wienn*
Josephstadt Glacis № 41.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4470.

2.

Высокоученый,
Высокопочитаемій Господине!

У наше књижевне ствари умешали су се некій надркњиге изъ реда трговачкогъ, кои кад су трговиномъ већъ пали, или паденію хите, садъ у књижеству неко прибѣжиште траже, и ту именемъ и имањемъ подигнути се гледе што више, они списателѣ и списанія њина и књижевне послове суде и расуђую, разносе и поносе чакъ у живацъ човека, у честь (кою довольно уважавати неуму) дираюћи. Вы сте таквогъ едногъ у Миловуку одранили. Овай в, као што ће вамъ можда и познато быти, недавно, пакосномъ едномъ Новине (Перлазка-Арнотове) противъ мене управљеномъ Додатку, Писмо едно ваше, о моіой одъ Имп. руске Академіе дароватой ми колайни гласеће присаединити и печатати дао. На мое разпитиванѣ, и питанѣ, како в онъ могао приватна писма ваша нѣму као пріятелю валяда писана, публично, печатана, разглашивати; одговорп, *да в онъ то само зато учиніо, да покаже какавъ в Вукъ хунцвутъ.* Ја држимъ да списатељи на полю књижества могу у найвећой завади, што ће рећи у препираню о стварма књижевнима быти, али зато да ће свакій поштенъ човекъ заслуженога заслуге, личне вредности и добродѣтели и у истоме своме књижевномъ сопернику почитовати, башъ изъ срца, сматраюћи, да едной общеполезной цѣли ако и разнимъ стазама иду, башъ изъ срца почитовати. Ја ћу правила и мнѣнія и ваша, можда опроргавати, моя противна мишленя и явно казивати можда себе побуђена видити; али зато оно сирама васъ почитаніе, кое вамъ пристои, у срцу носити нигда нећу престати. Али да се люди, кои нитъ чиста срца нить разума имаю, у књижество тако опако и наопако мешаю, пакъ са списатељима и списаніяма и честћу обоихъ титраю се, то налазимъ да в зло да горе не може быти, и да свакога доброга негодованіе побудити мора. Изъ почитанія дакле оногъ кое спрема ваше ревности и заслушности у књижеству нашемъ имамъ, за дужностъ самъ неку држао, горе опоменуте речи Миловукове сообштити, да знате нѣговъ начинъ мышленя и говореня о вама, а друго васъ молити, на честь вашу овде позиваюћи се, да ми искрено кажете, естели вы нѣму тако писмо о колайни моіой гласеће писали. Ако и есте, мене то изъ

тишине пристаништа, изъ кога на такве ствари сматрати обичествуемъ избацыти неће, само самь знати радъ, да ли лудованѣ луда и до тога дошло ніе, да така писма изъ свое главе измышлява, пакъ тако и мене а іоштъ више васъ безчести?

Мило ми е было разумети да сте изъ Далмаціе срећно вратили, ово ми е честити многозаслуженый учитель Тріестанскій Г. Владисављевичъ казао, кои данасъ одавде у Рѣку полази.

Сь истинымъ почитаніемъ остаемъ

У Пешти 10. р. 8-а 1838.

вашъ на услуге готовый пріятель
Ѳ. Павловичъ.

[Спољa:] S-r der Herrn
Wuk Stephan. Karadscics
Mitglied mehrer Gelehrten Gesellschaften
Wohlgeboren
in *Wienn*
Landstrasse zum Goldenen Engel im 3-ten Hof.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4471]

CCCXIII.

ВЛАД. ПАВЛ. ТИТОВ

1.

Крайне сожалѣю что не засталъ васъ, почтеннѣйшій Вукъ Стефановичь. Очень бы хотѣлось васъ видѣть еще разъ во время краткаго пребыванія моего въ Вѣнѣ. Не можете-ли посѣтить меня въ среду послѣ обѣда; я буду дома отъ 5 до 7 часовъ; ко мнѣ пожалуетъ и Г. Меглицкій. Для меня это было бы великимъ удовольствіемъ.

[Пре 1.—XI.—1835.]

[приложена посетница]
Mr. W. Titow.

[на полеђини посетнице написано је]
im Goldnen Ochsen № 9. (Seilergasse).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4472]

2.

Крайне сожалѣю, почтеннѣйшій Вукъ Стефановичь, что мнѣ не посчастливилось лично проститься съ вами и поблагодарить за оказанные мнѣ знаки вашего участія и добраго расположенія. Надѣюсь однако что и впредь вы меня не совсѣмъ забудете. Съ моей стороны я всегда съ одинакимъ удовольствіемъ буду воспоминать о нашемъ знакомствѣ. На память онаго позвольте убѣдительно просить васъ о принятіи прилагаемыхъ гостинцевъ для вашихъ дѣтокъ и для васъ. Надѣюсь что не взыщете за такую бездѣлицу, и будете вѣрить чувствамъ искренняго уваженія и пріязни, съ которыми пребываю

7-го Ноября [1835.]

вашимъ покорнѣйшимъ слугою
В. Титовъ.

[Споља:] Милостивому Государю
Вуку Стефановичу Караджичу

[Вукова напомена:] одговорено 29. Авг. 836. (и послат му егземплар пословица).

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4473]

3.

Буюкдере 14./26. Октяб. 1836.

Милостивый Государь
Вукъ Стефановичь,

Примите мою искренюю благодарность за дружескій подарокъ вами мнѣ сдѣланный присылкою вновъ изданныхъ вами Сербскихъ пословицъ. Я розбираю ихъ съ помощію вашего же Словаря, и всегда съ удовольствіемъ буду хранить ихъ въ воспоминаніе пріятнаго для меня съ вами знакомства.

Преданный вамъ слуга
Титовъ.

[Споља:] Милостивому Государю
Вуку Стефановичу, Караджичу
въ Вѣнѣ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4474.]

CCCXIV.

JOBAH TPATHEP

Wohlgeborner Herr!

Ich hoffe, Sie werden verzeihen, dass ich Sie mit Gegenwärtigem belästige; wenn Sie die Umstände erfahren, die mich dazu veranlassen.

Durch Prediger Kollar wurde ich mit Kaufmann Milowuk bekannt, welcher von Ew. Wohlgeboren den Auftrag hatte, Herrn von Baics einen Erzieher zu verschaffen. Ich war damals eben im Begriffe, nach Raab abzureisen; daher gab ich, auf Verlangen des Herrn Milovuk, bloss die kurze Erklärung, die Ihnen wahrscheinlich schon bekannt sein wird, ab, dass ich nämlich die mir angebotene Erzieherstelle bei Herrn von Baics anzunehmen bereit sei, dass ich aber auch über die dahigen Verhältnisse und Bedingungen Näheres zu erfahren wünschte, worüber ich mich binnen einiger Tage in einem Schreiben weiter auszusprechen verhiess. Allein durch unvorhergesehene Umstände wurde ich noch über eine Woche lang in Pesth zurückgehalten. Da dachte ich denn, es könnte wohl noch vor meiner Abreise eine Antwort einlaufen, wornach ich dann meine weitere Unterhandlungen einrichten könnte. Doch ich harrte vergebens. Auch meine Hieherreise dauerte länger, als gewöhnlich, so dass es mir erst jetzt möglich wird, an Ew. Wohlgeboren zu schreiben; wobei ich keinen andern Zweck habe, als zu erfahren, wie Herr von Baics meinen Antrag aufgenommen, was er von seinem Erzieher fordere, welche Emolumente er ihm verspreche, ferner wie viel Kinder zu unterrichten seien und wo, ob immer auf dem Lande, oder auch in der Stadt, endlich, wenn ich die Stelle anzutreten habe u. m. dgl. Herr Milowuk wusste mir über all' dieses keinen näheren Aufschluss zu geben. Nur so viel sagte er mir, dass Herr von Baics sich nach etwa zwei Monaten auf sein Gut Varadia be-

geben, und dann gleich den Erzieher mitnehmen wolle, dass der Zögling später in Pesth oder sonst irgendwo die öffentlichen Schulen unter Leitung seines Erziehers besuchen werde, dass von dem Erzieher Kenntniss der Deutschen, ungarischen und lateinischen Sprache gefordert werde, und dass der jährliche Gehalt 300 fl. C. M. betragen solle. Auf meine Bemerkung, dass dies wohl etwas wenig sei, wenn man berücksichtigt, dass man bei solcher Entfernung und Abgeschlossenheit die früheren Verhältnisse und Verbindungen grossentheils aufgeben muss — entgegnete er, dass ich dieses Anerbiten nur als einen vorläufigen Antrag zu betrachten habe, dass Herr von Baics, wenn er einmal seinen Erzieher näher kenne, mit diesem einen Vertrag für die Zukunft abschliessen wolle. Über all' dieses etwas Bestimmteres zu wissen, wäre mir sehr erwünscht; daher ersuche ich Ew. Wohlgeboren ergebenst mir, sobald als möglich, nähern Aufschluss darüber gefälligst zu ertheilen. Was mich anbetrifft, so erlaube ich mir nur die Bemerkung, dass ich mich seit acht Jahren ausschliesslich mit Erziehung und Unterricht, sowohl öffentlichen, als häuslichen, beschäftigt habe, dass ich eben jetzt ein Elementarlesebuch in deutscher und ungarischer Sprache vollendet, und auch den Auftrag erhalten habe, sowohl eine deutsche, als eine ungarische Sprachlehre zu bearbeiten. Sobald ich Näheres über alles oben Erwähnte weiss, werde ich Herrn v. Baics selbst über meine Person alle Aufklärungen geben, die er wünschen kann. — Mit ausgezeichneter Achtung

Raab, am 1. Dez. 1835.
bei Dr. Beke.

Euer Wohlgeboren
ergebenster Diener
Johann Trattner.

[Спољa:] S-r Wohlgeboren
Herrn *Wuk St. Karadjits*
in der Josephs-Stadt, am Glacis № 41.
in *Wien.*

[Вукова напомена:] geantwortet d. 8. December.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4475]

CCCXV.

ЈОКСИМ НОВИЋ

1.

Мили Господине Вуче!

Ваше славне заслуге, за наш кукавни Језик, тако ми на срцу леже, да сам незнам каквим би вас дичнијим именом могао назвати, него нашим мудрим оцем. Увјерени будите да сам ваш и срцем и душом послушни ђак и син, и да вас исти ваш јединац Саво — Бог га нам живио — не може већма волети него ја и мој љубезни Адам Драгосављевић. Ако сте онај превод њемачки добили из Пеште, молим вас гледајте нека на свијет изађе. Ја сам спјевао Српску Историју, почевши од Потопа до данашњег вријемена, и раздјелио сам је на три књиге; прва се довршује са годином Ристовом 1389, и биће на чисто брзо преписата, пак ћу вам је послати на аманет. Ја пишем и писаћу материним језиком, ја сам рођен у Крајини Рвацкој, у Оточком Регементу: како се онђе говори онако ја пишем; а Сријемци и Бачвани нека пишу својим Диалектом, пак ћемо видјети чије се и коме боље уздопада, а ја једнако мислим да је правица онако писати, како *Народ* понајвише говори, а јурве двојином свијета више говори *бијело* него *бело;* ја се тог реда држим, и то ако ми ви одобрите, јер ја сам ваш ђак. Сила ријечи имамо ја и Адам — готово четири хиљаде — којије нејма у вашим *Рјечнику*, зато вас молим да не штампате прије ваше сакупљене ријечи, док се нама не јавите, јер смо и ми ради наше вам тамо у Беч по прилици пратити. — Пишите нам, и то на Адама, јер да знате како се вама свакојако радујемо, би пам белћи сваке поште писали. Поздравите милостиву Госпођу, брата малог Сава; ја вам љубим руку и јесам удиљ

На Светог Николу зимњег [6-XII] 1835.

ваш понизни
Јосим Новић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4476]

2.

Господине!

Прва књига Српства сасвим је готова. Ја сам се трудио и годио, колико сам жешће и боље могао, да буде ваљана; јесам ли погодио и удесио, то ћете ви, осим свију Срба, најбоље познати, јер сте ми ви огледало, па сам се по вама владао; зато вас молим, штогођ нађете и видите да је неприлично мисли и језику, то избаците, и штогођ вам по вољи или у ћуди не буде, да истриште; јер сам увјерен да ви Српски и мислите и чините, а исто сам рад и сам. Не ћете вјеровати, како сам се намучио око ове књиге, учећи изновце и Граматику вашу и из вашије пјесмарица Синтаксис; три пута сам је преписивао, и то све припадом, јера ми и Вермеђа млого посла, и уза то јада, задаје.

Ову сам књигу посветио Г. Копитару не да се њему улагујем или због шта другог', но једина искрена благодарност томе је узрок; ће ли Г. Копитар томе вјеровати не знам, али да зна или да види шта на моме срцу лежи; би заиста тај спомен радо примио.

Овђе у Сријему нашло би се пуно људи да за ову књигу плате. но да је мало побожнија и погодниja с' несрстним поповским дуом; зато је нијесам никоме показао, ван што је мој побратим Адам и неки Глишо кујунџија особити мој пријатељ чатио, исти добри људи ето вам је прате по Долежанцу на руке. Вјерујте да сам за ту књигу доста у бризи, но се уздам у вас да ћете, колико се може, помоћи, а и ја ћу с' моје стране, колико узмогбудем, вама благодарити.

Ја велим да је предате упут штампарији и да дате најприје објаву нека се штампа, но с' ваше стране како ви знате, па да амо у Вуковар неколико објава Адаму пратите; ја се уздам и надам да ће Адам и мој брат и добри неки људи пуно прекупаца тијем књигама овђе по Сријему наћи. Но шта ћемо ако цензура стане на пут! истина Бог, јасам како чоек мислио и говорио, но политика је доста непогодна са чоеством.

Осим *Срисшва* имам пуно готовије омањије књига како н. пр. велики француски рат, Космајку, што сте ви у Даници позвали Србе на један лијеп роман и т. д. све је ово овијем начином спјевано. Сад сам као тобоже доколан, јера себе ништа

не радим, но не знам чега би се најприје латио, или би француски рат преписивао, или би ријечи за ваш рјечник, или би неке народне пјесме, што наизуст знам, исписивао. Зато вас молим да ми на абер дате шта ви мислите и шта је сад најпрече? Штогођ знате и какогођ уредите, у мене поговора не ма.

Препоручите ову књигу код Г. Копитара и молим вас подајто ово писамце, што на њега иде.

Овај мали Одговор на Српску буну од Г. Ранке ако вам се допада да ваља, ви га оставите нека се штампа за пјесмама како и оно неколико ријечи што сам додао пјесмама, обоје нека заврше књигу, ако ли вам се не свиди ви га побаците.

Ако би могуће било, жељео би да се измолује испочетка како чоек сједи и гуди и уз гусле пјева, и да се под њега додаду ове врстице:

„Омладино што си олошала:
Обазри се а погледај на се!“

Како би било да се овој књизи потражи Ферлегер какав, ја нијесам никога понудио, јера никога тога рувета не познајем; — како вас Бог учи, а ја вас препокорно молим и богорадим у вас науке помоћи.

Искрено вас поштујем и волим вас и срцем и душом ни мало лошије него ваш јединац Саво, за кога би рад знати ће је и у каквом послу ја науци, и како напредује? Кад му успишете поздраките га. Ја сам навијек

У Вуковару на 15-и дан Вељаче 1837.

Ваш покорни и благородни
Ј. Новић.

Споља:] Високородноме Господину
Вуку Стеф. Караџићу пуно
учени друштва учену, философије
доктору и Српскоме списателју
у Беч.

[Вукова Напомена:] одговорено 30. Април. 837.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4447].

3.

[Види књ. V. стр. 281.]

4.

У Новом Саду 13-г Јула 1844.

Љубезни Господине!

Ја јуче дођох ва ватреној лађи из Вуковара у Нови Сад да штампам „улазак у Хисторију о цијелом свијету“, и састанем се са Г. Кирјаковићем гдје се и Г. Шумарски десио. Одмах се поведе разговор о књижевницима, гдје сте ви и г. Хаџић прву ролу играли. Од Г. Шумарског и од мене по вас доста добро, но Г. Кирјаковић, као у тој ствари и њеки мали и узрок, више на вас и сву кривицу на вас баца због онијех погрда; а најзад рече, да му је на вас јако жао, што му нијесте одмах послали ваш одговор на оне лажи и опадања, но га је прије од другијех људи добио него од вас. Ја сам му се насмијао и рекао му, да ћу вам заиста писати, рашта се тако јако на вас расрдио.

Овдје сам се познао са Г. Стојановићем, једним и првим до данас правим Српским књижаром. Тај ми се човјек пуно допада, и он ми је мој посао узео, да га прочати, пак може бити та ће ми бити и Verleger.

Како сте на глас дали, да ћете другу књигу пјесама штампати, хтио сам таки писати и приупитати, би ли ви примили моју Лазарицу да њом довршите ту књигу? а дотјерао сам је да јој не ћете никако забавити. Ако хоћете, могу вам по дележанцу послати, ја трошка зато не жалим.

Шта мислите, шта ће рећи Навосађани, кад виде, да се баш у њиној штампарији књига штампа овим диалектом и ортографијом? Хоће л' бити вике на ме. — Ја се уздам у правду, коју ће кашњи свијет видјети, а сад велим, како Бог да!

Кажите Г. Копитару, да сам се по његовој критици владао, и да ми сад, уздам се, не ће млого забавити. Пуно вас пута поздрављам и истинито поштујем

Ваш понизни
Јоксим Новић.

Ако ме мислите обрадовати с одговором, молим вас, пишите у Вуковар, јер ћу ја ово који дан доље сићи.

[Споља:] Den Hochwolgebonren Herrn
Wuk Steph. Karadschics
Scrbischen Schriftsteller
in Wien
wohnhaft in der Vorstadt Landstrasse

[Вукова напомена:] одговорено на Илијн дан 844.

[Ориг у арх. С. К. Академије бр. 4478]

5.

У Вуковару на Велику-Госпу [15-VIII] 1844.

Љубазни Господине!

Лазарицу ћете добити штампану из Новога Сада. Г. Перо Стојановић издаће је на свијет са илустрацијама. Мислим да неће касно бити, ако вам и за један мјесец дана пошаље; исто мислим, да вам никаква квара учинити не ће, што ће се и побашка наштампати.

Ја сам Г. Перу Стојановићу превео ово дана и Гранвилове фабуле, које ће исто овијем дијалектом и ортографијом у Новоме Саду штампати. Стојановић добро и право мисли какогођ и ми. А ви знате, да се ја не могу послaвеносрбити макар никад ниједне врстице не наштампао, јер хоћу или како ваља или никако —.

Ту прије негдје био сам у Новом Саду и састанем се опет са Г. Шумарским код Г. Кирјаковића. Г. Шумарски приповједи ми, како му је Г. Светић на питање: „које је законике највише за темељ и помоћ пишући Српске законе узимао?“ одговорио: „Ја, рече, све из моје једине главе вадим и тако радим“. — „На то“, вели Г. Шумарски „ја побјегох знајући напријед шта може бити“. — У овом другом Утуку хвали се Г. Светић и поноси писмом Хорацијевим на Пизоне, но како би било, ако га ви имате, да ми га пошљете да видим, били се што могло на њега рећи? Јер да му метрум не ваља, то се опомињем да сам још као ђак у Бечу увардао; но давно је било, него да ми је сад да видим. — Ви одговорити морате на сваки начин на овај Утук, и мислим да вас

неће много труда стати, кад додате узрок, да ће тамошњи Срби, из различних узрока Г. Светићу свакојаке свједоџбе — ако им се и не ће — додавати против вас. То свијет, верујте ми, и види и зна.

Изгубисмо Копитара, изгубисмо големо добро, и ја мислим, — но не желим — да га онакова веће не добисмо. Данас му правим Оду, којом ће се Бачка Вила у Новоме Саду довршити.

Тазбина вам моја и мој дом особито захваљује на поздрављу и истинито вас поштујући љубазно вас поздравља исто и вашу честиту фамилију.

Г. Г. Ђорђија Контића и Васа Марковића препумерирајте на пјесмарице све; ако вам их Г. Јустин из особита узрока није послао.

Волим вас и поштујем и поздрављам и све ваше на дому, и остајем ваш

постојани и истини пријатељ
Јоксим Новић.

Молим вас одговорите ми што прије можете особито због Утука, јербо ме то много коље.

[Споља:] den wolgeborenen
(p. t.) *Vuk Steph. Karadschičs*
Serbischen Schriftsteller
in *Wien*
Landstrasse № 362.

[Вукова напомена:] одговорено први дан по Малој Госпођи 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4479]

6.

У Вуковару 5/11 1844.

Љубазни Господине!

Молим вас, учините ми љубав, и разберите тамо у Бечу, пошто би се и гдје би се могао добити Хомер на Латинском језику са великим и критичким толкованьем? И ако увардате, а ви ми, молим вас, таки одговорите.

Ово дана дође из Љешнице из Србије Новак хајдук, који је преко Босне од Вучића овамо добјегао. Живан Гератовић из Дреновца из Мачве био је такођер код мене, но није као бјегунац, већ са пасошем —, и отишао је опет натраг. Мислим да сте чули, да је Милош Богићевић, од јуче прије двије недјеље, от три пушке на Сави ниже Шапца погинуо; он је сарањен до Нинића. Пријеко још траје *пријеки суд*.

За Хомера ми јавите молим вас одмах, да не дангубим.

Поздравите све ваше на дому од нас свијех у Вуковару. А ја сам ваш до вијека и почитатељ и понизни

Ј. Новић.

[Споља:] S-r des Herrn
Vuk St. Karadschics
mehrer gelehrten Gesellchaften Mitgl.
Serbischen Schriftsteller *&. &.*
in *Wien*
auf der Landstrasse
in der Ungar-Gasse *franco*

[Вукова напомена:] одговорено 10/22 дек. 844.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4480]

7.

Добри мој Пријатељу!

Ево вам пјесамах о Хајдук-Вељку. Ако се вама допадну, и ви речете да ваљаду и да су пристале у вашу пјесмарицу, то ћете ту похвалу опет ви са мном дијелити. Јер ви сте ми очи отворили и пут показали.

До вас стоји у истијем пјесмама шта хоћете и како хоћете измијенити, додати, и исте пјесме скратити.

Поздравите Господина Миклошића, нека исте моје пјесме најоштрије критизира, јер сам особито рад чути, шта ће и он за њих мислити и о њима рећи.

У идућу сриједу мислим сићи у Бијоград да видим, хоћели се већ један пут оне моје пјесме — штампати. Док се отуд натраг повратим дома, хоћу вам јавити шта је и како је.

Ми вас сви љубазно поздрављамо и вашу честиту фамилију, особито Маца поздравља фрајлу Мицу и жели је видјети.

Почем овај завежљај или пакет примите и пјесме проучите, очекивам радосно ваш одговор, да само чујем, шта мислите за те пјесме.

Истинито вас поштујем и волим

У Вуковару 17-а Липња 1845.

Ваш прави пријатељ
Јоксим Новић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4481]

8.

У Вуковару 9-а Априла 1848.

Љубазни мој Пријатељу!

Дође вријеме да се и моје „Сриство“ може овдје штампати. Шаљем вам ето једно објављење, и молим се Ђуру Даничићу, ако се у Бечу деси, да ми и тамо ког добротвора књизи нађе; нека се он тамо потруди и постара меште вас, а ја ћу опет, као узајмице, меште вас за нас овдје. Ако вам се свиди приноните око Господара Милоша, нека ми помогне, ту књигу штампати, која ће ме стати 700 f. у сребру, ако узаштампам 200 комада, као што ме Перо Стојановић наговара. Исти је књижар навалио, да од мене ту књигу купи, пак да је он издаје; но ја судим, да му не ваља дати скорупа, а да мени голо млијеко, или може бити и сама сурутка остане, а томе су се књижари и научили.

Прошле сам недјеље био у Биограду. Тамо сам видјео, да мање на вас због новог завјета вичу прави и простији Срби, него Швабо-Срби тобоже научени, особито кад сам им казао, да се мени онај пријевод тако допада, да кад га чатим, да ми се чини, да је оријинал.

Један ми је Господин из Пеште неки дан писао, да штампам већ једаред то моје Сриство, јер, вели, да и у њега има таково дјело, пак чека, док ја најприје моје на свијет издам. Ја сам му одговорио, нека и он штампа, зар не ћемо један другом бити на путу. Како сад дочујујем то је дјело он писао због Матичиног дара!!!

Желећи вам и вашем честитом дому свако добро напредак увијек сам вам стални почитатељ

Јоксим Новић
Оточанин

Поздравите господина Миклошића, да сам превео и Илијаду и Одисеу, но да не знамо како би их штампао, и би ли боље било да их подијелим на више књига. Отпишите ми шта и ви и он о томе мислите, како би боље било. Спјевао сам и Наполеонова честитија времена — осим конзулата и царовања — но не знам, шта ћу и с тим послом.

[Споља:] Seiner des
p. t. Herrn *Wuk Steph. Karadschitsch*
Hochwolgeborn
in Wien
Landstrasse in der Ungargasse.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4482]

9.

Љубазни Господине и Пријатељу!

Кад сам прије два мјесеца у Бечу био, препоручио сам нашем Г. Димитрију Тирки једну кућу Винковачку: „Paul M. Georgijevics“; која кућа сваку сигурност и у Бечу има, т. ј. ако хоће Тирка, може му се таки осигурати у Бечу 20 до 30000 f. — само ова кућа хоће „папире првога реда“ као што су Тиркини. Но Тирка ту ствар досад није управо ријешио, а не знам, шта му смијета, већ двије — три кућице трговачке у Бечу; које су досле са Георгијевићем у послу биле. За велико ми чудо досад било, како се наши, доњи трговци не могу никако подићи, но сад видим и тај узрок: јер овдје, гдје је мало новаца, плаћа шпекулант голему камату, а горњи су новци на оваки начин затворени нашим људима, те се бадава, за зле каматаре труде и муче. Ја се никад не бих надао био, да ће се Тирка затезати — и зато вас молим, да му ту ствар, меште мене, опет препоручите. Та добро је увијек са својом користи другог подићи. Зато вас молим, да ми што прије отпишете, шта већ једанпут

Тирка мисли, а знам да ће вас радо слушати, а фајда му је, и глас[?] му је. Није шала, исти наш Георгијевић каже, да воли Тиркини 4—5000 f. него од других трипут толико. О томе сад доста, а уфам се, да ће добро бити.

Знам да сте примили моје отворено, штампано писмо, а и видјели, да је оно Медаковић писао и мене потписао; еле, хвала Богу! Сад ућe посао и мој у штампу.

Молим вас, поздравите фрајлу Мину, нека разбере код оне куће, гдје се женска дјеца уче, пошто је и како је? и јавите ми. — Ја ћу набрзо још ове јесени, ако Бог да, у Беч доћи.

Желећи вам свако добро поздрављам вас и сву честиту фамилију вашу.

У Винковцима дана 11-а 8-бра 1854.

ваш прави почитатељ
Јоксим Новић

NB. Због тога посла са Тирком пишем вам из Винковаца

[Спољa:] Sr. des Herrn
Wuk v. Karadschitsch
p. t. Hochwolgeborn
in *Wien.*
auf der Landstrasse, im Drei-Taubenhause im 1-ten Stock

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4483]

10.

У Вуковару 31-а Октобра 1859.

Господине и добри пријатељу!

Чатећи у Српском Дневнику да је наш добри Алекса Вукомановић преминуо донесав кости да му у отачбини почивају, нијесам могао друкчије учинити, но моју жалост са вашом сјединити и тако и моме олакшати срцу, јер сам волео вашег покојног зета, и дуго ћу га жалити као врсна Србина брата, који је нашој литератури потребан радин био. Жалост вам за њим многи ваши истинити поштоватељи свесрдно дијеле, и заосталу младу удовицу — вашу драгу шћеру го-

спољу Мину — са нејачким мушкарчићем искрено жале и желе, да снажна буде то немило суђење одржати и бољу крепко побједити. Бог богује и за свашто знаде и сваком почетку нађе свршетка, те злој срећи добар пошљедак бива.

Господине! Јасам вашу поруку казао г. Васу Марковићу. Све ће бити у реду по вашој вољи и жељи.

Набљудујте да добијем Новине тамо. Писао сам г. Миту Поповићу у Сомбор, рад сам тамо штампати другу књигу моје „Милошеве“, као што сам вам већ казивао, и то како ви рекосте, што прије.

Мислим да вам је већ досад Г. Владика Платон писао; а ја сам моме брату казао, да вашу Госпођу, кад изађе у Новом Саду, прихвати и пошље у Опово, ако ја не бих шњом скупа дошао, пак бих онда сам ту бригу водио, и на рочиште је довео. Доћиће и г. Адам Драгосављевић тамо, док му се јавим.

Све вас љубезно поздрављамо и желимо, да смо ми ваши и ви наш као досад и одсад. Ја сам увијек ваш прави, истинити штоватељ

Јоксим Новић

[Споља:] Seiner des Herrn
Wuk Karadschitsch
Serbischen Literaten mehrer Gelehrten
Gesellschaften Mitglied etc. etc. etc.
Hochwochlgeboren
in *Belgrad*
nächst *Semlin.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4484]

11.

У Земуну 14 Новембра 1859.

Љубезни Господине и Пријатељу

Синоћ сам вам послао неке Пајићеве књижице „Passigraphia“ по српском жандару, који ми је казао, да заповјест има од полиције тамошње, да ми забрани ићи у варош даље од савског бријега. Томе се нисам зачудио, јер су ми и прије двије године — баш кад је Тенка са осталим својим друго-

вима у Гургусовац оправљен — исто тако закратили били, у Србију доћи; а и лани сам у исто доба готово на појутарје Св. Андрије, по заповјести Карађорђевићевој морао отићи из Бијограда, као познати Обреновићев човјек!!! Дакле морао сам и сад то суђење примити, као већ обичну несрећу ово доба године, само не знам као чији човјек?

Ја сам готов са другом књигом „Милошеве“, и мислио сам, да се с вама договорим, гђе би је штампао, но сад ћу је и сам штампати по својој вољи у Сомбору.

Шта ће бити са мојом „Московцијом“? Би ли је могли како мени у Вуковар послати, да јој мецена какова попштем...

О Митрову дне послао сам вам „Србски Дневник“ из Новог Сада, јер је онда редакција примила моју неку обрану у славу старог кнеза. Ово дана сам опет послао у Нови Сад један допис против оних бљувотина из Бијограда, што се палазе у Дневнику, пак га Редакција није у последњем броју штампала; зашто? чућу сјутра, ако Бог да, у Новом Саду.

Гледајте да дођете још ове јесени к нама у Опово. Кола су вам готова, само се јавите у Земуну код нашег Васа, јер се прото нешто олошао, пак никуд не излази.

Поздрав вам лијеп од ваших Вуковарских штоватеља. Жао ми је што се не виђесмо, али шта ћу, кад тако слијепа злоба хоће, којој ће само вријеме, као обично, судити и на крај стати.

Поздрављам вас и вашу фамилију и остајем ваш стари и прави поштователь

Јоксим Новић.

[Споља као на претходном.]

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4485]

12.

У Вуковару 1-а Марта 1860.

Љубазни Пријателју!

У прошли четвртак по подне нађе ме Илија Кристић Ковосађанин у Новоме Саду, гђе сам књижева посла ради

био, и каже ми да сте путујући шњим низ Дунаво на ватрењачи код Вуковара на мене погледали, хоћу ли се на обали десити, гђе лађа стаје. Тако сам дознао, да сте, Богу хвала! здрави, и сретно у Бијоград отишли.

Моје су „Лазарице“ изашле, и ја вам шаљем неколико комада, да их тамо како знате раздате, осим двије за Свијетле Господаре и двије за Библиотеке тамошње.

Другу сам књигу „Милошеве“ свршио; у њој су двије пјесме: 1, *Правда* или повратак свијетлих кнезова у Србију; 2, *Дочек* свијетлих кнезова у Србији. Биће око седам до осам штампаних табака. Ја бих сад рад, да и ону прву књигу, како смо се разговарали, поправим и да још једну пјесму, како је стари кнез Ужице узео, додам. Истина, да бих био жељео, да ми је Господар сам могао те бојеве око Ужица и по Суходолу казати, те би ствар друкчије сипула; но овако, колико сам још од покојног Вучића и Сима Милутиновића дознао, како испадне, кад нијесам прилике имао, боље што дознати. — Зато велим, рад сам и ову књигу другој да придружим, и да је још један пут прештампам, ако могућно буде, у Бијограду. Вас молим пак, да разберете, пошто се ту овака књига штампа, и да ми јавите цијену. Исто вас молим, да Свијетлим Господарима моје Лазарице, како већ знате, прикажете; такођер вас молим, да и библиотекама то учините.

Моју сам ону књигу, што сте ми отприје из Беча послали, оставио у Новом Саду Неком да је проучи; пак сам је рад онђе и штампати, ако икако узмогнем о своме трошку, те бих неку вајду и имао.

На вас је вика у Новом Саду због те књиге, што је сад издајете, и веле Новосађани, да ће то бити посао туђ. — Вољео бих се с вама састати, не ишта, да вам се зато изјадам и натужим. Докле ће та грдоба у нас трајати: да волимо.— и то само ми — за нашим човјеком зло рећи него добро? То је покор нечувени? Још сам чуо, да ће сад доћи у штампарију нечији посао: „како су скупљене наше народне пјесме“; али никако ми нису могли наши пријатељи казати, ко је то радио. Сјећати се можемо, ко је, но ваљало би и прстом у њ упријети. Чуо сам двојицу о томе гђе се разговарају тако, да и ја сваку ријеч чујем, пак један рече: „то мора што пре изаћи, јер кад човек умре, онда је доцкан, већ му ваља казати све за живота, нека свет зна, шта је било и чији је

то посао". Но то су незнатни дечаци били, премда се и они пеку за литературом.

Свети је Владика потпуно здрав, и ради своје духовне послове непрестано.

Љубавно вас ваши пријатељи поздрављају исто и моја фамилија, и желимо, да се скоро видимо, а и вријеме би било, да ваш Вуковар полазите, који вас увијек искрено поштовао и радовао вам се.

Молећи вас и опет, да ме што прије о свему обавијестите остајем ваш истинити почитатељ

Јоксим Новић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4486]

13.

У Вуковару 2-а Маја 1860.

Велепоштовани Господине
и пријатељу!

Мислим да сте се досад повратили из ваше постојбине у Београд, и зато вам јављам, да је друга књига „Милошеве" сасвим готова. У њој су четири пјесме велике: 1. „Бој на Ужицу" од 1308 врста или стихова; 2. „Бој на Равњу" од 3254 врсте; — обје су ове пјесме по вашој „Грађи за српску историју" или по вашем казивању — 3. „Правда" или „Скупштина Св. Андрејска год. 1858" од 1235 врста; и 4. „Повратак кнеза Милоша у Србију" од 1567 врста. Књига ће ова друга бити око 15—16 штампанијех табака јака. Ја сам се и сам њезиној величини зачудио, јер сам био судио, да неће већа бити од 10 табака, али ме је занијео „Бој на Равњу" гђе је стари кнез и покојни Прото Ненадовић — по вашијем ријечима — за 17 дана и толико ноћи непрестано у ватри био, а морао сам и свога Зека пјевати, нека му и од мене спомена по народу.

Мени је Сопрон у Земуну био обећао, да ће ми 10 табака Милошеву у три хиљаде књига, са 500 Prachtexemplar-а лијепо везанијех, за 400 f. штампати. Но ја сад незнам, шта ће рећи, кад види 5 табака више? У Новом Саду могу врло

јефтино проћи, кад би ми Свијетли Господар колико толико помогао, који ми до данас још није рекао ни бар: „аферим!“ Ја бих се с фамилијом за навијек тамо радо преселио, кад бих само знао, нешто. А може бити, да би и Господарима више ваљао, него стотине другијех, у сваку руку: воља им главом и теретом, а воља им до згоде и срцем и убојним оружјем, зар и онако не бих био неумјетан.

Ја врло тешко живим, и то сад само од мојих ових књижевних послова. Зато вас молим, гледајте око Свијетлијех кнезова за мене, пак ћете видјети, да ћу вам образ освјетљати пред свим свијетом. Ви сте ми сад у мојој невољи још једино поуздање. —

Вуковарци вас срцем и душом поздрављају, као и моја фамилија; а ја сам ваш стари и прави почитатељ

Јокспм Новић.

Мало не заборавих, да вам не јавим, да ће — ваљада већ до сад и готова бити — у Карловцима изаћи некаква критика на вас, која је у Новом Саду писана. Надам се, да ћу је који час добити преписану прије но што изађе из штампе, и таки ћу вам је послати.

[Споља:] S-r des Herrn
Wuk Stef. Karadzić
D-r der Philosophie, mehrer gelehrten
Gesellschaften Mitgliede, serbischen Literaten etc. etc.
Hochwolgeborn
in *Belgrad*
Semlin.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4487]

14.

Љубазни Господине!

Ја се никако не могу наканути, да на кнеза Мијаила рекурирам, да ми допусти у Биоград доћи, јер не знам узрока, зашто ми је прелазак забрањен, а знам да Србији или кнезовима од мене нигда није криво било. Ја сам са мојом „Милошевом“ још Марта мјесеца 1858 год. пред свијетом по-

казао, шта ја мислим и желим, и онда ме је гонио кнез Александро, а сад ме гони Обреновић! Ономе велим, да је право имао, али овај себе погрђује, кад свога најврснијега поштоватеља тако немило гони. Та ја нисам од Обреновића никад ниједне паре добио, а радио сам, и радим и сад за њих више, него сви њихови улагивачи, који им тамо лијепе, но и празне зборе ријечи.

Моја се „Милошева“ сад читава у Нову Саду код Фукса штампа, и прва ће књига, т. ј. Бој на Ужицу и Бој на Равњу бити у идућу сриједу готова и изнијеће пуних десет табака. Сад би ми ваљало састати се са младим кнезом због прилике кнеза Милоша и због посвете, а не знам како ћу. Те не имајући куд камо, пишем вама, да ми јавите по моме шураку, шта ви мислите, шта треба да радим, а бадава да се не понижујем, јер је све то узрочно господарски душманин, што ће врпјеме показати.

Дакле, гледајте и набљудујте, да се сад састанемо.

Желим вам се у љубави одржати, и остајем

У Земуну 12-а Рујна 1860.

ваш почитатељ

Јоксим Новић.

[Споља:] Господину
Вуку Караџићу
Књижевнику Српском
у Биограду.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4488]

15.

Велештовани Господине и Пријатељу!

Пред мојијем „Лазарицама“ треба да иде „Душанија“ т. ј. догађаји за времена цара Душана. И она је давно готова, и лежи ми као рукопис већ 25 година. У њој су пјесме: 1. Душан узе од Грка Маћедонију од 603 врсте; 2. Силни цар Стјепан и бан од Босне од 1038 врста; 3. Силни цар Стјепан

и краљ Људевит од 971 врсте; 4. Грци и Турци војште на Србе од 1770 врста; 5. Силни цар Стјепан посини Милоша Обилића од 393 врста; 6. Двије царице, двије удовице од 476 врста; — сад уз Душанију долази 7. Први бој на Косову и смрт Вукашинова од 1967 врста. Та би књижица по обичноме моме формату изнијела 15 штампанијех табака. За њу ми Ферлегери одвећ мало дају, а да је сам штампам, како бих и и имао неку вајду, сиромашан сам, пак не могу штампе платити, јер би са хартијом осјекла око 600 f. Тако ми исто поодавно лежи „Московија“, коју сте ви чатили и похвали[ли] поручивши ми, да је у бесцијење никако не дам. И за њу ми врло мало дају. Она је помања од Душаније, и биће као „Лазарице“ велика, дакле око 10 табака, а за толико би изнијели трошкови 400 f. са хартијом, рачунајући увијек 2500 комада књига, као што и књижари моје досадашње књиге штампаше.

Ја сам још по ускрсу писао Љубомиру Ненадовићу, и молио га, да ми нађе тамо помоћи, да барем Московију штампам, али бадава, кад ми још до данас није ни одговорио. Чисто двоумим: да ли је моју књигу од адвоката г. Јована Поповића, који тамо у Биограду станује, добио у руке? јер узрока нема, да сасвим оћути, и да ми барем не отпоручи, да је моју књигу примио.

Сад не знам сам шта ћу, ни каку ћу? Згоднијег времена одавно није било, да можемо штампати, штогоћ хоћемо, а Московија ми лежи тек тако у рукопису.

Би ли ви смјели помепути свјетлом Господару, да ми помогне сад, да штампам те књиге, или барем једну? Та ја не иштем да ми плати, што сам спјевао Милошеву, већ нека ми пружи помоћ као књижевнику, који није кадар сам своје дјело о своме трошку издати на свијет. А да знате само, какове су пјесме у Душанији! Она ми је од свијех најбоља.

Помозите господине, сјетом и препоруком, да и ја до чега дођем, док је још овако, јер ко зна, шта се може часом догодити.

Знам да сте чули, ако нисте и у Дневнику нашем опазили, да сам по несрећи удовац остао, и по готову никако. — Гледајте ако икако можете, да ми у Господара измолите помоћи.

Овђе су ваши поштоватељи сви здрави, и радо вас поздрављају, да нам дођете, а сад вас сви поздрављају, као и ја с мојом дјецом.

У Вуковару 22-а Сриња 1861.

Ваш истинити поштоватељ
Јоксим Новић.

Ево наново поздрава од г. Васа Марковића, који иште од вас двије књиге јеванђелија за гвардијана Осјечког; још вас моли, за *ону књигу* или за одговор, ако сте је проучили, а још вам треба. Сад му паде на памет, да је то књига некога Мајора Краљца —.

[Спољa:] S-r des Hochgelehrten Herrn Herrn
Wuk Stef. Karadschitsch
Litteraten und mehrer gelehrten
Gesellschaften Mitglied Hochwohlgeborn
in *Belgrad.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4489]

CCCXVI

ЈОВ. МИХ. РАДОВИЋ

Високоучени Г. Доктор!

Кад оваи примите лист морате без сумнѣ зачудитисе од кудае и шта содержае! Я вас већ у моем уму чуем говорити *„штасе оваи нитков от никог непознати о словесности ходаюћи сние?“* Но кад познате да я нисам безпослени критически дух, нити да сам из тшчеславия Ценсором постао но побужден любовию отечества, ви ћете мени великодушно опростити, споминюћисе оне наше пословице *„Валян коњ не старасе за лаянѣ шаса“*; но вѣруюћи пак да сам се перви лицу непознатом усудио писати: али оно ако непознаем, дѣла нѣгова начертали су га *Отечества* любителѣм, и како таи моиои продерзливости гнѣв поклониће.

За доћи на предмѣт у кратко описаћу вам, прем да слабим пером мое станѣ, и пак верховне узроке за кои пишем. — Ерцег Нови у Боко-которском окружию у Австрискои Албаниі од честних Родителя среднѣг имућа, видио ме е на свѣт изићи: Отац мои старао се поучитиме онолико коликое знао у оскудию Сербски училишча, но тое веома недостачно било; послѣ хотиюћи предатиме каквом механическом занату, коему смертно противан будем, залюблѣн от ѣстества будући к ученѣм (Scienze), узрок за кои трудећисе непрестанно посветим цвѣт младости ученю ѣзику Італианском (славнѣишем чрез Гречески и Латински) учећисе код Браће реда Францискова (Fratti Francescani) гдѣ у мало времена Реторику с задовољством учителя совершим — Велико читанѣ књига од сваке версте учена дружтва, и пратика кою сам получио у цесарокралѣвски, политическо-цивилним Официјам од мѣста, допунили су море бит кое мѣсто у школам праздно оставше — Мало за тим на званѣ Ученѣишег Господина Ј. Ц. Главног члена нашег Обшчества (Capitano municipale) пођем у обшченародню

канцеларию, гдѣ за три године останем, од свиех членова, чрез њихову доброту, почтен.

Кое с' обстоятелства данашњих, кое с' ненавидости иновѣрних, одлучим при концу Марта года прошедшег, внѣ отечества срећу кушати, ласкаюћи се да ћу у Трѣсту наћи способни імпѣг, и тако с' сожаленѣм Восточних поћем но се нађем превареп, и такосе мореплавнию предам, получио будући учења на то потребна иошт у 829-м году при овои Академи.

Међу тим кад бисе овди безпослен находио трудиосамсе бити у дружтву добри књига, кое сам примао од славне Библиотеке Орландини а средством неки моих познаника добиваосам и кою сербску књигу. Од ови послѣдни за право вам рећи неке *како ваше и иошт неки сиисателя садашњих* радо сам се забавляо читаюћи их, радуюћисе да и у нашои Серби почео е цвѣт науке под покровителством *Минерве* и *Марса* ницати, но скорбно и печално видѣосам нека изданіа списана некаквом ѣечином (да тако речем) или безнаметном момчади што су тек прве сербске школе прошли, мислећи да таи ништа незна кои што му драго печатати не даде, без разсудити дае трудно то без порока учинити ѳдному кои тек почетак ѳдног самог ѣзика знаде, а иошт оног, ѣзика кои е при прочим за нашу несрећу под Варварским игом изостао; и затобп болѣ учинили да њихова сочинения даду по налогу Сократову на леду изрезати и тако неби кукољ шеницу каљо.

Особито видиосам неке Поете, кои се хоћу Тасу, Метастасію и Ариосту Италианском, Виргилию Латинском, или Омеру, Греческом сравњивати, сравњивати велим у њиховои памети. Немоите ви промислити да за народне пѣсме я ово говорим, ербо я само велим, за оне коп неке Оде Сонете и подобна а особито Трагическа и Драматическа сочинѣніа пишу. Заисто оваковим да може Апол бп сву свою Лиру око Главе им сломпо, а Еликонске музе очи ископале. Да онаи младић коп се находи ѳстеством даром слаткоречия украшен, получи совершено ученя Гиназиална Греческог Француског или *наилагшег* Италианског ѣзика послѣ штое свой научио, и чита добри Стихотвораца сочиненіа, постао би добар поета и у нашем Сербском ѣзику, коие пуно изобилни него иностранни, и у коем много су слађи стихови, само кад их чоек зна наћи и правилно њихова своиства мѣрећи разположити. Я сам био совершио едпо Епическо составлѣнѣ у 24 певаня хотиюћи да-

тига на штампу; но сам себи строги Ценсор постаюћи примѣтих многе погрѣшке како у слаткоречию тако и у правилам и зато с' временом акоми Бог дозволи по исправлѣню порока (и повратку из Америке полудневне гдѣ сад мислим полазити) хоћуга на разсужденіе предложити — Но дасе на предмѣт повратимо.

Овакове списателѣ кои из славолюбия саюженог с интересом своя дѣла тисненію предаю, морала би матица Сербска с' осталим списатељима вам подобним то забранити и њих из учених дружтва изключити акое и како могуће, ербо онаки списатељи гасе славу Сербског Априла — Дасу многи овог мнѣнія (они велим што далѣ виде од носа) свѣдоче многе књиге код Господе пренумеранта у праху лежушче без дасу ни краеви листова порезани.

Насе неколико дана дођеми пред очи ваша Даница или забавик за год 826, год у коем тек броях 15-о лѣто возраста. Ізвините почитаніа достойни Господине гдѣ узимам слободу подниети ви нека моя мнѣния штосе каса Сербске Литературе, о коиои у реченои књижици разложите под членом *„Главне разлике између данашњег славенског и сербског језика“* и другим *„одговор руском рецензенту.“*

За све уединюем мое мисли (oppinioni) к' вашима, само у два пункта разликуем у первом члену „1-о што све славенске риечи чрез священическу глупост носерблѣне кои за отликовати се у разговору при простом народу, хтели су говорити Аганац, звездочатац, ваведеніе, превазилази и подобна на мою мисао, требалоби изоставити, или их свойственом Етимологиом изговарати. Истина да Г. Рапћ служио се по тим, но онѣ гледио само на простоту народа нехотећи право славенски изговарати поради да болѣ разумню слѣдующи примѣром древих священика“. „2-о што се слово *х* изоставля не правп ми се ербо оно у устим ѣднога Сербина мора бити при неким рѣченим, будући да литература од простонародног говора разликквати се мора, какосе разликую всема у Италианском ѣзику дпалекти Сѣнези (in Toscana) од прочие слабне, како Млетачки, Фурлански, Мантовани и прочая, и тако на мою мисао, изоставляюћи писмя *х* ми би смо учили глупост Сербско-народню, а не ову исключавали, ни ти би старалисе наш ѣзик у болѣ станѣ привести (piu Urbano) уединьаваюћи се (uniformandori) простом и порочном произношению — а квар би

био за примѣре узимати у Литературу Диалекте разние селâ, Вароша̀, Страна̀ и пр.

Што у Руским писмима нема *х* него *Г* на мѣсто нѣгово, то ние друго него што Своиству Руске Етимологие непринадлежи: нити у Раичу о том прилику нетреба примати ербо он. море бити уподобляюћи се Руском произношению, хотио е слѣдовати их (како е и ѣзике мешао); а италианско *h* ни учем се не уподоблява нашем *х* будућие *h* безгласно слово, служећи им само толико за прѣменити глас од G и C; но у Енглеза и Нѣмаца има неко дебело произношеніе своиственно њиовом ѣзику коесе из далека уподобляе нашему *х*. Імена, Усар, Офмайстер, Ерой треба гледати перво чиесу риечи — какосе у њиховом природном ѣзику произносе и пак послие судити о гласу слова *х*.

У Втором члену

нравимисе нуно одговор дан Р. Р., обаче моя мнѣнія и о тому предлажући вам „слова *ћ* и *ђ*, потребни су нашем ѣзику, но за ц мѣста ние у ниедной Слав. ни Серб. риечи освем у турским, коеби требало искључити са свим кад мислите к' совершеню свой ѣзик довести, а дотле моглоби *чж* мѣсто оног занимати, по Соларића примѣру.

Слово „j, од италиянаца добивено кажете да е потребито нашем говору — прем да е противно многих мненіе — хаиде нека е тако! али оно неправилно употребае се. Бићете примѣтили у италианском ѣзику да нека сушчествителна имена чие ѣдин. коясе конче на *іо* на пр. Dazio-Genio etc. у множ. числу премѣнаюсе на „j“ или іі како *Dazj, Genj* дакле ѣ очевистно да „j“ валя за два іі и слѣдователно „језик јажа, јуне, бјеше и пр. изговараюћи их собственом њиховом циеном, требалоби казати *иѣзик, ияжа, июне, биѣше* — када даклем добро о овом разсудите видѣћете да *ю* и *я* у едно с' њ и љ потребити су, како на против нетребаю ѕ, і, (или и) ȣ, ѿ, щ, ъ, ь, ы, є, ѫ, ѡ, ѯ, ѱ, ѳ, ѵ, ѵ̈, ц ни ново примлѣни „j“ што гласно слово ние него сагласно (consonante) прем да е у нас керштено ја, је, јо и ју за двогласни слог (Dittongo) *Sedasi, Abecedario e Sillabario, nonche g' Elementi Grammaticali presso le Scuole normali,* сверха примѣч.

Казаосам да сам се морао мореплаванию предати, и зато наскоро мислим к южнои Америци пловити; но будући да ћу

се иошт мало времена овди задержати, за то би жудио, ако сам достоин; што брже од ваше благонаклоности одговор получити, являюћи ви дае мои квартиръ на № 248 и ако хоћете можете и овди на Г. Василия Комненовића препоручити.

Знам да у овом наћићете множество Ортографически погрешения, но како ѣдном неученом ви ће те опростити, пофторавајући моя извинения, молим да ми опростите, имаюћи чест звати се

У Трпесту 22. Декемвия 835.

Ваш покори слуга
Јоанн Михаилов Радовић.

[Споља] Al Dottissimo Signore
Il Sig. Lupi Stef. Caradxich
Dottore in Filosofia Soccio Onorario
della Lefterat. Russa in Pietroburgo,
Profis, d'eloquenza Illirica, & &
Josepssttädter Glacis № 41. 1 Stock
Viena

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4490]

CCCXVII.

ЈОСИФ МИЛОСАВЉЕВИЋ

1.

Любезный Господине!

Има већъ много времена, како самъ за васъ распитивао, но никако ни самъ могао разбрати, гдѣ се налазите. Ономадъ самъ текъ имао прилику, разумѣти, да сте амо изъ Беча писали, и да се садъ у Бечу налазите. Могу вамъ казати, да ми є врло драго, што самъ за васъ разумѣо, да сте здрави.

Ако питате за насъ овамо, мы смо сви до Божіе волѣ, здрави, и я садъ писаюћи вамъ ово желимъ упитати васъ єли слободно поздравити васъ каоно што вы питате нѣгда, єли слободно Г. Вуићу наздравити? Кадъ оно бяше запрећеніе издано, да нико не смѣ Вуића дирати и кадъ вы непрестанно питате, оће ли се и то у диранѣ брояти, ако му се наздрави?

Ако желите разабрати за Г. Вуића, онъ є овдѣ, и гради Θеатре, но и у здравлю и у возрасту свом све єднако „покуркећъ“.

Ако што желите разабрати за роћака вашегъ, онъ є доста слабъ, но зуби су му баръ пояки, и то є іоштъ єдна велика срећа за нѣга.

Братъ Аврамъ Петронієвићъ пита, смѣ ли васъ онъ поздравити, и да ли се неће и то у диранѣ рачунити?

Сви други, кои болѣ, кои горѣ, као и на други мѣсты и тако постои свѣтъ. Овдѣ бы се ньи много подписало, да се сада овдѣ налазе, и питали бы васъ, смѣю ли васъ поздравити, но кадъ ій не има, подписуємсе я самъ, и желећи знати, єли васъ, у смыслу вашегъ за Вуића питаня, слободно поздравити, съ почитаніемъ остаємъ

2. Јануарія 1836.

у Пожаревцу.

вашъ искренный

Јосифъ Милосављевићъ.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4491]

2.

Високоблагородни Господине!

Прије осам дана имао чест примити почитајемо писмо ваше од 2. о. м., и врло ми је било мило из њега разумјети, да сте одавно за мене распитивали. и да вам је драго, што сте разумјели, да сам опет овђе. На томе свему благодарим вам од свега срца.

Ко ствар не разумије, онај би могао рећи, да је лудо било оно питање моје: Је ли Г. Вупћу слободно наздравити, и да ли му се и то у дирање не ће примити; али ко ствар разумије, онај ће признати, да има мјеста и ово ваше питање: Је ли ме слободно поздравити. Тога правила држећи се ја нијесам у писму моме на Г. Живановића никога смијо поздравити, јер сам се бојао, да не ударим на кога, који ће поздрав мој примити за дирање; а и сад тога истога узрока ради не смијем поимснце поздравити никога другога, осим Г. Аврама Петроњевића, за кога ми пишете, да ме пита, смије ли ме поздравити, и да се и то у дирање не ће рачунити. Знајте дакле и ви и он и сви други пријатељи, да ме је слободно поздравити, и да се то не ће у дирање бројити. Кад се састанете с рођаком Амицом, поздравите ми и њега, молим вас; надам се да он поздрав мои не ће примити за дирање. А поздравите ми и остале све пријатеље и познанике, за које знате, да поздрав мој за дирање не ће примити.

С овим писмом вашим примио сам и једно од Лазе Зубана, и видећи у један пут два писма из Србије и уз то још опазивши на вашему печат Панта Хаџи Стоила, помислим, да је у оном Зубанову указ Његове Свјетлости о мојој пензији, а у Пантову полица; но кад ји отворим, онда тек видим, да ниједно ни друго. Али ништа за то: мене су и ова писма обрадовала, а особито ваше; а оно што сам у њима мислио наћи, очекујем сваке поште. Онај исти дан, кад сам ово ваше писмо примио, писао сам једно писмо Њ. Св., за које се надам, да ће данас тамо бити.

Не могу вам казати, колико се радујем, што ће Њ. Св., као што се за цијело говори, на прољеће амо доћи, и што ћу имати срећу и овђе пољубити им скут.

Чули сте, да дуго времена нијесам био овђе, али не знам, знате ли управо, ће сам био. Био сам у Црној гори и у ономе

приморју до Турске границе (близу Бара града): из Тријеста до Дубровника путовао сам морем осам, а из Дубровника у Тријест девет дана; био сам у Рисну и у Перасту (ђе је сједио Пивљанин Бајо), возио сам се Скадарским језером, и виђео сам на према се не само Жабљак (ђе је сједио Иван Црнојевић), него и Скадар. А за што сам тамо ишао? Знате, да нити сам што куповао ни продавао; него сам тражио пјесама, пословица, ријечи и остали такови беспослица, које су мени и ту свагда биле најмилији посао. Истина сам се доста намучио, и по мору и по суву (сила сам пута мислио, да ћу с коња врат сломити, и да ми се ни кост с кошћу заједно уставити неће; јер су по приморју и по Црној гори путови млого гори него из Никоље преко Турчиновца у Преображење); али шта сам виђео, чуо и накупио, није ми муке жао ни мало.[1] Приморска су мјеста врло лијепа виђети, н. п. ђе цијелу зиму у градини цвате руже и на дрвету жуте се наранче, и ђе сад бадеми почињу цватити; али приморски вјетар није за моје од цуга моанато тијело, а још мање приморски путови за моје ноге.

Ће[2] гођ знате да се пристоји, молим вас, да пристојно моје високопочитаније изјавите, и да поздравите свакога од пријатеља и познаника, за кога мислите, да поздрав мој за дирање примити неће.

Препоручујући се и у напредак вашој пријатељској љубави с истинним почитанијем остајем

[22. јануара 1836.].

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4492]

[1] Било па избрисано: Свуда сам се опоминао Србије и тога народа нашега: и оно су истина све Срби, браћа наша; али је права мати народа нашега Србија, и житељи су њени најоригиналнији Срби.

[2] Пред овим било па избрисано: Ако ће згодну прилику видите, молим вас, да Њег. Св. за мене пољубите скут, а и Госпођи Књагињи руку.

ПРВИ ДОДАТАК

К. бр. XVII.

КОПИТАР ВУКУ

1.) Hier ein Brief von D-r St. den ich Ihnen glaube schicken zu müssen.

2.) Sehen Sie doch bei irgend einem Freunde in Pest, oder in der Kirche dass Sie ein in Venedig um das Jahr 1760—1770 gedrucktes *Kirchenbuch* zu Gesicht bekommen. Oder auch unsers *Solarich* grossen Буквaрь mit Kircheutypen, die *am meisten* an die Moskauer erinnern. Die Ofner sind wohl gut, aber von Frühern Stempeln der Venetianer (die die dortige Mechitaristen jetzt besitzten) könnte Ihr Freund auch *hübsche* Kirchenletter *grösseren* Kalibers erhalten.

Vergessen Sie nicht Köppens *Памятники* 1827. J. anzusehen. Das ѹ ѹ **auch** als Minnskel (nicht nur Versal) ist besser als y allein, für oy. Da aber die Talker [?] y für oy verbrauchten, so *mussten* sie für *y* in **y**акінеъ ein **ueues** v erfinden. Aber gescheuter war es bei y für v. v zu bleiben, und das oy wenn man, was recht war **ein** Zeichen haben wollte, lieber **immer** ѵ oder nach Vostokov ѹ zu schreiben.

Ови дапа био је код мене Hofkriegsraths-Buchhaltereu-Praktikant кои каже да је подао шѹпликѹ за издање Српск. Новина овде!

P. S. Sehen Sie doch, ob Sie auch hier in Wien etwas durch Ihre Bemühungen in Pesth beitragen können dass wir von allem **mehr** als eine, wenigstens 2. 3. slawische Druckereyen bekommen. Mit dem schumtzigen und fachunkundigen Ковачевић[1] ist nichts zu machen. Am besten wäre es wenn ein Schriftgiesser, selbst Haykel [?] Z. B. mit guten Stempeln &c. versehen würde. — Grüssen Sie *alle Frennde* H*** K**r &c. Ersterer wird meinen Brief vom 28-t v. M. erhalten haben?

[Беч $\frac{4, VI}{23, V}$, 1834, в. Новыя Письма стр. 832].

[На Стејићеву писму од 29./7, V, 1834, у арх. С. К. Академије бр. 4152 а.]

[1] Било па избрисано: Sch**.

К. бр. XLII.

КНЕЗ МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

1.

Високопочитајеми Господине
и пријатељу!

Књига ваша за овај Пештански вашар није могла бити готова, и томе је узрок, што ја сам она њеколика табака нијесам могао (због главобоље и слабости очиње) коригирати, него сам давао Курелцу, који је и моје пјесме коригирао. Исујте ме, колико вам драго, само се немојте срдити на мене. Сад коректуре више нема, и како књиге буду везане, гледаћу да се разашиљу по вашој наредби.

За што ми ништа не пишете, барем да знам, гдје сте и како сте, и је ли Господар задовољан на путу?

Павловићеве новине кажу, да су код Ресавца нашли *запечаћен* некакав план, у коме стоји, да се те и те поглавице побију, млади књаз да се ухвати и затвори, а стари на ново да се прогласи. Ресавац се изговарао, да је тај план за то оставио *неотворен*, да га покаже младоме књазу, но није могао предаљ да изиђе. Кажу, да су совјетници наумили, совјет да затворе, ако им књаз протестацију против попечитеља не уважи; но за сад још да нијесу добили никаква одговора, по свој прилици за то, што је Лињ болестан.

По одласку вашему био је овдје секретар Митрополита Бијоградскога, Сергије Николић, и казао ми је, да у Бијограду желе, да и ја будем ондје у засједанију *главноме* ученога друштва, које ће бити (или се *почети*) на крстов дан (14. Септемврија нашега): тако може бити, да ћу ја у почетку нашега Септ. поћи одавде у Бијоград. Истина, да ми је по трудно, а и мрзи ме, особито знајући, да ћу се много морати срдити, али сам опет рад отићи, да видим и то како ће изићи. Чујем, да се гдјекоји приправљају јавно да говоре против моје ортографије.

Владика ми је наш писао, да је новце примио, али за облигацију каже, да је није хтјео слати по пошти, него ће је послати по њекаком познанику, који амо полази.

Знате ли, да ће се 12. (или управо 14.) Септ. по Римск. почети у Карловцима конгрес за бирање митрополита? И за

три дана мора бити изабран. Најдаље још до 4 недјеље знаћемо и ми, ко је митрополит.

Пољубите Господара за мене у руку.

У Бечу 12./24. Авг. 842.

Ваш покорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

П. П. Кућа још стоји на мјесту, Пепика је чува, а чујем да јој и Аксентије (Туцаковић), као *тоичија,* помаже, (барем дању, кад не може и ноћу).

[Споља:] Високоблагородноме и високоученом
Господину *Јакову Живановићу,*
философије доктору и кавалеру и пр. и пр.
гдје буде.

[Ориг. у Државној Архиви]

2.

Ваша Свјетлости,
Премилостиви Господару!

Благодарим вам на високопочитајемом писму вашему из Теплица од 9. о. м. Кад сам донијо Г. Тирки да предам писмо моје за Г. Живановића, онда сам имао чест примити од њега ово ваше. Надам се, да је и Г. Живановић јуче или прекјуче примио у Дрездни оно моје.

Марко и Коста изишли су из куће још ономадне. Они су спавали ондје, гдје и прије. Да сам знао, како је, ја би их још одмах по одласку вашему из куће оправио.

Шта ћете чинити с Христом? Ја једнако мислим, да би најбоље било, да се даде у Артилеријску касарну, па нек учи, што може, а што не може, оно нека гледа. Г. мајор (наш) каже, да би то могло бити, само да му Ваша Свјетлост пишете. За то вас препокорно молим, да о овоме промислите, па ако одобрите ове моје мисли, да бисте одмах писали Г. Мајору, да се постара намјестити га прије доласка вашега амо, да не губи вријеме у залуд.

По једноме Павловићеву Коресподенту сад је у Србији тек права Перова Торба. Камил-паша оптужује правитељство, да је оно криво, што се Бугари одмећу у хајдуке; Турска се војска у Бијограду умножава; Шекиб-ефендија се очекује; уставобранитељи интригирају; народ незадовољан; совјет гони попечитеље; а нови се планови о буни против књаза и правитељства открили. Кореспондент вели, да у таковоме стању не помаже мијењати само лица, него он мисли, да би томе најбољи лијек био *народна скупштина*, на коју да се позове од прилике, по један човјек на 1000 пореских глава; а друго вели, да књаза младога ваља женити, и то не *са стране*, него *из земље*, макар то и било мало чудно, јер, вели, и Шпанска краљица политике ради мора да пође *за свога братуча да* и т. д. —

Ономадне бјеше глас, да је Радичевић оставио службу, а тако и *сви* совјетници, осим Г. Јефрема; но то се не потврђује. Може бити, да је који од попечитеља давао оставку; али је књаз не ће да прими.

Светић опет баје, да му даду ону прећашњу плату и згоднији квартир, па на ново да пређе онамо и да им којешта ради и уређује.

Ја сам рад да будем на крстов дан у главноме засједанију ученога друштва, и тако још најдаље до 12 дана мислим поћи одавде у Бијоград. Дотле рад бих добити одговор од Ваше Свјетлости, на ово писмо, а особито за Христа да знам шта ћу казати Госпођи Књагињи.

Које очекујући и препоручујући се вашој дојакошњој милостивој благонаклоности, с највећим високопочитанијем остајем

У Бечу 19. Августа 842.

Ваше Свјетлости

препокорни слуга

Вук Стеф. Караџић.

П. П. Г. Шпирта благодари вам на поздраву, и он вас особито поздравља: жао му је, што он нема ништа; али кад нема, нема. Г. Мајор такођер ме је молио, да вас поздравим и од њега.

[Споља:] Его Свѣтлости
Милостивѣйшему Государю
Князю *Милошу Ѳеодоровићу Обреновичу* (Р. Т.)

[Ориг у Држ. Архиву]

3.

У Бечу 6. Септ. Римск. 842.

Земунска пошта од 1. Септ. Римскога донијела је глас, да је народ у Србији од стране Шабачке устао против правитељства, и књаз са њешто војске, што се у хитошти могло скупити, отишао је пред бунтовнике. — Сјутра мислим да ћу вам о томе више писати моћи.

[Ориг. у држ. Архиву]

4.

У Бечу 7. Септ. Р. 842.

О ономе, што сам вам јуче јавио, ништа више нијесам могао дознати, осим, да се у Земуну говорило, да је Вучић преко Панчева отишао у Смедерево, гдје су га његови пријатељи дочекали. За цијело се не зна ништа: једни веле, да се народ подигао од Шабачке стране; а други, да је и у нахији смедеревској и доље преко Мораве. Шекиб-ефендија је дошао, и 1. или 2. овога мјесеца по Римск. читао је ферман у Бијограду: кажу, да је управитељима Турске војске око Србије заповидјено из Цариграда, да на позив Шекиб-ефендије (ако правитељство Српско не би пристало на ферман) иду с војском у Србију. Ништа о овоме још нема у Пештанскијем новинама, него је ово све из трговачкијех писама vom alten Fleischmarkt. Може бити, да није све ни истина: у суботу чуће се боље. Сва писма кажу, да је књаз са њеко 600 људи и с топовима отишао на бунтовнике; али се у томе не слажу, *на коју* страну.

[Ориг. у држ. Архиву]

5.

Ваша Свјетлости,

Премилостиви Господару!

Данас дође Госпођа Даница с младим бегом. Они су обоје здрави и весели, хвала Богу! Г. Живановића фамилија је у Србији: вала да му је брат о томе писао.

Нове новине о Србији писао сам вам до сад на двије цедуље и ономадне у писму Г. Живановићу. Овдје вам додајем још што сам чуо које од Госпође Данице, које од другијех. Арсо је био отишао с Госпођом Књагињом у Крагујевац, да се разговара с Вучићем, па га на разговору уби о *Богдан* иза Вучића. Од совјетника само кажу за цијело за Милутина Еру, да је пребјегао к Вучићу, а за остале све (по свој прилици осим Коса) веле да су у Земуну. За чудо је што кажу за Лаза Жандаровића, да га је Вучић *везао*, јер није хтјео с њиме да пристане, кажу, да је изгинуло много људи. За Топаловићева сина веле, да га је Вучић посјекао. Кетко је јамачно ухваћен, али се не зна за цијело, је ли погубљен, као што се говори. Ресавац је поклонио Вучићу хата, на коме сад војује. И Јанаћ Германи је у Земуну; за Стојића мислим да је у Бијограду, он је сад вала да читав совјет. За Мићића кажу, да је долазио до Топчидера, па кад је видјео куда је књаз отишао, вратио се на траг. У ономадашњијем Пештанскијем новинама пише један кореспондент из Бијограда, да се дознало, да је и млади Ресавац био бунтовник за Вучићеву партију, а остало све, што је казивао и писма показивао, да је била само опсјена.

Пишите нам поскоро, и јавите нам, кад ћемо вам се надати.

С истиним високопочитанијем остајем

У Бечу 3./15. Септ. 842.

Ваше Свјетлости

препокорни слуга

Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у држ. Архиву]

6.

Ваша Свјетлости,
Премилостиви Господару!

Ја сам преко Новога Сада овдје дошао прекјуче, а књаз Михаило дошао је из Баната синоћ. Јутрос сам код њега био са совјетниц[им]а и с осталима. Књаз Михаило *остаје овдје.*

Осим што је на Митров дан Карађорђијевић инсталиран остало је онамо све по староме. И онамо се чуло да Ливен долази, и по томе се вију фишеци и праве картачи, да се *бране* од *свакога* (Неда ћосо Босне).

Кешења сам видјео у Н. Саду. Он је кешењ једнако. Сад каже, да би вас *он* на леђима у Србију носио.

Из Пожаревца су топови довучени у Бијоград (у колима — без кундака), по свој прилици да се предаду Турцима. Владика је шабачки у Студеници. Мићића су њекуда из Бијограда послали на колима, али се не зна куда (једни веле у *Видин).*

Обрадујте нас с гласом о доласку амо Барона Ливена.

Госпођа Књагиња прилично је здрава.

У Земуну 2. Нојемвр. 842.

Ваше Свјетлости
препокорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Его Свѣтлости
Милостивѣйшему Государю
Князю Милошу Ѳеодоровичу Обреновичу
въ *Вѣнѣ.*

[Ориг. у држ. Архиву]

7.

Ваша Свјетлости,
Премилостиви Господару!

Ономадне сам вам писао, да се књаз Михаило овдје вратио и да овдје за сад остаје. Јутрос сам имао чест примити ваше писмо од 29. пр. м.

Онамо је све по староме. Говори се, да Вучића чувају *Турци*. За шабачкога владику кажу, да се молио, да га протјерају у *Русију*, па нијесу хтјели.

Ономадне вам заборавих јавити, да на пиштолацији није био ни један конзул; него послије замолих овдашњега једнога нашег пријатеља, да вам он то јави преко свога тамо брата, које мислим да је и учињено. У Бијограду су чули за долазак Липенов готово прије него овдје, и говори се, да му је одређен квартир код Вашченка. Кажу, да је нови књаз објавио конзулима писмено своју владу, па му Вашченко то писмо *запечаћено* (не отворивши га) вратио на траг.

У Земуну 5. Нојемвр. 842.

Ваше Свјетлости
препокорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Его Свѣтлости
Милостивѣйшему Государю
Князю Милошу Ѳеодоровичу Обреновичу
въ *Бѣлѣ*.

[Ориг. у држ. Архиву]

8.

У Земуну $\frac{[16]}{2\,[8]}$ Нојемвр. 842.

Одонуд људи амо пребјегавају готово сваки дан. Послије онијех официра пребјегла су два Бугарина, од којих ми један рече, да су хтјели паши да га предаду. Једнога су Бијограђанина прекјуче пренијели у сандуку (као еспап), а други је обријавши бркове спасао се у женскијем (њемачкијем) хаљинама. Ономадне осване овдје и онај протосинђел Шабачкога владике, ... бјеше јесенас ту долазио да учи Њемачки: он је са својијем владиком био послан у Студеницу па су га сад били позвали у Бијоград на испит, те је одапде утекао. За владику каже, да је остао у Студеници: живи у једној соби *о своме* трошку, а без икакве плате. — Кад би се овдје бјегунцима давала једнако надница, па код би се још Дунав смрзао, може бити да би их до 1000 амо било. О овом ћемо

вам скоро другом приликом писати више. Туцаковић је и сад у Вучићевој кући: кажу да је дао оставку, као и Јанићије и Јуришић (а то ће по свој прилици и Ћосо *морати* чинити). За те наше топчије гледаћу што да урадим.

За Мићића се управо не зна, гдје је и како је; за Јаковића кажу, да су га Турци удавили, како су га преко Дрине превели.

[Споља:] Его Свѣтлости
Милостивѣйшему Государю
Кнѧзю Милошу Ѳеодоровичу Обреновичу
въ *Вѣнѣ*

[Ориг. у Држ. Архиву]

9.

У Земуну 16./28. Нојемвр. 842.

П. П. Говори се, да су се ово дана показивали онамо знаци буне у њекпјем нахијама, а особито у Крушевачкој и у Пожаревачкој, и да је Петра Лазаревића (Цукића) шура, онај што је ту био, затворен. Овдје је врло тешко дознати управо, шта се онамо ради а, што је још чудније, тако је и у Бијогр[аду]. *Вашченко* је од *мене најприје чуо*, да је Шабачки владика у Студеницу прогнат!

Љиљ, Кешењ, комшо и мусије Вуле дошли су овдје. Под комшом се кола превалила, те се тако скрљао, да не може устати с кревета. Мислим, да ће ово дана они полазити на траг.

Перо Попов и *Јуриста* дошли су натраг, а онамо је остао Ранос с Антићем (који је Симићу морао уступити — по заповијести Реиз-ефендиној — квартир и службу).

[Споља:] S-r Durchlaucht dem gnädigsten Herrn
Fürsten Milosch Obrenovich
auf der Landstrasse № 249.
recommandirt. in *Wien.*

[Ориг. у држ. Архиву]

10.

Ваша Свјетлости,
Премилостиви Господару!

Имао сам чест примити сва три писма ваша (по Ћурчибашићу, по Морелчићу[!] и по Штирбеју), и благодарим вам на свему, што сте ми у њима јавили.

Долазак је Барона Ливена ове бјегунце мало био обрадовао и охрабрио, но сад како књаз Михаило, по савјету Ливенову, даде орден и мушпрски знак, опет су се сви привржениці, и овамо и онамо, ожалостили и мало клонули; но мислим, да ће се мало по мало и од тога повратити.

Из копија видјећете, шта су Ливену предали совјетници и остали чиновници, шта ли је књ. Михаило.

Ливен је говорио, *ако*, и *кад*, дође до тога, да се кн. Мих. поврати у Србију, да се *само* Вучић и Петронијевић уклоне из земље, а са осталима да се сложи и Алекса Симић да буде к. представник. А кад му се рекло, да ово последње бити не може, он је запитао, да ко би други могао бити к. представник; на то му се нико није могао именовати. Говорено му је, да би се *најпослије* шест људи из земље морали уклонити, т. ј. Вучић, Петронијевић, два Симића и два Гарашанина. Но то су све били само *разговори*. Гледаћемо, ако и како буде могуће, да се књаз и Ливен још једанпут овдје састану прије него посљедњи пође из Бијограда.

Ливен је прекјуче отишао одавде. Чујемо, да је онај дан био у граду код паше с Вучићем и с Петронијевићем, и да су му они казали, да је посао њихов свршен, и да су они све, што би о томе имали говорити, послали у Цариград. Ливена је по том походио Симић с Лазом Теодоровићем, с Бањом и са Станишићем. Ливен је говорио, да се ондје неће даље бавити од суботе, но како чујемо да је рад дочекати још некакав налог из Русије, тако се управу не зна, кад ће се оданде кренути.

Ливену је говорено више пута, да би гледао најприје сад да изради, да се овдашњи бјегунци, осим чиновника, онамо могу повратити, а чиновницима да би родбина од кућа могла доносити нужне потребе; но Бог зна, хоће ли се и што од тога за сад моћи учинити. И то је сад највећа брига, што ће се с овијем људма радити: књаз Мих. им је до сад давао надницу, а од неколико дана је престало, јер каже, да нема више новаца. На те је саме наднице досад ишло преко 100 форинти (у сребру) на дан: продужити само то (не спомињући да би се та сума чрез нове бјегунце могла умножити) много је; а ако се престане од тога *са свијем*, шта ће људи онда чинити? Кажу, да има 119 простака, који *немају ништа*, а и међу чиновницима, од којих ћете Ваша Свјетлост тамо имати списак, кажу да их има таковијех (који ништа код себе

немају). Шта ли ће се чинити с официрима, којих ће сад бити свега око *двадесет?* Молим вас, да Ваша Свјетлост о томе промислите, па да нам јавите, шта ће се чинити.

Ливен је говорио: пошто он отиде из Бијограда да књ. Мих. више не сједи *овдје*, него да се уклони у какво друго мјесто. Казивао је, да сте Ваша Свјетлост жељели, да к. Мих. дође тамо у Беч; но мисли, да то не би било добро, јер би се таковим начином *далеко од Србије* забацио, него вели, да се намјести гдје ближе, у Новом Саду или у Темишвару. Да она четворица нијесу у Новоме Саду, ја мислим да би ондје било најљепше; а овако не остаје ништа друго, него Темишвар. Ми смо се договорили, и за ово да чекамо овдје одговора и наредбе Ваше Свјетлости. Одлазак к. Мих. одавде биће и у томе полезан, што ће се тако избавити којекакијех скптница и лола, а иначе није могуће. Књ. Мих. мисли узети са собом: два ађутанта, једнога или два официра, четири слуге, два кочијаша и једну слушкињу (која је уз Госпођу одонуда дошла) и једнога писара. Он мисли одавде отићи у Рудну (Госпођи Савки), па се ондје бавити док му се квартир у Темишвару не нађе и приправи. Но о свему овоме он ће овдје очекивати ваше наредбе, за коју и ја молим да би сте нам је што прије (по пошти) послали. Том приликом и ја се молим, да бисте ми јавили, хоћу ли и ја с књ. Мих. и с Госпођом Књагињом одавде ићи и у напредак још код њих остати, или ћу се одавде вратити тамо: како год Ваша Свјетлост за добро нађете и заповједите ми, ја ћу с радошћу онако чинити.

Кажу, да је 18 кметова из Крушевачке нахије затворено, а да су по гдјекоје и у Ужичку послали, јер је народ онамо питао за Мићића.

За Туцаковића не зна се сад ништа: од њеколика дана се говори, да га *нема* нигдје; а тако се и за друге многе говори.

У Земуну 18/30 Нојемвр. 842.

Ваше Свјетлости

препокорни слуга

Вук Стеф. Караџић.

[Ориг. у Држави. Архиву]

11.

У Земуну 23. Нојемвр. 842.

Говорио сам с Михаил-бегом о ономе послу, што вам је писао у ономе писму, које смо обојица плачући читали. Он каже, да је оно управо од срца писао, као што мисли, и да ће свагда онако мислити и по ономе радити колико до њега буде стајало; а и за прећашње он се изговара на противна опстојатељства, и управо узевши може му се вјеровати.

Он очекује од вас писмо и наредбу како за ове људе, тако за његов одлазак одавде. Ономадне му је долазио Ваш-ченко, и опет му је казао (у име Ливена), да ће добро бити, да се и он премјести одавде кад Л. из Бијограда отиде. За Л. се говорило, да ће јуче или данас оданде поћи. Био је и он код Вучића и Вучић код њега, и тако се по свој прилици и с Аврамом и с другијем првијем старјешинама састајао; али се до прекјуче није био састајао с новијем књазом.

Ови бјегунци више су се надали прије доласка Ливенова, него сад што се надају; а кад се књ. Михаило одавде крене и виде *да им се више не ће давати надница за живљење,* онда ће све клонути са свијем; а кад би им се давало, као и до сад, остали би сви овуда до прољећа, док се не би на чисто видјело, шта ће бити од овога посла.

Јуче је пребјегао одонуда Петко Терзија, кога ћете се ваљада ономињати још из Крагујевца. Туцаковић је жив, и једнако је у кући Вучићевој; писаћу му ово дана за Аксентија. Милетин најстарији син разбољео се у апсу, па пошто су га болесна пустили, *умрьо* код куће,

Јавите нам, како тамо надежда стоји.

[Споља:] Его Свѣтлости
Милостивѣйшему Государю
Князю Милошу Ѳеодоровичу Обреновичу
въ *Вѣнѣ.*

[Ориг. у Држ. Архиву]

12.

Ваша Свјетлости,
Премилостиви Господару!

Књаз Михаило вам је писао данас по Англијскоме куриру, да он ово дана по савјету барона Ливена полази одавде у Темишвар, а ја и Госпођа књагиња остајемо овдје док она којекаке ствари из Бијограда не пренесе и ја од Ваше Свје-

тлости одговор на оно писмо по Ћурчибашићу послано вам одговор не примим.

Барон је Ливен и јутрос још био у Бијограду: говори се, да је данас добио њекака писма преко Букреша, али се још не говори, шта је у њима.

Онамо је сваки дан готово све горе. Ноћас је у женскијем хаљинама и бријанијем бркова амо пребјегао њекакав Стефан, који његда био у Пожаревцу учитељ а по том член у магистрату. Кажу, да су се од ономадне показали знаци од буне у Бијограду, и да су за то позатворани на ново многи официри и солдати, и да од тада прва господа Српска у *граду* ноћивају, и да више вјере имају у Турскијем стражарима, него у својијем. Људи сад тек почињу опажати, шта се ради, па гдјекоји још може бити мисле више и горе, него што и јест; а старјешине мјесто што би људе добријем смиривали, они једнако гоне и затварају, и тако ватру хоће сламом да гасе. Може бити, да ће се ово стање промијенити кад се књаз Михаило одавде удаљи, иначе би морао бити сијасет још већи. Жујовић је још с неколико официра утекао у Аустријски конзулат, но Бог зна хоће ли се оданде како моћи измаћи на ову страну. А од ваше Свјетлости чекамо одговора, шта ће се с овијем бјегунцима за зимус чинити: хоће ли им се и у напредак што моћи давати, или ће се оставити са свијем, па како коме да Бог.

Синоћ ми рече овдје један од првијех Вучићеваца, да сте ваша Свјетлост добили допуштење, да можете и по Мађарској свуда путовати.

Од јуче овдје изиђе глас, да је митрополит Рајачић *умрьо*, али се још управо не зна, је ли истина. Још прије смо били чули, да је био пошао у Нови Сад, па му се поплашили коњи, па срећом кочијаш натјера у некакав ендек, те се предњи коњи откину, а кола са стражњима остану у ендеку; од тога се страха он по том разбољео.

Госпођа је књагиња са здрављем доста добро, кад чула данас, да ћу вам писати, казала ми је, да вас и од ње поздравим. Она је сирота једнако она, која је и била.

И ја сам с Ливеном на само говорио у два пута готово по читав сахат. Уплаши, Боже, а не умори! Обрадујте нас ви чиме отуда

Ваше Свјетлости препокорни слуга
Вук. Стеф. Караџић.

П. П. Жена конзула Аустр. у Бијограду велику је услугу учинила, и једнако чини, овој јадној нашој сиротиња која с голијем животом амо бјежи.

П. П. Збиља! Сила је којешта у новинама писато о садашњему стању Србије, али се не опоминьем, да је ко питао: Ако народ има право књаза бирати, има ли право мијењати га по својој вољи без и чијега питања? Не значи ли оно *изабирати* га само онда, кад један *умре*, или се достојанства свога *драговољно одрече*, или се *законим путем* збаци? Кад у уставу стоји, да се *совјетник* не може збацити, док му се кривица код порте не докаже, ваља да је књаз од совјетника толико већи. да му се кривица и код порте и код Русије (као покровитељнице) мора доказати и за збачење одобрити; иначе би књаз у Србији морао бити мањи од совјетника.

Књазом Михаилом, као сином својим, можете се дичити: у садашњијем својијем годинама он не би могао бити паметнији да је васпитан у Бечу или у Паризу; само су требали у Србији други људи око њега.

У Земуну 26. Нојемвр. 842.

[Ориг. у Државном Архиву]

13.

Ваша Свјетлости,
Премилостиви Господару!

Писмо ваше од 12. Нојемврија примио сам тек 6. Декемврија у вече! То ми је врло жао, јер бих ја већ одавно био тамо код вас.

Милије нема још, него га погледамо сваки дан, па онда мислим да ћу одмах тамо поћи.

На оној страни је готово све по староме. Terrorismus траје једнако: у Бијограду нико ни с ким не смије проговорити, једнако се чува, гони, затвора и пребјегава на ову страну. Прије њеколико дана пребјегао је кмет из Великога села, а по том и из Вишњице; ономадне је пребјегло из Бијограда 22 апсеника, међу којима је шурак Петра Цукића, Стојан Јовановић (као старјешина), и син газде Стојка из Крагујевца, а међу осталима је 10 Бугарскијех бјегунаца, који су, као главнији бунтовници били доведени из Алексинца да свједоче (макар и на силу) како је прећашње правитељство Српско подизало Бугарску буну, пак су сад, пошто су испити с њима свршени, били одређени да се пошаљу у Ниш Турцима. Они

су сви опојивши стражаре ноћу изишли кроз фуруну на конк, па онда проваливши зид побјегли на поље: Стојана, који је био у гвожђу, носио је један Бугарин на леђима чак до Топчидера, пак су ондје свезавши два стражара пребјегли амо преведавши и стражаре са собом, који сад не смију онамо више, него остају овдје. Кажу, да су у Бијограду сјутри дан апсанџији, њекаквоме Живку, који је с Вучићем ишао у Цариград, ударили 80 батина. Оваковијех Бугарскијех бјегунаца кажу да има још до 80 поапшенијех у Алексинцу и у Крушевцу, Бог зна, шта ће од њих бити; ови су овдашњи сви здрави и угледни људи, него су без паре, и ова сиротиња наша даје им за сад те једу, да не помру од глади. Говори се, да је Камил-паша казао књазу, да је сав царски гарнизон, који се у Србији налази, с топовима и с џебаном, њему (т. ј. књазу) на послузи, па и то ако доста не би било, да све околне паше имају заповијест њему с војском у помоћ доћи. Цијела је истина, да је султан Вучића и Аврама наименовао *беговима* и послао им *сабље* на дар; но то се онамо крије од народа.

Прије неколико дана издало је правитељство онамо *прокламацију* (с потписом књаза, Аврама, Симића и секретара А. Ненадовића) за ове, који су амо пребјегли, у којој стоји, да су ови сви ишли *против устава и народнијех права*, и да су *од казни пребјегли;* и да ниједноме није слободно вратити се без допуштења, па и онда нигдје на другоме мјесту, него у Бијограду код ћумрука, а иначе прешавши гдје би се год који нашао, па се не би дао ухватити, да се убије.

Јуче су отишли у Мацедонију Лазо Брко и Живоин и официр Васо Лукић, да се нађу код Књаза; по њима сам послао Књазу Михаилу оно писмо ваше Свјетлости (мени) с тарифом заједном, и писао сам му ја од себе њеколико лијепијех ријечи. Будите увјерени, да је он добра срца и здрава разума, само што је млад, па онда *друштво*. — Госпођа Књагиња прилично је здрава, и једнако чекамо наредбе од Ваше Свјетлости.

Пошто сам довде већ написао, ево Милија овдје стиже, и ја ово дана полазим тамо.

у Земуну 14. Дек. 842.

Ваше Свјетлости препокорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

П. П. Јучерашње опште новине врло су узнемириле овдашње Вучићевце, а по свој прилици ни у Бијограду не ће бити, боље; а наша сиротиња овдје мало је живнула. Уплаши, Боже, а не умори!

[Споља:] Его Свѣтлости
Милостивѣйшему Государю
Князю *Милошу Ѳеодоровичу Обреновичу*
въ *Вѣнѣ.*

[Ориг. у Држ. Архиву]

14.

Ваша Свјетлости,
Премилостиви Господару!

Госпођа Књагиња остаје за сад овдје, а ја сјутра у име Бога мислим одавде поћи пут Будима. Оне Мајтанове залоге ја не могу (не смијем) овако понијети, него остају код Госпоће Књагиње, па Ваша Свјетлост ако их *ту* требате, а ви пишите јој, нека их преда Г. Спирти, да их он експедира transito за Беч, па ако Вам ту требају, можете их конзумирати; ако ли вам ту не требају, можете их одатле послати у Букреш не плативши никаква ћумрука. Молим вас, да се не срдите, што их не могу са собом понијети.

Одонуд људи пребјегавају амо једнако; ономадне је пребјегао кмет из Уроваца (из Ваљевске нахије) са сином и још с једнијем сељаком; по том су пребјегла два Шапчанина; а јамачно ће их бити, као што со говори, и више још пребјегло, за које управо не знам.

у Земуну 18. Дек. 842.

Ваше Свјетлости
препокорни слуга
Вук Стеф. Караџић.

[Споља:] Его Свѣтлости
Милостивѣйшему Государю
Князю *Милошу Ѳеодоровичу* Обреновичу
въ *Вѣнѣ.*

[Ориг. у Држ. Архиву]

15.

У Мацедонији 6./18. Маија 843.

Високоблагородни и високоучени Господине, високопочитајеми пријатељу!

Надам се, да ће вам Марко донети поздрав из Новога Сада пређе овога писма.

Прексиноћ сам дошао овде. Князь Михаило расположен је према своме родитељу неможе боље бити, о томе за цело можете бити уверени. Може бити, да ће К. Михаило до неколико дана ићи у Нови Сад, да види своју мајку; како би било, да и Господар сиђе донде, да види своју супругу, може бити последњи пут на овоме свету?

Молим вас за мој пасош. Ако Г. Норре не може извадити од барона Бена мој пасош Београдски од прошавше године, па да се нањ метне Visa nach Serbien und zurük; а ви гледајте да ми се извади пасош од Рифат-паше, па преко Штатс-канцеларије да ми се учини такова visa. Па ако такови пасош не можете са свим добити у руке да ми га ви пошљете, а оно нека ми се пошаље официјелним путем у Земун на Милитар-команду, па онде да га променим за овај, којега сад имам. Само у таковоме новом пасошу да ми се метне овако: Вук Стефановић Караџић, турски подајник, философије доктор и Српски списатељ, родом из Тршића, у Србији и т. д.; али ни пошто: Geschäftsmann des Färsten Milosch, као у овоме што стоји. Гледајте за то што брже, молим вас.

Гледајте отуда, ако је и како могуће, да би она сиротиња наша из Новог Сада што пре онамо се вратила. У Београду се једнако храбре и раде, а и лажи свакојаке измишљавају, н. п. по Београду се јавно разглашује, да је князь Милош послан у Сибирију, а кн. Михаило у С[егеди]н у заточеније! Они са свачим навраћају воду на своју воденицу. — Гледајте ми *одмах* за пасош молим вас. Молим пољубите господару за мене руку, а тако за Госпођу Савку и за све њене.

Госпођа Савка и *брат-Јоца* здраво су и поздрављају, а *брат Јова је* у Темишвару.

[Спољa:] Високоблагородноме и високоученом
Господину *Јакову Живановићу*, (Р. Т.)
auf der Landstrasse № 279, im Hause des fürsten *Milosch*
in *Wien*.

[Ориг. у Држ. Архиву]

ДРУГИ ДОДАТАК

СТЕВ. РАДИЧЕВИЋ — ДР. Ј. СТЕЛИЋУ

Благородный Господине,
любезный Пріятелю

Прошеніе ваше, съ коимъ сте желили, одъ Њіове Свѣтлости свидѣтельство добыти, засведочаваюће: да сте као Докторъ у Србіи и при Њіовой Свѣтлости служили, и у леченю, болестника искуснымъ и прилѣжнымъ показивали се, гледао самъ да Њіовой Свѣтлости у ономъ магновенію представимъ, у комъ бы се смиловала, молби вашой удовлетворити. Но све бадава. Одма како ваше прошеніе саслуша, благоизволи ми Н. С. наложити, да вамъ одъ мое стране пишемъ, да сте вашимъ одласкомъ изъ Србіе безъ „с' Богомъ остай" права одрекли се, онаково свидѣтельство имати, кое бы вамъ сада одъ ползе быти могло, и да сте вы већъ едно свидѣтельство добыли, кадъ сте одпусть и дозволенѣ добыли, да у Београду или у комъ нибудъ месту Србіе обытавати и съ художествомъ вашимъ живити можете. Доста е, рече, што самъ му и онда ово свидѣтелство дао; више одъ мене нека ништа не тражи. Онъ се на свему, што е кодъ мене уживао, неблагодаранъ показао. Онъ ніе мой човекъ нити заслужуе, да му буди у чему помогнемъ. Нећу дакле више за нѣга да знамъ и т. д. Саобщаваюћи вамъ све ово по дужности, надамъ се, да вы ове рѣчи Њіове Свѣтлости нећете съ онымъ афектомъ читати, съ коимъ сте оно мое писмо читали, у призрѣнію правописанія ваше књиге, и одма за тимъ Србію оставили. — — Вы сте имали прилику Њіову Свѣтлость болѣ познавати него ни єданъ одъ насъ; ніе нуждно дакле опоминяти васъ, да се поред свега тога, што се іоштъ на васъ виче, слободно усудити можете, кадъ годъ оћете, у Србію прећи и Њіовой Свѣтлости представити се. Знамъ, да бы вамъ се томъ приликомъ све опростило, што сте пре две године Србію срдито оставили; знамъ, да бы се опетъ прве милости Господарске удостоили

кадъ бы опетъ у службу ступили, а може быти, да бы васъ и съ добримъ свидѣтельствомъ снабдѣо, кадъ бы волели опетъ у Австрію вратити се, него у Србску службу ступити. Њіова Свѣтлость свакога, у немилость баченогъ, опетъ у обятія своя прима, како се о безусловномъ повиновању и привржености овога увери. Вы бы ово обов вашимъ нечаянимъ преласком посведочили, и безъ сумнѣ оно што желите добыли. Вы ћете можда помыслити, да васъ я съ овимъ наговоромъ на танакъ ледъ навлачимъ. Но уверени будите, да я то ни изъ каквогъ другогъ узрока не чинимъ, већъ изъ единственногъ пріятельства к' вами и изъ желѣ напредка роду Србскомъ. Вы сте за больи и благородныи посао приправанъ, него да одъ куће до куће по Земуну докторске візите чините, и у незнанству живите. Не промышлявайте дакле дуго, већъ поитайте одма на ову страну, како чуете да в Њіова Свѣтлость у Београду. Садъ в време не само вами да сте међу нама, већъ и повећемъ числу учени и утрвены Срба — наравно родолюбиви.

Ако вамъ се удесна прилика укаже, молимъ, непропустите, Госпођи Перки место мене руку пољубити, и увѣрите в заедно съ Господаръ Тошомъ Баићемъ о момъ отмѣнномъ высокопочитанію. Вы пакъ примите одъ бр. Давидовића и од остале мов дружине усердно поздравлѣ, тако исто и одъ мов супруге и малога сына Милоша и вашега

У Крагуевцу 12. Марта 834.

искреннога доброжелателя
Радичевић.

[Споља:] Благородному Господину
Доктору медіціне Јовану Стаићу
у Земуну.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4493]

ЈУСТИН МИХАИЛОВИЋ — АНИ КАРАЏИЋ

Vukovar an 18. Novemb. 834.

Hochgeehrteste Frau!

Der Herr D-r Wuk hat mir brieflich aus Zetinje aufgetragen, Jhnen Zehn Gulden in Münz auf Rechnung fünf Bücher,

genant die Serbische Rewolution, welche ich von ihm in Comision hatte, zu überschicken. Hiemit erfülle ich seinen freundschaftlichen Auftrag, und übersende eine Anweisung auf obige Sume an meinen dortigen Handlungsfreund; Mit welchen Sie der Geld zu beheben, und mich datür zu erkenen belieben.

Mit Hochachtung zeichne
Justin Micheilovits.

[Спољa:] An S-r Wohlgebohren
Frau *Anna Karadschich*
Josephstadt in der Kaiserstrasse № 97.
in *Wien.*

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4494]

ЂУРА ДАНИЧИЋ — ЈУСТИНУ МИХАИЛОВИЋУ

1.

У Бечу 18./2. 1848.

Драги господару!

Прије свега ваљало би (по Европскоме обичају) да вам се молим да би сте ми опростили што вам досађујем овијем писмом. Али ја се надам *вама* ово прво моје писмо не ће бити на *досаду;* тако ми не бисте имали шта *праштати.* За то све нијесам се рад бавити око тијех беспослица.

У броју 13 (чини ми се) Павловићевијех новина пише некаки Д. М. из Н. Бечеја (чини ми се) како није смио никоме показати Вукова прпјевода Новога Завјета, тако тамо мрзе на ту књигу; па најпослије додаје Д. М. шта он мисли о тој књизи. — Ја вас, Господару драги! врло лијепо молим да бисте ви написали, и послали Павловићу у новине, како у вас пролази Нови Завјет, како ли ви о њему мислите. Кад је Павловић оно штампао, да ако и ваше мислим наштампа. Ово је лијепа згода гдје смо га ухватили (или боље да речем, гдје се је сам ухватио) да и нас пусти пред свијет, да свијет чује шта и ми о овој ствари мислимо.

Ја сам написао о Нов. Завјету велики чланак, и одавно Павловићу послао; али га он не хтје штампати; у њега више

вриједи глас кнеза Милоша о књижевнијем стварима!!! Можебити да сте ви и сами већ што написали на ону Бечејску кореспонденцију; али ако нијесте, надам се да ћете сад прије написати.

Много бисмо којешта имали писати, али се нема гдје штампати. Прије неколике године говораше се да ће Моцо наш да ште новине, па се сад упутјело. Богме би то било од велике и потребе и користи. Од Хаџијићевијех новина (ако их и добије) ја се правоме народноме напретку ни мало не надам. А Павловићу је *мотика и лопата лијек.*

Не знам јесте ли чули да се Матица није могла погодити са Суботићем за његову граматику. Матица је искала од Суботића да допусти да му се граматика штампа дојакошњом Матичином ортографијом, а Суботић није хтио то допустити; и тако ће је сад он сам штампати. Сад што је год Матичинијех фишкала и новинарскијех редактора нека реку да Матица није *књижевна партија* и то *најлуђа!*

Вук вас лијепо поздравља. Примите и од мене лијепо поздравље.

С Богом!

Ђ. Даничић.
Landstrasse 492.

2.

У Бечу 22./4. 1848. У очи Ђурђева дне.

Господару драги!

На писмо ваше од 23. и 24. Февр. још вам нијесам одговорио. Томе сам истина и ја мало крив, али су највише криви нови догађаји у Бечу; све се у свему пореметило, дакле и ја у свему. Из новина знате све шта је овдје и како је. Дослије се много којешта поправило, али без прољева крви ја не вјерујем још да ће бити као што ваља.

Лијепо пишете да вам је *неправо* што сте у Мађарској; а не у којој *слободнијој* држави, — и да вас *мрзи* што сте у *овој вери*, а не у којој *паметнијој*, — и да вас *мучи* што сте се нашли као члан у овоме народу, а не у коме другом — *где* паметни коло воде. Што се првога двога тиче, по мојијем

мислима право сте казали, али на треће ни по што не могу с вама пристати. И ја бих волео да смо у слободнијој држави и у паметнијој вјери, али члан другога којег народа никад не бих зажељео бити, па да се сто пута на свијет родим. Оно обадвоје може човјек промијенити кад год хоће и ја мислим да треба да промијени, — али народности не може и не смије човјек никад промијенити. А за што? Јер су држава и вјера уредбе људске, а народност је уредба Божија. До људи стоји хоће ли се ко у овакој и у онакој вјери и држави родити, али у коме ће се ко народу родити не стоји до људи. Оно су случаји, али ово има *свете* или (ако хоћете) *природне* или (можда најбоље само) *своје* узроке. Ако нам држава и вјера не ваља, треба је поправити или ако нађемо гдје већ готову љепшу, треба промијенити гору за бољу (као што већ рекох). Али народност и не може не ваљати, јер је она дјело Божије. Ако у народу коме има како зло, ја мислим да оно зло није изишло из народности, па за то да не треба народност затиснути као да оно зло из ње не извире, него треба тражити на другоме мјесту извор ономе злу, па њега ваља загатити. — Ја мислим, предраги Господару, да су сви јади наши са нашијех старјешина или коловођа или глава (како волите). Те главе ваља поскидати, те коловође растјерати, те старјешине позбацати, и на њихово мјесто пометати друге, пак ће све боље бити. Сад је питање: имамо ли друге људе које бисмо на њихово мјесто пометали? Ја мислим да за свакога од садашњијех коловођа имамо по човјека боља од њих. Али то није доста; главе треба да су праве главе. Кад бисмо хтјели својски радити, да се са свијем поправимо, ја мислим да би нам доста била и једна глава па да замијени све дојакошње. А једну да ако бисмо гдје нашли. — Оволико више као у теорији; сад малко да пријђемо и на каку ствар.

Од некога времена много се по новинама пише за Вуковар. Па из свију новина ја опет нијесам дознао шта је управо. Је ли истина да Вуковарци држе Мађарима страну? Ја то не вјерујем, јер сам читао да сте их ви водили и у скупштини у име осталијех говорили. Пишите ми, молим вас, шта је. Ја мислим да се нама ваља свима оцијепи[ти] од Мађара, јер како се садашње министарство Мађарско утврди, а ми под њима останемо, — пропали смо! Чини ми се да сте баш ви писали у некијем новинама како сад имамо слободу у Ма-

царској и с Мађарима, па кад смо без слободе (рекосте) могли бранити народност своју, сад ћемо је са слободом још већма. И у другијем новинама као да је још јасније речено да је слобода преча од народности. Ја не бих рекао да је тако. Помислите шта би било да су Срби на Косову народност изгубили мјесто слободе! Слобода се може кад год добити, кад се изгуби, али кад се народност изгуби, никад се не може добити. Народност без слободе може опстати на свијету, али слобода без народности не може се ни помислити. Јесте ли ви слободан човјек ако не смијете бити Србин? Ја волим бити Србин, па макар роб био, него Мађар, па да би ме смјеста за цара узели. — У Мађарској има данас слободе, али само за Мађаре. Ја сам тако увјерен, и како који дан све више Мађари сами то посвједочавају. У Новоградској вармеђи затворили су славнога Словачког поету Јована Краља ни за што друго већ само за то што Краљ хоће да Словаци буду Словаци. — Осим тога, господару драги, ми треба да се оцијепимо од Мађара и за то што је дошло вријеме да народе не дијеле више крвници цареви, него народи сами да се дијеле. Ја тако мислим. Ни шта под небом није ни за што друго на свијету него да буде оно што је. Народ Српски ни за што друго није на овоме свијету него да буде народ Српски. Ми нијесмо још прави народ. Најприје ваља сви да се саставимо у једну државу. Пак онда ваља да смијемо радити што је год Бог допустио свакоме народу да ради, и да то заиста радимо. Докле се год народ наш не састави у једно, дотле је богаљ и наказа, а докле год не смије чинити што други народи паметно чине, дотле је роб. — Ово све може бити да ће се и у један пут — једнијем трошком — учинити, али опет треба да сви — сваки дијел народа нашега — за сад ради што му је ближе што може више. Ја мислим да ми сви којигод што имамо с Мађарима ваља сад да се скопчамо са свијем у једно: Далмација, Хрватска, Славонија и остала сва Србадија по Мађарској. — Шта ви о овоме свему мислите, шта ли другима говорите, шта ли други говоре?

Оно писмо кнеза Милоша писао је по његовој заповијести Медаковић који ће сад у Новом Саду подићи нову штампарију. У томе је писму најсмјешније што је писано нашијем правописом!!! — Вук с Милошем стоји као и прије: и Вук иде к Милошу и Милош к Вуку. За чудо! Вук ми каже да му Милош за Нови Завјет никад ријечи није споменуо. —

Ја сам писао својему брату за оно што сте му ви писали за скакавце и т. д., али ми он никад ништа не спомену за то, а писао ми је друго којешта више пута. Ако нијесте заборавили, а ви метните на хартију, пак нам пошљите; врло ће нам мило бити. Ако ли сте заборавили, пишите у Биоград и иштите натраг своје писмо.

Вук вас лијепо поздравља и жели да му пишете; поздравља вас и Бранко — нешто му је жао што му не шљу Вуковарци поваца.

И од мене примите лијепо поздравље!

С Богом!

Ђ. Даничић.

Кад ми успишете (а то молим што прије), метните на адресу моје право име и Landstrasse № 492 и ништа више.

3.

Г. Јустину Михаиловићу

Господару час[ни]!

Вук вам је дужан одавно одговор, али ви знате како је њему тешко наканити се, а сад га од неколико дана тако заболе глава да не може ни мени да казује а ја да пишем. За то вам ево ја сам у име његово пишем. Ви знате шта треба с овијем огласом чинити. И ја и Вук надамо се да ћете ви, које ту по Вуковару које по околини, највише пренумеранта накупити. У томе наду утврђује нас љубав ваша к народу нашему и к његову напретку, која се стара да се све већма по народу распростире све што је добро.

Мени се чини да сам вам и ја дужан одговор на једно писмо. Опростите ми, молим вас, ја сам вам врло у послу, а шта бих вам и писао? Ви ту имате много којешта што бисмо ми амо жељели знати, а овдје и ако се што вреднije догоди то се одмах пише у новинама. За то вас ја врло лијепо молим, немојте жалити труда, него нам често пишите, увјерени будите да ће нам (и Вуку и мени) свако ваше писмо врло мило бити.

Вук пита за Новића гдје је, како ли је.

За чудо нам је што ви више пишете у Биоградске новине него у „Напредак“! —

И ја и Вук желимо вам добро здравље и сваку добру срећу, и молимо вас да нам пишете.

С Богом!

У Бечу 19./31. 1. 1849.

Даничић
Landstrasse № 487.

[Споља:] Господару
Јустину Михаиловићу трговцу
Herrn Justin Mihailović Kaufmann
per Agram in Wukovar[1]
(in Sirmien).

4.

Из Беча 11./23. 2. 1849. у Вуковар.

Правку.

Аферим Правко! Читали смо што сте писали у броју 10 Биоградскијех новина. Држите се само тако. Удрите једнако. Тако ће се наша ствар прије признати и утврдити. Сад сте ви сами овако, деде другом још боље; у томе ћа притећи још ко. Тако се преврати чине. Ви сте ваља да и на то већ писали. Могло би им се рећи да је то врло лијепо, и да ви волите што сте се ви осрамотили (ако је ту што срамоте) него да се срамоти читаво правитељство, а свако се правитељство срамоти којегод не да да људи истражују истину и да се држе истине у свему, и не само срамоти се таково правитељство него још убија народ који га је поставио само себе и својега напретка ради и тога ради плаћа му свакојако се мучећи и трудећи. Али (реците му) то још није свршен посао. Ваш Биоградски новинар не може, а јамачно и не ће рећи ни тражити да се само у његовијем новинама истина истражује. А има и таковијех истина које се не истражују по новинама. По томе кад је правитељство његове новине опростило

[1] Ово је писмо написано на чистој страни огласа за II издање Нар. Пословица.

цензуре, то треба све књиге тога зла да опрости. (И овдје би сте га in parenttesi могли запитати хоће ли му *кака* цензура ово избрисати). По том би се од прилике могло рећи да је цензура чудна ствар. Редактор Биоградскијех новина вели да нема цензуре. А кад је нема, еда би своје новине смио штампати којијем другијем правописом? Ако не би, онда он има цензуру какове може бити нигдје у свијету никад није било. Али, реците, да ви то не мислите, и кад би вам сам редактор казао јавно у новинама да не смије својијех новина штампати пругијем правописом, да му ви не бисте вјеровали, јер не може бити да је правитељству и којему више стало до правописа којијем се што пише него до онога што се пише. Реците му да сте ви пријатељ Вукова правописа, јер је утврђен по разуму њуцкоме, а остали којијем Срби (и Римскога и Грчкога закона) данас пишу да нијесу ни један. Реците му да ћете ви њему слати чланке штампао их он какијем му драго правописом. Али кад би се нашао какав пријатељ његов, којега он врло пази, као и онај њега, те би му написао какав чланак Вуковијем правописом и молио га да га тако наштампа у новинама својима, да ли би он то учинио своме пријатељу? (И овдје га опет in parenttesi запитајте хоће ли ово кака цензура избрисати, и хоће ли вам на то у новинама одговорити.) Па му најпослије реците да би требало то да учини, особито кад је Тошо Павловић онаки *натрагоња* и противник Вукова правописа, допуштао те се гдјешто у његовоме Серб. Нар. Листу Вуковијем правописом штампало.

Ово су од прилике главне мисли, од којијех ја мислим да би се могао начинити приличан чланак, и таман би пристао у данашње вријеме. Још би ваљало гдјегод напоменути како је срамота што правитељство чека да умре овај или онај па да онда укине какову наредбу, коју само види да је безумна. Паметну је човеку срамота кад учина каку будаштину нехотице и не знајући да је будалаштина, камо ли да је чини павалице. Осим тога не ваља сметати с ума да се много којешта данас лијепо може учинити, а сутра већ не може, особито у данашње вријеме.

Видите, ја бих овако од прилике писао у новине послије онога вашега чланка у 10 броју Биоградскијех новина. И ако вас не мрзи, ја бих вас молио да од овијех мисли и *ријечи* начините чланак и пошљете у Биоградске новине. И Вуку би врло мило било кад бисте то учинили. Само би требало да

ово скопчате с чим другим, да вам не би редактор рекао да ово није за политичке новине.

И опет велим: држите се! и удрите што јаче можете! Тако се могу знатне ствари у напредак обрнути, и ми ћемо се сви радовати.

Вука нам опет нешто глава боли. Да му хоће Бог поклонити још много живота и здравља!

Овдје се много говори über die Russen in Österreich. И то знам да ћете читати по новинама овдашњијем.

Пословице се у велико штампају.

Ја сам вам пошљедњега прошлога мјесеца послао једно писмо. Надам се да сте га примили, а надам се да ће ми скоро и одговор нањ стићи. Може бити да би требало и с овијем писмом да сам чекао докле ми на пређашње не одговорите. Али ја сам хтио показати како се ми овдје радујемо вашијем чланцима у Биоградскијем новинама.

„*В. Лазићу II.*“ чини ми се да смо вам послали по младоме Профу. Је ли вам он што предао кад је дошао одавде?

Примите и од мене и од Вука лијеп поздрав, и пишите нам скоро

С Богом

Даничић.

Читате ли Slavenski jug? у најновијем броју има Вуков чланак: *кмет*.

5.

У Бечу 26 јул. 1849.

Љубазни Правко!

Ја бих рекао да сте ви писалии оно у Agramer Zeitung-у о комисији, о Вуку, Живановићу и Павловићу. Ево вам о томе још нешто. Вук није президент у комисији која гради терминологију за Славене Аустријске; у тој је комисији Шафарик президент, а Вук је члан. Него је Вука министарство позвало да буде президент у комисији која ће да прегледа

Петрановићев пријевод од Bürgerliches Gesezbucha. Вук се тога није примо готово ради свију чланова те комисије, него је писао министарству каке би људе ваљало сазвати на тај посао. А и Живановић је као члан те комисије писао министарству да комисија није добро састављена, него да ваља у узети још Јевгенија Ђурковића, апелационс-рата Јовановића, Трифунца и Исидора Николића. Министарство послуша Живановића и тако сад поменути пријевод прегледају: Ђурковић, Апелационс-рат Јовановић, Трифунац, Живановић, Пасковић и Петрановић, а Павловић и Исидор Николић нијесу се хтјели примити тога посла ради Ђурковића, а Шупљикац није овде.

Чини ми се да сам вам писао да се нове књиге Вукове скупље продају онима који се нису пренумерирале; али чини ми се да сам вам цијену пословица рђаво јавио. Вук је најприје био наумио пословице продавати по 1 f. 20 кр., и тако чини ми се да сам вам ја писао, него је сад опет одумио, те ће пословице да продаје по 1 f. 30 кр. Ово ја вама само јављам вас ради, а ви сте Вуку на онијех 50 књига, што су вам послате у Земун на Васиљевића, пренумерант. У књигама је наштампано да сте се пренумерирали на 20 књ., а то је за то, јер је она посланица ваша доцније дошла, у којој сте писали да се пренумерирате на 50.

Ако је ту Дим. Поповић поздравите га и од мене и од Вука.

Распитујте у Земуну код Васиљевића за књиге.

Примите лијеп поздравље и од мене и од Вука.

С Богом!

Ђ. Даничић.

[Споља Gospodinu Justinu Mihailoviću
trgovcu
par Agram. in *Vukovar.*

6.

Из Беча 22 авг. 1849 у Вуковар

Правку.

Примио сам, љубезни и многопоштовани господине мој, вашу посланицу од 22 пр. м. Једва сад мало доспјех да вам

коју ријеч на њу отпишем. — Да сам све оно прије знао што ми сад пишете, може бити да бих вам љетос којеко и дошао. Ја сам мислио да се у Винковцима „урочимо“, али сам се бојао да вас тијем не бисмо увриједили. — Ви добро знате и добро ми пишете шта је највећа наша несрећа: немамо поштенијех људи. Али и томе ја мислим да није узрок наша (Српска) крв, него начин или пут којијем су се наши људи одгајали и одрастали. Иначе би ваљало рећи и за народ наш да није поштен, а то се рећи никако не може. Но сад још није у нашој власти начинити пут на којему ћемо се одгајити. А и кад би било у нашој власти, не бисмо га могли начинити. Из оба ова узрока ја мислим да нам се ваља на други начин побринути како ћемо барем неколико људи (макар двојицу тројицу) добити онаковијех какови нам требају. Управо да вам кажем што мислим. Познајете ли којега младића српског за којега сте уверени да би могао бити онаки какав нам треба? Ако познајете, добро; ако ли не познајете, а ви га тражите Српске среће и Српскога напретка ради. Кад га нађете, чините ово: наговорите тамошњу општину нека му да *доста* новаца да иде у свијет да се учи. Двије (највише три) годпне дана било би му доста. Баш таковога коме би толико времена било доста, ја мислим да тражите. Ако ли не могбудете општине на то наговорити, а ви тражите још неколико друга, те саставите доста новаца. Двојицу (а макар и једнога) оправите тако у свијет, помоћ ће народу бити велика. Да могу, ја бих ову мисао по свему народу казивао. Ја сам увјерен да ви знате да би ово добро било, а увјерен сам с каковом љубави чините све што је добро; за то не ћу да вас молим да ово чините, јер би увреда била кад би вас ко молио да добро чините.

Ја бих се неисказано радовао да вас што прије овдје угледам.

Јесте ли примили из Земуна од Васиљевића пословице и Ковчежић? Да ли су њему већ дошле?

Патријар како је дошао амо, једнако је болестан. — Овдје је прото Стаматовић а и Рићички.

Је ли ту Бранко? Поздравите ми га нека ми пише. И вас молим да бисте ми што прије писали.

С Богом!

Даничић.

Немам кад више вам писати. — За што сами не пишете што управо Вуку?

[Споља:] Gospodinu Justinu Mihailoviću
par Agram
in Vukovar
(in Sirmien)

7.

Из Беча 31. авг. 1849 у Вуковар

Правку.

Један ми човјек наручи да му преведем једну Њемачку књижицу на Српски, обећавши ми по 10 форинти сребра од табака (Њемачкога наштампаног), а у цијелој књизи има 13 табачића и неколика листа. Има више од по године дана, како пријевод готов у мене лежи, а онога који га је наручио нема никако, нити знам гдје је ни како је. Вук се нада да ће гдјегод искрснути из овога метежа, па вели да га још почекамо. Али је и он наумио да се ове зиме пријевод овај наштампа, дошао онај не дошао. То је све лијепо и красно, само кад мени новци не би требали, а да ми требају, мислим да није тријебе говорити вам.

Сад ћете се ви чудити шта ја потежем.

Како сам се љетос вратио амо, једнако вам кубурим, а кад се поче и зима примицати нађох вам се баш у тјескоби великој. Јуче заиштем од једнога друга својега (Ресавчева сина) у зајам барем 50 фор. ср. И то би ми за сад колико толико помогло. Али ми он не даде. Мислио сам да иштем у зајам од Рићичкога, али се не могох склонити. Што ћу дакле? С тијем мислима легнем синоћ у кревет; послије многога превртања и премишљања дођосте ми ви на ум. Еда бисте ми за Бога ви могли што узајмити на рачун овога пријевода? Ако искрсне онај што ми га је наручио, вратићу вам дуг са захвалности великом; ако ли не искрсне, први новци што од ове злосретне књиге дођу, биће ваши, а књига ће се, као што рекох, ове зиме штампати. Молим вас дакле, ако је

могуће, учините ми ову љубав, знам да ћете тијем и себи радост учинити. Да је у Вука као што није, не би требало да чак вама досађујем, али знате да и он једва крај с крајем састављa. Ако се склоните да ми ово учините за што вас молим, гледајте, молим вас, што побрзо да буде.

Прије сам вам писао како би ваљало послати којега младића у свијет. Како би било да својега сина оправите одатле н. п. у Праг, или и амо? Промислите се, молим вас.

Јели Бранко још ту? или је ишао к оцу?

Поздравите га нека се пожури амо.

Љубазни Правко! Молим вас да ми не примите за зло што вам ово пишем. И још вам се једном молим да ме се не оглушите.

С Богом?

Даничић.

Вук вас лијепо поздравља. Ваља да сте већ примили књиге! — Ја сједим: Landstrasse № 487, Stiege 1, Stok 1, Thür 16.

П. П. ЊЕГУШ — (А. С. ШИШКОВУ?)

Ваше Высокопревосходительство,
Милостивый Государь!

Увѣренъ будучи о человѣколюбивимъ седцѣ В. В. и о любви вашей ко всему общеполезному и славному, наипаче же касающему ся Славянскаго племени, осмѣливаюсь обезпокоить васъ сею покорнѣйшею прозьбою.

Вашему Высокопревосходительству извѣстно, что Сербскій литераторъ, философіи докторъ Вукъ Стефановичь Караджичь, обремененный многочисленнымъ семействомъ и худимъ состояніемъ здоровія, не имѣтъ иныхъ доходовъ, кромѣ всемилостивѣйше пожалованныхъ ему сто червонныхъ въ годъ. Но при всемъ этомъ трудномъ его положеніи онъ не только въ Вѣнѣ прилѣжно продолжаетъ литературныя свои, общеу-

важаемія занатія, но и вознамѣрилъ предпринять путешествіе въ Кроацію, Истрію, Далмацію, Боку Которскую и Черную Гору, какъ для продолженія собиранія Сербскихъ народныхъ пѣсенъ, пословицъ и словъ не имѣющихся въ его Словарѣ, такъ и для особеннаго испитанія Славянскаго языка и описанія народныхъ обычаевъ въ сихъ предѣлахъ. И по сему намѣренію онъ въ теченіи прошлаго лѣта пріѣхалъ чрезъ Рагузу и Бокку Которскую въ Черную Гору. Донынѣшніе труди его даютъ твердую надежду о новыхъ успѣхахъ въ семъ, для познанія Славянскаго народа и языка толъ важномъ предпріятіи. Но для совершеннаго полученія желаемаго успѣха въ семъ намѣреніи нужно благодѣтелное пособіе. Ваше Высокопревосходительство обѣязали бы особенною благодарностію не только меня, но и всѣхъ любителей Сербской и общей Славянской Словесности, естьли бы благоизволили ходатайствовать у всемилостивѣйшаго Монарха и великодушнаго Покровителя нашего прибавленіе къ помянутой пенсіи Вуку Стефановичу Караджичу! Сею новою Монаршею милостію онъ положенъ бы былъ въ состояніе, как предпринятое путешествіе по достоинству совершить, такъ и собраные плоды онаго издать въ свѣтъ. Какъ донынѣшніе труды его и внѣ Россіи уважаются можно видѣть и изъ прилагаемаго при семъ листа Гетингскихъ ученныхъ извѣстіи (Göttingische gelehrten Anzeigen, unter der Aufsicht der königl. Geselschaft der Wissenschaften 38. 39. Stück. den 6. März 1834).

Въ полной надеждѣ о желаемомъ успѣхѣ сей покорнѣйшей прозьби, съ глубочайшимъ высокопочтеніемъ и равной же преданностію честь имѣю быть

Цетинѣ 15. Декабря 1834. года.

В. В.

М. Г.

покорнѣйшій слуга

Петаръ Петровичь Нѣгошъ

владика Черногорскій и Бердскій

[Вуков концепат у арх. С. К. Академије бр. 4495]

П. П. ЊЕГУШ — КНЕЗУ АЛ. КАРАЂОРЂЕВИЋУ

Ваша Свѣтлостъ!

Ево већъ неколико дана дасамъ дошао у Віену, и непропуштамъ ови пріятни случай да васъ драго и свесрдно поздравимъ; одъ како самъ овде дошао већъ є неколико пута біо кодъ мене Г-нъ Вукъ Караџићъ, жалећи ми се како му є оно пенсіе, што му є давала Србія укинуто; сматраюћи я нѣгове заслуге литературске на ползу нашега народа, пакъ и нѣгово положеніе у комъ се налази, съ друге пакъ стране уздаюћи се у ваше Србско чисто и неразрушимо пріятельство къ мени, я самъ истоме Г-ну Караџићу обрекао даћу васъ о томъ молити; и што више, колико су мое надежде и любавъ къ вамъ неограничене, я самъ горепоменутога увѣріо, да по моему писму кои данъ очекива ваше милостиво решеніе, коимъ ћетему прећашню пенсію у напредъ продужавати и оно што му є одъ нѣ заустављѣно досада одправити, и тіемъ нѣга старца утѣшити, и вашега душомъ преданога пріятеля удужити; што се пакъ нѣга тиче, и ако га є станѣ принуждавало те се неколико противне нама стране придржавао, али будите тврдо и истинито увѣрени, да ће он по сада бити вашъ душомъ и срдцемъ предани, какавъ ће то србин бити кои неће васъ любити?

Опростите смѣлости онога кои є васъ свагда пламтећомъ душомъ любіо а садъ више но икада.

Віена 2/14. Фебрара 1844. года.

Ваше свѣтлости искренѣиши
и преданѣиши пріятель и слуга
В. Ц.

[Концепат у арх. С. К. Академије бр. 4496]

ЈОС. ЛЕРХ Ф. ЛЕРХЕНАУ Ф. ГОТЕНБЕРГ — Ј. КОПИТАРУ

Prag d. 25. Oct. 833.

Hochschäzbarster H. v. Kopitar

Ersuche demüthigst um Vergebung dass ich mich genöthigt finde dieselbe mit Gegenwärtigen zu belästigen, da ich nur aber bey der für mich so ungünstigen Lage, in betref der: für

H. v. Tirka schon lang über 6 Monathe verfertigten und noch nicht, Verlangten Arbeit nicht zur rathen weiss, so nehme ich die Zuflucht zu Ihnen und hoffe das.... in dieser Hinsicht mir behilflich sein werden, wohl bewusst ist Ihnen das ich nach der mir zu geschickten, von Ihnen noch uncorigirten Vorschrift die Stempel verfertigt, das hoch dieselben, die Sachen erst dan zur Corectur erhalten haben, und das ich selbes ganz nach der Corectur verbessert haben, und dann die Nachricht erhielt das H. Tirka nach Prag komen wird die Sache in Richtigkeit bringen werde und zwar bis er von der Francforter Messe retour durch Prag reisen wird, es ist schon die Zeit längst verflossen, das er von der Messe häte retour sein können, ich hatte bey der Arbeit sehr bedeutende Auslagen. Sie wissen wohl das ich unbemittelt bin um, bedeutende Auslagen, in länga der Zeit tragen zu können daher bitte ich recht sehr, mir oder H. Šafařik oder H. Hanka gütig zu benachrichten ob H. v. Tirka noch nicht in Wien ist, oder was ich sonst, zu thun habe um zu meinen wohlverdienten Geldern zu komen, H. SSafařik war ungefer vor 6 Wochen bey mir, und hat mir die Nachricht gebracht das der H. Tirka nächstens nach Prag komen würde, das sind schon mehr als 6 Wochen und noch ist niemand gekomen, und wende um laut zu sein, es komt mir sehr sonderbar, vor wo doch so sehr auf die Sache, getrieben wurde und mein seits die Arbeit im Juni schon die Abrücke der verfertigten Stempel abgeschickt worden sind und bloss, nur jedes mahl durch die sehr lange verzegerdne Antworten, das ganze so in die Länge sich verzog Daher bitte ich noch mahl, die Güte zu haben und mir so bald als nur möglich sein kann, eine gütige Antwort zu spenden

Dero, demüthigster dienstwilligster Frend
Jos. Lerchenau v. Rottenberg
K. K. Münz graveur adjunct.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4330а]

ВУК ВРЧЕВИЋ — Ф. МИКЛОШИЋУ

1.

Високоученій Господине!

Имао сам честь примити ваше почитаемо пис. од 8. издихаюћег, и себе за врло сретня сматрам да сте ми као вама

лично непознатому прилику дали првій пут на исто, ако мало и задоцних, одговорити.

Я мислим, кад є вами Г. Вук приказао моє писмо да є и одкріо све мое желѣ и намѣре, за кое сам му се био обратіо, као к' оному с' коим ево прошле 20 година не трговачким неко управ пріятельским начином радим. Ако вам пак не буде све одкріо, ано изволите молим вас с' истим о свему разговорити се.

Предложеніе кое сам я био учиніо Г. Вуку, видим на велику мою и цѣлог Србства жалость да є узалуду, судећи по вашему и Г. Тирола писму да є жестоко обаліо и гронуо, а и неволя му є. По вишеназначеному вашему писму рекао бих да бы сте вы желѣли са мном у предложеном послу ступити, на кое я од свега срца пристаем, нити пак (пошто Г. Вук неможе) болѣга од вас у ортаклуку тражим.

Но незнам были вама я могао приніети оне користи кад бих обишао Босну и Херцеговину, као што могах Г. Вуку ер онамо, као за ваше садашнѣ намѣре незнам управо шта бих могао другога набавити него као нпр. старій рукописа, Србуља, свакояки надписа, народньи юначки пѣсана, поскочица, обичая, народньи свакояки приповѣдчица, загонетака, пословица, приговора и т. д. Али вам ово све може служити за последню радню, или из свега по нешто извадити.

Ако ме дакле вій увѣрити можете да, или о вашему трошку (или о државном) будем моћи путовати под именом трговца продаваюћи Црквени кньига (кое бы за владу у сваком смислу користно было) я бих вам одма послао све ове старе рукописе кое имам, и закое ми пишете, узевши их у рачуну с' оном радньом кою мислим набрати кроз оне іошт необискане државице, па онда по важности свега ослоніо бих се на вашу честь, или бы смо се договорили како бы найболѣ за обоицу нас испануло.

У овом дакле случаю, и условію изволите ми одма явити да вам рукописе међу тим опремим, а за Црквене кньиге не треба очекивати на количіну, ер да су и готове, ко бы их могао све и свуда за собом вући? него бы доста было од сваке врсте по єдна, пак онолико колико бих могао погодити с' людма после на своє време шилати на она лица и мѣста ђе бих я видіо сигурно да є.

Вій дакле изволите добро размислити, а и с' Г. Вуком, ако є од нужде договорите се пак ми одговорите. Ако пак

од свега овога не мога бити ништа с' ваше стране, дозволи те ми Господине! да вам искрено кажем да, за постићи ову давну Г. Вука и моју жељу, у противном случаю бићу принуђен обратити се или Г. Кукуљевићу, или дружству Српске словесности, но ово бы било мое покушанѣ од неволѣ, а не од добре волѣ.

Я на вас полажем много, као што се тропка тако дозволеня мога отсуствія дайбуди на 4 мѣсеца тиче ако само онако к срцу ствар заузмети, и онда бы сте у самом дѣлу мене познали за обоице нас корисѣ, а међу тим да се болѣ о моіой чести и способности увѣрите ето вам тамо добра два свѣдока. Г. Вука и Г. Данила, дакле заризикаймо у свему и дѣли мо штету и корисѣ.

Молим учтиво, кад видите Г. Вука явите му да сам приміо послани ми сахат, и изволите га од мое стране поздравити, єр ово креће Параброд па немам времена да му данас пишем.

У очекиваню вашега одговора, опростите на оволико дугог писаня, а было што од овога или не было я се молим да ме придржите у високой вашой милости увѣраваюћи вас да єсам с' особеним високопочитаніем и преданости

У Задру 18/30. Марта 1857.

ваш покорній Слуга
В. Врчевић.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 4497]

2.

Високоучени Господине!

Мислим да є прошао мѣсец дана од како сам имао честь одговорити на ваше почитаемо писмо — кое ми се у овай час некуда заметнуло — касателно о старим рукописима коя віи желите од мене имати, и зачудо ми є како до сада никаковог одговора не имах. Исто мое писмо послао сам вам увѣно у єдно писано Г. Андрићу учреднику Световида молећи га да вам речено мое писмо преда.

Не будући ни од Г. Андрића до сада одговора добіо као ни од вас сва є прилика, на мою велику жалость да су оба пошла изгублѣна, прем да су оба а у едно овѣен франкирана.

Я сам вам обширно одговоріо бно за све, и поновіо сва она предложенія коя сам бно учиніо нашему заедничком пријателю Г. Вуку као за мое старе рукописе тако и за мою давну желю, т. е. да могу обићи Босну и Херцеговину, ће бих драгоцћнни ствари нашао за вас, за Г-дна Вука и за мене а за сву троицу уедну користь.

Уздаюћи се іошт да се помснуто мое писмо ніе изгубило, неповторавам вам све на ново него то само, да сам я готов вама послати све мое рукописе без икакове за сад плате ако ми віи само обећате да ће те израдити да, или о државном трошку, или о вашему и Г. Вука могу предузети пут за назначена два нредћла, с' тим условіем: да нас троица будемо у свему ортаци као у користь тако и у штету, кое бы смо рачунали моим повратком, и по матеріалу кое га бих од они іошт дћвствени у оригиналу мћстах доніо.

Потребито е дакле да віи изволите споразумћти се с' Г. Вуком о свему; да настоите послати ми од сваке црквене печатане кньиге по едну као за мостру коя бих собом носіо, па после шиляо онамо и онолико ће бих погодіо, да ми тамо, а преко овдашнћг намћстника Нћгове Екц. Барона Мамуле допуштенћ дайбуди на 3. мћсеца одржите, и у едну рћч да радите не само за нашу собствену него за обшту користь.

Ако пак ништа не буде од овога могуће, онда изволи те ми явити за ди могу овден за ваш рачун предати Г. Берчићу све мое рукописе, за кое я вам ій незнам трговачким начином него пріятельским послати, ако бы вам валяло назначіо бих вам какови бы сте ми црквени кньига за иста послали.

Да небы и ово писмо изгублћно (као прво) пошло шилћм вам преко Рецеписа, молећи покорно да бы сте добри были уложено писанце чинити предати Г. Андрићу, а Г-дна Вука, и Г. Данила од мое стране поздравити.

У очекиваню вашег — ако е могуће повольног — одзива с' особитим високопочитаніем и преданости честь имам быти

у Задру 2/14. Мая 1857.

вашега високоблагородія
ваш препокорній Слуга
Вуко Врчевић.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4498]

ВУК ВРЧЕВИЋ — Ф. ГРАФСБЕРГЕРУ

Почитаемій Господине!

Увлашћенъ будући одъ заедничкогъ нашегъ пріятеля Г. Вука Караџића шалѣмъ вамъ имена неколико предбройника на нѣгову књигу „*Правителствующи Савѣтъ сриски*“.

[Долази списак претплатника штампан тамо на стр. 117. и 118].

Молимъ васъ да бы сте явили Г. Вуку кадъ бы се у Бечу вратіо, да нико ми се ніе изъ Далмаціе пріявіо за предбройника, премда самъ я многе и нудіо и моліо, а многимъ и писао, являюћи ми многи да нећеду зато што се новци напріедъ ишту.

Ако бы Г. Вукъ хтіо послати ми десетакъ речени књига на продаю гледао быхъ ако є могуће, продати му кою, или у противном случаю повратіо књиге уедно съ онимъ новцима те ћу добити изъ Херцеговине.

Явите му и то, молимъ васъ, да ми є врло жао што га овогъ пута ніесамъ могао служити као што самъ свагда докленъ самъ у Боки быо и као што самъ — залуду — настояо.

Поздравляюћи васъ пребивамъ съ почитаніемъ

У Задру 15. Марта 1860. лат.

Вашъ покорни
Вуко Врчевићъ.

[Споља:] An Herrn
Franz Grussberger
Factor in der Mechitaristen —
Congregations — Buchdruckerei
in Wien.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4499]

ВУК ВРЧЕВИЋ — МИНИ ВУКОМАНОВИЋ

1.

Високопочитаема Госпођо!

Овоє првій пут у мом животу да вам пишем, и колика є год велика моя част толика є двострука моя жалост што сад

морам участник бити жалости блогородне душе ваше за изгубитак неумрлог вашега Оца а моега найвећег пріятеля и незаборављног благодѣтеля.

Нѣговом смрти, ніе сте ви сами милостива Госпоѣо! претрпѣли велики губитак него на плядама нѣгови пріятеля, а найвише народ наш и кньижевност, међу коим ће вѣковима славно блистати име нѣгово, а ко е нѣгов до смрти дичити и поносити.

Ви мене, и по покойном' Оцу вашему, и лично познавате пак можете лако себи представити како е дѣиствовала ова новост кад сам из разних новина читао. Бог му душу упокоіо!

Вама е познато и то, од када и шта смо нас два радили као Отац и син а не другчіе. и будући да е познат и Г. Тиролу сав наш послѣдни рачун и уговор о штампаню едне мое кньижице пишем му у ово уложено писанце, с' молбом да му га предате.

Уз ова плачевна израженія, коя далеко одстое од данашнѣ моде него с' найчувствителніе срца жице, шалѣм вам овѣе уложено писмо кога су ми Калуѣери Манастирски из Дужи опремили іошт подавно за предану им вашу Икону, и молим вас да као ви тако и ваша Г-ѣа Матер примите знаке моега истиног високопочитанія и к' вама вѣчне признателности при чем чест имам назвати се

У Требинѣ на 17./29. Фебрара 1864.

Вашега високородія
Препокорни Слуга
В. Врчевић.

[Орнг. у арх. С. К. Академије бр. 4500]

2.

Високопочитаема Госпоѣо!

Вами е познато од када сам се успознао с' вашим пок. Оцем, шта смо нас два радили, и како смо се любили. Я знам да он мора имати многи и свакояки народньи ствари — нешто у ред стављно, а много и много негѣе у рпи лежи, кое ће страх ме на вѣки зачамати ер се Вука неће више раѣати. Я мислим Госпоѣо Мина, да после Г. Вука ако има способніега

од мене. нема вѣштіега што се матеріалне радње тиче, ѳр сам я у народньой радньи вец остарао.

Измеђ' свію народньи рукописа ціеним да ништа важніега нема што: народнѣ загонетке коѳ до сад нигђе ніесу наштампане, и кое се успоредити могу спрамо кое му драго наштампане књиге Г. Вука, и знам да ѳ то найвећа брига покойникова била да и загонетке прије смрти наштампа, но му не би суђено. Я сам му пок. іошт 1846-те послао из Боке около три четири стотине ови загонетака а 1859-те из Задра преко стотине.

Любав покойника и чест нѣгова с' едне стране, а здруге любав рада нашега, а притоме и заедначка коя мала користъ даю ми слободу обратити се к' вами милостива Госпођо и дичной кћери не умрлог мог Пріятеля, с' том молбом да би сте како изнашли све ове мое послане тамо загонетке, а тако исто и све оне кое ће му ямачно бити послали и други нѣгови пріятельи, или кое ѳ он покойник сакупляо, с' тим условіем да их я доидуће зиме у ред ставим, а ако богда здравлѣ о пролећу штампи предамо. Ово молим, свеђер ако их коме другоме ніесте обећали, увѣраваюћи вас у поволном случаю да ћу сву достойну чест у предговору отдати вашему пок. Оцу, а мени и вами назначићу то да смо по жељи Г. Вука явности у роду предали.

Знам да ће вам мучно и тешко ово изнаћи, али кад би сте изволили пристанути на ово мое захтеванѣ, могли би сте препоручити посао Г. Тиролу, коега я много умолявам, и коп би (наравно) участвовао и у радньи и у користи ако би ѳ било, као што се уздам да би било.

Я вас молим да ме удостоите скорог вашег одзива очули се надати или не, ѳр у првом случаю гледао бих скупити іошт кою на ове стране уз те што су покупљене. Међутим примите мой и мое фамилѣ най учтиви Поздрав као и ваша Г-ђа Матер, молећи да ми изљубите вашега младог юнака Янка, и да опростите на досаду, ономе кои се с' отличним почитаніем називлѣ

Требиње на 10./22. Августа 1864.

ваш препокорни Слуга
В. Врчевић.

Поздравите срчано Г. Тирола.

[Ориг. у арх. С. К. Академије бр. 4501]

РЕГИСТРИ

I.

Имена лица (и апелатива) и имена географска.

Абадић Петар 211.
Абдера 122.
Абдерити 106.
Адакале 129.
Адамовић Јован 380, 381.
Адамовић Паја, трговац из Вуковара 211, 292, 296, 297, 301—312, 314, 321, 326, 413; жена му 296; фамилија му 413.
Аделунг Фр. 452.
Азија 373.
Азовско Море 439.
Ајутантовић (Мачковић) Ивов Вук 599.
Актеон 21.
Албанија 636, 698.
Алекса 377.
Александрија 323.
Александровић, из Вуковара 295.
Александрович Платон, кнез 443.
Алексије, цар 508.
Алексијевић Ђорђе 477.
Алексинац 719, 720.
Алексић Димитрије, парох вршачки 243.
Алексић Паштровић 511.
Алимпић Ранко 42.
Алмаш 148.
Америка 270, 335, 700, 701.
Амица в. Милосављевић Сима
Амфитрида 363.
Андрија св. 691.
Андрић Александар, уредник „Световида“ 741, 742.
Андрић Андрија 630, 633, 634, 636.
Анђуша, војвода 651.
Аничков, пуковник 368.
Антић 714.
Антонио 598.
Аполон 372, 699.
Арад 22, 35, 95.
Арађанин (псеудоним) 278.
Арашковић Сава, парох загајчки 244.
Арбанија 367, 508, 606.
Арделски Гинадије, митрополит 559.
Ариосто Лодовико, 436, 699.
Аркадић Николај Ризелман, руски племић 231.
Арнот Антоније 298, 413, 414, 674.
Арсеније, патријарх 518.
Арсенијевић Арсеније 83, 711.
Арсенијевић Л. 280.
Арђаково (село) 518.
Атанасијевић Василије, лекар осечки 159, 161.
Атанацковић, консул 265, 631, 633.
Атанацковић Платон, владика 210, 252, 326, 690.
Атенфелз 268.
Атонска Гора 623.
Аувинкл 33.
Аустрија 342, 345, 346, 599, 640, 724.

Африка 274.
Афродита 21.
Аџић в. Хаџић

Бабукић Вјекослав 285, 287.
Багратион, кнез 451, 452.
Баден 617.
Баичевић Вук 184, 191, 199, 202, 207, 208, 219.
Баичевић Гаврило, адвокат и директор 77, 184, 211.
Бажилио, цар 508.
Баја 230, 233.
Бајић Тодор 84, 86, 87, 111, 114, 115, 678, 679, 724.
Бајмел, књижар 291.
Бајша 180, 188, 210, 220, 232.
Балшик Ђурђе 623.
Бакачић Самуило 623.
Банат 242, 394, 395, 712.
Бандтке, професор у Кракови 349, 350.
Бањалука 661.
Бар, град 508, 511, 705.
Барбароса Фридрих, цар 508.
Батановић Петар 211, 213.
Батара, књижар у Задру 400.
Батисти-Мацероти Марко 598.
Баћа в. Јанковић Паун.
Бахус 21.
Бачвани 680.
Бачка 306, 343.
Башахид 379.
Баши Бернардо, секретар млетачког сената 512.
Беговић Омер 651.
Бездин, манастир 210.
Белгради Павле, из Сентандрије 15;
жена му 18.
Белиглав Зуван 512.
Бело Брдо 155.
Белош Вук 637.
Бембо Францешко, ђенерал 509—511.
Бенбо Јакомо, сенатор млетачки 513.
Бена, барон 722.
Београд (Престони Град) 9, 13, 19, 41—46, 48, 54, 56, 63, 78—81, 85, 90, 95, 96, 99—101, 103, 107, 116, 117, 120, 123, 128, 129, 131, 132, 134, 136, 138, 147, 157, 176, 201, 210, 216, 218, 219, 232, 268, 280, 283, 285, 291, 296, 301, 302, 304, 311, 314, 316, 321, 322, 325, 326, 347, 367, 369, 428, 429, 446, 479, 481, 592, 614, 639, 663—666, 686, 687, 691—694, 696, 707, 709—720, 722, 724, 729.
Београд (влашки) 459.
Беочин, манастир 180, 188, 220.
Бергамић Пиетро, сенатор млетачки 513.
Бердар, секретар комун. паштровске 497.
Берић Павле 15, 16, 18, 22—24, 26, 27, 31, 35, 190, 191, 216, 218, 230.
Берић, секретар епископа Станковића 397.
Беркасова, госпођа 430.
Берман, штампар 92, 115.
Берчић (Брчић?) 742.
Бесалић 326.
Бесарабија 447.
Беч 24—26, 33, 35, 36, 39—41, 44, 45, 51—53, 55—57, 59, 60, 62—66, 76, 78, 80—82, 84, 85, 88—91, 93, 97, 98, 109, 111, 115, 122, 134, 138, 141, 143, 151—153, 155, 157, 165, 169, 176, 177, 179, 188—190, 197—199, 201, 204, 205, 207, 210, 214, 215, 218—220, 226, 228—230, 232—234, 236—239, 242, 247, 248, 250—252, 254, 256, 258—261, 263, 264, 270, 274, 276, 279—281, 285, 287, 290, 292, 294, 297, 299, 302, 304—306, 309, 310, 315, 319, 320, 323, 326—330, 338, 344, 347, 348, 354—358, 361, 370, 373, 375, 376, 381, 384, 388, 390, 392, 394, 397, 402, 406, 407, 411, 413, 414, 417—419,

423, 427, 429, 432—435, 439, 441, 442, 443, 448, 449, 451, 453, 454, 456, 457, 460—462, 466, 467, 469, 471, 472, 474—476, 479, 480, 483—485, 488—491, 522, 524, 530, 535, 537, 538, 540, 543, 544, 550—552, 563, 568, 569, 605, 609—612, 617, 625, 630, 633—635, 640, 641, 646, 654, 662, 676, 680, 684, 685, 687—689, 703, 706, 708—711, 716, 719, 721, 725, 726, 730, 732, 733, 735, 736, 738, 739, 743.
Бечеј Српски 232.
Бечић Александар 513.
Бечић (паштровско племе) 500, 513.
Бечић (паштровско село) 500.
Биело (село) 518.
Биндер, чиновник 188.
Биргер, немачки песник 12, 21.
Близикуће (паштровско село) 500.
Бог 2, 3, 9, 18, 22, 33, 39, 40, 44, 50, 58, 65, 69, 73, 82, 84, 86, 87, 102, 103, 107, 108, 112, 113, 117, 120, 121, 124, 125, 127, 129, 130, 132, 133, 138—140, 152, 156, 159, 165, 167, 179, 181, 188, 191, 197, 199, 200, 206, 212, 238, 242, 256, 258, 265, 268, 269, 274, 277—279, 283, 284, 291, 294—296, 304, 307, 309—316, 318, 320, 322, 325, 327, 336—339, 341, 342, 344, 345, 347, 363, 367, 368—371, 373, 375, 376, 387, 391, 399, 400, 405, 407, 409—411—423, 439, 444, 446, 449, 450, 460, 463, 467—471, 474—476, 478, 479, 484, 486, 488, 489, 499, 502, 514—517, 521, 522, 524, 526, 527, 534, 535, 537, 538, 540, 546, 548—550, 552, 553, 556, 557, 561, 565, 569, 583, 587, 588, 593, 604, 612, 619, 621, 622, 625, 629, 631—633, 642, 644, 648, 654—657, 661, 668, 671, 680—683, 689—692, 700, 703, 711, 715, 718, 720, 721, 723, 726, 727, 729, 730, 732—736, 744, 745.
Богдан 711.
Богдановић Ђорђе 76;
његово писмо Вуку 379.
Богдановић К. 328.
Богдашићи (село) 518.
Богићевић Милош;
његово писмо 78; 142, 686.
Богородица 541, 623.
Бођан, манастир 220.
Бођански Осип 474.
Бојаџија Михаило, грчки учитељ 160.
Бојић Лазар;
његова писма 158—163; 301, 306, 323.
Бојовић Александар, из Трста 263.
Бока Которска 161, 241, 243, 253, 261, 397, 398, 439, 503, 506, 507, 512, 516, 517, 519, 526, 531, 552, 553, 556, 574, 575, 591, 598, 602—604, 642, 643, 737, 743, 745.
Бокеђи 124, 512.
Болоња 600.
Босна 95, 175, 283, 343, 367, 410, 428, 430, 432, 595, 607, 631, 634, 639, 640, 643, 661, 665, 669, 671, 685, 695, 712, 740, 742.
Бохемија 477.
Бошковић Сава, парох избишки 244.
Бошњаци 120, 585, 669, 670.
Бранић 507, 569, 643.
Бранковић Аврам, брат Васе Бранковића 67.
Бранковић Васа, адвокат, његово писмо 67;
његова фамилија 67.
Бранковић Вук 127, 128.
Бранковић Константин 207, 321;
његово писмо 391; 412.
Брда (Ц. Гора) 110.
Брдо (паштровско село) 500, 518.
Брђанин Вид 597.
Брко Живојин 720.

Брко Лазо 720.
Брлић Ал. Игњат 291, 301, 306.
Брод 291, 296, 301.
Бронер, саветник у Бечу 267.
Брути Антоније, ректор млетачки 598.
Брчела, манастир 366.
Бугари 486, 709, 713, 720.
Бугарска 508, 509.
Будберг, посланик руски 95, 96, 99.
Будва 435, 492, 493, 495—497, 501, 504, 507, 511, 512, 514, 516, 517, 519, 520, 522, 523, 526, 563, 571, 575, 578, 581, 588, 599.
Будим (будимска варош) 10, 13, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 25, 27—29, 32—34, 36, 37, 40—45, 134, 153, 195, 202, 217, 219, 273, 286, 310, 362, 379, 413, 528, 545, 560, 614, 646, 721.
Будиморовић, студент медецине у Бечу 382, 403.
Буе Ами 53.
Бујукдере 677.
Булгаровић Богдан (Паштровић) 511, 513.
Букурешт 47, 48, 54, 95, 283, 285, 290, 295—297, 301, 718, 721.
Буране (паштровско село) 500.
Бурановић Шојак (Паштровић) 511, 513.
Бурица Филип 512.
Буња Лудовико 598.

Вагнер, курир 265.
Вазата Ближањак (Паштровић) 511, 513.
Вајман, трговац 24.
Вајс, немачки песник 12.
Ваљево 79.
Вандек 465;
брат му 465.
Варадин 33, 296, 343.
Варсан 342.
Варшава 349, 439, 467, 468, 487.
Васа, поп 363.
Васа, учитељ 134, 145.
Василије, јеромонах у Милешеву 518.
Васиљевић Васа, господар 46—48, 50, 84, 86, 87, 89, 93, 94, 96, 100, 101, 103, 111, 114, 115, 117, 118, 121, 126, 128, 131, 133, 135, 208, 214, 216, 218, 227, 267, 302, 314, 342, 416, 733, 734.
Васиљевић Игња 79, 84, 86, 87, 89, 93, 94, 96, 100, 111, 114, 115—118, 121, 124; његова писма 265—272.
Васиљевић Карло, гроф в. Неселрод.
Васиљевић Петар, сестрић Луке Миловановa 148.
Васиљевско Острво (у Петрограду) 462.
Васић 417, 656.
Васић Андреја, магистратор вршачки 244.
Вашченко, руски консул 129, 132, 713, 714, 717.
Веберсик, синдикус у Петроварадину 186.
Велендерић Стеван, свештеник 155.
Велика Кикинда 22.
Велики Бечкерек 402.
Велики Варадин 35.
Велики Радинци 252.
Велико Село 719.
Величковић, из Пеште 233, 234, 237.
Вељко, трговац из Пеште 317, 413.
Венера 21.
Венеција в. Млеци.
Вера 304.
Веселиновић Пелагија, из Будима 16;
њена сестра пухпинтерка 16.
Веци, паша 662.
Видаковић Милован 34, 85, 120, 272.
Видин 712.
Виланд 331.
Виловски Јован 418, 419.

Винковци 15, 16, 148, 306, 331, 340, 341, 343, 689, 734.
Виншер, немачки песник 12.
Виргилије 699.
Вировац Петар, осечки адвокат 159, 161.
Висарион, владика црногорски 638.
Витезовић Павле 283.
Витковићи, браћа 651.
Витковић П., будимски нарох 15, 18, 23, 25, 27, 31, 134.
Витлејем 521.
Витодо (паштровско село) 500.
Вишњић Филип 328, 332.
Вишњица 719.
Владислав, син Стевана Првовенчаног 518.
Владислави, браћа трговци 81, 84, 93, 399.
Владисављевић Димитрије 33, 88, 91, 94, 101, 111, 116, 179, 181, 217, 241, 263, 353, 355, 360, 362, 365, 367, 369, 389, 423, 435, 516, 521, 528, 537, 538, 540, 543, 544, 546, 555, 556, 561, 585, 589, 593, 604, 606, 675.
Влајковић, адвокат из Арада 22.
Власи в. Румуни.
Влаховић 622, 626.
Влашка 83, 377, 419, 429, 470, 477.
Возаровић Глиша 85.
Војводић Худар Али-бег 637; брат му Мустафа 637.
Војводина 341, 342, 345.
Војевађић Стеванија, мати Луке Милованова 148
Вољавча, манастир 90.
Воронеж 484.
Востоков А. 706.
Враз Станко 327.
Врањина 477, 636.
Враћа Фрако 598.
Врба (паштровско село) 500.
Вриесно (паштровско село) 500.
Врљика 399.
Вртоломеј св. 653.
Врчевић Вук, 435; његова писма 494—657;
мати му 515, 522;
отац му 522;
жена му Ана 535, 537, 540, 543—545, 547, 551, 553, 557, 562, 566, 569, 582, 589, 591, 608, 617, 621, 626, 627, 632, 634, 644, 646, 647;
брат му Илија 594, 648;
сестра му Пола 494, 515;
син Коста 655;
син Стеван 556;
кћи Милева 553;
деца му 647;
браћа му 522;
сестре му 522;
фамилија му 497, 515, 516, 532, 648;
његова писма Ф. Миклошићу 739; 742, 743, 746.
Врчевић Вукола 520.
Вршац 217, 241, 243, 245, 246.
Вуиновић Нико, поп у Задру 644 645.
Вујић Димитрије, свештеник панчевачки; његово писмо 238.
Вујић Јоаким 89, 182, 194, 199, 217, 272, 343, 703, 704.
Вујова Ружа 638.
Вукас 302.
Вукасовић А. из Трста 262.
Вукасовић Влад. 505.
Вукашин, краљ 79, 295, 696.
Вукашиновић Александар, ђак у Пожуну 331, 337.
Вуковар 33, 130, 132, 133, 153, 155, 163, 211, 214, 270, 274, 276, 277—279, 282, 284, 288, 290, 293, 294, 298, 300, 302, 303, 307, 308, 310, 313, 316, 317, 321—323, 325—327, 330—332, 334, 335, 338, 340—342, 344, 347, 413, 429, 519, 521, 681—689, 691—693, 724, 727, 729, 730, 733, 735.
Вуковарци 284, 288, 290, 294, 295, 341, 694, 727, 729.
Вуковић Божидар 558—560, 600, 628;
син му Виценц 559.

Вуковић Василије, његова писма 170—172.
Вуковић Димитрије, осечки фишкал 161.
Вуковић Филип 610—612, 616, 620.
Вукоманов Вучета 637.
Вукомановић Алекса 3, 42, 689.
Вукомановић Мина в. Караџић
Вукшић Мојсеј, администратор манастира Прасквице 520
Вучетић Вујо 638.
Вучетић Вушица 638.
Вучетић М., из Трста 261.
Вучић Перишић Тома 132, 138, 139, 210, 213, 318, 366, 477, 692, 710, 711, 713—715, 717, 720; жена му 280.
Вучићи, из Босне 686.

Гавра, шнајдер 145.
Гаврило, архимандрит 399.
Гавриловић Григорије, парох и асесор из Вел. Радинаца; његова писма 252.
Гавриловић Јован 58, 102, 269, 270, 273—277, 279—283, 285, 287—291, 293, 295—297, 300—302, 304, 306—308, 310, 311, 314, 316, 318, 319, 321, 322, 325, 328—330, 347, 490; брат му 288, 296, 297, 301, 308, 318.
Гавриловић - Соколовић Роман, брат Григ. Гавриловића 252.
Гавриловић Шандор, из Вуковара 302.
Гагић Михаиловић Јеремија, консул 114, 447—449, 451, 471, 484, 488, 498, 499, 502—505, 514, 515; жена му 484, 488; син Владимир 488.
Гаја 81, 84, 93.
Гај Људевит 281, 287.
Галац 478.
Галиција 15.
Гарашанин Илија 140, 331, 715.
Гарашанин Милутин 133, 715.
Гарсија Вијардо, певачица 470, 472, 474.
Гарчин, село близу Брода 296, 300, 343.
Гацко 563, 564, 650.
Гашпаровић Аврам, његово писмо 1.
Гвоздановић Петар, из Новог Сада 180.
Гедељ Гражаковића 35.
Георгијевић Коста, из Новог Сада 180, 211.
Георгијевић Мојсеј, из Осека 163.
Георгијевић Павле М. 688, 689.
Гератовић Живан 686.
Германи, браћа 54, 64—66, 102, 104, 377.
Германи Јанаћ 711.
Германи Михаило 50.
Герчић, дистр. директор 94.
Гершић Лаврентије, протођакон 243.
Геце Павле 452.
Гинами Барто 628.
Гицинг Hitzing 484.
Главоч (паштровско племе) 500.
Главоч Петар (Паштровић) 511, 513.
Глатко 466.
Глигоријевић Вуле, капетан 104, 105, 714.
Глиша, берберин 430.
Глиша, кујунџија 681.
Гнедић, преводилац Хомера на руски језик 359.
Голи Врх, тврђава 508
Голфо 509.
Голубовић 500.
Гомир, манастир 210.
Гопчевић С., из Трста 262.
Госпођинци 232.
Гранвитл 684.
Грати Александра, котор. одива 600.
Гратиш Спиридон, тумач 596, 602, 630; његова жена 596, 602, 606, 608, 612, 630; фамилија 630.

Градишта, манастир 497, 500.
Графсберг-ер Ф. 743.
Грахово 477.
Грбаљ 507, 530, 533, 539, 541, 548, 555, 570—572, 575, 580, 581, 589, 590, 599.
Грбљанин 528, 530, 583, 612, 619, 621, 622, 630.
Грегоровић Јован, јерej будвански 520.
Грегоровић Попов Митар, трговац на Кастел Ластви 520.
Грегоровић Стијепо, трговац на Кастел Ластви 520.
Грејфенберг 482.
Григорије, архиђакон 616.
Григоровић Виктор Ивановић 483, 494.
Григоријевић Никола, парох из Д. Сентивана 211.
Гримани Батиста, прокуратор млетачки 512.
Грити Андреј, млетачки дужд 560.
Гркиња 386.
Грци 102, 129, 475, 695, 696.
Груборовић Стефан 60, 61.
Грујевић, члан београдског суда 108, 134.
Грујић Григорије, књижар 174, 184, 195, 198, 207, 209, 212, 255;
син 255.
Грујић Исак 178;
жена му 178.
Грујић Јован, парох алибунарски 244.
Грујић Никанор, владика 330, 331, 333, 336, 337, 339.
Грушић, провикар 241.
Грчки Лаза 286.
Гудурић Атанасије, јеромонах манастира Раковца 212.
Гургусовац в. Књажевац.
Гутенберг, проналазач штампарије 269.

Давид, пророк 506, 597, 611.
Давидовић (паштровско племе) 500, 513.
Давидовић Димитрије 48, 79, 83, 85, 92, 95—97, 99, 107, 113, 120, 160, 174, 175, 272, 724.
Давидовић Никола 513.
Давидовић Синасиј, јеромонах манастира Праскивице 520.
Далматинци 398.
Далмација 54, 141, 216, 240, 242, 437, 511, 516, 554, 555, 583, 604, 639, 643, 675, 728, 737, 743.
Даљ 306, 326, 336, 337, 490.
Дамјановић Буро, из Грбаља 559.
Дандула Еринча, дужд млетачки 508.
Данило, јеромонах 558.
Даниловић Павле, — њему Вуково писмо 142;
његов писар 142.
Данић Данило 60, 61.
Даничић Бура 331, 333, 335, 337—340, 342—344, 347, 566, 569, 590, 593—595, 597, 603, 604, 607, 610, 613, 622, 630, 687, 725;
брат му в. Поповић Милош.
Даничићева писма Јустину Михаљовићу 725—736.
Даничић Буро, ускок 651.
Дармштат 447.
Де-Бен 238.
Дебрецин 35, 39.
Дедал 358.
Демелић 313, 316.
Деметријадес Наум 82, 87.
Деметровић Деметар (?) 239.
Деметровић Стефан, студент права у Бечу 407.
Деретар Нићифор, ђакон 646, 647.
Деспот Сентиван 180, 188.
Деспотовић Борђе 508, 510.
Дечани, манастир 560.
Дијана 21.
Дил 487.
Димитријевић Јован, његово писмо 659.
Диоклеја, град 508.
Диоклецијан, римски цар 508.

Димитрије св. 45.
Димитријевић Андреја 211.
Димитријевић Ђорђе, адвокат 22, 182, 184, 195, 198, 207, 276.
Димитријевић Јован 202, 211, 229.
Димитријевић Симеон 216, 217.
Димић, трговац из Пеште 10, 14—16, 23, 27;
жена му 10, 12—19, 22—24, 26, 28, 31, 35—39;
кћи Јелисавета 13;
син Емилијан 28;
мати Димићка 13;
сестра Димићка 17.
Добановци, село близу Земуна 157.
Добковић (паштровско село) 500.
Добран 44.
Добриловина, манастир 621, 626, 627, 655, 656, 746.
Добројевић 308, 311.
Дод Никола 599.
Дожић, из Даља 306.
Долгоруки, ађутант руског цара 214.
Долци, Дубровчанин 599.
Донати Лунардо, принцип млетачки 512.
Доњи Морин (село) 518.
Дошен Вид 283.
Драгосављевић Адам 153, 156, 269—271, 273—280, 282—288, 291, 293, 296, 301, 304, 307, 309, 311, 314, 318, 319, 321, 322, 323, 328, 329, 331, 680, 681, 690;
жена му 309, 311, 314.
Дражић Георгије 211.
Драч 508.
Дрезда 466, 708.
Дрекаловићи 529
Дреновци (Мачва) 686.
Дрина 95, 121, 714.
Дрињанин, бан 651.
Дробнић (паштровско село) 500.
Дробњаци 425, 653.
Дубица (Хрватска) 662.
Дубровник 110, 398, 439, 488, 502, 548, 562, 592, 608, 616, 619, 648, 650, 653—656, 661, 667, 705, 737.
Дужи, манастир 744, 747.
Дукаћин Бартоло из Оцињa 598.
Дукљин бријег (паштровско село) 500.
Дуљево, манастир 497, 500.
Думо (име) 534.
Дунав 44, 52, 132, 140, 155, 344, 480, 692, 713.
Дучић Евстатије, његово писмо Б. Врчевићу 746—747.
Дучић Нићифор 648, 650.
Душан, цар 367, 539, 596, 695, 696.

Ђаково 315.
Ђенаше (паштровело село) 500.
Ђинђеш 35.
Ђ. К. 53.
Ђорђе св. 518.
Ђорђевић Милутин, њему Вуково писмо 142.
Ђорђије, мезулџија 1.
Ђур 34, 82, 678, 679.
Ђура, поп из Старовлашке 83.
Ђурановић (паштровско племе) 500.
Ђурановић Никола, трговац из Одесе 354.
Ђурасовић Никола, трговац из Одесе 354,
Ђурић-Димитријевић Јаничије 47, 48, 50, 466, 714;
кћи му 466.
Ђурковић Георгије, асесор вировитички 161.
Ђурковић Јевгеније 733.
Ђуровић (паштровско село) 500.
Ђуровић Ђорђе, из Трста 258.

Евђенија, владика 339.
Европа 53, 113, 137, 238, 249, 291, 395, 363, 373, 671.
Екатеринослав 439.
Емо Доменико, прокуратор млетачки 512.

Енглези 701.
Енглеска 475.
Ердевик 232.
Ерицо Никола, сенатор млетачки 513.
Ерменко, (племе паштровско) 513.
Есаловић Марко, његова писма 492—493.
Еђим-баша 103.

Жабаљ 232.
Жабљак, 627, 705.
Жандаровић Лаза 711.
Жан Филип, парох алибупарски 243.
Живановић Јаков 54, 342, 704, 708, 711, 732, 733
брат му 711,
фамилија му 711,
Живановић, поп земунски 111.
Живановић, професор из Земуна 100, 102, 193.
Живановић, секретар Милоша Обреновића 447.
Живко, ансанција 720.
Живковић, владика 178, 181, 332, 336, 337, 477.
Живковић Стефан 47—50, 143;
жена му 143;
наследник 49;
деца 50, 143.
Жмуро (име) 534.
Жујовић М. 718.
Жуковица (паштровско село) 500.

Загреб 151, 171, 172, 243, 339.
Загуровић Јеролим 542, 628.
Задар 111, 396, 397, 399, 436, 437, 532, 595, 607, 609, 629, 630, 632, 634, 636, 639—641, 644—648, 653, 737, 741—743, 745.
Задранин Бан 651.
Зако Георгије, из Бајше 188, 210.
Замфир Јурасор, судац 325, 342, 346.
Зането Камчло 559, 560.
Зановићи (фамилија) 513, 599.
Зворник 2, 3.
Звекић 375.
Зека-Буљубаша 693.
Земун 24, 41, 42, 47, 67, 69, 72, 73, 80, 84, 86—89, 91, 93, 94, 96, 99, 101, 103, 105—108, 111, 114—116, 118, 120—124, 126—128, 130, 131, 133, 135, 137, 138, 144, 146, 157, 159, 168, 175, 176, 179, 213, 216, 218, 227, 256, 265, 266, 268, 270, 280, 302, 304, 305, 307, 309, 314, 334, 379, 415, 416, 423, 690, 691, 693, 695, 710—714, 716, 717, 719—722, 724, 733, 734.
Зета 636.
Зец, ђакон из Побора 558.
Златоуст Јован 623.
Зонтах, црквени певач 363.
Зорић Георгије 94, 95, 99, 108, 132, 213, 216, 217, 415;
наследници 415.
Зреново 558.
Зубан Лазо 46, 48, 99, 218, 704.
Зубци 651.

Ивановић Димитрије 52, 92, 137, 146 443, 449.
Ивановић Лазар 111.
Ивановић Мата, апотекар београдски 287.
Ивановић Никола в. Надеждин.
Ивачковић Петар 449.
Иков Теодор Шпер 364.
Илија св. 171, 341.
Илири 287, 318, 326.
Илић Адам 647.
Илић Алекса, адвокат из Сентандрије 18.
Илић Себастијан, игуман манастира Гомира 210.
Илић Тадија 3.
Илић Тимотије, његова писма 164—167.
Инца Татарин 100.
Инократ 106.
Ириг 188, 220, 342, 670.
Исајловић Димитрије 19, 28, 52, 92, 146, 218, 256, 280, 283—286, 296, 319—321.

Исајловић Јулије Кирил, осечки адвокат 161.
Исајловић, молер 318.
Истра 54.
Италија 559.
Ичко Мита 283.

Ј. 54.
Јагодина 210, 446.
Јакобовић Никола 636.
Јаков (штампао Требник 1550), 559.
Јаковић 714.
Јакшић Јаков 136, 201.
Јакшић (преводилац „Османа") 436.
Јанићи 651.
Јанићије, секретар Карађорђев 446, 714.
Јанић Комнен 651.
Јанковић, професор у Осеку 160.
Јанковић Павле, књижар 178—182, 189, 194, 199, 207, 208, 213, 216, 217, 291, 296, 669, 670.
Јанковић Паун (Баћа) 715.
Јанковић Раде, поп 558.
Јасеновац (у Хрватској) 150, 151.
Јасох, цар 508.
Јевреји (Чивути) 467, 525.
Јенко, професор у Бечу 56.
Јерменко (паштровско племе) 500.
Јерусалим 508.
Јова 722.
Јова, деспот 305.
Јова Младен или Џелат, земунски трговац 67.
Јован, поп 363.
Јован св. 610, 611.
Јованов, трговац у Бечу 84.
Јовановић, професор у Карловцима 183.
Јовановић, секретар народ. суда 147.
Јовановић Александар (Господар) 6.
Јовановић Анастас 221.
Јовановић Арсеније Шакабента, архимандрит месички 243.
Јовановић Биров 198.
Јовановић Василије, земунски учитељ 216.
Јовановић Евгеније, архимандрит манастира Раковца 212.
Јовановић Јефта, владика 332.
Јовановић Јован, парох фатински 244.
Јовановић Јустин Осечанин, епископ будимски 199.
Јовановић Марко, из Трста 588.
Јовановић Миша 159.
Јовановић Павле, винопродавац из Н. Сада 212, 229.
Јовановић Паја, секретар митрополита Петра 94, 95, 98, 99, 101, 102, 104.
Јовановић Персида 35, 36; њен отац 36.
Јовановић Петар — Павле, митрополит 136, 147; његова писма 168—169; 399, 401.
Јовановић Петар, осечки нотар 161.
Јовановић Стојан 60, 61, 719, 720, 733.
Јованче, капетан 117.
Јовић Спиридон, издавач „Зоре" 121, 202.
Јовица, поп из Босне 283.
Јовљевић Видак 651.
Јововић, старац 660.
Јовшић Григорије, адвокат 211.
Јокић Петар, ц. к. депутант на Кастел Ластви 494, 495, 520.
Јокса в. Милосављевић.
Јордан 326.
Јосиф II, цар 599.
Јосиф Конте 110.
Јоца 722.
Јошица (село) 518.
Јувенал 331.
Југ-Богдан 557.
Југовићи 281, 557.
Јуда 403.
Јуришић 714.
Јуришић Ђорђе, монах фенечки 68.
Јустинијан, цар 508.

Кавић Ђорђе, трговац у Петрињи 151, 172.
Кажели Нико 598
Казанегра (паштровско племе) 500, 513.
Калић Димитрије 211.
Калуђерац (паштровско село) 500.
Калуђерћевић (паштровско племе) 500.
Калуђерћевић Зуван (Паштровић) 513.
Калабурћевић Иван (Паштровић) 511.
Канижлић Антун 283.
Кањижа 40.
Караванашка 181.
Кара-Ђорђе 272, 280, 314, 318, 319, 412, 446, 447, 457, 691; жена му 412, 464.
Карађорђевић Александар, кнез 468, 470, 477, 479, 665, 695, 712, 713, 717, 719, 720, 738; син Петар 477.
Карамата Јован, трговац 663.
Карановић, босански поп 283.
Каранотвртковић Павле, његова писма 661—672; син Мојсеј 662, 671; син Љубомир 672; син Светозар 670, 672; кћи Драгиња 670, 671; зет 670, 671; рођак 671.
Карафези, паша 266.
Караџић Вук 13, 49, 84, 127, 129, 155, 182, 184, 189, 190, 197—199, 202, 222, 223, 226, 228, 230, 234, 269, 272, 290, 301, 305, 321, 333, 340, 345, 346, 348, 354, 406, 445. 452, 455, 458, 460, 473, 474, 480, 481, 488, 502, 504, 527, 528, 532, 535, 538, 548, 552, 557, 558, 560, 566, 674, 676, 722, 724—726, 728—730, 732, 733, 735—738, 740—745;
породица (фамилија) 17, 48, 51, 72, 100, 130, 160, 163, 182, 238, 257, 327, 330, 338, 348, 365, 374—377, 399, 401, 412, 430, 432, 435, 450, 455, 593, 608, 671, 685, 689, 691;
жена му 13, 17, 18, 24, 28, 29, 31—33, 35—45, 70, 73, 76, 84, 121, 140, 141, 160, 163, 175, 177, 178, 180, 184, 198, 256, 268, 279, 320, 327, 330, 338, 348, 370, 375, 378, 386, 387, 424, 440, 442, 448, 453, 460, 462, 464, 465, 468, 477, 480, 481, 483, 490, 537, 540, 543—545, 547, 551, 553, 557, 562, 566, 569, 583, 587, 589, 603, 604, 610, 617, 626, 630, 632—634, 644, 646, 648, 651, 655, 657, 671, 680, 690, 724, 744, 745;
деца 13, 18, 24, 28, 29, 31—33, 35—37, 39, 43, 73, 84, 105, 257, 268, 375, 424, 440, 442, 448, 453, 460, 462, 464, 465, 527;
кћери 39, 370, 378, 595;
синови 243, 329, 596;
Ружа 13, 35, 37, 39, 76;
Сава 5—7, 13, 24, 29, 31, 35, 39, 68—76, 101, 108, 122, 123, 146, 173, 175, 178, 180, 184, 239, 252, 268, 275, 284—287, 356, 378, 423, 438, 680, 682;
Мина 13, 40—42, 44, 45, 140, 141, 248, 309, 320, 335, 338, 468, 470, 477, 480—483, 485, 490, 551, 553, 554, 557, 562, 566, 569, 583, 603, 604, 610, 617, 626, 630, 632—634, 644, 648, 650, 654—657, 671, 687, 689, 690, 743—746;
Анка 468, 470, 473, 476, 477;
Димитрије 40—45, 343, 347, 453, 468, 470, 477, 481, 483, 485, 490, 517, 633, 644; Василије 13; Љубица 17; Лиза 453; зет в. Вукомановић; сестра Павлија 3, 4; синовац Јеремија и његова жена 40, 42, 43; унук му 657, 690, 745; рођак 703;
Карло, угарски краљ 508.
Карлово 379.
Карловци (Сремски) 22, 155, 180, 188, 193, 197, 206, 214, 218,

220, 230, 231, 233, 234, 249, 250. 290, 330, 334, 335, 342—344, 399, 401, 552, 694, 707.
Карлсбад 479, 481, 482.
Карлштат 90, 179, 181, 183, 192, 662
Карнер Зуване, прокуратор млетачки 512.
Кастел Ластва 500, 520.
Кастел Нови 399, 598.
Кастелова 606.
Каталани, црквени певач 363.
Катарина, руска царица 599.
Катун (паштровско село) 500.
Каћански, владика 339.
Каулиције К., књижар 176, 178—181, 189, 194, 199, 407.
Качкаданов 474.
Квеквић Марко, трговац из Одесе 354.
Кепен Ивановић Петар 423, 443, 448, 452, 470, 473, 476, 490, 706.
Кечкемет 35.
Кешењ 712, 714.
Кијево 439, 654.
Кикинда 379.
Кираца 111, 121.
Киселев, руски конзул у Букурешту 47, 451, 452, 454.
Кистин 482.
Китај 291.
Кит Лудвик, агент Ј. Рајачића у Бечу 246.
Кишењев 47—49, 143, 445—447, 478, 480, 484.
Клеопатра 43.
Клобук (у Херцеговини) 600.
Кнежевић, архимандрит 330.
Кнежевић, епископ 643, 665.
Кнежевић, молер 319.
Кнежевић, поручник 162.
Кнежевић Ђуров Митар 599.
Кнежевић Иван, кнез 79.
Кнежевић Јован, осечки трговац 161.
Кнежевић Спиридон, ђакон 241.
Кнежевић Стефан, јеромонах 396, 398, 426.
Кнежево Село (паштровско село) 500.
Книн 399.
Књажевац 691.
Ковачевски, професор 460, 464, 470.
Кован 487.
Ковач (село) 518.
Ковачевић, из Вуковара 299, 300.
Ковачевић Јосиф, из Попова 653.
Ковач Јован 84, 87, 111, 121, 364.
Кода Георгије, из Новог Сада 180.
Колар Јан 678.
Колашин 647.
Ком Бернардо 598.
Комненовић Василије 702.
Константин, римски цар 508.
Константиновић, јуриста 414.
Константиновић Биров 72, 77.
Контић Георгије, из Вуковара 162, 302, 306, 313, 316, 319, 322, 342, 685.
Контрарини Антонио, прокуратор млетачки 512.
Копитар Јернеј 53, 58, 80—82, 84. 86—88, 93—95, 100, 103, 105, 106, 108, 120—123, 125, 130, 159, 161, 171, 213, 265—268, 273, 291, 305—308, 318, 399, 423, 429, 431, 432, 440, 442, 448, 455, 491, 663, 665, 681—683, 685, 706, 738.
Корес, ђакон 558.
Косеновић Давид 211.
Косиерево, манастир 592.
Косово 696, 728.
Коста, поп земунски 105, 130.
Коста, слуга кнеза Милоша 331, 708.
Костајница 149, 661.
Костић 342.
Костић Александар, адвокат 183.
Кота, књижар 427.
Котор, 110, 111, 362, 365, 388—390, 420, 426, 449, 451, 495, 507—512, 518, 527, 529, 530, 535, 537, 539, 543, 545—551, 553, 555, 556, 568, 595, 596

—598, 600—602, 605—608, 614, 615, 630, 636, 638, 639.
Коцебу 92.
Крагујевац 1, 46, 47, 49, 52, 83, 94—96, 100, 102, 104, 112, 119, 120, 132, 156, 147, 168, 201, 210, 217, 273, 274, 280, 283, 297, 308, 311, 378, 434, 664, 711, 717, 719, 724.
Крагујевић Стефан, протосинђел 243.
Крајина 87.
Краково 349, 350, 467.
Краљ Јован, словачки песник 728.
Краљевић Марко 230, 557.
Краљево (Влашка) 83.
Краљац 56.
Краљац, мајор 697.
Краљска 371.
Крековић Андрија 636.
Кремен св. 670.
Кремсир, место 346.
Крестић М. 342.
Кривошије 242, 562, 588, 591, 660.
Крим 439, 451.
Кристић Илија, из Новог Сада 691.
Крит 439.
Крити Андреа, принцип млетачки 511.
Крити Антонио, сенатор млетачки 513
Критозовић Мара 660.
Крстац (паштровско село) 500.
Кртоле (село) 507, 518.
Крушевац 87, 446, 720.
Крушевац, бан 651.
Крушедол, манастир 188.
Крцета (име) 534.
Кувеждин, манастир 337.
Кукуљевић Сакцински 741.
Кулпин 180, 211, 220, 232.
Кулунџић Глиша, из Вуковара 296, 302, 303; кћи му 303.
Куљанчић Ђорђе 33, 34, 37, 39, 289, 298; његова писма 409—419.
Куман 379.
Кумановић Аца, из Саса 334.
Кундапцић Лукиан, игуман 646, 647.
Курелац Фр. 707.
Курти, трговац у Бечу 53, 64.
Куршумлија 446.
Кухарски Андреја 349, 350.
Кучи 529, 647.

Ладек, госпођа 36.
Лазар, кнез 557, 612.
Лазар, прота земунски 111.
Лазаревић, адвокат 195.
Лазаревић, биргер мајст. земунски 76, 210, 213.
Лазаревић, капетан 129.
Лазаревић, проф. из Н. Сада 276.
Лазаревић Григорије 211.
Лазаревић Иринеј, јеромонах манастира Раковца 212.
Лазаревић Лазар, њему Вуково писмо 239.
Лазаревић Лука 412.
Лазаревић Методије, архимандрит манастира Троноше, његова писма 2—4; његова мати Јеша 4; брат Максим 4; сестре 4; стрина Јана 4.
Лазаревић Милош, његова писма 5—7; 79.
Лазић В. 324, 338, 343, 346, 491.
Лаиновић Јова 616, 619, 654, 656.
Лајпциг 172, 294, 444.
Ланар, в. Стефановић Дионисије.
Ланг, бургмајстор 198, 212.
Ландош Петрош, принцип млетачки 512.
Лапен, пријатељ В. Врчевића 527.
Латини 318, 519, 600.
Лафает 113.
Лафатер 38.
Лацко Павле 87, 111.
Леденице (село) 518.
Лединац 188.
Лезина (Далмација) 583.
Лемберг 439.
Ленау, француски ђенерал 600.
Леополд, ерцхерцег 162.
Леополд св. 271, 284.

Лерх Јос. v. Лерхенау, његово писмо 392—393; писмо Копитару 738—739.
Леса, капетан 660; жена му 660.
Лесковац 445, 446.
Лешевићи (село) 518.
Ливен, барон, руски посланик 712, 713, 715—718.
Ливно 631, 633.
Лизонац, река 371.
Ликић, (од кога је Вук добијао храну док је био у Вуковару) 430.
Лим 649.
Линь 707, 714.
Липовина 671.
Лишци (село) 518.
Логош 351.
Лонга Јован 598.
Лонга Матија 598.
Лонга Мацио 598.
Лонга Нико 598.
Лондон 476.
Лончарић, учитељ из Вуковара 294, 302, 323.
Лорендан Пиетро, принцип млетачки 512.
Лубек 360.
Лудвик, угарски краљ 508, 509.
Лука св. 474, 598.
Лукање Брдо (паштровско село) 500.
Лукић Васа 720.
Лумбардић Василије, његово писмо 388—389; фамилија 389.
Лумбардић Илија, из Котора 111, 362; његово писмо 388—389; 390.
Лумбардић Крсто, поп 606.
Лутер 486.
Лучић Лукановић Филип, трговац 316, 353—355, 439.
Луштица (село) 507, 518, 563.

Љешница 686.
Љубић, римски поп 635.
Љубиша Митар 507.
Љубиша Стефан 520.
Љубише (паштровско племе) 500, 513.
Љубљана 371.
Љубовић-бег 651.
Љубовић Ђуро 559.
Људевит, угарски краљ 696.

Магазини (паштровско село) 500.
Магарашевић Дамњан, парох у Тур. Каљижи 165, 298.
Мађари 333, 339, 340, 345, 727, 728.
Мађарска 15, 26, 34, 166, 330, 332, 346, 718, 726, 728.
Маер, мајор 609, 632.
Мажуранић Иван 601, 602, 604.
Мајине 365, 497, 507, 509, 638.
Макар 478.
Макарије, калуђер 616.
Макарини 511.
Макна 638.
Макса, судија београдски 92.
Максим, барјактар 651.
Максимовић Александар, кнез 488.
Максимовић Књажевић Димитрије, руски импер. тајни саветник 54.
Максић Никола, шлосер у Земуну 137.
Малетић Ђорђе 326.
Мамули Барон 608, 629, 631—633, 635, 640, 643, 742.
Мамут, паша 498.
Манаћи 296, 297.
Манда 658.
Мандић, из Пеште 330, 337.
Манџук Крсто, трговац 317, 319, 323.
Мара, слушкиња код Вука 137, 140.
Марија, пријатељица М. Поповић 32, 34, 35, 37, 39.
Марија Св. 510.
Маријенбад 482.
Маринковић, шустер 15.
Маринковић Вук, доктор 181, 182, 184, 199, 211, 214, 232.
Мариновић, пушкар которски 545, 546.

Мариновић Александар, из Трста 388.
Мариновић Цјеловић, његово писмо 390.
Маричић, вицеконзул аустријски 633.
Маричка 15.
Маркићевић Ђорђе, трговац будвански 520.
Марко 722.
Марко, поп из Кривошија 562, 592.
Марко св. 598.
Марко, из Вуковара 307; кћи 307.
Марко, слуга кнеза Милоша 708.
Марковић 449.
Марковић Васа, из Вуковара 162, 294—296, 302, 303; 306, 308, 309, 315, 685, 690, 691, 697; брат 296; његов стриц 295; сестра Јеца 296; зет 306.
Марковић Ђ., сродник М. Поповић 18, 37, 39.
Марковић Земунац 102.
Марковић Јурат, из Сегедина 22.
Марковић Мита, окружни помоћник 669.
Марковић Сава, парох велико-средишки 244.
Марковић Стефан 37, 60, 198.
Марковић Теодор 443; фамилија његова 443.
Маровић (паштровско село) 500.
Марс 699.
Мартин, калуђер 616.
Мартиновић Саво, капетан 646, 648.
Марцело Доменего, сенатор млетачки 513.
Марцибан, спахија каменички 199.
Марча, манастир 497.
Матић Иван 55, 59.
Матић Јован, адвокат 16, 211.
Мађејовски В. А. професор у Варшави; његова писма 349—350.
Македонија 124, 695, 720, 722.
Македоновић Кањош (Паштровић) 511, 513.
Мачва 686.
Мачвански Јосиф 204, 211, 228, 306.
Мачу Ђорђе, комисионер у Пешти 376.
Машков Стефан, трговац из Одесе 354.
Меанџић Груја, из Сентомаша 205, 229.
Меглицки, руски поп у Бечу 77, 440, 676.
Медаковић Данило 341, 613, 689, 728, 741, 742.
Медин (паштровско племе) 500.
Међувале, тврђава 508.
Мекша Г., из Трста 262.
Мелеци 188, 379.
Мелентије, београдски митрополит 90.
Мемет Усрем, везир босански 600.
Месаровић, лекар 83, 178; жена му 178.
Месаровић Ђорђе, сурчински парох 157.
Местре, варош талијанска 371; Метастазије 699.
Метерних, кнез 116, 266, 268, 342, 414, 453.
Мехадија 210, 375, 379, 380.
Мијајловић, фелдмаршалајтнант 106.
Миклошић Фр. 369, 634, 635, 639—641, 643, 645, 686, 688, 739.
Миковић, из Петроварадина 185, 187.
Миковић Лесандар 512,
Миковић Радић (Паштровић.) 511, 513.
Милаковић Димитрије 363, 364, 388, 497, 543.
Миланковић Лука, адвокат 211.
Милашиновић 182, 184, 199, 202, 207, 208, 211.
Милешево 518.
Милија 720.
Милковић Михаило, парох вршачки 243.
Миловановић Марија 137.
Миловановић Младен 446.

Милованов Лука Георгијевић 8—10, 13—17, 20, 22, 23, 26—30, 148, 158, 170, 273. 381, 668; његов шогор 16; његова сестра 16; отац Милован 148; мати Стефанија 148; сестре Јела и Ружа 148; Јелина деца Јован и Марица Меденац 148; Ружин син Петар Васиљевић 148.
Миловук Јосиф 19, 82, 148, 153, 168, 170, 173, 178, 181, 182, 189—192, 194, 203, 205, 209, 226, 270, 271, 274, 282, 286, 287, 289, 298, 349, 350, 381, 384, 385. 402, 403, 411, 412, 674, 678; жена му 42.
Милојко Бата 113.
Милосављевић Јосиф 105, 129, 375; његова писма 703; жена Мина 375.
Милосављевић Сима (Паштрмац, Амица) 100, 704.
Милош, чобанин 651.
Милошевић, из Петроварадина 186, 187.
Милошевић Венијамин, протопрезвитер паланачки 243.
Милошевић Давид, поп, његова писма 149—152; 170, 171, 282, 283, 291, 295, 297, 302, 305, 323, 326, 329; жена му 157; мати 305; син Петар 157; браћа његове жене Мијајло и Милан 157.
Милошевић Стефан, администрат. кулшински 211.
Милутин 132.
Милутин Ера 711.
Милутиновић Георгије 211.
Милутиновић Сима 33, 34, 38, 39, 84, 111, 120, 132, 206, 207, 212, 213, 215, 217—219, 229, 272, 280, 284. 288—292, 297, 300, 304, 305, 314, 315, 338, 366, 434, 409. 410, 413, 444, 449, 496. 499, 692; жена, в. Поповић Марија.
Минер Др, директор земунског контуманца 111.
Минерва 699.
Мирковић Адам, парох митровачки 197, 203, 205, 227, 229; његова писма: 370—382.
Мита 137.
Митровић, (племе паштровско) 513.
Митровица 197, 198, 341, 380—382.
Мићић Јован, војвода 711, 712, 714. 716.
Михаило, из Зренова 558.
Михаило, намесник Ст. Радичевића 50.
Михаило св. 518, 662.
Михаиловић Јован, из Новог Сада 180.
Михаиловић Јустин и син му Риста 134, 163, 214; њихова писма 269—348; 412, 685; његово писмо Ани Карацић 724—725; 736; жена му 297, 307—310, 312, 316, 320, 330, 348; породица 302, 303, 318, 348; деца 307, 309—311; син Риста в. Михаиловић Р. син Михаило 340, 343; син Милан 340; кћи Катарина 295, 300, 330, 334, 338, 343; мати 343; брат Христо 291, 293, 317; зет Вукашин 334, 339, 343.
Михаиловић Риста 294, 296, 300, 302—304, 306, 309, 320, 331, 340, 343, 348.
Михајловић Јевстатије. његово писмо 402.
Михајловић Јурат, из Новог Сада 22.
Михајловић Христоф 162; синовац Ђорђе 162.
Михаљевић, ђенерал 87, 108, 184. 267, 268.
Михановић Антон, консул 123. 124, 134.
Мицор (паштровско племе) 500, 513.
Мишарско Поље 277.
Мишковци 34, 35.
Младен, поп 612, 615.

Младеновић, учитељ у Пешти 28, 412.
Младеновић Јелена 162.
Младеновић Максо 296, 302, 308, 310, 313, 317.
Младеновић Методије, ученик 162.
Младеновић Нетар, ученик 162.
Младеновић Солга 306.
Младеновић Софија 162.
Младеновић Субота 219.
Младеновић Трифун 296, 322.
Млеци 319, 330, 360, 371, 373, 459, 503, 511, 512, 541, 542, 558—560, 598, 600, 628, 638, 706.
Млечани 498.
Мојдеж, село 600.
Мојсер, јеромонах из Будима 560.
Мојсије 363
Молдавија 466.
Молерчић (-Морелчић) 714.
Момировић Дим. 438; мати му Стана 445—447, 480, 484; брат 439, 465, 470, 479, 484; дед 445, 446; отац 439, 441, 449.
Момировић Иван 445, 447.
Момировић Илија, капетан 48, 445, 447, 480.
Момировић Константин 445, 447.
Морава 446, 710.
Морача 111, 553, 620, 621, 627.
Морића 507.
Морлаци 436.
Морожини Антонио, сенатор млетачки 513.
Москва 369, 439, 462, 484, 486, 490, 491.
Мостар 549, 553.
Мохач 12.
Мохол 208, 227, 383—385.
Моцениго Алвизо 598.
Моцениго Ђовани, принцип млетачки 512.
Моцо, ђакон 324, 325, 327—331, 334, 338, 339, 341, 343, 726; жена му 343; деца 343.
Мразовић (млађи), из Сомбора 22.
Мргуд (име) 534.
Мркаљ Сава 149, 151, 153, 171.
Мрчевац (село) 518.
Муса, ефендија 311, 314.
Мутибарић Јеротије, епископ 529.
Мут Паул 82.
Мушицки Др. Ђорђе 134, 428, 429.
Мушицки Лукијан, епископ 15, 30, 76, 77, 205, 272, 328, 337, 471, 662, 667, 693.

Надеждин Ивановић Никола, руски импер. саветник 54, 58, 470, 473, 476, 488, 490, 491, 666, 667.
Надудвар 293.
Нако Александар 211.
Напарило св. 518.
Наполеон 600, 688.
Наришкин, руски ђенерал 443.
Настас 222, 664.
Наум св. 274.
Напољ 54, 373.
Невски Александар 358.
Недељковић К., студент медецине у Бечу 382; његова мати 382.
Недокланеки 215.
Немања, жупан 518, 636.
Немачка (Германија) 110, 335, 456, 466, 489.
Немци 3, 269, 272, 296, 312, 333, 371, 447, 460, 490, 701.
Ненадовић 409.
Ненадовић А., секретар 720.
Ненадовић Јурат, из Футога 22.
Ненадовић Љубомир 696.
Ненадовић Матија, прота 107, 412, 693.
Неофитовић, из Пеште 412.
Неселрод Васиљевић Карло 451—458, 460—463, 465—468, 473, 476, 477, 484.
Несторовић Урош 19, 36.
Нешић Георгије, фишкал консисторије 244.
Нешковић, писац Влашке Историје 16.
Нижанов, војвода 343.

Никифор, владика чачански 83, 90.
Никифор, цар 508.
Нико 598.
Ников Марко 505.
Никодим поп 623.
Никола I, руски цар 63, 101, 115, 214, 252, 257, 275, 737; Вукова писма њему 356—357; 358, 463, 464, 470, 473, 475, 478, 488, 490, 491, 529; царица 464, 473, 478, 491; наследник 498.
Никола Св. 49, 111, 500, 636, 680.
Николајевић Ђорђе, прота 540, 607.
Николајевић Јаков 49.
Николајевић Константин, велики кнез 486, 540.
Николић, из Беча 229.
Николић Атанасије 182—184, 186, 188, 239, 324.
Николић Димитрије 76, 90; његово писмо 379.
Николић Димитрије, трговац из Одесе 354.
Николић Исидор 733.
Николић Јован, секретар војни 218.
Николић Јурат, из Футога 22.
Николић Марко, трговац 194, 201, 205.
Николић Петар, од Рудне воспитатељ 88.
Николић Руђански 145, 146; фамилија 146
Николић Г. Савка 368; деца 368.
Николић Сергије, секретар београд. митрополита 321, 707.
Никоља 705.
Никшићи 367, 592, 621.
Нинић 686.
Ниш 83, 719.
Нобила Луко, трговац будвански 520.
Нов 26.
Нова Градишка 220, 343.
Новак, хајдук 686.
Новак Матија 625, 626.
Новаковић Каривој (Паштровић) 511, 513.
Нови 507.
Нови Бечеј 220, 404, 725.
Нови Сад 22, 39, 68, 69, 71—73, 75, 77, 97, 146, 173—175, 178, 180, 182—184, 188—191, 193, 196, 197, 201, 202, 206—215, 218—223, 225, 226, 231—234, 236, 255, 276, 288, 290, 291, 308, 326, 330, 331, 382 385, 391, 668, 669, 683—685, 690—695, 712, 716, 718, 722, 728.
Новић Јефтимије, ученик 162.
Новић Јован, ученик 162.
Новић Јоксим 215, 282, 295, 296, 301, 302, 304, 309, 323, 329, 341, 344; његова писма 680—697; 729: жена му Мања 341, 687; породица му 685, 693, 694; син му Немања 341: деца му 341, 697; брат му 681; шурак му 695.
Новљани 638.
Новљанин Алија 651.
Ново Село (паштровско село) 500.
Новосађани 77, 185, 187, 207, 212, 683, 692.
Ноћај 423.
Нуштар, село 305.

Његуши 425.

Обилић Милош 557.
Оболенски, кнез 368.
Обрадовић Доситије 85, 280, 444, 494, 620.
Обреновић Јефрем 90, 96, 99, 102, 104—106, 112, 142, 145, 146, 210, 280, 428—430, 433, 483, 709; његова кћи 96; кћи Симка 102; деца 426, 430; кћери 104; син Милош 428, 430.
Обреновић Јован 104, 105; његова фамилија 104.
Обреновић Милан 104, 111.
Обреновић Милош (Господар, Њиово Сијатељство) 1, 2, 19, 22,

41 48, 50—52, 54—58, 61, 67, 81, 83, 87, 92, 94—100, 102, 104, 106—112, 114—117, 119, 120, 123, 124, 128, 129, 132, 138—141, 192, 206, 208, 210, 214, 217, 218, 280, 282, 284, 286, 302, 315, 322, 328, 343, 377, 378, 415—417, 429, 431, 439, 447, 449, 451, 452, 457, 458, 467, 469, 470—473, 475, 477, 480, 483—485, 487, 658, 661—664, 687, 691—696, 704, 707, 708, 711, 715, 717—724, 726, 728; писма Вукова Милошу 707—722; жена му 53, 95, 104, 124, 429, 663, 709, 718, 720—722; породица 94, 415; синови (бегови, кнежевићи) 81, 95, 100, 108, 124, 217; кћи 124.
Обречовић Михаило, кнез 135, 304, 311, 314, 315, 318, 328, 431, 469, 470—473, 477, 479, 483, 487—491, 692, 694, 695, 707, 709—712, 717—720, 722.
Обреновић Перка 116, 375, 724; њен отац 116.
Обреновић Савка 369, 716, 722.
Обштеровић 193.
Овидије 21.
Огњеновићи 548.
Одавић Риста, поп 653.
Одеса 353—355, 429, 430, 438—441, 443, 484.
Одолен (село) 518.
Оконфус 265.
Оново в. Хоново.
Орал 439.
Оршава 132.
Осат 148.
Осек 158, 159, 161, 163, 306, 313, 315, 318, 323, 331, 343, 672.
Осман, барјактар 651.
Остојић Мишко, из Будима 16.
Острог, манастир 36, 367, 553, 592, 602.
Оцињ 598.

Павковић Марко, шогор Милоша Лазаревића 5—7.
Павковић Христифор, трговац из Одесе 354.
Павле, апостол 195, 476.
Павловић, апелац. рат 733.
Павловић Константин 455, 462.
Павловић Тодор 33, 34, 65, 88, 127, 130, 199, 202, 215, 275—278, 281, 291, 301, 312, 318, 322, 330, 334, 338, 351, 366, 413, 462; његова писма 673—675; 707, 709, 725, 726, 731, 732.
Пазова 256.
Пајић 690.
Паланка 212.
Панић Аврам, поп из Шида 316, 323, 329, 382.
Панов 470.
Пановић Филип, богослов шибеничке семинарије 520.
Панта, шнајдер 232.
Пантелин Др. 83, 95, 145, 339.
Панчево 40, 98, 175, 232, 238, 447, 710.
Париз 53, 60, 456, 659, 719.
Пасковић, апелац. рат 733.
Пасковић, из Вуковара 302.
Пахомије Црногорац, монах 560.
Пацек 487, 490, 491.
Пачић Р. 34, 278.
Пашквали Бенедето 598.
Пашквали Винценц 598.
Пашквали Изепо 598.
Пашквали Трипо 598.
Паштрмац в. Милосављевић Сима.
Паштровићи 242, 494, 497, 498, 505—509, 511, 512, 519, 520, 523, 564, 573, 599, 636.
Пејић Аркадије, из Темишвара 221.
Пејичић Константин 161, 206, 256.
Пешика Јосиф, слуга 708.
Пера попов 714.
Пераст 507, 518, 705.
Пераштани 511, 518.
Перињи 83.
Перлес 339, 343.
Перов Ђуро 505.
Петар, апостол 476.

Петар, олденбурски принц 486.
Петар, свештеник 161.
Петер Франц, његово писмо 436—437; 487, 490.
Петко, терзија 717.
Петковић Јован, из Новог Сада 180.
Петрановић Герасим, архимандрит 583, 585, 589, 607, 630, 641, 733.
Петрајовић Теодор, из Шибеника 217, 397.
Петриња 151, 152, 171, 172.
Петроварадин 185, 187, 188, 220.
Петровић, цензор 22.
Петровић Андреја, адвокат 211.
Петровић Василије, владика црногорски 638.
Петровић Вељко (Хајдук Вељко) 87, 213, 314, 686.
Петровић Данило, кнез црногорски 498, 604—612, 616, 624, 625, 629, 633, 646, 647.
Петровић Ђорђе Његош 440—442, 609.
Петровић Јован, адвокат 211.
Петровић Милутин (брат Хајдук Вељка) 87, 132, 213.
Петровић Павле 162.
Петровић Петар, парох јосефвачки 166.
Петровић Петар I, Његош 110, 129, 199, 428, 599.
Петровић Петар II, Његош 34, 100, 110, 199, 200, 291, 312; његова писма 358—374; 420, 440, 449, 477, 497—499, 501, 543, 589, 593, 595, 602, 707; његово писмо А. С. Шишкову 736; његово писмо А. Карађорђевићу 738.
Петровић Сава, владика црногорски 638.
Петровић Станко, његово писмо 425.
Петровић Теодор, адвокат 161.
Петровић Филип, парох земунски 71.
Петровна Даница 711.
Петрово Село 188.
Петроград 47, 54, 56, 63, 83, 85, 101, 122, 129, 164, 268, 275, 276, 295, 358, 359, 371, 388, 410, 423, 438, 440, 442, 443, 445, 447, 448, 450, 451, 454, 455, 460—462, 464—469, 471, 472, 474, 475, 478—480, 482, 484, 485, 487—489, 491, 605, 665.
Петронијевић Аврам (Стокица) 83, 113, 138, 217, 318, 331, 703, 704, 715, 717, 720.
Пецикозић Глиша 85, 306, 310, 323, 329, 430, 681.
Пецикозић Јоца 310.
Печуј 331, 340.
Пешкир Мијаило, шогор Давида Милошевића 157.
Пешкир Милан, шогор Давида Милошевића 157.
Пешта 8, 10, 16, 18, 24, 28, 29, 33, 34, 38, 82, 115, 132, 133, 148, 159, 168, 170, 173, 177, 178, 183, 189, 192, 199, 207, 215, 219, 226, 228, 233—235, 237, 271, 272, 277, 280—284, 286, 288, 289, 290, 292, 296, 298, 307, 308, 317, 320, 329, 331, 337, 338, 349, 350, 385—387, 402, 409—414, 416, 423, 528, 673, 675, 678—680, 687, 706.
Пештанци 379.
Пивљанин Бајо 705.
Пипол, саветник у Бечу 267.
Плакић, зет Карађорђев 446, 447.
Пламенац 514, 516.
Плутарх 445.
По, река 371.
Побаре 507.
Побор 558.
Погодин Мих. Петровић 484.
Подбабац (паштровско село) 500.
Подгорица 576.
Пожаревац 48, 81, 87, 92, 96, 106, 112, 116, 129, 703, 712, 718.
Пожун 250, 331, 337.

Покасовски 439, 441—443, 478, 673; његов брат 441.
Покрајчић Павле 651.
Подзовић Гаврило, адвокат 174, 211; његово писмо 255.
Поличак (паштровско село) 500.
Пољаци 3.
Попина 423.
Попова Њива (паштровско село) 500.
Поповић, београд. књижар 43.
Поповић, учитељ у Ријену 501.
Поповић Арон, учитељ, његово писмо 379.
Поповић Вуко, поп из Ријена 242, 243, 499, 505, 514, 527, 529—532, 535, 537, 546, 551, 554—557, 561, 565, 568, 569, 582, 586, 589, 591, 593, 597, 603, 604, 606, 607, 609, 611, 612, 614—616, 619—621, 624—626, 628—630, 636, 642; жена му 529.
Поповић Вукола, његово писмо 568.
Поповић Гаврило, његова писма 375—378; деца му 375, 376; фамилија 377.
Поповић Георгије, парох алибунарски 244.
Поповић Димитрије, брат М. Поповића 27, 28, 31, 32, 35—37, 39, 733; његов друг 29.
Поповић Јаков, његово писмо 426.
Поповић Јован, адвокат 696.
Поповић Јован, инспектор 208, 227; његова писма 383—385.
Поповић Јован, парох 211.
Поповић Јован, фишкал; његово писмо 351—352.
Поповић Јован Ст. 207, 217.
Поповић Константин, адвокат пештански 410.
Поповић Крсто, из Трста 502, 503, 505, 515.
Поповић Марија (Мидутиновићка) њена писма 8—45; 217, 219, 297, 304, 314, 315, 409, 412, 413; породица 412; мати Јулијана 17—19, 24—26, 28, 31, 32, 35—40, 42—44; син Драгиша 40—45; сестра Ката 17, 18, 24, 28, 31, 35—37, 40, 44, 386; брат Јеремија 31, 32, 40; брат Мита в. Поповић Дим. ујак 27.
Поповић Милош, уредник „Видов-дана" 65, 648, 729.
Поповић Мита, из Сомбора 690.
Поповић Митар, трговац калфа 12.
Поповић Никола 171, 172.
Поповић Петар, барјактар 600.
Поповић Петар, његово писмо 660; жена 660; брат 660.
Поповић Станислав Јован, његово писмо 148.
Поповић Стевоје 342.
Поповић Стеван, парох партански 244.
Поповић Теодор, парох улмански 243.
Поповић Кирило, његова писма 405—408.
Поповић Хонисије, епископ 28.
Попово 653.
Посарт К., професор 447, 449, 471.
Потисје 39.
Православ. син Стевана Првовенчаног 518.
Праг 175, 296, 392, 481, 736, 738, 739.
Прасквица, манастир 497, 510, 520.
Пренс Петар Ивановић 54, 473—476.
Преле (име) 534.
Преображење, манастир 705.
Претура Книнска 642.
Пржно (паштровско село) 500.
Приморје, 615.
Приеворац (паштровско село) 500.
Проконовић Козма, његово писмо 256; Лиза (жена) 256.
Прокупље 446.
Протић Ђорђе 46, 48, 58, 65, 107, 120, 132, 208, 210, 217, 314; фамилија 120, 210.
Проф 732.
Прчањ 593.

Раб в. Ђур.
Рабенер 331.
Равње 693, 695.
Радак Лазар, протопрезвитер мехадијски 243.
Радзивилово 439.
Радић Дамјан, граничар 148.
Радић Иринеј, игуман манастира Хопова 212.
Радић Никол. Јаков 49, 50; њему Вукова писма 143—144.
Радичевић Алекса (Бранко) 331, 337, 369, 373, 490, 729, 734, 736; отац му 736.
Радичевић Стевар 44, 45; његова писма 46—66; 87, 318, 662, 664, 709, 723; његово писмо Стејићу 723—724; жена му 44, 45, 47, 724; породица 50; деца 44, 45; син Милош 724; кћи Стана 44, 45; брат женин 44; слушкиња 47, 49;
Радичевић Тодор 270, 306; жена му 270.
Радишић Вукашин 175.
Радишић Сима, из Пазове 256.
Радовановић Милутин, момак из Београда 232.
Радовић Мих. Јов. његова писма 698—702; родитељи 698; отац 698.
Радоница, ускок 651.
Радојковић Милета 83, 105, 112, 113.
Радосављевић Константин 342; његова писма 353—355.
Радосављевић Павле, парох подпорањски 243.
Радослав, син Стевана Првовенчаног 518.
Радошевић, командир у Београду 95.
Радошевић, писар задарски 642.
Радуловић Негар, парох стражањски 244.
Радуловић Симо 660.
Рајевић Стефан, трговац 149, 170.
Рајачић Алекса 396.
Рајачић Јосиф, патријарх 240, 332, 333, 335—337, 339, 341, 342, 394, 426, 433, 500, 734.
Рајевски, капелан 633, 636.
Рајевски Федоровић Михаило 483, 485, 488, 490.
Рајић Јован 444, 700, 701.
Рајић Јован, адвокат 183, 195, 205, 207, 211, 219, 229, 239, 276.
Рајовић Цветко 50, 143, 314, 318, 470, 711; жена Милица 470.
Рајф 480.
Рајчевић Никодије, архимандрит осотрочки 633, 635.
Ракић Јова, из Пеште 16.
Раковац, манастир 188, 212.
Раковица, манастир 68.
Ранке Леополд 137, 140, 280, 682.
Ранос 714.
Раф, преводчик 273.
Ређо Ђенаро 598.
Ређо Лоренцо 598.
Режевић, манастир 497, 500.
Режевић (паштровско племе) 500, 513.
Режевић (паштровско село) 500.
Реиз-ефендија 714.
Реиц, професор 460, 464.
Реља, од Пазара 557.
Рељковић Матија 283.
Ресавац Милосав 130, 707, 711, 735; син 711, 735.
Рићанин, јеромонах, писац апостола из 1449, 542.
Рићички, прота 734, 735.
Ризнић Иван, трговац из Одесе 353—355.
Ријека (Фијума) 675.
Рикман, руски посланик 115.
Рим 54, 508, 600.
Рисан 242, 501, 505, 507, 518, 557, 562, 565, 566, 568, 570—585, 588, 590—592, 594, 660, 705.
Рисанке 571.
Риста, из Крагујевца 1.
Ристић Тодор, из Зворника 2—4

Ристо (Христо), нећак кнегиње Љубице 708.
Рифат-паша 722.
Ришњани 556, 571, 585.
Рогулић, из Ирига 316.
Розмировић Теодор, адвокат 88.
Романовић Урош, парох; — његова писма 68—77; 177, 178, 203, 204, 226, 228; жена му 76.
Рорман, књижар у Бечу 350.
Ротман, Крањац 56.
Рубини 470.
Рувим, владика црногорски 637, 638.
Рудна 146, 422, 716.
Ружанић Иваниш (Паштровић) 511, 513.
Рума 22 406, 408.
Румуни (Власи) 333.
Руси 54, 84, 129, 275, 445, 447, 460, 466, 479, 482, 483, 487, 490, 665.
Русија 56, 62, 104, 144, 252, 284, 285, 356, 358, 445, 457, 470, 476, 477, 479, 482, 533, 555, 606, 640, 654, 664, 665, 713, 715, 719, 737.
Рустово (паштровско село) 500.

Сава (река) 148, 686.
Сава св. 518.
Савић Глиша, трговац 149.
Салић Раде 637.
Самуило св. 372.
Санада, близу Турске Кањиже 164—167.
Сарајево 550, 649.
Сас, место у Срему 334, 338.
Светић в. Хаџић.
Свети Шћепан (паштровско село) 500.
Сегедин 18, 22, 37, 148, 384, 722.
Секач Јосиф 88.
Секулић Григорије, лекар 211.
Семеновић Александар в. Шишков.
Семеновић Сергије 452. 469.
Сентандреја 18, 22.
Сентиван Д. 211.
Сентомаш 229.
Сењ 298.
Сењанин 451, 468.
Серафим (из Доситеја) 620.
Сервицки, из Кањиже 40.
Серзентић (паштровско племе) 500.
Сехалс Јосиф, његова писма 422—424.
Сивашско Море 439.
Сигмунд Посанец 162.
Симеоновић Јован, осечки трговац 161.
Симић Алекса 104, 113, 217, 428, 429, 714, 715, 720.
Симић Стојан 83, 85, 135, 138, 318, 449, 450, 715, 720.
Симић Тома 390.
Сириг 336, 337.
Скадар 510, 705.
Скадарско Језеро 705.
Скендерија 559, 560.
Скрадин 399.
Скулић Димитрије, трговац из Одесе 354.
Скулић Михаило, трговац из Одесе 354.
Славњина (паштровско село) 500.
Славонија 671, 672, 728.
Слатина 671, 672.
Словаци 491, 728.
Словени 120, 444, 732.
Словенство (Славенство) 122.
Смедерево 25, 100, 120, 273, 710.
Смиљана, баба 102.
С. Н. 477.
Созданović Михаило, трговац из Одесе 354.
Сократ 699.
Солар, сенатор у Петроварадину 185, 186.
Соларић Павле 9, 273, 706.
Солон 325, 327.
Сомбор 19, 22, 76, 256, 690, 691.
Сопрон, из Земуна 693.
Софија 266.
Спасић Јованче, капетан 117.
Спиридон, в. Кнежевић Стефан.
Сплет 436, 437, 503.

Србадија 728.
Србија (отачаство) 8, 9, 25, 33, 34, 47, 52. 54, 56, 60, 67, 85, 90, 92, 94, 95, 97, 100, 103—105, 108—115, 117, 119, 123, 129, 132, 134, 135, 141, 143, 145, 146, 148, 163, 175, 178, 181, 183, 192, 193, 199, 200, 207, 208, 210, 213, 214, 217—220, 222, 224, 232, 249, 257, 269, 270. 276, 283, 286, 289, 291, 292, 296—298, 300—302, 305, 307, 310—316, 318—322, 328, 330, 338, 345, 356, 367, 375, 377, 409, 413, 423, 429, 431, 444, 447, 465, 467, 470, 473, 477, 479, 480, 484, 489. 506, 508—510, 539, 557, 585, 602, 615, 659, 661, 662, 664, 668, 681, 686, 692—694, 709—712, 715, 716, 719, 720, 722, 723, 738.
Срби-(ин) 8, 9, 14, 17—19, 23, 30, 53, 83, 84, 87, 96, 102, 103, 110, 113, 124, 129, 137—139, 145, 149, 154, 164, 175, 179, 183, 195, 200, 201, 240, 243, 269, 272, 280, 287, 288, 312, 313, 319, 324, 326, 327, 337, 357, 364, 365, 373, 386, 388, 399, 403, 405, 411, 412, 439, 444—447, 449, 457—459, 462, 474, 486, 488, 507, 524, 541, 549, 590, 597, 642, 648, 662, 663, 669, 671, 673, 681, 685, 687, 689, 696, 700, 724, 728, 731.
Сргари 90.
Средановић Ђоко 627.
Срезњевски И. Ивановић 54, 476, 489, 491.
Срем 111, 334, 344, 552, 670.
Сремци 680.
Срета, ђак 662.
Срзентић (племе паштровско) 513.
Сркиња-е 386, 501.
Сриство 274, 365, 411, 665, 740.
Српчад 280.
Стајић Михаило, шогор Тимотија Илића 164, 165.
Стаматовић, прота 734.
Стаматовић Павле, уредник „Пчеле“ 132, 134, 278, 333, 410.
Стамбол в. Цариград.
Стаменковић 331.
Станимировић Димитрије, панчевачки трговац 87.
Станислав св. 445.
Станић Никола, трговац из Одесе 354.
Станишић Илија, панчевачки трговац 175.
Станишић Павле, министар 715.
Станишићка, баба 35, 37.
Станковић Јевђеније, епископ 399.
Станковић Стеван, епископ 180, 181, 188, 199, 211, 213 215; Вукова писма њему 253—254; 397.
Станојевић Авдо, из Велике Кикинде 22.
Стањевићи, манастир 366, 492, 494, 519, 539, 599, 658.
Стари Бечеј 220, 379.
Стари Влах 87.
Старовлашка 83.
Стевановић Стеван (Тенка) 690.
Стејић Јован Др.; његова писма 79—141; 176, 178, 179, 183, 192, 214, 216—218, 267, 706, 723; жена му 138, 141; таст 140.
Степанчевић Гавра 286, 305.
Стефан, бискуп которски 600.
Стефан св. 500.
Стефан, учитељ из Пожаревца 718.
Стефан, херцег 331.
Стефан Дечански, српски краљ 508, 509, 596.
Стефан Мегалипано, српски краљ 508.
Стефан Првовенчани, срп. краљ 518, 636.
Стефан Скадранин, монах 560.
Стефани Никола 598; кћи Марија 598.

Стефановић Дионисије 17, 18, 24, 27, 34; жена Ирина 17, 24, 34.
Стефановић Јоаким, брат г-ђе Димићке 13.
Стефановић Сава, парох вршачки 244.
Стијепов Керан 637.
Стоило Аџи Панта 48, 50, 147, 201, 704.
Стоисављевић Петар, поп 642.
Стојан, ђак у Бечу 662—664; отац 663.
Стојановић Живојин, парох павлишки 244.
Стојановић Исидор 32, 194, 203, 227, 272, 280, 284, 287—289, 291, 321, 337, 391, 409, 412.
Стојановић Момир 445—447, 457; жена му 447; деца 447.
Стојановић Павле 36.
Стојановић Петар, књижар 32—34, 211, 224, 232, 235—237, 273, 337, 391, 409, 683, 684, 687.
Стојановић Срета 211.
Стојко, из Крагујевца 719; његов син 719.
Стојковић Атанасије 336, 471, 595, 609, 646.
Стојчевић, судија из Вуковара 328.
Стојшић 342.
Столац 648.
Столив (село) 507, 518.
Стратимировић Бурађ 339.
Стратимировић Стефан, митрополит 290, 297, 334, 336, 341, 343, 344.
Страхинић Бан 313.
Струв 470.
Студеница 712—714.
Стули, писац Речника 585.
Суботић Василије, књиговезац 19, 20, 22, 25—28, 32.
Суботић Јован 346, 726.
Суђић (племе паштровско) 513.
Сусек 180, 188.
Сухидо 692.
Тадић Бошко, из Ваљева 79.
Танчевић Антоније, трговац осечки 161.
Талијани 512.
Таљеран, француски ђенерал 318.
Тамбурини 470.
Таможна 489.
Тановић Филип, поп 597, 615, 618.
Тараш 379.
Тасо Торквато 436, 699.
Татишчев Дим. Павл., руски посланик у Бечу 252, 365, 449.
Твртковић Павле 224.
Текелија Сава 234, 237.
Темишвар 35, 36, 76, 175, 181, 217, 218, 221, 306, 375—378, 394, 423, 707, 716, 722.
Тенка в. Стевановић Стеван.
Теодоровић, доктор 439, 440, 442.
Теодоровић, професор 100, 168.
Теодоровић Г. Д., из Трста 263, 264.
Теодоровић Константин, трговац из Одесе 354.
Теодоровић Лаза, министар правде 107, 113, 715.
Теокар Т. Паул 82.
Теотокије 77.
Теохар Паул 82.
Теплиц, место 708.
Теулевие 623.
Тиват (село) 518.
Тирка Тодор 51, 85, 86, 88, 174, 175, 218, 255, 315, 323, 373, 375, 360, 367, 392, 455, 462, 465, 471, 473, 477, 478, 480, 688, 689, 708, 739.
Тирол Димитрије 92, 118, 266, 428—430, 646, 648—651, 653—656, 740, 744, 745.
Титов Павл. Влад. његова писма 676—677.
Тодор, од Задра 651.
Тодоровић Аксентије, његова писма 145—147.
Тодоровић Лаза 130.

Тодоровић – Радић Драгоје (Паштровић) 511.
Тома, апостол 102, 489.
Тома, војвода зетски 636.
Томић, ђак у Бечу 664.
Томић Димитрије 59–61.
Томић Јован, протопрезвитер карансебешки 243.
Томић Новак (Паштровић) 511, 513.
Топаловић 305–307, 309, 310, 315, 318, 711; син 711.
Топаловић Симеон 211.
Топчидер 92, 94, 107, 108, 124, 129, 314, 711, 720.
Травник 562.
Травсагонда 491.
Трандафил Јован 194.
Трандафиловић Михаило 196.
Трандафиловић Филип, протопрезвитер вршачки 243.
Тратнер Јован, његово писмо 678–679.
Треберсберг, ђенерал аустријски 343.
Требиње 592, 650, 651, 654, 655, 657, 744, 745.
Трифковић Атанасије, адвокат 211.
Трифун св. 518, 519, 539.
Трибунац, апелац. рат 733.
Тркуља Симеун, његова писма 396–401.
Трново 518.
Трст 33, 54, 88–91, 94, 110, 111, 114, 181, 216, 241, 245, 258, 260, 262, 263, 279, 319, 322, 323, 329, 353, 361, 362, 365, 367, 371, 388, 390, 396, 397, 401, 435, 439, 448, 485, 502–504, 515, 519, 520, 528, 535, 538, 554, 557, 568, 569, 589, 593, 611, 644, 646, 659, 661, 662, 667, 699, 702, 705.
Трстанци 92.
Тршић 722.
Тудоровић (паштровско село) 500.
Тула 439.
Турска 102, 141, 445, 709.
Турска Канижа 165, 166.
Турци — Турчин 83, 87, 90, 95, 96, 105, 297, 300, 342, 373, 410, 425, 446, 447, 477, 498, 562, 585, 588, 597, 599, 602, 613, 648, 712–714, 719.
Турчиновци 705.
Туцаковић Аксентије 708, 714–717.
Туцаковић Петар 83, 104, 714, 715.
Тушимља 746.

Ћамил, паша 709, 720.
Ћеклићи 638.
Ћеловић Јоко 496, 499, 502, 504, 507, 515, 516, 520, 523; жена Пола 515.
Ћеловић Марко и Јоко, њихова писма 434–435; 494, 496, 499, 500, 502–504, 507, 514, 516, 520, 522, 523, 528, 529, 535, 537, 543–546, 550, 551, 628, 660; жена Маркова Анђелина 435.
Ћирица Тоша 87.
Ћирјаковић Ђорђе 76; његова писма 173–237; 255, 282, 290, 310, 311, 391, 683; његов отац 234, 236, 237; жена му Катарина 195; његов брат 173, 222, 226; кћи Анастасија 175, 177; кћи Јелена 222, 224.
Ћирјаковић Јован 222, 226.
Ћирјаковић Георгије, из Трста 261.
Ћирковић Петар, његово писмо 420–421; фамилија 420, 421.
Ћомиарић Јован 211.
Ћоса 105, 711, 714.
Ћуда (племе паштровско) 513.
Ћуприја 231.
Ћурчи-баша 714, 718.

Уваров С. Сергије, руски министар 63, 468, 477.
Угарска 508, 509.
Ужаревић 326.
Ужице 692, 693, 695.

Уровац 721.
Урош, син Стевана Првовенчаног 518.
Урошевић Лазар 211.
Утјешеновић Острожински Ог. 651, 654.

Фалкојан 465, 466.
Федоровић в. Рајевски.
Фердинанд, принц аустријски 265.
Фердинанд, цар аустријски 207.
Ференчевић Јоца, земунски постофицир 40—42.
Фиређхазски Сава, нотар у Тур. Кањижи 166.
Фиређхазски Стефан, администратор парохије надејске 166.
Фијума в. Ријека.
Филиповић, мајор 134.
Филиповић Адам, парох 306.
Филиповић Македонац 409.
Филиповић Стева, секретар министарства културе 108.
Филиповић Стефан, управитељ школа у Руми 406.
Фоскари Франческо 638.
Фоча 616, 619.
Франкл, професор 373, 374.
Франкфурт 392.
Франц, аустријски цар 375.
Францесковић Винценц 636.
Французи (Врнцузи) 3, 490, 556.
Француска 456.
Фрањево 67, 379.
Фрелих, госпођица 44.
Фријул 371.
Фрушић Димитрије 110, 114, 116, 261, 262, 353, 448, 449, 659, 667.
Фрушкари Францишко, принцип млетачки 509, 511, 512.
Фукс, штампар у Н. Саду 695.
Футог 22.

Хаџија Константин — Пивар 11—13, 19, 71, 80, 82, 96.
Хајкел 706.
Хамер, саветник у Бечу 265, 267.
Ханка В. 392, 393, 739.
Хариш Јован 204.
Хариш Харитон 177, 179, 192, 197, 211, 224, 228, 230, 231, 247.
Харково 54, 439.
Хартлебен, књижар из Беча 93.
Хатван 35.
Хаус, калвински проповедник у Бечу 77.
Хаџић, гвардијан у Вуковару 305.
Хаџић, директор у Земуну 76, 318.
Хаџић Георгије 212.
Хаџић Јован (Светић) 138, 140, 141, 175, 182—184, 189—191, 194, 195, 199, 202, 206, 207, 210, 211, 213, 214, 216, 218, 220, 239, 278, 298, 299, 301, 318, 324, 327, 331, 683—685, 709, 726; фамилија 175, 220; жена му Марија 214, 224; в. Хаџић Марија.
Хаџић Марија, њено писмо 386—387; њени родитељи 386.
Херцег Нови 698.
Херцеговина 367, 427, 432, 529, 548—550, 553, 557, 592, 600, 607, 618, 634, 639, 640, 643, 648, 651, 652, 665, 671, 740, 742, 743.
Херцеговци 283, 585.
Хиндогл 124.
Холабрун, место 395.
Хомер 357, 359, 685, 686, 699.
Хоне Виљем 52, 322; његова писма 427—433; 722.
Хопово, манастир 188, 212, 690, 691.
Хорације 159, 684.
Хотим 636.
Хофштетнер, синдикус у Петроварадину 185.
Хрвати (Рвати) 286.
Хрватска 141, 150, 286, 642, 662, 680, 728, 737.
Хрваћанин Лука, трговац 662, 668.
Христић Филип 51, 59.

Христос 62, 242, 294, 313, 435, 450, 502, 508, 509, 516, 521, 525, 530, 599, 600, 610, 654, 680, 708, 709.
Хришћани 598, 600, 671.
Хусар, саветник у Бечу 267.

Цариград 46, 83, 85, 90, 92, 95, 96, 100, 101, 115, 117, 271, 273, 274, 280, 304, 508, 662, 710, 715, 720.
Цветић П. 410.
Цветко 321.
Цветковић Ј. Ф., из Трста 258.
Цветовић Христоф, из Трста 258.
Церовић Новица 653—655; његово писмо В. Врчевићу 746.
Цетиње 110, 261, 262, 264, 266, 268, 278, 279, 363, 369, 370, 374, 420, 500, 605, 607, 609, 611, 612, 615, 617, 620, 622, 624—628, 637, 638, 654, 724, 737, 746.
Цинцар 319, 323.
Цицерон 265.
Црна Гора 34, 45, 54, 110, 129, 161, 162, 199—201, 208, 209, 216, 242, 243, 253, 261, 262, 278, 279, 282, 312, 360, 369, 397, 427, 428, 430, 439, 458, 459, 464, 477, 500, 505, 517, 519, 520, 526, 529, 530, 534, 539. 541, 553, 563, 574, 575, 577—581, 586, 590, 599, 602—605, 616, 633, 638, 643, 661, 704, 705, 737.
Црна Река 87.
Црнац Новак (Паштровић) 511, 513.
Црница 530.
Црнобарац Димитрије 55, 60, 61.
Црногорац Ђура, слепац 216, 217.
Црногорке 576.
Црногорци 129, 200, 201, 262, 290, 369, 464, 498, 590, 597, 599, 613, 638, 639, 642, 644, 646, 647.
Црнојевић Ђурђе 637.
Црнојевић Иван 636—638, 705.
Цукић — Лазаревић Петар 714, 719.
Цуци 638.

Чабић, учитељ 322.
Чаковац, из Сегедина 37.
Чаково 196.
Чакос 152, 170.
Чамин До (паштровско село) 500.
Чанић, из Крагујевца 273, 280, 289, 291, 304.
Чаранић Васа 280.
Чевкин 463—465.
Чело — Брда (паштровско село) 500.
Ченгић Алајбег 647.
Черевић 148.
Чивути в. Јевреји.
Чикош 102, 193.
Чобић, земунски учитељ 320.
Чокрљан Васа, његово писмо 403—404.
Чокрљан Јован 275, 276; његова писма 394—395; његов стриц 394.
Чучук (паштровско село) 500.

Џ. А. 53.
Џелат Јова в. Младен Јова.
Џупањица (паштровско село) 500.
Џурић Димитријевић Јаничије 143.

Шабац 25, 686.
Шала (име) 534.
Шапчани 721.
Шаранци 655, 746.
Шафарик Пав. 76, 175, 178, 179, 183, 239, 273, 369, 392, 393, 451, 474, 732, 739.
Шашић, паша лесковачки 445, 446.
Швабе в. Немци.
Швејгер, књижар у Бечу 350.
Шевић, учитељ у Вуковару 320, 322.
Шевић Георгије 211.
Шекиб-ефендија 709, 710.
Шенбрун 371.

Шербан Димитрије, купац вршачки 244.
Шибеник 217, 240, 241, 397—401, 426.
Шид 156, 293, 296, 316, 331, 382.
Шиђани 293.
Шилић Јован 197, 198.
Шилић Кузман, из Новог Сада 180, 211.
Шилић Петар, из Новог Сада 180.
Шилић Сава, адвокат у Карловцу 179, 181, 183, 192.
Шиљаровић Аркадије 211.
Шиљаровић Сима 215.
Шихматов — Ширинскій Александровичъ Платонъ 441, 452, 454, 458, 460, 461, 463, 473.
Шишатовац, манастир 180, 188.
Шишков А. С., председник Рус. Им. Академије 441, 443, 449, 458, 736, 737.
Шкодра, паша 266.
Шмит Јох. (Ковачевић) штампар 706.
Шнаидер, чиновник 187.
Шнејдер, лекар у Маријенбаду 482.
Шове, манастир 188.
Шокци 342, 343.
Шоња (име) 534.
Шоћа (име) 534.
Штир-бег 714.
Шпирта Мита 267.
Шпирта Паја, трговац 111, 115, 121, 709, 721.
Шрајдер, немачки песник 12.
Штамец и Комп., банкари у Бечу 353.
Штери Јован 208, 210.
Штруве, професор 464.
Штур Људ. 337.
Шуберт, генерал руски 444.
Шудиков, манастир 558.
Шујо, војвода 624.
Шумарски 683, 684.
Шупљикац 733.
Шупљикац Стеван 339.

II

Граматички регистар.

Азбука 552.
Азбука готска 596.
— полуготска 602.
— српска 26.
— ћириловска 285.
Граматика 569.
— Немачка 502.
— Словенска 502.
Граматике Славонске 159.
етимологија 700, 701.
знак ' (апостроф) 363.
знаци правописа 569, 627, 653.

Изрази:

Ако си ми га прескочіо ніеси ми га укопао 564.
Врх себе погинути 563.
Дању ти што и Паштровић попу 564.
Докле жњела дотле јела 564.
Доспела Маре завет 564.
Друг ти церцало а серміа памет 564.
Ђетићу ніе кам врх главе 564.
Е, неће гомила дажда 564.
Један гост, сви гости 563.
Једна ти за сто, а сто за једну 564.
Кои иде у калуђере 564.
Лаком главом не даде 567.
Лето и зима годину изніа 564.
Ово су бабине искре 563.
Оли ковач буди оли брда не мрчи 564.
Остаде му као из Гацка 563, 564.
Подніо се као салачка у колу 563.
Превари чучало погледало 564.
Профукаћуте да се из гриза не усмрдиш 563.
Свега часа по залогай, а зеља се набалај 564.
Све право на аманатъ 563, 565.
Срамота ніе врх себе погинут 563.
Срамота спаше а господар јој не даваше 563.
Тако ти помогла Рня 563.
Трпеза крува не једе 563.
Црну врагу све што је свиетло мрзи 563.
Што бог да и шкоба 563.
Језик Ј. Гавриловића 329.
— Ј. Стејића 81.
— грчки 698, 699.
— латински 68, 318, 585, 602, 606, 679, 685, 698.
— мађарски 166, 422, 679.
— немачки 77, 254, 261, 262, 387, 405, 458, 460, 472, 480, 515, 525, 596, 679.
— руски 77, 89, 359, 463, 472.
— — народни 58.
— руско словенски 324.
— словенски 737.
— србскословенски, старословенски 324, 428, 430, 486.
— српски (народни) 5, 6, 8, 13, 56, 58, 84, 111, 115, 118, 120—122, 124, 129, 136, 248—250.

260, 261, 272, 282, 324, 336, 365, 391, 405, 406, 442, 443, 453, 454, 456, 463, 472, 474, 485, 522, 524, 525, 585, 596, 599, 600, 608, 629, 668, 680, 681, 701.
—— прости (народни) 700.
—— страни 60.
—— талијански 436, 515, 522, 524, 525, 585, 598—600, 608, 629, 648, 698—701.
—— турски 648.
—— француски 699.
Наречја (дијалекти):
—— српски 683, 684, 701.
—— дубровачко 585.
—— приморско 125.
—— сремачко 115.
—— херцеговачко 330, 333.
—— шијачко 124.
—— шокачко 31.
—— талијанска: мантовско 700; млетачко 700; сенези 700; фурланско 700.
новости ортографске 84.
ортографија (правопис) 84, 278, 496, 501, 569, 683, 684, 731.
—— Вукова 58, 122, 124, 125, 410, 502, 707, 731.
—— Ј. Гавриловића 329.
—— Матице Српске 726.
—— ћириловска 410.
—— словенска 84.
—— српска 122, 728.
—— стара 115.
писмена (слова) готска 598.
—— грађанска 610, 613.
—— минејска 618.
—— рукописна 618.
—— талијанска 599.
—— црквена 610, 613.
писмена (слова): а, бе, це 26.
г 701.
G (g) 701.
ђ 701.
ћ, h 471, 472.
ѳ 701.
ѳ, ѣ, у, в, ж 534.
h 701.
i (и) 701.
io 701.
j 701.
ю 701.
љ, ћ, ђ 124.
љ 701.
љ, њ, j 360—362.
њ 701.
с 701.
s 701.
z 701.
у 706.
оу 706.
ф, ъ, х 125.
х 289, 290, 700, 701.
х, л, њ, ћ, ђ 124.
чж 701.
ц 701.
ш 701.
ь 701.
ъ 125, 701.
ъ, ы 84.
ѣ 318, 701.
ы 701.
я 701.
ѡ 701.
ѕ 701, 706.
ѵ 701, 706.
ѷ 701.
о 701.
ѿ 701.
ѧ 701.
ѫ 706.
ѯ 701.
ѱ 701.
речи за Вука 648, 682.
—— за Вуков Речник (1851) 556.
—— народне 565, 568, 585, 587, 592, 705, 737.
—— славенске 700, 701.
—— српске 701.
—— турске 653, 701.
речи:
аят 588.
аџилелек — pelicanus 588.

ба́бин ко́кот 588.
бабина руна 588.
ба́бушка 573.

бàздрк 576.
бàлега 588.
бѣгунче—бѣгуница 572.
безочњак 571.
бèрберина 576.
бèстилук 575.
блéка 572.
блèска 572.
бліеска 577.
бòбоњати 579.
богорадник 586, 591.
брабоњак 588.
брбосати 578.
брдун 588, 590.
бритвулин 588.
бркљача 572.
брлог 588.
брстина 573.
бруже 567.
брцелити 579, 588.
брднути 579.
брч 577.
брчкати 578.
бубуљ 570.
буздо 574.
бульокаст 574.
буџак 588.

віарити 579.
виленик 567.
вратнице 567.
врльокаст 574.

габела 585, 592.
гàрделин 588.
глйбоња 571.
гозба 524.
грàволя 570.
грéбица 586, 591.
гркнути 579.
грко 332.
грмуша 588.
грсти 576.

даграм 588.
данка 586.
дегати се 567.
дезвіао 577.
дèлилук 575.
дéрак 586.
доґрам 590.
долдолек 577.
досадан 572.
дрењо 583.
дрòзговац 588.
дрошкорица 591.
дубајка 577.
дýбке 577.
дýдук 588.

ђинђер 507.

єдноумац 583.
єжня 580.
ємлђш 588, 590.

жбýгара 570.
жврц 576.
ждàмак 586.
жйви огањ 580.
жйжак 575.
жмйра 570.
жмýрити 579.
жýгліери 572.
жýмба 570.
жýтица 581.

задуха 581.
зазубице 580.
заклепак 586, 590.
замавица 580.
замет 577.
замчица 576, 586.
заповіетати 584.
запало мêсо 580.
запаха 581.
запезит 586.
запоняч 570.
запредати 579.
запушило 578.
затвор 580.
затилак 588.
затон 570.
затравлђна 567.
зауарно 578, 588.
заушнице 581.
заценути 586.
зачепица 574.

збàбаст 571.
здѐндаст 571.
зѐба 588.
зѐбак 577, 588.
зибра 588.
зіехавица 576.
зифт 588.
зле длаке 580.
злòварно 578.
зубац 574.

івйца 575.
игленица 588.
избазћети 578.
издр̀кати 579.
йнкалѣ 586.

ꙗвлѣ 591.
ꙗка 576.
ꙗніа 588.
ꙗреница 507.

канулић 588.
кврчати 586.
кеняц 588.
кеняча 588, 590.
кѐћ 588.
кйкоћати 579.
киташенац 583.
клюка 567.
клю̀цавац 588.
кòдороша 588.
кòкошиняк 588.
кòрдисати 579.
користовати 539.
кȍнча 574.
корица 586.
кóсовац 588.
кòтали 570.
кóтулач 588.
крáлѣв кокот 588.
крвничити 539.
кр̏вопіа 575.
кр̏жуля 570.
кр̏жульица 588.
кркаче 576.
кр̏ліеши 570.
крняга 570.
кр̏ня̑дак 570.
кр̏пета 571.
крпуша 583.
кр̏стача 572.
крут 571.
кр̏чумати 579.
кр̏шан 572.
кр̏шіель 572, 588.
кувела 577.
кȕкричáсто 573.
кȕкуль 571.
кȕкȕльица 571.
кȕлин 573.
купац 574, 584.
кȕпица 578.
кȕтньица 588, 590.
кȕцати 578.

лàк испод капе 576.
лапћати 578.
летрат 572.
ліéнка 571.
ліес 588.
лићимице 577.
лйшипера 581.
лòзница 575.
лопижа 570.
лȕтàв 574.
лю̀ћавина 580, 588, 590.
луч 521.

мäдеж 581.
мама 588.
мàмиаспра 576.
мàмльив 575.
мантала 575.
мàравеле 580.
мàстика 575.
мàстило 588.
мäх 573.
мачяк 588.
мàшера 588.
мéзга 570.
мéзга 570.
мѐрђуо 571.
мѐћава 574.
мѐћава 588.
мйшяк 588.
мляштати 586.
мȍтовило 572.

мо̀уна 574.
мо́шнѣ или димнѣ 588.
му̀анат 573.
му̀дрокос 588.

на̀біача 571.
набр̀бати 578.
на̀бѣно 580.
набуборено 588.
наврвлѣти-ло 578.
ня̀ка 576.
на прѐкрѐти 578.
на̀ринути 578.
натàнѣати 578.
натр̀ляти 578.
натрто 580.
на̀тучено 580.
наузнак 576.
на упрт 576.
на фіюфиѣ 572.
нашлѣдак 584.
нѐдаћа 578.
неопарна 563.
нокиля-болест 588.
ньиви 507.

о̀бара 575.
обліеколити-се-осе 567.
облу̀так 570.
обратисе 586.
оглушити 579.
ого́тина 571.
одо́кен 577.
одр̀пан 575.
одскочке 577.
о̀д срца 581.
ожичица 580.
о̀каменяк 588, 590.
о̀каменица 588, 590.
ока̀ряти 579.
окоћен 566.
о̀кошт 571.
о̀коштати 578, 586.
о́мисіети 586.
опрхнути 586, 591.
о̀пржняк 572.
о̀птати 579
осмероножица 588, 590.
ости 507.
отвор 580.
о̀туташан 571.
о̀чи́нци 575.
о̀швице 571.
о̀шмр̀к 573.

памрак 566.
пѐсмо 572.
пѐта̀ляк 573.
па́шак 588.
пелавор 521.
пеливой 507.
пера 524.
перваз 586.
пергуо 584.
пѐрда 576.
пѐтиѣи 581.
петуралиѣ 588.
пѝждрити 579.
пѝйска 588.
пѝздоклек 571.
пѝк 577.
пѝња 572.
пѝња 586.
плискавица 588.
пло̀ка 571.
пльоска 588.
по̀ганица 581.
подволяк 574.
по̀дерина 575.
подкапак 588, 590.
по̀дкеѣити 579.
подкечак 568.
подметак 588, 590.
подпетити 579.
по̀драсти 581.
по̀душнице 581.
по̀жабке 576.
поклачун 588.
по́колѣня̀к 570.
покркля 573.
по̀лапан 571.
полояно 586, 591.
по̀ловник 575.
по́мет 588, 590.
понта 581.
по̀пара 575.
по́пиѣ 588.
по̀пица 572.

поплавица 588, 590.
пòплузнути 578.
поп Почек 563.
пòтутолица 577.
прамчићи, једна болест 588.
прáшяк 588.
прашник 588, 590.
прашчићи 590.
прга 562.
пр̀декнути 578.
превор 591.
прёводльйв 573.
препознатисе 586.
прёсега 581.
прѐсмичав 574.
прѐшлѣн 574.
придавак 586, 591.
пріебой 576.
прйздрети 579.
пріет 581, 584.
пріечац 586, 591.
припрльити 586.
прйтка 588.
прйћесак 588, 590.
пр̀чакати 578.
пр̄чица 573, 588.
пр̄ляга 570.
пр̀ля́га 588.
пр̄няв 574.
провор 586.
прозукло 588.
пронюньорити 567.
пр̄тляти 579.
пружало 573.
пӯздро 573.
пу̀стима 580.

разкукорен 575.
ра̀зчупан 575.
ра̀кита 580.
ра̀нав 575.
раскалабати 586.
рâспик 577.
рйговица 588.
ринга 588.
ровечно 577, 584.
рòгуля 572.
рòнац 588.
ропня 582.
р̀на 588.
р̀т 588.
ру̀междавац 570.
рускій — россійскій 274, 275.
рӯтина 575.
Рц 576.
р̄шум 574.
р̀шум 588.

савіача 571.
са̀дилица 576, 584.
са̀жуняти 579.
салачка 562.
самоток 588, 590.
сваћа 507.
свентрати 566.
свр̀гао дроб 580.
сврствовати 579.
селвія 507.
сердахце 588.
сѣн ђетета 567.
сѣновита ђевойка 567.
сіавица 581, 584.
сижа 584.
сӣмбаль 574.
сӣчіа 581.
скаблица 588, 590.
скаредни 539.
скути 588.
слуз 576.
смуцати 579.
сніег пляскавац 586.
сóва 588.
сȍлу́фи 573.
соцбина 588.
сòшица 576.
спенђа 507.
спрдня 588.
срачак 588.
с' руке или иза руке 586.
ср̄чана 581.
старольикаст 573.
стѐжер 573.
стрева 574.
стріеш 588.
стӯна̀ц 574.
стӯштило 578.

сȕвица 575.
сȕврляв 571.
сȕдр̏нут 572.
сȕкћати 586.
сȕнчаница 580, 581.
сушац 586.

тѐстемелук 572.
тѝсутньик 572.
тѝтня 578.
тлѣница 574.
тѐтнѣму 577.
трàняв 572.
трàповіесан 574.
трем 567.
трѐсавица 582.
трѣляти 578.
трѐпине 576.
трѣпіа 581.
трѣснат 571.
трȕбла 577.
трȕпац 580.
трѣчке 576.
тутакати 588.

ћевняк 570.
ћепар 567.
ћепови 584.
ћѐсхотно 577.
ћѐрдисанѣ 578.
ћѝсаст 573.
ћȕкос 588.
ћȕрлин 588.
ћутук 586.

увѐлак 574.
увлашћивати 539.
ȕгѝч 577.
ȕдес 586.
удесни прстен 567.
удуречен 567.
узбȕшло 578.
узлȕдобар 588, 590.
узѝвле 578.
укѝсници 572.
ȕляница 588.
ȕлѣзина 580.

уплѣвак 574.
у причек 577.
усѝћіети 586.
у сȕмит 573.
ȕтор 569.
ȕтрѝс 581.
ȕчац 586, 590.
уштипци 588.

фàстач 571.
фѐтак 572.
фѝндика 570.
фрàнза 580.
фриж 571.
фризулин 588.
фрк 576.
фр̏кун 571.
фр̏кунић 571.
фрлесіа 580.
фруг 562, 563.
фрȕс 581.
фрцела 588.
фрч 576.

хѝђа 586.
хрсуз 586.
хȕчац 580.

цàняв 572.
цàняти 578.
цѐркати се 586.
цѐцати 579.
цѝбрина 586.
цѝгло 577.
цица или чутура 588.
цквàра 570.
цȕкати 578.
цунет или фиштун 588.

чàвка 588.
чàмак 574.
чантрати 579.
чѐпукати 588.
чесница 586.
чѐтка 572.
чечелити 588.
чѝсуница 572.

чи̏ч 586, 591.
чи̏чіа 581.
чквр̀ль 588.
чмичак 581.
човекъ — чоекъ 125.
чу̏пица 574.
чу̏чка 588.

ц̣ара 567.
ц̣и̏ц̣а 572.

шарапод 566.
швагнут 573.
ши̏бика 588.
шкалькати 579.
шка́рпати 586.
шкоба 567.
шко̂пица 573.
шкр̏коћати 578.
шми̏гнути 579.
шта̀пова — звіезде 588.
штетан 539.
што — што 586.
штрока 582, 584.
шту̀кавица 582.
шу̂мке 577.
шу̀няв 572.
шу́шурати 588.

III

Предметни регистар

Ада у Дунаву крај Петроварадина 185.
администратор будвански 241.
—— рисански 241.
Академија Руск. Императ. 441, 443, 444, 449, 452, 454, 458—461, 463, 673, 674.
анонимни писац 277.
архива српска 667.
архимандрит цетињски 622.

бал српски у Бечу 551.
бан српски 340.
банкрот 342.
басне народне 505.
бегство Карађорђево (1813) 447.
бегунци бугарски 719, 720.
београдски суд 3.
библиотека општине вршачке 245.
—— орландини 699.
—— осечка 159—161.
—— у Београду 692.
—— у Иригу 316.
—— у Карлштату 482.
—— у Н. Саду 669.
—— царска у Бечу 257, 369, 429, 634, 643.
биографија (житије) Л. Милованова 27, 28.
болест Вукова 63.
—— В. Врчевића 519, 645.
—— Д. Момировића 467, 468, 475.
—— (грозница) Савина 69, 72.
борба за шест нахија (1833) 90.
браћа аустријска 84.
број умрлих од колере у Будиму и Пешти 16.
брошуре Вукове 473, 491.
буљугбаша 90.
буна бугарска 719.
—— мађарска 1849 год. 340, 342, 343, 345.
—— (револуција) Милете Радојковића 112, 113.
—— противу кнеза (1842) 709, 714.
—— у Београду 718.
—— у Влашкој 477.
—— у Ландштрасе 561.
—— шест нахија 83.
бунтовници из 1842, 710.
бурунтија београдског везира 367.

вашар бечки 210.
—— пештански 155. 191, 233, 270, 271, 282, 287, 288, 290, 291, 339, 379, 409, 707.
везир београдски 367.
верижица за В. Врчевића 626.
воденица око које је Ћирјаковић водио парницу 185—187.
војводе српске из 1813, 447.
војска Вујићева 343.

гатања народна 539.
гвардијан осјечки 697.
гегавци у Павловићевим Новинама 312.
глад у Боки 516.

гимназија српска 100.
— у Винковцима 348.
горњи кадетски корпус 275.
господа српска 25.
господар Молдавије 466.
господин из Пеште 687.
госпоја 386.
граница српска 105.
грип (болест Вукова) 271, 276, 277.
грозница Вукова 322.
губернатор далматински 397.
гусле 648.

дарови султанови кнезу Милошу 117.
два Србина 8.
двор руски 198.
дело противу Милоша Обреновића 415.
департемент азијатски 451, 453—455, 463.
Департман Нар. Просвећења у Петрограду 440, 441.
депутација за Цариград 101.
дијецеза бачка 76.
диплома Вукова од Друж. Срб. Словесности 66.
дипломе пантровске 504.
— српске 369.
— српске, бугарске и влашке од XII—XV в. 428, 430.
— српских краљева и царева 539.
— у морачком манастиру 369.
директор јерменске штампарије 361.
дистрикт будвански 572, 576, 579.
додатак Вуковој пензији 51, 54, 58, 64, 66.
допуне Опиту Л. Милованова 20, 21.

Друштва:

Друштво Српске Словесности 66, 324, 395, 707, 741.
Содружество Вольногъ Любителей Руссісскія Словесности 164.
дуг Марије Поповић 38.
дужници Луке Милованова 17.

ђак из женског манастира 616—618.
ђаци (кнежеви питомци) 52.
— Метерних ови 342.
ђумрук београдски 101.

епархија будимска 253.
— вршачка 245.
— карловачка 253.
— темишварска 253.
епископ будимски 14, 15, 26.
епископи српски 169, 557.
епископ тимочки 169.
— шабачки 169, 712, 714.

жена аустр. конзула у Београду 719.
— будимска 410.
женидба С. Милутиновића 292.
живот бечки 52.
— крагујевачки 52.
жупанија сремска 343.

загонетке народне 514, 517, 519, 534, 539, 549, 552, 556, 561, 646, 740, 745.
заклетве народне 549.
закони српски Ј. Хаџића 138, 684.
— — од 1835, 112.
законописци устава 134.
залоге Мајтанове 721.
заслуге Вукове 56.
здравље Вуково 305.
знаци за календаре 363.

игуман манастира Дужи 747.
— милешевски 519.
икона за манастир Дужи 650, 654, 656, 746.
иконе 612, 614, 619.
— Тиролове 656.
илице будимске 308.
имена народна 552.
институт фрајле Фредих 44.

јаничари 671.
један господар 30.
—— матичар 115, 120.
једна госпоја 35.
—— дјевојчица 306, 310.
јерархија српска 249, 368.
јужни крајеви Србије 302.
јурат 24.
јуриста 714.

калуђери дужански 656, 744.
—— морачки 627.
канцеларија кнажевска 84.
—— мађарска 332.
капетан никшићски 369.
карван нишицки 562.
карта Србије 444.
касина у Вуковару 322.
клетве српске 526.
кмет из Великог села 719.
—— из Уроваца 721; син 721.
кнажевство српско 83, 87.
књига немачка 735.
—— црквена рукописна 365.
—— у којој су три рукописа 541.
—— Бојаџијина 160.
—— Давида Милошевића 171, 282.
—— Јеремије Поповића 40.
—— (роман) Ј. Стејића 84.
—— Копитарева 58, 120, 122, 305, 306, 308.
—— Л. Зубана 218.
—— П. Петровића Његоша 34.
—— Чокрљанова 394, 395.
књиге 3, 6, 14, 15, 267, 368, 370, 444, 499, 502, 505, 514, 516, 520, 530, 533, 536, 538—540, 542, 546, 549, 553, 556, 557, 604, 610, 613, 614, 619, 669, 670, 674, 698, 699, 731, 746.
—— из Каравлашке 181.
—— за Вука 463, 466.
—— кнеза Михаила 487, 489.
—— немачке 88.
—— оне две 161.
—— рукописне 543.
—— руске 369.
—— српске 118, 119, 154, 349, 350, 474, 486, 699.
—— старе 604, 606.
—— француске 88, 482.
—— црквене 120, 517, 520, 530, 531, 553, 556, 592, 609, 610, 612, 614—616, 619, 621, 625, 628, 634, 635, 640, 643, 654, 740, 742.
—— школске 341, 344, 549.

Књиге:

књиге Врчевићеве 744.
—— Вукове 32, 46, 48, 70, 87, 173—176, 178, 189, 194, 195, 198, 202, 205—208, 213, 221, 222, 224, 225, 228, 231, 233, 235—237, 244, 247, 255, 292, 312, 340, 385, 394, 398, 422, 443, 449, 452, 455, 471, 476, 487, 499, 502, 535, 540, 548, 553, 594, 610, 639, 656, 733, 736, 745.
—— Григорија Грујића 207, 212.
—— Д. Момировића 449, 460, 464, 469.
—— Ј. Новића 681.
—— Ковачевског 460, 464.
—— Луке Милованова 16, 17.
—— Милоша Лазаревића 5, 6, 79.
—— Реица 460, 464.
—— Симеона Димитријевића 217.
—— Стејићеве 80—83, 85—91, 93, 127, 134, 178, 192, 217.
—— Тимотија Илића 168.
Ambrosius Kollenz 71.
Апостоли 531, 549, 621.
Astronomie 159.
Босански Везири 265.
Буквари 362, 610.
Географија 265.
Geographie 159.
Gerhardische Glossarium 422, 423.
Еванђеља 531, 549, 608, 609, 612, 614—619, 621, 622, 624, 653, 654.
Евангелије, Београд (влашки) (1554) 459.
Еванђеља за гвардијана осјечког 697.
Евангеліе, штамп. (1570) 558.

Књиге:

Један комад од Охтоя 558.
Ермењутика 398.
Збирка различитих диплома и других споменика срп., бугарских и влашких од XII—XV в. 430.
Звекан 13, 16—18, 20.
Идиле 176.
Ирмологија 542.
Календар 41, 118, 180.
— будимски 181.
Календар немачки 12, 40—43.
Календар Ружица 180.
Календар у Даници 272.
Катихизис 6.
Књига црквена штамп. 1760—1770 год. 706.
Конгрес 16.
Лепа Гркиња 217.
Литургије 531, 559, 560, 610, 611, 614, 622, 628.
Литургија (1554) 541.
— (Венеција) 559.
— (Италија, 1527) 559.
— (Млеци, 1519) 560.
— — (Б. Вуковић) 560.
Литрија 267.
Матерь Божіа 159.
Минеји 549, 615, 618, 628, 630.
— општи 531, 533.
— празнични 531.
Минеј, (Млеци, 1646) 628.
Молитвеник, (Млеци, 1500) 541.
— или велики Требник 542.
Naturgeschichte 159.
Октоих (1537) 541.
— (Млетци, 1537) 541.
Осмогласници 533, 534, 549, 560.
Осмогласник, (Ц. Гора, 1494) 541.
Пасхали 614.
Пентикостари 533, 541, 549, 653.
Пентикостар, (Скендерија, 1563) 559, 560.
Песмарице Црквене 621.
Преглед Учебни 265.
Predigten 2 theile von einem Schweierischen Geselschaft 71.
Придике 267.

Књиге:

Проповеди 23.
Псалтири 362, 517, 549, 559, 560, 610, 611, 614, 622, 625, 626.
Псалтир (Берто Гинами) 628.
— (Млеци) 618, 628.
Псалтиръ и Требникъ 558.
Rész Második (мађарска књига) 74.
Синонимски Словар 316.
Службеници 614, 625, 627.
Службеник, (Венеција, 1519) 459.
Соборници 560.
Соборник, Венеција (митрополит Гинадије) 559.
— (Млеци, 1538) 541, 558, 560.
Собраніе госпоцкій 559.
Соровнователь 202, 203, 226, 228, 237.
Споменик о доласку Принца Фердинанда 265, 267.
Statuto di Cattaro 596, 602, 604, 642.
Теотокијев 77.
Требници 517, 549, 558—560, 610, 611, 614, 622, 625—627.
Требник Велики, (1550) 559.
Триоди 533, 549, 653.
Триод Посни (1563) 541.
Тріод Постній 559.
Указ 284.
Histoire 159.
Часловци 362, 435, 517, 528, 529, 532, 535, 537, 538, 540—542, 544—546, 549, 550, 608, 610, 611, 614, 618, 622, 625, 626, 641, 643, 646.

Адам, Немачка Граматика 153.

Бабукић Вјекослав, Граматика 285, 287, 288.
Буе Ими, Описаније Турске Европе књ. IV 53.

Видаковић Милован, Касија Царица 281.
— — Србска Историја 85.

Књиге:

— — Усамљени Јуноша 120.
Виланд, Абдерити 331.
Врчевић Вук, Плач Заљубљене Пастирке 523.
— — Полустарка Заљубљена 523.
— — Црногорац и Приморац 523.
— — Шаљиво забавне и морално поучителне срп. загонетке 633, 634, 636, 644.
Вујић Јоаким, Животописаније 182, 199.
— — Сістема или Состоянїе Мухамеданскаго Закона 217.

Гавриловић Јован, Географ. Стат. Речник 490.
Гратиш Спиридон, Историја Боке Которске и Црне Горе 596.
Грим, Граматика 153.
Гундулић Иван, Осман 436.

Давидовић Димитрије, Забавник 83, 99, 174, 175, 265.
Даничић Ђ., Рат за Српски Језик и Правопис 329, 333, 338.
Дошен Вид, Седмоглава Аждаја 283.
Драгосављевић Адам, Граматика 282.
— — Катизми 271.

Илић Тимотије, Елана Србкиня у Мађарской кральица. — Превод мађарског дела Vak Bela 166.

Јовић Спиридон, Србска Зора 202.

Каранотвртковић, Споменик 267.
— Павле, Славен. древна историја 668.
Караџић Вук, Буквар 192, 194, 203, 204, 227—229, 237.
— — Граматика 110, 115, 118, 120, 122, 288, 443, 458, 517, 681.

Књиге:

— — Немачка 161.
— — Додатак Сравнит. Речницима 237.
— — бугарског језика 196, 227—229, 233—235.
— — Милош Обреновић 2, 173, 177, 192, 203, 204, 226, 228, 231, 693, 744.
— — Српска Историја 441, 458.
— — Огледи Светог Писма 172, 176, 177, 196, 203, 204, 226—229, 237, 474, 488.
— — Нови Завет 247—250, 329—332, 334—338, 365, 366, 368, 381, 382, 471, 474, 485, 486—488, 556, 557, 595, 603, 687, 697, 725, 728.
— — Montenegro und die Montenegriner 129, 261, 262, 443.
— — Одговор В. Лазићу II. 343, 346, 347.
— — на Лажи и Опадања 227, 228, 683.
— — Одговор на Утук 141, 221, 223, 227, 230.
— — Ковчежић 569, 582, 603, 669, 734.
— — Писма В. Караџића и С. Текелије 234, 237.
— — Срп. Нар. Песме I (Лајпциг) 177, 192—194, 196, 202—204, 226—230, 294, 295, 302, 303.
— — Срп. Нар. Песме II (Лајпциг) 177, 192, 202—204, 226, 227, 229, 396.
— — Срп. Народ. Песме III (Лајпциг) 178, 192, 194, 195, 294, 295.
— — Срп. Нар. Песме IV (Беч, 1833) 92, 93, 127, 151—153, 166, 167, 176, 179, 181, 183, 194, 196, 203—205, 226, 229, 230, 253, 259, 270, 271, 274, 294, 295, 350, 351, 353—355.
— — Срп. Нар. Песме I-III (Беч) 162, 169, 178, 193, 262, 263,

Књиге:
313, 315, 351, 353, 396, 398, 399, 443, 458, 459, 531, 545, 553, 595, 644, 661, 662, 664, 665, 667, 669, 681, 685.
— — Срп. Нар. Песме I (Беч) 55, 58, 60, 63, 64, 76, 157, 220, 237, 246, 305, 306, 316, 317, 319, 321—323, 325, 331, 333, 337, 355, 396, 400, 401, 459, 496, 537, 540, 543, 650, 653, 654.
— Срп. Нар. Песме II (Беч) 220, 221, 224, 231, 233, 234, 237, 246, 248, 325, 326, 329, 331, 333, 337, 400, 434, 537, 540, 543, 668, 683, 686.
— — Срп. Нар. Песме III (Беч) 226, 228, 232—236, 249, 315, 323—325, 327, 331, 333, 337, 353, 422, 434, 537, 543.
— — Срп. Нар. Песме IV (Беч, 1863) 157, 627, 649, 654, 672.
— — Срп. Нар. Песме књ. V 653.
— — Срп. Нар. Пословице (прво издање) 39, 124, 172, 188, 189, 196, 208, 209, 227—230, 233—235, 237, 240—242, 260, 273—278, 286—290, 355, 364, 365, 384, 395—397, 402, 426, 443, 458, 459, 500, 503, 505, 514, 677.
— — Срп. Народне Пословице (друго издање) 561, 569, 582, 732—734.
— — Срп. Народне Приповетке (прво издање) 175.
— — Срп. Народне Приповетке (друго издање) 603, 606, 612, 616, 622.
— — Српски Речник (прво издање) 110, 153, 164, 174, 182, 198, 255, 264, 279, 391, 405, 443, 449, 458, 677, 680, 682, 737.
— — Српски Речник (друго издање) 157, 251, 252, 556, 586, 603, 604, 606, 647.

Књиге:
— — Даница 203, 204, 226, 239, 326, 391, 411, 426, 439.
— — Даница за 1826. год. 166, 175, 176, 192, 194, 203, 227, 229, 231, 700.
— — Даница за 1827 год. 164, 177, 202, 203, 226—231, 237.
— — Даница за 1828 год. 164, 177, 202, 203, 205, 226—231, 237.
— — за 1829 год. 2, 3, 166, 192, 194, 203, 227—231, 237.
— — Даница за 1834 год. 98, 99, 167, 171, 172, 180, 182, 183, 189—191, 203, 228, 229, 231, 237, 271, 272, 274, 376, 379—384, 388, 390, 681.
— — Правителствующи Совѣтъ Српски 743.
— — Црна Гора 162, 208—210, 214, 216, 217, 385, 399, 458, 459, 464.
— — Црна Гора и Бока Которска 243, 253, 254, 517, 596, 603.
Кенен, Помятники, 1827 год. 706.
Копитар, Glagolity 125, 291.
— Grammatik der sl Sprache in K. K. u St. 161.
— Prolegomena 491.
Custine, La Russie 482.

Lauer, Leichen-Reden 77.
Лесаж, Жил Блаз 153.
Louth Roberto, De Sacra Pöesi Hebraeorum, praelectiones academicae Oxonii habitae a Roberto Lowth A. M. Collegii nuper socio et poëticae prolectore; subjicitur mebricae Harianae brevis confutatio et oratio Crewiana. Oxonii (1753) 160.
— Die zweyte Ausgabe mit Lowth Lusätzen und Verbesserungen; nach dieser abgedruckt. Göttingen (1768—1770) 160.

Macieiowski W. A., Historia Prawodawstw Slowianskich 349, 350.

Књиге:

Милованов Лука Георгијевић, Опит Наставленья к Србскоі Сличноречности и Слогоміеріу или Просодіи 8—10, 12, 14—19, 22, 23, 26—31, 76, 158—160, 168, 170, 177, 203, 204, 226—230, 237, 381, 668.
Милошевић Давид, Живот и Страдање Краља Аполона и његове кћери Тарсиѳ 155.
Милутиновић Сима, Историја Црне Горе 366.
—— ——, Србијанка 273, 280, 284.
—— ——, Српска Историја 120, 132, 291, 292, 300, 444, 449.
—— —— Трагедија 215.
—— —— Тројесестарство 215.
Миніятови Проповеди (књига) 17.
Момировић Дим., Историја Српске Литературе 443, 444, 450, 471.
—— ——, Историја Српског Народа 444, 450.
—— ——, Кратка Историјаи Географија Србије 450, 451, 461.
—— ——, Немачка Граматика 482.
—— ——, Статистика Србије 450.

Нешковић, Влашка Историа 16.
Николић Јован, Свеобщій Србскій Секретаръ 218.
Новић Јоксим, Душанија 695, 696.
—— ——, Космајка 681.
—— ——, Лазарица 683, 684, 692, 695, 696.
——, Милошева књ. I, 692, 695.
—— ——, Милошева књ. II, 691—696.
—— ——, Московија 691 696.
—— ——, Српска Историја 680.
—— ——, Сриство 681, 682, 687.

Ovid(ius) Metamor: LIII 21; lib III 21; lib VI 21.
Окенфус, Цицеро (књига) 265.

Пајић, Passigrafhïa 690.

Књиге:

Петровић Петар II Његош, Огледало Српско 369.
—— ——, Пустињак Црногорски (Глас Цетињски) 110, 217, 359, 362.
Поповић Константин, Турци у Босни 410.
—— Јован Ст., Зла Жена 217, 230, 233.
—— ——, Покондирена Тиква 217, 230, 233.
—— ——, Роман без Романа 217.
—— ——, Тврдица 217, 218, 229.
—— Ќонісіе, епископ: Грчки и Србски катихізісъ 28; Кирилъ и Методіи 28; Сокровище Церковно 28; Логика 28.
—— К., Хиљаду и Једна Ноћ 405—407.
Посарт К., Das Fürstenthum Serbien, seine Bewohner, deren Sitten und Gebräuche 447, 449.

Радичевић Бранко, Песме 337, 369, 373, 490.
Радовић Јов. Мих., Епско Дело 699.
Рајф, Речници 480.
Ranko Leopold, Serbische Revolution 196, 197, 203, 204, 227, 279, 280, 682, 725.
—— ——, Die serbische Revolution II Ausgabe 137.

Сехалс Јосиф, Збирка Срп. Народ. Песама на мађарском језику 422.
Соларићъ, Букваръ 706.
Стејић Јован, Забаве 79—81, 93, 102, 217.
—— ——, Сабор Истине и Нуаке 89—91, 93, 176, 179, 181, 183.
Стули, Речник 585.
Суботић Јован, Граматика 726.

Тирол, Дон Жуан, роман 118.

Франкл, професор, Гусле 373.

Књиге:

Ђеловић М., Петихљебница 628.

Хаус, Проповеди 77.

Хаџић Јован, Ситнице Језикословне 216, 230, 301.

— — Утук II 141, 684, 685.

— — Утук III 325, 327.

Хомер, Илијада 688.

—, Одисеја 688.

— Превод Гледићев на руском 359.

Цветић Ш., Дослопаметности (књига) 410.

Чокрљан. Родољубац 275, 276, 403.

Šafarik, Geschichte 474.

— Lesekörner 178, 179.

Шитц, Географија о Србији и Србима 103.

Књижевни послови Вукови 51, 320.

— послови Ј. Стејића 97.

Књижевници српски 90, 160, 324, 412, 496, 557, 674, 700.

књижевност (литература) јужних Словена 444.

— словенска 120, 257, 272, 737.

— (литература) српска 29, 30, 102, 154, 155, 163, 189, 257, 260, 261, 263, 264, 269, 272, 325, 327, 338, 343, 403, 411, 412, 436, 444, 449, 458, 471, 472, 474, 552, 607, 662, 665, 668, 673, 674, 683, 689, 693, 700, 701, 744.

колајна Т. Павловића 673, 674.

колера у Будиму и Пешти 10, 16.

— у Галицији 15.

— у Земуну 121, 123.

— у Трсту 503.

— у Хрватској 286.

комесар турски 95.

комисионер (Милоша Лазаревића) 5, 6.

конак М. Обреновића 44.

конгрес за бирање митрополита 707.

конзул аустриски 268.

— у Требињу 592.

конзулат аустриски у Београду 718.

— српски у Букурешту 283.

контуманац земунски 82, 86, 95, 124, 131, 134, 217, 303, 304, 308, 428.

кореспондент у Allgem. Zeitung 311.

кредитор (Милоша Лазаревића) 6.

кућа у Јагодини 210.

кућа у којој је био сенат 280.

лажи у Летопису 274.

лекови простачки 597.

литература в. књижевност.

локанда которска 609, 610, 622, 636, 642.

локандијерица 609.

мађарске краљ. вароши 34.

мајор 708, 709.

манастир Александра Невског 358.

— белопољски 606.

— Дужи 648, 650, 654.

— испод Острога 588, 592.

— жупски близу Никшића 616, 617.

— јерменски 610.

— морачки 369.

манастир пецки 616.

— св. Архангела Михаила 518.

— св. Николе 636.

— цетињски 637, 638.

манастири паштровски 530.

— српски 592.

— херцеговачки 569.

манин за Врчевићеву жену 562, 582, 585, 589.

манифести Даничићеви 346.

— (из 1849) 342.

Мапа Србије 222.

маса Живковића 47—50.

— Луке Милованова 16.

Матица Српска 115. 120, 122, 123, 127, 180, 182, 189, 272, 281, 282, 405, 407, 412, 444, 687, 700, 726.
— Српска у Задру 653.
матичари 333, 403, 412, 413.
матрице за слова љ, њ и ј 360.
мачак 342.
машамода 35, 36.
медаља руског цара Вуку 63, 64.
место на коме је Чарапић погинуо 280.
милошевци (партија кнеза Милоша) 311, 312, 318, 322.
министарство аустријско 732, 733.
— иностраних дела (руско) 451, 452, 454, 455, 466, 470, 488.
— просвете бечко 644.
митрополитов кувар 22.
молба Вукова Милошу Обреновићу 48.
— Вукова општини трстанској 257, 258, 263.
— Игњата Васиљевића 268.
— М. Лазаревића 6.
молитве простачке 597.
музе еликонске 699.

намесници од 1840 год. 135.
намесништво 61.
народ руски 358.
— словенски 737.
— (род) српски 3, 9, 10, 14, 17, 52, 58, 62, 95, 100, 109, 112, 118, 129, 136, 137, 139, 145, 171, 257—260, 262, 269, 273, 294, 315, 324, 336, 341, 342, 345, 348, 351, 403, 405, 411, 444—446, 487, 488, 515, 552, 556, 586, 602, 666, 680, 700, 710, 719, 728, 734, 738, 744.
народи аустријски 346.
— угарски 346.
народност српска у Војводини 345.
наследник руског престола и његова жена 491.
натписи стари 740.
нахија београдска 87, 105, 136.
— ваљевска 721.
— катунска 638.
— крушевачка 446, 714, 716.
— куршумлијска 446.
— лесковачка 446.
— пожаревачка 87, 105, 714.
— прокупачка 446.
— ријечка 560.
— рудничка 90.
— смедеревска 87, 710.
— ужичка 716.
нека госпођа 44, 45.
непријатељи Вукови 64, 109, 324.
— Милоша Обреновића 415.
— српски 336.

Новине и часописи:

новине (у опште) 3, 222, 305, 342, 416, 466, 469, 474, 477, 487, 552, 719.
— београдске 64, 65, 138, 140, 314, 346, 491, 666, 730—732.
— будимске 283.
— задарске 551.
— немачке 312, 322, 342, 449, 472.
— петроградске 424.
— пештанске 64, 65, 710, 711.
— руске 449, 476.
— француске 449.
Agramer Zeitung 732.
Allgemeine Zeitung 53, 92, 97, 99, 119, 266, 290, 291, 303, 308, 311, 312, 322, 431, 433, 427—429, 721.
Арнотове Новине 298, 299, 674.
Бачка Вила I 230.
— — II 230, 233—237, 685.
Видов-дан 648.
Wiener Jahrbücher 58, 327.
Газета Читалашна 491.
Голубица за 1840 год. 318.
Göttingische gelehrten Anzeigen unter der Aufsicht der königl. Geselschaft der Wissenschaften (1834) 737.
Грлица 217.
Danica Љ. Гаја 281, 285, 287, 288.

Новине и часописи:

Das Ausland 427.
Die verein. Ofner — Pesther Zeitung 282.
Драгољуб 281.
Зора II част 121.
Журналъ Министерства Народ. Просвѣщенія 489, 491.
Ilirske Narodne Novine 281.
Јужна Пчела 156.
Летопис Матице Српске 159, 182, 189, 195, 199, 270, 272, 274, 276, 277, 298, 301, 327, 351, 403, 410, 412, 444, 449.
Напредак 341, 344—347, 730.
Нови Цветник 410.
Подунавка 138, 338, 491.
Световид 741.
Сѣверная Пчела 444, 449, 485, 487, 489.
Slavenski Jug 732.
Србљин 276, 277.
Србска Пчела 132, 181, 183, 472, 473, 410.
Србски Дневник 672, 689, 691, 696.
Српске Новине 99, 102, 104, 112, 113, 118, 119, 129, 132, 140, 213, 215, 218, 275, 278, 304, 311, 328, 413, 463—465, 706.
Српски Далматин. Магазин 217, 397, 525, 540.
Српски Народни Лист 127, 200, 291, 298—300, 312, 318, 322, 334, 338, 366, 471, 667, 707, 725, 731.
Улак 221.
нови учитељ у Вуковару 295.
новац за Србуље 551.
новци за Вука 46, 49.
— стари 668.
нотарош шиљански 293.

обичаји будвански 526.
— народни 669, 737, 740.
— паштровски 523, 525.
објављенија в. огласи књижевни.
облигација Вукова 49

Огласи књижевни:

огласи Вукови о књигама (у опште) 202, 375.
— — о Срп. Народ. Песмама (Беч) 52, 169, 219, 262.
— — о Срп. Нар. Песмама I (Беч) 305—309.
— — о Срп. Народ. Песмама IV (Беч, 1833), 175, 176, 240, 253, 351, 353.
— — о Срп. Нар. Пословица (I издање) 286, 290, 384.
— — о Народ. Пословицама (II издање) 561, 654.
— — о Даници за 1834 год. 167, 388.
— — о Речнику (друго издање) 251, 264.
— — о Црној Гори 209, 385, 397.
— — о Црној Гори и Боки Которској 161, 253, 254, 517.
— Даничићеви 347.
— о књизи Давида Милошевића 152—154, 282.
— о Народ. Пословицама Ст. Радичевића 50.
— о Опиту Лукину 23, 26, 149, 168, 170.
— о преводу „Хиљаду и једна ноћ“ 407, 408.
— о Сриству Ј. Новића 681, 687.
— о Стојићевој књизи 123.
— по коме се књиге цензуришу 83, 84.

општина трстанска; њена писма 257—264.
оригинал Звекана 19.
— Његушевог Гласа Каменштака 359.
— Опита Луке Милованова 9, 16.
оставка М. Поповића на учитељску службу 41.

пакет портрета Ђ. К. 53.
пакетић за Кирјаковића 310.

парох дубровачки 241.
парохија вуковарска 155.
партија Вучићева (Вучићевци) 711, 718, 721.
пасош Вуков 722.
патријарх цариградски 117.
паша београдски 101.
— видински 87.
пашалук видински 87.
пензија Вукова 37, 46, 51, 54, 55, 64—66, 92, 98, 109, 115, 119, 135, 136, 138, 139, 257, 280, 282, 302, 356, 366, 412, 439, 459, 478, 737.
— Јоакима Вујића 217.
— Јосифа Милосављевића 704.
— М. Поповића 41.
— на Вујићеву књигу Система 217.
— Симе Милутиновића 300.

Песме народне:

Песма Арамбаша Ђаче и Осман барјактар 651.
— Беговић Омер и Анђуша Војвода 651.
— Бој на Зубце 651.
— Бој на Колашину 647.
— Буна Раје у Херцеговини 651.
— Видиш, дико, ту зелену траву 312.
— Два Јанића и Сарајка Ђевојка 651.
— Дизање оружја раје у Херцеговини 651.
— Ђуро Даничић и Покрајчић Павле 651.
— Женидба Бана Дрињанина 651.
— Женидба Бановић Секула 651.
— Женидба Бега Љубовића 651.
— Женидба Јанића Комнена 651.
— Женидба краља Вукашина 294.
— Женидба Крушевца Бана 651.
— Женидба Максима Барјактара 651.

Песме народне:

— Јовлевић Видак и од Задра Тодоре 651.
— Мајка Крвница 651.
— Немој, мати, кћери веровати 310, 311.
— Новљанин Алија и девет Брата Витковића 651.
— Новљанин Алија и Милош Чобанин 651.
— О боју Турака и Црногораца 597, 602.
— О кнезу Ивану Кнежевићу 79.
— О књазу црногорскоме 647.
— О Смаил-аги 540.
— О смрти Деспотовића Јове 305.
— О смрти попа Марка 597, 602.
— О Страхинићу Бану 313.
— О Турској погибији код манастира испод Острога 588, 592, 594.
— Паде иње на воће на цвеће 312.
— Песма од Јанока Бана 651.
— С вечера је месечина, а у јутру тама 311.
— Ударац на кулу Адама Илића 647.
— Ударац на Ченгић Алајбега 647.
— Ударац Црногораца на Куче 647.
— Ускок Радоица и бан Задранин 651.

песме народне 32, 33, 35, 36, 51, 55, 58, 79, 80, 93, 140, 142, 183, 193, 195, 197, 276, 294, 295, 305, 313, 321—323, 337, 356, 359, 364, 367, 410, 422, 490, 496, 502, 503, 526, 549, 592, 622, 627, 636, 646, 653, 660, 666, 669, 699, 705, 737.
— — бачванске 305, 315.
— — божићне 652, 653.
— — женске 313, 536, 538, 553, 650, 652, 653, 656.

Песме народне:

— — јуначке 79, 142, 294, 531—534, 536, 538, 543, 547, 549, 553, 648, 650, 651, 654, 668, 740.
— — молитвене 595.
— — од коледа 652.
— о женидби краља Вукашина 79.
— — о Иван дану 526.
— — паштровске 503, 505, 515, 517, 519, 521.
— побожне 652, 653.
— почашнице 652, 653.
— — сватовске 549, 552, 660.
— — словачке 35.
— — стидне 642.
— уз које се игра (каиде)
— — црногорске 359.

Песме уметничке:

Адамовић Паја, Песма о доласку кнежевом 308.
Константиновић, Ода кнезу Метерниху 414.
Милованов Лука, Песме у Опиту 12, 16, 17.
— — Песме преведене у Опиту 12, 22.
Милутиновић Сима, Ода Јустину Михаиловићу 280.
Новић Јоксим, Песме 686, 687.
— —, Бој на Равњу 693, 695.
— —, Бој на Ужицу 693, 695.
— —, Грци и Турци војште на Србе 696.
— —, Велики француски рат 681.
— —, Дочек свијетлих кнезова у Србији 692.
— —, Душан узе од Грка Маћедонију 695.
— —, Наполеонова честитија времена 688.
— —, Ода Копитару 685.
— —, Песме о Хајдук Вељку 686.

Песме уметничке:

— —, Повратак кнеза Милоша у Србију 693.
— —, Правда или повратак свијетлих кнезова у Србију 692.
— —, Правда или Скупштина св. Андрејска (год. 1858) 693.
— —, Први бој на Косову и смрт Вукашинова 696.
— —, Силни цар Стјепан и Бан од Босне 695.
— —, Силни цар Стјепан и краљ Људевит 696.
— —, Силни цар Стјепан посини Милоша Обилића 696.
Стојановић Исидор, Ода читаоцима Србијанке 284, 287, 288.
Хаџић Јован, Писмо Хорацијево Пизонима 684.
песници славонски 283.
писмо амичиско 94.
— Вуково о колајни Т. Тавловића 674.
— за кнеза Милоша 1.
писци срп. закона и устава 132.
питомац Ј. Михаиловића из Осека 313, 315.
питомци за Русију 56, 65, 104, 105.
— српског правитељства 53—55, 57, 59, 61, 63, 66, 664.
плата Вукова 98, 136.
— М. Поповића 41.
племена паштровска 500.
повеље старе 668.
погрешке Милошева владања 315.
подскочице народне 503, 532, 543, 549, 653, 740.
— — дјетиње 652.
— — женске 648.
— — сватовске 652.
— — паштровске 494.
поезија 490.
— народна 163, 328, 359.
позориште бечко 470.
појетичка дјела римски Србаља 280.
полетарац поета бачки 15.

политехника у Бечу 45.
полиција београдска 143.
— српска 321, 322.
помоћ Вуку 48.
— — од трстанске општине 258, 259.
попечитељи српски (1840 год.) 135, 707, 709.
попечитељство просвете 52, 55, 57—62, 64, 65.
— српско 347.
попови земунски 87.
портрет Аврама Симића 318.
— Вуков 120, 444, 450, 474.
— Вучићев 318.
— Грбљана и Грбаљке 528.
— девет Југовића 557.
— Д. Момировића 453.
— Д. Обрадовића 444.
— Ј. Рајића 444.
— Југа Богдана 557.
— Кара-Ђорђев 318, 319.
— кнеза Лазара 557.
— кнеза Милоша 470, 473, 474.
— кнеза Михаила 470, 473, 474.
— Краљевића Марка 230, 557.
— Милоша Обилића 557.
— Рељин 557.
— С. Милутиновића 444.
— српских епископа 557.
— Стојана Симића 318.
посланство руско-императорско у Бечу 143, 456.
пословице народне 50, 98, 124, 125, 141, 206, 286, 313, 363, 503, 505, 514—517, 521, 534, 539, 549, 552, 561, 705, 737, 740.
— — и узречице 586, 587.
потомци Стратимирови 343.
потурчењаци 671.
пошта земунска 55, 304, 710.
— цариградска 116.
поштоваоци Вукови 697.
правитељство српско 53, 61, 65, 84, 90, 101, 135, 136, 139, 141, 322, 328, 366, 458, 710, 719, 720, 730.
превод немачки Ј. Новића 680.
— Петрановићев из Bürgerliches Gesezbucha-а 733.
— Хиљаду и једне ноћи 405—408.
— Хомера на руском језику 359.
преглед Србуља 541.
предговор (предисловие) Опита Л. Милованова 23.
— Новог Завета 247, 250.
— Пословица 124, 278, 289.
пренумеранти (пренумерација) 5, 6, 14, 17, 22, 23, 80, 90, 147, 148, 700.
— на Вукове књиге 86, 87, 165, 198, 202, 215, 240, 244, 245, 276, 554, 555, 729.
— на Срп. Народ. Песме I (Беч) 162, 163, 169, 219, 308, 311, 313, 314, 316, 318—323, 398—400, 662, 664.
— на Срп. Нар. Песме II (Беч) 220, 435.
— на Срп. Нар. Песме III (Беч) 226, 232, 235, 236, 435, 479.
— на Срп. Народ. Песме IV (Беч, 1833) 76, 150, 159, 175, 176, 179, 269—271, 351, 353—355, 374.
— на Срп. Нар. Песме IV (Беч, 1863) 649, 672.
— на Срп. Нар. Пословице 241, 242, 273—277, 286, 287.
— на Срп. Нар. Пословице (прво издање) 172, 188, 240, 396, 402, 500.
— на Срп. Нар. Пословице (друго издање) 561, 562, 565, 733.
— на Срп. Нар. Приповетке (друго издање) 607, 609.
— на Правит. Совјет 743.
— на Даницу за 1834 год. 167, 171, 180—182, 375—377, 379, 380, 383.
— на М. Обреновића 221.
— на Речник (друго издање) 603.
— на Црну Гору 162, 208—210, 216, 217, 385, 397, 399.

— на Црну Гору и Боку Которску 161, 243, 517, 520.
— на Вујчево Живетописаније 182.
— на књигу Давида Милошевића 153—155, 171.
— на књигу М. Лазаревића 5, 6.
— на Нар. Пословице Ст. Радичевића 51.
— на Опит Л. Милованова 29, 76, 149, 150, 158—160, 168.
— на Срп. Пчелу за 1834 год. 181, 183.
— на Стејићеве књиге 123.
— на Хиљаду и једна ноћ 405, 407.
претплатници в. пренумеранти.
привилегије паштровске 504, 508, 511—513.
приговори народни 740.
пријатељи Вукови 97, 190, 221, 693.
пријатељица Будимкиња 409.
— Вукова 409.
приморје далматинско 110, 282, 705.
— јадранско 279.
принципи млетачки 507.
припеви женски 658.
приповетка Бекри Муја из Данице 272.
приповетке народне 322, 526, 534, 536, 556, 566, 582, 592—595, 601, 619, 636, 740.
— — женске 589.
— — стидне 642.
— — чудесне 561, 568, 591.
— — шаљиве 534, 539, 543, 545, 547, 549, 552, 561, 652.
прокламација (од 1842) 720.
пропаганда римска 333, 336.
проповедник калвински у Бечу 77.
просодија латинска 30.
прота земунски 70.
— которски 529.
— новосадски 70.
— карловачки (зец) 342.
протопрезвитер жабаљски 221.
— которски 241.
протосинђел шабач. владике 713.
прстен Д. Момировића 439, 442, 443.
— за В. Врчевића 627.
пушкар из Подгорице 534.

рапорт Вуков о српским питомцима 53.
растидол Југовића српски 281.
рат руско-турски 445.
рачун за Савино издржавање за 1832 год. 74, 75.
— од Опита Л. Милованова 31.
реална школа у Будиму 45.
револуција у Србији (1840) 314.
редактор Београд. Новина 731.
резиденција књажевска 273.
република млетачка 507—510, 513, 598, 600.
рецепт за прављење пунча 298.
римски Срби 313.
ришћанлук 102, 104, 105, 124, 129, 137, 140, 265, 266, 268.
родољубци књижевства српског 149.
романи (у опште) 8, 149.

Рукописи:
рукописи (старине рукописне) 424, 556, 557, 604, 641, 642, 665, 668, 740—742.
Апостолъ 623.
Апостол (из 1449) 542.
Апостолъ (из 1615) 623.
Еванђеља 541, 542, 623.
Евангеліе (из 1561) 622.
— од калуђера Макарија (1561) 616, 618.
— рукоп. на пергаменту 558.
Ефремовникъ 623.
Житіе св. Саве (из 1647) 616.
— св. Саве српског 558.
— разній светителя 558.
Житіе свіе светіе (из 1647) 622.
Јеванђеље грбаљско 627, 630.
Каноникъ (из 1559) 623.
Књига рукописна удовице Грати 606, 608, 612, 630.

Рукописи:

Књижица рукописна которског пушкара Мариновића 545, 546.
Кметовска Сентенца (из 1492) 637.
Литургія рукописна 622.
Листови рукописни (27) манастира цетињског (из 1492) 637.
Маргеритъ J. Златоустога 623.
Мѣсецослов 560.
Минеа општа 541, 623.
Миней мѣсеца фебруара 558.
— мѣсеца септембра 558.
— месеца фебруара (из 1740) 623.
— месеца новембра (из 1526) 623.
Молбан пресв. Богородице (из 1351) 616, 618.
Молебникъ (из 1351) 622.
Молитвеник 559.
Наравоученая Слова 623.
Октоихъ 541, 623.
Описаніе свію земал. будванског дистрикта (из 1473) 637.
— свію Цркава и Манастира (из 842) 636.
— свакоег села црногорског 638.
Осмогласник 560.
Пентикостар 541, 542, 559.
Писмо Андрије Крековића (из 1473) 636.
— браће Вучетића (из 1631) 638.
— владике Рувима (из 1626) 637.
— — — (из 1629) 637.
— — Саве и владике Василија (из 1755) 638.
— Вучете Вукоманова (из 1629) 637.
— Ивана Црнојевића 638.
— — — манастиру цетињском (из 1511) 637.
— — — о насељавању (из 1565) 637.

Рукописи:

— — — о поклонима цетињ. цркви (из 1511) 638.
— Макне владици Рувиму (из 1631) 638.
— Николе Јакобовића и Винценца Францесковића (из 1482) 636.
— о граници земље цетињ. манастира (из 1492) 637.
— о поклонима цетињ. цркви (из 1850) 638.
— о — — — (из 1858) 638.
— о промени земље између Ивана Црнојевића и Вука Белоша (из 1599) 637.
— Томе Зетског војводе (из 1446) 636.
— Ћерана Стијепова (из 1629) 637.
Приклади С. Бакачича (из 1687) 623.
Погодба између два села (из 1718) 638.
Пролог 616, 618.
Прологъ Ђурђа Балшика 623.
— или житіе светителя 622.
Проповѣди и толкованія 623.
— J. Златоустаго 623.
Псалтир 541, 560, 623.
Riassunto di tutti i diploma a e Privilegi concessi della Comune di Pastrovichi (из 1763) 639.
Рукопис владике Рувима (из 1630) 638.
Салтир, од Јеромонаха Данила 558.
Свете чудесне приповѣдке 623.
Сентенца од умира єдне мртве главе (из 1492) 637.
Слава и васлава (из 1543) 559.
Собраніе разній поученія уз часни пост 558.
Statuto della Citta di Cattaro (из 1424) 638.
Тестаменат Рада Салића (из 1550) 637.

Рукописи:

— Руже Вујове 638.
Толкованіе апостолско Ј. Златоустаго 623.
Тріодъ постни попа Никодима (из 1444) 623.
Чудествахъ 77 св. Богородице 623.
Рукописи (стара писма — листине):
двіе рукописне књижице о наден. републике (1797) 600.
десет-петнаест разни комада о Ц. Гори од 1658—1778 г. 599.
диплома бивше фамилѣ Зановића 599.
доказателство, на талијанском језику (1729) 598.
єдно оригинал. готич. писано доказателство (1452) 599.
єдно приватно писмо Александре Грати (1662) 600.
имена по азбуци свію поглавитіе далмат-градова 600.
лѣк како су лѣчили у она времена конѣ, волове и ситну животину 599.
назначенѣ 304 фамилѣ которске од 1491—1805 г. 598.
неки уговори измеђ' Аустрије и Ц. Горе (1778) 599.
обширно описаніе овог общества (Паштровића) до 1650 год. 599.
обширно статист., ђеограф. и истор. описаніе града (Будве) 599.
описаніе Боке, из XV века 598.
— како су Христяни добили цркву свет. Луке 598.
— некаква кнеза Вука Ивова Аютантовића 599.
пет исписани листова, постанѣ разни кралѣва, градова, пророка 600.
печатано писмо јерусалим. Латина противу Христяна 600.
писмо из 1527 год. (Котор) о продаји 598.
— из 1602 г. (Котор) о продаји 598.

Рукописи:

— из 1634 год. о продаји 598.
— из 1682 год. о продаји 598.
— млетачке републике из 1696 год. 598.
— Петра Поповића француском ђенералу Ленау 600.
— Усрем Мемету везиру босанском (1807) 600.
— фратра Дубровчанина ,Долца 599.
први лист једне црквене књиге (1538) 600.
родословіе Наполеонове фамилѣ 600.
свидѣтелство, на талијанском језику (1570) 598.
своеручни подпис бискупа Стефана (1745) 600.
титолаціе Јосифа II рим. ђесара 599.
три оригинал. свидѣтелства Црногорца Николе Дода 599.
три писма писана готским словима из XIII века 598.
Хрисовуље (Русовол) 517—519.
четири разл. писма о Будви 599.

рукопис глагољашки 539.
— — на пергаменту 459.
рукописи Душановог Законика 539.
— латински 305, 307.
— Миніятових проповѣди II част 13.
— Аврама Бранковића 67.
— Давида Милошевића 153, 291.
— Д. Момировића 444, 473.
— епископа К. Поповића 28.
— Историје С. Милутиновића 291.
— Јована Стејића 91, 93, 103, 115, 120, 122, 123.
— Опита Луке Милованова 10, 14—20, 22, 23, 25, 26, 28, 30, 31.
— Топаловићев 307, 309, 310, 315.

сабор за школе у Новом Саду 326.
савет (совјет) државни 58, 59, 113, 139, 709.
саветници (совјетници) 55, 60, 135, 707, 712, 715, 719.
садржај „Опита“ Л. Милованова 9—12.
сахат за В. Врчевића 633, 635.
свадба Јевремових кћери 104.
Светићева басна о славују 299.
свештеници босански 668.
села паштровска 497, 500.
сенат млетачки 509—512.
— српски 280, 302.
скупљачи пренумераната за Опит Луке Милованова 22.
скупоћа у Београду 41.
скупштина народна 709.
— на Сретење (1835) 112.
— у Крагујевцу (1834) 102, 104, 105, 108, 111.
— у Крагујевцу 1836 год. 120.
— у Митровици 341.
— у Србији 275, 277.
сленице које знају нар. песме 193, 195.
слобода у Војводини 345.
слова за цетињску штампарију 609—612, 616.
— латинска 534.
— Његошева 362, 363.
— славенска 361, 362.
— српска 361—363, 397, 534.
— талијанска 596.
— Тиркина 362.
— црквена ћирилска 125.
словесност в. књижевност.
соба Доситејева 280.
списатељи в. књижевници.
споменик Филипу Вишњићу 328.
споменици српски 369, 667, 670.
— српски, бугарски и влашки од XII—XV в. 428, 430.
Србуље 528, 530, 532—538, 540, 541, 543—550, 552—556, 558, 560, 561, 569, 582, 583, 586, 589, 591—593, 597, 600, 606, 609, 610, 612, 614, 617—622, 624—630, 634, 646, 648, 650, 653—656, 740.
— рукописне в. рукописи.
— штампане в. књиге.
српска револуција (1836) 283.
старац из Будве 517.
ствар српска 96.
стил Просодије 31.
стихови епископа Мушицког 31.
— Лазара Лазаревића 239.
— Његошеви 110, 364.
— М. Светића 298—300.
— српски 490.
суд београдски 108.
— велики 112.
— кишеневски 47.
— преки у Србији 686.
— турски 96.
сујеверја народна 514, 515, 519, 521, 552, 587, 592, 594.
султан 100, 117, 662, 720.
суруџија 1.

театри Вујићеви 703.
тестаменат грбаљски 635.
типографије в. штампарије.
трговац из Фоче 616, 618.
трговци са пијавицама 256.
трибунал которски 596.
тужбалице будванске 588, 592, 594.
тумачење речи 566, 569, 583.
тутор масе Живковића 49, 50.

унијати 26.
уредник Београдских Новина 65.
— Летописа 272, 403.
уредништво Летописа 270.
ускок херцеговачки 627.
ускоци српски 132, 286—288, 334, 449, 450.
— српски (1835) 112, 113, 475.
— црногорски 616.
учени круг Одески 54.
учитељ будимски 28.

фабуле Гранвилове 684.
фамилије паштровске 513.
ферман од султана 100, 662, 710.

филологија словенска 63.
францискани 698.

хартија за повез књига 614.
— за цетињ. штампарију 363.

цене србуља 540.
цензор 8, 18, 19, 25, 26, 698.
цензура 19, 20, 25, 26, 54, 82, 83, 86, 88, 89, 141, 212, 224, 250, 287, 288, 338, 407, 408, 681, 731.
— бечка 90, 176, 179, 215. 291, 489.
— будимска 405.
— задарска 397, 437.
— руска 444, 470.
— српска 119, 489.
црква исакијевска 461.
— Милешево 518.
— осечка 159.
— св. Георгија 518.
— св. госпође Напарило 518.
— св. Луке 598.
— св. Трифуна 518, 519, 539.
цркве српске 592.
цура из Будима 273.

чиновници српски 83, 84, 87.
читатељи 9.
чланови Друштва Српске Словесности 324.
— српског правитељства (1840 год.) 320.

Чланци и критике:

Anfange an dem Verein der Matitza serbska in Pesth 282.
Бојић, Одговор на Светићеве Ситнице 301.
Врчевић Вук, Чланак за Андрића 636.
Даничић Ђуро, Чланак о Новом Завету 725.
Д. М., Чланак у 13 бр. Срп. Нар. Листа за 1848 год. 725.
Како су скупљене наше народне пјесме 692.

Чланци и критике:

Караџић Вук, Главне разлике између данашњег славенског и сербског језика и другим одговор руском рецензенту 700.
— — Додатак бугар. језика 203, 204.
— — Критика на Срп. Пчелу 410.
— — Одговор на Ситнице 217, 227, 230.
— — Срп. правопис и језик (1845) 530.
— — Чланак Кмет у Slov. Jugu 732.
Копитар, Критика на књигу Ј. Новића 683.
критика против Вука 694.
критике Вукове 274, 276, 278.
— о Копитаревој књизи 58.
— у Подунавци 491.
Лазић, Чланак у Подунавци 338.
Лажи и опадања против Вука у Улаку 221, 223.
Малетић Ђ., Критика на Суботићев еп „Стеван Дечански“ 326, 329.
Михаиловић Јустин, О школама, о школ. књигама, о учитељима и директорима 341, 344, 345.
— — Чланак у Београд. Новинама бр. 10, 730—732.
— — Чланак у Београдским Новинама 345, 346.
Новић Јоксим, Допис против оних бљувотина из Београда 691.
— — Одбрана у славу старога кнеза 691.
— — Одговор на Српску буну Л. Ранкеа 682.
— —, Улазак у Хисторију о цијелом свијету 683.
Одговор на књижевне различности 65.
О неједнакости језика 277, 278.
Павловић Теодор, Одговор на Светићеве Ситнице 301.

Чланци и критике:

Посарт, Чланак о Милошу Обреновићу 449.
Саставак у Јордановом листу 326.
Смѣсице у Пчели за 1838 год. 132.
Срби и Грци у Срп. Новинама 129.
Срезњевски, Критика на превод Новог Завета 489, 491.
Стејић Јован, Одговор Стаматовићу 134.
Чланак о Хопу и Вуку у Павловићевим Новинама 318.
— противу Вука у Allg. Zeitung 92.

школа велика 100.
— вуковарска 288, 291.
— М. Поповића 41.
школе 341, 344.
— латинске 32.
— немачке 40.
— српске 528, 699.
школски будимски протокол 28.
— пештански протокол 28.
шљиве суве за Вука 315, 320.
шокац један 313.
штампа (у опште) 10, 15, 23, 25, 40, 431, 517.
штампар за цетињ. штампарију 609, 611, 613.
штампарија београдска 42, 43, 85, 94, 428, 430.
— Берманова 92.
— бечка 120, 257, 271.
— јерменска (јермени) 120, 152, 153, 171, 224, 282, 361, 369, 485, 706.
— новосадска 208, 216, 728.
— словенска 706.
— српска 81, 115, 120, 141, 280, 285, 667, 681.
— српска у Задру 532.
— цетињска 110, 360, 364.

D7586